

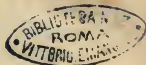

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
32 H
25

SEBASTIANI CORRADI IN M. T. CICERONIS

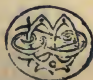
Epistolas ad Atticum.

σχόλια,

Nuper correcta, & aucta.

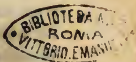

VENETIIS

Apud Hieronymum Scotum.

1549

ALEXANDRO FARNESIO CARDI= nali amplissimo Sebastianus Corradus. S. D.

ICERONIS *Epistolas ad* T. *Pom= ponium Atticum scriptas quum paulò accu ratius essem interpretatus, non fuit mihi ne= cesse, cui nam potissimũ* προσφωνοῖμιαν, *sæpe, & multum cogitare.* Nam *tu mihi sta= tim uel omnium dignissimus es uisus, cui doctissimi quiq; ho= mines non scripta modò sua, sed se ipsi etiam dicarent. ea est enim tua nobilitas, ea uirtus, ea dignitas, ut qui te non obser= uet, nouus ipse, ac planè ignobilis: qui non amet, omnis uirtu tis, & eruditionis expers: qui non admiretur, omni honore in dignus esse uideatur.* Nos *certe amplitudinem istam tuam ob= seruantia, amore, & admiratione tam semper, quàm quod ma xime, sumus prosecuti.* Quin *si nos dignos essemus arbitrati, qui in tuorum numerum reciperemur, iampridem pedibus, & manibus, ac neruis omnibus, ut aiunt, contendissemus, ut id aliquando tandem consequeremur: sed quum humilitatem nostram cum altitudine fortunæ tuæ conferremus, & utranq; quasi in Critolai libra penderemus, duo præsertim uereba= mur, & ne temerarij, quòd peteremus id, quod principes etiã uiri interdum magis expetunt, quàm assequuntur: & ne for= tunam potius, quàm uirtutes tuas secuti uideremur, q. ad ho= minem ditissimum nos potissimum contulissemus.* Hanc *meam dubitationem etsi quum natura tua, qui facillimus, humanis=*

ſimusq; prædicareris, & eſſes, tum noſtra, qui nihil unquàm minus, quàm diuitias ſumus admirati, maluimusq; ſemper pauperes eſſe, quàm cupidi uideri, tollere poterat: quia tamen et nos natura quoq; timidi ſumus, δυσωπίᾳq; potius, quàm impudentia laborandum putamus, & credi uulgo ſolet, potentium amicitias utilitatis cauſa peti, in eadem ἀπορίᾳ uerſabamur, nec ea prius eſt ſublata, quàm & nos, quales in expetendis diuitijs eſſemus, magno theatro nos ſpectandos dedimus: & tu te proximis menſibus Regium Lepidi, *ubi nos iam treis annos literas* Græcas, *et* Latinas *publice ſumus profeſſi, cum* Paulo III. Pont. Max. *auo tuo uiro longe omnium ſapientiſſimo ad* Carolum. V. Imp. *in agrum* Parmenſem *colloquij cauſa proficiſcente, contuliſti.* Tunc *enim præter quàm quòd mihi per otium licuit faciem iſtam tuam planè regiam contẽplari, ea de tuis moribus, facilitate, prudẽtia, iuſtitia, liberalitate, cæteriſq; tuis uirtutibus à* M. Antonio Flaminio, & Romulo Amaſæo *uiris mihi ſine ulla exceptione laudatis, audiui quæ uel inimicum, nedum me tui iampridẽ ſtudioſum, ad te amandum, tuãque amicitiam expetẽdam poſſent commouere.* Huc *acceſsit* Iulij Boiardi *principis mei, & uiri clariſsimi tuarum uirtutum commemoratio, atq; adeo commendatio, qua frequenter uti ſolet ille, quum ſe uel hoc nomine felicem uocat, quòd* Paulum Pontificem *unum poſt hominum memoriam prudentiſsimum, &* Alexandrum Farneſium *eius nepotẽ* Cardinalem *iuuenem illum quidem, ſed* Octauiani *hac in parte ſimilem intra paucos dies hoc anno bis hoſpitio* Scandiani *acceperit.* Quin *ille mihi præterea ſæpius autor fuit, ut ego me ad tuam amicitiam, uel potius clientelam conferrem: quòd diceret, nullum hodie inueniri principem, qui & magis ipſe ſit li-*

teratus, & magis literatis faueat, nullum, qui nobis Mecœnatem quędam magis referat. Ego *uero etsi ab eo uera prædicari sciebam, quia tamen nũquàm is fui, qui mihi tantum tribuerim, ut me inter literatos numerandum censuerim, & morem doctißimorum hominum quasi* Persarum *eum esse noram, ut munusculo aliquo sibi ad magnorum hominum amicitias aditum patefacerent, nec quo pacto eos imitari possem, inueniebam, consilium uiri prudentißimi, meiq; amicißimi probaui quidem semper, sed re ipsa nondum comprobaui.* Nunc *autem me animi inductio mei, perpetuaque mea erga te obseruantia, tua singularis humanitas, suauißimiq; mores, & summorum uirorum de tuis uirtutibus prædicatio, ac cohortatio commouent, ac planè inducunt, ut hoc, quicquid est muneris, tibi mittã, quod si tu ita, ut spero, et opto, acceperis, tum denique me ipsum etiam in fidem, clientelamq; tuam receptum putabo.*

Vale. VI. Cal. *Ian.* M. D. XLIII. *Regio Lepidi.*

CORRADVS LECTORI.

VINQVE iam prope sunt anni, quum ego Venetijs cum Syluestro Mauroceno Ioannis F. uiro, quem semper honoris causa nominabo, ita uiuebam, ut nihil mihi neque ad animi tranquillitatem, neque ad otium deesse uideretur. Id otij quum ego in Græcis literis maiorem partem consumerem, & iam tum deinceps in sacra philosophia consumere constituissem, adolescentes non pauci nobilissimi, & studiosissimi, qui me uel apud Egnatium præceptorem illum nostrũ norant, uel Quæsturam, & τὰ σχόλια in epistolas, quæ familiares dicũtur, nostra tum primum descripta legerant, à me quum per se, tum per amicos communeis summopere contenderunt, ut sibi Ciceronis epistolas ad Atticum subseciuis operis explicarem. Illos ego libenter sane quidẽ ad alios reiecissem, quod onus mihi grauius imponi uidebam, quàm quod possem sustinere: sed quum & illi ualde instarent, nec ego soleam, quod à me honeste petitur, negare, id suscepi, &, ne, quæ interpretando uel inuenissem, uel excogitassem, prorsus perirent, ea scriptis mandaui, non eo medius fidius consilio, ea, ut unquam apparerent, sed si unquam aliàs accideret, ut eas epistolas interpretandas susciperem, ea mihi soli ut prodessent, ut treis iam annos, quibus eas epistolas Regij publice sum interpretatus, profuere. Vt enim amicissimi mei Petrus Victorius, & Paulus Manutius uiri doctissimi, & de literis latinis optime meriti plurimum operę, & studij in eam rem contulerint, quia tamen neuter illorum totum opus exposuit, sed alter castigationibus, ut uocat, alter σχολίοις centum septuaginta summum contentus fuit: atque in eo opere declarando is est labor, cui nunquam exhausti satis est, ut inquit Poeta, mihi ne-

ceſſe fuit hiſce tribus annis non ea modo, quæ Venetĳs ſcripſeram, iterum legere, ſed alia etiam addere, multa comminiſci,& nihil non tandem tentare,ut quam expectationem mei apud ciues meos abſens concitaueram, eam pręſens ſuſtinere, ac tueri poſſem. Non dico quid in ea re ſim conſecutus, illud dico, M. Antonium Flaminium, & Romulum Amaſęum uiros optimos, & homines doctiſſimos,mihiq́; ſumma beneuolẽtia coniunctos, ſuperioribus menſibus Regium quum ueniſſent,Pontificem Max.comitati,mihi autores fuiſſe,ut, quæ intellexiſſent à me in epiſtolis ad Atticum interpretandis explicata,ea foras dari ſinerem,nec paterer, quãtum eſſet in me, librum longe omnium re uera, & doctiſſimi cuiuſque iudicio utiliſſimum de manibus hominum, rerum, quæ in eo ſunt,ignoratione quaſi deponi. His ego & ſi poteram reſpondere:οὔτοι πέφυκα μάντις,& cur uos boui clitellas, quum ueſtrum hoc ſit onus? quia tamen ſciebam & eos in alĳs rebus multò maioribus,quæ ut ſpero,breui apparebunt,occupatos eſſe,& id à me quaſi debitum iam poſtulari, & penè flagitari, ut quemadmodum familiares olim,ita nunc epiſtolas ad Atticum illuſtrarem,quęcunque in eas uel ſcripſeram,uel à me excogitata, & de ſuperiori loco dicta memineram,collegi,& in commune contuli,ſperans forè,ut aliquid opis,atque adeo lucis harum epiſtolarum ſtudioſis uidear attuliſſe.Hæc tu benigne lector ita leges,ut ab homine profecta,qui unum illud egerit,ut tibi prodeſſet,putaritq́; id uel maximum ſuorum laborum præmium fore,ſi id eſſet conſecutus.atque, ut ea commodius legas,& melius intelligas, placet rationem, quam ſecuti ſumus paucis,exponere. Librum igitur cum libro rem cum re, & tempus cum tempore ita coniunximus, ut, quod ſcripſit Cornelius Nepos, qui ſexdecim hęc uolumina epiſtolarum ab cõſulatu Ciceronis uſque ad extremum tempus ad Atticum miſſarum legat, non multum deſideret hiſtoriam contextam eorum tempo-

rum. & sane Cicero historiam quasi contexere uidetur uoluisse, quum epistolas non solũ suas, sed alienas etiam in hæc uolumina referendas curarit. Epistolas nos ipsas multis locis ita permistas, & cõfusas, ut tibi chaos quoddam planè referrent, ad arbitrium nostrum & coniecturam secuimus, & diuisimus, arbitrati, quãuis suo prorsus loco nõ fuerint sectæ, & diuisæ, sic tamen & rem totam facilius intelligi, &, ne eadem sępius repeterẽtur, te lector ad singulas epistolas ita numero signatas commodius rejci posse: pręsertim quum sub eodem numero epistolas, & τὰ σχόλια nostra simus complexi. Neque tamen cur ita fecerimus, semper nobis rationem reddendam esse duximus: ꝙ & quiuis per se intelligere poterit, & nos breuitati in primis studuimus: in quo Gręcos interpretes, & præsertim Homericum sumus imitati. De proprijs nominibus quum doctorum hominum diuersas opiniones esse uideremus, ꝙ alij ne quærenda quidem putarent, alij uero epistolas hasce à nemine posse interpretari crederẽt, nisi ab eo, qui historias omnes etiam priuatorum hominum ut ungues nosset suos, nos, qui neque multum, neq; nihil operę dandum huic rei semper censuimus, nomina eorum, qui uel ita ignobiles fuere, uel ita reiecti à scriptoribus, uel recepti illi quidem, sed ita cum illorum libris desiderati, ut uix, ac ne uix quidem inueniri posse uiderẽtur, curiosis quærenda reliquimus, præsertim si ea cognosse non magni referre putauimus: illa uero, sine quibus res intelligi non poterat, quam diligẽtissime potuimus, sumus persecuti, neque tamen ueriti sumus, ne, qua in re multus est Cicero ipse in his præsertim epistolis, in ea nos nimis curiosi esse uideremur. atque illud quidem in primis curauimus, ut Cicerõis epistolas ex Ciceronis epistolis, cæterisq; e us libris potissimum interpretaremur, & sæpe locum cum loco conferremus. Quòd si forte quid occurrit, ut multa occurrere, ubi cæterorum scriptorum auxilio esset opus, nullum fugimus laborem neque illis legen

dis,neque his,quæ multa in hisce epistolis græce scripsit, recte uertendis. Quibus quidem in rebus nullius scriptoris nomen, quod in nostris familiarium σχολίοις scimus desideratum,tacuimus. à primo quidem non ita cogitaram,ut minima quęq; quasi interpres persequerer:sed me postea & rei susceptę amor & communis utilitas mouit, & pene monuit,ut nihil fere, de quo uel dubitari posset, prætermitterẽ,præsertim si ab alijs aliter uel descriptum, uel interpretatum fuisset. Videmus enim nullum esse librum,in quo tam librarij, q̃ interpretes minus operæ, & studij posuerint:semper tamen excipio Andream Cratandrum, Petrum Victorium, & Paulum Manutium, qui pro uirili parte laborarunt, ut librum nobis hunc quàm emendatissimum traderent:quod illi,quæ fuit illorum diligentia,essent assecuti,si plures libros manu scriptos habuissent: sed quum duo tantummodo huiuscemodi libri qui autoritatis aliquid habeant, hodie reperiantur, alter in Italia apud Petrum ipsum Victorium,qui Frãcisci Petrarchæ fuisse dicitur:alter in Germania, quem Beatus Rhenanus legit, & Cratãder uidetur secutus,& hi quoque,ut apparet,dimidiati,& corrupti, ex his difficile esset,uel potius plane ἀδύνατον ita omnia restituere,ut nihil desiderares.Quare nobis & ea,quæ illi in medium protulere,accuratius consideranda fuere, & libri tum noui, tum ueteres ad unum omnes legendi. Qua in re quid laboris tulerim, & intelligere possunt omnes, qui semel sunt experti, & tu lector legens iudicabis. Mitto nunc, quot libri manu illi quidem,sed male scripti, & pene lacerati nobis uel Venetijs, uel Bononiæ,uel alibi fuerint uoluendi:quot de coniecturis doctissimorum hominum quasi coniecturæ faciendæ,quot denique opiniones, & interpretationes ex amicorum libris describendæ. Nihil dico de tempore,quod locis explicandis, quod αἰνίγμασι soluendis, quod notis interpretandis cõsumpsimus. Taceo quoq; leges,plebiscita, senatusconsulta,& Præto

rum edicta: quæ nobis omnia uel inuenienda, uel certe fuerunt explicanda. Illud unum dico paucis, nos pedibus & manibus contendisse, nullum fugisse laborem, nullam rei familiaris, aut temporis habuisse rationem, ut quod opus lõge omnium difficillimum propter rerum ignorationem uidebatur, nunc per nos q̃ facillimum, & planissimum exiret: quod si consecuti sumus, tu lector Deo Opt. Max. gratiã habebis, & id boni consules, nosq; amabis: sin sæpe, ut ueremur, offendimus, tuum erit existimare nos homines esse, & quod præstare potuimus, ad omnium usum libenter cõtulisse. Vale. IIII. Calen. Ian. M. D. XLIII. Regio Lepidi.

Notæ.

ep.1.l.1.	epistola prima libri primi.
ep.1.h.l.	epistola prima huius libri.
ep.1.l.2.	epistola prima libri secundi.
ep.sup.	epistola superiore.
ep.seq.	epistola sequenti, & sic in cęteris.

al. aliter ex libris.

alij, alij homines ex coniectura.

MARCI TULLII

CICERONIS EPISTOLARUM
ad T. *pomponium* Atticum *Liber primus.*

Cicero Attico S.

σχόλια 1

ETITIONIS *noſtræ, quam tibi*) Petitionis noſtrę conſulatus, ſed futurę anno ſequenti. Nunc enim tantum prēſare cogitat L. Aurelio Cotta, & L. Manlio Torquato Coss. uel M. Aemilio Lepido, & L. Volcatio Tullo Coss. Prętor ipſe. Aſcon. in Orat. pro Cornel. P. Galba, P. Sulpitius Galba: quo de Q. Cicero in libro de petitione Conſulatus ita ſcribit. Iam P. Galbā, & L. Caſſium ſummo loco natos, quis eſt, qui petere Conſulatū putet? Sine fuco, ac fallacijs) Nā inter Cicerōis cōpetitores Q. Cornificius, & P. Galba ſobrij, ſanctiq; uiri ſunt uiſi. Aſcon. in orat. ī toga cādida more maiorum (ſine ambitu: ut ſit q̄ſi ἐτεχνήσισ: uel manus lantum prenſans, ſalutās, & amicos nominans, aliaq; faciens, quæ pro Conſul. ſcribit Auſon. negatur) fore, ut P. Galba Coss. fiat: uel negant homines uulgò ſe illi ſuffragaturos mihi) homini, non generi, moribus, non maioribus, uirtuti perſpectę, non auditę nobilitati. orat. in Piſ. Vt opinio eſt hominum) ex eo nata, quod propere nimis prēſare cœpit. Non aliena) ſed commoda, & utilis. ἐξουθενισμός ſiue λιτότης. illi) P. Galbę. Quiddam) al. quidē. (tēpore) al. die. Cincius) ep. 5. h. l. In campo) campo Martio, ubi comitia centuriata habrbant, & exercitus imperabat. Gellius. l. 15. ca. 27. atq; hic fortaſſe diuidi potuit epiſtola, ne Galba bis ponatur, dicaturq; uideri certus competitor, quum iam ſolus prenſare incœperit,

atq; id ipſum eadem epiſtola. Comitijs tribunitijs) al. comitijs tributis, ut ep.31.lib.7. fam. his enim plebeij magiſtratus Voleronis lege fiebant. Liu.lib.2. 16. Cal. Sext.) per eos enim dies plerunq; comitia fiebant. ep.12. & 13.li.2. Certi) competitores. Antonius, qui cum poſtea Coss. fuit. Q. Cornificius) Qui trib.pl. fuit Q. Hortenſio, & Q. Metello Coss. Verr.2. Frontem ferias) prę dolore, & rei indignitate, q; is Conſulatum ſit petiturus, cuius annus nōdum uenerit: uel certe qui ſit indignus. ſic Homer. Iliad. χ. ᾤμωξεν δ' ὁ γέρων, κεφαλὴν δ' ὅγε κόψατο χερσὶν, ὑψόσ' ἀνασχόμενος. & Ariſtoph. in Plut. σὲ κρεῖττον ἐστὶν ἐὰν κλάειν μακρὰ τὴν κεφαλὴν τύπτουσαν frōs nō percuſſa, ait in Brut. Cęſonium) qui mecum fuit Aedilis Des. Verr.2. putēt) petiturum. Aquilium) C. Aquilium Gallum Iuriſconſultum: orat. pro A. Cecinna: collegam, & familiarem noſtrum in Topi. qui tūc & ipſe Prętor erat, Aſcō. in orat. pro Cornel. Non arbitrantur) petiturum. Denegat) ſe petiturum. Iurauit morbum) ep.8.lib.12. Regnum iudiciale) hinc eſt iudex in orat. pro P. Quintio, hinc iudicium de dolo malo protulit lib.3. de nat. Deor. Catilina.) L. Sergius Catilina, qui poſtea cōtra Rēp. cōiurauit. Sallu. Meridie) nā ſępe iudices hora nona conueniebant. Verr. 2. & ita iudicia poſt meridiem exercebantur. ep.14.l.2. ad Q. fr. & l.2. ad Herēn. prę ſertim diebus interciſis. Varr. de ling. lat. hora tamen ſexta Cicero C. Antonium defendit in iudicio. orat. pro dom. Non lucere) quod eſt ἀδύνατον. Nam meridie omnino lucet: ut dicat ἀδύνατον quoq; fore, ut Catilina ſit competitor. al. non licere, ſcilicet uocare populum ad ſuffragium propter ferias conceptas. Varr. de lig. lat. al. non liquere, N.L. hoc eſt obſcuram eē cauſam. Aſcon. Verr.3. hoc magis placet, quoniam Catilina his temporibus fuit reus, ep. ſeq. & dixit, iudicatū erit: niſi quis ex Varr. de ling. lat. uelit legere, meridiem inlicere. libentius tamen ita legerem: iudicatum erit, haberi rationem licere, ut in Brut. de C. Seruilio Glaucia: in Præ-

tura Cos.factus esset, si ratione haberi, licere iudicatum esset.& sane Catilina,ut ait Sallust. pecuniarum repetundarum reus prohibitus est petere consulatum, q intra legitimos dies profiteri nequiuisset. Aufidio) T. Aufidio, orat.pro.L.Flacc.& Val.Max.lib.6. cap.10.fuit his temporibus etiam M.Aufidius Lurco. Varr. lib.3. cap.6. de re rust.nisi forte Cn.Aufidium Orestem significet.Palicano)M.Lollio Palicano.Verr.4.in Brut.& Val.Max. lib.3. cap. 8. Nunc petunt) Consulatum sequentis anni, quo petam ego postea.nunc tantum prensare cogito. Cęsar)L.Iulius Cęs.ep.seq.Certus)Cos.ut fuit.ibidē.Thermus)Q. Minutius Thermus.ep. seq.Syluano)ep.15.l.12 ἀδύνατον qđ fieri nō possit.ep.4.li.9.fam. Curiū)Q.Curiū hoīem Questoriū.orat.ī toga cādida,Ascō.& Sallu. Obducere)quasi opponere.Sed quoniam quid Consulatus ad Curium hominem et quæstorium,et flagitijs,atq; facinoribus,ut inquit Sallust.coopertum pertineat, non uideo,& uerbum,obducere,non satis proprie positum uidetur,uelim, uideant docti,an legi possit: callū obducere,ut dicat,Thermus,& Syllanus sic inopes sunt ab amicis,ut mihi non uideat esse ἀδύνατον eos ferendis repulsis callū obducere. pōt tñ aliū Curiū sigñare,ut M.Curiū cuius ipse fuit Quæstor.orat.post.red.in Senat. Nrm annū)quadragesimū tertiū ętatis,ut ex Philip.5.Colligimus,bīenio post futurū.orat.2.contra Rullum.etsi nunc annū petitionis,non Consulatus significat.annus quoq; Præturæ erat biennio post Aedilitatē.ep.25.lib.10.fam. Firmior)Thermo. Curator)à Cess.fortasse præfectus. nā lex est l.3.de legib.Cess.uias tuento. Flaminiæ)olim à C.Flaminio Cos.strat ę.Strab.l.5.Sane facile eum libēter nunc cæteri Consuli acciderint)sane facile eum,ac libenter tunc certum Consulem accipiēt:legunt quidam, affirmantq; in bonis libris ita scriptum inueniri : quod si uerum est,nihil addo:sin id est falsum, & aliquid coniecturæ est dandum,totus locus ita mihi legēdus uidetur.

quæ quum erit absoluta sanè facile, eum libenter Mun. cæteri Cos. acceperint: hoc est, quum erit absoluta uia Flaminia, quod sanè facile fiet, non modo municipes uię Flaminię, sed cęteri etiam illum libenter Cos. acceperint, sperantes fore, ut Cos. multò magis uias curet. Mun. uero Probus interpretatur, municipes, & municipia, quorũ multa ius suffragĳ habebant, præsertim in Gallia. Hirc. lib.8. de bel. Gal. Gallia) ibidem. & Philip.2. Refrixerit) pręsertim ludis, Verr.2. & ferĳs uindemialibus, et ęstiuis, ut uocat Gell. Legati) legatione libera. ep.11.l.15. Pisonē) C. Calphurniũ Pisonē, qui, quũ duobus ante annis Cos. cũ M. Attilio Glabrione fuisset, uideri potest tunc Procos. Galliā administrauisse, et à Cicerone fuerat defensus. orat. pro Flac. nisi malumus L. Pisonē significari, qui semiplacentinus à Cicerone dicitur, & tunc illi erat amicus. Nobiliũ) ep.seq. Prolixa) prompta, facilia. hinc prolixe ep.16.l.16. Vrbanis) quasi lautis εἰρωνικῶς, uel potius, his, qui sunt in urbe: hoc est, nisi aliquis ex his, qui sunt in prouincĳs, accesserit. Illam manũ) illos familiares, qui Pompeio solent suffragari. ep.i.l.i.fam. Pręstes) ita per literas concilies, ut mihi faueat. Propius abes) ab urbe propius abes, quàm Pompeius, qui bellum gerens cum Mithridate, abest ita procul, ut mihi suorum familiarium manum præstare non possit. sic loquitur ep.22.l. 13. uel propius abes à Pompeio, quàm ego, & cum eo facilius agere potes. Pompeĳ nostri amici) Pompeĳ, qui noster amicus. ep.13. huius lib. & orat. pro lege Manil. Nega) per literas. Non uenerit) quum tam longe, & rei tantæ causa absit. iocatur. sciebat enim Pompeium, qui tantum bellum gereret, uenire non posse. Hunc tamen locum ita quoq; legi posse existimo. illā manum, tu cura, ut mihi præstes, quoniam propius abes. Pompei nostri amicis nega, me ei iratum fore, si ad mea comitia non uenerit. & tum manũ nobilium interpretabimur ex ep.seq. Cæcilius) ep.20.l.3. P. Vario) plures fuere Varĳ. Qua-

re quem potiſſimum ſignificet,conijci uix poteſt. Eius) P.Varij. Caninio Satyro) ep.18.lib.12.aliter, Caninio Satrio.ep.6.ad M. Brut.Atticum ipſum Satrium uocat Suet.in Grāmat. Eum)Caninium Satyrum. Dolo ma lo) quo creditores fraudarentur. Mancipio accepiſſe) emiſſe:quod falſum erat. Lucullus)L.Licinius Lucullus,cuius familiaris erat Q.Cæcilius, Nepos in Attici uita.I.uero Lucullus triennio ante Ciceronis conſultatum uictor à Mithridatico bello reuertit.lib.2. Acad.quęſt. P.Scipio) Verr.6.qui adoptatus à Metello,Q.Cæcilius Metellus Pius Scipio poſtea fuit appellatus.ep.4.lib.7.

Magiſtrum)auctionis,ep.30.l.12.fam. L. Pontius)ep. 2.3.&.4.l.5.uel ep.33.l.10.fam. L.Domitium)Aenobarbum.ep.24.li.2. Vno)ut nobili, & gratioſo:quippe qui urbanam gratiam,& dignitatē iactare ſolitus erat.Cæs. l.3.de bel.ciu. Illo uno)Caninio Satyro. Nunc in cauſa)al.uerum in cauſa. Eo)patrono. Perhiberet)exhiberet,niſi forte legendum ſit,præberet. Cauſam ſuſtinerent)cauſam ita agerent,ut aduerſarium uincere poſſe uiderentur,alio ſenſu,atq; loquitur ep.11.l.13.et exponunt, qui conuertunt. αἰτίαν ἔχειν,uel αἰτίαν ὑπέχειν. Eum)Cęcilium. Officio meo)erga Satyrum familiarem. Tempori)petitionis. Viſus eſt)Cęcilius.erat enim natura difficillima,Nepos. Amici)Satyri ǝxiſtimationem)quum Cæcilius eum diceret dolo malo emiſſe. Is)amicus Satyrus. Contuliſſet)in petitionibus. Obſtitiſſe)ne adeſſem contra Satyrum. & iocatur. Id ſit) quòd ambitio obſtiterit,nunc ſerio loquitur. θεῖον γὰρ ἀγαθὸν ἡ τιμή)diuinum enim bonum honor, Plat. lib.5. de legib. al. ἐπεὶ οὐχ᾽ ἱερήιον οὐδὲ βοείην. rectius hoc eſt, quoniā neque uictimam,neque bouis corium, ſcilicet σπουδάζω λαβεῖν. ut exponit interpres Homeri Iliad.χ.ubi carmina ſunt integra.prouerb.magna de re diſceptatur. Curſu)honorum. nec receſſit à tralatione, quam ab Homero ſumpſerat.

Hermathena)imago Mercurij & Mineruæ. ἑρμαθῆνα)

imago Mercurij & Mineruæ.al. ἡλίου ἀνάθημα, solis statua suspensa. Videatur) usque adeo lucet. Amamus) quòd hanc statuam curasti.ep.seq.

CICERO ATTICO S. 2

σχόλια

LVCIO Iulio Cæsare, C. Martio Figulo Coss. etc.) LVCIO Iulio Cæsare) episto.19.&.21.lib.14. C. Martio Figulo) Phili.2.orat.,p.P.Sylla, Salust.& Dion.l.37.in Coss.tamẽ Q. Martius Thermus, scribitur perperam, ut puto. Nam Thermus Prætor multo post à Cæsare dicitur lib.1.de bel.ciu.& Propræt.à Cicerone ep.18.lib.2.fam.& si alius esse poterat,& cognomen esse commune: quod tamen est Minutiorum non Martiorũ. Coss.) ob id nos in hanc epistolam coniecimus, quòd hic Coss.dicantur, quũ ep.sup.petant: nec enim nos credimus Ciceronem sic immemorem fuisse, ut in eadẽ epistola petitores,& Coss.poneret eosdem : aut tandiu epistolam tenuisse, ut tam diuersa addere potuerit : quãuis ep.15.l.4.idem propemodum faciat. Filiolo) M. Tullio Cicerone.l.i,de offi. Salua) ἠυτόκησεν γὰρ ut ep.18.l.10. Terentia) uxore. Scripsi) ep.sup. Catilinam) ibid. competitorem) futurum. Defendere) reum de repetundis ob Africam spoliatam. Ascon. bis enim fuit accusatus,& absolutus, ep.13.h.l.icesti.multo prius, Oros.lib.6.cap.3.& nunc repetundarum. Cogitamus) defendit etiam autore Fenestella, sed addubitat Ascon. & Cicero ipse pene se deceptum fuisse à Catilina scribit orat.pro M. Cælio. Accusatoris) P.Clodij, qui tamen à Catilina pecuniam accepit, ut turpissime præuaricaretur. orat.de respons. Arusp.& Ascon. Familiareis) M.Crassum,& C. Cæsarem, quos C. Antonio & Catilinæ fauisse, & Ciceroni aduersatos fuisse scribit Ascon.uel Hortensium, Philippum, et Lucullum, quos piscinarios,& amicos Attici uocat ep.15.&.16.h.l. Nobiles.) ep.sup.et erat.in toga can

dida.ubi queritur C.Antonium & Catilinam domum cuiusdam nobilis conuenisse. Te) qui manum illam mihi præstes.ep.sup. Ianuario) ibid. Constituisti) ut ex ru more, & literis tuis ad alios missis cognoui paulò post, nisi forte hæc epistola alicubi sit diuidēda. Auiam tuā) ep.22.l.13. Verita sit) ut anus religiosa, quæ sacra illa frequentaret, uel potius superstitiosa. iocatur enim Cicero. Latinæ) fœminæ. Officio) in montem Albanum ferijs latinis conueniendi. Non adducerent) de more. Dionys. Halicarn.l.4. eius rei consolationem) ut timoris consolationem dixit ep.14.h.l. licet uero credere, anum istam sic Attico gratam & charam fuisse ut etiā consolatione indigeret. L.Saufeium) ep.6.l.4.& ep.1.l.7.& Nepos in Attici uita. Signa) ep.seq. Nobis) in prensatione occupatis. Amamus) ut ep. sup. Nostro amico) L.Luceio. ep.9.h.l. Sallustium) Cn.Sallustium.ep.17.l.11. Solebat) quum esset hortator assiduus ep. 9.h.l. C.Pison) orat. post reditum ad Quirit.& in. L.Pisonem. L.) L. Pisonis, qui Verris fuit collega. Verr.5.&.6. Frugi) χρήσιμον. Tusc.3. hoc erat Pisonum cognomen. orat. pro M. Font.& semper ferè post patris prænomen, & filium cognomen ponitur: ut Cn. Pompeio Cn.F.Magno.epist. 7.l.5.fam. Despondimus) primo: nam deinde Crassipedi, & postremo etiam Dolabellæ despondit, ut in Quæstura diximus.

CICERO ATTICO S. 3

σχόλια

CREBRAS *expectationes nobis tui etc.*) COMMOVES.) te uenturū scribens ep.sup. Sentio) alij, censeo. Q.fratris) mei quidē fratris, sed tuæ sororis uiri.ep.seq. Comitia) ædilitia, uel potius prætoria, quum prius petierit, ep.1.h.l. si modo epistolæ sunt ordine positæ: & postea Prætor Asiam obtinuerit. ep.12.h.l. Acutilianam) epi.seq.& epi.6.h.l. Peduceus)

Sext.Peduceus potius pater,ut ante Ciceronis Consulatum,ep.1.l.10.q̃ filius ep.12.l.7. Iam rem) alÿ eam rem, nos , tandem,legi posse existimamus. Mea intercessio) qui ut Prætor possum intercedere.Verr.3.& Ascon. C. Macro) C. Licinio Macro de pecunÿs repetundis reo, quòd male Asiã(ut quidam uolunt) administrasset.Vale.Max.l.9.cap.12. Transegimús)Prætores illum damnatum pronunciauimus.quare epstola hæc superioribus uidetur præponenda, quòd in hac Cicero Prætor sit,in illis iam Consulatum petere instituat : quod etsi in Prætura fieri poterat,in fine tamẽ potius Præturæ, quàm in principio id erat faciẽdum.atqui epistola hæc multo ante Quintilem est scripta,ut,si epistolæ ita ponantur, necesse sit,Ciceronem in Præturæ principio prensare incepisse,quãquàm scribit epist.1.h.l.post XVI.Cal.Sext.at ep.sup.propè instat Ianuarius,hic nondum Quintilis adest.quid quòd in illis ostendit,hermathenam sibi ab Attico missam,hic tãtum ab eo nescio quid de illa scriptũ? accedit eo, quòd Cicero Prætor fuit L. Aurelio Cotta, & L.Manlio Torquato Coss.orat.contra Rullum.2.et Ascon.in orat. pro Cornelio.uel potius anno superiore. & superior scripta fuit L.Iulio Cæsare, & C. Martio Figulo Coss.nisi forte ita interpretemur, trãsegimus tunc, quum Prætores essemus .sed quum pauloante , ait īter cessio est parata,se Prætorẽ eẽ oñdit.Existimatione) me uirum seruandis iudicÿs integrum esse , nec cuiusquam amore , aut metu à iustitia abduci. Plutar. in uita. Damnato) quamuis Valerius scribat,reum , non damnatum perÿsse. Absolutus) à me Prætore,& iudicibus. Cepissemus)nam postea ille,Crassus, & reliqui eius amici,& affines me cõplexi fuissent. Hermathena) ep.1.h. l. Academiæ) gymnasio inferiori in Tusculano. Tusc. 2.nam superius Lyceũ uocabat.lib.1.de Diuinat. habuit & Puteolis Academiã. Plin.lib.31.cap.2. Hermes)Mercurius , ἑρμῆς. Commune) nam communis Mercurius

prouerbio dicitur. Omnium)meorũ gymnaſiorum: uel potius Academiæ,Lycei,Ptolomæi,& aliorũ omnium, in quibus ſtatuã ponebant ἑρμῇ τῷ λόγου προεστῶτι. Athenæus.l.13. Eius gymnaſij)Academiæ meæ,atque etiam Athenienſis ipſi τῇ ἀθηνᾷ καθιερωμένης. Athen.ibid. περὶ αὐτὴν δ' ἦσαν αἱ ὄντως ἱεραὶ ἐλᾶιαι τῆς θεοῦ, αἳ καλοῦνται μορίαι. Ariſtoph.interpres in Nubib. Eum locum)Academiam Tuſculani. Signa)ep.ſup. Formiano)ep.4.lib. 2. Caietam)ep.7.li.14. Ornabo)ſignis. Libros tuos) ep.8.&.9.h.l. Conſerua)nobis.ibid. Craſſum)M. Licinium Craſſum ep.11.h.l. Diuitijs)qbus tamen ita nunc affluit,ut dicat,neminem eſſe diuitem,niſi qui exercitum alere poſſit ſuis fructibus.l.1.de off.& paradox.

CICERO ATTICO S. 4

σχόλια

QVANTVM *dolorem acceperim,& quanto etc.*) Lucij)L.Ciceronis.l.5.de finib. Fratris noſtri) patruelis.ibid.& Verr.6. Affinem)propter Pomponiam Q.fratris uxorem. Sorore tua) Pomponia Q. fra.uxore.ep.ſeq.& ep.1.l.5. Deberet)ut in uxorẽ. Minorem)natu ep.9.l.2. Errantem) quòd uxorẽ nõ amet. Miſſione)alij,intermiſſione. Pomponia noſtra) quæ ut ſoror tua facilius,quàm ego,qui proficiſcantur ad te,ſcire poteſt.Dare poſſem)ad te. In Epeirum)prȩſertim Buthrotum,ubi domum paraſti.ep.6.l.2. Athenis) ep.10.l. 5. Acutiliano)ep.6.h.l. Peduceum) ep.ſup. Duxi ſcribere)al.duxi reſcribere, unde ijs facile aſſentior,q legũt: duxiſſem ſcribere,quòd magis placet, quàm, duxi ſcribere.non enim ſcripſit, ſed maluit Peduceum illi conſiliũ dare. Si cuius)ut L.Luceij.ep.9.h.l. Quid dicas?) quid dicere poſſis? al.quid dicas:ut ſit ἀποσιώπησις, ſcio quod alij etiam addunt. Neque)an ſemel poni poſſit, quærit Aſcon.orat.pro M. Scauro. Miro quodam modo)pergrauiter.ep.8.h.l. Affectus)ipſe Luceius.ep.9.h.

I. Contēdendum)ab illo.ep.8.h.l. Tadiana re) ep.6.h. I. Tadius)Verr.3. Vsucapta)usu,hoc est,possessione acquisita, ut docent Iurisconsulti:etsi scio quid intersit inter χρῆσιν,καὶ κτῆσιν.ep.30.l.7.fam. Ignorare) & decipi. ep.6.h.l. Tutela legitima)tutela lege.12.tabularum tutoribus legitimis commissa. Nihil usucapi posse) nihil enim potest de tutela legitima sine omnium tutorum autoritate diminui.orat.pro.L.Flac. Epeiroticam emptionem) Nepos in uita. Quæ) signa potissimum. Tusculano) ep.sup. Fratrem) Q. fratrem. Sororemque tuam) Pomponiam.erant enim fratrię,ut uocant Grammatici. Matrem) Cæciliam , nisi fallor. Q.enim Cæcilius erat auunculus.epist.1.h.lib.

CICERO ATTICO S. 5

σχόλια

NON *committam post hac,ut me accusare etc.*) Rabirianam)quæ fuit C.Rabirij , quem postea perduellionis reum Cicero Cos.defendit,& Apuli,atque Campani ut municipē laudarunt. M.Fontius) al.M.Fonteius,pro quo extat oratio.HS.CCCLↃↃↃXXX)al. CCCXCIII. rectius . nam superior summa est maior quàm qua Reges,nedum priuati ciues domos emere soleant. Pomponiam)ep.sup. Arpinati prædio) al.Arpinatibus prędijs. χρηστομαθῆ) usu peritum:uel,qui utilia didicit.alij, χρησιμώτατον frugalissimū,utilissimum. Tusc.3. D.Turranium) ep.9.l.6.Varro Librum.2.de re rust.ad Nigrum Turannium scribit. C. Torannij meminere Val.Max.Suet.& Appian. Pater) M. Tullius Cicero.l.2.de orat.qui,quū esset infirma ualetudine,in Arpinati ferè ętatem egit in literis.l.2.de leg.&, dum filius Consultatum petebat, decessit. Ascon. Ornamenta)ut signa ep.3.h.l. γυμνασιώδη) quæ sunt gymnasij.epi.seq. Loci)ibid. Placeamus) quòd in eo conquiescamus ep. 3.h.l. Matrem) epi.sup. L.Cincio)ut procuratori suo.

ep.13.h.l. XX.CD) & hęc summa ita magna, ut Ciceroni minime cõueniat. Quare,uel.DCCCC. ut etiam legitur:uel.XX.uel. DCXX.legẽdũ putamus.Idib.Feb.) cur.Idib.epi.14.l.4. Conficere) ex tuis libris.ep.3.h.l.

CICERO ATTICO S. 6

σχόλια

APVD *te est,ut uolumus, mater tua, & soror etc.)* Apud te)domi tuę Romę. Mater)epist.4.h.l. Soror)ibid. Acutilio)ibid. Satisdari) satisdare, malim legere. Amplius abs te non peti) sic ep.28.l.13. fam.orat.pro Roscio comoed.& in Brut. Quod) quam rem. Decepisse) fefellisse,quum scripsisti,nihil esse,quod laboraret,quoniã hęreditas usucapta esset.ep.4.h.l.aliј, decidisse. Ille)L.Lucceius.ep.9.h.l. Amicissimus) uetusto amore,consuetudine,et studiјs paribus.ep.16.l.5.fam. Iratus) & miro modo affectus. ep.4.h.l. Elaborãdum) contẽdendum.ibid. L. Cincio)ep.sup.CCLↃↃ.CCLↃↃ.CCCC.)al.DCCCC.ibid.Megaricis)ἀπό τῶν μεγάρων. nam τὰ μέγαρα uocat Thucyd.lib.4.& Strab.lib. 8.& in Attica collocat, latomiamque prope Amphialam esse scribit. quin μόνοις ἑλλήνων πεγαρεῦσιν ὁ κογχίτης λίθος ἐστι,καὶ σφισι,καὶ ἐν τῇ πόλει πεποίηται πολλὰ ἐξ αὐτοῦ. Pausan.in Attic.pręterea quum uictoribus in sacris certaminibus dicarentur statuę. Plin.l.34.cap.4. μεγάροισ δ' ἔχεις γέρας,inquit,Pind.od.8.Pyth. Hermę)ep.3.h.l. Pẽtelici) ex marmore Pentelico facti. ὄρος γὰρ ἐστι ἀθηναίοις πεντελικόν,ἔνθα λιθοτομίαι. Pausan.in Attic.& Theophra. περὶ τῶν λίθων. Capitibus ęneis) quę poterant eximi.Eius loci) quem non ignoras.ep.sup. Gymnasiј)episto.1.h.l. γυμνασιώδη epi.sup.& sequen. Xystique) Vitruu.l.5.cap. 11.& lib.6.cap.9. Reprehendendi) ut Romani, qui res istas,quibus Gręci delectantur, contemnimus. Verr.6. Lentuli) epist. seq. Deliciolæ)al.delicię,ut ep.4. huius lib.Sponsorem)epist.8.huius lib.

CICERO ATTICO S. 7

σχόλια

NIMIVM *raro nobis abs te literæ afferuntur, et c.*) MEGARICA)ep.ſup. Hermas) ep.3.h.l. Academia)ib.γυμνασιώδη)ep.5.h.l.Lentulus) & ſi uix ſciri poteſt quiſnam fuerit hic Lentulus, uidetur tamen Clodię filius ep.16.h.l.quòd cęteri ferè omnes erant magiſtratibus functi,uel erãt Senatores.atqui lege Claudia cautũ erat,ne quis Senator,quiue Senatoris pater fuiſſet,maritimam nauem,quæ plus,quàm trecentarum amphorarum eſſet,haberet. Liu. l.21. quin dutius negotiari turpe putabat.orat.pro L.Flac.Naues ſuas)al. nauẽ ſu ep.ſup.Chilius)poeta ep.13.h.l. Rogat) ut ſuis carminibus poſſit includere. Ego) rogo. εὐμολπιδῶν) Eumolpidarũ,qui myſteria curant.l.2. de legib. τὰ γὰρ ἱερὰ τοῖν θεοῖν εὔμολπος,καὶ αἱ θυγατέρες δ᾽ ἐώσιν αἱ κελεοῦ. Pauſan. in Attic. qui εὐμολπίδαι, καὶ κύρικες ἐν τῇ τελετῇ τῶν μυστηρίων, οἷς βάρβαρος εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν προαγορεύουσι,Iſocr.ἐν τῷ πανηγ. Suidas plura. πάτρια) τὰ τῆς πατρίδος, ἔθη patrios ritus & ſanè εὔμολπος ἔγραψε τελετὰς δήμητρος, καὶ τὴν τῶν μυστηρίων παράδοσιν τὴν ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ γενομένην. Suid.al.πατρίδα,patriam,nam neque de patria,neque de patre Eumolpi ſatis cõſtabat,ut mirum nõ eſſet, ſi Chilius id ab Attico quęrebat.Iſocrat.tamen & Pauſan. & Thracem,& Neptuni filium fuiſſe ſcribunt,quicquid dicat Suid.

CICERO ATTICO S. 8

σχόλια

CVM *eſſem in Tuſculano:(erit hoc tibi pro illo etc.)* Illo tuo)principio,quo ſcribẽdis ad me literis ſępe uteris. In Ceramico) ἐκτὸς τείχους ἐν κεραμεικῷ, Plat. in Parmẽ. δύο γὰρ οἱ κεραμεικοὶ ἀθήνησιν ὁ μὲν ἔνδον τῆς πόλεως,ὁ δὲ ἔξω. Ariſtopha.interpres in equitib. τὸ δὲ ὄνομα ἔχει ἀπὸ ἥρωος κεράμου. Pauſan.in Attic. Verũtamẽ quum

ibi essem) ἐπανάληψις. Sorore tua) Pomponia ep.4.h.l. Dedit) reddidit, ut ep.4.l.5. Missuram) Pōponiā. Cogerer) ut cogerer, requirit latina locutio. Nostro amico) L. Luceio. ep. seq. Mea sponte) ibid. Voluntatē) ex qua statuere oportere, quid contendendum esset, putabā. ep. 4.h.l. Offensum) affectum. ibid. Signa) ep. sup. Hermeraclas) imagines Mercurij, & Herculis, quibus Atheniēses statuas in gymnasijs ponebāt. Athen.l.13. sed & Romani aram Herculi cōmunē cum Musis esse uoluerunt. Plutar. in problem. alij ἑρμερῶτας, Mercurij, & Cupidinis signa. nam scribit ibid. Athen. κατὰ γυμνάσια ἔρωτα συνιδρῦσθαι ἑρμῆ, καὶ ἡρακλεῖ, τῷ μὲν λόγου, τῷ δὲ ἀλκῆς προεστῶτι Lac.l.1.c.20. Imponas ep.6.h.l. ἐπιτιθῇς εἰς τὴν ναῦν. οἰκεῖον) accommodatum. l.2. Acad. quęst. proprium. ep.3.h.l. al. ὤνιον, uenale. Eius loci) Academiæ. ep.3.h.l. Non ignoras) ep.5.h.lib. Palestrę) Vitruu.l.5. cap.11. Gymnasij que (ep.6.h.l. Typos) formas, uel τύπους Cicero potius dixisset, quàm typos) Quare, quum libri ueteres, lypos, habeant, nec satis Ciceroniane dictum uideri possit, typos includere in tectorio, quòd typi non includātur, sed quod ad typos fieri solet, uidendum est, an lupos, legere uelimus, quum Vitruu.l.7.cap.5. scribat in tectorijs picta fuisse monstra, & sigilla bestiarum capitibus similia: & Plin.l.28.cap.10. autor sit, morem fuisse, ut contra ueneficia rostrum lupi inueteratum uillarum portis præfigerent. Neque tamen mirum de Romanis uideri debet, qui simulachrum Romuli lupinis uberibus inhiantis habuerunt. orat.3. in Catil. & Dyony. Halicar.l.1. Lupus pręterea instrumentū, est quod & λύκον uocat Pollux.l.6.cap. 13. al. lipos, unde, cippos, legere fortasse possis. Atrioli) atrij minoris. Vitru.l.6.cap.13. Putealia sigillata) tegumenta, uel tympana quędam puteorum sigillis ornata, ut scyphos & simulachra sigillata dixit. Verr.6. alij: plutealia si gilla, quòd in ędibus plutei essent marmorei. Vitru.l.4.cap.4.&.l.5. ca.1. atque sigilla idem.l.7.cap.2.&

Lupos.

Cippos

lib.2.cap.5. Bibliothecam tuam) ep.3.&c.5.h.l. Fratre) Q.fratre. Ita esse in Pomponiam. ep.5.h.l. Elaboraui) ut testis est ipsa episto.4.h.lib. Comitijs meis) consularibus.ep.1.h.l. Permisisse) ut ab esses, nec Romam uenires, quãuis tuo aduentu nobis opus esse scripsissem ep.2. h.l. Non accersam, sed prohibebo) al.non accersi à me, sed prohiberi. In ista loca) in Grçciam, Athenas.ep.sup. Missus esses) missus sis, fortasse scripsit Cic. Me autem) al.sin autẽ, ut sit ἀποσιώπησις. sin autem ueneris. Diem) dãdi munusculi à te promissi. ep.6.huius.l. Sponsorem) me.ibid. Appellat) al.non appellat.

CICERO ATTICO S. 9

σχόλια

ET MEA *sponte faciebam antea, & post duabus etc.*) Mea spõte) ep.sup. Sallustius) ep.2.h.l. Luceio) ep.13.l.5.fam. Suum) alij, tuum. Legatio) quasi legatio. Significarem) ep.sup.al. significarim. Sperare) confidere.ibid. Illum) Luceium. Designatum) Cos.ep. 1.h.l. Comitia) prçsertim consularia. Academiç) ep.3. h.l. Parasti) ep.6.&c.7.h.l. Mirum quã illius) alij, mirum est quã me illius. Delectat) alij, delectet. Libros) ep.3. h.l. Reliquisti) in Græciã proficiscens. atque superiora quidẽ omnia ante consulatum, quę uero sequuntur, multò etiã post Consulatum scripsit, ut anni duo minimum intersint, quod uel ex Coss.colligi potest. hoc in Quęst. nos etiam diximus. sequentia igitur à superioribus sunt separanda ita, ut epistolã faciant duobus post annis scriptam. Teucris illa) C.Antonius collega meus, olim cũ L.Catilina ita coniunctus, ut illi regnũ Consul non aliter, atque Teucri filia Dardano, cõparare posse crederetur: ita porrò libidinosus ut Teucris potius, quã Teucer sit appellãdus ἐν τῷ αἰνίγματι, quod tñ paulò post explicatur, ut de Pompeio, quem, illum dixerat, epist.15.l.4.et de Terentia epist.24.lib.11.al. Teucri Syllani, C.Antonij, qui sub Sylla multos Romanos occidit, ut Teu-

cer Troianos στὰς ὑπ' Αἴαντος σάκει τελαμωνιάδαο, ut inquit Homer. Iliad. 6. ſpoliauerat item multos ille in Achaia nactus de exercitu Syllano equitum turmas. orat. in toga candida, unde Salluſt. Q. Cicerone de petitio. Cenſ. & Dion. nos hæc collegimus, uel potius coniecimus. Lentum) ep. 10. h. l. ſic lentulum ep. 12. l. 10. Cornelius affinis P. Seſtij, qui tunc Quęſt. erat C. Antonij in Macedonia epiſto. 6. lib. 5. fam. Cornelius igitur Romæ quum eſſet, hoc negotium fortaſſe curabat. Ad Terentiam) al. ad te rem. nos libenter, uel ad rem: uel ad tem. hoc eſt, tempus ſcriberemus. Poſtea redijt) ut ego uolebam. Conſidiū Q. Conſidiū fœneratorē. Val. Max. l. 4. cap. 8. Axiū Q. Axiū diuitē & fortaſſe etiā fœneratorē. ep. 12. & 15. l. 10. Selicium) hic quoque publicanus & fœnerator fuiſſe uidetur. ep. 4. l. 1. fam. Confugiēdum) ut mihi pecunias, quibus indigeo, fœnerentur. ep. 6. l. 5. fam. à Cæcilio) à Q. Cęcilio fœneratore. Senec. ep. 119. Propinqui) ut tu. ep. 1. h. l. & ep. 20. l. 3. minore) minoris, uidetur legiſſe Senec. Centeſimis) uſuris, quę centeſimo menſe ſortem æquant. ſingulos enim menſtruos numos pariunt. Non poſſunt) tantum abeſt, ut ego poſſim, qui propinquus non ſum, cuique ille iratus eſt. ep. 1. h. l. prima illa) de Teucride. Illa) Teucride. Lentius) unde lentum negotium dixit. Libertum) qui pecuniam ferat. Mitto) ego C. Antonius, ſiue Teucris & eſt μίμησις. Tito) amico, uel liberto. Mandaui) ego C. Antonius mandaui, ut hanc pecuniam curaret. σκέψεις) conſiderationes. ep. 3. l. 12. ſic. Lucian. ἐν τῇ τῶν βίων πράσει. ἐπεὶ ὦ περὶ τούτου, καὶ διασκέπτομαι alij σκήψεις, fictę cauſa excuſationes. ἀναβολαί) dilationes, procraſtinationes. ſunt inquit deliberationes, & dilationes, quibus utitur C. Antonius, ut mihi det uerba, dum dicit, libertum mitto. Tito mandaui. & ſumptum eſt ex Grecorum iudicijs, in quibus κλήσεις τῶν δικῶν τῇ λ' φασὶ γίνεσθαι, ὅπως ὁ κληθεὶς εἰς τὴν δίκην, ἔχῃ τὴν τριακοστὴν ὅλην εἰς τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ. Ariſtoph. inter

pres in nubib. & paulo post, εἰς σκέψιν αὐτοῖς ἐδίδοτο ἡ τ[illegible]ικοσή. Quare σκέψεις, paulo añ legas, necesse est. An) sit. ταυτόματο[illegible] ἡμῶν) casus noster: euentus quidã quasi uolun tarius, ut res C. Antonij ipsius multo maius meũ studiũ, maioreq́; grauitatem, & laborem desideret. ep.5.l.5.fam. al. ταυτόματο casus. Hinc Aristo.l.2. περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως, disputat ἀπὸ τύχης πολλὰ γίνεσθαι ἀπὸ ταυτομάτου δὲ πλεῖστα. Demosten. uero Philip.4. sic loqtur. συμβέβηκε δὲ εὐτυχήματα ἀπὸ ταυτομάτου. nos credimus esse principiũ carminis, quod in sentẽtijs, quas nescioquis ex poetis græcis colle git, sic inuenimus ταὐτόματ' ἡμῶν καλλίω βουλεύεται: casus, q̃ nos pulchriora cõstituit. casus, q̃ nos, melius deliberat. Põpeiani prodromi) Põpeij p̃cursores nunc ex bello Mi thridatico reuetẽtis, sic ep.6.l.15. & Plat. in Charmid. οὗτοι τυγχάνουσι οἱ εἰσιόντες πρόδρομοί τε, καὶ ἐρασταὶ ὄντες τοῦ δοκοῦντος καλλίστου εἶναι. Acturum) in senatu, quum Romam uenerit. Antonio) C. Antonio Collegæ meo. Succedi oportere) quod Macedoniam male administret. Liu.l.103. Dion.l.38. & Iulius obseq. de prodig. Honeste) quum rem male gesserit, Liu.l.103. & homo sit scelestus, orat. in toga candida. Hominem) ipsum C. Antonium. Defendere) defendit postea tamen. orat. pro domo. & in Vatin. & Dion. l.38. Libeat) quod mihi det uerba. paulo ante, & ingratus sit. ep.5. & 6. l.5. fam. Hilarum) ep.18. l.13. Valerius interpres) ep.10.l.16. Chiliusq́;) ep.7.h.l. Di-ctitare) & falso in me conferre. ep.5. l.5. fam. Illum) Hila rum. Istis locis) Macedonicis, quibus Epeirus est uicina. Pli.l.4. cap.23. Cn. Plancum) Tribunum milit. orat. pro Cn. Plãc. ipso hic postea Quęstor Ciceronẽ recepit. ibid. & epist.22.l.3. Diuortiũ) quod Põpeius in Italiã redijẽs fa cit. Plutar. in Põp. Mutię) hęc fuit Põpeij uxor, & Q. Q. Metel. Celeris & Nepotis soror. ep.2.l.5.fam. Probat) ut fœminæ minus honestę, qua cum Cæsarem adulteriũ fecisse quidam suspicabantur: unde Cęsarem Pompeius Ægystum uocabat. Suet. in Cæs. P. Clodium) hic po-

ftea cum Cicerone gessit inimicitias. Appij) Ap. Claudij Pulchri,qui fuit Cos. cum P.Seruilio Vatia Isaurico an.ab urb. con.675. Veste muliebri)epi.seq. Deprehensum)ut adulterum Pompeię in sacris bonę Deę.Suet.& Plutar.in Cæs. C.Cæsaris)ut Pontif. Max. Sallust.& Suet.non autem Prętoris,ut quidam uolunt.nam Cicerone & Anto.Coss.Prętor Des. ep.15.l.12.fuerat. Suet. quē magistratum gessit Syllano,et Murena Cos.ep.24. lib.2. Quum pro populo fieret) quum res diuina Bonæ Deæ pro populo fieret.ep.seq.& orat.pro domo.al.quū sacrificium pro populo fieret. Seruulæ) ancillæ.orat.de resp.& Plutar.in Cic.al.Seruiliæ,quæ quum Cęsaris esset amica,eius uxorem fortasse,ut fit oderat, & hanc illi notam inurere cupiebat,ut eam Cęsar, quod fecit, repudiaret.al.Seprulæ, ut sit nomē ancillę,uel eius,quę Clodium eduxit,uel alterius,quæ tale quid in aliqua comœdia fecisse diceretur. Infamia),ppter sacra polluta.orat. de resp. Anagnostes) lector.ep.9.l.5. fam. Sositheus) al. Sosisthenes.In buccam) ep.1.l.12. Cal.Ian.) principio anni secundi post Ciceronis Consulatum. M.Messala)qui Cicerone Cos. Pręturam petierat. orat.pro P. Sylla:quique minor natu,quàm Cicero,dicitur in Brut. quamuis extra ordinem & ante tempus suum Cos. creatus uideatur. Marc. Pisone) L. 5. de finib. & in Brut.

CICERO ATTICO. 10.

σχόλια

Ccepi tuas treis iam epistolas,unam à M. Corne. etc.) M.Cornelio)eius fortasse propinquo,quem Cicero Pretor defenderat. Tribus tabernis)ep.10.l.2. Solutis)al.soluta.Scribendum)al.rescribendum. Releuarit? ne tam grauis sit? & iocatur in uerbis,grauiorem,& releuarit.al.releuerit.Epeirum) ep.4.h.l. Cæsis) ut cędebantur ab Imperatoribus pugnaturis. Liu. sæpe. Amal-

theam tuam) uel opus tuum de Amalthea, uel potius bibliothecam ita libris refertam, ut Ἀ' μαλθείας κέρας possit appellari. ep.13.h.l. Sicyonem) Sicyonios debitores tuos. ep.16.h.l. Sicyonē in Macedonia ponit Plaut. in Pseud. Oppugnandum) ut numos exprimas. ibid. est μεταφορά. Antonium) ep.sup. Proficiscare) cum literis, in quibus te illi commendo. ep.5.l.5.fam. Vnde illi postea gratias egit. ep.13.h.l. Me) ut Senatus principem. Gell.l.4.ca.10. Rogatum) à M. Pisone Cos. Pacificatorem) fortasse C. Pisonem ut Consularem, & propinquum, & qui in Gallia fuerat, ep.1.h.l. uel L. Murenam, quē nuper summo cum imperio Gallia uiderat. orat. pro L. Mur. & de resp. uel eum, quicunque is esset, qui de pace, cum Allobrogibus facienda in Senatu agebat, ut ep.1.l.10. C. Pontinum, qui nec Cos. fuerat, nec adhuc Allobrogas uicerat, ep.15.l.4. significare non potest, quum sententiam primum rogare Consulares tantum liceret: Gell.l.4.cap.10. Homine) M. Pisone Cos. Peruerso) uitioso. ep. seq. Principis) Gell.l.4.cap.10. Non nimis) al. non minus. Vnde legas licet, uel, nunc, minus: uel tantū, minus, ut altera negatio uel ex interpretatione, uel ex literis concurrentibus accesserit. Cōsulis) M. Pisonis. Tertius est) rogatus sententiam. Catulus) Q. Luctatius Catulus filius. orat. pro dom. Hic cum M. Æmylio Lepido Cos. fuit an.urb. con.176. Hortensius) orator, q fuit Cos. cum Q. Cęcilio Metello. Consul. M. Piso. ep.sup. Paruo animo, & prauo) παρωνομασία. Nihil agens) ut iners. ep. seq. Collega) M. Messala. ep.sup. Perhonorificus) ep.seq. Partiū studiosus, ac defensor bonarum) ὑπέρβατον. Quin immo al. qui nunc. al. quin nūc. Vereor) prospiciens, quanta tēpestas excitetur. Audisse) uel ex mea ep.sup. Cęsarem) ut Pontif. Max. ibid. id enim sacrificium fiebat in ea domo, quæ in Imperio esset. orat. de resp. Fieret) res diuina bonę Deæ. ep. sup. Virum) P. Clodiū ibid. Virgines uestales. orat. de resp. instaurassent) ut pollutū. ibid. Q. Cornificio) ep.1.h.l. Nostrum) qui su-

mus Consulares, quum ille sit Prætorius. Consules) M. Messalam, & M. Pisonem. Rogationem) ut iudicium de pollutis sacris constitueretur. ep. seq. & ep. 13. h. l. Vxori) Pompeię. ep. sup. Nuncium) repudij, libel. repudij, ut uocant ἀποστάσιον. uxor ẽt remittebat. ep. 23. l. 11. Remisisse) quod diceret, decere uxorem suam etiam suspicione carere. Plutar. in Cęs. Piso) Cos. Et fert ex S.C. & de religione) δικάνωσις. Messala) Cos. Boni uiri) qui boni iudicantur, uel est ἱερωνία. Lygurgei) legis de pollutis sacris quasi latores, qualis fuit Lygurgus. Plutar. Cato) M. Cato. ep. seq. Vereor) ut paulo ante. Sit) ut fuit. orat. de resp. Tuus) hinc dixit Nepos in uita. Pompeium coniunctum non offendit. Ille) Pompeius. ep. 17. h. l. Non auderet) uidens ab omnibus ferè laudari. ep. seq. Reprehendere) res nostras. ibid. reprehendere tamen cupiebat, quum q inuideret, tum q esset incitatus à Q. Metello Nepote uxoris fratre, & Ciceronis inimico. ep. 2. l. 5. fam. & ad eum in Asiam profecto. Dion. l. 37. & Pluta. in Cat. hinc dixit ep. 1. l. 2. in res mes eùm multi incitarant. Cœpisse) serò. nam nimium diu tacuit. ep. 16. h. l. id queritur Cicero ep. 7. l. 5. fam. Vt ostendit) ut loquitur. ep. 9. l. 4. Perspicuum sit) non enim tantum ualet ingenio, ut non appareat, quid cupiat. ep. 1. l. 8. fam. Inuidet) ep. 22. l. 5. fam. hinc inuidus dicitur ep. 3. l. 4. Nihil simplex) in Põpeio, qui solet aliud sentire, & aliud loqui. ep. 1. l. 8. fam. uel in Pompeij concione. ep. seq. ἐν τοῖς πολιτικοῖς) in rebus ciuilibus: in rebus publicis, & ad Remp. accõmodatis. ep. 6. l. 14. hinc ἀπολιτικώτατον uocat ep. 25. l. 8. Illustre) amplum, & excelsum. ep. 17. h. l. Huic) cui literas hasce dedi. Terrę filio) prouerbium. Nondum sortiti sunt) ep. seq. sed erũt sortiti ep. 12. h. l. τοποθεσίαν) loci descriptionem: loci situm. Miseni) ep. 6. l. 10. Puteolorum) ep. 9. l. 4. Iucludam (ut mones. Orationi meę) uni ex his, quas in Catilinã dixi. sic enim putamus, quum addat, ad .III. Non. Dec. quo tempore illas habuit orationes. ep. 1. l. 2. Mendose) scriptum. A te)

tanq; Aristarcho.ep.seq. Probata)ep.5.l.4. ep.14.l.15.& ep.10.l.16.ἀττικώτερα)magis Attica,elegantius dicta:unde ἀττικισμός ep.16.l.4.sic ἀττικώτατα ep.1.l.15. Metellinam)contra Q.Metellum Nepotem scriptam. ep.12.l.3. contra concionem Metelli. Quintil.l.9.cap.3. Gell.l.18. cap.7.& Fortunat.l.3.Rhet. Liber) uel orationum σῶμα ep.1.l.2.uel oratio ipsa Metellina. orationes enim sępe libros uocat,ut Verr.in oratore.sic Corn.Tacitus,Diomedes,& Iul.Rufinian. φιλορήτορα) studiosum Rhetoricæ. quid? etiam)sic ep.3.l.7.Messala Cos.)ep.sup. Antronianam)P.Antronij epi.2.l.3. Emisse) domũ de Crasso.ep. 6.l.5. fam. Licere) mihi, & alijs,quando Messalę licuit. Amicorum)ut.P.Syllę.Gell.l.12.cap.12. Dignitatē)ornanda est enim dignitas domo, at non ex domo tota dignitas quærenda.l.1.de off.Teucris illa) ep. sup. Confice) ut uicinus , quum sis in Epeiro. ibid. Febr.) ep.seq. Coss.)ep.sup .

CICERO ATTICO. S. II.

σχόλια

VEREOR, *ne putidũ sit scribere ad te,quàm etc.*) Putidum)σαπρόν. Prima) post reditum. ep.9.h.l. Scripsi)ep.sup.sed ἐν τῷ αἰνίγματι.Nõ iucunda)ꝙ nihil come,nihil simplex esset.ibid.bonis non grauis) libenter legam:bonis uerò grauis,idest,bonis uerò grauis. Frigebat)Pompeius.Pisonis Cos.)ep.9.h.l. Impulsu)ex amicitia Clodij profecto.ep.sup. Leuissimus) qui tam facile impellatur. L. Fusius)al.Fusius,recte.is enim est Q. Fusius Calenus.ep.6.l.5.fam.qui semper fauit P.Clodio. Philip.8.Produxit)poterat enim Tribunus Pl.in concionem producere non modo priuatos , sed eos etiam, qui erant in magistratu,ut Coss. ep.3.l.12. fam.& orat. post reditum in Senat.& Augures.orat.pro domo , πανήγυρις) cõuentus.Placeret)uerbo ad rem accõmodato est usus.

nam in plebiſcitis erant inter alias tres notę. Q.F.P. qd fieri placeret. Prob. & Frontin. Ei) Pompeio. alÿ. C. centum. erant enim centumuiralia iudicia. l. 1. de orat. ubi de priuatis hęreditatibus potiſſimum iudicabatur. orat. 2. cōtra Rullum. Prætore) quęſtioni præfecto. orat. pro. L. Mur. Legi) non ſorte dari de more. nam Prætor, qui pręerat quæſtioni, iudices cogebat, ibid. iudicia dabat, orat. pro A. Cecin. & iudices. Victorin. l. 2. de inuent. Cōſilio) hinc iri in conſiliū ep. 48. l. 13. & orat. pro A. Cluēt. de Clodia religione) de ſacris à Clodio pollutis. ep. ſup. ἱερωνικῶς. ſic religioſum, ſanctum, & pium uocat orat. pro domo. Conſtitutum) ex S.C. rogatione à Coſs. promulgata. ep. ſup. μάλ' ἀριστοκρατικῶς) ualde ſtudioſe pro optimatium principatu: quo de ſtatu Plat. & Ariſtot. in Polit. & Iſocrat. in Panathen. Promulgata) à Cos. ex. S.C. ep. ſup. γενικῶς) generaliter. ep. 12. l. 9. Aſſedit) nā ſtātes dicebant. in Brut. Poetę ſępe. τὸ γὰρ παλαιὸν, κἂν βασιλεὺς ἦν, κἀν ἄλλης οἷας δήποτε τύχης, ἐ δημηγόρει ὀρθὸς ἱστάμενος, Homer. interpres Iliad. α. De iſtis rebus) al. dēptis rebus: nos legimus: de meis reb9, ut litera p acceſſerit. alÿ, de noſtris rebus. certe, quæ ſequuntur, uel, de meis rebus: uel, de noſtris rebus, requirunt. Reſponſum) quum γενικῶς omnia illius ordinis conſulta laudaſſet, & ego nihil cōſtituiſſem, nihil geſiſſem, niſi ex illius ordinis conſilio, autoritate, & ſententia Philip. 2. Craſſus) ep. 3. h. l. Illum) Pompeium. Suſpicarētur) ex eo, ꝙ γενικῶς omnia Sene. conſ. laudaret, quāuis de rebus noſtris taceret. ep. 1. h. l. Acceptum referre) Phili. 2. Coniugem) Tertullā. Suet. in Cęſ. Domum) in colle uiminali. P. Victor reg. 5. Meum) cuius opera ſalua eſſet patria. orat. in L. Piſon. Quem in Ariſtocratia ego) al. quem ego. Ariſtarchus) criticus talis, qualis erat Ariſtarchus Grammaticus, qui ſolebat iudicare, utrum uerſus eſſent τοῦ ποιητοῦ, an παρεμβεβλημένοι, & τούς παρεμβεβλημένους ὀβελίζειν. ep. 10. l. 9. fam. prouer. ſtellis ſignare. hinc illum μάντιν ἐκάλει παναίτιος ὁ ῥόδιος φιλόσοφος διὰ τὸ

ςάδι ας καταμαντεύεσθαι τῆς τῶν ποιημάτων διανοίας Athen.l. 14. ego uero tuas cerulas miniatulas extimesco. ep.14.l.15 & ep.10.l.16. De flamma, de ferro) de incendijs, & cędibus, quę à Catilina, & cæteris factæ fuissent, nisi ego de coniuratorum manibus faces, & tela extorsissem. orat in L.Pis. ληκύθους) μυροθήκια ut ep.1.l.2. & sanè pollux λήκυθον iter τά τῶν μύρων ἀγγεῖα ponit l.6. cap.19. hinc scripsit Aristop. ἐν ἐκκλης. φρύνην ἔχειν λήκυθον πρὸς ταῖς γνάθοις, & Plat.in Charm. λήκυθον καὶ στλεγγίδα iunxit. recte igitur Cicero, quum pingere, dixisset addidit ληκύθους, quibus unguenta, & pigmenta continentur, quæ consumebat. ep.1. l.2. nec tamen perdebat, ut Euripides ληκύθιον ἀπώλεσεν, ut putat Aeschylus apud Aristop. in Ran. pertexuit) M. Crassus, suum inimicum. Plutar. Prętermisisset) de nostris rebus tacēs. Tātas) quantas nec ipse putabat, nec absens fortasse intellexerat. Ab eo) Crasso. Meis omnibus) al. in omnibus. Literis) neduin syllabis, & oratione, ut sit ὑπερβολή. In Pompeiana laude) in oratione, quę etiam de laudibus Cn. Pompeij, inscribię. Perstrictus esset) pręser tim ubi gloriam belli seruilis à Crasso profligati totam penè Pompeio tribuo. Tecte) ꝙ esset inimicus. ep.lon. ad Lent. ep.8.l.5. fam. Sallust. in Cat. & Ascon. in orat. in toga cand. ἀνεπερπερευσάμην ostentaui, uenditaui. forte tamen scribendum, ἀνεπερπερευσάμην, ꝙ principium uerbi uideatur περπερεύω. Nouo) modo ex bello Mithridatico, & Syria reuerso ep.9.h.l. & Philip.2. ἐπιχειρήματα) epichiremata, aggressiones, argumentationes, ratiocinationes. au tor ad Heren.l.2.Q.l.5. cap.10.&.14. & Hermog.l.3. περὶ τῶν εὑρέσεων. al. περίοδοι, ἢ καρποὶ ἐνθυμήματα, ἢ κατασκευαί, hoc est, ut singula ordine interpretemur: periodi, circuitꝰ, ambit us, comprehensiones, continuationes, circūscriptiones in orat. Quint.l.9. cap. Aquil. Roman. Hermog.l.4. περὶ τῶν εὑρέσ. & Demetr. Phaler. περὶ τῶν κώλων, καὶ κομμάτων. ἢ καρποὶ uel fructus. al. si καρποὶ: sed quoniam fructus qd hic uelint, uix intelligi potest, & καρπός etiam manus par

tem significat,ut Iliad.ε. κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,& apud Polluc.l.2. uidendum est, an hic καρποὶ ponantur pro gestibus,qui manibus ἐν τῇ χειρονομίᾳ ὑποκρίσει,& actione fiunt:qui quantam uim habeant,scri bit ipse l.3.de orat.& in orator.autor ad Heren.l.3.& Q.l. 11.cap.3.fortasse tamen non incommode legi possit κύκλο: κύκλος γάρ ἐστι σχῆμα καὶ αὐτὸ ἑρμηνείας ἴδιον κάλλος ἐμπεριέχον λόγου.Hermoge.l.4.περὶ εὑρέσ.uel τρόποι siue τροπαὶ de quibus idem l.3.&.4.uel potius,τόποι, ut locos communes significet ἢ ἐνθυμήματα uel enthymemata,sententię ex contrarijs conclusę.in Topi.Aristo.l.2. ad Theodect.Q. l.5.cap.14.& Hermog.l.3.περὶ εὑρέσ.al.si ἐνθυμήματα.ἢ κατασκευαὶ, uel apparatus, uel confirmationes. nã κατασκευὴ τῇ ἀνασκευῇ opponitur. Quintil. l.2. cap.4. & Theon.ἐν προγυμνασ.Hermog.quoq; l.3.de inuen.περὶ ἐργασίας ἐπιχειρημάτων.τῇ λύσει κατασκευὴν opponit.Suppeditauerunt)sic l.3.de orat.suppeditat omnis appatus,ornatusq; dicendi. Illo tempore)suppeditauerunt. Clamores)fuerunt,quos res istæ in bonis oratoribus efficere solent.l.1.de orat.ὑπόθεσις)argumentum,materia,causa. in Topic. & Quinti.3. cap.5.Grauitate)præsertim in S. C.quod in M. Catonis sententiam est factum de coniuratis.Sallust. Ordinis) Senatus,in quo tantum fuit animi, & autoritatis.ep.longa ad Lent. Equestri concordia) à me constituta.ep.1.l.2. Consensione)ad communem salutem.orat.2. &.4.in Catil. Immortuis) non mortuis, & ob id reprimendis. Reliquijs coniurationis)copias Catilinæ uocat orat.post reditum ad Quir.& in Senat.quarum ducem Clodium appellat orat.pro.dom.qp socius & familiaris fuisset Catilinę.orat.de resp.& pro Mil. & Ascon. non igitur Cicero in extinguenda cõiuratione eius opera usus fuerat,ut scripsit Plutar.in uita. Vilitate) post extinctam coniurationem consecuta.al.utilitate.Otio)) sublato Catilinæ bello. Istic)ex Epeiro.ep.sup.ἄρειος πάγος) Martius uicus,Areopagus ἔστι δὲ ἄρειος πάγος καλούμενος. ὅτι πρῶτος ἄρης ἐνταῦθα

ἐκεῖθεν.Pausani. in Attic. Areopagitas uero Solon consti tuit.l.1.de off.qui seueri ita fuerunt,ut seueri iudices prouerbio Areopagitæ dicant,ut ἀρεωπαγιτικῶς ep.13.h.l. Rogationi)de pollu tis sacris ep.sup.al.rogationis. Ille grex)illę reliquiæ. Catilinæ)ep.1.h.l. Filiola Curionis)C. Curione C.F.qui eam consuetudinem cū M.Antonio tunc habebat,ut merito filia potius, q̄ filius dici posset. Philip. 2.& Plutar.in Ant.Antiquaret) Rogationem ep.sup.Piso)ibid. Consul)ep.9.h.l.Lator)ex S.C.ep.sup. Dissuasor)amicitia P. Clodij ductus. ibid. Operę Clodianę) sic ep.3.l.4.& ep.3.l.2. Ad Quint.fra.Pōteis.)in quibus suffragia ferebant.l.3.de legib.l.1. &.2.ad Herē. & Oui. l.5.fast.tabellę)quibus lege tabellaria suffragia ferebant l.3.de legib. Nulla) nulla uti rogas:nulla q̄si snīa,nullū pro rogatione suffragiū.al. nulli.s.rogatori. in suffragijs enim erant rogatores. orat.in L. Piso. uel potius, nulli, suffragiū ferēti.Daret)cōcederet ab ijs,q pontes occupa rant,quiq; uolebant suffragia tabellis nō uoce ferri, ne corrupti cognosci possent. Vti rogas)sententia,uox qua suffragium ferebāt.l.2.de legibus. & Liu.l.3.de pace,uti rogassent,omnes tribus iusserunt.idē l.38. oēs tribus uti rogassent,iusserunt. Cato)ep.sup. Hortensius) ibid. Fauonij)ep.1.l.2. Comitia)rogationis. Pisone)Cos. Accidente)al.accedente,ut ep.4.l.4.fam. Curioni)patri, non filio,qui nondū id ætatis uidet fuisse,ut senator esse posset,& sane non ita multo post ut nō Senator introducit in Senatum ep.24.l.2.Facienti) Fortasse, ut rem gratam faceret filio,quo duce grex Catilinę utebat. CCCC.) hic cognoscimus Senatores ad CCCCXV.fuisse,orat. post reditum in Senat. CCCCX.Liu.l.60. CCC.Machab.l.1.cap.8.CCCXX.Affuerunt)scribendo,ut ep.7. l.8.fam.& orat.post reditū in Senat. Acta res est) factū est decretum, ut Coss.populū cohortarent ad rogationē accipiendam. Fusius tertium concessit)quum Fusius antea bis cessisset,tunc tertium cessit, siue concessit.tertiū

ut dicat Gel.l.10.cap.1.al.Fusius tert. Cõsul cessit:unde, quũ de religione bis tantum in Senatu adhuc facta mẽtio hac epistola & superiori cognoscat ita,ut Fusius tertium concedere non potuerit: atq; adeo ne cesserit quidem,qui in principio huius epistolæ, ut quum maxime, instare dicatur:facile adducor, ut mutatis duabus tantũ literis,ita legam.Fusius Tr.& Consul cessit:uel, Fusius Tr.& Cos.cessit.hoc est, Fusius.Trib.Pl. & Piso Cos. qui contrà pugnabat,cessit. Lucullũ)L.Lucullum, qui iuratus dixit, se quęstionibus habitis comperisse, Clodium cum sorore germana nefarium stuprũ fecisse. orat. pro Mil.quare nuncium illi remisit.Plutar.in Lucul. & Cic.Hortensium)qui ductus odio properabat rem deducere in iudicium ep.13.h.l. C.Pisonem)ep.1.h.l. Messalam Cos.)qui uehementer agebat ep.sup.Cõperisse) hic testis producit ep.13.h.l. Prouincijs Prętorum)ep. sup. Legationibus)quibus ex Cal.Febr.usq; ad Cal. Mart. Senatus quotidie lege Gabina dabatur ep.12.l.2.ad. Q. Fr.& Ascon.Verr.3.sępe tamẽ reijciebant ep.3.l.2.ad.Q. Fr.& ep.3.l.1.fam. & ep.15. h.l.Rogatio) de pollutis sacris. Nostri laudator)in nos perhonorificus ep.sup. Ille alter.)M.Piso. Q. iners)ita,ut nil metuas mali,quia nõ audet ep.sup.ἀπρακτότατος)ignauissimus, ad res gerẽdas ineptissimus,nihil,prsus facíẽs:ut apud Lucia.in.1.Phal. μήτε ἡμᾶς ἀπράκτους ἀποπέμψητε. Volũtate)qa nõ uult boni aliqd facer ep.sup. κακέκτης)male hitus,male affect9, deprauatus,deprauatis morib9,prauo aío,ep.su.Põpeiũ) cui pter alia Cõsulatũ acceptũ referr põt.Dion.l.37.Cõcione) in quã ,pductus fuit à Fusio.Alienauit)ut ab his seiũctus ep.sup.Amicitia Clodij)ibid. Fusiũ)hominem leuissimũ. Tribunis pl.)reliquis. Cornuto)C.Cornuto Trib.pl.q tribus post annis Prętor fuit.orat.post reditũ i Sena.Pseudocatõe)ut Pseudophil.& Pseudodamasip, dicit.τεῦκρις)ep.9.h.l.Promissa)de pecunijs quas differebat.ibi. Patrauit)fecit, psoluit. sed qa uerbũ uet9 est, &

uersum claudit, uidetur ab aliquo Poeta sumptũ fortasse Pacuuio, qui Teucrum scripsit.l.1.de orat.alij.parauit, ut sequentia uidentur postulare: ut sit, Antonius quidem pecuniam parauit, sed tu ita effice, ut habeam, ut mãdaui.sic ep.sup.tu ista confice. Argiletani) ep.27.l.12.dodrãtem) ut res enim reliquas, sic ædificia ꝑ partes assis metiebant̃, ut ostendit Vitruui. quum sæpe, tum lib.3. cap.1. Venditat) uendendi desiderio tenetur, & quasi uenale proponit, ut in Quæst.diximus, Pacilianam) fortasse M.Pacilij.Verr.4. Luceio) ep.9. h.l. Hominem) ipsum Luceiũ. Valde petitur) hęc à me gratia: uel Luceius ipse, hoc est, rogatur.sed quoniam mihi neutrum nescio quo modo satis placet, uelim docti uideant, an legendum sit: ualde patitur, ut quasi uertat, ἄγαν πάσχει, ualde afficit̃. habet enim quiddam, quod in animo eius insedit.ep.9.h.l. Renauabo) al.renouabo.Istę res) p̃sertim Sicyonię ep.sup.ibi. Feb.uale) al.neq; hic neq; ep.seq.uale scribit̃.& sanè Cicero uerbum hoc post diem non solet collocare.

CICERO ATTICO S. 12

σχόλια

ASIAM *Quinto suauissimo fratri obtigisse audi. etc.*) Asiam) quam postea triennium Prætor obtinuit. ep.6.l.6.& ep.1.l.1.ad Q. Fr.quum L. Flacco successisset.orat.pro L.Flac. Obtigisse) in sortitione prouinciarũ à Prætoribus facta.ep.10.&.11.h.l. Laudis auidissimi) ep.13.l.5. fam. &, ut alios mittam, Quintil.l.11.cap.1. φιλέλληνες) studiosi Græcorum: quippe quorum præceptis sumus eruditi.ep.1.l.1.ad Q. Fr.in Brut.& Plutar.in uita & Græci erant in Asia.ep.1. lib. 6. Multorum) qui postea illum uiolarunt. orat.post reditum ad Quir. Suscepimus) Philip.2. παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο) uniuersæ uirtutis reminiscere.Iliad.x. Prouer.uirtutem omnem explica. Effice) ut Q. Fr. affinis, &, ut adhuc puto, legatus. ep.seq.Quinto) in Asiam profecturo. Mandatis) ep.sup. Tuo negotio) Sicyonio.ep.10.h.l.

CICERO ATTICO. S. 13

σχόλια

QVAERIS *ex me, quid acciderit de iudicio, etc)* Iudicio) Clodiano. Prĕter opinionem omnium) quum omnes putarent fore, ut iudices à prætore legerentur, ut erat ab Senatu constitutum. ep. 11. h. l. & ita Clodius condemnaretur. Præliatus) ut prĕlium ep. 15. l. 4. *ὕστερον πρότερον*) prĕpostere, secundum uel de secundo prius, *ὑστερολογίαν* etiam uocant Grāmatici, quum aliter, atq; ordo postulat, aut propositū est, narramus *ὁμηρικῶς*) Homerice, ut Homerus, qui sĕpe hac figura *ὕστερον πρότερον* dicta utitur. ego quoq;, quum tu duo quæras, ad secū dum prius respondebo. Clamor (ut ep. 11. h. l. Ista causa) Clodiana. Ille) Clodius. Confugisset) post rem actam in Senatu. ep. 11. h. l. Vteretur) me comperisse omnia criminās. ibid. Pisonem) Cos. ibid. Curionem) qui nullū S. C. fieri uoluerat. ibid. Hortēsius) ibid. Religione) Clodiana. ibid. Fusius Trib. pl.) ibid. Consulari) à Cos. promulgata ep. 10. h. l. Rogatione) de religione ibid. Iudicū) qui quum rogatione Consulari à Prĕtore essent legendi, lege Fusia aliter, hoc est, sorte de more lecti uidētur. Nullis) q̄uis iniquis. Contraxi uela) Prouerb. Testimonio) qua nocte pro populo fiebat, Clodiū Romæ fuisse, quū ille diceret se fuisse Interānæ, ut postea probauit. ep. 1. l. 2. & orat. pro Mil. Absolutionis) Clodij. *πρὸς τὸ πρότερον*) ad prius, ad id, quod priore loco quĕsisti. Fuit) causa absolutionis. Fusius) Trib. pl. Legi) rogationi de pollutis sacris. ep. 10. h. l. Intercederet) apud populum, quāuis in Senatu cessisset. ep. 11. h. l. Ferebatur) à Coss. ep. 10. h. l. Illum) Clodium. In infamiæ relinqui sordibus) al. in infamia relinqui, ac sordibus. Id fuisset factum, si Fusius intercessisset. nā reus, ac in sordibus etiā uestitus reorum more fuisset relictus, donec iudicium fieret. Ductus) Hortensius ut lĕsus. ep. 11. h. l. Odio) in Clodiū, à cuius postea seruis Hortēsius ipse penè interfectus est, quū Cice-

toni adesset.orat.p.Mil.Illũ(Clodium.Plũbeo gladio) Prouer.Sic,uti(al.sicuti.Reprehendatur)al.reprehēdebatur. Reiectio)ep.15.l.4.& Ascon.Verr.2. Accusator) Lētulus.orat.de resp.& Val.Max.l.4.c.2.subscriptor C.Fãnius ep..24.l.2. Reus(Clodius. Clemēs lanista)Prouer. Senatores,)nã.M.Aurelius Cotta Prę t.legē tulit, ut Senatores,& eqtes Ro.ac Tribuni ęrarij simul iudicarent. Liu.l.97.Ascon.Verr.1.& Paterc.l.2. Aerarij)quibus at tributa erat pecunia, ut Militi redderent, Tribuni ęrarij sunt dicti.Varr.de ling.lat.à tribuēdo ęre sunt appellati, inquit Sext.Põp.pecunia in stipēdiũ Militum de ærario à Tribunis ærarijs adnumerari Quæstori solet. Ascon. Verr.3.Tribunos ærarios studio defendendę Reip.cõuenisse scribit orat.4.in Catil. Vt appellantur,quã)al.quã ut appellantur:rectius,nisi fallor.non enim dubium erat, quin Tribuni ærarij dicerētur, sed tunc quũ pecuniã ob iudicandum accepissent,ep. seq. κατὰ παρωνομασίαν ærati quasi numati dicebãtur, atq; idipsum uulgo ita,ut uere dicat,appellãtur. Fugare)repellere,reijcere,alij,effugere. Ille)Clodius. Nõ potuerat)quod nõ posset uere dicere, eos aut sibi inimicos,aut ex aliqua re incõmodos fore. tunc enim potuisset.Ascon.Verr.2.quũ liceret plures reijcere.orat.pro Cn.Plãc.sed lege Pompeia postea cautũ est,ut quinq; tm̃ accusatori,et totidē reo reijcere liceret. Ascõ.orat.pro Mil.& Diõ.l.40. Cõsiliũ) Iudicũ, quo Prætor utebatur.ep.11.h.l. Petitionibus)al.postulationibus. Me)quē ille cõperisse omnia criminatus erat.ep. 11.h.l. Aduocatorũ)aduocati dant cõsilium,uel sententiam suã dicũt in rebus amicorũ dubijs.Ter. in Phorm. ius suggerunt,aut pręsentiã suã cõmodant amicis.Ascõ. Verr.1.etiã extra iudicium orat.pro A.Cecin. & orat. p A.Cluent.aduocatus post patronum, & laudatorē collocatur. Audisse)usq; istinc,ut epist.11.h.l. tãta fuit acclamatio Clodianorum aduersa. Honorificentior) ἡρωικῶς. nam quis honor à tam sceleratis hominibus profi-

inepte.

cisci poterat? Illa)res. Tui)Athenienses.ep.10.l.5. Xenocratẽ)τὸν φιλόσοφον χαλκηδόνιον. Diogen.& Suid. Dicentem) publice,&,ut mos Græcorũ est, iurandi causa ad aras accedentẽ.orat.pro L.Corn.Balbo. Prohibuerunt)ne iuraret,reclamãtes.ibid.& Vale.Max.l.2.cap.5. Metelli Numidici)Q.Cæcilij.L.F. Metelli Numidici. orat.pro L.Cor.Balbo,et Plin.de uiris illust.qui Coss. fuit cũ M.Iunio Syllano. Sallust. in Bel. Iugurt. Mos est)in iudicijs repetundarũ,de quibus causam tũc dicebat.orat.pro Cor.Balbo. Circũ ferrẽtur)inspiciendi nominis causa.ibid. Nostri)Romani. Iudices)equites, q tũc iudicabãt.ibid. Noluerũt)ibid.& Val.Max.l.2.c.5. Itaq;)al.idq;. Reus)Clodius. Reductus)ita, ut nemo, nisi qui mecũ esset, ciuiũ esse in numero uideretur.orat. in.l.Pis. Præclari Ariopagitæ) ἡρωικῶς,ut epist.14.l.4. aliter ep.11.h.l. Consiliũ)ipsorũ iudicũ. Vna sola sententia)inter ipsos iudices.nã reliquæ oẽs præsidiũ desiderarunt. Desiderauit)à Senatu. Decernitur) præsidiũ. Datur)ut præsidiũ constituant. Hominem)Clodiũ.ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι,ὅππως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε)dicite nunc mihi Musæ,quo modo iam primũ ignis incidit,Iliad.π. quidẽ in naues,hic in Rẽpu.Roma.hinc enim prospicio iam nunc,quantũ malum impendeat Reip. orat.de resp.

Nosti)ostẽdit hoc uerbo Caluũ uel adolescentẽ fuisse, ut in Brut.uel ita ignobilẽ,ut necesse esset ita præfari. id magis oñdit paulò post,quũ inter quisquilias numerat. Caluũ)C.Liciniũ Caluũ oratorẽ C.Curioni filio æqualẽ.in Brut. Nãneianis)uel q esset ex Nãnijs,de qbus Q. Cicero de petitione Cõsul. & postea adoptatus fortasse à C.Macro ep.3.h.l.uel q eẽt νανοφυὴς,ut loqtur Aristo. ἐν τῇ ἠθικῇ, hoc est,nanus natura,ut dixisset Gell.l. 19.c. 13.nã Caluũ statura parua fuisse scribũt Senec.et Catul. et sic erit locus ex ãbiguo. Laudatorẽ)hinc fortasse par pari retulit ep.21.l.15.fam. Accersiuit) iudices,collegas suos. Certarũ)al.scortorũ.Sen.ep.98.Mulierũ)matrona

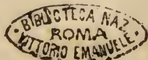
rũ.Val.Max.l.9.c.1. Adoleſcẽtulorũ)eodẽ ordine penè uſus eſt orat.pro Mil.Clodius ſemper ſecũ ſcorta,exoletos,& lupas ducebat.Introductiões) Senec.ep.98.XX(al.XXV.recte.nam idem ſcribit Plutar.in Cic. Perire) dum Clodium condemnarent. Fames magis, quàm fama) παρωνομασία. Commouerit)ut abſoluerent. Catulus)ep.10.h.l. Plutar.in Cic.& Dion.l.37. Eriperentur) erepti eſſent numí, niſi à Senatu præſidium poſtulaſſent orat.de reſp. Diuino)Dijs enim immortalibus ducibus eam mentẽ, uoluntatẽq; ſuſcepi.orat.4.in Catil. & orat. pro P.Sylla. Confirmatum) ep.longa ad Lentul. Reſpexerit)ſic ep.1.l.7. Triginta)atqui pauloante XXXI. ſed hic unum non curat.Plutar.quoque.in Cice.triginta ſcribit.omnes igitur erant LVI. uel.LI.quot poſtea etiã de Mil.iudicarunt.Aſcon quot penè etiam ducuntur ep. 14.l.4. Ius)ius humanum. Fas)ius diuinum. Pecudes) ὑπερβολή. Factum eſſe)ſacra polluta eſſe.ep.9.&.10.h.l. Sciebant)al.ſciant. Caluũ)al.Taluã.ep.29.l.13. Plautum)al.Plancum. Spongiã)ὄνομα κύριον,ut diceret Suid.

Religio)pollutis ſacris. Pudicitia) ſtuprata Pompeia, ep.9.h.li.& quidem in puluinaribus Bonæ Deę, orat.de reſp.Vnde dixit orat.pro dom.quid te impurius,qui religiones omneis pollueris,aut ementiendo,aut ſtuprando?

Iudiciorum fides)corruptis hoc modo iudicibus. Senatu)cui de illo inceſto ſtupro iudicium, decernendi poteſtas eſſet erepta.orat.pro Mil. Inuſſerat)al.incuſſerat.

Idem)qui fueram Cos.talis. Idem inquam)ἐπανάληψις poſt,παρένθεσιν, quæ frequẽter fit hiſce particulis:inquã, uerũtamen,tamen,igitur:Græcis, οὖν,ἀλλὰ. Omnẽ omnibus)παρωνομασία. Victorię)Clodianæ.παῤῥησίαν)licẽtiam,libertatem loquendi,quę uellent,de hac uictoria. Deſpõſam)à Q.Fuſio Caleno Trib.Pl.ut poſtea P.Clodius Trib.pl. Gabinio illam deſpondit.orat.pro dom. Homini)C.Piſoni Cos. Oratione ꝑpetua) l.2.de finib. Ex qua)altercatione. Pauca)paulò poſt poſita. Cæ-

tera) quæ ad orationem pertinent. Non possunt) & icцirco non scribo. nam scripta carent spiritu illo, propter quem maiora eadem illa, quum aguntur, quàm quum leguntur, uideri solent in. orator. ἀγῶνα) certamen, contentionem, actionem ep. 12. l. 5. Vos) Greci, ut Demost. sæpe, præsertim orat. περὶ τοῦ στεφάνου. Plaga) μεταφορά. Accepta) in negocio Clodiano. Ne aut ignorando stultissimi iudicaremur) hic omnes aliquid desiderari putant: nos si legatur ita, ne haud ignorando stultissimi iudicaremur, credimus hunc sensum elici posse: ne, quum cęteri, qui ignorant, stulti habeantur, nos, qui Clodij factũ nõ ignoramus, stultissimi iudicaremur, si illud dissimularemus, aut pertimesceremus. neque enim id ignorabant, & sic erit quędã quasi specids τοῦ ὀξυμώρου. Bis absolutũ) semel absolutum legimus apud Plutar. in Cicero. sed uerisimile est de eo, qui decoxisset, & Senatu motus esset. idem, & Dion. l. 37. quique talis esset, qualis describitur orationib. in Catil. Lentulum) P. Cornelium Lẽtulum Suram. Bis) incesti. Oros. l. 6. cap. 3. & repetundarũ, orationib. pro P. Sylla, & M. Cælio, & in toga candid. quãdo Clodius est præuaricatus. orationib. de resp. & in L. Pis. Catilinam) ep. 1. h. l. Hunc) P. Clodium. Exilio priuare) ut priuare molestia. ep. 21. l. 12. Illa) quę fuit in meo Consulatu. Accessit) ex hoc iudicio. Quod erat) sed erat occultum. Hominis) P. Clodij. Plures) ut iudices, & qui Clodio fauebant. Surgit) dicturus ep. 11. h. l. Pulchellus) P. Clodius è gente Claudiorum, qui pulchri dicuntur. Puer) adhuc imberbis. Plutar. in Cice. Baias) ubi libidines, amores, adulteria, conuiuia, comessationes, cantus, & symphonię audiri solent. orat. pro M. Cælio. Fuisse) tanquàm hominem perditum. Falsum) falsum, dixi ego, me ad Baias fuisse. alij, falsum, ut sit εἰρωνικῶς dictum. Huic) tuo facto. al. hoc recte. ut, inquit, ad Baias fuerim, quod falsum esse dixi, qua tamen in re hoc tuo facto est simile? Operto) Bonæ Deæ. Paradox. 4. Ascon.

in orat.pro Mil. Fuiſſe)ut tu fuiſti:ep.9.&.10.h.l. Arpinati)quaſi agreſti,& montano. Aquis calidis?) quales ſunt Baianæ. Cor. Cælſus lib.2. cap.17.Strab.lib.5.& Plin.lib.31.ca.2. Patrono tuo)Clodiæ ſorori tuæ, quæ te,ut patronus, ſua gratia defendit. Arpinates aquas) me uirum licet Arpinatem Plutar.in Ciceron. aquas uero dixit,ut Clodio reſponderet, & quòd Clodia aquis delectabatur.orat.pro M.Cęlio. Noſti)tu Clodi. Marinas)ubi piratarũ cõtumelias perpeſſus es,& Cilicũ libidines,barbarorũq; ſatiaſti ora.de reſp.uel Baianas interpretemur:quæ ſunt ad mare,& ad quas Clodia conueniebat ſæpe.orat.pro.M.Cęlio.al. Marianas.ſed diuerſo ſenſu,hoc eſt,patronus tuus, ſiue Caluus,ſiue Clodia concupiuit aquas Marĳ,qui & ipſe fuit Arpinas. noſti enim tu Attice aquas Marianas ita,ut neceſſe nõ ſit mihi nunc ſcribere. Hunc)Ciceronẽ, Regem)ſic L.Torquatus appellauit.orat.pro P.Sylla. Rex) Q.Martius Rex Terentiæ ſororis tuæ maritus. Plutar.in Cic.fecerit?)in teſtamento? Ille)Clodius. Emiſti,) de Craſſo. ep.10.h.l. Emiſti?)ut tu Clodi emiſti. Iuranti)ut teſti. nam iurati teſtes dicebãt. Aſcon. Verr.3. Non crediderunt)me contra tuum teſtimonium abſoluentes. Mihi uerò)al.imò uero. XX.) al.XXV.ut ſupra. Crediderũnt)te condemnantes. Nil crediderunt) ex ambiguo. Non ualuiſſe)in iudicio Clodiano. Miſſus eſt ſanguis) ep.1.6. Fautores)ut Piſo Cos.Fuſius trib.pleb.et Curio F.ep.11.h.l. Flagitĳ)Clodiani. Redẽptam)numis, & ſtupris. Concionalis)ad faciendas conciones apta. Hirudo)tanquam hirudo non miſſura cutem niſi plena cruoris.Prou. Ærarĳ)unde largitiones fieri cupit,quales Tribuni nimis populares facere ſolẽt,ut Saturninus. Autor ad Herenn.l.1. Magno)Pompeio populari.epiſ. 17.huius lib. Diligi) ita,ut me ipſa quoq; diligat. Putat) neſcit tamen,quum ille ſit homo tectus.ep.9.lib.4. Coniuncti)ep.16.h.l.& orat.pro dom. Noſtri iſti)re-

liquias appellauit epi.11.h.l. Comeſſatores)ſic orat.pro Cælio. Cõiurationis) ut deſcribit orat.2.in Catil. Bar batuli)ibid.& ep.11.h.l. Illũ) Pompeiũ. Cneũ Ciceronem)ex ipſo & me iunctum.ſic ep.14.l.4. Ludis) ut megalenſibus,circenſibus,et Apollinaribus,quibus hęc epiſtola,certe non mutlò ante VI.Cal.Sex.ſcripta uidetur,ut uere dicat,auferebamus. Gladiatoribus)ep.1.l.2. ἐπισημασίας)ſignificationes,ep.3.l.14. & quaſi plauſus, ut ep.19.l.2. Paſtoritia fiſtula)quaſi βουκολιασμῷ. ἦν δὲ αὔλησις τοῖς ἡγουμένοις τῶν βοσκημάτων ὁ βουκολιασμός. Athē. l.14.Paſtores enim ἰδίαις ᾠδαῖς utuntur,Theocriti interpres:&,dicũt in tenero gramine pinguiũ cuſtodes ouiũ carmina fiſtula: & delectatur amica Tibiæ mixtis carminibus non ſine fiſtula.Horat.l.4.carm.quin olim uirorum clarorum laudes ad tibiã conabantur.Tuſc.1.&.4. et Pind.olym.od.10.nos uero ſine fiſtula plauſus huiuſmodi auferebamus,& nõ obſcure cõmendabamur. Comitiorũ)conſularium. In quę)cǫmitia.al.in qua. Trudit)Plutar.in Põpeio & Cat. & Dion.l.37. Magnus) Põpeius. Auli filiũ)L.Afraniũ Aul.F.ep.15.h.l. Quibus)numis. Philippus)Macedonum Rex,& Alexãdri Magni pater,qui diffidit urbiũ portas,& ſubruit æmulos Reges muneribus Horat.l.3.carm. Dicebat)Plutar. in apopht. Cõſul)M.Piſo. Deterioris) peioris,minus boni,alij tñ nomẽ hiſtrionis eẽ uolũt. Similis)ꝙ,ut hiſtrio deterior in ſcena,ſic ille male,aut nihil agat in Rep. ep.10.h.l.Suſcepiſſe)Põpeij cauſa,cuius gr̃a et ipſeCos. eſt factus.ep.11.h.l. Negotiũ)trudẽdi Afranij in comitia. Domi)ſuę. Diuiſores)tribuũ Verr.2.& Aſcõ.q nu mos candidatorũ noĩe diuidebãt magiſtros curiarũ uocat Plaut.in Aul. Nõ credo)ut de Cos.uel ut de hoĩe,q ſit ἀπρακτότατος, quicꝫ Põpeium odiſſe cœperit. ep. 11. h.l. Conſulẽ)ἔμφασις. Putãtur)ꝙ apud magiſtratus inquiri liceat,& qui diuiſores habeant, cõtra Rẽp. facere cẽſeãtur:quũ is et magiſtratus ſit,& diuiſores domi ha-

bere dicatur. Catone) M. Catone Pompeij ambitioni aduersante Plutar. Domitio) L.Domitio Ænobarbo. ep.1.h.l.qui Porciam Catonis sororē habebat uxorē.ep. 36.l.13. Apud magistratus)in ędibus magistratuū, quā coràm magistratibus,interpretari malo. Inquiri) de hac largitiōe,& diuisoribus. Cuiusmodi diuisores haberēt) al.cuiusmodi diuisores habitarent. Vnde opinio est, legi posse:cuius domi diuisores habitarent:uel, qui eiusmodi diuisores haberent: uel qui domi diuisores habeat, eum: uel cuiusmodi diuisores haberent,ut ep.7.l.4.fam. multi legunt. Aduersus Remp.) facere.sic ep.24.l.2. & ep.8.l. 8.fam. Lurco) M.Aufidius Lurco.orat.pro L.Flacc.et Varr.l.3.cap.6.de re rust. Magistratum)Tribunatū. Lege Ælia)ep.9.l.2. Solutus est)ne possit impediri ea lege si quis de cœlo seruet.ibid. Fusia)ibid. Bono auspicio) ἱερωνικῶς,quod claudus homo sit,quum in auspicio nihil esse debeat uitij. In a.d.)in ante diem.epist.20.l.2. VI. Cal.Sext.)tunc enim sæpe fiebant comitia.ep.1.h.l. Lege)Lurconis de ambitu. In tribu)in tribus,legi oportere,malim uideant docti,quàm necesse mihi sit plura dicere,ne longum faciam. Pronunciauerit)sic orat.pro Cn. Planc..& per centurias pronūciare dixit Sueton.in Cęs. Tribubus)al.tribulibus.hinc tribules decuriauisse.orat. pro Cn. Planc. HS. ∞ ∽ ∞) al. HS. CCCCXXXV. quæ summa ferri potest,quum illa uix in Rege sit ferenda. Non dare)sed populum fraudare,& diuisores domi suæ crudelissima morte mactare.orat.de resp. Curio)pater.ep.11.h.l. ἀποθέωσιν) relationem in Deos: deificationem uertunt alij.ep.7.l.12. Vocabat) cum meum Consulatum probaret.ep.15.l.12.& Philip.2. Hic) L.Afranius. Factus)Cos.quo honore sit indignus ut ignau⁹ep. 15.h.l.Fabā mimū)mimū fabā inscriptū,ut Laberi⁹ suos inscripsit,Virginem, Tuscum,Ephebum, alij fabulā mimum: quod si placet, nobis quoque placet distinguere, ut orat.pro M.Cęlio, ubi legitur, mimi ergo est exitus,

non fabulę, penè docet distinguẽdum: fabulam, mimum, hoc sensu: nonne uides Consulatum futurum fabulam, ut dixit Horat. od. 11. τᾶν ἐπωδῶν & mimum, rem etiã magis ridiculam, qui secundum fabulas introduci solet? ep. 16. l. 9. fam. alij, fabam numum: prouerb. alij fabulam omnium: sed quoniam in omnibus penè libris manu scriptis legimus, faba minimum, iampridem suspicati sumus atq; adeo nunc etiam suspicamur, legendum esse: fabæ minimum, hoc est, hilum, quod grano fabę adhæret, ut scribit Sext. Põp. & Varr. in libris de ling. lat. & de analag. minimum, interpretatur, & hominem nihili, qui non hili sit, dici scribit, & hæc inania expertus est Cicero. ep. 5. l. 2. φιλοσοφητέον) philosophandum est. φιλοσοφητέον, scribere oportuit: sic refert se ad literas, & studia. ep. 15. l. 4. & omnem curam, & operam ad philosophiã se contulisse scribit ep. 3. l. 4. fam. Tu) quẽ alia ratio ad honestũ otiũ duxit. ep. seq. Facis) cũ L. Saufeio. Nep. in uita, & alijs Philosophis. epi. 11. l. 5. & l. 5. de finib. Non ἐλαφητέον,) non more cerui fugiendũ: dictũ, ut illud poetæ, pacẽ ab Rege petendum. al. nonne ἐλαφητέον, al. non floccifacteon, non flocci faciendũ, ut ep. 14. l. 4. ut uerbum latinum grę ce extulerit, quũ φιλοσοφητέον dixisset, atque id ipsum, ut animi affectum magis exprimeret. Asiam) quæ Q. fr. obtigit. epist. sup. Ire) Q. fr. legatum. Nep. in uita. Ista re) Asiæ administratione. Fiat) à Q. fr. ut homine iracundo. episto. 1. lib. 1. ad Q. fr. Consilium) non eundi in Asiam. Prouinciam) quam deposui in concione epist. 1. lib. 2. Amaltheo) paulo post. Posuisti) de rebus meis.
Chilius) epist. 7. huius lib. sed uelim, considerent eruditi, an legi possit: C. Heluius, ut sit C. Heluius Cinna poeta illis temporibus illustris. al. Thylius. Vnde legi possit, Tullius. Pli. lib. 31. cap. 2. Archias) A. Licinius Archias poeta, pro quo extat oratio. Scripserit) adhuc. nã paulò post inchoauit. ibid. Lucullus) L. Lucullus. epist. 16. h. lib. quãquàm multi quendã poetã significari

credunt. Grecum)grece enim scribebat ep.16.h.l. Cęci lianam)Statij Cęcilij. Spectet)ut & ipse fabulas Cæciliano more, & non historias, ut cœpit, scribat ep.16.h.l. Antonio)C.Ant.collegę meo ep.9.h.l.Gratias egi)quod te in negotio Sicyonio iuuit,ep.10.h.l.ut ab eo petierā ep.5 l.5.fam.Mālio,) T.Mālio, qui Tespijs negotiatř ep.22.l. 13. fam. Te ualde) al.uale. te. Vindicaui) puniui, ultus sum,tibi par pari retuli, rarius ad te scribens, quū tu quoque raro ad me scribas. Cincius)ep.5.h.l. Detulerit) ut procurator tuus.ibi. ἀμαλθεῖον)bibliothecam amaltheon appellatam,ep.10.h.l.uel monimētum, in quo uersibus,qui honore,rerumq; amplitudine cęteros Ro. Pop.præstiterunt,exposuisti ita, ut sub singulorum imaginibus facta, magistratusq; eorū non amplius quaternis,quinisq; uersibus descripseris.Nepos in uita.τοποθεσία)loci descriptio ep.10.h.l. De ἀμαλθεία)de Amalthea.ibi. sic de προπυλαίῳ ep. 6.l.6. & de ὁμοπλοία ep.5.l.16. Facere.) tale quid, Amaltham ep.1.l.2.

CICERO ATTICO S. 14

σχόλια

MAGNA *mihi uarietas uoluntatis,& dissimil.etc.*) Voluntatis)erga te. Prouincię) Asię ep.12.h.l. Visurus esset)in Asiam proficiscens. Quinto fratre)in cuius summis laudibus una excipitur iracundia ep. 1.l.1.ad Q.fr.Mollis)flexibilis ep.12.l.10. Valuit)effecit enim,ne te uidere uoluerit. Necessitudo)propter Pōponiam. Defendam)scribens. Meos)meū fratrem . Tuis) Pomponiæ sorori tuæ.Domesticis.)Quin.fratris.Misit) Quin.frater. Sermonibus) maledictis ep.8.lib.11. Illo) Quinto fra. Omnis)omnis spes. ὑπέρβατον. Mollitiem) ep.21.l.2. Te rogo.)al.te oro.Prætermiseris)ut mecū,& cū fratre esses. Integritas) al. ingenuitas, ut ingenuitas, & magnitudo animi ad eam liberalitatē referant, quam Nepos in Attico fuisse scribit,neque temporariā, neque cal

lidam. Otium) Philoſophiæ ep.ſup. Duxit) non inertia, ſed iudicio. Nepos in uita. Vidi.n.uidi) παλιλογία. Quo tu excellis) quo tu abũdas ep.15.l.3. Mihi) tot honoribus functo. Nõ licet) ut & Reip.aīum quem debeo, pręſtem, ep.lõga ad Lēt. & ne dem anſam calũniãdi aduerſarijs, & inimicis. Nõ labor meus) hic eſt ἐπαναφορά, ſiue ἐπιβολή, & ἀντίθετον. Incõmodatione) al.icõmoditate. Aliena ti) à te. Illius) Q. fr. Aliqñ teſtificata) al.aliquãto ante tę ſtificata. Eſtis) tu legatus, ille Prętor. Iudicio) quo ſemp Reip.pcurationē fugiſti. Nep.in uita Illa) q̃ ad Q. fr.ptinēt. Nr̃os) cp & nos eq̃ſtri loco ſumus orti.orat.1.cõtra Rul.& Nep.in Attic. Eqtes) eqtatũ ep.1.l.2. Diſiũctos) quos ego couiuxi: ibid. Primum) ut ep.8.l.16. Tulerũt) tanquam à Senatu decretum cõtra equites, qui iudicarēt, ep. ſup. quamuis Senatores quoque, & tribuni ęrarij iudicaſſent. Promulgatum) M. Catone cenſente ep.1.l.2. Ob iudicãdum) ob rem iudicandam. ibid. accepiſſent) ut acceperant epiſ. ſup. Quęreretur) iudicium conſtitueret ep.1.l.2. Obiurgaui) diſſentiẽs. ibi. Nõ uerecũda) λιτότης, uel ἐξουθενισμός, igit inuerecũda, & turpi. qd.n. turpius, q̃ dicere, nõ eſſe q̃rẽdũ de ijs q ob iudicãdũ pecuniã acce piſſent? ſed ita retinẽdi ordinis cã faciẽdũ fuit ep.1.l.2. Tu li) cõcordię cã. Aſiani) eqtes. Publicani) Societas, q̃ Aſię uectigalia cõduxerat. Cẽſorib9) q uectigalia locar̄ ſolēt, orat. cõtra Rul. Cupiditate) lucri. Induceret) deleret, ut ep.17.h.l. & ep.17.l.4. Atq; adeo) μετάνοια. Auderēt hoc poſtular̄) al.auderēt: ut duo uerba, hoc poſtulare, ex inter pretatione acceſſiſſe uideri poſſint. Cras.) ep.3.h.l. Impu lit) more ſuo, qui malorũ patrocinia ſuſcipere ſolet. Sal.in Catil. Alienarentur) ut poſtea alienati ſunt. ep.1.l.2. Libentiſſimo) al.liberaliſſimo. Adhuc) uſq; ad Nõ. Deceb. Metellus) Q. Cæcilius Metel. Celer. ep.1.l.5. fam. Cos. Des.) cũ.L. Afranio. ep.ſeq. Diu erat dicturus) quaſi mo re ſuo. Val. Max. l.2. ca.5. & Gel. l.4. cap.10. al. qui erat di cturus. Diei breuitatatem) ut in Bruma. Heros) ut ep.4.

l.14.Cato) M. Cato.ep.seq. Conglutinatã) in cliuo capi tolino. ep.1.l.2. Vtor Pompeio) ep. sup. Familiarissime) ep.16.h.l.Dicas) cauendum esse ab eo, qui inuideat.ep.10. h.l.Luceium) L.Luceium.episto. 9.h.l. Duo) M. Bibu lus, & C.Iulius Cęsar. & propterea uult Luceius tertius accedere sperans fore, ut facilius consulatum assequatur, quum duos tantum habeat competitores.Cęsar. C. Iulius Cæsar. Eo) Luceio. Coire) coitionẽ facere, ut epi. 17.l.4. Arrium) Q. Arriũ in Brut.& Liu.l.96.Cogitat) ut, quoniam Luceius inferior est gratia, pecuniaq; pollet, numos de suo, communi nomine per centurias pronũciet. Suet.in Cęs. Bibulus) M. Bibulus. Hoc) eodẽ Luceio, uel Arrio, qui & ipse his temporibus ambisse uidetur.ep. 7.l.2.C.Pisonem) ep.11.h.l.Coniungi) per coitionem, nisi ita uolumus interpretari: Bibulus, q̃uis gerat inimicitias cum Cæsare ex Ædilitate, & Pretura conceptas, Cęs.l. 3.de bel.ciu.putat tamen se per C.Pisonem ita cũ eo posse coniungi, ut Cos. cum eo fiat. quid?) ut ep.3.l.7. Sed in aliud tempus) differo, reseruo.ἀποσιώπησις. Te si expectari uelis) Romæ. Sed quoniam sic idem bis dicit, & quidem particula, iam, separante, nos, ut in aliis etiam libris descriptũ est, reponere non dubitamus: sed si in aliud tempus tu expectare uelis, cures, ut sciam . sunt quidem multa, sed tu cura, ut sciam, si tu ea uelis in aliud tempus expectare: nam si intellexero te expectaturum esse, tunc scribam. Moleste rogo) molestia me uel te potius afficio, toties rogãs, al.modeste rogo, modeste aũt rogo, ꝙ intelligã magni interesse tua, te id agere, quod agendum est, ut ep.8.h.l.q̃d uero tunc ageret Atticus, intelliges ep.10.h.l.

CICERO ATTICO. S. 15.

σχόλια,

NIHIL *mihi nunc scito tam deesse, quàm hominẽ. etc.*) Hominẽ) amici quasi περίφρασις, ut in Lęl. Quid dulcius, q̃ habere, quicum omnia audeas sic loqui, ut tecum

ut tecum?Frater) Q. fr.in Asiam profectus. ep.12.h.l.sed quoniam iãpridem fuerat profectus, & quidem Attico iratus ep.sup.ueror,ne putidum sit nunc ad Attic.scribere eum abesse,& eum illi tantopere cõmendare.Quare iungi fortasse possit,frater Metellus, siue Metellus ille loco fratris siue frater patruelis fuerit.Q; si cõsobrinus frater, ut patruelis frater, dicatur, hoc loco legi cõmode possit, Visellius,non Metellus.C.enim Visellius Varro Ciceronis consobrinus fuit.in Brut.& orat. de prouinc. consul. ἀφελέστατος) frugalissimus, simplicissimus, optimus.sic ἀφελὴς γυνὴ ἡ ἀπόνηρος,καὶ ὅστ᾽ίπυγος dicitur. Aristoph. interpres in Equitib. Et) hac etiam cõiunctione ita posita ἀφελέστατος,& amãtissimus potius, q̃ frater,& Metellus copulant. Q; si uoluisset separare,potius ita dixisset:ἀφελέστατος frater & amantissimus Metellus. Nõ homo)mihi uideor uel sic interpreteris:abest frater ἀφελέστατος, & Metellus amãtissimus nõ homo,sed litus,& aer est.itaq; deest,qui cum loquar. Mera)al.mea. Consilio)quo excellis ep.sup. Socius)& sępe signifer, ac princeps.ep.1.l.2. Vxore)Terentia ep.2.h.l.Filiola)Tulliola.ibid.Cicerone)meo filio iam quartum annum agente.ibid. Cõpleta)salutatoribus. Tempore matutino)prima & secunda hora.nam prima salutantes, atque altera continet hora. Martial. Descendimus)hora tertia.exercet raucos tertia causidicos.idem. Hi)aculei, uel scrupuli. Animus) νοῦς, uel θυμός potius,q̃ ψυχή, cuius quũ βούλησις sit δύναμις, ut scribunt Philosophi, nescio q̃ recte dici tunc possit: animus est pręsens,tñ uoluntas me deficit. Fabulę Clodianę)ep.9.10.&.13.h.l. Nactus) qñ recreaui afflictos aĩos bonorum epist.13.h.l. Libidinis) quæ pœnas ab optimo quoq; petebat sui doloris.ibid. Iuuentutis)iuuenum barbatulorum ep. 11.h.l. Profudi) in dicenda sententia ep.13.h.l. Constuprato) stupris etiam corrupto.ibi. Consul) M. Piso.ep.10.h.l. Nos Philosophos)ep.13. h.l. Facto S.C. de ambitu) facto S.C.ut Lurco Trib.pl.legem

de ambitu ferret. Iudicijs) de pollutis sacris ep.11. h.l.& de his, qui ob iudicādum pecuniam accepissent ep.sup. Nulla lex perlata) ex S. C. nā de religione tulit Fusius Trib.Pl.ep.13.h.l. Exagitatus Senatus) ibid. Alienati) qui grauiter tulerunt, ex S. C. promulgatum fuisse, ut de ijs, qui ob iudicādum pecuniam accepissent, quęreret ep. sup. & ep. 1.l.2. Ille annus) M. Messala, & M. Pisone Coss.ep.10.h.l. Per me) Cos. Constituta) iactis fundamentis, ex Cal. Ian.ep. long. ad Lent. Autoritatem) per Clodium uiolatam.orat.de resp. Disiunxit) equitatus.n. Senatum deseruit ep.1.l.2. Ille annus) Q. Metello, & L. Afranio Coss. Egregius) εἰρωνικῶς propter Afraniū Cos. Sacra iuuentutis) sacra pro iuuenibus instituta. Sext. Pomp. erat & Romæ Iuuentutis ędes Liu. & Plin. Cōmitterentur) fierent, ut ludi. M. Luculli) fratris L. Luculli Plutar. in Lucull. Mēmius) C. Memmius, qui M. ipsum Lucullum de repetundis accusarat. Plutar. in Lucul. Suis sacris) sacris Cerealibus ab ipso factis. Politian. Miscel. cap.85. Initiauit) uiciauit quidem, ut etiam scriptum est, sed in uerbo ad sacra prçsertim Cereris pertinente iocari uoluit Cicero. Menelaus) M. Lucullus. Fecit) cū uxore. Pastor Idęus) Paris, qui Phrygius etiā pastor à Poeta, & ab Ouidio Idęus adulter uocatur. Menelaum,) cuius uxorem Helenen rapuit. Noster Paris) C. Mēmius. Menelaum) M. Lucullum. Agamemnonem) Cn. Pompeium Magnum, qui nunc à Cicerone Agamemnon, & postea ab omnibus est dictus. Dion.l.42.& Appian.l.2. Liberum non putauit) quippe quum ad ipsius Pompeij tanquam hominis serui uxorem de stupro codicillos Nicię Grāmatico dederit. Suet.in Grāmat. C. Herennius) ep.seq. Diuidere solebat) quod in uestra tribu diuisor esset: sic ep.13.h.l. Ad plebem) ut à P. Fonteio adoptatus, & Plebeius factus, Trib.pl. fieri possit.orat. pro dom. Traducit) de traducendo agit ep.seq. De re.) de adoptione, uel de lege curiata, qua lege possit adoptari. orat.pro dom.

& ep.7.l.2. hunc) C.Herennium. Illo)eodem Herennio. Metellus) ep. sup. Consul)cum L. Afranio. Egregius) sane bonus ep.seq. & φιλόπατρις,ep.1.l.2. Amat) admodum diligit ep.seq. Imminuit) apud nos ipse ita, ut non ita facile illi credamus. Quod habere dicit causam promulgatam, illud idem de Clodio) quod dicit se illud, quod agit Herennius de Clodio,causam promulgatam habere, quum uere promulgata non sit,& ab eo ut Cos. ne promulgetur, impediri debeat:ut postea impedita est multũ,ep.1.l.2.sic habeт leges promulgatas.orat.in Vat. dubitabat uero Cicero, quouiam Metellus erat Clodij frater patruelis,orat.pro M. Cælio, & uir sororis ibid. & ep.1.l.2. Auli autem filius) L. Afranius alter Cos. ep.13.&.17. h.l. Sine animo,milliesq; dignus)al.sine animo miles q̃ dignus.recte.nã Põpeij miles fuit Afranius, Plutar.in Pomp.& absurdum est,militẽ esse sine aĩo, & quam particula repetita grauiorem facit orationem. Palicano)ep.1.h.l.hic fortasse moleste ferebat Afranium sibi prælatum fuisse. Præbeat)sic Sannio Terentianus in Adelph.sed hic ad male audiendum,ille ad uerberãdum. Agraria)lex ep.seq. Promulgata est) autore Põpeio.ibi. Fla.L.Fla. Trib. pl.ibi.& Dion. l.37. hic postea Pretor Des.dicitur epis.2.l.1.ad Q. fr. Leuis) quæ nihil habeat populare, prætor autorem ep.seq.Plotia)ea uidetur esse, quàm Cæsar suasit.Suet.in Cęs.& Gel.l.13.cap.3. πολιτικὸς ἀνὴρ οὐδ' ὄναρ) ciuilis & Reipub. studiosus uir neque in somnis. Prouerb. ne per somnium quidem. Qui poterat)inueniri,& esse πολιτικός. Volo te hoc scire)ne dubites,& aliquid dicas ep. sup. Togulam illam pictam) uestem triumphalem. L.l.30.nam.T.Ampius,& T.Laberius Trib.pl.legem tulerant, ut Pompeius ludis circensibus corona aurea, & omni cultu triumphantium uteretur.Patercul.l.2.& Dion.l.37.atque ita nos amicis olim Venetijs exposuimus.Crassus)ep.3.h.l.Nullũ)facit.Gratiam)quã tanti facit,ut neminẽ non appellet noĩe Plut.

præſertim quum uideatur Conſulatum ſecundũ non mul to poſt petiturus ep.5.l.2. Cęteros) ut Philippum, Hortenſium,& Lucullũ Piſcinas) hinc piſcinarios uocat ep. ſeq.& ep.17.h.l.& ep.1.l.2. Plin.l.9. cap. 4. & Varr. l.3. cap.3. de re ruſt. Conſtantia) qua tanquam in Platonis πολιτείᾳ ſententiam dicit ep.1.l.2. Cato) ep.11.h.l. Publicanos) Aſianos ep.ſup. Vexat) Præfracte nimis ęrarium, uectigaliaq; defendens.l.3.de. off. Reſponſum) de inducenda locatione ep.ſup. Legationes reiectum iri puto) ep.11.h.l. Tamen etiam) al.tanta etiam. Cenſeare) in cenſum referare. Cenſores populi æuitates, ſoboles, familias, pecuniasq; cenſento.l.3.de legib. Luſtrum) Seruius, inquit Liu.l.1. inſtructum exercitum omnem in campo Martio ſue, oue, taurisq; tribus luſtrauit: idq; conditum luſtrum appellatum. ſortiebantur Cenſores, uter luſtrum faceret. Varr. in libris de ling. latin. & bonis nominibus, qui hoſtias ducerent, eligebãtur.l.1.de diuin. Germani) ueri meri. Negotiatoris) qui certo in loco nõ conſiſtat, & Romam raro, & ſero ueniat.

CICERO ATTICO S. 16

σχόλια

NON *modo, ſi mihi tantum eſſet otii, quantum eſt etc.*) Quod tu ſoles facer̃) alĳ, q̃ tu ſoles. Scripto) alĳ, ſcribendo. Venire) al. peruenire. Proximi) ſecundum patriam. Te non nolle) al. te nolle. ſed uel, te nõ nolle: uel te uelle, legere oportet. Gallici belli) Cæſar.l.1. Edui fratres noſtri) ep.10.l.7.fam.& Cæs.l.1. Pugnant) contra nos, quos fratres uocant. is enim tũ rumor uidet fuiſſe, quũ ait, belli Gallici metus uel pugnãt cũ Sequanis Cęs.l.6. de bel. gall. Sequani) Cęs.l.1. male pugnarũt) uſq; adeo, ut Germanos, atq; Ariouiſtum ſibi adiungere ſint coacti. Cæs.l.6.&.1. Heluetĳ) ibid. Prouinciam) Galliam Narbonenſem. Faciunt) Cęs.l.1. Conſules) Q. Metellus Celer, & L. Afranius ep.ſup. Duas Gal-

lias) Cisalpinã,& Transalpinã. Vacationes) quæ bello Gallico ualebãt,tumultu non ualebant. Philip.8. ut hic penè tumultus cẽnseatur,quãquã bello etiam gallico nemo ciuis est Romanus,qui sibi ulla excusatione utẽdum putet.orat.pro Font. Autoritate) quã possint ea,ad quæ mittunẽ, conficere,etiamsi Senatũ non cõsulant. Iungerent) al.cõiungerent. Q. Metellus Creticus) à Creta paulo ante uicta dictus ep.8.ad M. Brut.orat.pro Cn.Plãc. & Liu.l.98.&.99. L.Flaccus) pro q̃ extat orat. τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον) in lente unguentũ. Prouerb. Lẽtulus) nõ sine ioco,Lẽtulus in lẽte unguentũ,quãuis græce sit locutus. Clodię fili9) οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω. ut inq̃t Telemachus Odys.α.& ita Clodiã uideẽ mordere ut ĩpudicã,quũ illã matrem Lentuli uocet, & pręter morẽ patris nomen taceat,qui tñ fortasse Q. Martius Rex credebaẽ, qui iam decesserat ep.13. h.l. Hoc loco) ubi de publica, nõ de re priuata scribo. Nõ queo) quãuis sciã ad Rẽp. de qua nunc scribo,nõ pertinere. Quid.n.) αἰτιολογία,ne uerba illa,nos duo q̃si pignora Reipu.retineri uideremur, nimis arroganter dixisse uidereẽ. ἐπιφωνήματα) acclamationes. τὸ ἐπιφώνημα δὲ λόγος ἐστὶν ἔξωθεν ἐπὶ τῷ πράγματι παρ' ἡμῶν λεγόμενος. Hermog.l.4. περὶ εὑρέσ. Agraria lex) ep. sup. Flauio) ibid. Autore Põpeio) cuius militibus ea lege ager diuidiẽ.Dion.l.37. Autorẽ) Flauium,uel potius Põpeiũ,in q̃ nihil nõ est populare ep. seq. Liberabam) sic agros liberare,& cõtra publicare.orat.1.contra Rull. P.Mutio L.Calphurnio Coss.) an ab ur.con.621. Publicus) publicatus,nisi fallor,à T.Graccho,q̃ illis Coss. occisus est.Verr.6. Syllanorũ hoĩum) quibus à L.Sylla ipsæ possessiones sunt datę,orat.3.cõtra Rull. Volaterranos) quos diu obsessos Sylla in deditionẽ accepit.Liu.l. 89. Artemitanos) alĳ Arretinos. Nos nihil decernimus, ꝙ historia lateat:nisi forte legamus, Antẽnanos, ꝙ sciamus Antẽnã à Sylla captã. Plutar.in Syll.Antẽnę meminit Plin.l.3.cap.5.& Strab.l.5. Publicarat) quũ ciuita

tem etiã eripere uellet. orat.pro dom. Neq; diuiserat) & sic illi Syllani tẽporis acerbitatẽ, Deorũ immortaliũ benignitate, subterfugerũt ep.4.l.13.fam. Vnã) ex ĳs, quas Flauius proponebat. Emeret) ad diuidẽdum. Nouis (nuper à Põpeio constitutis ep. 16.l.2. quinquennium ep. 20.l.5. Aduersabat) duce Q. Metello Cos. qui uel ob id à Tribuno pl. in carcere inclusus dicit ep.1.l.2. Põpeio) ut autori. Quæri) hac lege agraria. Agrariorũ) agripetarũ ep.30. l.15. Emptione) ex aduẽtitia pecunia. Sentinã) sic orat.1. in Catil. Frequentari) deductis colonis. Bello) Gallico. Metellus est Consul sanè bonus) ep.sup. Admodum diligit) amat.ibi. & qdẽ merito ep.2.l.5.fam. Ille alter) Afranius ep.sup. Ita nihil) ita ignauus.ibi. Quid erit) al. quid emerit.recte, emerat enim Cõsulatum ep.13.h.l. sic penẽ Terent.in Eunuc.eo redigis me, ut quid emerim, egomet nesciã. Heren.) ep.sup. Tribulẽ tuũ) ibi. Nonarũ illarum Decẽb.) ep.1.l.2. Inuidiæ) cuius sanguis missus dicit ep. 13.h.l. Inimicitĳs) in principio Philip.2. Eximiam) quippe quũ mihi uni cõseruatę Reip. gratulationẽ senatus decreuerit. orat.3.&.4. in Catil. in Pis. & alibi sępe. Nõ destiti) ep.13.h.l. Institutã) pertim in meo Cõsulatu. ex Cal. Ian.ep. longa ad Lentul. Clodĳ absolutione) ep. 13.h.l. Nostros publicanos) nostros equites ep.14.h.l. Difiũgi) ibid. Me ipso) qui Senatũ obiurgaui, & illos adiuui.ibi. Piscinarios) ep.sup. Amicos tuos) ut Hortẽsium. Nep.in Attic. Inuidere) & si simulãt amare ep.3.l.1. ad Q.fr. Firmiora) q̃ ista, quę sunt ĩfirma ep.14.h.l. Tacuerat.) à multis incitatus ep.1.l.2.ita, ut ne mihi quidem sit gratulatus ep.7.l.5.fam. Adiudicarit) nã mihi hoc tribuit, ut diceret, frustra se triũphũ deportaturũ fuisse, nisi meo in Remp. bñficio, ubi triũpharet, esset hiturus.l.1.de off. Q Reip.) cui ratio hæc utilior est, q̃ mihi ep.seq. Dissensione) ep.1. l.2. Familiaritate) ep.13.&.14.h.l. Libidinosę, & delicatę) cuius libido, ac nequitia pœnas iam ab optimo quoq; petebat sui doloris ep.13.h.l. Iuuẽtutis) mihi inimicissimæ

ep.7.l.2. In me)cuius Cōſulatus ſeueritas dolorē improbiſſimo cuiq; inſſerat ep.13.h.l. Illi)iuuenes. Malorum) al.maleuolorū. Vafer)acutus. Tuſcul.1. Siculus) ibi. & Horat.ep.1.l.2. Epicharmus)Suidas. νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν) ſobrius ſis, & memēto non credere artus hos mētium:uel,ut Q. Cicero in libello de petitione Cōſulatus uertit,ſobrius eſto, atq; illud teneto, neruos,atq; artus eſſe ſapientiæ , nō temere credere.Prouerb.nemini fidas,niſi cū quo prius modiū ſalis abſumpſeris. Lucian. in Hermot. οὐκ ἐμὸν ἐρῶ, ἀλλὰ τινος τῶν σοφῶν, τὸ νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν & Demoſtē. Philip.2.τὴν ἀπιστίαν laudat. Tuo autē negotio) cū Sicyonijs ep.ſeq. Nunc nō poſſumus)quū inducēdi S.C. maturitas nondū ſit.ibi. Pedariorū) Gel.l.3.cap.18. Voluntate)qua in ſniam cōcurrerunt ep.ſeq.Noſtrū)qui cōſulares ſumus, & magiſtratibus functi. Me nō eſſe adſcriptū)al.me eſſe ad ſcribendū.recte,ut ſe excuſet,q; ſcribēdo affuerit,quū S.C.illud eſſet Contra rem Attici. affui,inquit,ſed tunc alia res referebat,ut ex ipſo S.C. intelligere potes. eſſe uero ad ſcribēdum,uidet dictum,ut poni ad ſcribēdum,ep. 15.l.9.fam.Populis liberis,)ut uident fuiſſe Sicyonij.Ad ditū)ne(ut ego puto)cogant ſoluere. P.Seruilio)ep.1.l. 2. & ep.15.l.4. Filio) nā pater adhuc uiuebat , & poſtea etiā uixit ep.68.l.13.fam. In poſtremis) quippe quum ne Prætor quidem adhuc fuiſſet ep. 15.l.4. Immutari)induci ep.ſeq. Nō pōt)quū ſit maturitas nondum.ibid. Conuētus)hoīum,qui S.C.induci cupiebāt. Deſierunt)quū uideant immutari nō poſſe.& ita nemo eſt iā, qui q̄rat ep. ſeq.Blāditijs tn̄)q̄uis hoc S.C.nō nihil īpediaris. Sicyonijs)ep.10.h.l. Cōmētariū) librū ep.1.l.2. Græce cōpoſitū)græce pfectū ep.ſeq.Miſi ad te.)L.Coſſinio ad te pferēdū dedi ep.1.l.2. Hoī Attico) tibi ep. 10.l.5 . Græcū) græce expreſſum Lucullus) L. Lucullus. Suis hiſtorijs) de bello Marſico . Plutar. in uita. Dixerat)quod ſequit,non quod ſcribit Gel.l.11.cap.8.ut uolunt,qui tpa

confundũt,& historias. illas)historias.Romani)nō Græci,quãuis græce essent scriptæ. Barbara)latina,siuæ Romana:ut Marcus uortit barbare.Plaut.in Asinar.uel uitiosæ elata.Vnde barbarismus.autor ad Heren.l.4.Obsoleta)antiqua,quæ fugienda sunt.l.3.de orat.al. σόλοικα ep. 6.l.14.hinc solœcismus. autor ad Heren.l.4. Latinum) cōmentarium. Tertium poema) tertium librũ ep.3.l.2. τίς πατέρ' αἰνήσει,)τίς πατέρ' αἰνήσει, εἰ μὴ κακοδαίμονες υἱοί, quis patrem laudabit,nisi infelices filij? Prouerb. quis te Cicero,qui pater patriæ à Q.Catulo es appellatus, uere laudabit, nisi improbi posteri, qui suis sceleribus causa erunt,ut ab omnibus non lauderis solum, sed desidereris etiam?iccirco nihil est,cur te ipse laudes.caue hoc dicas, inquit Cicero. Potius sit)laude,sed nihil potius est laude laudemur igitur.argumẽtatio à cōsecutione,in Topi. Potius alia)quam nos.ἐγκωμιαστικά) laudes continentia,laudatiua,ut uertunt alij. ἱστορικά) historica. Purgat)de sermonibus, quos ab illo habitos putabas ep.14.h.l. Sec9 ac deceat,male sic ep. 20.l.3. Cossinius)ep.seq. ep.1.l. 2. ep.44.l.13.Varr.l.2.cap.3.de re rust.& ep.23,l.13.fam.

CICERO ATTICO. S 17.

σχόλια.

CVM e Pompeiano me Romam recepissem ad etc.) Pompeiano)ep.1.l.2.& ep.9.l.4. Cincius) epi. 1.h.l. Dederas) respondens epist.14. huius lib. Iudicium) ibid. Nobis) qui non restitimus. Atque à nostris)uidetur esse quædam ἐπανόρθωσις, uel ἐπέξήγησις, hoc modo,à nobis,atque adeo à nostris.uel à nobis, idest à nostris.significat autem Q.fr.& Pomponiam ep.14.h. l. Neque amoris mediocris,& ingenij summi)sic ep.5.l.4. fam.neque tibi defuissem,corãq; meum dolorem tibi declarassem.ep.4.h.l. neque id neglexi, sed est miro quodã mō affect9.orat.pro Mil.nulla uictoria neque tã diuturnã attulit lætitiã,nec tãtã.orat.pro M.Scauro.neque illius Crassi factũ

superioris,iisdẽ honoribus usus, qui fortissimus in bellis fuisset, M. Aquilius imitari potuit. & hic paulò post. non semper igitur postulat hęc coniunctio, neq;, ut rursus inferatur, ut scribit Ascon. Coràm) sic ep. sup. Recedendum) decedẽdum. epis. 1. l. 2. Alterius) ut Pompeii. ibid. Is) Pompeius. Nihil excelsum) nihil illustre. ep. 10. h. l. Populare) ep. 1. l. 2. Reip. multo etiam utilior) id enim non tam interfuit mea, quã Reip. ep. sup. et ep. 1. l. 2. Reip. certe prodest. Conuertissem) ep. sup. Fortuito gessisse) sed fortes consilio fuisse. ep. 2. l. 5. fam. σπάρταν) Spartam. Prouerb. Spartam nactus es, hanc orna. episto. 6. lib. 4. Permanebo) id ut postea fecerit, docet ep. longa ad Lẽtul. Catuli) ep. 10. h. l. Mortem) Dion. l. 37. illum uiuum neq; periculi tempestas, neq; honoris aura potuit unquã de suo cursu uitæ aut spe, aut metu dimouere. orat. pro P. Sest. Rhinthon) poeta Tarentinus. Suidas, Athen. li. 3. &. 11. Pollux. l. 7. &. 10. Varr. li. 3. c. de re rust. fabulas etiã Rhinthonicas appellatas scribit Donatus. οἱ μὲν παρ' οὐδὲν εἰσιν, οἷσδ' οὐδὲν μέλει) alii quidẽ propè nihil sunt, aliis uero nihil ẽst curæ. Inuideant) ep. sup. Piscinarii) ep. 15. h. l. Sicyoniis) ep. 10. h. l. Scripsi) ep. sup. Quęratùr) de sierunt enim fieri conuentus. ibid. Lõgum est) immutari enim hoc tẽpore non potest. ibid. Alia uia) ut blanditiis. ibid. Actum) in Senatu. ibid. Ad quos pertineret) quum tamen ad multos pertineret. ep. 1. l. 2. Pedarii) ep. sup. Inducẽdi) ut ep. 14. h. l. Nondũ est) immutari enim non potest hoc tempore. ep. sup. Maleuolentia) in creditores. Æquitatis) in debitores, qui quũ liberi sint, ęquũ non uidetur eos cogi. Metellus) ep. 14. h. l. egregius Cõs. ep. 15. h. l. Reprehendo) in Metello. Gallia) unde prius nascebatur metus. ep. sup. Auli filius) Afranius. epist. 15. h. l. Magni) Pompeii, qui illum in comitia omnibus inuitis trusit. ep. 13. h. l. ὑπώπιον) liuor, ulcus, sanies: qua Romanos quasi sparsit Põpeius, illũ omnibus inuitis Cos. faciens. λέγεται γὰρ ὑπώπια τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς πελι-

οἰνώματα, ἢ τά ἐξ αὐτῶν ἐξιόντα πῦα. Suidas Ariſtop. interpres, & Pollux, qui τὰ ὑπὸ τοὺς ὦπας τῶν πληγῶν ἴχνη, ὑπόπια uocari ſcribit. l. 2. & iter τὰ νοσήματα numerat. l. 4. aliĳs ſuggillatio, & infamia uertitur. erit enim ĩfamia Põpeio, tam ignauum feciſſe Cos. Conſulatum meũ) mei Conſulatus commentarium. ep. ſup. Dedi) perferendum ep. 1. l. 2. Latinis) libris. Græco) libro, uel commẽtario. Græcum) Atticum. ep. ſup. & ep. 10. l. 5. Scripſerint) de meo Conſulatu. Noſtrum) commentarium. Retardãtur) ſic conturbatur Græca natio epiſ. 1. l. 2. L. Papirius Pætus) ep. 15. l. 9. fam. Noſter) ep. 18. l. 14. Ser. Claudius) frater. ep. 16. l. 9. fam. Donauit) ep. 1. l. 2. Legem Cinciã) quã M. Cincius de donis, & muneribus tulit. l. 2. de ora. & de ſenect. cauebatur enim, nequis ob cauſam orandã pecuniam, donum ue acciperet Corn. Tacitus L. 11. Licere) etſi cauſas oro. Cincius) quaſi qui originem haberẽt ab eo Cincio, qui legem tulit. Amicus tuus) ep. 1. h. l. Attuliſſet) ipſe Cincius. & uidetur iocus ex ambiguo.

M·T·CICERONIS
EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER SECVNDVS

CICERO ATTICO. S. I.

σχόλια

AL. *Iu. eunti mihi Antium, etc.*

LIBER hic ſuperiori, quod ad tempus pertinet, eſt continuatus. nam prima huius libri epiſtola poſt Cal. Iun. ultima uero libri primi poſt IIII. Id. Maĳ eſt ſcripta. Antium) ep. 8. l. 4. Gladiatores M. Metelli) quærimus hiſtoriam. Relinquenti) &

ea negligenti, quæ ſine cauſa mirãtur alij, ut ep.i.l.7.fam. Grǽce ſcriptum) à te. Nep. in uita. Item) ut tuum. Dediſſe) ep.16. & 17. l.i. Mulieres) mulier enim recte olet, ubi nihil olet. Plaut. in Moſt. Iſocratis) quo nemo ſcientius in numeroſa oratione uerſatus eſt. in orator. ad Brut. μυροθήκιον) unguentariã thecam, quia nihil olebant, dixerat. ſic ληκύθους ep.ii.l.i. Diſcipulorum) ut Theopompi, Ephori, Demoſthenis, & aliorũ. l.2. de orat. quorũ multa præcepta de arte legit. Cic. l.2. de inuẽt. Ariſtotelica) Ariſtoteles enim de arte treis libros ad Theodect. & unum ad Alex. ſcripſit. Corcyrę) ep.8.l.4. Attigiſti) nondũ perfectum. Accepiſti) perfectum. ep.17.l.i. uel potius iocatur, ut Atticũ quaſi mẽdacij conuincat, qui primũ ſe ſtrictim attigiſſe, deinde accepiſſe ſcripſerat, atq; idipſum fortaſſe, ut prius ipſe ſuũ compoſuiſſe uideretur. Tibi) meorum ſcriptorũ Ariſtarcho. ep.ii.l.i. Reſcripſit) al. ſcripſi. Rhodo) domo. Tuſcul.2. & Plin.7.c.30. Poſsidonius) familiaris noſter. l.i. de finib. & Plutar. in Cice. ποσειδώνιος gręce ſcribit. Athen. & Suid. ὑπόμνημα) cõmẽtariũ. ep.24 l.15. Excitatũ eſſe) excitatũ eſſe ſe, placet legere. Quoniam quidem) ſic ep.5.li.14. alij, quandoquidem. Philippicæ) contra Philippum ſcriptæ. Ciuis ille tuus) Athenienſis, ut epiſt.13.lib.i. Demoſthenes) orator. Refractariolo) græce dici putant, σκληρὸν, χαλεπὸν, ἀντίτυπον, ἀπεμφαῖνον. & ſanè Cicero iudiciale genus modo uocat aſperum l.2. de orat. modo concertatorium, in Brut. modo cõtortum, in orator. ad Brut. & in Hegeſia etiam fractum uocat. in Brut. Abiunxerit) al. abiunxerat, & paulò ante, enituerat. σεμνότερός τις, καὶ πολιτικώτερος) grauior quidam, & ciuilior: grandior aliquis, & Reip. ſtudioſior. Et ſanè δεινώσει ualuit Demoſt. Quintil. l.6. cap.3. & uerborum granditate uſus dicitur à Cice. in Brut. Curare) me curare. Conſulares) ut in conſulatu habitæ. Vna) quæ extat dimidiata. Altera) quæ extat. Lege agraria) quã P. Seruilius Rullus Trib. pl. ferebat. Tertia) non extat.

Othone)L.Roſcio Othone orat.pro.L.Muræn. quãuis Plutar.in Cice.M. Othonem uocet.hic legem tulit,ut in theatro equitibus Ro.14.ordines ſpectandi gratia darẽtur,atq; ij à plebe diſiũgerẽtur.ibid.Aſcõ.Plin.et Horat. ep.1.Roſcia dic ſodes melior lex? Quarta)extat. Rabirio)C.Rabirio ꝑduellionis reo. Quinta)nõ extat. Proſcriptorũ)à Sylla. Dion.l.37. Filijs) quos comitiorum ratione priuaui.orat.in L.Piſ.& Plin.l.7.c.30. Sexta)nõ extat. Prouinciam)Galliã.orat.in L.Pis. Depoſui)ep. 2.l.5.fam.prætermiſi.ibid.neglexi.orat.4.in Catil. Septima)quæ prima eſt in Catil. Catilinam)ep.1.l.1. Emiſi) potius,quàm eieci.orat.2.in Catil. Octaua) 2.in Catil. Populũ)Quirites. Profugit(ex urbe. Nona)3.in Catil. In concione)ad Quirites. Inuocarunt) alij,indicarunt, quos libenter ſequimur,ut Vulturtius indicaret:&,ĩdicatum erat M.Cepario Apuliam eſſe attributam. orat.3. in Catil.eadem Galli fatentur,inquit Salluſt. quin Cicero ipſe in orat.pro P.Sylla,Allobroges maximarũ rerũ ueriſsimos indices uocat. Decima)4.in Catil. Nõ Decẽ.) quo die Senatus ſumendũ ſupplicium de coniuratis cenſuit.ep.16.l.1.& ep.1.l.10. Duę) quarũ altera extat,quæ tertia eſt cõtra Rullũ,niſi forte eas ſignificat, quas de lege,quã Flauius ferebat,uidet̃ habuiſſe ep.16.l.1.ἀποσπασμάτια) reliquiæ.ἀποσπασμάτα, res quaſdã euulſas & abſciſſas uocat Plat.in Phœd. σῶμα) corpus,ut penè dixit ep.13.l.5.fam. Iiſdẽ,ex libris)ijſdẽ ex orationibus, quas libros uocat.ep.10.l.1. At ni popoſciſſes,ego me tibi nõ offerebã)al.aut ne popoſciſſes:ego.n. tibi me nõ offerebam. Diſtribuere) al.deſcribere. In propinquis locis) Buthroti.ep.7.l.3. Otiũ) à Clodio. Pulchelli) Clodij. ep.13.l.1. Poſſet)& non impediretur à Metello. Metellus)epiſ.14.l.1.Impedit)quippe quũ in Senatu dixerit ſe Clodiũ fratrẽ patruelẽ incipientẽ furere,atq; conantem, ſua manu interfecturũ.orat.pro M.Cœlio.& Dion l.37. φιλόπατρις)ſtudioſus patriæ,& quidẽ ita,ut eius cõmoda

etiã affinitati P.Clodij ꝓponat. Cos.egregius ep.15.l.1. Iudicaui)quũ illũ in agrũ Gallicum, Picenũq; præmisi, orat.2.in Catil.& cogitaui, quẽadmodũ illi prouinciam tradere.ep.2.l.5.fami. Bonus)qualis describitur orat. ꝓ M.Cœlio. Ille)Clodius. Tribunis pl.)ep.12.h.l. Cupit)ita quidẽ,ut ob id ad plebẽ traduci uelit.ep.16.l.1.& orat.pro dom. Qua de re)al.quare. Fregi)ut ep. 13. l.1. Hominẽ)lCodiũ. Tribunatũ pl.)ep.12.h.l. In Sicilia) quũ esset in Sicilia.Vnde paulò post redijsse dr. Ædilitatẽ)quæ Tribunatũ sequitur. Sæpe dictitasset)al.sepe hæreditasset.unde cũ doctis legere placet:se petere dictitasset. Dixi)in Senatu. Ei)Clodio. Plebeio) quũ plebeius esset fact⁹. Sibi sib⁹ eius)neqsimis. Patritijs)ut Catilinæ, Lẽtulo, & reliqs. Freto) Siculo,quasi ꝓprie fretũ appellet illud, qđ est inter Siciliã,& Italiã.ep.4.l.16. Potuisse) propter suam celeritatem. Introijsse) in urbẽ. Iactasset)quòd celeriter uenisset,et nemini molestus fuisset. Romam) uenisse. Tribus horis)eadem hora.orat. pro Mil. Roma interamnã)dixi illum iuisse.nã. C. Cassinij Scholæ testimonio Clodius probauit se interamnæ fuisse,qua nocte deprehensus est in Cęsaris domo.Ascõ. orat.pro Mil.& pro dom.Noctu introisse)dixit ille se in urbem noctu introisse.Item ante)dixi ego,illum item ante noctu introisse,sed in ædes Cæsaris.ep. 9.l.1.ex ambiguo. Nõ esse itu obuiã.)dixit ille,non esse itũ obuiã sibi ex Sicilia reuertẽti. Ne tum quidẽ)dixi ego,ne tum quidem illi itum esse obuiã.ex ambiguo.nam ire obuiã significat etiã quasi resistere.ut ire obuiã cupiditati hominũ. Ver.3. Iri)obuiam. Debuit)iudicio.ep.13.l.1. Orationis) ut ibid. Dictorũ) ex ambiguo præsertim. Cãdidatum) nescioquẽ. Deducere) affectarer,ut Seruius Galba P. Crassum.l.1.de orat.utq; olim Põpeius P.Scipioni pollicitus est,se Lælium deducturũ.Plut.in apoh.quin sępe mercede corrupti obuiã candidatis ibant, & eos conducti sectabanrur.orat.pro Muræn. Is) Clodius. Cõsuef-

ſem)ut patronus.Verr.1. Locum)ad ſpectandum.dabatur enim ſæpe etiam tributim.orat.pro Muræn. Gladiatoribus)ut ibid.& epi..13.l.1. & Philip.9.gladiatores his temporibus dedit Fauſtus Syllæ F.orat.pro P.Sylla,& Diob.l.37. Soror)Claudia Quadrãs Q.Metelli Celeris Cos.uxor.Plut.in Cic. Conſularis loci) ubi ſedeat ipſa Cos.uxor.neq; uidetur deeſſe iocus in loco : ſiquidẽ loci mulieris etiam dicuntur. Pedem) 12.uncias. Alterum) pedẽ. Tollas)in concubitu,in quo tollũtur pedes. Martial.lib.11.& Ariſtoph.in Plut.ἐγὼ τὰ πράγματα ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλὴν σοὶ παντ' ἐρῶ:quæ uerba ſic exponit interpres. νοεῖται τὶ πάνυ αἰσχρὸν, καὶ ἄξιον τῆς τῶν δούλων ἀσελγείας, καὶ μοχθηρίας. ſorores uero Clodius ſtupraſſe dicitur,orat.pro dom. & ep. longa ad Lentul. Non conſulare)non conſulari uiro,qualis ego ſum,dignum. Illã) Clodiam. Conſularem)Cos.uxorẽ. Viro)marito. Metello)Q.Metello.Celere Cos.quẽ paulò poſt illa ſuſtulit.orat.pro M.Cælio. Fabio)qui & ipſe quaſi uir impudicæ mulieris fuiſſe uidetur. Amicos)nam Metellus nos admodum diligit,ep.15.l.1.& Fabius ſemper peramãs noſtri fuit.ep.8.l.4.ſi modo is eſt.Fabio certe iudice miſerũ eſt deprehendi.Horat.Saty.2.l.1. Agraria lege) à L.Flauio Trib.pl.promulgata.ep.15.l.1. Molli brachio) quaſi molliter,& leuiter,ut leui bracchio,epi.15.l.4.prou. Põpeiı̃ familiaritate)ep.16.l.1. Mei præſidiı̃) id tamen oſtẽdit parua ſignificatione epiſ.14.l.1. Inſtituta)ſic ep.18. l.5. fam. Eſſet aliqua)ut improbi fore putabant.ep.16.l.1. in Rep.)cui ratio hęc multò eſt utilior,quàm mihi ep.17.l.1.

Precautum,atq; ita prouiſum eſt)uerſo ordine loquitur Verr.6.& orat.pro Cn.Planc.& ſanè ante prouidere ſolemus,quàm præcauere.ſed actionem etiam cogitationi præponit.ep.4.l.1.fam. Decederem)ſed Reip.conſtantiã præſtarem.ep.16.l.1. Ille)Pompeius. Populari leuitate) nihil enim habet non populare.ep.17.l.1. Multi)& in his Q.Metellus Nepos.ep.10.l.1. Incitarãt)ita,ut diu tacue-

rit.epiſ.16.l.i. Prædicare)quum mihi imperĳ, atq; orbis terrarum ſalutem adiudicet.ibid. Bene geſtæ)quod cæteris etiam contigit. orat.4.in Catil. Conſeruatæ) ut ſenatus uni mihi decreuit.ibid. & orat.in L.Pis. Illũ)Põpeium. Profit)ad tranquillitatẽ meoꝝ temporꝝ.ep.17.l.1. Prodeſt)ibid. Cęſarẽ)C.Iulius Cęſarẽ Cos.Des.uel potius Conſularẽ candidatum:ep.14.l.1. Secundi)prouerb.ſecũdis uentis nauigare. Num tãtũ obſum Reip.?) alĳ,nõ tñ obſum Reip. Inuideret)ut piſcinarĳ ep.c7.l.1. Sanaret)ἰᾶται quaſi uictu et medicamẽtis, quod pertinet ad διαιτητικὴν, καὶ φαρμακευτικὴν, Cels.l.i. Execaret) ἐκτέμνει, quod pertinet χειρουργικὴν quæ manu medeť. Celſus ibid.ep.3.l.4. Eqtatus)equites.ep.14.l.i. In cliuo capitolino)orat.poſt reditũ in Senat.et philip.2. Te ſignifero)qppe q mihi in Rep.ſocius eſſe ſoles.ep.5.l.i. Principe)erãt enim in re militari ſigniferi et principes.Veget.l.2.cap.7.8.&.15. Collocarã)ad concordiã reuocatum: orat.4.in Catil. Deſeruerit) alienatus.ep.15.l.i. Principes)conſulares,ut Philippus, Hortenſius, & Lucullus: ep.15.l.1. Digito)prouerb.cœlũ digito attingere, Piſcinis)epi.5.li.1. Macrob.l.3. Alĳ)optimates. Negligant) Remp.nam.οἱ μὲν παρ' οὐδὲν εἶσιν, οἷς δ' οὐδὲν μέλει. ep.17.l.1. Prodeſſe)Reip. Nolint)Põpeius,et Cęſar. Catonẽ) M.Catonẽ. Noſtrũ) ep.14.l.t. Sũma fide)potius, quã cõſilio.ep.15.l.i. Nocet)pręfracte nimis ęrariũ, uectigaliaque defendẽs.l.3.de off. Dicit) & ſentit. orat.pro Mur.& Plutar.in Phocion.ep.4.l.12. Verius) rectius,iuſtius, ęqus:ſic.l.2.de leg.et.Horat.Saty.3.l.2.Cęs.l.4.de bel. Gal.ſic Ariſto.l.i. περὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς. ὥστ' ἀληθὲς ἂν εἴη λέγειν, ὅτι ὁ παρέφυε τισὶ τὸ μὴ ὄν. Ob rem iudicãdam) ob iudicãdũ.ep.14.l.i. Cẽſuit)ut q̃reret.ibid. Aſſenſit) facto ẽt S.C.ibid. Eqtes Curię bellũ) quaſi indixerũt, aut intulerũt.al.eqti,curię bellũ. Diſſenſi)et Senatũ ob iurgaui.ep.14.l.i.Publicanis)Aſianis. Renunciãtibus?) uectigaliũ cõductionẽ.ep.14.l.i. Ordinis)equeſtris.ibid.

Facienda) inducta locatione ibid. Peruicit) ne locatio induceretur, ut publicani postulabant. Nunc) modo, interdum. nam si nunc in carcere inclusus esset, quomodo impediret, ut paulò ante dicitur. Consule) Q. Metello Celere. Incluso) à L. Flauio Trib. pleb. Dion. l. 37. Seditione) de actis Pōpeij præsertim. Plut. in Pōp. & Cat.

Aspirauit) ad Remp. defendēdam. Consules) D. Iunius Syllanus, L. Murena: M. Piso, & M. Messala. Istos) equites. Libertinis, atque etiam seruis) quorum opera nos exigendis uectigalibus uti oporteret, nisi equitibus ea locaremus. ἄλις σπουδῆς) satis studij, ut ἄλις δρυός. ep. 19. hu. l.

Fauonius.) M. Fauonius Catonis æmulator. Plutar. in Cat. Meā) unde fauit illi meo familiari. ep. 1. l. 7. Tribū) Æmiliam, ut puto. ep. 14. h. l. uel potius Corneliā, in qua suffragium ferebant Arpinates. Liu. li. 38. Tulit) suffragantem habuit, ut Philip. 2. & 11. Suam) tribū. Luceij) tribū. Perdidit) suffragantē, nō habuit, ut ora. pro dom.

Accusauit) Fauonius. Nasicā) Scipionē Nasicā nescio quē cōpetitorē, ut nos putamus. Ac) at, legimus. Modeste) alij, moleste. Vt) al. ita, ut. Rhodi) Rhodius. n. erat Molo. in Brut. Videret) Fauonius. Molis) ταῖς μύλαις. & est προσονομασία. Moloni) Apollonio Moloni actori summo causarum, & magistro. in Brut. & Plut. in Cæs.

Defendissem) Nasicam. Succensuit) Fauonius, uir, quē uerba etiam facile mouent. Plut. in Cat. Petit) Tribunatum pl. potius, quàm Ædilitatem, quam multò post petijsse uidetur. Plut. ibid. Luceius) ep. 9. l. 1. Cæsarē) qui cum eo coiuit. epist. 14. l. 1. Sicyonij) ep. 10. l. 1. Lędunt) non soluentes. ep. 16. l. 1. Catoni) qui id S. C. faciendum cēsuit. Seruilio) qui de populis liberis addidit. ep. 16. l. 1.

Plaga) ex illo S. C. accepta. Viros) qui S. C. illo exigere prohibentur. Relinquamur) εἰρωνικῶς. Amalthea) quā feci in Arpinati. ep. 13. l. 1. Tui) si quas habes historias. Tusculanum) ep. 4. l. 1. Pompeianum) ep. 17. l. 1. Vindicē æris alieni) sic quoque iocatur ep. 6. l. 6. fam. Corinthio)

Plin.

Praecedi 7. pag.

Plin.l.34.cap.2. Circũforaneo)quod circum fora fœnori datur,ut ad medium Ianum.l.2.de off.Philip.6. Horat. Saty.3.l.2. & ep.1.l.1. & ſub ueteribus. Plaut. in Curc. obruerunt)dum & ipſa ornantur,& domus emitur ep.6. l.5.fam.Gallia)quo miſſi ſunt legati ep.15.l.1. Otium) quod nunciari non magnopere Metellus gaudebat ep.17 l.1. Prognoſtica) carminibus perſcripta.l.1.de Diuin. Pomponia) ep.4.l.1. Pætus)ep.17.l.1. Frater ſuus) Ser. Claudius. ibid. Et tum) al.& quum. Octauium) Cn. Octauium ex Prętura Macedoniam adminiſtrantem ep. 1.&.2.l.1.ad Q. fr. C. Octauium uocat Suet. in Aug.Ipſo) Roma in prouinciam profecturo. Prouincialia)qualia in prouincijs eſſe ſolent, ut aditus prouinciales ep.2. l.6. Toculionibus) etſi Toculiones magiſtratus quidã uideri poſſunt, uidendum eſt tamen, an tocutelonibus, hoc eſt, publicanis,qui uſuram exigunt, legi poſſit. Scripſi)ad Octauium.

CICERO ATTICO S. 2

σχόλια.

CVRA, *amabo te,Ciceronem noſtrum,ei nos etc.* Cura apud te in Epeiro. Ciceronem) Q. Ciceronem filium ſextum annum agentem. Noſtrum) fratris mei, & ſororis tuę filium.Ei) Ciceroni.Nos) ego θεῖοι)patrui,& ob id nimis ſeueri,quales fermè ſunt patrui omnes. Prouerb.patruus ne ſis.tu uero auunculus facilis, & indulgens. Videmur tamen etiam cõmode ſic interpretari poſſe. Cura)literis, ut ego ep.1.l.1. ad Q.fr. Ciceronem)Q. fr. Noſtrum) meum fratrem & tuę ſororis uirũ. Ei)Q. fr. Nos) ego & tu. θεῖοι)diuini.tãti nos facit.πελινάιων)πελινάιων πολιτεῖαν, Pelinęorũ Rẽp.ſcriptã à Dicæarcho,q τειπολιτικὸν ſcripſit ep.32.l.13.ſicut Ariſtoteles πολιτεῖας τῶν πόλεων centum quinquaginta octo libris eſt complexus. Diogen. Pelinæi uero appellati uidentur à monte, quem πελίναιον uocat Strab.l.14. & Pel

lenęum Plin.l.5. cap.31.al.πελλιναιον,recte nisi decipimur. Strab.lib.8.Plin.l.4.cap.5.& Aristop. interpres in Auib. Aceruum) librorum. Dicæarchi)ep.2.l.6. Suid. & Var. l.1.cap.2. de re rust. Hominem)Dicæarchum. à quo)al. unde. Procillio) Procilium inter autores numerat Plin. l.8.& Porcilium uocat Varr.in libris de ling.lat.Spartiã. uero in Æmyliano tyranno Proculum uidetur appellare. κορινθίων καὶ Ἀθηναίων) πολιτείας. Corinthiorum, & Atheniensium Respu.ab eodem Dicęarcho scriptas.nam prę ter τριπολιτικὸν, & reliqua id genus, scripsit etiam περὶ τοῦ τῆς ἑλλάδος βίου Athen.l.13.& sermonem Corinthi hitũ trib9 libris exposuit.Tuscu.1. Mihi hęredes)sint.ita mihi sint hęredes,ut uerũ ē,q̄d dico.al.mihi Herod.hoc ē Dicęarc. ē mihi Herod.tu uero illũ lege:uel,mihi Herod. solet dicere,tu Cicer.q̄ scribo,lege:ego uero Attice,quod sequitur, te doceo. Vir est) Dicæarchus. ἡρώδης) Herodes ep.18.l.14. Eum) Dicęarchum. Legeret) nec diceret,ut ego sua scripta legerem. Epist.) Græca, cui græce respondi, & scripsi. Plutar.in Cice. Petiuit) quasi aggressus est,uel petiuit,ut darem sibi, quod ornaret,ut ep.sup. Ad te) in Epeirum Athenis. Accessit)ut aliquid fortasse de coniuratione pręmonstrares. Coniurasse) cum Catilina. Restitisse) in Consulatu. Illum) Herodem. Audiendum)dum recitaret ea, quæ scripsisset de coniuratione, sic propemodum ep.17.l.7.fam. De Lolio sanus non es, de uino laudo) Lolium herba est, quæ frugum pestis à Plin. dicitur: qua fortasse Cęsarem hoc loco significat, ꝙ ipse quoque optimatibus, quasi Lolium frumentis, infestus esset, nec multum à Iulio nomine discedit: & uino Bibulum, ꝙ à bibendo dicatur. & sanè tam Lolium,quàm uinum ebrios facit homines, & olim Cæsar a Catone ebrius est appellatus. al. de Lollio sanus non es, de Vinio laudo. & De Lollio quidem episto. 47. lib.13. uel potius orat. pro dom. de Vinio uero Diod.l. 47. Antonium) episto.9.l.1. Non uenire?)

quũ iam Octauius illi succesſerit ep.ſup.ut Põpeius uolebat ep.9.l.1.& ipſe reus fiat a M. Cælio.orat.p M.Cæl. Iudices) q de ipſo C.Ant.iudicēt. Ad me)ipſius Ant.patronũ orat. p dom. Nigidiũ) P.Nigid. Figulũ ep.13.l.4. fam. Se)ut Præt. epiſt.2.l.1. ad Q. fr.Huc)rus.Venis,). Ex Epeiro. Cœnes) uenias ad cœnam, quam Plaut. uiaticam. Greci ὁδοιπόριον uocant. & iocatur, nam cœnare apud Ciceronem non poterat Atticus, niſi prius ad illum ueniſſet: uel cœnes apud nos Romæ, quamuis nos ab ſimus. Vtique) ut epiſto.4. lib.4. Caue aliter facias)ſic Ariſtop.in Auib.μηδ'αμῶς ἄλλως ποιήσῃς. & Plat. l.1.de Rep.ἀλλὰ μένετε, καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. & uidet̃ ex ambiguo dictum hoc modo.caue aliter facias,cœnes omnino:uel caue aliter facias,ne uenias,nã dixerat,nõ uenis.

CICERO ATTICO. S. 3

σχόλια

PRIMVM, *ut opinor etc.*) primum debes uel potius ego tibi debeo, qui mihi ex urbe ſcripſiſti. Opinor)quum ego nondum certo ſciam Valerium prorſus abſolutum eſſe, hîc paulo poſt ait:quid ſit, ſciemus, quum ueneris: quod ego tam ad Valerium, & totum principium huius epiſtolæ, quàm ad Pompeium refero. Atticus enim Ciceroni ex urbe hiſce de rebus ſcripſerat: cui Cicero reſpondens,inquit: primum,ut opinor, εὐαγγέλια, abſolutus eſt Valerius: quibus uerbis non ſignificat prorſus abſolutum: ſed opinor, inquit, εὐαγγέλια tibi deberi, qui mihi ſic ſcripſiſti, ut opinari poſſim, illum iam eſſe abſolutum: quum tamen ille non tum, ſed multo poſt fuerit abſolutus epiſ. 25.h. l. niſi forte alium ſignificet, ut Catullum, quem Valerium uocat epiſt.11. lib.7. fam.& is neſcioquid cauſæ uidet̃ habuiſſe, quũ Ciceroni gr̃ias agit.εὐαγγέλια)boni nuncij pręmia ep.12.h.l. Valerius)L.Val.Flaccus,pro q̃ extat or̃o Hortẽſij ep.10.l.1.Defendẽte)pr̃ia actiõe,ut ex or̃one colligit̃ uel tũ ſolo defendẽte,ꝙ Cicero abeſſet

Attilio) M. Attilio Glabrioni Consulari, nisi fallor. is. n. ut scribit Plutar. in Pomp. Bithyniæ præfuit, & Flaccus Asiæ. unde forte sunt conciliati. Epicratem) Pompeium omnia potentem ep. 15. l. 4. Lasciuum) mollem, & non acrem in Valerium, quãuis Lęlius, & alij accusatores uehementer illi inimicum esse dissipassent. orat. pro Flac. & esset. ibid. Vt fascię) ex quibus male audiebat Pompeius. Val. Max. l. 6. cap. 2. κύρου παιδείαν) Cyri institutionem apud Xenophontem quidem librum de Cyro Rege scriptum, sed hic opus Cyri architecti ep. 14. l. 7. fam. & orat. pro Mil. Idem istuc) angustas esse fenestras. Cyrus) ipse architectus. Aiebat) mihi Radiorum) ex oculis. Gel. l. 5. cap. 16. al. uiridiorum. τῇ γὰρ ὄψει ἀτενίζοντες πρὸς τὰ χλωρὰ καὶ ποώδη, οἷον λάχανα, διατιθέμεθα βέλτιον. Arist. in problem. τὰς διαφάσεις) exitus, & quasi egressus, si ad oculorum radios: sin ad res uirides, ut ego magis sentio, referas, perspicuitates, quasi inuectiones, quibus res & colores in uisum inuehuntur, & inferuntur. etenim διαφανὲς φασιν εἶναι φάσιν ἐν πλείοσιν ὑπάρχουσαν διαποθμευτικὴν τῶν χρωμάτων. Suid. hac de re ita scribit Plat. in Timęo τὰ φερόμενα ἀπὸ τῶν ἄλλων μορίων, ἐμπίπτοντα δὲ εἰς τὴν ὄψιν, τὰ μὲν ἐλάττω, τὰ δὲ μείζω, τὰ δὲ ἴσα τοῖς αὐτῆς τῆς ὄψεως μέρεσιν ἔστι. τὰ μὲν οὖν ἴσα ἀναίσθητα, ἃ δὴ καὶ διαφανῆ λέγομεν. Latis luminibus) magnis fenestris. Nõ tam esse suaueis) ut minus collectas. ἔστω ὄψις μὲν ἡ α: τὸ δὲ ὁρώμενον β, γ, ἀκτῖνες δὲ δ, καὶ ε) sit uisus quidem α: id autem, quod uidetur β, γ: radij uero δ, & ε. hoc est, uisus ab angusto loco in latiorem paulatim exeat. Quod enim coni simile Stoici dicebant, ut scribit Diogen. in Zenon. id Cicero per literas more Aristotelico uidetur explicare: ut uisus ab uno incipiens, ita paulatim crescat, ut duo paulo post occupet. alij tertio loco ita degunt ἀκτῖνες δὲ μ, σ, δ, ut sit ἡμιόλιος. Vides enim cætera) uides iam cætera, magis placeat κατ' εἰδώλων ἐμπτώσεις) per imaginum incursiones ep. 16. l. 15. fam. Videremus) ut uolunt Epicurei.

Plutar.l.4.de placit. Philosop. & Gel.l.5.cap.16. Laborarent) ut tu putas, & angustias reprehendis ut Epicureus ep.6.l.4. εἴδωλα) imagines. Nunc) quum secũdum Stoicos loquamur, & faciamus. Lepide) pulchre. ἔκχυσις) effusio, emissio, ut uidetur uertere Gel.l.5.cap.16. Reprehenderis) ut Epicureus. Non feres tacitum) respondebo, & par pari referam ut Stoicus, uel Academicus. Corrigi possit) in ædificio. Ianuarium) paulo post futurum Cæsare & Bibulo Coss. ὑπόστασιν) statum, sed humiliorem. ὑπὸ enim hoc loco meo quidem iudicio minuit πολιτείαν) Remp. In qua) πολιτεία σωκρατικῶς) Socratice, Socratis more, qui qualis esset in disputando scribitur.l.1. Academ.quest.l.2.de finib.& Tuscul.1. εἰς ἑκάτερον) in utrũq;, in utrãq; partẽ disserã. ep.3.l.9. Ad extremũ) sequar. Illi) Socratici, uel Academici, qui nihil affirmant, & id sequuntur, quod probabile uidetur.l.2. de finib.& Tusc.5. alij, ille scilicet Socrates, qui οὐδὲν ἄλλο, ἢ αὐτόστε ἠπορέι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐποίει ἀπορεῖν usque adeo, ut in Plat. Menon. νάρκη ὁμοιότατος dicatur: ἀναπεισθεὶς tamen ὑπὸ τῶν σοφῶν, ἔλεγεν ἅπερ αὐτοί, ut ipse testatur in Hippia maiore. τὴν ἀρέσκουσαν γνώμην, placentem sententiam, uel probabilem sententiam. Legi agrariæ) quæ feretur à Cæsare Cos. Suasore Pompeio, ut ager Campanus plebi diuidatur. Patercul. dimicatio) ut contra Cæsarem & Pompeium. Plena laudis) ꝙ pro statu optimatium sumatur. Solonium) qui cãpus est amœnissimus agri Lanuuini. l. 1. de Diuin. & ep.9. h. l. Antium) ep.6. h. l. & ep.8.l.4. Adiuuandum) Cæsarem, ut Consulatus ἐλαφητέον epi. 13. l.1. Expectare) ã me. Non dubitet) quin id facturus sim. Cornelius) L. Cornelius Balbus, pro quo extat oratio. Cæsaris familiarem) ep.24. l. 8. & ep.10. l. 9. Illum) Cæsarem. Meo) consilio. Vsurum) ita, ut sui Consulatus me socium esse uelit. orat. de prouinc. Consul. & in.L. Pis. Coniungeret) ut coniunxit. Suet. &

Plutarc. Cum Pompeio) ep. sup. Cum Cæsare) mihi est coniunctio, quum illum reddam meliorem. ibid. Reditus in gratiam cum inimicis) qui à me Reipub. causa fuerant lacessiti. Philip.2. Pax cum multitudine) quæ me ab hoc Magno unice diligi putat epi.13.l.1. Senectutis otium) episto. 14. l. 14. hæc omnia alij aliter distinguũt. κατάκρισις) damnatio, quæ me quasi damnaret, si aliter, atque scripsi, facerem. Libro. III) tertio poemate. epist.16. l.1. Petisti) tu Cicero. ἀριστοκρατικῶς) pro optimatium principatu. ut ep.11.l.1. Calliope) quæ libro tertio loquitur, ut Vrania secundo.l.1. de Diuinat. Præscripserit) carminibus. εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης) unum augurium optimum pugnare pro patria. Iliad.μ. Compitalitijs) sic compitalitius dies epist. 7. l.7. Compitalia) qui dies est Laribus attributus, & quotannis concipitur, Varr. de ling. Lat. & quidem his sce uerbis. Die nono post Cal. Ian. Quiritibus compitalia erunt. Macrob. l. 1. Satur. dies compitalitius.III. Non.) Ian. esse dicitur epist. 7. lib. 7. Memento) uenire. Balneum) ep.51. l.13. Pomponiam) ep.4.l.1. Terentia) ep.2.l. 1. Rogat) ut ueniat tecum. Matrem) tuam epist. 4.l.1. θεοφράστου) librum Theophrasti philosophi episto. 16.h.l. περὶ φιλομαθίας) de studio discendi. atque hic liber fortasse erat is, qui inscriptus erat. τινες οἱ τρόποι τοῦ ἐπίστασθαι Diogen. al. περὶ φιλοτιμίας, de ambitione. Theophrastus enim περὶ φιλοτιμίας α, β, scripsit. affer) rus ex urbe, ubi sunt Q. fratris libri, ut ab eo relicti, quum in prouinciam profectus est ep. 12. lib.1.

CICERO ATTICO S. 4

σχόλια.

FECISTI *mihi Pergratum, quod Serapionis etc.*) Serapionis) ep.6.h.l. præsentẽ) quasi numeratam. Expensum muneribus ferres) quasi mihi donasses, in codice perscriberes, ubi cætera munera scribis. Tici-

nio) fortaſſe M. Ticinio, ad quem de L. Plotio Gallo ſcripſit Cicero. Suet. de Grammat. al. Ticinio epiſto. 21.l.5. & ep.16.l.7. Pomponię) epi.4.l.1. Proficiſcare) ex urbe. Clodius) epiſt.9.l.1.& ep. ſeq. Tigranem?) ep.7. huius lib. Velim) proficiſcatur Clodius ad Tigranem. Sirpia conditione) ut nunc eſt, legimus, cyrnia conditione, ideſt ingenti malo. Prouerb. Cyrnia iactura. uelim capiatur à Piratis, ut olim captus eſt: Strab.l. 14. & Dion.l.38. quum Cilicum libidines ſatiauit. orat. de Reſpub. Patior) bene etiam proficiſci, dum proficiſcatur. Liberam) epiſto. 11.l.15. Legationem) quam tunc fortaſſe accipiam declinandi periculi cauſa epiſto. 19.h.l. Tempus illud) poſt diſceſſum, uel poſt reditum Clodij. Quintus noſter) frater nunc Aſiæ Prætor epiſt. 12.l.1. Conſederit) ex prouincia reuerſus ep.18. huius lib. Sacerdos) P. Clodius. ἱερωνικῶς, ut orat. de Reſpubli. & pro Seſt. ſtuprorum ſacerdos appellatur: uel Cæſar, ut alij uolunt, q in eius ædibus id ſacrum fieret epiſto. 9.l.1. Bonæ Deæ) cuius ſacrificium Clodius uiolauit. ibid.& orat. de Reſpub. Cuiuſmodi) in me. Futurus ſit, ſciri poſſit) al. futurus ſcius ſit. Vnde nos ita legimus: futurus ſit, ſciam. Craſſo) quem ſupero diuitijs ep.3.lib.1. à me) à mea ratione, ut ep.1.h.l. Non deſciuerim) ut expectabat Cæſar ep.ſup. Geographia) ep.6.h.l. Satifaciam) ſcribam. Magnum opus eſt) ep.6.h.l. Peregrinationis) in agris. Tibi) tibi inſcriptũ. Opus extet) ſic extabit opera, ep. 13.l.15. Futuros) poſt Cæſarem & Bibulum. Nimis) alij minus. Quercum Dodonæam) ἡ γὰρ ἐν δωδώνῃ δρῦς: ἣν δ' ἔνδρον μετὰ τὴν λύγον σαμίαν πρεσβύτατον. Pauſan. in Arcad. Epeirum) in qua tu tuas habes poſſeſſiones. Nep. in uita. ex ea nos in ſaltu Terentiæ nihil deſideramus, præter quercum Dodonæam: quam ſi haberemus, in Italia Epeirum ipſam poſſidere uideremur. Formiano) epiſto. 8. & 9. huius lib. Pompeiano) epiſto.17.l. 1. Philotimo) τῷ τῆς δάμαρτός μου ἀπελευθέρῳ.

ep.4. l. 6. & meo procuratori. ep. 15. l.10. Vectium) Chrysippum Vectium Cyri architecti libertum ep.29. l.13. Palæstræ) ep. 8. l.1. Palatinæ) domi meæ in palatio positæ.orat. pro dom. Patercul.l.2. de Druso, & Plutarc. in uita. Pomponiam) episto. 4. lib.1. Puerum) Quin. Ciceronem filium. epist.2. huius lib. Versari) apud me absente fratre. episto.12. lib.1. Ruinæ) muri. episto.6. &. 7. huius lib.

CICERO ATTICO. S. 5.

σχόλια,

CVPIO *equidem, & iampridem cupio Alexan. etc)* Alexandriam) τὴν Ἀλεξανδρείαν. Reuerti) ut postea reuersus est ab exilio. orat. pro dom. Hoc tempore) quo Respub. mea opera eget. Iis) Cæsare, Pompeio, & Crasso potissimum. Mittentibus) ut cum Ptolemæo Rege lege & S.C. societas fiat, ut facta est. Cæs. l.3. de bel. ciu. αἰδέομαι τρῶας, καὶ τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους) uereor Troianos, & Troianas trahentes uestes: hoc est, uereor ne Romani à Troianis Reipub. usque ad finem studiosis oriundi me accusent, si Cæsari, Pompeio, & Crasso Rempubli. perturbantibus cessisse uidear, ut uereretur Hector Troianos Iliad. κ. & ζ. ep.1. & 11. l.7. ep.25. l.8. ep.13. l. 13. & alibi. Præmio) ut legatione. De sententia) de ratione mea. ep.1. huius li. Esse deductum) desciuisse. episto. sup. πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει Cato Pulydamas mihi primus uitio dabit Cato, hoc est, Cato me reprehendet, ut Pulydamas Hectorem. Iliad. χ. episto.1. l. 7. ubi κατάθησει leges. Persius Saty. 1. Ille) ἔμφασις. Noster) ep.14. l.1. & episto. prima huius lib. mihi unus est pro centum Millibus) ἐμοὶ εἷς μύριοι. ep. 10. l. 16. quem unum Romę extitisse mirabile est. ep.6. l.15. fam. Annos DC.) annos sexcentos, sic epist.17. h.l. ep.1. l.6. & alibi sæpe ex usu loquendi antiquo, quo loco Græci μύρια dicunt. Do

nat.in Phormion.Expectemus)donec ista nobis legatio Ægyptia deferatur. Deferetur)legatio. Potestas)accipiendi,& non accipiendi. Nonnulla gloria)me præmio de sententia deduci non potuisse. θεοφάνης) Theophanes Mitylenæus rerũ Pompeij scriptor, orat. p Archia, ep. 11.l.5.ep.7.l.7.ep.16.l.8.& ep.1.l.9. Cõtulerit)ut qui ex piscari potest,quo animo sit Põpeius.ep.17.h.l.nam Põ peius ei magnis etiam de rebus communicare consuerat. Cæs.l.3.de bel.ciu. & Strab.l.13. Arrius) Q.Arrius,qui fuit M.Crassi quasi secundarius. in Brut. Catull.Horat. Saty.3.l.2.& orat.in Vatin. Destitutũ)in petitione Cõ sulatus.ep.7.h.l. Parentur)futuri sint post Cæsarem & Bibulum.ep.sup. Pompeius,& Crassus) parẽtur Coss. iterum. Gabinio)A.Gabinio,qui postea fuit Cos.cum L.Pisone. Ser.Sulpitius) qui septimo post anno cũ M. Marcello Cos.fuit.ep.21.l.5. Nouæ) præter agrariam. ep.3.h.l. Leges)ferãtur à Cæsare Cos. Nepos) Q.Me tellus Nepos,ut etiam in quæst. diximus,qui postea cũ P.Lentulo Cos.fuit.ep.22.l.3. Proficiscitur) Procos.in Hispaniã.Plutar.in Cæs. & Dion.l.39. Auguratus) Q. Metelli Celeris .orat.in Vatin.paulò ante mortui. orat. pro M.Cælio. Deferatur) Nepote discedente, cui uidebatur deferẽdus ut fratri.ep.1.l.5.fam.& in Brut. Quo) Auguratu. Istis)Cæsare,Põpeio, & Crasso. Capi possum uidere ciuitatem meam)al.capi possum. Videte ciui tatem meam.Ego malim legere,capi possum.Videre ciui tatem meam:hoc sensu.ego,qui nullo præmio de senten tia deduci possum,Auguratu capi ab istis possum.εἰρωνικῶς. nam tunc Auguratum negligebat.ep.4.l.15.fam.& uidere ciuitatem meam:erit ἀγανάκτησις, & ἀποσιώπησις. Deponere) & nihil iam de Rep.cogitare ep. sup. φιλοσοφεῖν) Philosophari,ut ep.13.l.1. In animo)est. Vellẽ) fecisse. Prẹclara)ut Cõsulatus.ep.13.l.1. Inania)nihili, & fabæ minimum.ibid. Habere,& me ad literas,& studia referre ep.15.l.4. Tamen) etsi scribo me cupere hæc

deponere. Curtio) fortasse M. Curtio ep.9.l.14. nisi malit quis legere, Q. Arrio, ut idem sit, de quo paulo ante dictum est. P. Clodio) traducendo ad plebem, ep.16.l.1. uel eligendo legato ad Tigranem ep. sup. ἐπισχολῆς) in otio. sic loquitur Plato in Euthyph.

CICERO ATTICO. S. 6.

σχόλια

QVOD *tibi superioribus literis promiseram etc.*) Superioribus literis) ep.4.h.l. ut forte hæc illam sequi debeat. Opus extaret) ibid. Antij) ep.8.l.4. Lacertas) Plin.l.32.cap. ultimo. γεωγραφικά) terræ descriptiones, quæ ad geographiam pertinent ep.4.h.l. Magnum opus est) ibid. Eratosthenes) Suid. Strab.l.2. & Plin.l.2. cap. 108. Serapione) Plin. sæpe Hipparcho) Strab.l.2. & Plin.l.2.cap.108. Reprehenditur) ibid. Tyrannio) ep.4.l.4. Res) quæ ad geographiam pertinent. ὁμοειδεῖς) unius modi, eiusdē formæ. ἀνθηρογραφῆσθαι) floride scribi. Caput est) Prouerb. Quin etiam) al. q etiam. Consumam) in otio fuisse) & φιλοσοφῆσαι. ep. sup. Buthroti) ubi possis esse in solitudine ep.7.l.3. Proxima) solitudine: & Antium Buthrotū est Romæ, ut illud Corcyræ. Municipiq) Buthroto. Vatiniū) P. Vatiniū Tribu. pl. in quem extat oratio. Viginti uiris) à Cæsare creatis ad diuidendum agrum Campanum. Paterc. & Suet. uel potius æstimandum: siquidem docet Dion.l.38. uiginti è populo lectos fuisse, qui pretium agris facerent: alios uero maioris dignitatis, qui eosdē diuiderent, qui fuisse quinq; uidentur ep. seq. Suet. tamen in August. xx. uiros diuisisse scribit. & Quintil.l.12.cap.1. Vnum esse saluum uelit?) al. uinum est scaeuum uelit? unde legi fortasse possit: uiuū, & saluum uelit? uel uiuum esse sciuerit? Hic, hic) παλιλογία. πολιτευτέον) Resp. administranda est. in Rep. uiuendum est, hoc est, in hac urbe manendum, existimandūq;, id esse Remp. administrare. Istic) Romæ. ἀνέκδοτα) nō edit, uel non edenda ep.20.l.14. Theopōpino) συμβουλευ-

τικῶ ep.35.l.12.& ep.20.l.14. uel quasi accusatorio, quali Theopõpus in historia est usus. πολιτεύομαι) molior, de Rep. cogito, aut curo. Odisse improbos) ut odisse superbos ep.8.h.l. Quæstores urb.) qui ęrariũ curabant, eiusq; pecunias expensas, & acceptas in tabulas publicas referre Consueuerant. Ascon. Verr.3. Quinti fratris) ep.12.l.1. Negotio) pecunia ex ęrario accipiẽda ep.3.l.1. ad Q.fr. ĳs enim, qui prouincĳs p̃erãt, publicus sumptus decernebãt ep.3.l.6. ep.1.l.7. & Verr.7. Narrẽt) Quęstores. Denarĳ) pecunię Rom. Cistophoro) numo Asiatico ep.1.l.11. Liu. l.37. & Sex. Põpei⁹, ubi de Euboico talẽto scribit. Põpeiano) quẽ Põpeius in Asia numerari Q. fratri uellet, ut ipse tãtũdẽ reciperet Romę. & sanè Põpeius negotia habebat cũ Ariobarzane ep.1.l.6. et cũ Luceio ep.41. & 42 l.13. fam. uel Põpeiano, quẽ Põpeius paulo ante uicto Mithridate Romã attulerat, q erogãdus erat añ, q̃ denarĳ expenderent ep.16.h.l. Iaceamus) ita, ut quod debet, consequi non possimus Muro) ep.4.h.l. Aliud quid etiam) sic propè ep.10.l.1. Istinc) Roma. ep. sup.

CICERO ATTICO. S. 7.

σχόλια

DE *geographia etiam atque etiam deliberabi. etc.*) Geographia) ep.4.h.l. ne laudarẽ) quũ cupiã παλινῳδίαν canere ep.9.h.l. Eũ) Põpeiũ traductorẽ ad plebẽ. ibi. Cessasse, q̃uis id scripseri ep. sup. Publio) P. Clodio, ep.5.h.l. Iucũda sunt) Clodiũ cõtẽnere legationẽ, & id bilẽ legis latorib⁹ cõmoueř. paulopost. Venies) ad nos ep.4.h.l. Legatione) ad Tigra. ep.4.h.l. Acturus) Clodi⁹. In hoiem) Clodiũ. alĳ, hoiem. recte, nisi cui magis placeat legere: eo hoiem. Ire) legatũ ad Tigr. Cupiebã) ut Roma abesset. Differrẽ) in aliud tp̃s, q̃si nũc litigare nõ possem. Eo) Clodio. Vadimoniũ) quasi tp̃s, & diẽ litigãdi. μεταφορά Litigãdũ) altercãdũ, ut ep.13.l.1. Amissurus) ad Tigranẽ p̃ficiscẽs: quũ populares Romę maneãt, ut pop̃lm tueãř. Quid. n. ad ple. trãsisti, ut) al. qd. n. ad pl. trãsisti: ut

Tigranē) Armeniorum Regem. orat. pro P. Sestio. Ires salutatum?) & ob id factus es plebeius, quum prædicares, te plebeiū fieri cupere, ut populi partes tuereris? Narra mihi) secretò ut rem magnam. ἱερωνικῶς. Salutare) al. resalutare. Non solent?) nisi plebeij fiant, ut factus es tu? Ille) Clodius. Latoribus) Cęsari, qui sua lege Clodiū ad plebem traduxit, orat. de prouinc. Cons. Auspicib⁹) Pompeio, qui in adoptando P. Clodio augur fuit ep. 3. l. 8. Legis curiatæ) de Clodio latæ orat. pro dom. & de resp. Tractatur) à Cæsare, & Pompeio, μυκτηρισμός. Noster) εἰρωνεία. Publius) P. Clodius. In domo) al. domi, ut ep. 9. l. 1. Quondam) M. Messala, & M. Pisone Coss. ibid. Vnus uir) ita, ut puluinaribus Bonæ Deę stuprum intulerit. orat. de resp. σαρκασμός. Viginti) uiris ep. sup. Esse potuerit) tantum abest, ut in quinque uiris esse possit. Dicta) quasi promissa Clodio. Opima) al. optima. Drusio: ut opinor, Pisaurensis) al. Druso (ut opinor) Pisaurensi, ut Drusus iste Pisaurensis fuerit. Nebuloni) al. à neptiloni, unde mihi nūc placet legere, uel, à nebulone, qualis penè describitur Vatinius in orat. & à Paterc. l. 2. uel, ab epulone: nam Vatinius in epulo Q. Arrij atratus accubuit, & antea in epulo Fausti ueterē famem nō expleuerat. orat. in Vat. ut iure possit epulo appellari. Vatinio) ep. sup. Reseruatur) ut ab eo, qui ne hæc qdem Senatui relinquat. orat. in Vat. Hæc) legatio ad Tigranem. Ieiuna) unde nihil pecuniæ possit exigi. Ac bella relegatio) al. tabellarij legatio: recte, q̄ tabellarius etiam obire poterat, quum Tigranes tantum esset salutandus, paulò ante. nec p̄terea bene copulātur illa uerba, ieiuna, ac bella. Ei) Clodio. Istorū) Cæsaris Pompeij, & Crassi. Tempora) quæ post Cæsaris Consulatum ita turbulenta possent accidere, ut huiusmodi Tribuni pl. opera indigerent: uel tempora Consulatus Pompeij, & Crassi, qui Coss. parentur. ep. 5. h. l. Hominē) Clodium. Istorum) Cæsaris, Pōpeij, Crassi, & Clodij. Dissensio) hinc

dixit dissentiet ep.9.h.l. Curiōe ep.seq. Arrius)ep.5.h. l. Ereptum)ab istis,à quibus destitutus est.ibid. Mega bocchus)magnus Bocchus ,hoc est,Pōpeius , qui quū Domitium in Africa interfecisset,Bogudi Maurorū Regi tanquā Bocchus pater imperauit,ut Hiarbam Numidiæ Regem copijs spoliaret: Liu.l.89. Oros.l.5. cap.15. &.21.& Eutrop.l.5.uel,qui perfidus sit inter me,& Clodium,quēadmodum Bocchus olim inter Syllam,& Iugurtham. Sallust.al.Megabrotus,magnus mortalis , nā Pompeius,magnus dicebatur:ep.13.l.1. Iuuentus) ep.13. &.16.l.1. Inimicissima)ep.seq. Auguratus)epist.5.h.l. Quinque uiris)ad Campanum agrum diuidēdum creatis.ep. sup.hunc Quinqueuiratū Cicero repudiauit.ep. 2.l.9.& orat.de prouinc.Cons. Loqui)nescioqd. Aliquid)cōtra Cæsarem,& Pompeium,& alios. Plus est boni)q^d^ incipiūt odio esse. ep.19.h.l. κατὰ τὸ πρακτικὸν) quasi actuose,hoc est,desiderio agendi. Plato inscripsit dialogum περὶ πρακτοῦ. Tædebat)ep. sup. Quum licebat)nunc enim non licet.ibid. Naui)Reip. administratione μεταφορὰ Prouerb.in eadē es naui. Non abiects) à me. Sed ereptis)ab alijs. Gubernaculis) qbus Rēp. regebamus , quum sedebamus in puppi, clauumq; tenebamus.ep.15.l.9.fam. Istorum)Cæsaris , & aliorū. Ex terra)è loco tuto. Prouerb.è terra spectare naufragium. καὶ ὑπὸ στέγῃ πυκνὰς ἀκοῦσαι ψακάδος εὑδούσῃ φρενί) & sub tecto spissam audire guttam dormienti mente: hoc est,tutus ego eorum pericula audire. Muro) ep.4.h.l. Castritianū)Castritij,q in Asia negotiatus est.orat.pro Flacc. fortasse epis.23.l.12. Quintus) Q.fr. CIↃ.CCIↃↃ. IↃↃ.)al.Decelini mendum,ut fortè. Deciani mēdum, legi possit.Decian⁹.n.et ipse i Asia negotiabat. orat.pro Flacc. Sororē) Pōponiā.ep.4.l.1. Terētia)ep.2.l.1.Cicero)filius meus.ibid. Aristodemo) nesciocui. Frē suo) patruele. Sororis)Pōponię. Filio)Q.Cicerōe Q.fr.F. ep.2.h.l.1.Amalthea)ep.13.l.1.q̄ te expectabat ep.1.h.l.

CICERO ATTICO S.

σχόλια

EPISTOLAM *cum à te auide expectarem etc.*) Nuncius)refert mihi. Ecquid)attulerit. Ais) quasi cum uno loqueretur,qui etiã responderet, ais, dixit. Põponio?)T.Pomponio Attico? Accepisse)literas à te. Excidisse)illas. Epistola) quæ excidit in uia. Dedisti) ut colligo. Historia)quam Theopõpino genere pango. ep.6.h.l.uel quasi cognitione,ut significat ἱστορία. Curionem) C. F. ep.11.l.1. Publio) P.Clodio. Tuis literis) Clodium legationem cõtemnere,& id Cæsari,& Pompeio bilem cõmouere , & ita quædam dissensionis initia sensi ep.sup. ipse)uidebat ipse Curio,hinc unus loquitur, & palam aduersat ep.18.h.l. Reges)Cæsarem, Pompeiũ, & Crassum. Odisse superbos)ep.3.l.6. Narrabat) Curio ut dux ipsius iuuentis ep.24.h.l.& epist.11.l.1. Iuuentutem)ep.sup.Bene habemus) εἰρωνικῶς: atque, si liceat per libros ueteres,malim legere,benè habet,ut,mus,particula nata sit è sequenti pronomine nos. Iis) Curione,& iuuẽtute,& nõ aliĳs. Aliud agamus) alias res, ut loquit Terent.potius agamus,q̃ Remp.curemus , quum nulla spes esse possit nec in Curione,nec in iuuẽtute,præsertim mihi, in quem illius odia sunt incitata ep.16.l.1. Historię)quũ legendæ,tum etiam pangendę ep. 6.h.l. Saufeium)ep.1. l.1.& ep.1.l.7.ubi Saufeiũ Philosophum pigrum describit. Formianum)ep.4.h.l. Parilibus) XI.uel,ut aliĳ uolunt.XII. Cal.Maĳ. Hoc tempore)uere,quo dilutius est bibendum.Celsus,& Polybus hoc scribũt. Cratera)uideri potest Cicero ad illud respicere κρατὴρ δικῶν, δοχεῖον, κακῶν,& legationem aliq̃ significare ep.5.h.l.uel intelligere cacumen Aetnę,uel montis Vesuuĳ , uel etiam sinum, quem craterẽ uocant,quemq; Strab.l.5.describit:sed nos tamen credimus illum uoluisse significare uinum Formianum,de quo sic scribit Athen.l.1. πρ ουε ρνῳ ἐμφερὴς ὁ φορμιανὸς οἶνος, ταχὺ δὲ ἀκμάζει καὶ λιπαρώτερος ἐστὶν αὐτοῦ.&

Horat.od.20.l.1. Illum)Formianum. Antij)ep.1.h.l.Sūt à.IIII.Cal. ad prid.No.Maij)ut ep.14.h.l.al.sunt.prid. Non.Maij.Fortasse rectius. nam si ludi fuissent futuri à. IIII.Cal.oportuisset uenire Antiū ante V.Non.Tullia) ep.2.l.1.Cogito) proficisci. Tusculanum)ep.3.l.1. Arpinum)ep.11.h.l. Epistolam)quę in uia excidit.

CICERO ATTICO S. 9

σχόλια

SVBITO *cum mihi dixisset Cæcilius Quæstor etc.*) Cęcilius)historiam reperire nō potuimus. Publio) P. Clodio.Addis)alij,abdis.Perscribere)al.pscribe. Illum uero) σολοιχισμός Gręcis,& Ciceroni usitatus.βοῶπις) Clodia, quam Clodius iure eandem sororem appellare poterat, & uxorem: orat. pro dom. de resp. & pro M. Cælio, sicut Iuno, quæ βοῶπις ab Homero sæpe dicitur, Iouis erat & soror,& coniux. sic olim nos in epistola ad Petrum Bembum, quem honoris causa nominamus,interpretati sumus. Solonio) episto.3.h.l. Relatura) episto.14.h.l. De me) accusando. Pacta sunt)inter Cæsarem,& Clodium,ut Clodius ipse mihi diem dicat. Plutarc. in uita, Patercul. & Dion. l. 38. In cœlo sum) Prouerb.in cœlo esse. Hierosolymarius) Pompeius,qui Hierosolymam cœpit. Liu. l.102.Ioseph. l.14. cap.8. & Egesip. l.1. Traductor) augur. in adoptando ep. 3.l.8. Ad plebem)nam plebeium fieri passus est episto. 22. h.l. Bonam) εἰρωνικῶς Putissimis)purissimis.orationes enim putari dictę sunt, quoties ex his fraudis,aut falsi,mendacij, aut iniqui aliquid separatur. Non. Marcell.Orationibus) in quibus illum laudaui, & Crassum perstrinxi episto.11.l.1 Expecta) à me, παλινῳδίαν) contrariam cantionem, qua Pompeium quem semper laudaui, nunc uituperem: atque Cicero παλινῳδίαν aliter, atque alij usurpare uidetur hic, episto. quinta lib. 4.& episto.7.lib.septimo. Prouerb.palinodiam canere. Etenim) nunc,sanè quidem,profecto.Nebulo)Clodius.

Dynaſtis) Cæſare, Pompeio, & Craſſo. Cynico Conſu lari) me ipſo, quem ipſe Clodius Cynicum Conſularem uocat quaſi nimis mordacem, & ſeuerum, quales erant Cynici philoſophi. Piſcinarum) ep.15.l.1. Tritonibus) Hortenſio, Lucullo, & Philippo, qui quaſi tritones piſci nis delectantur. ibid. Poterimus) ego Cynicus Conſularis, & iſti tritones. Spoliati) à Cæſare, Pompeio, & Craſſo potētioribus. Ab ĳs) dynaſtis. Diſſentiet) Clodius, ut initia ſenſi ex Curione. ep.7.h.l. Abſurdũ quoniam utroſque poſtea haberet inimicos ita, ut neutris poſ ſet nocere. δίλημμα. Feſtiue) alĳ feſtine. Sonitu) ut ep. 21.h.l. Orbis) ſtatus. ibid. ſic penè Liu.l.42. circũagetur hic orbis. μεταφορά. Potuit) uſque adeo incitata, & uiolenta fuit iſta conuerſio, ut citius etiã, ꝙ potuit ſit facta. uel potuit, debuit, ut ep.15.l.3. & orat. pro dom. Catonis) q miſeros uexauit publicanos. ep.15.l.1. et. ep.1.h. l. Iſtorũ) Cęſaris, Pōpeĳ, Craſſi, & Vatinĳ. Auſpicia) contra quæ adoptatus eſt Clodius. orat. pro dom. Æliam). Ælia, & Fuſia legibus cautum fuiſſe uidetur, ut auſpicĳs obtēperaretur, obnunciare concilio, aut comitĳs, & legi intercedere liceret. orat. poſt reditũ in Senat. pro dom. pro P. Seſtio, in Vatin. & de prouinc. Cons. ubi leges iſtas ſemper ita coniungit, ut mirer nunc eſſe ſeparatas, niſi forte Fuſiã, non Iuniã loco ſequenti malit quis legere: præſertim, quum Iuniæ rarò fiat mētio, ut ep.15. l.4. Liciniã) quæ non modo eum, qui tulerit de aliqua curatione, ac poteſtate, ſed etiam collegas eius, cognatos, & affineis excipit, ne eis ea poteſtas, curatióue mandetur. orat.2. contra Rull. & pro dom. Cæciliam, & Didiam) leges à Q. Cæcilio Metello, & T. Didio Viuio Coss. latas, quarum ea quaſi uis, & ſententia erat, ne populo neceſſe eſſet in coniunctis rebus compluribus, aut id, quod nollet, accipere: aut id, quod uellet, repudiare. orat pro dom. Neglexerunt) orat in Vatin. Remedia Reip.) ſic ſubſidia Reip. orat. poſt reditũ in Senat. atque

hic

Recurre; ante 16. paginas.

hic ſignificat, quod in Politico ſcribit Plato. ὁπόταν τῶν νόμων μὴ φροντίζωσιν, ὀλιγαρχίαν καλοῦμεν. Regna) exempli cauſa, Ariouiſtus Rex & amicus eſt appellatus, Cęs. l.1. de bel. Gal. & Ptolemæus ſocius, idem. l.3. de bel. ciu. Prędia) agros ex hoſtibus captos. alĳ prȩſidia. Tetrarchis) cum quibus fœdera fecerunt. orat. in Vatin. Pecunias) ex ærario erogatas. ibid. Tranſeat) à nobis in iſtos. Habitura) futura. al. habitatura. Vſu) tractandæ Reipu. ut ep.6.l.6. fam. Theophraſto) qui ſcripſit, quę eſſent in Rep. inclinationes rerum, & momenta temporum, quibus eſſet moderandũ, utcũq; res poſtularet. l.5. de finib. Deſiderari) ep.22. & 23. h.l. Tempora) quę fuerunt uſq; ad Cęſarem, & Bibulum Coſs. ep. longa ad Lent. Potentia) quum unus ferè ſenſus erat bonorum oĩum. ibid. Ea) potentia. Treis homines) Cæſarem, Pompeium, & Craſſum. Redacta ſit) al. trãslata ſit. Iſti) Cæſar, Pompeius, & Craſſus. Conſules) anni ſequentis ep.4. h.l. Tribunos pl.) ut Clodium. ep.12. h.l. Vatinĳ) ep.6. h.l. Strumam) tumidum guttur, quale Vatinius habuiſſe dicitur. Plutar. in Cice. in eo enim deformitas cum turpitudine certabat ingenĳ. Patercul. l.2. Sacerdotĳ) Auguratus ep.5. & 7. h.l. ſic uocat ep.4. l.15. fam. διβάφῳ) purpura bis tincta, hoc eſt, ueſte augurali, quam Curtius cogitat ep.16. l.2. fam. de qua Seruius lib.7. ita ſcribit: Suetonius in lib. de genere ueſtium dicit, tria eſſe genera trabearum: unum Dĳs conſecratum, quod eſt tantum de purpura: aliud Regum, quod eſt purpureum, & habet tamẽ album aliquid: tertium augurale de purpura, & cocco mixtum. Veſtiant) ut cupit ipſe Vatinius, qui pro Q. Metello Augur fieri cupit. orat. in Vatin. Eos) optimates, ut Bibulum, Domitium, & reliquos. Peccauit) in equitum cauſa ep.1. h.l. Sodalẽ) cũ quo etiã dialogos facias. paulo ante. Publium) P. Clodium. Licebit) quod nobis diem non dicat. σοφιστεύειν) philoſophari, φιλοσοφεῖν ep. 5. h.l. ſapientię operam dare. Cogitat, tantum) uelim le-

gere: coget, attamen. Defendere) ab ipſo Clodio. Artis huius) Rhetoricæ, quam ſemper ſum profeſſus, quãq; Plato in Gorgia uocat τέχνην ἐν τοῖς δικαστηρίοις διασώζουσαν: uel potius τῆς σοφιστικῆς, quam nunc ꝓfiteri, hoc eſt, σοφιστεύειν cogito. σοφιστὴς γὰρ ἀντιλογικὸς dicitur à Plato in Sophiſt. ἐπαγγέλλομαι) promitto, profiteor. ſic Protagoras Sophiſtes apud Plat. αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτό ἐστιν ὦ σώκρατες τὸ ἐπάγγελμα, ὃ ἐπαγγέλλομαι. erat enim hic mos eorum, qui tunc Sophiſtæ nominabãtur. l. 2. de finib. ἄνδρα ἀπαμύνεσθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ) de homine pœnas ſumpturum, quando quis prior moleſtus fuerit: hominem me ulturum, qui prior læſerit. Prouerb. Qui prior læſerit. Si non plus) modeſtius loquitur, ꝙ ep. 14. l. 5. fam. Vehi) in Reip. naui ep. 7. h. l. Ingratis) ita ut inuideant, quum gratiam deberent referre ep. 7. l. 1. Gubernare) ut ante ep. 7. h. l. Recipere) proficiſci ep. ſup. V. Non.) ibi. Ad prid. Calendas) ſic ad pridie Nonas epi. 11. h. lib. Salutem) dicit ep. 7. h. l. κικέρων ὁ μικρὸς ἀσπάζεται τίτον Ἀθηναῖον) Cic. paruus ſalutat Titũ Atticũ ibi.

CICERO ATTICO. S 10

σχόλια

VOLO *ames conſtantiam meam. ludos Antii etc.)* Conſtantiam) in rerum humanarum deſpicictia. Meã) q cupio φιλοσοφεῖν ep. 5. h. l. Ludos) quos ſpectare uolebat Tullia ep. 8. h. l. ὑποσόλοικον) abſurdũ ep. 25. l. 14. ἀναφαίνεσθαι) apparere, uideri, præſertim quũ ludos ſemper contempſerim ep. 1. l. 7. fam. Philip. 1. & ep. 26. l. 15. Expectabo) quamuis ad V. Non. me inde recipere cogitaſſem ep. ſup. Sciam) ſic ep. 6. h. l. Appij foro) quod recentiores foſſam nouam uocant, de quo ſic ſcribit Antoninus Auguſt⁹. ab urbe, Appia, recto itinere, Aritia M. P. XVI. tribus tabernis M. P. XVII. Appij foro M. P. XVIII. Horat. Saty. 5. l. 1. Hora quarta) data eſt hæc epiſtola. Aliam) ep. ſup. Tribus tabernis) ep. 10. l. 1. & epiſto. 12. h. l. & Lucas in act. Apoſt. cap. 28.

CICERO ATTICO. S. 11.

σχόλια

NARRO *tibi: planè relegatus mihi uideor, etc.)* Narro tibi) sic ep.5.l.5.& ep.17.l.15. In Formiano sum) ep.sup. Antij) ep.6.h.l. Quid futurum esset) sic ep.12.l.5. Expecto) ep. sup. Exiturus) ep. 5.h.l. Sciam ep.sup. Ad prid.Non.) sic ad prid. Cal.ep.9.h.l. Romę) quo cogitabā ad Cal.Iun.ep.8.h.l. Arpinum) quo ex Tusculano uolebā proficisci ibid. τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος, οὔτι ἔγωγε ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι) aspera, sed bona puerorum altrix, neq; ego hac terra possum dulcius aliud uidere. sic loquitur Vlisses L. Odys.9. de Ithaca, Cicero de Arpino, ut.l.2. de legib. hęc igitur) habeto.

CICERO ATTICO. S. 12

σχόλια

NEGENT *illi Publium Trib.pl. factum esse etc.)* Negent) uel quia putent, se id mihi posse persuadere: uel qa pœniteat eos facti, postq̄ Clodius cœpit dissentire ep.7.h.l. Illi) Cæsar Pōp.& Crass. Publiū) P.Clodiū. Trib.pl.) al. Plebeiū. nā paulò post Tribunatū petit orat. de ꝓuin. Cōs. ita scribit: si plebe. oīno eē nō potuit, q Tribunus pl. potuit eē? & orat. pro dom. oñdit quū lex curiata de Clodio lata est, de cœlo seruatū fuisse. q̄uis hic potius uelit ꝓbare plebeiū esse factum, idq; Cnei testimonio, & qdē ita factū, ut dubitari non possit qn futurus sit Trib.pl. uel potius iā dici pōt Trib.pl. Esse) est, magis ꝓbo. Obsignēt) testimonium, ut ep.15.l.15. Cneū nostrū) Pōpeiū. Collegam) in Vuriatu, uel. xx. uiratu ep.7.h.l. hic Capuę eē dicit ep.19.h.l. & Magistratū gerere orat. post reditū in Senat. & est μυκτηρισμός, q collega esset hoīs Aricini, cuius ignobilitatē postea M. Antoni⁹ Octauio obiecit. Philip.3. Balbi) M. Accij Balbi ibi. hic functus honore Pręturę inter. xx. uiros agrum Cāpanū pl. lege Iulia diuisit. Suet. in Aug. Antij ubi erā

ep.ſup.In auſpicio fuiſſe) ſe auſpicem legis curiatæ fuiſſe ep.7.h.l.εὐαγγέλια)boni nuncij pręmia ep.3.h.l.συγκύρημα) quaſi fortuiti boni adeptionem, quod ſorte euenit, ſortem,caſum. Cōmode)alij,cōmodum. Antio)al.Antiati.Appiam)uiam ep.9.&.12.l. 16. Treis tabernas)ep. 16.h.l. Cerealibus)V.Id.Apr.Ouid.l.4. Faſt. Quare, ſi dies conferantur,hęc epiſtola ſuperioribus pręponenda uideri poſſit. Curio)ep.8.h.l. Meus)pene diſcipulus ep. 1.l.2.fam.& in Brut. Ille)curio. Ex me) quæſiuit. Tribunatum pl.petit(nondum igitur erat Tribunus, præſertim nondum habitis comitijs, quæ antequam haberentur, Laterenſis Tribunatum pl. petere deſtitit ep.18. h.l. Inimiciſſimus)ut uidetur ep. 22.h.l. Iſta) quę Cæſar contra auſpicia egit. orat. pro dom. Reſcindat)per Senatum.ibid. quāuis poſterioribus menſibus illa actio fuerit. Illius)Clodij. Tuliſſe) quum tamen tulerit ep. 7.h.l. Suum) qui Reges odit ſuperbos ep.8.h.l.& Cęſarem pręſertim, ut patris inimicum. in Brut. Memmij) C.Memmij.orat. in Vatin.quo poſtea Pręt.de Cæſaris actis referente,cognitio Senatui delata.Suet.in Cęs.Metelli Nepotis)qui moleſte fert,Auguratum ſibi eripi,ep. 5.h.l.& Pompeium cum Mucia ſorore diuortium feciſſe ep.9.l.1. Odiū)in Cęſarem, Pompeium,& Craſſum: uel in Clodium,quem Curio oderat ut riualem, Plutar. in Anton.Memmius ut Ciceronis inimicum, quum eſſet ipſe amicus,ep.1.l.13.fam. Metellus Nepos ut fraternæ mortis autorem,orat.pro M.Cęlio. Iuuenē)Curionem adoleſcentem ep.8.h.l. Epiſtolas)tuas ζώσης φωνῆς μείζω ἐνέργειαν εἶναι,)uiuę uocis maiorem efficacitatē eſſe: al. ζώσης φωνῆς Prouerb.uiua uox. Vidi)ἐνέργεια. Illius)Curionis. Ruminatione) commentatione, & meditatione Cæſaris & aliorum de Rep. ſuo arbitrio adminiſtranda. μεταφορά. Cogitatione)de iſtis actis reſcindēdis,uel de dicenda mihi die. Publij) P. Clodij. Lituis) Auguratus inſignibus apud Clodiam relictis,ut uero ſimile eſt,

mortuo Q. Metello Celere marito, orat.pro M. Cælio, hoc eſt, Auguratu, ep.5.h.l. Lituus enim erat inſigne Auguratus, l.1.de Diuinat.uel certe tubis, quibus Clodia fratrem contra me quaſi accendat. βοώπιδος) Clodię ep. 9.h.l. Athenione) Sex. Clodio. Nam ſicut Athenio ſiculus fuit, & fugitiuorũ Dux, Verr.5. Aſcon.in Verr.4. & Flor. l.3.cap.19.ſic Sex. Clodius Siculus fuit, Sueto. de claris Rhet. & ſeruitia ad cędem, & inflammandam urbem incitauit, orat.pro M.Cælio, fuitq́; miniſter ſeditionis nõ aliter, atq; Athenio defectionis, cuius ſignum uolunt fuiſſe, Athenionem uocare. dicitur quoq; Clodius ludos Athenionis, aut Spartaci exẽplo feciſſe orat. de reſpu. & quãuis hæc multò poſt ſint facta, iam tum tamen uidebantur. uel M. Craſſo, ep.22.h.l.à quo pulſi, fugatiq́; ſunt ſerui. Florus.l.3.cap.20. & ſi Spartacum, non Athenionem ille ſuperauit. in ueterum quoq; moni mentis P.Clodium Athenionem legimus. Miſſis) Capuam ep.19.h.l. Cneum) Pompeium. Theophanis) ep. 5.h.l. Memmĳ) C.Memmĳ.paulò ante. Cõuiuĳ iſtius) fortaſſe à Q.Arrio facti.orat.in Vatin. ἀσελγοῦς) laſciui, intemperati ἀσελγὴς γὰρ λέγεται, ὁ μὴ μετέχων μήτε δικαιοσύνης, μήτε ἀρετῆς Interp. Demoſt.in argumento orationis κατὰ μειδίου. delicati, ep.14.h.l. ὀξύπεινος) edendi cupidus, ut qui acuta fame tenetur, hoc eſt intelligẽdi auidus, ut ep.12.l.4. & cum de conuiuio loqueretur, loco uſus eſt eo uerbo. σημπόσιον) compotationem ep.14.l.9.fam. & de ſenect. & grece maluit dicere, quia ἀσελγὴς appellarat. Pręſentem) te referentem. Scribam) pangam ep. 6.h.l. Hortaris) adhortaris ep.14.h.l. Materies) ex iſtorum factis, quę ſcribam nullo cum ſtomacho ep. 6.h.l. κατὰ ὀπώρην τρχύς) ut pomum aſpera, ideſt nondũ matura, ut fructus acerbi eſſe ſolent. al. κατ᾽ ὀπώρην τραχὺς, in autumno aſpera, hoc eſt, hoc tẽpore, quo materies eſt magna non aliter, atq; autumni tempore magna eſt fructuum copia, creſcit quidem illa, ſed nondum matura eſt.

quum potius ſit acerba & τραχύς. Quæ) materies ſic acerba Deſederit)al. deceſſerit. Solus)habebit, ut ἀνέκδοτα. ep.6.h.l. Dicæarchum)ep.2.h.l. Amas) ut tuum familiarem ep.16.h.l. Luculentus) etenim erat ἱστορικώτατος. ep.2.l.6. Ciuis) qui τροπολιτικὸν ſcripſit ep.32.l.13. Iſti) Cęſar,& reliqui. ἀδικάιαρχοι)iniuſti magiſtratus, quum Dicæarchus iuſtus magiſtratus interpretari poſſit. Obuiam ueniſſet)al. obueniſſet. Delectata eſt) al. affecta eſt. Multum ſalutis)al.multam ſalutem καί κικέρων ὁ φιλόσοφος τόν πολιτικόν τιτόν ἀσπάζεται) & Cicero Philoſophus ciuilem Titum ſalutat, hoc eſt, ego qui nunc φιλοσοφῶ ep.5.h.l.te,qui nunc quaſi in Rep.uerſaris,ſaluto.atque hoc ipſum quodam cum ioco dictum, quum uterque ſemper contrarium fecerit ep.14.l.1.

CICERO ATTICO. S. 13.

σχόλια

FACINVS *indignum: epiſtolam etc.*

Epiſtolam ſuperiorem.ανέω ει) eadem hora, hora decima Cerealibus ſtatim,ut tuas legeram ep. ſup. Tribus tabernis)ep.10.h.l. Epiſtolas)duas ep.ſup.Domum)in urbem. Formianum)ubi ſum.ep.11.h.l. Tuam) ad te ſcriptam,ut ep.22.l.7. Illæ)tuæ epiſtolę. Agri) homines,qui ſunt in agris,ut municipia ep.25.l 8. μετωνυμία. Regnum)ep.ſup. Veſtrum)qui eſtis in urbe, hoc eſt, Cæſaris, & aliorum.al. noſtrum. τηλέπυλον ueneris λαιστρυγονίην) Telepylum ueneris Læſtrigoniam, ubi te expecto ep.10.h l.Homer. Odyſ.κ.ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα λάμου αἰπὺ πτολίεθρον τηλέπυλον λαιστρυγονίην Formias) antiquam Læſtrygonum ſedem Plin.l.3. cap.5. Magnus) ex ambiguo. magnus amicus, & Magnus Pompeius ep.13.l.1. atq; is potiſſimum in odio eſt,quòd Cęſarem alat. ep. 3.l.8. Cognomen) Magnus Plutarc. Craſſi) ep.3.l.1. Diuitis) ibid. Cognomine) & Craſſi ipſius, & eius familiæ, nam P. Licinius Craſſus, qui

Cos.an.ab urb. con.549.fuit Diues est dictus. Conscenescit) quum uterque Cęsari Remp.uexanti assentiatur. φιλοσοφῶμεν) Philosophemur ep.5.h.l. Tāti) quāti est φιλοσοφεῖν, & si aliter antea putabam ibid. Literas) à Senatu, uel à Coss. Sicyonios) qui te lędebāt ep.1.h.quū soluere nolebāt, ep.16.l.1. Habes) ut soluant. Aduola) ꝓfecturus in Epeirum ep.15.h.l.Prid.Non.Maij.) ep.11. huius lib.Cogitamus) proficisci.

CICERO ATTICO S. 14

σχόλια

QVANTAM *tu mihi moues expectationē etc.*) Sermone) de comitiorum dilatione ep.seq. Bibuli?) ep.14.l.1 Colloquio) dialogo, ep.9.h.l. βοώπιδος) Clodiæ. ibid. Delicato) ἀσελγεῖ ep.12.h. lib. Ita) paratus, ut scribis. Venias) in Formianum. Samsiceramus) Pompeius, qui Syriam uicerat, in qua erat regio Samsicerami, & Iamblichi eius filij, qui Philarchę genti Emesinæ pręerant. Strab. l.16. Omnium) quibus odio est ep. sup. Vapulare) accusari, lacerari, uerberari, ut ep.26.l.16.fam. Actiones) suas, Cęsaris, & Crassi. εὐανατρέπτους) faciles ad uertendum, quæ facile possint euerti, ꝙ sint contra auspicia factę, ep.9.h.lib. Ruere) in peius, & iracundię parere ep.21.h.l.Eneruatus) ita, ut me nihil sit inertius ep.8.h.l. Otio) cessatione ep.6.h.l.ἐντυραννεῖσθαι) sub tyranno esse, à tyranno regi: sic male uehi alio gubernatore ep.9.h.l. Quàm optima spe) al.quàm cum optima spe. Dimicare) cum istis. Pangendo) ep.6. h.l. Adhortaris) horraris ep. 12.h.l. Basilicam) locum frequentem, ut Romę sunt basilicę. At comparem basilicę? tribum Æmiliam) ego comparo uillam meam cum basilica & dico me habere basilicam? habeo potius tribum Æmiliā al.ad quam partē basilicæ? tribū Æmiliā. quam partem basilicę habes Cicero? habeo, inqt, tribum Æmiliā, hoc ē, ut ego interpretor, spatiū, ꝗ solet honesta

ri tribus Æmilia, ut loquit orat. pro L. Muræn. tribum uero dixit Æmiliam, qp in ea suffragium Formiani ferebant. Liu. l. 38. C. Arrius) ep. seq. Sebosus) fortasse Statius Sebosus. Plin. l. 9. ca. 15. Catuli) ep. 10. l. 1. Irẽ) pergerem ep. seq. Cõmodissime) ut in hospitio maritimo ep. 16. h. l. Expectari (ep. 10. h. l. Ad prid. Non. Mai.) ep. 11. h. l. Occasionem) quoniam, dum frequẽtiæ huius me tędet, facile, & minoris fundũ uenderem. Et tamẽ etc.) nos ita legimus: & tamen illud probem? magnum quid aggrediamur, & multę cogitationis, atq; otij? quum ita interpeller, & tamen probem illud, quod proponis, magnum ut quid, & multæ cogitationis, atq; otij aggrediamur? quasi uelit significare, id uix fieri posse. Sed tamẽ) quamuis ita interpeller, ut credam, uix id fieri posse. Satisfiet) tibi.

CICERO ATTICO S. 15

σχόλια

VT *scribis, ita uideo, non minus incerta in* Rep. *etc.* Quidnam inueniri possit, nullo recusante) quidnam proferri possit, quod nemo improbet ep. seq. Agrariam) ep. 3. h. l. Bibuli) Cos. ep. sup. Magnitudo animi) & constantia. orat. pro dom. Comitiorum dilatione) ep. 20. h. l. Quid habet) quum aduersari nõ possit inclusus domi. orat. in Vatin. Publio) P. Clodio. Spes est) εἰρονικῶς uel spes est fore, ut acta Cæsaris rescindat ep. 12. h. l. & sic Remp. quasi erigat. Fiat fiat) ut petit. ibid. παλιλογία, & ἀγανάκτησις, qp in homine tali spes relicta sit. Si nihil aliud) εἰ μηδὲν ἄλλο. Epeiro) quo nunc cogitas, si literas ad Sicyonios habes ep. 13. h. l. Illo) Clodio. Disputare) alij, disceptare. Eiusmodi) ut mecũ uelit disputare. Hoc) ut uelit disputare. Tñ feruet Rẽp.) al. tñ siuer uet get. Remp. ex qbus uestigijs nos ita legẽdum censemus. tñ siue ruet, siue eriget Rẽp. hoc sensu: ut Clodius mecũ non disputet, tñ præclarũ mihi spectaculum pro-

pono, siue à Cæsare fuerit uictus ita, ut ruat, siue ipse acta Cæsaris ita resciderit, ut Remp. erigat. Propono) utrinque. nam & Clodium ruere, & istorum naufragia intueri cupio ep. 7.h.l. Sebosus) ep. sup. Arrius) ibid. Montes patrios) Arpinates, & quidem asperos ep.11.h. l. Incunabula) ubi ortus, & procreatus sum l.2.de legib. pergā) ibo.ep.sup. Rusticis) Arpinatibus. Perurbanis) Arrio. Seboso, & reliquis. Nihil) de tuo aduentu. Tibi præstoler) te expectem ep.sup. Muluiana) fortasse à ponte Muluio, ep.33.l.13.uel miluina, ut ep.2.l.1.ad Q.fr. Defendere) contra publicanos. Publicos) sed priuatis hominibus assignatos. Possideant) iure assignationis. orat.3. contra Rull. Sed tamen) quamuis causam communem defendas. Publicanis) qui publica uectigalia exigunt.al.publicanos. Pendis) pro tuis agris, uel pēdendum iudicas. Hæc) Terentia. Id recusat) pendere: tanq̄ sint libera prædia.orat.3. contra Rull. Ea) Terentia. κι κέρων ἀριστοκρατικώτατος παῖς) Cicero optimatiū principatus studiosissimus puer ep.9.h.l.quasi iam patrem imitetur, qui semper fecit, & scripsit ἀριστοκρατικῶς.episto. 3.huius lib.

CICERO ATTICO S. 16

σχόλια

COENATO *mihi, & iam dormitanti prid. etc.* Dormitanti) incipiēti dormire, uel somniculoso, ut in Quæstura diximus. Agro campano) plebi lege Iulia diuidendo. Patere. Primum) ut ep. 14.l.1. al. primo. Mihi) qui semper contendi, ne diuideretur. orat.2. contra Rull. Familiari) fortasse Cornelio Balbo epist. 3.h.l.illius) Cæsaris. Prolatum iri) à Cęsare. Nemo improbaret) nullus recusaret ep.sup.& Dion.l.38. Eiusmodi) ut nemo improbaret, uel quare timueram. Ego) al.egomet. Consoler) ex eo, quod sequitur. Dena iugera sint) quæ singulis dentur, ut Rullus etiam describe

bat.orat.2.contra Rull. Quinq; millia) ut Rullus etiam scribi iubebat, ibid. Cęsar tamen. XX. millia deduxit, Paterc. & Suet. sed stellatem addidit. Sustinere) quum uix in eum agrum constipari tantus numerus possit. orat. 2. contra Rull. Reliqua) cui nihil agri fuerit assignatum. Illis) Cęsare, Pompeio, & Crasso. Abalienetur) tanquā ab illis contempta. Bonorum) ep.18.h.l. Commotos) ita, ut clare gemant ep.20.h.l. Sublatis) lege iulia. Diuiso) eadem lege. Domesticū) Italicum. Vicessimam?) uectigal, in quo pro uiginti unum soluitur? Cneus) Pōpeius. φυσᾷ γὰρ οὐ σμικροῖσιν αὐλίσκοις ἔτι, ἀλλ᾽ ἀγρίαις φύσαισι φορβειᾶς ἄτερ) inflat enim non paruis tibijs amplius, sed asperis follibus sine ligula: hoc est, amplius nō dissimulat, sed aperte suam profert sententiam. Prouerb. tibijs apertis. φορβειά uero ligula dicitur, quę in uentriculo tibię posita flatum impedit. Etiam) præter alia, quæ Cæsaris causa fecerat. Istuc adduci potuerit) ut Cęsari leges hasce ferenti opem polliceretur, ob idq; palam in Senatu gloriaretur. Dion. l.38. Adhuc) antequam aptę suam sententiam ostenderet. Hoc delendum censeo, prę sertim quum in alijs libris nō legatur. ἐσοφίζετο) cauillabatur, & cauillando dicebat, quę sequuntur. Probare) quum nemo improbaret. Dio. l.38. Actiones) quasi uero leges, non sint actiones, quum uere nihil tā sit in actis q̄ leges. Philip. 1. Ipsum) Cæsarem. Agrariam legem) ep.3.h.l. Placuisse) quo autore prius etiam fuit agitata ep.16.l.1. Potuerit intercedi) legi Iuliæ à Tribunis pl. præsertim à tribus, qui quotidie de cœlo seruabāt orat. in Vatin. Rege Alexandrino) Ptolemæo lege & S. C. socio appellando. Cęs. l.3. de bel. ciu. Confici ut socius appellaretur, ut appellatus est orat. pro P. Sest. Bibulus) Cos. ep.14.h.l. Tum) quum Cęsar leges, præsertim curiatā de Clodio ferret orat. pro dom. Seruasset) ut seruarat. ibid. & seruauit, quoad magistratu abijt. Suet. in Cęs. Publicanis) postulantibus, ut locatio in-

duceretur ep.14.l.1. Ordini) equeſtri. Cōmodare)lege Cæſaris tertia uectigalium parte remiſſa, Dion.l.38. & Appian.l.2. & quidē per populum orat. pro Cn. Plāc. Quicquid)alij,quid. Forum) quo deſcendenti Bibulo inter cæteras iniurias cophinus ſtercoris ſuperfuſus eſt. Plutar. in Cat. Sāſicerame) Pompei ep.14.h.l. Quid dices?)quum ſententiam tuam aperueris,nec amplius ca uillari poſſis? Te?)in Syriam,& Hieroſolymam profe ctam ep.9.h.l. Mōte Antilibano) ad Eufratem poſito. Strab.l.16. Conſtituiſſe)populis illis, & præſertim Iudęis uictis.Egeſip.l.1.cap.17. Agri Campani)uectigal, imo fundamentum uectigalium orat.2.contra Rull. Abſtuliſſe?) auferendi autorem fuiſſe? Hoc)hanc quaſi cauſam,qua te feciſſe recte oſtendas. Obtinebis) quamuis malas ſemper cauſas obtineas ep.23.l.7. Exercitu Cęſaris ep.22.h.l. & orat. de reſp. Ingratis) ep.9.h.l. Appellantur) potius, q̄ ſunt. Boni) ep.18. &.21.h.l. Partem) bonorum. Reſiſtendi)tibi,Cęſari, & Craſſo. Dicæarcho)ep.2.h.l. Familiari tuo ep.2.l.6. & ep.30.l.13. Theophraſto) ep. h.l. Ille) dicęarchus. τὸν πρακτικὸν βίον) actuoſam uitam:uitam,quæ agit. Omnibus) uitis. Hic Theophraſtus.τὸ θεωρητικὸν) βίον,quę in contemplatione uerſetur,uitam.id fortaſſe Theophraſtus dixit in eo libro,quem περὶ μετεώρων inſcripſit:uel in libro de uita beata. Eſſe uideatur) ad hanc enim diem Reip. operam dedi,quod iubet Dicæarchus ut ciuis bonus, ep.12. h.l. quodq; ad τὸν πρακτικὸν βίον pertinet:nunc uero φιλοσοφεῖν cupio,ep.5.h.l.quod eſt Theophraſti cōſilium, & ad τὸν θεωρητικὸν βίον ſpectat. Satisfeciſſe) ἐν τῷ βίῳ πρακτικῷ. Hanc familiam)Theophraſticam, non ſolum peripateticam: nam & Dicæarchus magnus fuit peripateticus libro ſecundo de off. Reprehendit) quippe quæ ad beatam uitam uocans, labores, & miſerias fugiendas monet. Tuſcul.5. Tite)ep.3.l.16. Studia)philoſophiæ. Eo)eſt philoſophiā. Diſcedere) ambitionis cā

ep.14. l.1. Non oportuit) quoniam, quę putaui esse pręclara, expertus sum, q̃ essent inania epis.5.h.l. Reuertamur) adolescens enim me Philoni Academiæ principi tradidi. in Brut. Quinti fratris) in Asia Præt. ep.12.l.1. Scribis, ad me quoq; fuit.) uidetur legendum: scribis ad me, quodq; fuit. πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ) πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα: ante leo, post autem draco, media ueto chimæra. carmen est Homer. Iliad.ξ. quo nunc ostendit Cice. Q. fratris epistolam principum reliquis partibus dissimile habuisse ita, ut chimæra uideretur, quum in ea contraria essent scripta. Prouerb. chimęra. Mansionem) in Asia ep.12. l.1. Roget) tanq̃ diutius abfuturus. Annales) ut ep.30.l.13. Suos) à se scriptos. Quod scribit) al. quod scribis. De portorio circũuectionis) an portorium publicanis pro circumuehendis rebus solui debeat. Consilĳ) nam magistratus in prouincĳs consilium habebant, de cuius sententia pronunciarent. Verr.7. al. Coss. ut forte legi possit: Conss. hoc est, consiliariorum. Probus. Non deberi) portorium publicanis. Græci) qui sunt in Asia ep.1.l.1. ad Quin. fr. De ea causa) de portorio, quod nollent soluere. Iis) Gręcis, quorum sumus studiosi ep.12.l.1. Sentiam) portorium non deberi. Satisfaciam) uerbis, aut alia ratione, uel potius, discedens, & nihil hac de re dicens. Publicanis) qui portorium uellent exigere. εἰ δὲ μὴ) si autem nõ: si autem non possum discederẽ hoc modo, & satisfacere. sic Aristo. lib.2. Rhet. εἰ δὲ μὴ, ταὐτὸ καὶ ἴτω συμβουλεύειν. Malo) satisfacere. Negotiatoribus) quàm publicanis. Eorum) negotiatorum. Interest) non soluere portorium circumuectionis. Quæstores) urb. episto. 6. huius lib. Cistophoro) ibid. Ego illud ne quidem) legimus: ego ne illud quidem. Extremum est) ut Trib. pl. appellentur. Arpinati) episto. sup. Agresti) rustico, ibid. & aspero episto.11. h.l. Maritimum) Formianum ep.13.h.l. Contempsisti (non ueniens.

CICERO ATTICO S. 17

σχόλια

PRORSVS, *ut scribis, ita sentio. turbatur etc.* Turbatur) quum se omnium sermonibus sentit uapulare ep.14.h.l. Samsiceramus) Pompeius, ibi. Timendum) nobis, præsertim ne ruere incipiat: uel timendum ipsi Pompeio, ne, quum omnibus sit odio ep.13.h.l. insidijs petatur ep.24. h.l. ὁμολογουμένως τυραννίδα συσκευάζεται,) planè, & quadam quasi conspiratione tyrannidem dolose constituit. al. ὁ μολογουμένως τυραννίδα συσκευάζεσθαι: nnde legi posse uideo sic, ὁμολογουμένῳ τυραννίδα συσκευάζεσθαι, permittenti tyrannidem cõstitui: ut sit turbatur Pompeius. nihil est enim, quod non sit timendum ei, qui tyrannidem constitui permittat, & constituenti assentiatur. Repentina) ita, ut statim prior sponsus, cuius opera Cæsar paulo te Bibulum impugnauerat, sit repudiatus. Suet. in Cæs. Affinitatis) accepta uxore Iulia Cæsaris filia. Suet. ibid. unde gener dicitur ep.3. l.8. Ager Campanus) ep. sup. Effusio pecuniæ) nam Cęsar, quę cuique libuissent, dilargitus est. Suet. in Cæs. Significant?) nisi tyrannidem συσκευάζεσθαι? Essent extrema) ita, ut his isti contenti, nihil ulterius quærerent. Res pestiferas) Vt tyrannidem. Dij immortales ἐπιφώνημα, & ἀποσιώπησις. al. paulo post, hæc duo uerba collocant. Arpinati) ep. sup. Deflebimus) al. defleamus. Opera, & oleũ) puerb. oleũ. & operã pdere. Philologiæ) studij disputã di, & loquẽdi ep.12.l.13. sic phlologia, & συζήτησις ep.21.l.16. fam. Perierit) si defleamus. Cõferemus) al. cõferamus. Neqꝫ) ut ep.17.l.1. εὐελπιστία) bona spes, quæ erat, fore, ut istorum naufragia, ep.7.h.l. & bonorũ honores uiderem, ep.9.h.l. ἀδιαφορία) contemptio, qua omnia æque accipiuntur, pręsertim mihi, qui nunc ad familiam Theophrasti respicio, ep. sup. & φιλοσοφεῖν cupio ep.5.h.l. ὅσα δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδιάφορα εἶναι συμβέβη

κεν. Lucian. ἐν πράσει τῶν βίων. & ab eodem ἀδιάφορος ὁ πλοῦτος appellatur. Non ἀφιλόδοξοι) non carens ambitione, ambitiosum ep.14. l.1 Sua uitia nosse) quasi ἑαυτὸν γνῶναι. Prouer. nosce teipsum. Id afficitur) quasi afficitur. Pungere) quod sequitur. Sampsicerami) Pōpeij.ep.14. h.l. Annos D C.) annos sexcentos ep.5.h.l. Vacuus sum) ita, ut non amplius id me pungat. Iacet enim ille) Pompeius. Sic) ita. Vt phocis curiana stare uideatur) uideant, quæso, docti, an ita legi possit. ut Phocionis curia stare uideatur, hoc sensu. ita iacet Pompeius uelut alter Demades, ut nunc curia Catonis, qui nunc est alter Phocion, stare uideatur; ut sit ἀντίθετον. ex Plutarc. in Phocion. Fore) ita, ut te istic sim uisurus ep.11. h.l. Theophane ep.5. h.l. Expiscere) inuestiges, perspicias, ut ep.10.l.4. Arabarches) Pōpeius, qui lasciuus erat, & mollis, ep.3.h.l. & uectigal in monte Antilibano constituit, ep. sup. quod qui faciebat, Arabarches dicebatur, ut in Quæstura diximus. Quæres) ex Theophane. κατὰ τὸ κηδεμονικὸν) per curiositatem, curiose. ὑπεθήκας) documenta. Eius) Theophanis. περὶ τῶν ὅλων) de totis de integris, de re tota.

CICERO ATTICO. S. 18

σχόλια

ACCEPI *aliquot epistolas tuas: ex quibus etc.* Seruiamus) istis tyrannis ep. sup. Timemus) si prorsus rerum potiantur. Gemitur) epist.21.h.l. σκοπὸς) propositum, ut ep.30.l.15. al. σκότος. Illis) Cęsari, Pompeio, & Crasso. cuiusquam) cuiusquam hominis uel cuiusquam rei. Largitionem relinquere) largitionē, quam fecerit ullus quispiam, prætermittere, quam non faciant ipsi assignandis agris, & effundenda pecunia ep. sup. Aduersatur) q Reges oderit superbos ep. 8.h.l. Adolescens Curio) ibid. Plausus maximi) ep. seq. Bonis) iam cōmotis ep.16. h.l. Fusium) ep.11. l.1. Conse-

ctantur) uel quòd legem tuliſſet,ut tribus ſeparatim ſuffragium ferrent, Dio.l.38. uel quòd nimis faueret Cęſari,quem poſtea etiam in bello ciuili ſecutus eſt ep. 4.l.9. & ep.15.l.11. κατὰ λεπτὸν) minutatim,ut κατὰ μέρος,ep. 18.l.14. Campana lex) lex de Campano agro lata epiſ. 16. h. l. Execrationem) qua ſe candidati iurantes execrentur,maleq́; ſibi precentur. Coitione ep.14.l.1.& ep. 17.l.4. Fecerint) petentes,uel adepti magiſtratum. Quo aliter ut aliter. Ager) Campanus. Atque ut) ſic epiſto. 12.l.16.Ex legibus) poſſidendus aſſignatur. Iuliis) ab ipſo C.Iulio Cæſare Cos. latis. Cæteri) præter Catonem. Plutarc. & M. Fauonium Dion.l. 38. niſi malis exponere,cæteri candidati,quod magis placet. Laterẽſis) M. Iuuentius Laterenſis. orat. pro Cn.Plãc. recte) al.laute. Tribunatum pl.) ibid. Petere deſtitit) petitionem reliquit ibid. Iuraret) in leges Iulias. ſic orat. pro P.Seſt. Geſtis) à me. Cæſare) Cos. Inuitor) nam Cæſar defert ipſe ſua ſponte legationem orat. de prouinc. Cons. & Dion. l. 38. quicquid in uita ſcribat Plutarc. Sim legatus) in Galliis. Libera legatio uoti cauſa) uotiua ep.2.l.4.& ep.11.l.15. Datur) à Cæſare,qui legationem,quam uellem,detulit.orat.de prouinc.Cons. Hęc) in quam me inuitat, ſibi ut ſim legatus. Furorem) hinc furia Clodius ſępe dicitur orat.pro dom. al. pudorem, ἐρωτικῶς. Pulchelli) Clodii epiſt.13.l.1. Non habet ſatis) quum legatos huiuſmodi reuocare liceat ep.14.l.4. Ad uentu) ex Aſia ep.12.l.1. Ablegat) in Gallias. Illa) libera legatio uoti cauſa. Munitior) ut uoti cauſa ſuſcepta, & ob id religioſa. Non impedit) quum introire, & exire liceat,quum uelis ep.11.l.15.Hãc) in quam inuitor. ſcit) me non uſurum.nulli enim meum conſilium indicaui.Pugnare) ep.ſeq.Studia) erga nos ep.24.h.l. Nihil affirmo) nihil enim certi ep.ſeq.Statio) ep.2.l.1. ad Q. fr. Manumiſſo) ibid. Rebus) ut indiligentia in mittẽdis literis ibid. Angor) ut frater. Occallui) callum duxi prouerb.

CICERO ATTICO S.

σχόλια

MVLTA *me sollicitant, & ex Reip. tanto etc.* Motu) orbe in Rep. conuerso ep. 9.h.l. Intenduntur) à Clodio. Sexta) ep.5.h.l. Statim) ep. 2.l.ad Q. fr. & ep.sup. Manumissum) ibi. Nec meũ ĩperiũ) uerba Terẽ. in Phor. Ac mitto ĩperiũ) in Terẽ. age, mitto ĩperiũ. Sermo) hoĩum de hac manumissiõe ep.2.l. 1.ad Q. fr. Iis) ut frĩ. Minæ) qbus mihi periculũ denũciat ep.seq. Subire) pugnans paulò post. Declinare) à Cæsare legationem accipiens. Dices) quæ sequuntur. Dignitatis ἅλις tanq̃ δρυός) dignitatis satis tanq̃ quercus: satis tibi dignitatis Cicero, ut priscis satis quercus, quando relictis glandibus ad uictum triticeum se contulerunt. Prouerb. satis quercus: ut ἅλις σπουδῆς ep.1.h.l. Saluti,) incolumitati, cui quãquã honestas pręstat, tamẽ utri potissimum sit cõsulendum, deliberatur. l.2. de inuẽt. Consule) postquam dignitati, & honestati consuluisti. Ades?) Attice. Pręteriret) & quia prudens es, & quia in re aliena solem⁹ acutius uidere. τυφλώττω) cęcus sum: ut sunt ferè omnes in re sua quasi φίλαυτοι. τῷ καλῷ) honestati ep.17.l.15. fam. πρόσπεπονθα) deditus sum, magno affectu hæsi ita, ut saluti minus consulam. Offensum) odio esse ep.21.h.l. Hunc statum) hanc dominationem, ibid. hoc regnũ, ep.12.h.l. Nũc est) Cæsare Cos. Quàm uellem, non modo q̃ putaram) nisi iocus esset, uel εἰρωνεία Cicero, qui fuit eius amor in patriam, ita fortasse dixisset: q̃ putaram, non modo q̃ uellem: & si fortasse Cicero nolebat idipsum, quia resisti iam sine internecione nõ poterat ep.seq. neque id putarat, quia repente accidit, ep. 21.h.l. Populares isti) Cæsar, ep.16.l. 16. Pompeius ep. 17.l.1. & Crassus, qui uerbum non faciebat contra gratiam ep.15.l.1. Modestos) nedum reliquos. Sibilare) in theatro. Docuerũt) suis scelestis factis quasi coegerũt,

ut docuisse

Praeteri 8. paginas.

ut docuisse uideantur. Bibulus)ep. 14.h.l. In cœlo est) hominum admiratione,& beneuolentia ep.seq.prouerb. in cœlo esse. Nec,quare, Scio) quum domi inclusus con tineatur orat.in Vatin.sed nunc nihil est tam populare,q̃ odium popularium ep.seq.Restituit)ut de Q.Fabio Ma ximo scripsit Ennius.alĳ,restituat. Nostri amores)quod enim par amicitiæ fuit unq̃ in hac ciuitate coniunctius? orat.pro dom.ep.13.l.1. Dolori est) ita,ut lachrymas nõ teneam ep.21.h.l. Afflixit)hac coniunctione,& societa te,quam cum Cæsare coiuit. Philip.2. Neminem tenet) quum omnibus sit odio ep.13.h.l.ita,ut quo se conferat, nesciat ep.21.h.l. Necesse sit) Pompeio,qui progressum præcipitem,inconstantem reditum uidet ibid. Iis)Cæsa re,& Crass. Illa causa) Cæsaris,Põpeĳ, & Crassi. Ami citiam)Pompeĳ præsertim, quem facio plurimi, sed & Cęsaris,quo familiarissime utor ep.6.l.6.fam. Improbẽ) improbarem enim, si approbarẽ ea, quę nunc isti faciũt, quæ sunt contra statum Reip.& optimatium, pro q̃bus in meo consulatu omnia administraui. Vtor uia)utor cõ silio,& uia quadam media, & quasi foro. alĳ iungunt, utor uia populi. Populi sensus) populi Ro. sententia. Perspectus est)ut perspici solet.Philip.1. Gladiatorib9) ut ep.1.h.l. Qua)ut ep.19.l.15. Dominus)gladiatorum. Aduocati)quos secum dñs adduxerat. Ludis Apolli-naribus)qui fiebant à Præt.urb. ante diem. III. Non. Quintil.Liu.l.27. paulo aliter ep.4.l.16. Diphilus) Val. Max.l.6.cap.2. Pompeium)q̃uis absentem.Nam si pręsens fuisset, Cæsar eum potius retinuisset, q̃ ad eum postea scripsisset,pręsertim quum plausum grauiter tulisset: ut Valerius falli uideatur, qui directis in Pompeium ma nibus,dicat. Tu es Magnus)Magnus est,in Valer,legitur, fortasse rectius. Coactus est) à populo. Dicere ea dem. Virtutem)al.dicere eandem uirtutẽ. Ab inimico) ab eo Poeta,qui Pompeĳ inimicus fuisse uideatur,quũ tamen non fuerit. Cęsar) Cos. Curio filius) ep.11.l.1.

Plausum est) qꝑ unus loquatur, & aduersetur ep.sup. Capuā ad Pōpeiū) ad Pōpe. Capuę Vuiratū ep.7.h.l. certe magistratum gerētē orat. post reditum in Senat. Erant) Cæsar, & reliqui. Equitibus) quibus cōmodarāt ep.16. h.l. Rosciç legi) quę XIIII. ordines equitibus, qui Curioni stantes plauserant, daret ep.1.h.l. Etiam) & iam, fortasse legi debet. Frumentariæ) legi à L. Saturnino latę, autor ad Heren.l.1. nam Sempronia fuerat abrogata in Brut. nisi forte aliam significat. atq; hæc quidem ad omnes, & Roscia ad equites pertinet. Minitabantur) abminabantur. Susceptum ab illis) ut silerent, tanquā beneficio deuincti ep.16.h.l. sed uideant eruditi, an legi possit: suspectum, ab illis, ut sit: equidem malueram, quod erat suspectum, ab illis silentio trāsiri: malueram, inquit, equites, quod homines suspicabantur eos esse facturos, silentio transissent. Transiri) ea, quę fiunt à Cæsa. al. trāsire. Non liceat) transire. Ferendum) neq; enim resisti sine internecione posse arbitramur ep. seq. Odio) ep.21. h.l. Præsidio) medicina ep. seq. Publius) P. Clod. Minitatur) periculum denunciat ep. seq. Consularem) in consulatu confirmatum ep.13.l.1. Exercitū) manum ep.2.l.1. ad Q. fr. Significat) & pollicet omnia ibid. Affirmat) ep. seq. Illū) Clodium. Fallitur) à Clodio. Cosconio) C. Cosconio Calidiano, in Brut. qui Procos. in Hispania fuerat orat. in Vatin. Mortuo) in Vuiratu uel. xx. uiratu, nisi fallor. Inuitatus) ab istis, & à Pompeio potissimū, & Cæsare, qui me, ut Quinqueuiratum acciperem, rogauit ep.2.l.9. & orat. de prouinc. Cons. ἀσφάλειαν) securitatem, & quidem contra furorem Clodij ep. sup. Illi) Quinque uiri. Bonos) quos agri Campani diuisio incēdit ep.16.h.l. Inuidiam) ep.13.l.1. odium ep.16.l.1. Legatum) ep. sup. Honestior) q̄ per Quinqueuiratum. Hæc declinatio) per legationem, quæ tamen non habet satis præsidij ep. sup. Periculi) quod Clodius denūciat. Hoc) periculum. Non repudio) non libet fugere ep. sup. Pu-

gnare malo) aueo pugnare ibid. Nihil tamen certi) nihil affirmo ibidem. Adesses) nam nec mihi consilium, nec consolatio deesset ibid. quid aliud?) ut, quid superest? ep.3.l.7. Certi sumus) alij, certissimum est. ἀκιβδηλεύομεν) dissimulamus, tergiuersamur, & non libere dicimus: prouerb. accissare. Lælium) C. Lælium sapientem, in L. illo enim sum nõ multo minor ep.7.l.5.fam. Furium) L. Furiũ Philũ, ep.15.l.4. de q̃ in amicitia sic loquit Lelius, beneuolentia magis elucet inter æquales, ut inter me, & Scipionem, L. Furium, P. Rutilium, Sp. Mummium. quo quidem Furio ne tu quidem minor es iustitia præsertim: Lactant. l.5. cap.12. ἐν αἰνίγμασιν) in ænigmatibus αἰ. αἰνιγμοῖς ep.7.l.6. Cæcilium) auunculum tuum ep.1.l.19 Obseruamus) & tuemur ep. seq. Edicta Bibuli) Bibulus enim Cos. domo abditus nihil aliud, q̃ per edicta ob nunciat ep.21.h.l. & Suet. in Cęs. Iis) edictis ut acerbis, ep.21. h.l. Ardet) & tabescit ibid.

CICERO ATTICO. S. 20

σχόλια

ANICATO, *ut te uelle intellexeram, nullo etc.*) Anicato) Anicetus quidem Romæ in ueterum monimentis legitur, sed de eo nihil habeo, quod affirmem, non magis, quàm si, A. Catoni, legat, ut olim putabam. Numestium) ep.22.h.l. Recepi) accepi ibid. Cæcilium) ep.1.l.1. Tueor) & obseruo ep. sup. Varro) ep.25. h.l. satisfacit) officio ibid. Inquies) tu Attice, qui me sæpe de Pompeij familiaritate obiurgas episto.1.h.l. Credo) etsi inerti nobili credo epist.3.l.4. Pragmatici) apud Gręcos infimi hoĩes mercedula adducti ministros se p̃bent in iudicijs oratoribus ij, qui apud illos πραγματικοὶ uocant. l.1. de orat. sed q̃d pragmaticis istis cũ historicis p̃ceptis, & uersibus? Videdũ est igit, an legi debeat, dramatici, hoc est, poetę, q τὰ δράματα scribũt, qualis fuit Epicharm⁹, q carmẽ illud scripsit: νῆφε, καὶ μέμνασο ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν, ep.16.l.1. nisi τοὺς πραγματικοὺς

Viri Crasso) hunc quidem cum eo coniuncto, ep.4.h.l. sed ueteri inimico ep.11.l.1 Plutarc. & ep.7.l.5.fam. Cęteris) ut mihi, & aliis amicis, & Reip. studiosis. Nō ite) iucundum. Deciderat) ep.23.h.l. Ex astris) e summo loco, & gloria. prouerb. ex astris delabi. Lapsus) imprudenter. Progressus) prudenter. Appelles) Plin.l.35.ca.10. Venerem) Anadyomenen, ibid. uel Coam, ibid. epist. longa ad Lętul. & l.3. de off. Protogenes) Plin.l.35.ca.10. Ialysum) ibid. Verr.6. & Gel.l.15.cap.31. Hūc) Pompeium. Pictum) laudatum ep.11.l.1. & ep.9.h.l. Artis) Rhetoricę. coloribus) χρώμασι, ornamentis, pigmentis ep.1.h.l. Illi) Pompeio. Esse debere) quum fuerit ille trā ductor ad Plebem ep.9.h.l. Amor) coniunctio, & familiaritas ep.13. & 16.l.1. Archilochia) cōuitiorum plena; qualia carmina scripsit Archilochus, quem proprio rabies armauit iambo, ut inquit Horat. ep.10.l.16. prouerb. Archilochia edicta. Illum) Pompeium. Edicta Bibuli) ep.19.h.l. Ipsi) Pompeio. Acerba) ut in Cęsarem quidem scripta, sed ipsum mordentia, quod uerba illa dixisset: si quis ensem tulerit, ego ensem, & clypeum feram: & urbem militibus repleisset. Plutarc. in Pomp. Dilexi nimis) al. dileximus. Vir) Pompeius. Ferro) al. foro. Pareat) & ruere incipiat ep.14.h.l. ἀρετὴ γὰρ ὑβριζομένης δύναμιν ἰσχύσα: δῆλον γὰρ ὅτι προχειρεῖται μὲν ὅταν ὑβρίζηται ἀεί. Aristot. lib.2. Rhet. Gloria) ep. sup. Omnia) al. comitia. recte ibid. In mensem Oct.) in ante diem. XV. Cal. Nouemb. ibid. Ea res) comitiorum dilatio. Iret) supplicatum, ut comitia haberi permitteret. Non potuit) concione reclamante. Sentiunt) Cęsar, & socii. Partis) aut ordinis. omnibus enim hic status est offensus ep.19. h.l. Tenere) quum omnibus sint odio, & in his Pompeius neminem teneat ibid. Nobis) omnibus. Timenda) a Cęsare, & sociis. Inimicus est) & periculum denūciat ep. sup. Confirmat) affirmat ibid. Credere) ibid. Paro) sic enim credo, ut nihil de mea comparatione diminuam ep.

2.l.1.ad Quin. fr. Studia) ibid. & ep.seq. Varro) ep.25.h. l.satis mihi facit) ep. sup. Loquitur) ep.9.l.4. Summa gloria) multiplicata gloria ep.2.l.1.ad Q. fr. Sicyoniis) ep.10.l.1.egeris) de pecuniis.an exegeris ibid.

CICERO ATTICO. S. 22

σχόλια

QVAM *uellem Romæ mansisses.quod egisses etc.*) Quod egisses profecto, si hęc fore putassemus) al.profecto, si hæc fore putassemus: ut sit ἀποσιώπησις māsisses, uel simile uerbum tacens. Pulchellum) Clodium ep.13.l.1. Scire) per βοώπιδα ep. 9.h.l. Volitat) Clodius. Denunciat) periculum. In odio) ep. sup. Eos) Cęsarem, & socios. Hæc) ep.16.h.l. has actiones ep.14. h.l. Videtur) ut omnia ista rescindat ep.12.h.lib. Opes) eorum. Exercitus) Cæsaris ep. 16. h. lib. Tum enim) hoc queritur in orat. pro dom. Hoc) Clodio. Vt ad me ipse referebat) ut loquebatur episto.9.l.4. Ab eo) Clodio. Passus esset) ep.7.&.9.h.l. Sed fidem recepisse sibi) referebat Pompeius. Ipsum) Clodiū. Appium) App. Claudium Pulchrum P. Clodii fratrem ep.2.l.4. & l.3. fam. De me) sic in orat. pro P. Sest. scribit. Clodium uir Clarissimus Cn. Pompeius omni cautione, fœdere, execratione deuinxerat, nihil in Tribunatu contra me esse facturum. Ille) Clodius. Illum) Clodium. Cōtra) dixisse. Manus dedisse) ut ep.3.l.16. Eius) Pompeii. Ille) Clodius. Ei) Clodio. Nihil crederemus) est enim periculosum credere ep.sup. Pararemus) ibid. Studia) ibid. Attingimus) nec publicis consiliis ullis intersum⁹ ep.seq. Forensi) ibid. Renouatur) ut quasi prędixeram, ep.9.h.l. quum scripsi fore, ut nostra tempora desiderarentur. Nobis) ut cum summa gloria discessuris ep.sup. Impendet) à Clodio. Varronem) ep.25.h.l. Publio) P. Clodio. Multa etiam) ἀποσιώπησις, in qua fortasse Clodiam significare uoluit epi.9.h.l. Ille) Clodius. Ineat)

ad Non. Decemb. ep. 13. l. 16. Tribunus pl. omnino futurus, ep. 12. h. l. nondum certe declaratus ep. seq. Magistratum) Tribunatum. Crasso) M. Crasso, qui cũ βοώπιδι nescio quid rei uidetur habuisse ep. 12. h. l. ubi uidetur Athenio uocari. βοώπιδα) quæ tibi dialogos referre solet epis. 9. h. l. Ex ipso) Crasso al. ex illo ipso. Possis) quasi κατὰ κλίμακα hoc modo: tu βοώπιδα, illa Crassum, Crassus Pompeium urgebit, & ille rem demonstrauit. Illis) Cæsare & socijs. Agatur) mecum. Sine molestia) si intellexerimus eos bona fide agere, nec Clodium nobis molestum fore. Sine errore) sciemus enim, quibus credendum, & à quibus cauẽdum sit, & quid timendũ. δίλημμα. Habeo) ἔχω. Odium) ep. sup. Omnium hominum) ep. 19. h. l. Eos) Cęsarem, & socios. Tenent omnia) oppressa dominatione ep. sup. Spes nulla) ꝙ uox omnium magis odio sit firmata, q̃ pręsidio ep. 19. h. l. Tędet) quum sibi displiceat ep. sup. Pœnitet) sui status ep. seq. Aliquo) unde nobis uis sit timenda ep. sup. Eruptura) epist. 20. h. l. Alexandri) fortasse Aetoli, de quo Suid. & Athen. Remisi) ut promiseram, episto. 20. h. l. Accepi) recepi ibid.

CICERO ATTICO S. 23

σχόλια.

NVNQVAM *ante arbitror te epistolam etc.*) Distinear) quũ epistola hęc aliena manu sit scripta. Voculæ) in opera forensi pene amissæ. Ambulare) nam uoci prodest ambulatio. Quintil. l. 11. cap. 3. & exercitatio auget. l. 1 de off. Samsiceramum) ep. 14. h. l. Pœnitere) ep. sup. In eum locum) in Senatus, ac populi gratiam. Decidit) ep. 21. h. l. Nobis) ut amicis. Illius partis) Cæsarianæ, & popularis. Consenescere) ut epis. 13. h. l. Nec uoluntate, nec sermone) nam & illi sentiũt se nullam ullius partis uoluntatem tenere, & omnes loqui, & clamare cœperunt ep. 21 h. l. al. nec uoluntatis,

nec sermonis. Intersumus) quippe qui Remp. nulla ex parte attingamus ep. sup. Forensem) ibid. Gessimus) in Consulatu, cuius memoria renouatur ibid. βοωπιδὸς ep.9.h.l. Nostri) al.noster, utrūq; male. al.nostræ, rectę, ut uidere quiuis potest. Consanguineus) Clodius frater ep.9.h.l. Terrores) & periculum ep.20.h.l. Samsice ramo) ep.14.h.l. Negat) se quicquam contra me facturum, quum ita fuerit pollicitus ep. sup. Si dormis) ἡ παροιμία, & κλίμαξ. Comitijs, ep.20.h.l. Declarato) tribuno pl. designato. Illo) Clodio. Esse Romæ) ante, q̃ ille ineat magistratum episto. sup. Valeas) al. ualeas mi suauissime Attice.

CICERO ATTICO. S. 24

σχόλια,

QVAS Numestio literas dedi, sic te his etc.

Numestio) ep.22.h.l. Literas) superiores. His) præsertim eo loco: si dormis. Euocabam) arcessebam ep.20.h.l. Solicitus) res est soliciti plena timoris amor. Res est) quæ sequitur de Vectio. Aditu) principio. μεταφορά, & ἀντίθετον. al. auditu. Vectius) L. Vectius orat. in Vatin. Catull. & Dion. l.38. Ille) ille παλιλογία. Noster index) in coniuratione Catilinę. Dion. l. 37. unde uidetur index appellatus. Pollicitus est) præmijs inductus, Suet. in Cęs. Curio filius) ep.11.l.1. Adduceretur) q̃ unus loqueretur, & palam aduersaretur, ep.18.h.l. & Reges odisset superbos ep.8.h.l. Adolescētis) Curionis ep.18.h.l. Deduxit) al. adduxit. Diceret) Curioni tanquam familiari. Patrem) ep.11.l.1. Restitisse) al. cōstitisse, ut orat. post reditum i Senat. & alibi loquitur. Neque id) negauit. Duce Curione) ut ep.11.l.1. Paulus) L. Paulus. Initio) ante, quàm in Macedoniam Quæstor proficisceretur orat. in Vatin. sed paulo post Vectius hac in re conuincitur. Cn. Cæpio hic Brutus) M. Brutus, qui ab auunculo, ut par est credere, adopta-

tus, Cępio dicitur. Philip.10 ubi tamen Q. Cępio uocatur, atq; hîc in ueteribus libris legitur C. Cępio, & C. & Q. inter se mutanẽ sępe: unde legi hîc q̃q; fortasse possit. Q. Cæpio hic Brutus. hic uerò Pompeium ut patris interfectorem, Plutarc. in Brut. & Cęsarem ut tyrannum oderat, quem postea interfecit ep.1.l.14. al. Cn. Cępio, & Brutus, ut duo sint, Cn. Seruilius Cępio, quo priore spõso repudiato, Cæsar Iuliam Pompeio collocauit, Suet. in Cęs. quod ęgre fortasse ferebat & M. Brutus, q quod Seruiliæ filius esset fortasse cum Cn. Seruilio Cępione ut affine consensisse uideri poterat. Lentulus) L. Lentulus. Flaminis) Martialis orat. de resp. & in Vatin. Patre) L. Lẽtulo ibid. C. Septimium) ep.8.l.12. Bibuli) Cos. in foro) αὔξησις quædam à loco, & quasi ἀγανάκτησις, ut in exordio orat. pro Mil. ibi Pompeium uoluisse adoriri, ubi ius dicitur: & quum ius dicitur, gladiatores non dantur: nec quum dantur, in foro dantur, ita, ut qs dicere possit, eos constituisse Pompeium in foro gladiatoribus, idest ludis gladiatorijs adoriri. Gladiatoribus) unde gladiator Gabinius appellatur orat. in Pis. Gabinij) A. Gabinij consularis candidati orat. in Vatin. In Maced. fuisse) Quęstorẽ ibi. Cũ telo fuisse) cõtra legem, q̃ esse cũ telo hoĩs occidẽdi cã uetat orat. p Mil. Conijceret) à Triũuiris, q̃rũ id erat munus. Plaut. in Aulul. emisisset) ex uinculis. Cõtra Rẽp. esse facturũ) ut ep.13. l.1. Esse actũ) à Cęs. Ille) Vectius. Diceret) ut in cõiuratione dixerat. Dion. l.37. Curiones) pater, & filius. Cęsar) Cos. Prætor quum esset) D. Iunio Syllano, & L. Muręna Coss. episto.9. lib.1. Q. Catulum) ep.10. l.1. ex petitione Pontificatus odio incensum, Sallust. in Catil. Iusserat dicere) quando illum de refectione capitolij ad disquisitionem populi uocauit, rogationę promulgata, qua curationem eam in Pompeium transferebat. Suet. in Cæs. & Dion. l.37. Produxit) autor fuit, ut Vatinius produceret orat. in Vatin. & sic con-

tionem dedit, ut priuato ep.1.l.4. In eo loco) in augurato templo ibid. Bibulo Cos. ἔμφασις. Non liceret) per Cæsarem, & socios, & præsertim per Vatinium, q illum inclusum domi continebat orat. in Vatin. Ille) Vectius. Factus) à Cæsare, & Vatinio orat. in Vatin. Cæpionem) paulo ante. Nominarat) inter iuuenes, qui duce Curione cædē facere uellēt, ut ipse dicebat. Nocte) fortasse Seruiliæ, uel alterius fœminæ, cuius precibus Cæpio de orone sublatus esset, ut sit iocus ex ambiguo. & si noctem Seruiliæ significat, supra Cæpionem Brutum dicas, necesse est: sin alterius fœminæ, Cæpionem à Bruto potes seiungere. Lucullum) L. Lucullum, ut Pompeij inimicum Plutarc. C. Fannium) epist. 14. l.7. P. Clodium) tunc reum pollutarum cerimoniarum ep. 13.l.1. Subscripserat) accusatori. ibid. L. Domitium) ibid. & orat. in Vatin. qui postea Prætor de Cæsaris actis retulit. Suet. in Cæs. Consularem disertum) Ciceronem. περίφρασις. Vicinum Consuli) nam Cicero in Palatio habitauit, episto. 4. huius lib. Cæsar uero post Pontificatum in Sacra uia domo publica, Suet. in Cæs. porro caput sacræ uiæ in Carinis oritur ab Strenæ sacello, quæ pertinet in arce, Varr. de ling. latin. certe non procul à Palatio. Ahalam Seruilium) C. Seruilium Ahalam, qui magister equitum iussu L. Quintij Cincinnati Dictatoris Sp. Melium regnum appetentem interfecit. Liu. l.4. Brutum) L. Iunium Brutum, qui Reges exegit. Reperiri) ad interficiendos, aut expellendos Reges superbos epist.8. h.l. Addidit) Vectius. Reuocatus) quum iam de rostris descendisset orat. in Vatin. Vatinio) Trib. pl. ibid. Curione) filio. Pisonem generum meum) ep. 2. l.1. & orat. in Vatin. M. Laterensem) ibid. & ep. 18. h.l. Reus) Vectius. Crassum Diuitē) ep. 13. h.l. De ui) q cum telo fuisset. Damnatus) priuato Crassi iudicio de ui lege Plotia, cuius iudicia domi fieri poterant orat. Salluſt. in Cic. Iudiciū) publicū. Po-

ſtulaturus) ut appellaturus. Iudicia) publica. Fore) quũ quaſi intermiſſa fuiſſent. Ea) iudicia. Nos) quibus iudicium Clodius minatur ep. 22.h.l. Nihil contemnere) ita, ut non caueamus, & nos ad reſiſtẽdum parem⁹ ibid. Studia) ibid. Cædem) apertam, & per arma, quibus à Pompeio refertum fuit forum. Plutarc. in Cæs. timueramus) dum lex de Galliјs ferretur. Oratio) iccirco Senatores non cõuenire, ꝙ Cęſaris arma, militesq́; pertimeſcerent. Plutarc. in Cæs. Senis) ita, ut dixerit Cæſari: ſenectus me intrepidum facit ibid. Q. Conſidiј) ep.9.l.1. Ea) cędes ex inſidiјs, & delationibus huiuſmodi. Exorta eſt) ex hoc indice. Infortunatius) al. fortunatius, εἰρωνικῶς. Catulo) quum uiueret. tunc enim obierat ep.17.l.1. aliј, Bibulo: nos, ſi quid mutandum ſit, malumus legere: Lucullo, qui cum ſe iungat Cicero, ꝙ eos huius rei autores fuiſſe putabant. Dion. l.38. Iubet) quum ſemper confirmet, eum nihil eſſe facturum contra me ep.21.h.l. Omni ratione) al. omni oratione. Significat) epiſt.19. h.l. Aduoles) epiſt.18.h.l.

CICERO ATTICO S. 25

σχόλια

CVM *aliquem apud te laudaro tuorum famil. etc.*) Volam) ut ep.1.l.5. de Torquato. Scripſiſſe) ep. 20.&.21.h.l. Varronis) M. Terentiј Varronis familiaris tui, ep. 2.l.4. & Pompeiј, ep.15.&.18.l.3. quippe quem bello piratico claſſibus præfecit, Varr. ipſe.l.2. de re ruſt. & Appian. de bello Mithrid. & poſtea in Hiſpaniam legatum miſit, Cæs.l.1. de bel. ciu. Officio) in exquirendo Pompeiј animo, & conſilio, certe in multis rebus agendis ep.22.h.l. Illum) Varronem. Mihi illum ſatisfacere) ep.20. &.21. h.l. al. nihil illũ ſatisfacere, nõ q̃ faceret: ſed ut faceret nos ita legim⁹: mihi illũ ſatisfacere, nõ quo faceret, ſed ut faceret, hoc ſenſu. mallẽ ſcripſiſſes ad Varronem, illum mihi ſatisfacere, non quia prorſus

præſtet, quod cupio. ſed quia faciat, quod poteſt: hoc eſt non ꝙ faciat, ſed ꝙ laboret, ut faciat. Moratus eſt) retardauit, & quaſi inhibuit, ne mihi adhuc nocerent. ἑλικτά, καὶ οὐδὲν) ἑλικτά, καὶ οὐδὲν ὑγιές, inuoluta, & nihil ſanum, hoc eſt, Pompeiū, & Cæſarem Reges iam tales, quales Andromache Spartanos apud Euripidem uocat, quum illos ἑλικτὰ καὶ οὐδὲν ὑγιὲς appellat: ubi ἑλικτὰ interpres exponit πανοῦργα, καὶ οὐχ ἁπλᾶ, quales erant iſti, & præſertim Pompeius epiſto. 9. l. 4. οὐδὲν ὑγιὲς epiſto. 13. l. 10. & epiſto. 1. l. 15. & Ariſtoph. in Plutar. ὑγιὲς μηδὲν, & eius interpres, ὁ γὰρ ἄδικος, καὶ ἅρπαξ οὐχ ὑγιαίνει τῇ ψυχῇ, ὃς νομίσας τοῦτο αὐτὸ συμφέρον ἐν τῷ παρόντι βίῳ Illud) quod apud Euripidem in Phœnis. profert Polynices. τὰς τῶν κρατούντων) ἀμαθίας φέρειν χρεών: potentium ſtultitias ferre oportet, uel peccata. interpres enim ἁμαρτίας, non ἀμαθίας uidetur legiſſe. Tuus familiaris) Neptu. in Attici uita. Hortenſius) epiſto. 10. l. 1. Plena manu) Prouerb. ut pleno modio epiſto. 1. l. 6. Flacci) L. Valerij Flacci epiſto. 3. h. l. Prætura) quam geſſit me Cos. orat. pro Flacc. Tempore Allobrogum) tempore, quo Allobroges à L. Valerio Flacco, & C. Pontino Præt. meo iuſſu ſunt comprehenſi, Salluſ. in Catil. & epiſto. 1. h. l. Diceret) actione prima, epiſto. 3. h. l. uel etiam poſtea certe Cęſare, & Bibulo Coss. poſt C. Antonij damnationem, ut ex orat. pro Flac. & pro dom. intelliges. Superioribus literis) 23. & 24. h. l. Ipſa res) Clodiana, ut negotium Clodianum epiſto. 21. h. l. Negotijs) urbanis. Deſperatius) quum iſti omnia perdiderint epiſto. 21. h. l. His) Cæſare, & ſocijs. Quorum opera) Reſp. eſt deſperata. Odio) epiſto. 21. & 22. h. l. Beneuolentia) & ſtudijs ibidem. Aduola) epiſto. ſup. Particeps) & ſocius ibidem.

M·T·CICERONIS EPISTOLARVM AD T. Pomponium Atticum Liber tertius.

CICERO ATTICO. S. 1

σχόλια

VM *antea maxime nostra interes. etc.* Quam antea) inter secũdum, & tertium librum mẽses minimũ quatuor Decẽber, Ianuarius, Februarius, & Martius sileri uident. Nam Bibulus in ante diẽ. XV. Cal. Nouemb. comitia distulit, ep. 20. l. 2. quibus Clod. Trib. pl. est factus, & Cicero exijt mense Aprili ep. seq. Rogationẽ) ut mihi aqua & ignis interdicat, & ne recipiar orat. pro dom. ep. seq. & ep. 4. h. l. Epeirũ) ubi tuas res habes ep. 4. l. 1. Tuorũq;) ep. 2. l. 11. Macedonia) in qua mihi p legem esse licet: uel potius, in qua tu habes negotia, & iccirco Romę remãsisti, ut quũ intellexisses, cui decreta esset, ei res tuas cõmendares ep. 10. l. 1. Lex) qua L. Pisoni Macedonia est data orat. pro dom. est) perlata lex est ita, ut eius causa tibi Romę amplius non sit cõmorãdum, & ita facilius potes cõsequi.

CICERO ATTICO. S. 2

σχόλια

ITINERIS *nostri causa fuit, q. non habebam loc. etc.*) Itineris) quod feci. Esse possem) p rogationẽ. In fundo) Vibonẽli ep. 6. l. 16. al. fundũ. Siccę) ep. 4. h. l. & ep. 6. l. 16. Rogatione) ep. sup. Correcta) ut mihi ultra quadringẽta millia liceret esse ep. 4. h. l. Eo loco) Vibone. Si iter haberẽ) al. si te haberẽ. recte. nã subiungit, sine te aũt. Referre) ea uia, quã Strab. l. 6. describit ep. 2. l. 16. Sine te) sine tuo, tuorũq; pręsidio ep. sup. Antroniũ) P. Antroniũ ẽ cõiuratis unũ, Sallust. in Catil. nũc exulẽ, & ob id mihi inimicũ, præsertim quũ in eum testimoniũ dixerim, orat.

pro P. Sylla. ep. 7. h. l. & ep. 10. l. 1 sane exules cõiurati Ciceroni insidias pararũt orat. ꝑ Cn. Planc. al. Antoniũ, ut M. Antonius significari possit, qui quũ Clodio intimus, & Ciceroni ꝑpter Curionẽ inimicus, Philip. 2. in Græciã ꝓficisceret, Plutar. i uita, fortasse tũc erat Brũdusii. Scripsi) ep. sup. Capiem⁹) de tua snia ibi. Naryci Locridis) hic & Naritij posuerũt mœnia Locri. Poeta l. 3. Aeneid. al. Naris Luc. unde fortasse legas: Thurij, ul' Thurijs Lucaniæ ep. 5. h. l. ꝓserti quũ hæc post illã ex rõne tpis scripta eẽ uideat.

CICERO ATTICO. S. 3

σχόλια

VTINAM *illum diem uideam, cum tibi agam etc.*) Illum diẽ) felicẽ, reditus diẽ. Agã) agere possim, nã, ut nũc est, agere nõ possum, quũ me adhuc uiuere pœniteat ep. seq. Coegisti) in ea re plurimũ ualuisti ibid. Pœniret) uiuere. ibid. Vibonẽ) Strab. l. 6. & Plin. l. 3. c. 5. & ep. seq. Multis de causis) ꝓsertim, ut Siciliã petere orat. pro Cn. Planc. Capere) de tua sententia ep. 1. h. l.

CICERO ATTICO S. 4

σχόλια

MISERIAE *nostræ potius uelim, quam incon. etc.*) Vibone) ep. sup. ex fundo Siccæ ep. 2. h. l. Arcessebamus) ep. sup. Discessimus) nã Siciliã ꝓhibit⁹ à C. Virg. repẽte cõsiliũ mutaui, & iter à Vibone Brũdusiũ terra petere decreui orat. ꝑ Cn. Plãc. Rogatio) ep. 1. h. l. Cõfectũ) al. Correctũ. recte ep. 2. h. l. Quadringẽta) qngẽta scrib. Plut. in uita. Illò) ad illũ locũ, qui eẽt extra cccc. mil. Nõ liceret) ꝙ neuter loc⁹ ex his, q̃s petebã est extrà. cccc. millia. Diẽ rogationis) diẽ mihi ad discedẽdũ in rogatiõe cõstitutã. Sicca) ep. 2. h. l. Periret) nam pœna est, qui receperit orat. ꝑ dom. Melitæ) ep. 5. l. 10. nisi fuerit oppidũ, qd positũ nõ ꝓcul à Vib. uulgus Melitũ uocat. Nõ licebat) ꝙ ne Melita qdẽ sit extra q̃drigẽta millia. Cõsequare) ep. 1. h. l. Si mõ recipiemur) cũ pœna sit, q recepit; & nisi recipiemur, cõseq nos ꝓperãtes ñ poteris. In

uitamur)ab amicis. Timemus)ne, quum pœna hęc fuerit diuulgata, reijciamur. Pœnitet)epist. sup. Valuisti) quum me uiuere coegisti ibid.

CICERO ATTICO S. 5

σχόλια

TERENTIA *tibi & sepe, & maximas etc.)* Terentia)ep.2.l.1. Gratias agit) de beneficijs tuis. sic ep.8. h.l. Assequi) consequi ep. sup. Eodem amore sis) ut magno timore, ep.14.l.5. magna spe, ep.1.l.6. & admirabili gloria, ep. 21.l.2. Inimici) Clodius, Gabinius, & Piso. Mea) bona. nam domus diripiebatur, ardebat: bona ad uicinum Cos. de palatio, de Tusculano ad item uicinum alterum Cos. deferebantur orat. post reditum in Senat. pro dom. & in Pis. VIII. Id. Apr.)nisi legas, IIII. Id. Apr. hæc epistola secundæ h.l. præponenda uideatur. Thurij) Plin. l.3. cap. 11. sunt, qui nunc Rodium uulgo uocari dicant. Turios Cæsar, & Paterculus scribunt.

CICERO ATTICO S. 6

σχόλια

NON *fuerat mihi dubium, quin te Tarēti etc.)* Te) consecutum ep.1.h.l. In eis) multis. Epeiro) ep.1.l. Non contingit) ut te uiderem. In Asiam) quasi ad Q. fratrem ep.9.h.l. Cyzicum)ep.13. &.15. h.l.& epist.4. l.14. fam. nunc Spiga dicitur Tarenti)al. de Tarentino.

CICERO ATTICO S. 7

σχόλια

BRVNDVSIVM *ueni ad Cal. Maias.etc.)* Ad Cal. Maias)si uenit ad Cal. Maias, quo modo Prid. Cal. Maij in fine epistolę se discesisse scribit? Quin ad Terentiā scribit, se dies XIII. apud Flac-

cum

cum Brūdusii fuisse,& epistolā superiorem.XIIII. Cal. Maij.Tarenti datam testatur ita,ut uix dierum numerus colligi possit. Quare uidēdum est,an hic,ad.X. Cal.Ma ias,& in epistola ad Terentiam.VIII.dies, legendum sit ad.XIIII.Cal.Maias. Eius diei literas) eo die,quo priores allatę sunt,literas scriptas.al.eius die literas,ut sit ueteri more dictum,ut,libra die,apud Poetam:uel lege,eiusdem literas uel iunge,post diem tertium eius diei. Apud te)domi tuę Buthroti.ep.6.l.2. Epeiro)ep.1.h.l.Liceret) per rogationem ep.4.h.l. sed nō licet,quum Buthrotum propius absit ab Italia,q̄ Athenæ:quod tñ oppidum,ue reor,ne interpretētur,ab Italia nō satis abesse.paulo post. Solitudo)ep. 6.l.2. Itineris)Buthrotum. Causa) est causa. Deuium)illud iter. Antronio)ep.2.h.l. Cęteris)exulibus ibid.& orat.pro.Cn. Planc. Sine te)ep.2.h.l.Nam) al.natura. Castellum)Buthrotū ep.6.l.2.Vellem)Athenas petere. Nostri hostes) quorū impium ferrū, ignesq́; pestiferos meus ille Consulatus ē manibus extorsit orat. pro Cn.Planc.& ep.seq. Ibi) in Achaia ibid. Et te) qui Atticus es,ep.10.l.5.& sine quo partes illæ non sunt tenendę ep.2.h.l. Interpretētur)Clodius , Gabinius,& Piso.Oppidum)Athenas potius,q̄ Buthrotum,ne bis idem dicat. Satis)quod ad rogationē pertinet ep.4.h.l. Absesse)etsi Athenę longius absunt , q̄ Buthrotum , quod in propinquis est locis ep.1.l.2. Consilij)ep.15.h.l. Vtique pœniteat)al.uitęq́; pœniteat.sic pœnitet uiuere ep.4.h.l. Retineat?) in uita? Spes ea) fore , ut breui reuocaremur orat.pro dom. Inimicorum)præsertim Clodij, Gabinij, & Pisonis. Inuidorum)ut Pōpeij, & Hortēsii,ep.9.h.l. à quibus me amari putabam ep.1.l.14. fam. Confirmo) al.affirmo. Tanta calamitate)ep.10.h.l. Tempus) q̄ uel Clodio resistendum fuit,uel cadēdum fortiter ep.3.l.14. fam. Colligere)ut ex Theophrasto ep.9.l.2. Mutandarum)propter orbem Reip. ep.21.l.2. Placet)tibi. Consequere) ep.4.h.l. Accedemus in Epeirum)atqui paulo an

te dixit:itineris causa,ut diuertar, ut epistola diuidēda ui deatur,uel dicendum,epistolarum esse inconstantiam ep. seq.uel scribens deliberabat ita,ut dubitaret.paulò post. Candauiam);Plin.l.3.cap.23. Fratre) ep.9.h.l. Brundu sii)alÿ, Brundusio,ut ep.4.l.14. fam.

CICERO ATTICO. S. 8

σχόλια

SCRIPSERAM *ad te,quas ob causas etc.)* Scripseram)ep.sup. Propë esset) quatridui abesset ibid. Inimicorum) hostium.ibid. & ep. 2.h.l. Inde) ex Achaia. Proficisceremur)proficisci uellemus,si eo ue nissemus. Dyrrhachÿ)quo quum uenit,terręmotus,pelagiq; hiatus est factus. Plutar. in uita. Fratrem)ep.seq. Thessalonicam)Plin.l.4.cap.10. Processimus)Dyrrhachio,à quo Thessalonica abest. CXIIII.M. pass. Plin. ibid. illi9)Q. fr. Epheso)ep.13.l.5. Nũc, istic qd agat) hęc,& quę sequunt̃ uerba conturbata,nec suo loco posi ta uident̃,ut uidere poterit,q paulò accuratius cōsiderabit: nisi forte Cic.de industria ita faciebat,ut ex incōstā tia epistolarũ maiorẽ mentis motũ ostēderet ep.seq. Po stularet)Clodi9:uel, quod magis placet,postularer,hoc est absens accusarer, qui pręsens ne citatus qdē fui orat. pro dom. uel aliqs Q. fr. accusaret ep.seq. Sed hæc)in qua significas,esse mitiora. Cura)de postulatione,uel de fratre, si uerba restituant̃,ut uident̃ restituēda. Ille) Q.fr. Phaeto lib.)Phaeto libert9ep.4.l.1.ad Q. fr. Eũ)fratrẽ. Ab illo)ꝓcul ab illo. Pellę)Pli.l.31.ca.3.Quid scribam) de his,q̃ timeo.alÿ,qd timeã:ut illud , qd timeã ignoro, timeo tñ oĩa demẽs. Metu)de postulatione.Audeo)alÿ, audio. Tryphonẽ Cęciliũ)fortasse libertũ, & ꝓcuratorẽ Cęcilÿ ep.1.l.1.uel potius Reguli ep.60.l.13. fam. & ep.17.h.l. Nõ uidi)al.non uisendũ uidi. Sermonẽ tuum, & Põpeÿ)de causa mea ab ipso Põpe.suscipiẽda ep.15. &.18.h.l. uel aliquid de nobis secũdum comitia actũ iri in Senatu ep.13.h.l. Motũ)unde res sint mutādę ep.sup.

Affers) dum oīa colligis ibid. Tigrane) Tigrane Tigranis Regis filio, quē Clodius ē Pōpeij custodia captiuū per insidias surripuit orat. pro dom. Plutar. in Pomp. & Ascon. in orat. p Mil. neglecto) ita, ut Clodius nulla pœna ob id sit affectus. Varroni) ep. 25. l. 2. Agere gratias) ꝙ meā causam cōmendet: ep. 18. h. l. & in eā incūbat ep. 15. h. l. Hypsęo) P. Plautio Hypsęo, Ascō. in orat. p Mil. Pompeij amico, ep. 1. l. 1. fam. orat. pro L. Flacc. & Val. Max. l. 9. cap. 5. & Quęstori. Ascon. in orat. p Mil. Acta) ep. 10. h. l. Vbi) facturus ita sim. Quīto) Q. fratre ep. seq. Incōstantia) ep. sup. Calamitate) ibid. Culpę nrę) ep. 3. l. 14. fam. Cuius) Pōpeij ep. 15. l. 9. & ep. 4. l. 10. Proditi) ep. 15. h. l. Vidisses) nec passus esses me, quo tu abūdas, egere cōsilio ibid. Ei) Pōpeio. Crediderī) ep. 20. l. 2. & ep. 3. l. 4. Non putaram) quū non esse periculū adiuraret ep. 20. l. 2. & nos de Clodio sine periculo eē iuberet ep. 24. l. 2. Me etc.) quasi ἐπίλογος. Gratias agit) ut ep. 5. h. l. IIII. Cal. Maij) al. III. Cal. Iun. nam ad. X. Cal. Iun. Thessalonicam uenit. paulò ante.

CICERO ATTICO. S. 9

σχόλια

QVINTVS *frater cum ex Asia discessisset etc.*) Asia) ep. 12. l. 1. Discessisset) aliquāto post meū ex urbe discessum ēt domū uenit orat. p dom. Venisset) ut nūcius dixerat ep. sup. Idibus) Maij. Calamitatis) dimicationis, molestię, ut repetundarū ep. 3. l. 1. ad Q. fr. & ep. 17. h. l. Siqs) accusator. Ad me uenire.) Thessalonicā, ut uolebā ep. sup. Offerrē) ep. seq. Aspici) uideri. nā uideri nolui ep. 3. l. 1. ad Q. fr. Digredi) distrahi ibi. Lictores) q̄s secū habebat, ex puincia rediens. Dimitteret) mecū remanēs, quod turpe fuisset. Euelleret) à me digrediēs. Vos) tu p̄sertim, q me uiuere coegisti ep. 3. h. l. Peccati) ꝙ nō cecidi ep. 3. l. 1. ad Q. fr. Speres) colligēs oīa q̄ putes aliq̄ spē mihi posse afferre ep. 7. h. l. eò) ad eā partē epistolæ. A Pompeio) Attici uerba, quib9 ille tale quid

dicebat: à Pompeio tibi Cicero ſperandum eſt, qui dixit, fore, uti ſecundum comitia aliquid de te in Senatu agat ep.13.h.l. ego uero, inquit Cicero, nihil ab eo ſpero, cuius ſcelere ſum proditus ep.ſup. Hortēſium) qui me ſceleſtiſſime, inſidioſiſſimeq; tractauit ep.3.l.1. ad Q. fr. Allice) ἐιρωνικῶς, niſi ſint Attici uerba. Inſidijs) & quidem intra parietes meos factis ep. ſeq. Inimici) ep.7.h.l. Inuidi) ibid. & ep.15. h.l. Iubes) colligens omnia, quę ſpem afferunt ep.7.h.l. Optimo) honeſtiſſimo ibid. Tēpore) ibi. al. genere. ſ. mortis, quam pro ſalute Reip. uniuerſæ oppetiſſet orat. pro dom. Non licuit) præſertim per te, q me uiuere coegiſti ep.3.h.l. Minus idoneo) quum iam Reip. nihil prodeſſe poſſim. Fiet) ut uitam abijciam ep.19.h.l. Gratias agit) ep.5.h.l. Fratris) Q. fratris. Negotium) ſi qua dimicatio ſubeunda erit. paulo ante. Expectatio) ep. 14.h.l. Literas) literarum exemplum, ut ep.ſup.

CICERO ATTICO S. 10

σχόλια

ACTA *quæ eſſent uſque ad.* VIII. *Cal. Iun. etc.*) Acta) menſis Maij ep.8.h.l. Reliqua) reliqua eiuſdem menſis acta. Placebat) quum ſuadebas, ne longius diſcederemus ep.8.h.l. Ad te) in Epeirum ep. 13 & 19.h.l. Conferam: ſin, ut tu ſcribis, iſta euanuerint) alij, conferam, ut tu ſcribis: ſin iſta euanuerint. & ſanè Atticus omnia colligebat, quæ ſpem afferre poterant ep.7. h.l. ut uix uideri poſſit ſcripſiſſe, iſta euanuerint. Videbimus) quaſi parabimus, ut ep.1.l.5. fiet, dixit ep.ſup. Diſcordiam) motum in Rep. ep.8.& 13.h.l. Iſtorum) Pompeij, Clodij, & Gabinij, cuius faſces in tumultu ſunt fracti, & ictus ipſe orat. in Pis. De omnibus) ut de Tigrane, ep.8.h.l. & orat. pro dom. de ſica deprehenſa, orat. de reſp. & pro Mil. & de incluſione ibid. Obiurgas) accuſas ep.12.h.l. Calamitate) ep.7.h.l. Amplo) Cōſulari, & principe ep. 10.l.1. Bona cauſa) ita, ut ea ipſa ſe probet

orat.pro domo. Ingenij) quo,etiam si causa fuisset ignota,dicendo explicare potuissem ibid. Consilij) quo si essemus usi, beatissimi uiueremus ep. 1.l.14. fam. quantum porro esset Ciceronis consilium,docet Quintil.l.6.ca.6. Gratiæ) studio conciliatę.Q. Cicero de petitione Cons. & postea Consulatu cõprobatæ,orat.post reditũ in Senat. & pro dom. Bonorum omnium)ibid. Possum obliuisci?) ego,qui mihi istã nõ ascisco sapiẽtiam,quã nõnulli in me requirunt? ibid. Fuerim) Consularis, & Princeps. Sim)exul,ut appellat Clodius orat. pro dom.Honore?)in Rep. cuius clauum tenebamus,ep.15.l.9. fam. & regnare existimabamur ep.25.l.7.fam. Gloria?) præsertim Consulatus,quum Curio ἀποθέωσιν uocabat epist. 13.l.1. Liberis.)quorum defleui solitudinem orat.ꝑ dom. Fortunis?) fundatissimis ibid.fratre?)ep.sup. Me ipsum) facio.ꝗ si scripsisset,me ipse,ut alibi facit,fuisset ἀμφιβολογία, & ipse frater me faceret,exponi potuisset. Ne uiderem) & ne uiderer ep.3.l.1.ad Q. fr. Reliquerat) profiscisens in Asiam ep.12.l.1. Offerrem) ep.sup. Hęc) quę supra numeraui. Nõ retinerem) copijs resistẽs ep.3.l.14. fam. Mirentur)pręsertim ab Hortensio,& Arrio ep.3.l. 1.ad Q. fr. Viuus amitterem?) quum potius fortiter cadendum fuerit ibidem.

CICERO ATTICO S. II

σχόλια

ME *& tuæ literæ, & quidam boni nuntii, non etc.*) Tuæ literę) pręsertim de tuo & Pompeij sermone ep.8.h.l. Nuncij)de mea salute. Expectatio) ep.14.h.l. Placuerat) ep.sup. Spes) de mea salute. Ad te) in Epeirum ep.13.h.l. Conferam)ep. sup. obiurgare) ibid. Facis,ut ego) alij, facis tu, ego: fortasse legat quis: facis,facis,ut ego, & paulo post, desiderem: uel cum interrogatione legatur hoc modo : ut ego tuum amorem, & dolorem desidero?. Desidero) quoniam passus es me,

quo tu abundas, consilio egere episto. 15.h.l. Sustenta) episto.17. huius lib.

CICERO ATTICO. S. 12

σχόλια

T*V quidem sedulo argumentaris, quid sit speran. etc*) Sperandum) de mea salute. Senatum) ubi agetur ep. seq. Caput) quo Senatores sententias de me dicere prohibentur orat. post reditum in Senat. Rogationis) Clodiæ, & meę proscriptionis ibid. Proponi) & recitari ibid. Scribis) & quidem contrarium. nam qui sperandum est per Senatum, si per rogationem istam referre ad Senatũ non licet? ep.15.h.l. Accusas) obiurgas ep.10.h.l. Nemo) ibid. & ep.7.h.l. Secundum comitia) ep.seq. Ista) spes. Eodẽ) Clodio. Inimico cõsule Des.) Q. Metello Nepote ep.1.2.&.4.l.5. fam. qui postea inimicitias deposuit orat. post reditũ in Senat. & de puinc. Cons. Oratione) Metellina ep.10.l.1. nam quũ dixisset, inimico Cos. Des. quasi admonitus, posuit hoc ipsum. Nec laborasset, si in aliquem priuatũ fuisset scripta, prę-sertim quum multos suis orationibus offendisset. sed nũc dolebat exijsse illã, quę fuisset scripta in Metellum, qui tunc esset futurus Cos. Olim) post meum Consulatum. Ei.) Q. Metello Nepoti tunc Tribuno pl. Scripserat) & mihi magistratu abeunti nihil, nisi ut iurarem, permiserat ep.2.l.5.fam. Concertarem) quãuis cum eo de Rep. disputarim ibid. al. cõcertarim. Cęteræ) orationes. Probari) quum in scribendo tantum industriæ ponere soleã ep.9.l.3.fam. Non esse meam) ut de literis ep.11.l.3.fam. Id) quod ad orationem pertinet. Si putas me posse sanari) si putas me posse reuocari. μεταφορά. Laboro) de oratione. Eodem in loco) Thessalonicæ. Significarem) ep. 9.h.l. Venires Sidona) quasi παροιμιακῶς dictum, quòd plerique errantes eò nauigarẽt, ut Paris Iliad. ζ. ut Menelaus Odys. δ. ut Teucer, de quo Virgilius poetam ne-

ſcioquem imitatus,& fortaſſe huc reſpiciens ita ſcripſit. Atque eqdem Teucrũ memini Sidona uenire. Iſtic) Romæ. Prodeſſe) opera,conſilio, gratia ep.ſup. Hic)Theſſalonicæ. Leuare) releuare ep.10.h.l. Veſtra) ueſtras literas epiſto.ſup.

CICERO ATTICO. S. 13

σχόλια

QVOD *ad te ſcripſeram, me in* Epeiro *etc.*) Quod)ſequens ep. huic uidetᷓ pręponenda quũ ex uerbis , tum ex diebus aſcriptis.Scripſerã)ep. 10.h.l. In Epeiro)apud te ibid. Spem noſtrã)ſpem de noſtra ſalute. Cõmoui)ep.ſeq.¦ Senatu)per quẽ ſperãdũ dicebas ep.ſup. Pompeiũ)ep.9.h.l.Nihil eẽ) ſpei. Motũ) ep.8.h.l.diſcordiã ep.10.h.l. Trib.pl. Deſs.)hos in orat. poſt reditum in Senat.cõnumerat. Accuſas)ep.ſup. obiurgas,ep.10.h.l. Neminem)¦ep.7.h.l. Mentis) ep.15.h.l. Dolore) & motu ep. 8.h.l. Integra) & firma ep.15.h.l. Iis)ut Pompeio,& Hortẽſio ep.9.h.l. Impulerũt) quaſi plauſtrum,ut eſt in prouerb. Scelere) ep.9.h.l. Perfidia) & inſidĳs ibid.Cyzicum)ep.6. h.l. Rarius) ꝙ longius abero. Relinquo) periens.

CICERO ATTICO S. 14

σχόλια

EX *tuis literis plenus ſum expectatione etc.*) Tuis literis),pximis ep.ſu.Expectatiõe)ep.11.h.l. Põpeio) ꝗ dixerat ſcd̃m comitia aliqd de nobis in Senatu actũ iri ep.ſup. Oñdat)quũ ſoleat aliud ſentire, aliud loq ep.9.l.4.& ep.1.l.8.fam. Comitia)ep.ſup. Illi) Põpeio.Agi)in Senatu ep. ſup. Sperẽ)de Põpeio, cuius ſcelere ſum ,pditus ep.8.h.l. Tuo iuſſu) ꝗ me ſperare iubes,ep.9.h.l.& qd ſit ſperandũ argumentaris ep.12.h.l. Iis epiſtolis.)quibus me cõſolaris ep.8. &.11.h.l. Remorari) retinere, ne prorſus euaneſcant. Quid uideas) ſiue bonum, ſiue malum ſit Peccatis) peccato ep.9.h.l. & ſtultitia ep.8.h.l. Ea)peccata.Vixiſſe)ep.3.h.l. Vię)quę

Thessalonicam ducit. Non cõmoui) ep.sup. Plancio) ep.22. h.l. Retinet) sua liberalitate ibid. Minime appo sito)ut nimis celebri, quũ celebritas mihi sit odio ep. 19. h.l.& ep.7. h.l. In Epeirum) ad te ep.10. h.l. Scripserã) ibid.& ep.sup. Vniuersi)al.aduersi. Nihil esset necesse) quum spei nihil sit ep.seq. Quam proxime Italiam)Bu throti, quod oppidum nõ multum abest ab Italia ep.7. h.l.sic quàm proxime hostẽ ep.5.l.6. Esse) si quid agat̃ ep.seq. Hinc)Thessalonica Aliquid mali. sic enim uidet̃ interpretandum,nisi uerbũ aliquod mutes. A comitijs) secundum comitia ep.sup. Cõuertemus)ut primo etiam uoluimus ep.6.h.l. Quò) iremus.

CICERO ATTICO S. 15

σχόλια.

ACCEPI *Idib. Sext. quatuor epistolas a te etc.*) Obiurgas)ut ep.10.h.l.Crassi)ep.3.l.1. Varrone) ut Põpeij amico ep.25.l.2. Confirmatũ) quod ipse Pompeius tibi dixerat ep.9.&.13.&. 18.h.l. De uoluntate Pompeij) quidnã Pompeius de nobis uelit epist. sup. Firma) integra ep.13.h.l.Qui & te,& oib⁹?)careo? Cõmemorare) ut breuiter cõmemoraui ep. 10.h.l. Scindam) quasi refricem, ut refricare cicatricem. Tãtis bonis) tãtis facultatibus ep.10.h.l. Nõ leuat) quum dies adimat ægritudinem,ut est in prouerb. Mitigantur) minuuntur, & molliuntur ep.5.l.4. fam. tolluntur ep.17.l. 5. fam. Recordatione)recordor enim,qui fuerim, & sentio,qui sim. ep.10.h.l. Manus afferam)quasi ut refricẽ. Vbi enim quis dolet,ibi & manum habet prouerb. Scripsi) ep.9.h.l. Catonem)ep.3.l.7. Simulationem) amoris ep.3.l.1.ad Q. fr. Aliorum)ut Hortẽsii,& Arrij ibid. Istius) Catonis. Purgati)al. probati. Sero agimus)ut, serò sapiunt Phryges. Crassi libertum) ut inimici libertum ep.longa ad Lent. Locutum) de mea solicitudine. Actam)secũdum comitia ep. 13.h.l. Curio)ep.20.h.l. si

patris,q ut Pōtifex de domo ageret,ibi.& orat.de resp. si filij, q multum in causa laboraret:unde eius beneficia clarissima nouitate suorū temporum uocat ep.6.l.2.fam. Orationem) Metellinam ep.12.h.l. Sit prolata)& exciderit ibid. Axius) ep.15.l.10. al. Maximus Axius ep.34. l.13. Ille) Axius. Varronis)qui Pompeij ita est amicus, ut ab eo intelligere etiam possit de Cæsaris in me uoluntate,quem sibi socium, & adiutorem adiungere cogitat orat.in Pis.uel ex literis ipsius Cæsaris,cuius etiam familiaris fuit Cęs. l.2.bel.ciu.ut postea cōparādis bibliothecis pręfecerit. Suet.in Cæs. nisi forte quis hoc loco C. Visellium Varronem uelit(quod minus probo)significari, cui cū Cęsare fuit familiaritas orat.de prouinc.Cōs. Expectationem Cæsaris) Cæsarem ipsum à salute mea non abhorrere ibid. & orat.pro P.Sest. In causam)nostram. Faciet)ut amicus noster ep.22.l.2. In te peccaui) scribēs me tuum amorē,& dolorem desiderare ep.11.h.l. Peccaui uehemētius) multis enim peccatis in hāc erumnam incidi ep.sup. Affectum)ita,ut te ipsum cōsolari nemo possit. Amas,& amasti)tua sponte. Amare deberes, ac debuisses) meritis meis.paulo post. Abundas) excellis ep.14.l.1. Persuaderi)pręsertim à Clodio, qui me decepit. Dion.l.38. Vtile)quum inutile esset, seruos simulatione collegiorū in nos conscribi orat. post reditum in Senat. De collegijs)ueteribus restituendis,& nouis instituendis ibid. & orat. pro Sest.in Pis. Ascon. & Dion.l. 38. Perferri) à Clodio ibid. Meritis meis) quæ in te cō ferre debuerā. Potuit)quasi debuit,ut ep.9.l.2. & orat. pro dom.certe Senatus aliquid cōsilij capere potuit. & apud Iurisconsultos nō raro. Minus liberali) non satis prolixo orat.pro dom. Responso)se contra armatū Tribunum pl. sine consilio publico decertare nolle, orat.in Pis.& se nihil cōtra Cæsaris uolūtatem facere posse ep. 4.l.10. Turpissimo cōsilio)cedēdi, & quasi fugiēdi,quo nihil turpius fuit ep.3.l.14.fam. Potuisti) amicitiæ iure.

Aut occubuissem honeste) fortiter cadēs, ep.3.l.14.fam. & honestissimo tempore ep.7.h.l. sed q̄m sequitur, uiueremus, uidetur legendum: aut occubuissemus honeste. Viueremus) & quidem beatissimi ep.1.l.14. fam. hoc διλήμματι, καὶ ἀντιθέτῳ sic utitur orat. pro dom. aut uicissem cum magna internicione improborum, aut una cū Rep. concidissem. Alterum) ut amicum ὁ φίλος γὰρ ἕτερος αὐτός, ut dicebat Pythagoras. Meę culpæ) mei peccati ep. 9.h.l. Nullo nostro) beneficio diligimur. Culleone) ut Pompeij amico ep.16.l.8.al. Curione. sed uideo legi etiā posse, Aculeone, ut sit C. Visellius Varro Aculeo, q quū esset Ciceronis consobrinus, & iuris ciuilis disciplinam à patre Aculeone traditam teneret, in Brut. de priuilegio poterat respondere, & ut Cæsaris amicus, quid Cæsar cogitaret, cognoscere orat. de prouinc. Cons. Priuilegio) lege Clodia mihi priuato irrogata ita, ut priuilegiū possit appellari, quum leges sacratæ, & XII. tabulæ id uetent, orat pro dom. Locutum) de me agendum esse, tanquam, quod tulit Clodius, priuilegium sit, nō lex, & ob id me statim posse reuocari: ut censuit etiā L. Cotta. ibid. Abrogari) quod de me tulit Clodius, siue lex sit, siue priuilegium. Impediet) abrogationem. Sic est firmi⁹) al. quid est firmius? Ferri) de abrogatione ad populum. Idem) Tribunus pl. S.C.) quo decernetur, illud esse priuilegium. Prior) è duabus contra me latis, sed altera sine meo nomine, Dion. l.38. altera uero de me nominatim orat. pro dom. & ep.1.h.l. Lex) Clodia. Nihil lædebat) quum lata non esset contra me nominatim, sed contra omnes, qui ciuem indēnatum necassent. Dion. l.38. Nō potuisset) quum ciuem nullum, nisi Senatus iussu, necassem. Non modo) al. meum. Consilium) quo me passus es egere. Defuit, sed etiam obfuit) προσονομασία Cæci, cæci) παλιλογία. Vestitu mutando) orat. post reditum Ad Quir. in Senat. pro Cn. Planc. & pro Sest. Nominatim) atqui nominatim non agebatur, ut diximus.

Perniciosum fuit) q̄ populus irritatus est, quum in ea le ge multa essent popularia. Pergo) scribere. Verũtamẽ) scribo. Ageretur) de me. Legem illam) priorem. Ne tangatis) ne abrogare tentetis. Aliquid. Multa) hic interponuntur hæc uerba: in quod ipsa iubeat, quę nos interpretari non potuimus al. quo ipsa: unde possit exponi, quo ipsa βοῶπις rumpatur, uel Piso ep.22.h.l. sic pene loquitur, ep.4.l.5. Legis) rogationis ep.12.h.l. Fixisse) & recitasse orat. post reditum in Senat. Referri) de me ad Senatum ibid. & orat. pro dom. Dici) sententiam ibid. Liceret) ibid. & ep.23.h.l. Domitius) L. Domitius Æno barbus Prætor ep.24.l.2. & ep.2.l.1. ad Q. fr. Dixit) quum per legem Clodiam non liceat. Relaturum?) de me ad Senatum? Iis) Senatoribus præsertim. Re) mea. Postulantibus) contra legem Clodiam. Tacuit?) uides suam legem nullam iudicari? orat. pro dom. per populum) agetur. Poterit'ne) agi. Omnium) atqui Ligus solet intercedere orat. pro Sest. Bonis?) à Clodio publicatis? quorum tamen nemo rem ullam attigit, qui nõ omniũ iudicio sceleratissimus sit habitus orat. pro dom. Domo?) à Clodio libertati consecrata? ibid. Restitui?) quum sit consecrata ita, ut dedicatio deterreat? ibid. Po tero?) restitui? nam, si mea domus mihi non redditur, q̄s erit, qui reditum potius, q̄ pœnam sempiternam putet? ibid. Spei nihil est) quòd omnia euanescant ep.10.h.l. Expecto) ut tibi placet ibid. In tuos'ne agros) in Epeirum ep.13.h.l. Homines) inimicos nostros, qui uenturi dicuntur, ep.3.l.14. fam. ut L. Pisonem in prouinciam uenturum, & eius milites epist.22. h.l. & ep.1.l.14. fam. Te) qui te uenturum illuc scribis ep.9.h.l. Propius) Italiam ep. sup. Abeam) si aliquid audiero ibid. Cyzicũ) ep.6.h.l. Decreueras) al. decreras. Qñ qdẽ) alĳ, quoniãq;. Proditus) ep.8.h.l. Inductus) episto. 5.l.4. Coniectus) proiectus ibid. Præsidia) epist.10.h.l. Totam Italiam) ep. lõga ad Lentul. Erectam) permotam orat. pro Sest.

Inimicis)qui nos perdiderunt ep.9.h.l. Iuua)opera,con silio,gratia ep.11.h.l. Cōmuniter)quasi uulgariter, & ut faciunt omnes. Desine)ep.11.h.l. Tuis tectis)Epeiroticis Crederem)ut,me facturum fortasse,paulo ante dixi. Amentiam)stultitiam ep.8.h.l. Aliquē) τινα, ut loquuntur Græci.sic aliquid ep.2.l.4. Fui) ep.10.h.l. Potui)nisi peccassem ita, ut nunc peccati pœnas luam ep. 9.h.li. Putes)uidens me tantum tibi tribuere, ut te potissimum uelim istas literas scribere. Conscribas) sic episto.5.l.11. Dandas) ep.21.h.l.

CICERO ATTICO. S. 16

σχόλια,

TOTVM *iter mihi incertum facit expectatio etc.)* Tuarum)al.uestrarum,ut ep.11.h.l. Non aliud aliquid)facit incertum.nisi malumus cōiungere cum sequētibus,ut sit locutio grӕca illa: οὐκ ἄλλοτι:uel οὐδὲν ἄλλο,ut ep.15. l.2. Epeirum)in tuos agros confugientes ep.sup. Sin minus) si spei nihil erit ibid. Cyzicum) ep. 6.h.l. Sequemur) σύλληψις. Q̃ quum lectæ sunt.tum) al.quæ quum lectæ sunt, tum.Videtur legendum:uel, ꝙ quum lectӕ sunt, tum:uel,ut etiam legitur, q̄ quum latæ sunt,tum. Consolationi)dum literӕ aliquid ad spem afferunt. Veritati) dum literæ eæ dem uera afferentes id, quod ad spem attulerant,infirmant.

CICERO ATTICO S. 17

σχόλια

DE *quinto fratre nuntii nobis tristes, nec uarii etc.* Quinto fratre)repetundarum accusando epis.9. h.l. Ex ante diē) ut in ante diem,ep.20.l.2. Vsq; ad prid. Cal.) sic ep.9.l.2. Liui.) L. Liuinus Trypho ep.60.l.13.fam. M. Reguli)al.Reg.& sanè L. Regulus dicit ibid. Lib.) libertus ibid. ut ep. 8.h.l. Phaeto lib.

Mentionem) de fratre accuſando. Sermonem) fore ut frater accuſaretur. C.Clodij) qui frater fuit P. Clodij. Aſcon.in orat.pro Mil. Filio) Ap. Claudio,qui poſtea cum fratre Milonem accuſauit ibid. nunc ſermo erat,fore,ut Q. fratrē ut inimicus & iuuenis accuſaret. Seſtij) orat.pro P. Seſt. & poſt reditum in Senat. Timore) de fratre. Solicit9)de fratris negotio ep.9.h.l. Appij) Clodij fratris ep.22.l.2. Et mei inimici,ep.20.l.3. fam.& ep. 6.l.8. fam. Quęſtio eſt) futura eſt anno ſequēti.nunc.n. Pręt.Des.tunc erit Pręt. ep.1.&.2.l.4. Eſſe languidiora) magis extenuari,ep.13.h.l. Res)cauſa noſtra. Ad te) in tuos agros ep. 15.h.l. Conferam)ſi ſpes erit epiſ.ſup. Cōmorabor)ſi nihil erit ſpei. Suſtineri)ut rogaui,ep.11. h.l. Caue)caue timeas. Moleſta)quæ moleſta eſſe nō poteſt,quum uelim ita ſcribas,ut ne quid prorſus ignorem ep.10.h.l. Acerba ſit)ut eſt alijs,quum odiū parit. ego uero te obſecro,ut omnia certa perſcribas ep.11.h.l.

CICERO ATTICO S. 18

σχόλια

EXPECTATIONEM *nobis non paruam etc.)* Expectationem) ep.14.h.l. Scripſeras)ibid. Varronem)ep.25.l.2. Confirmaſſe) ep.15.h.l. Simul) poſtq̄,ut ep.20.h.l.al. ſimulac. Cęſare) ep.15.h.l. Remiſſe) fortaſſe per P.Seſtium,qui iter ad eum pro mea ſalute ſuſcepit,orat.pro Seſt. Auctorem)relationis,& ſalutis meæ orat. in Pis.Daturum)qui contra caput legis Clodiæ referre auderet,ep.15.h.l. & ita ſententiam Senatui pręſtaturum orat. in Pis. Vtrum) ſic orat.in Pis.nemo poteſt dicere,utrum iſte plus biberit,an uomuerit,an effuderit. Scripſeras)ep.13. h.l. Eundem)Varronem,ep. 15. h.l. uel Pompeium ep.13.h.l. Secundum comitia) in Senatu actum iri ibid. Quantis in malis)in quanta calamitate epiſto. 7.h.l. Fac) ἐπανάληψις Metuens) ut frater. Defectionem) ex dolore epiſto.13.huius lib. Tuę)

qui consolationi seruis, & ueritati ep.16.h.l.

CICERO ATTICO S. 19

σχόλια

QVOD *eiusmodi mihi literæ a uobis aff.etc.*) Expectādū)ep.sup. Detētus)al.retētus,ut Plācius me retinet ep.22.h.l. In Asiam)maxime Cyzicum ep.6.h.l. Ire nolui)ut me iturum scripseram,si nihil esset spei ep.16.h.l. Celebritas) qua theatrum totius Asiæ est refertissimum ep.1.l.1.ad Q. fr. Odio est)ep.7.h.l. Aliquid) de me. Nouis) Dess. proximis comitiis. Abesse lōge) sed propius eē ep.15.h.l. Ad te) ep.10.h.l. in tuos agros ep.15.h.l. Lucem) quam aspicere uix possum ep.7.h.l. Ex tuo portu) ex tuis agris, ep.15.h.l. qui mihi portus instar erunt. Proficiscar) si fuero reuocatus. Ea) salus. Facilius) quā apud te. Dimittam) ne sim grauis hospes. Aliorū)ep.17.h.l. Non deseram) ne sit,ꝙ putes me causę meę,ac uoluntati meorum defuisse. Fratris) Q. fratris Sestij)ep.17.h.l. qui Tribunus pl. Des. rogationem de me se laturum pollicetur ep.seq. Promissa)de mea salute. Scripsi supra) uitam uel sustentabo,uel abiecero. Amplissimis)ep.10.h.l. Perfidia) & insidijs ep.9.h.l. Consiliarijs)ut Pompeio,& Hortēsio ibi. Proditū) ep.8.h.l. Proiectum) coniectum ep.15.h.l. Me, & meos perderem)unde non meos solum, sed me ipsum deside-ro ibid.Sustentes) ep.11.h.l. Istic) Romę,uel in Epeiro, quo fortasse Atticus uenerat,à Cicerone discessisse certe dicit ep.25.h.l. Si minus)id putas. Inuisas)al.reuisas.

CICERO SALVTEM Q. CÆCIlio Q.F. Pomponiano Attico. 20

σχόλια

QVOD *quidem ita esse, & auunculum etc.*) Q.Cęcilio)p̄nomen,nomen,& cognomen adoptātis adoptati sumebāt,& quidē deinceps,ut Q. Fabi⁹ Maximus,M.Pupius Piso. Pomponiano)nomen

gētis suę retinebāt, sed σχηματισθὲν, ut Æmilianus, Calphurnianus. deinde agnomē adoptātis, si modo erat, addebāt, ut Pi⁹. Attico) nā postremo suū agnomē appone bāt, ut Atticus, Augustus. sic igiť collige. Q. Fa. Maximus Æmilian⁹: M. Pipius Piso Calphurnian⁹: Q. Cęcilius Metellus Pius Scipio. C. Iulius Cęs. Octauia. Aug. Q.) ep. cū pręscriptione cōiungiť, ut ep. ult. l. 1. fam. statim. n. ascribebāt. Plaut. in Bacch. & Plato ep. 3. Ita eē) te Q. Cęciliū Pōponianū Atticū appellari. Var. l. 2. ca. 2. de re rust. quod te Cęcilius moriēs testō adoptauit, hę redēq; fecit ex dodrāte. Nepos in uita. Auunculū) Q. Cęciliū ep. 1. l. 1. Officio) q͛ te adoptauit, & heredē fecit. Si mihi) alῆ, quū mihi. Eorū) ut Pōpeῆ, Hortēsii, & alio rū ep. 9. h. l. Augeā mœrorē) scindā dolorē ep. 15. h. l. Na talē) tanq̄ natalē orat. post reditū in Senat. Ædibus) Pāphilianis tibi ab auunculo relictis in qrinali colle. Nepos in uita, P. Vict. reg. 6. & ep. 39. l. 12. Amœnissimis) quarū amœnitas nō ędificio, sed sylua cōstat Nep. in uita. Agā) q͞m domus mea consecrata est à Clodio orat. pro dom. Proponiť, maxime tñ) melius fortasse legeť: propo niť maxima, tñ, & erit sensus: spei, q̄ ab aliῆs ꝓponiť ma xima, quāuis à te tāta non ꝓponať, & mea sit tenuior, uo lui tñ pręstolari. Volui) primo ep. sup. Pręstolari) ut ti bi p̄stoler ep. 15. l. 2. Apud te) domi tuę, in tuis agris ep. 15. h. l. In Epeiro) ep. sup. Nos eisdē in locis esse) nos circa eadē loca cōmorari ep. 17. h. l. q͛ si legas, non eisdē lo cis esse, id dicet, quod facere solent exules, qui nō libenter uno in loco cōmoranť. Domo) ep. 15. h. l. Curionis) ibid. Ea) salus. Nihil mādo) est. n. stultum me p̄cipere, quid agatis ep. 15. h. l. Tanta hęreditate) ex qua circiter cēties HS. accepisti, Nep. in uita. Rogādū esse) q̄ppe q̄ mihi ex patria fugiēti HS. CC. & quīquaginta mil. donaris, ibid. Secus) secus, ac deceat, ĩprobe, male. sic ep. 16. l. 1. Cōmissum) pc͞m ep. 15. h. l. Pretermissum) q͛d meritis meis ꝑfectū esse potuit, ut dies & noctes, q͛d mihi faciē

dum esset, cogitares ibid. Geram tibi morem) non suspicabor. Omneisq;) al. tuosq; omneis. Rogatio Sestij) rogatio, quam P. Sestius Tribunus pl. Des. ferre cogitat ep.23.h.l. Habet) & iccirco mihi non placet ibid. Nominatim) de me contra priuilegium ep.15.h.l. Ferre) al. ferri. rectius. Bonis) à Clodio publicatis ep.15.h.l.

CICERO ATTICO S. 21

σχόλια

TRIGINTA *dies erant ipsi, cum has dabam etc.*) Dies erant ipsi) sic ep.8.l.2. fam. & epist.11.l.5. & ep.8.l.6 Scripsi) ep.16.h.l. Ibi) apud te epist. sup. Potissimum) al. potissime. Quãcunque in partem) neq; enim ueritas erit acerba ep.17.h.l. Plenissime) al. planissime. Des) dandas cures ep.15.h.l.

CICERO ATTICO. S. 22

σχόλια

ET *si diligenter ad me Quintus frater, & Piso, etc.*) Piso) C. Piso gener ep.2.l.1. episto.1.&.3.l.14. fam. Plancius) Cn. Plancius Quæstor, pro quo extat orat. ep.9.l.1. Retinet) ep.14.h.l. & episto.1.l.14. fam. In Epeirum) ad te ep. sup. Mihi) cuius spes etiam tenuior semper fuit, q̃ tuæ literæ ep.19. h.l. Nos una decedere) me quidem ad salutem, ibid. se uero ad Tribunatũ orat. pro Planc. fore) si mecum decedat, in quem tot beneficia contulit, & quem gratiosum sperat. Aduentare) in Macedoniam Milites) L. Pisonis Procos. qui L. Apuleio Præt. orat. pro Planc. est successurus orat. in Pis. pro dom. & ep.1.l.14. fam. ubi fortasse Piso, non Ispo legi debet, nisi conuersis literis idem Piso per notam significatur. Dicentur) ut à L. Pisone præmissi. Ab eo) Plãcio. Lentulus) P. Cornelius Lentulus Spinter Cõs. Des. l.1. fam. Promissis, & literis declarat, spem) al. promissis declarat, etiam literis spem. Pompeij uoluntatis) ep.15.h.l.

Eum) Pompeium. Illius) P. Lentuli. Potestate) Pompeius enim eo tẽpore frequens Lentulo assidebat orat. in Pis. & ab eodẽ etiã est ꝓduct⁹ orat. ꝑ Sest. Metello) Q. Metello Nepote Cos. Des. & qdẽ inimico ep.12.h. l. Scripsit) ep.4.l.5. fam. Profectum) ut Metellus ipse simultatẽ deponeret ep.24.h.l. al. perfectum. Ego ꝙ) appendix epistolæ. Item) ut erat in animo ep.sup. Dyrrhachinos) ep.1.&.3.l.14.fam. Ad te) in Epeirũ. Cuicuimodi) al. q̃q̃ modo. Rem) de mea salute cõfectam.

In epist. 23. *Ad* V. *Cal. Dec. treis etc.*)

σχόλια

MENSEM Ian.) quo de me P. Lentulo, & Q. Metello Nepote iam Coss. agẽt orat. post reditum ad Quir. & in Senat. Lentuli) ep.sup. & seq. Metelli) ibid. Pompeij ratione) ut pro salute mea municipia, coloniasq; adeat, & populum supplex obsecret orat. post reditum ad Quir. in Senat. pro dom. & in Pis. Lege) de meo reditu orat. pro Sest. Octo Tribunis pl.) quibus referentibus P. Lẽtulus Cos. Des. autoritate, ac sententia sua, Pisone, & Gabinio Coss. repugnantibus, causam suscepit, ꝙ rẽ talem per alios citius, q̃ per se tardius confici malebat ibid. Promulgata) sed nõ lata. nã meus inimicus promulgauit, ut, si reuixissent hi, qui Rẽp. penè delerunt, tum ego redirem orat. post reditũ in Senat. Attulisse) ad incitandos Tribunos pl. Des. ut anno sequẽti legem de me ferant: quod postea factum est. Si etiam) al. si hæc iam. alij, etiã si. Nostris) qui nobis fauent, ut paulò post, octo nostri Tribuni pl. ego tñ malim legere, nouis, ut orat. pro Sest. eadem de re: magistratib⁹ nouis designatis. Veterum) huius anni, ut opponat nouis quasi κατ' ἀντίθετον. al. uetus. Tribunorum pl.) octo. Rogatio) lex, ut dictum est, promulgata. Ciuitatem) q̃ tamen sibi negat adeptam orat. pro dom. Ordinem) Senatorium. ibid. Cauenda) de domo, & bonis.

ep.20.h.l. Tralatitium) aliunde assumptum. De impunitate) ne puniantur ij, qui de me contra legẽ Clodiam ferant, quum ferre non liceat ep.15.h.l. Leges) ut Clodiam hoc loco. Eius legis) quam de me Tribuni pl. ꝓmulgarant. Ergò) causa, ut mulieres ne lessum funeris ergò habẽto.l.2.de legib. Tertium caput) quod paulò post scribitur. Sanxisse) & postea in curię poste fixisse. ep.15.h.l. Illud ipsum abrogaretur) al. illud ipsum rogar̃, recte, meo quidẽ iudicio. Octo nostri Tribuni pl.) paulò ante. Caput) tertium. Hoc?) al. sine interrogatione. Hac rogatione) de Cicerone reuocando. Scita, hoc) al. scita, S.C. hoc Legem Clodiam) ep.15.h.l. promulgare legem de Cicerone reuocando. Abrogar̃) tollere legem Clodiam. Derogare) aliquid legi Clodiæ detrahere. Obrogare) legi Clodiæ contrariam legem ferre. Fraude) periculo pœnę à Clodio propositæ. orat. post reditũ in Senat. pro dom. & pro Planc. Non liceat) ep.15.h.l. Promulgauit, derogauit) al. promulgarit derogarit. Pœnę, multę'ue sit) al. pœnæ multa ut sit, ut legi melius possit: pœna, multa'ue sit. hoc est, pœna & multa sit ei, qui promulgarit etc. E H. I N R.) nos ex Frontino & Probo legendum putamus: E.H.L.N.R. & ex orat. pro A. Cecin. & pro dom. interpretandum: eius hac lege nihilum rogatur. al. C. M. causa mortis. Atq; hoc) pœnam, multamũe esse, qui promulgasset. In illis Tribunis pl.) ueteribus paulò ante. Collegij sui) al. collegę sui. recte, hoc est, Clodij. Nam Tribuni pl. collegij quidem legibus, sed non collegarum tenẽtur. Quippe qui semper liberam intercedẽdi potestatem habeant. ij uero octo Tribuni pl. Clodij erant Collegæ. orat. post reditum in Senat. Non tenebantur) quũ sint soluti paulò post, quũq; ratum sit, quod prohibeant, quodq; plebem rogent. l.3. de legib. Id) caput, & exceptionem. Contra me) sic enim, res mea poterat impediri. Scripserunt) siquid (ut summatim cõplectar) in hac rogatione scriptũ est, quod

ferre non liceat,eius hac lege nihilum rogať. Noui Tribuni pl.) anni sequentis nunc Dess. Timidiores) ꝓpter legẽ Clodiam. III.Non.) al.III.Non. Nouemb. Lege nulla) præsertim si de altera lege abroganda ferať. Nu mium)al.aut nimium.alÿ affirmãt in ueteribus libris inueniri,Mũmium,quod siue sit uerum, siue falsum, nemo non potest uidere legi oportere: an Mũmium, ut sit L. Mũmi⁹,q̃ Tribuno pl.referẽte Cal. Iun.Senat⁹ frequẽs de Ciceronis reditu decreuerat.orat.ꝑ Sest.post reditum in Senat.& ꝑ dom.quãuis Dion.l.38. λούκιον νίνιον κουάδρατον uocet,& ep.16.l.10.cuiusdã Ninÿ mẽtio fiat. Ac cæteros)septem collegas Tribb.pl.al. aut ceteros. Attulerit)hoc caput. Nõ dubitauerint)cõtra legẽ Clodiã ep.15.h.l. Siue quod)si, qui,legẽdum putamus,ut inuersis literis ita fuerit scriptum,si uiq.& postea descriptum, siue ꝙ. Illud caput)suę legis,uel potius Clodię,qđ Clodius in Curię poste fixerat.ep.15.h.l. Nõ putabant)suã rogationẽ ferẽtes. Ii dein in abrogãdo)alÿ aiř,nos ita legimus.ÿdẽ in eo abrogãdo,ut ita interpreteris.Quaŕ nõ dubitarint,si tã cauti fuerũt in eo capite abrogãdo ÿdẽ, q illud obseruãdum nõ putabant? Id) caput legis Clodię.Soluti)ut Tribuni pl. Est curãdũ)quũ tota lex Clodia de me lata nulla sit iudicãda.orat.ꝑ dom.& sanctiones legũ,quę abrogenť,nunq̃ sint obseruatę.paulò ante. Id caput)paulò añ descriptũ. Legẽ)de me ferẽdã. T. Fabio)al. T. Fadio,qui tũc erat Trib.pl. Des.ep.4. l.1. ad Q.fr. & orat.post reditũ in Senat. T.Visellius) uelí, legať.C.Visellius,ut sit C. Visel.Var.Cicer.cõsobrinus, Aculeõis fili⁹ep.15.h.l. q ꝙ erat iurisco.optie legẽ T.Fadio scribeŕ potuit.i Brut.Sestÿ) ep.17.&.20.h.l.Nõ placet)quod neque dignitatis satis habeat, neque cautionis ibid. Crasso)M.Crasso,quẽ metuo ep.2.l.14. fam. ut inimicũ.ep.lõga ad Lẽtul. Põpeio)ep.13.h.l. De cæteris)ut de Cęsare,nisi forte ita placeat legeŕ:de Cęsare, cuius literas expectabat Põpei⁹.ep.18.h.l. Rẽ)reditum

meum. Perfringantur) aduersarij. Excites) ad nostrā salutē adhorter. ep. 20. h. l. Spei nihil est) ep. 15. h. l. Ames) & sustētes. ep. 19. h. l. Sororis tuæ) Pōponiæ. ep. 4. l. 1. Filio) Q. Ciceroni ep. 2. l. 2. Meū Ciceronem) ep. 2. l. 1. Inuidiam) ep. 16. l. 1. Ignominiam) propter exiliū. Erum nosissimā) propter me ep. 1. l. 14. fam. In Epeirum) ad te. ep. 19. h. l. Initia) præsertim agēdi de meo reditu. Dede rint) Non. Decemb. præsertim, quibus Tribb. pl. magi stratum inibant. ep. 13. l. 16.

V In epist. 24. *Antea, cum ad me scripsissetis. etc)* σχόλια

VESTRO consensu) quum uos consensistis, ut Senatus prouincias decerneret lege Sempronia, orat. ꝓ dom. Consulares prouincias ornatas esse) sic ep. 17. l. 4. armari dixit Liu. l. 40. Vidisse) consentiendo. Consiliū uestrum) de consentiēdo. Reprehēdi) à multis. Erat) in Tribunis pl. Tribuni pl.) noui, qui magistratū tūc inierant. ep. 13. l. 16. Succēsent) propter hūc cōsensum Con silij) consilij uestri de consentiēdo. Causam nostram) de reditu. Susceperant) ut P. Sestius, & T. Fadius, ep. sup. Nostra concessione) qua Senatui concessimus, ut ꝓuincias ornaret. posset etiā legi: uestra cōcessione, ut uestro consensu, paulo ante. Sui iuris) quo & ipsi prouincias decernere solent, ut Clodi⁹ anno superiore, orat. ꝓ dom. Consulibus ornandis) sic ornare Prętores ep. 3. l. 2. ad Q. fr. sic magistratus omnes, Liu. l. 42. sic decēuiros. orat. 2. contra Rull. & quibus ornarētur rebus. Consules) P. Lentulus, & Q. Metellus Nepos. Libere facere) quum iam nihil neque Tribunis pl. neq; nobis, sed Senatui tan tum debeant. Vellent) Coss. facere. Nihil posse) facer. Se inuitis) qui possunt intercedere. al. eis inuitis. Illos) Coss. Hoc idē) prouincias. Inuitis Trib. pl.) qui pñt intercedere. Adiungēdorum) ad nostram causam. Nihil decernere) nam quacunq; de re Coss. uerbum face-

re cęperunt, aut referre ad Senatum, cunctus ordo reclamat, ostēditq; nihil eos esse acturos, nisi prius de me referrant, orat. in Pis. post reditum in Senat. & pro Sest. Amissa est) quum iam prouincias decreuerit. Ea causa) de ornandis prouincijs. Noua) nam Liuius sæpe ostēdit, morem fuisse ut Coss. prius magistratum inirent, q̃ de prouincijs referrent: Hortensius cũ Cos. Des. Verr. 5. dicitur sortitus esse prouinciam, sed nondum ornatam, ut ego interpretor. Designatorum) sed iam Coss. In hoc) in ornandis prouincijs. Cōstantia) Senatus, ut nihil decerneret ante, q̃. de nobis esset actum. Immutata sit) ornatis prouincijs. Iam his) πρόληψις Placuisse) ornari ꝓuincias. Tanta) quanta sunt in prouincijs ornatis. Amicissimo) l. 1. fam. Lentulo) ep. 22. h. l. Metello) ibid. Simultatē) in tribunatu susceptam, ep. 2. l. 5. fam. Deponeret) in templo Iouis, permotus quum Senatus autoritate, tũ P. Seruilij grauitate dicendi, orat. de prouinc. Cons. in Pis. & post reditum in Senat. Hos) Coss. Dess. Tenere) nobis amicos. Potuerimus) Senatui in prouincijs ornādis concedētes. si, uoluerimus, legatur, fortasse magis placeat. Tribunos pl.) nouos. Amiserimus) ꝙ & ipsi nostra concessione omnem uim sui iuris amiserint. Veritas) ep. 17. h. l.

In epist. 25. Post tuum a me discessum etc.

σχόλια

POST tuum à me discessum) & si uideri potest Atticus ex ep. 19. h. l. in Epeirum his temporibus accessisse, ego tamen non uideo, qui fieri potuerit, ut Atticus post IIII. Id. Decemb. quo die superior epistola fuit data, Roma ad Ciceronem, & à Cicerone Romam, & rursus Roma sit ita profectus, ut etiam Romæ ante Cal. Ian. hoc est intra dies summum. 19. esse posset: nisi epistola hæc mutarit locum, uel ita sit legendum: post tuum discessum, scilicet ex urbe, præsertim quum statim dicat:

neque, si ulla spes esset, discessisses: ubi interpreteris necesse est, Roma, ubi Ciceronem iuuare poterat, si spes fuisset. Saluti)al. salutis. Sistas)ep.16.l.10.

In Epist. 26. *Literæ mihi a Quinto etc.*

σχόλια

DE me) de mea dignitate, orat. pro dom. & ne quis ulla ratione rem impediret, orat. post reditum in Senat. Legum) de me reuocando. Lationem) ad populum. Si obtrectabitur) ab aduersarijs, qui calumniari uelint. Autoritate) S. C. Senatus) qui me etiã, si aduersarij diutius calumniarentur, redire iussit. orat. post reditum in Senatu. Venire) ut te sistas ep. sup.

In Epist. 27. *Ex tuis literis, & ex re etc.*

σχόλια

PERIISSE uideo) quum res ita differatur. nam usq; ad prid. Non. Sext. dilata est. ep.1.l.4. Mei) frater, uxor, & liberi. Tui) operæ tuæ.

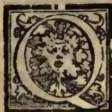
M. T. CICERONIS

EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER QVARTVS

In Epist. 1. *Cum primum Romam etc.*

σχόλια

QVVM primum) hic tacetur penẽ ex VI. Cal. Ian. epi. 26.l.3. usque ad Non. Sept. paulo post. Veni) reuocatus. Cognoram enim) αἰτιολογία ad secundam clausulæ partem pertinẽs. Vt uere scribam) accipit ueniam quasi illum primo leuiter accusaturus. Nec fortio-

rem) ꝙ & tu timuisti. ep.15.l.3.al. fortiorem. Nec prudentiorem)in re mea,in qua nihil mihi tuæ prudētię impertisti.ibid. al.prudētioremq́;. Nec etiam)al. etiã. Ob seruãtiam)qua tantum lachrymas prębuisti dolori meo ep.15.l.3. Diligētem)non nimium diligens fuisti, quãdo passus es me,quo tu abundabas,egere cõsilio. ibid. Erroris)culpę. ibid. & ep.3.l.14. fam. Totius)alij,potius. Furoris) qui nos cæcos fecit. ep.15.l.3. Falsi rumoris) Pompeium,Cæsarem, & Crassum saluti meæ inimicissimos eē,ut Clodius prędicabat.orat.de resp. pro Sest. & in Pis.alij,timoris. Dissidium)discessum. Tulisse) ita, ut teipsum consolari nemo posset,ep.11.l.3. Contulisse) l.3.iccirco nil prius faciẽdum mihi putaui,quàm ut tibi absenti de hoc reditu gratularer.atq; hic,& præterea sæpe ut reditu lætior suo utitᷣ dichoreo,qui per se ipse præclarè cadit. in orator.quem lib.3. non tam sæpe inuenies. Arbitrati sumus)tenuis enim semper nostra fuit spes ep. 19.l.3. Forẽsem)ep.22. l.2. Autoritatem) ꝙ sentẽtię nostrę magnum pondus in Senatu habeant,ut ante.ep.longa ad Lẽt. Gratiam).ep.10.l.3. Optaramus) al. optamus. Familiari) ep.3.h.l. Direpta sit) à Coss. & Clodianis.orat.post reditũ in Sena.ꝑ dom.de resp.& in Pis. Ea inscribã) alij, ea scribã. Dyrrhachio) q̃ perrexerã. ep.22.l.3. Sum profectus) Brũdusiũ uersus. Lata) ad populum,ut expectabã. ep.26.l.3. De nobis) de nostro reditu. Natali suo) orat.pro Sest. Idem natalis erat.) ibid. Brundusinæ coloniæ) ibid. & Liu. l. 19. Tuę uicinæ Salutis) cuius ædes est propè domum tuam in colle Quirinali ep.39.l.12. & P.Vict. regione.6. Multitudinę)al. à multitudine.rectè,ut sit,res celebrata est à multitudine, summa Brundusinorum gratulatione : nisi malis ita dicere,res animaduersa à multitudine, celebrata est summa gratulatione, quod non esset tam absonum,quàm ἐπίθετον ,summa, cum multitudine cõiungere,quod nescio,an unq̃ legerim. Cognoui) quũ tñ ego

ante Brūdusium uenissem ea spe, fore, ut lex perferretur, ut perlata est: & si perlata nō fuisset, ut autoritate Senatus uterer ep. 26.l.3. qui me Cal. Ian. reuocarat. orat.in Pis. Omnium ætatum, atque ordinum) orat.pro dom. Concursu Italię) Italiæ motu, municipiorumq; cōcursu. ibid. Legem) de meo reditu. Comitijs cēturiatis) ut eędē centuriæ, quæ me Cos. fecerant, Consulatū meum comprobarent. orat.post reditum in Senat. Perlatam) prid. Non. Sext. paulo ante, à P. Leutulo Cos. de collegæ Q. Metelli sentētia.orat.in Pis. Honestissimis) al. honestissime, fortasse rectius. Legati) Italię, mihi gratulatum publice missi.orat.in Pis. Non uenerit) quippe quum mihi ipsa Roma prope conuulsa sedibus suis ad me complectendum procedere uisa sit. ibid. Inimicos) Clodianos homines. Id ipsum) inimicos esse, quod in libris etiam, ex aliqua expositione, ut arbitror, antea describebatur. Non liceret) quum manifestum esset. Portam Capenam) quę hodiæ porta Diui Sebastiani dicit. Capitoliū) atq; inde domū.orat.pro dom. Non. Sept.) die. 27. postq̄ Brundusii cognoram legem eē perlatam. Egimus) orat. post reditum in Senat. Caritas) orat.pro dom. Theatrum) ubi tunc L. Cęcilius Rufus Præt.ludos Apollin. faciebat. Ascon.in orat. pro Mil. Concurrissent) ad templum concordiæ.orat. pro dom. Impulsu Clodij ibid. Mea opera) quasi uero ego aut rei frumentariæ pręfuissem, aut compressum aliquod frumētum tenerem. ibid. Haberetur) à P. Lentulo, & Q. Metello Coss. ibid. Vocaretur) q̄ omnes uidebant illum rem facillime perfecturum.ibid. Postularet) quasi ad referendam gratiam uocans. ibid. Dixi) rogatus. ibid. Abessent) discessissent. ibid. Dicere) & in Senatu esse. ibid. Messalam) ep.9.l.1. Afranium) ep.15.l.1. Eam rem) curationem frumētariam. Susciperet) etiam extra ordinem. orat. pro dom. Ferretur) ad populum de re frumētaria. Recitato) apud populum. Quum concio) quum multi

tudo,quę à me nominatim,ut id decernerem,poſtularat, al.cõtinuo.al.quum populus fortaſſe rectius,quum paulo poſt dicat, habui cõcionẽ ita, ut nõdum concio, quæ data non ſit,uere appellari poſſe uideat̃:κακέμφατον pręterea ſic uitat̃: quamuis Cicero nõ ſemper fugiat,ut quũ Coss. ep.ſeq. quum cõmodiſſime,ep.8.l.1. quę quęſita, Phil.1. Inſulſo)al. inſueto. Habui concionem)non illã orationem,quæ extat poſt reditum ad Quirit. ſed diuerſam.hęc enim habita eſt de caritate frumẽti, in illa de ea re tenuis eſt mẽtio,& ea, quæ oſtẽdat potius uilitatẽ fuiſſe: & uerisimile uidetur,Ciceronem ſi minus ante,q̃ Senatui gratias ageret certe non poſt aliquot dies illam habuiſſe,ſed ſtatim, quum Senatui gratias egiſſet : ut alias coniecturas mittam. Prętorem)Appium Claudiũ Clodij fratrem.ep.ſeq.Duos Tribunos pl.) Sext. Attilium Serranum,& Q. Numerium. orat.pro Seſt. & Aſcon. in orat. in Pis. ubi Cicero Tribunos de lapide emptos uocat. Dederunt) mihi priuato cõcionem, quam aliter habere nõ licuiſſet,ut Clodio.ep. ſeq. al.nomẽ dederũt. Coss.)P. Lentulus,& Q. Metellus Nepos. ep.24.l.3. & P. quidẽ Lẽtulus eo aſtu,ut dum Pompeius rem frumẽtariam curaret,ipſe ad reducẽdum Regem Ptolemęũ mitteretur. Plutar. in Pomp. Pompeio) ut Proconſuli. Cęs.l.6.bel. Gall. Aſcon.in orat.pro Mil.& Dion.l.29. Quinquẽnium)Dion.ibid. Alteram) legem. Meſſius) niſi Meſſinius,qui tunc erat Tribunus pl. legat̃,non uideo, qui priuatus conſcribere legem poſſet. Nam & ſi Meſſius Pompeij fuit familiaris, ep.15.l.8. illum tñ ego inter eos,qui magiſtratum tunc gerebant, numerari non uideo orat.poſt reditum in Senat. niſi forte Aedilis erat, ut ſignificat Hircius de bel. Afr. unde cognoſcimus duos fuiſſe Meſſios, alterum Pompeianum, alterum uero Cæſarianum,al. Meſſala, quod nec multum placet, ꝙ is erat priuatus & conſularis,& hic magiſtratum gerebat,quum legem ſcriberet,& à Conſularibus ſeparatur.

Adiunxit)adiungit,requirit uerbū,dat. Nostra)conscripta ex S.C. in nostram sniam facto.Cōsularis)à Coss. conscripta. Non fereda)ut Pompeio nimium tribuens. Illam)Consularem. Dicit)ut modestus uideat,sed dicit tantum,& per familiares alteram quęrit,ut ep.1.l.1.fam. atq; idipsum more suo.ep.9.h.l. Familiares) Pompeij. Hanc)Messij legem uelle dicūt. Fauonio)ep.1.l.2. Fremunt)uidētes consularem legē à familiaribus Pompeij sperni,& alteram quęri. Tacemus)ne quem dicendo irritemus. Domo)ep.15.l.3. Pontifices)ad quorum collegiū,decreuit Senat⁹,ut de religione ædiū mearum referret.orat.de resp. Responderant.)domus mea iure esset à Clodio cōsecrata nec ne al. responderūt. Religionem) quam Clodius in meam domum intulit. orat. pro dom. Aream)Vitruui.l.1.cap.7. Superficie)quod supra solum ędificat.Ex S.C.)orat.de resp.Æstimabūt) ep.seq. Sin aliter)sin Pontifices non sustulerint religionem. Demolientur)Coss. Locabunt)restituendam.ep.seq. Fluxæ) ibi. Perturbati)& cōminuti.ep.3.h.l. Quædam domestica)ut odium inter Terētiam,& Quintum fratrem,nisi fallor,ep.1.l.14.fam. Amo)quāuis Terentiā oderit. Debeo)ut frater,& illi obligatus,qui in me pietate filius cō filijs parens,amore, ut erat, frater inuētus est. orat. post reditum in Senat. & ad Quirit. Alterius uitę) ab istis principibus alienæ. ep.5.h.l. Iam quidam)al. nam quidam. Defenderunt)hinc defensores dicunt.ep. seq.Occulte)hinc occulta nōnullorum odia uocat ep.longa ad Lentul.Inuidere)ut Cato. ep.3.l.7.

In Epist. 2. Si forte rarius tibi à me quàm etc.
σχόλια

NE occupationi quidem)tabellariorum igitur, penurię. Veni) reuocatus.ep.sup. Prioribus) superiorib⁹. Fluxę)ibid. Domo)ep.15.l.3. Diximus)pro domo orationem,quę extat. Pontifices)ep.sup. Aliquid) τι, ut

ep.15.l.5. Nunquàm aliàs fuimus) aliquid. Iuuentutí noſtrę)Romanę,quã docere, & erudire cupimus.l.2.de Diuinat. Deberi nõ poteſt)eſt enim edẽda, ut eã iuuentus legere poſſit:& ſi edetur,non debebit. Tibi)ut Ariſtarcho.ep.11.l.1. Decreſſent)de mea domo. Populi iuſſu)erat enim lex Papyria,q̃ uetabat iniuſſu plebis ædes, terram,aram conſecrare. orat. pro dom. Plebiſcito) al. plebiſcitu,ut mãdatu in antiquis decretis.al. plebiſcitis. al. plebiſcitu.15. Ei rei) domui dedicãdæ. Prgefectus) à populo.orat.pro dom. Iam partẽ)alij, eam partẽ,quod ꝓbo. Areæ)ep. ſup. Eſſet adiudicata) quia nemo ei rei populi iuſſu fuerat prgefectus,quũ in lege Clodia ne uerbum quidem unum eſſet conſecrationis. orat. pro dom. & ſit adiudicata,uel paulò ante,dubitabat,locutio uidetur poſtulare. Ille)Clodius. Concionem)orat.de reſp. Appius)App. Claudius frater.ep.22.l.2. Ei)Clodio priuato. Dedit)ut Prætor.orat.ꝑ dom.& in Pis.& Dion. l.36. Nunciat iam populo Põtifices)uide,an magis placeat legere:nunciat populo iã Põtifices. Suã libertatẽ) cuius ſimulachrũ Clodius ipſe dedicaſſet, orat. ꝑ dom. ita ut ſuã appellaret, uel q̃ populus Ro. ita ſuã putaret, ut pro ea in ferrum rueret,ut inquit Poeta:ut hic tam populi Ro.libertatẽ,quã Libertatis Deã,cui Clodius Ciceronis domũ conſecrarat,interpretari poſſis,præſertim quũ uerbũ illud,ſequant̃,uſurpet,quod in primis uſurpabant ij, qui libertatem defendebãt. Vt defendãt)ui defendant,ſi quis legat, fortaſſe probet:hoc eſt, ui contra uim Ciceronis defendant.al. defendãt. Hominis)Clodij.Ex S.C.)ep.ſup. Porticum Catuli)porticum,quam Q. Luctatius Catulus,qui cum C. Mario Cos. fuit, in domo M. Flacci euerſa,& publicata de manubijs Cimbricis fecerat.orat.ꝑ dom. Reſtituẽdam) à Clodio euerſam.ibi. Locaſſent)ſuo noĩe ep.ſup. q erãt. Senatores) nam Põtifices eſſe poterãt, qui nõ erãt Senatores. orat, de reſp. Marcellin⁹)Cn.Lẽtulus Marcel.Cos.Des.ibi.

Primus)& Princeps dicitur ibid.ut Cos. Des.Gell.l.4. cap. 10. Secuti) Pontifices. Lucullus) M. Lucullus orat.de resp. Collegarum) Pontificum. Iudices) ita est enim illa interpretatio Pontificum,ut ĳdem potestatem habeant iudicum,orat. de resp. Legis) Clodiæ. Statuisse) ut Pontifices paulo ante. De lege) Clodia,qua Clodius Ciceronis domum cõsecrasse uideri uolebat,quum ne uerbum quidem in ea esset consecrationis. Statuturos)ut Senatores. atq; hic in ueteri libro ita recte legit: in Senatu de lege statuturos cũ Senatu.Itaq; suo quisq; horum loco sentẽ. Quo autem loco quis sententiam rogaretur,docet Gell. l.4.cap.10. Cupĳt) ut Cato solebat.ep.14.l.1. Diem consumere) ne quid decerni posset, sic.ep. 2.l.1. fam. Factus) à Coss. ut ego puto. Fieret S.C.)domum meam iudicio Pontificum religione liberatã uideri.orat. de resp.Omnibus) Senatoribus. Vnũ) Clodium. Serranus) Sext.Attilius Serranus Tribunus pl.ep.sup. Consules) P. Lentulus, & Q. Metellus Nepos. Ordinis) Senatorĳ,qui à Serrano, qui intercesserat,contẽni uidebatur. Eius) Serrani. Cornicinus)Cn. Oppius Cornicen, qui Cornicinus hic quasi per notam appellatur. Veterem fabulam)ut se abĳceret ad generi pedes,quod aliàs fecerat.orat. post reditum ad Quirit. & p Sest. Generi) Serrani,ibi. Ille) Serranus. Noctẽ) ad deliberandum. Cal. Ian.) quãdo noctem sibi etiam ad deliberandum postulauit.orat.post reditum ad Quir. & pro Sest. Vix tamen) uix tandem , magis placeret . Sibi) multi delent , quasi uero semper Laurentio Vallensi sit credẽdum , qui locutiones huiusmodi nõ probet. Concessum est)nox ad deliberandum concessa est. S. C. factum est) quo negotium magistratibus est datum,ut curarẽt, ut sine ui mihi ædificare liceret. orat. de resp. Locarunt) ep. seq. Illam porticum) quicquid in ea porticu Clodius uel ædificarat, uel consecrarat,demoliti sunt,ut tota,& sine ulla religionis suspitione pos-

fet reftitui. Superficiem) ep.fup. De confilijs fententia) fic in Brut.& cum confilio cognofcere. Philip.2.& ep. 18.l.16. HS. uicies)aureorum quinquaginta millibus,ut fubducunt,qui ifta collegerunt.tanti de Craffo emerat. Gell.l.12.c.12. Tufculanam uillam)à Gabinio direptā. orat.poft reditum in Senat. Quingētis millibus) duodecim aureorum millib⁹,& quingētis. Formiano.ep.4.l.2. HS. ducētis quinquaginta millibus)fex aureorum millibus,ducētis,& quinquaginta. Profuiffet) nam pudor hic prodeffe debuit,qui aliquando ὀνίνησιν, ut inquit Homer. Iliad.ω. Iidē) ep.fup. & ep.longa ad Lētul.Iidē) ἡ παλίλληψις. Pēnas inciderant)prouerb.fine pēnis uolare. Nolunt eafdem renafci)ne altius euolem,ut loquit̄ ep.6 l.1.fam. Varronis)ep.25.l.2. Tui)amici.ep.18.l.3. Noftriq;) ep. 22.l.2. Legari)inter quindecim legatos epif. fup. & ep.17.h.l. Quin) hic mihi non fanè difplicet ita legere,ut eft in alijs libris defcriptum, præfertim quum, integrum, & poffe hoc ordine fimul iungantur neceffe fit,quæ uerba idem penè fignificant.quin,nifi uellem,mihi effet integrum: aut,fi comitia Cenforū proximi Confules haberent,ut petere poffem : aut uotiuam legationē fufciperem prop. Proximi)anni fequētis.Cōfules)Cn. Lētulus Marcellinus,& L. Martius Philippus, orat.de refp. Petere)Cēfuram. Votiuam) quæ uoti caufa dat. ep.18.l.2. & ep.11.l.15. Sufcipere)al.fufciperem.al.fumpfiffem. Omnium fanorum , ac facrorum locorum)al. omnium fanorum locorum.nos legimus:omnium facrorum locorum:quod doctis probatum iri credimus. Petendi)Cenfurā. Exeundi)legatione uotiua. Meritorū) in me reuocando ep. fup. Domefticarum) ibid. Ædificatur) ex S. C. quo mihi fine ui ædificare licet. orat. de refp. Scis)fcir̄ potes,ut fępe expertus. Nec relinquere). ut gratum. Nec uidere)ut euerfum. Profcripfi) ne reficiam.ep.11.l.9. In ea re)in liberanda domo. Dedecus) nam carere domo fine magno dedecore nō poterā.orat.

pro dom. Absens)nunc. Pręsentes) senserũt. ἀντίθετον.
Meos defensores)qui me absentem defenderunt.ep. sup.
Omnia)quę mihi propter rei familiaris naufragia erant
necessaria.ep.longa ad Lentul. Quo in genere)in re familiari
ep. sup. Laboratur)ibid. μυστικώτερα)magis arcana,ut
ep.4.l.6.quippe quũ literis non cõmittã ep.sup.
A fratre,& à filia)non igitur ab uxore,ut ibid.& hic uidetur
significare. Expectamus) requirimus.ibid.

In Epist. 3. A uere te certò scio,tum etc.

σχόλια,

CERTO scio)certè scio. Quo modo)[al.q̃ aio.
Armatis hominibus)Verba ex interdictis sumpta.ep.13.
l.7.fam. & orat.pro Aul. Cecin. Expulsi sunt)à Clodio.orat.de
resp. Area) ep.1. h.l. Porticus Catuli) ep.
sup. Ex S. C.)ibid. Consulum.)P. Lẽtuli,& Q. Metelli
Nepotis.ibid. Reficiebatur)restituebat.ibid.Quinti
fratris) sic ep.longa ad Lentul. neq; adiutus es de ui
nefaria,qua cũ fratre eram domo expulsus. Domus) in
Carinis.ep.4.l.2. ad Q. fr.& P.Vict.reg.4. Cõiectu lapidum)coniectu
lapidum,qui in area nostra erant ita,ut
ex ea sumptos in domũ Q. fr. coniicerẽt. Area nostra)
ut sacrę uiæ,& Carinis uicina. ep.24.l.2. Inflãmata) incẽsa.orat.pro
Mil. Coniectis ignibus) Clodius enim saxis,&
ignibus , & ferro uastitatem meis ædibus intulit.
orat.de resp. Gemitu)hinc decreuit Senatus eos, qui id
fecissent,lege de ui teneri.ibid. Ille)Clodius Furere)al.
ruere ut ep.14.l.2. Iudicium) quo Milo illum de ui postulauit.orat.
post reditum in Senat. & pro Mil. Nolebat)fugiebat,atque
adeo,ut multi etiam legunt,tollebat.
orat.post reditum in Senat.atque idipsum Q. Metello
Nepote fratre Cos. App. Claudio item fratre Præt. &
Sext. Attilio Serrano Trib. pl. fauẽtibus, qui potissimum
exẽplum præclarissimum in posterum uindicãdæ
seditionis de Rep. sustulerunt.ep.longa ad Lentul. Dif

ficilem) ad defendēdum. Manifeſtamq́;) manifeſtoq́; malam. Id) qui de accuſabatur, hoc eſt, uim feciſſe. Decimum) hic & Sext. Clodius facinorum, & ſtuprorum P. Clodij erant autores. orat. pro dom. Deſignatorem) uel qui uerè deſignator eſſet, uel qui unumquēq; ad cædem deſignaret, ut Catilina. orat. 1. in Catil. Gellium) nutriculam ſeditioſorum omnium. orat. in Vatin. & pro Seſt. Difficiliorem) nam uix difficilior eſſe poteſt, quum tot cædes adhuc fecerit. Sacra uia) ep. 24. l. 2. Diſcederem) al. deſcenderem, idq́; magis placet. Inſecutus eſt) Clodius, & ad Regiam me penè confecit. orat. pro Mil. hæc enim Regia erat in ſacra uia. Aſcon. & ibi Cicero dixit, nuper, ut ep. 20. l. 2. Veſtibulum M. Tetij Damionis, qui erant) al. ueſtibulum Tetij Damionis qui erant. nos libenter legeremus uel, ueſtibulum M. Tetij Damionis, qui erant: uel, ueſtibulum Tetij Damionis, qui erant, ut omnino in ordine iungas, operas Damionis, qui Clodij libertus, & apparitor dicitur ab Aſcon. in orat. pro Mil. Ipſe) Clodius. Dięta) moderato uictu. ep. 1. l. 2. Cheirurgię) medicinę, quæ manibus tractatur. ibid. pulchra tralatio, qua oſtendit noluiſſe, Clodium occidi, quum poſſet. Ille) Clodius. Trudi) al. uideri: unde uocari, legendum eſſe docti, niſi fallor, iudicabunt. Catilinas) ep. 1. & 13. l. 1. Acidinos) epiſt. 27. l. 12. atque hic nos C. Manlium Acidinum, qui princeps belli Catilinę faciendi fuit, orat. 1. & 2. in Catil. & Salluſt. potius, quàm Manlium, qui regnum appetiuit, ſignificari credimus, quum quia Cicero referendis hiſtorijs ordinem temporum frequenter ſeruare ſolet, tū quia non potius hoc loco Manlium, quàm Melium, aut Caſſium poſuiſſet, quos ferè ſemper coniungit. al. Siciniosq́;, unde quis credat, legi etiam poſſe: Sidicinosq́;, ut L. Sidicinum ſignificet, quem furentem ſtudio rerum nouandarum Catilina eſt adeptus. Portius Latro in declam. Milonis) T. Annij Milonis, pro quo extat oratio. Do-

mum)paternã. In Ceramio)al.in Cerano: ꝙ nisi legas, in Carinis,ubi fuit Ciceronũ auita domus P. Vict. reg. 4.haud facile inuenias,ubi Romæ locus iste fuerit. Ipse) Clodius.P.Syllę)pro quo extat oratio. Sumpserat) ꝙ forte esset amicus,certe creditus est fuisse Catilinę cõiurationis conscius,orat.pro P. Syll.& Salust. Anniana Milonis domo)domo Miloni à C.Annio auo materno cum reliqua hæreditate relicta, Ascon. in orat. pro Mil. Q. Flaccus)hic à nobis adhuc quæritur. Ipsum) Clodium. Cupiuit)occidere. Ille) Clodius. se in interiorem partem ædium abdidit.Sulla se in)al. ex interiorem ædium Sylla se in.Velim docti uideant,an coniectura hæc probari possit:ex interiore medium ἐσύλασε. In hoc sensu,Clodius,quum prius esset interior,& domesticus,tunc se quasi medium Syllæ fecit, quasi Sylla ἀπὸ τοῦ συλᾶν deduci possit. In Senatu)nos fuimus questuri. Domi Clodius)se continuit. Egregius)fuit in Senatu pro me. Marcellinus) Cos. Des.ep. sup. Metellus) Cos. ep. 22.l.3. Dicendi tempus) quo uti uolebamus. Exemit) nobis ut Cos.& Clodij frater.orat. pro dom. Adiuuãte) tunc & si aliàs mihi fauit,orat.post reditũ ad Quir. Oppio)ibid. & ep.sup. Familiari tuo) ep.ult.l. 11.fam. si modo is est. Constantia)pręsertim quum Serranum generum rogabat,ne intercederet.orat. post reditum ad Quir. & pro Sest. quãquàm per notam Hercule, uidetur significare nescioquẽ,qui uel Hercules diceretur ab illis:uel ipse frequẽter hac particula Hercule,siue me Hercule uteretũ,ut ep.6.h.l. Literę Sestius furere) al. literę Sestij fuere : quod magis placet,quum & oratio melius cohæreat,& illis temporibus Sestius non modo literas orat. post reditum in Senat. sed pueros etiam ad Ciceronem miserit.ep.17.l.3. quamuis porrò his indignitatibus Sesti⁹ furere dici possit. Cicero tñ, mea quidem sententia,furere nõ diceret uirum de se tam bñ meritum, etsi non ita multò post illius peruersitatem accusauit ep. 4.l.2.

4.l.2. ad Q. fr. Ille) Clodius. Comitia sua) ędilitia, quibus postea factus Ædilis, iudiciũ effugit. Dion.l.39. Marcellini) ut Cos. Des. ep. sup. De scripto) sic orat. p Cn. Planc. & Philip.8. Areę) ex qua expulsi sunt fabri. Periculi mei) in sacra uia. Iudicio) quod de ui Clodiana cõstituẽdum esset. Anteferret) ep.1.l.2. ad Q. fr. Pro scripsit) ipse Marcellinus. Se) ut Cos. Des. Dies comitiales) quibus cum populo agi licet. Macrob.l.1. Satur. Seruaturum) ne agi cum populo possit. nam libri Augurum negant fas esse, agi cum populo, quum de cœlo seruatum sit. orat. pro dom. ita dies comitiales eximentur, ut ep.4.l.2. ad Q. fr. & iudicium constituetur, ut sententiam dixit Marcellinus. ep.1.l.2. ad Q. fr. Turbulentę) ꝙ comitia impediant. Metelli) Cos. & Clodij fratris, qui turbulẽtus describitur ep.2.l.5. fam. Temerariæ) hinc ipsum Appium penè temerarium in credẽdo describit. ep.8.l.3. fam. & incõstantem uocat. ep.1.l.8. Appij) ep. sup. Furiosissimę) hinc furorẽ dixit. ep.18.l.2. & furiam ipsum uocauit. orat. pro dom. Publij) P. Clodij. Milo) ut Tribunus pl. qui poterat etiam Consuli obnunciare, ut Sestius orat. pro Sest. In campum) in campum Martium, ubi comitia haberi solẽt. ep.2.l.2. ad Q. fr. al. Miloni C. Appius. Obnunciasset) ut comitia impediret ita, ut iudicia fierent, quibus Clodium de ui postularet. obnunciat porro, qui rem malam nunciat. nam proprie obnunciare dicunt Augures, qui aliquid mali ominis, sæuumq; uiderint. Donat. in Adelph. ut fulmẽ, quod comitiorum est uitium, quum nefas sit Ioue tonante, fulgurante, comitia populi habere. l.2. de Diuin. Comitia) præsertim Ædilitia. Media nocte) al. ante mediam noctem. Fugitiuorum) seruorum, quorum consilijs utitur. paulò ante. Deiectas) al. delectas. placet legere, deletas scilicet à Q. Flacco. paulò ante. In campum. Martium. Contentio) de comitijs. Fratrum triũ) Q. Metelli Nepotis, Cos. Ap. Claudij Prȩt. & P. Clodij. Turpis) ut

contra omnes ferè suscepta, & suscepta, ut Clodius iudicium effugeret: quo nihil in libera ciuitate turpius esse potest. Metellus) Cos. Postulas) Milonem decipere cupiēs. Sibi) ut Cos. comitia habere uolēti. Die) non autem nocte. Foro) foro Romano propè Capitolium posito. Hora prima) diei. Comitio) quod propè forū Romanum, & longe à campo Martio erat. XI. Cal. Ian.) atqui postridie XII. Cal. Decēb. sibi obnunciari postulauit. Ian. igitur deleas necesse est. Venit) ut in foro obnunciaret, ut ille postularat. Metellus) Cos. In Campum) Martiū. Currebat) ut comitia haberet ante, quàm Milo obnunciaret, atq; id ipsum, quum dixisset, se in comitio fore. Assequitur) ante, q̄ ille in campum perueniret. Lucos) qui multi sunt prȩsertim in regiōe Esquilina. Varr. de ling. lat. & P. Vict. reg. 5. Hominem) Metellum. Cos. Milo) certior ea de re factus. Conuitio) præsertim q; mētitus esset. Nūdinȩ) quib9 comitia haberi non licet. Plin. l. 18. cap. 3. & Macrob. l. 1. Saturn. VIII. Cal.) siquis paulò accuratius cōsideret, uideat fortasse. VII. Cal. legēdum. Tenebat) ut Cos. comitia habere uolēti obnunciaret. Marcellus) uel M. Marcellus, qui tardus etiā dicitur, ep. 10. l. 8. fam. uel C. Marcellus, quem timidum uocat. ep. 15. l. 10. candidatus) ædilitius. Paucis pānosis sine laterna) al. pauci pānosi sine laterna al. paucis pānosi sine alāterna. uide, an legi possit: pauci pānosi sine lacerna, uel pauci pannosi sunt à laterna: uel pauci pānosi sūt à Lauerna. Clodiãos. n. sp. ferè latrōes uocat, ut orat. p Sest. Meo cōsilio) nō suo ipsi9. Fieri) à Milone. Illo heroe) Milone. ut ep. 14. l. 1. Comitia) ȩdilitia. Publiū) P. Clodiū. Reum) de ui. (Nisi ante occisus erit) à Milone fore puto) atqui iampridem Milo Clodiū de ui postularat, orat. post reditum in Senat. ut uix dicere possit, reum à Milone fore puto, quum Clodius Milonis lege Plotia reus & tūc esset, & semp fuerit, quoad uixit, orat. pro Mil. Est pręterea uidēdum, an Cicero ita

loqui soleat: puto Clodium à Milone reum fore. Mihi certe, ut nunc est, legere placet, ut in meo libro scriptum est: nisi ante occisus erit à Milone, fore puto, præsertim quum statim quasi rationem reddat. Si se inter uiam obtulerit) sic Plaut. in Aul. mecum cogitare interuias occœpi. al. si sentitur ueiam obtulerit. al. si se uti turbe iam obtulerit: unde legere possis, uel, si se ultro in uia obtulerit: uel, si se ultro uel iam obtulerit: atque eo magis, quod ibidem ita leguntur illa uerba, occisum iri iam, ut, iam, repetat. Milone) ut ad talem pestem funditus delendam nato. orat. de resp. Non dubitat) Milo. Facere) Clodium occidere. Casum) exilium, in quod ego sum proiectus, quòd ciues indicta causa necassem. Nō extimescit) etiam si Clodium tollat. Vsus est) ut ego Pompeij, qui mihi inuidebat ep.10.l.1. & ep.9.l.3. Crediturus) ut ego Pompeio, ep.20.l.2. Re familiari) epist. 1. huius lib. cuius naufragia uocat epistola longa ad Lentulum. Comminuti) & perturbati. episto.1. huius lib. Liberalitati pro facultatibus nostris) liberalitati, qua ad facultates nostras resarciendas est usus. sic enim libuit interpretari, quòd addit, ne omnino exhaustus essem. uel respondemus liberalitati Quin. fra. quantum ferunt facultates, ne exhaustus essem. Amicorum) ut Vestorij. ep.6.h.l.

In Epist. 4. *Periucundus mihi Cincius fuit etc.*

CINCIVS) ep.5.l.1. Te esse in Italia) te in Italiā ex Epeiro uenisse. Scias) aliȷ̄ sinas. Vtique) sic ep.25. l.2. prorsus ep.11.h.l. Sis) Cœnes. ibid. Perbelle) hic uidetur eē principium alterius epistolæ. Nam Cicero prima epistola Romæ, extrema ruri uidetur esse, & Atticus, contra: nisi Romę domi suę uelit eē, quāuis absit ipse. Designatione) ad libros disponēdos. ep.8.h.l. Tyrannionis) ibi. & ep.4. l.2. ad Q. fr. Putaram) antequàm Romam uenirem ep.1.h.l. Etiam) & iam, legi etiam potest.

Ad cætera adminiſtris). al. ad hoc cætera adminiſtres, quod uel defendi, uel certe legi poteſt: hoc eſt ad cętera adminiſtris. Vos Gręci) ep.17.l.1. συλλάβους) librorum indices. Sed hęc) facias uelim. Piliam) uxorem tuam, certe ſponſam. Adducere) ſi potes adducere, ſi tibi cõcedũt parẽtes, ut eam addducas, quam nondum duxeris. Æquũ eſt) ut eam adducas, quæ tibi ſit deſponſata, & ut mulier, uelit, ac cupiat fortaſſe huiuſmodi loca uidere. Locum) gladiatorium. Gladiatores) quos Cęciliani funeris gratia emiſti, ut conijcimus, ex ep.20.l.3. uel lucri. ep.6.l.2. ad Q. fr. Pugnare) & ita rem bene gerere, ep. 8.h.l. Locare) iſtos gladiatores alijs munera dantibus. His) ſuperioribus. Muneribus) ſpectaculis. Liberaſſes) rude donaſſes, numis, quos dediſti, ex hiſce locationibus receptis. Poſterius) agemus. Diligenter) al. diligenter aduerte.

In epiſt. 5. A in tu? exiſtimas ab ullo mal. etc.)

σχόλια.

AIN tu?) ut ep.6.l.12.& alibi. Exiſtimas) al. an exiſtimas. al. me exiſtimas. Mea) ſcripta, ut poema. ep.8.h. l. Probariq́;) ep.10.l.1.& ep.10.l.16. Ab eo,) Q. fratre, ep.6.l.2. ad Q. fr. uel potius Cæſare. paulo poſt, & ep. 13. ad Q. fr. quid?) ut ep.3.l.7. Circũrodo) paulatim quaſi molior. μεταφορά, à canibus, qui circũrodũt, quod poſtea deuorant. ſic Cicero quaſi tẽtat paulatim, quod tandem facturus eſt, ut relictis optimatibꝰ, Cæſarem, & Pompeium ſequatur. Deuorãdum) perficiẽdum, ut à priſtina ſentẽtia diſcedã. Subturpicula) ꝙ aliter facerem, atq; mihi Calliope pręſcripſit ep.3.l.2. παλινῳδία) recantatio; qua quos adhuc laudaui, uituperarem, & contra. ep.9.l.2. Valeant.) χαιρέτωσαν. Conſilia) de Rep. ἀριστοκρατικῶς defendẽda ep.3.l.2. Principibus) ut M. Catone, Hortẽſio, & reliquis, quos nutu etiam ſignificat ep. longa ad Lẽt. Inductus) ep.15.l.3. Proiectus) conіectus in fraudẽ. ibid. Hoc erat in animo) al. hoc eram aio. Con

ſentirem)poſt reditum,ut ante cõſenſeram. Iidẽ) tales, perfidi,& inuidi.ep.9.l.3. Te autore)ep.1.l.7. Facerem) ut meam uoluntatẽ ad Pompeĳ, & Cæſaris dignitatem aggregarem. Scriberẽ)quod nunc feci. Imponere) his ſcriptis quaſi prędibus. Coniunctionis) cũ Cæſare prę ſertim,in quo colẽdo tam indormiui diu.ep.13.l.2.ad Q. fr. Ne quã mihi liceret labi)poſtquàm ſcripſiſſem. Ad illos) principes. Mei) in re familiari ualde perturbati. ep.1.h.l. Inuidere)ibid. Sed tñ modici fuimus, ὑποθέσει. ut ſcripſi:erimus uberiores)al.ſed tñ modici fuimus ἀποθέσει,ut ſcripſimus:uberiores. nos credimus legendum eſſe:ſed tñ modici fuimus, ὑποθέσει, ut ſcripſimus, uberiores, & interpretandum hoc modo:in ſcripto fuimus modici,& temperati,& ſi ὑποθέσει, argumẽto,& materia eramus,ut ibi etiam ſcripſimus,uberiores, ſi modo ea fierẽt, quæ ſequuntur. Ille)Cæſar. Accipiet) mea ſcriptã,uel me ipſum in amicitiam. Ii)Cato, & reliqui. Subringentur)taciti ſtomachabuntur, ut canes latraturi.Donat.in Phorm. Villam)fortaſſe Tuſculanam.nã Catulus Tuſculanum habuit.l.2. de orat. Moleſte ferunt)ut inuidi. Domum) reſtitutam. ep.2.h.l. Ædificare) quod uel ex S.C. mihi facere licebat.orat.de reſp. Si quibus ſententĳs dixi)ut de agro Campano.ep. longa ad Lẽtul. Probarẽt)quum idem in Rep. ſentirẽt. Lætati ſunt)nã gaudere ſe aiebãt.ibid. Me nolunt amare) ſed mihi uolunt inuidere.ep.2. h.l. Ab ĳs) Põpeio, & Cæſare. Iampridem)id feciſſes. Te uoluiſſe) ep.ſeq. Et me.aſt nugigeram manum fuiſſe)al.& me.aſt num germanum fuiſſet? nos ita legẽdum eſſe contẽdimus: & me aſinum germanum fuiſſe:ut, quid nunc te aſine literas doceam?orat.in Piſ. & Terẽ.caudex,ſtipes,aſinus,plumbeus. Illis) Catone,& reliquis. Poſſum)amari. Domum)quę ędificatur. Inuiſis)ep.ſeq.ſic de muro.ep.4.l.2. Viaticũ)quod mihi opus eſſet,ſi uellẽ peregrinari, & uillas omneis noſtras inuiſere, ep.4.l.2. ad Q. fr. nec enim uidet ſatis cõ

mode ad legationem referri posse, q̧ publica pulicum haberet uiaticum, ep.19.l.15. & liberam se nondum pro certo scripsit suscepturum. ep.2.h.l. porrò quęlibet res poterat uiaticum præripere exhausto. ep.3.h.l. Crassipes) ep.4.&.7.l.2. ad Q. fr. & nos in Quęstura plura de hoc Ciceronis genero diximus. Præripit) dotem Tulliæ à me accipiēs. Tu de uia recta ĩ hortos) tu Cicero Romā ueniens, in hortos Crassipedis recta ibis. uidetur, inquit Cicero, cōmodius ad te. Atticus enim tunc erat Romæ ep.sup. & Crassipes habebat hortos, ep.11.h.l. & quum ait uiderimus, oſtēdit se de se, nō de Attico loqui. Tui) librarij. ep.sup. Pinxerunt) quasi pinxerint ita, ut libri sint illustrati. ep.8.h.l. Constructione) dispositione. ibi. Sitybis) membranulis, uel librorum loris, uel, ut forte etiam legendum, syllabis. episto. sup. Eos) librarios tuos.

In Epist. 6. De Lentulo scilicet sic fero, etc.

σχόλια

LENTVLO) L. Lentulo Flamine Martiale, ut nos arbitramur. ep.24.l.2. etsi postea uidetur uixisse. epis. 6.l.13. Non multo) alij, non nullo. Saufeius) ep.2.l.1. & ep.1.l.7. Vestri) Epicurei, quibus tu deditus es. l.5. de finib. Mehercule) ipsius uicem minime dolemus. fuit tamen, quum putauimus legi posse. Hermachi, ut sit uestri Hermachi, ab Hermacho, qui successit Epicuro, & sanè Epicurei dolorem malorum omnium maximum putabāt: ego uero, & si uicem ipsius minime doleo, nō sum tamen prorsus sine dolore. uel ita dicas: uestri Mehercule, idest familiaris ille tuus, qui Mehercule sæpe usurpat ita, ut à nobis Hercule, & Mehercule per notam dicatur epi. 3.h.l. πολιτικός) ciuilis, & quasi Reip. studiosus. Seruitutem) λατρείαν. Communi frueris nomine) otium secutus. episto.14.l.1. Ego uero) quem ambitio ad honorum studium duxit. ibidem. Quod oportet)

quod honestum est facere. Insanus) quòd potentiori bus aduerser. Opus est) commodum est, & utile. sic oportet, & opus est. episto. 24.l.13. Seruus) quòd Pompeio, & Cęsari quasi seruiam. Dolere) aliquid de Rep. queri. Ingratus) in eos, qui me reuocarunt: quos, si doleam, & querar, offendam necesse est.epist. longa ad Lentul. Nequicquam) libet. Imò) libet confugere. In bellum, & in castra) ad Pompeium, qui semper ferè in bellis est uersatus: & Cæsarem, qui bellum in Galia gerit, & in castris est. tunc enim bellum ciuile nullum erat, quod legerim. ὀπαδοὶ) milites, assectatores. al. ὁπλῖται, armati. ταγοὶ) duces. al. togati. Noluimus) quum Clodio cessimus: orat.pro dom.uel, quum prouinciam deposuimus: episto.1.l.2. uel potius ita locus est interpretandus.ergo nunc bellum, & castra cogitantes, & quasi armati, erimus ĳ, qui superioribus annis in toga esse noluimus, quum nunquàm adduci potuimus, ut Pompeio, & Cæsari assentiremur: ep.3.l.2. Faciendum est) ut ab ĳs, qui possunt, diligamur, epist. superio. & quidem propter suspicionem tempestatis iam nunc impendentis. episto.3.lib.8. Tibi) ut autori episto.5.l.5. Paruissem) episto.16.l.8. Reliqui est) al.reliqua est. tu, reliquum est, lege. σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει) Spartam nactus es, hanc orna. episto. 17. l. 1. prouerb. Possum) κοσμεῖν, quum in istis principibus tanta sit perfidia.ep. sup. & si ad Cæsarē, & Pōpeiū referri posse uideo. Philoxeno) Philoxeno Cytherio dithyrābico Poetæ. Athen.l.1. & Aristoph. interpres in Plutarc. Reduci) à ministris Dionysii. Gemistus l.1. Carcerem) Latomias. Lucian. ἐν τῷ πρὸς ἀπαίδευτον. Maluit) quàm Dionysii tragœdiam laudare, ibidem: ego uero præsentem Reipub. statum probare non possum, atq; nunc commentor, ut improbem. Trinas sic.ep.17.l. 11. al. ternas. Quartæ) literæ potius, q̄ epistolæ. Fulmen) de morte Lētuli. Ille) Lētulus. Non

miser)ut ex incendio patriæ ereptus. Serui)al. ferrei. Illa Hortẽsiana)illum librum Hortẽsium, in quo philosophia ab Hortẽsio uituperet,& à nobis defendat.l.1.de finib.& l.2.Tusc.q̃q̃ multò post scripsit.ep.15.l.13. Mãdati tui)qui nos soles recõciliare.Nep.in Attic. Stultè) φ credidi,ep.8.&.9.l.3. nec postea sum ultus. Illi⁹) Hortẽsii. Amici nõ)nõ amici,sed inuidi.ep.9.l.3.ut sit ἀναστρο φὴ fortasse de industria facta.meus tñ Nizolius hęc uerba ita uidet legisse.ne,qui uideor nõ stulte illius amici in tẽperiẽ tulisse,rursus etc.ut sit ἀντίθετον. Stulte)φ nimis serò id faciam. Iniuriam)qua me affectum uidebor ostẽdere,si illum induxero,qui Philosophiam contemnat,& à me tantopere dissentiat, βαθύτης) altitudo,altũ quoddam silẽtium,& quasi dissimulatio.ep.10.l.5. & ep.1.l.6. In agẽdo)in reb⁹ agẽdis. Apparuit)in me qui tacebam, & illius iniurias uoluntaria quadam obliuione contere-bam. Sit occultior)dilitescat illud quidem silẽtium, sed odium appareat. Satisfactio)si quam fortasse instituã. Epistolã) 13.l.5.fam. Luccio)ep.9.l.1. Ab eo) iam tibi reconciliato. Adhorteris)ep.9.h.l. Inuisas)ep. sup. Vestorio)ep.2.l.6. Aliquid)ut me gratum eẽ,uel tale quid Significes)sic ep.1.l.5. In me)in re familiari ualde perturbatum.ep.1.h.l. Liberalis)ut amicus ep.3.h.l. εὐκαιρό τερον.)opportunius.

In epist. 7. *Epistola tua me solicitum de etc.*

σχόλια

QVINTO) Q. Cic.Q.fr.filio,ep.2.l.2.perleuiter cõmoto.ep.4.l.2. ad Q. fr. Cheripp⁹)ep.4.l.5.& ep.1.l.1. ad Q. fr. Nũciarat)de pueri ęgrotatione. Appollonio)P.Crassi,ut arbitror, liberto.epist.16.l. 13. fam.uel Apollonio Molone.ep.1.l.2. Qui illi Dĳ irati)utinam illi Dĳ sint irati:ut apud Terent.in Phorm. qui illũ Dĳ omnes perdiunt. Qui conturbare quidem) qui quidem conturbare,legere uelim.conturbare uerò, quãtum ex iurisconsultorũ uerbis possum iudicare,est accipere,& non

reddere, hoc est oīno quasi decoquere ep.10.l.2.ad Q.fr. certe ordinem debitorū, & creditorū perturbare. Equitibus Ro.) publicanis, qui uectigalia exigunt, & tertiam partem lege Iulia auertunt.ep.16.l.2. Terētius) P. Terētius Hispo.ep.10.l.11. & ep.65.l.13. fam. Iure suo) cōtur bat, qui publicanus est, & promagister.ep. 10.l.11. Metello) Q. Metello Nepote, qui tūc in Hispania Procos. nisi me coniectura fallit, obierat. οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν) οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι, non est pium mortuis in hominibus gloriari, & quasi cum laruis, ut est in prouerbio luctari. Odyss. χ. ubi tñ, κταμένοισιν, nō φθιμένοισιν, legit, ut dubitari possit, an lectio illa sit sequēda. ἤκε σὺν φθιμένοισιν. Sed tñ multis annis ciuis nemo erat mortuus) quem magis odissem, uel tale quid, ut sit ἀποσιώπησις. al. sed tñ multis annis ciuis īprobus nemo erat mortuus, hoc sensu: etsi pium nō est mortuis quasi insultare, non possum tñ non hoc dicere: neminem improbū ciuem multis annis, prẹter hunc, obijsse. quid quidem tibi? Numi meo periculo sint) putamus legi oportere ad hunc modum: quicquid est, tibi numi meo periculo sint: quod scriptum fuerit: quidquid ē. atq; hic erit sensus: de Metello quicquid est, numi, quos ei mutuos dedisti, meo sint periculo. sic ep.1.l.6. Vereris) ne exigerē non possis. Fecit?) Metellus? Publium) P. Clodium fratrem. ep.3. h.l. Fecit) hæredem. illo enim hærede non ita facile pos ses exigere, quum tam scelestus sit. Non improbe) si fra trem fecit hæredem. Fuit) improbus. Ipse) Metellus. Retexeris) ut hosce numos, quos nunq̄ exiges, reponas: ut superiora cum ioco, aut εἰρωνικῶς sint dicta. nā quum addit, in alijs eris cautior, ostēdit penè, exigi non posse. In alijs) numis cōmodandis. Curabis) ut inuisas præser tim. ep.5.h.l. Prẹsidia) homines armatos contra Clodij impetus, uel stationes quasdam, in quibus prẹsidia collo cari possint, ut ep. 18.l.14. fam. Admonebis) ut & ipse sit paratus, si forte Clodius ædificationem uelit impedi-

re, ut ep.3.h.l. Arpinatum fremitus est incredibilis de Laterio) Arpinates incredibiliter fremunt, quod Q. fr. municeps suus Laterium uēditet, quāuis postea non uendiderit. ep.1.l.10. & ep.1.l.3. ad Q. fr. ὁ δὲ οὐκ ἐμπάζετο μύθων) hic non curabat uerba: Q. fr. monitiones nostras nihili faciebat. al. ὁ δὲ οὐκ ἔστι μῦθος, hęc nō est fabula. Curabis) sic ep.2.l.2.

In Epist. 8. Multa me in epistola tua delec. etc.

σχόλια

TYROTARICHI) condimenti cuiusdā, quod describit Apitius. l.4. ep.18. l.14. & ep.16. l.9. fam. & Cęlius Rodig. l.7. cap.46. prouerb. sale, & aceto. Nam de raudusculo) nam de ære, de quo in mancupijs ita scriptū erat. raudusculo libram ferito. ep.16. l.14. de numis igitur, quos te exacturum putas ep. sup. πρὶν μέγαν εἴπῃς πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς) nihil magnū dixeris prius, quam mortuum uideris: ut fortasse Metellum, uel Clodium significet. ibid. uide tamen, an lectio illa magis placeat: μήπω μέγ' εἴπῃς πρὶν τελέσῃς αἰτιάσας, ne magna loquaris prius, quàm perficias adeptus, ut dicat: de raudusculo & numis exigendis ne quid tibi polliceare prius, quàm rem perficias, ne forte creditor decoquat, aut conturbet, aut numi alia ratione pereant. Prouerb. magna loqui. Nihil) quod emere possis. Oppido) Antiatum. Nostris ædibus) quas nunc Antij habeo. nam postea uendidit. episto. 46. l. 13. Buthrotum esse) Buthroto proximam esse. episto. 6. l. 2. Illud tuum) Buthrotum, ubi tu domum parasti. ibidem. Alsius) al. falsius. ΕΙΜΗΣΗΤΟΦΙΛΟΣ ΚΟΣ.) ex perturbatis hisce literis sensus aliquis elici possit, si legantur ita: εἰ μή τῷ ᾖ φίλος οἶκος, nisi cui sit chara domus. episto. 17. lib. 15. Disposuit) ut designarat. episto. 4. huius libri. Mens) perfectio quædam, ut mens est in corpore: sic νόος τέχνων, Plat. in Soph. & πραγμά-

των, Ariſtoph. in Ran. Dionyſii) epiſto. 4. lib. 7. & epiſto. 14. l. 9. Menophili tui) librarij, ut puto. epiſt. 4. h. l. Pegmata) al. pegmata, idque rectius, niſi malis legere, pigmenta: id quod uerba, uenuſtius, illuſtrarunt hoc loco, & pinxerunt ep. 5. h. l. uidentur poſtulare. Gladiatoribus) ep. 4. h. l. Sed ita) ſcribas. Bene ſi rem gerũt) ſ. bene pugnant. ep. 4. h. l. Non quæro male ſic egiſſe. Apenas uix diſceſſerat, quum epiſtola) & ſi hoc loco diuinandum eſt, ſic tamen fortaſſe legi poſsit. non quæro male. ſic egiſſe apenas uides. Ceſſerat cum epiſtola: hoc eſt, non quæro, ſi male rem gerunt: quod ſi male gerunt, ſic uides agitatores apenarũ fuiſſe. nam Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum. Ceſſerat) M. Craſſus in petitione ſecundi conſulatus aduerſarijs ceſſerat: ſic enim reſponderat: ſi Reip. profuturum eſſe iudicauero, petam, ſin minus à Petitione deſiſtam. Plutar. in Craſs. hinc uideri poterat quaſi ceſsiſſe. Cum epiſtola:) quum haberet epiſtolam, quam Cæſar Romam ad amicos miſerat, ut Craſſo, & Pompeio fauerent: Plutar. in Craſs. Legem) qua Pompeius & Craſſus Conſulatum petere poſſent. Dion. l. 39. Non ferat) ferendã non curet Craſſus: niſi forte hoc ipſum, & ſuperiora omnia ad aliquem Tribunum pl. ſint referenda, ut C. Catonem, qui Pompeio & Craſſo tũc fauiſſe uidetur. Dion. l. 39. Trebonio) ep. 3. l. 8. ep. 18. l. 10. fam. ep. 16. l. 12. fam. & ep. 20. & 21. l. 15. fam. & Philip. 11. Aſſentior) eum Tribunum pl. legem de prouincijs Cõſularibus ad iſtorum arbitrium laturũ. Plutar. in Põp. & Dion. l. 39. Domitio) L. Domitio Aenobardo Conſulari candidato. ibid. σύκῳ μὰ τὴν δήμητρα σύκον οὐδὲ ἓν οὕτω ὅμοιον γέγοιεν) fico per Cererem ficus nullus tam ſimilis fuit, ſic ouum ouo, lac lacti, apes api, aqua aquæ in prouerb. al. οὐδὲν ᾧ τῷ ὁμοιοῦται νῦν εἴδωλον, nullum tam aſſimilatur nunc ſimulachrum: ſed tũc in illis uerbis, quàm eſt iſta, eſt, delere oportet. al. οὐ μὰ τὴν δήμητρα οὐκ οὐδὲ ἓν οὕτω ὅμοιον γέγονεν,

per Cererem nihil unquàm tam simile fuit. Ista περί-στασις) iste status, iste casus, ut paulò post ipse uidetur interpretari: ep.10.l.16. istud negotium, Quintil.l.3.cap.5. περίστασις δέ ἐστι τὸ πᾶν ἐν ἡμῖν καὶ λόγοις, καὶ πράγμασι, καὶ δίκαις, καὶ ὑποθέσεσι, καὶ βίῳ, τόπος, χρόνος, τρόπος, πρόσωπον, αἰτία, πρᾶγμα, Hermog. l.3. περὶ τῶν εὑρες. Nostrę) περιστάσει, quæ fuit nostris tēporibus, quando sumus eiecti. sic ep.5.&.6.l.1. fam. Ab ijsdē) Domitius oppugnatur ab ijsdem Cesare absente, Pompeio, & Crasso præsentibus, quorum consilio, & scelere nos quoq; periuimus. ep.8.&.9.l.3. Pręter opinionem) hic casus incidit. nemo enim nunc illum à Pompeio, & Crasso in petitione Consulatus oppugnatum, nec olim me ab ijsdem desertum iri putasset. Nusquàm) sunt, sicut nec meis tēporibus fuere, sed inuidi. ep.9.l.3. Huic) Domitio. Merito) accidit, qn̄ candidatus palàm minabatur, Consulem se effecturum, quod Prætor nequisset, adēpturumq; Cæsari exercitus. Suet. in Cæs. & stultus habeť, ep.1.l.8. mihi uero non merito. orat. pro dom. De ipso casu) περὶ τῆς αὐτῆς περιστάσεως. Illud) quod mihi accidit. Meli⁹) minus malum, q̄ quod Domitio accidit. Eum) Domitiū. Quot habet) quot natus est. ὑπερβολή. Des. Consul fuerit) ut sibi ipse uidebatur, uel ita certus Cos. fore putat⁹, ut penè Des. uideri posset. Altero) fortasse C. Memmio, qui cū fuerat Prętor. ep.2.l.1. ad Q. fr. & Suet. in Ces. Nam quum Pompeius, & Crassus simul peterent, dici non poterat cū altero petere. Lōgas) plenas. & sanè huiusmodi libelli sunt oblongi. Codicillorum fastis) libellis, quibus ille priuatim tanq̄ fastis utať, ut multi patritij Veneti designatos, & repulsam passos in libellis quibusdam priuatis, quoties hn̄r comitia, scribere solēt. Futurorum cōsulum) suo anno ante, quā Domitius ipse Cos. fieri possit. Paginulas) in quibus tam futuros, q̄ factos Coss. scribat. Quàm) paginulas. Factorū) Coss. postq̄ Domitius prehēsare cœpit, certe de consulatu cogitare.

Illo)Domitio. Nisi Resp.)quæ miserior est. Natta)al. Nacta. cognomen est Pinariorum.l.2. de Diuinat.forte is est, quo de dixit Horatius:ungor oliuo, non quo fraudatis ĩmundus Natta Lucernis. Poemate)ep.5.h.l. Et fugere?) & Argiletanas habitare tabernas? ut inquit Martial. Quid si sinat?) placeret legere:quid si sinatur? Fabio Lusco)nisi M.Fabius hic est,cui⁹ modestiã etiam commendat ep. 25.l.9. fam. fateor me, qui sit ignorare. Exorsus) alibi, uel in cogitatione. certe in hac epistola non est exorsus,nisi forte pars illa desideraт. Peramãs) hinc obseruantiam dixit. ep.14.l.15. fam. si modo is est. Acutus) in disputando, ut sunt Stoici fere omnes. in Brut. & Tuscul. ego uero huius opera utor in controuersiis,quas habeo cum Epicureijs.ep.25.l.9. fam. Permodestus)ibid.& ep.14.l.2. fam. Bene frugi.) optim⁹. ibid.al.bonæ frugi. Gauio)fortasse ep.1.l.6. Percussit) hæc res. Firmanis fratribus)qui fratres isti fuerint, quærendum. πολιτικῶς) ciuiliter, sed cum Reip. bene gerendæ studio. In eo)in me πολιτικῶς gerendo, & Rep.bene administranda. γραμμὴν) lineam, orbitam, metam, βαλβίδα. ἡ γὰρ ὑπὸ τὴν ὕσπληγα γινομένη γραμμὴ διὰ τὸ ἐπ' αὐτῆς βεβηκέναι τοὺς δρομέας βαλβὶς καλεῖται. Aristoph. interpres in Equitib. al. τὴν ἔξω γραμμὴν, unde libenter ita legerem: τὴν ἔσω γραμμὴν, lineam, uel metam, quam Statius interiorem uocat.l. 6. hoc est, mediam quandam uiam, quam tenens, neque potentiores, neque principes offendat.episto. 5. h.l. Teneam) sic Poetæ metamq; tenebant. & Homer. εὖ σχεθέειν περὶ τέρμα, dixit Iliad. ψ. Soleo) te meorum consiliorum participem habens episto.15.l.1. A te) qui communi nomine frueris, episto. 6.h.l. & consilio abundas, episto. 15.l. 3. Fabium) supra. Conuiuam) Sauseium, qui cum habitas. Nep. in uita: uel L. Cornelium Balbum,ep. 4.l.12. Degustes) aliquid ex eo expiscere, ut episto. 17. l.2 Id ipsum) nihil.

In Epist. 9. Sane uelim scire, num censum etc.

σχόλια

CENSVM) à Censoribus faciendum. nam Censores populi æuitates, soboles, familias, pecuniasq; censento. l.3. de legib. Impendant) alij, impediant. recte nisi decipimur. nam quod Tribuni pl. prohibessint, quodq; plebem rogassint, ratum esto. sic desperatum lustrum dixit ep.16.h.l. Vitiandis) obnũciationibus, ut ep.3.h.l. uitandis, si quis malit legere, discat facile ex.l.1. Satur. Macrob. qui dies uitentur. al. imitãdis. Fuimus) al. fumus. Multa) locutus est. sic .ep.5.l.1. Homine) Pompeio. Dicendum) solet enim aliud sentire, & aliud loqui. ep.1.l.8. fam. hinc ep.14.h.l. dixit, sed utrum fronte, an mẽte dubitatur: ut ostẽdit, ep.10.l.1. ut referebat. ep.22.l.2. Syriam) M. Crasso lege Trebonia datã: quò profectus postea dicitur ep.12. h.l. Hispaniam) sibi eadem lege concessam. Plutar. De hoc) de hoc Pompeio καὶ τόδε φωκυλίδου) & hoc Phocilidis: illud fortasse κοινὸν λόγον ἐν φαινίνῃ σχεῖν. Suauissime Hercule est effusus) alij, suauis Mehercule, & effusus. Cumanũ) ep.10. & 18. l.14. Messalã) M. Val. Mes. q postea cũ Cn. Dom. Caluino Cos. fuit. Petere) epist.15.h.l. Luceio) ep.6.h.l. Ædificiũ nostrũ) domũ nostrã. ibid. Inuisis) ep.5.h.l. Cicerone) ep. 2.l.2. Secum haberet) sibi fortasse obuiã profectum ex Sardinia reuertenti. ep.2.l.2. ad Q. fr. certe monetur, ut se illo oblectet, ep.11.l.2. Q. fr. alij tamẽ legũnt, tecum haberes, ex ep.7.h.l. Lætum) nos legimus. Pætũ, ut L. Papyrium Pętum suũ significet. ep.18.l.14. Iens) sic ep. 1.l.16. Pompeianũ) ep.17.l.1. Puteolis) ep.18.l.14. atq; hic nisi altera sit epistola; quæ parti superiori etiam sit præponẽda, non uideo, qui dies possint congruere: siquidem hæc post Parilia, hoc est, minimum. X. Cal. Mai. superior pars. IIII. Cal. Mai. est scripta: nisi forte superius legendum sit. XV. & XIIII. Cal. Mai. sed & hic in Cumano uidetur esse, ibi se in Pompeianum proficisci osten-

dit: ne dicam, Pompeium hoc modo scribi bis in Cumanum uenisse: & si non me latet, hæc loca ita uicina fuisse, ut uicinitas ipsa possit perturbare. Ptolemæum) Ægypti Regem paulò ante pulsum. l. 1. fam. Plutarc. in Cat. & Dion. l. 39. esse in regno) ab Aul. Gabinio reductum. orat. in in Pis. Liui. l. 105. & quidem literis Pompeij. Dion. l. 39. Fausti) L. Cornelij Fausti L. Syllæ. F. orat. pro P. Sylla, Ioseph. l 14. cap. 8. & Dion. l. 39. Lucrinensibus) ep. 18. l. 14. Mehercule à cæteris) al. Mehercule ut à cæteris recte. nam sic, paulò post ita requirit. Istorum) qui nunc Remp. gubernant. Eo) Pompeio. Ambulandum) mihi ut legato. ep. 1. & 2. h. l. nisi uelit significare, quod deuorandum esse dixerat. ep. 5. h. l. Ambulationem) Vitruu. l. 5. cap. 9. Laconicũ) Vitruui. l. 5. ca. 10. Cyrea sint) à Cyro architecto facta sint. episto. 3. l. 2. al. circa sunt, idq; fortasse rectius, ut balnearia significet. ep. 1. l. 3. ad Q. fr. Inuisas) epist. 5. h. l. Philotimum) epist. 4. l. 2. Respondere) ut debeo, à te toties acceptus. Palilibus) XII. uel. XI. Cal. Mai. ep. 16. l. 14.

In Epist. 19. Delectarunt me epistolæ tuæ, etc.

σχόλια

PERGE) scribere. Illud) quod dixit Pompeius. Perspicias: potes à Demetrio) al. perspicias, si potes, à Demetrio: ut soluere, & repræsentare ab aliquo Demetrio Pompeij liberto. Plin. l. 35. cap. 18. Plutarc. in Pomp. & Dion. l. 39. sic ex Theophane, ep. 17. l. 2. Crassum) M. Crassum suum in secundo Consulatu collegam. Albano) episto. 5. l. 7. Putarent) ut Coss. Gladiatoribus nec) essent rationes putaturi? sic loquitur. episto. 1. l. 2. Inducerentur) gladiatores. Is) Pompeius. Dionysio) epist. 4. l. 7. οὐδὲν γλυκύτερον, ἢ πάντα εἰδέναι) nihil dulcius, quàm omnia scire. prouerb. Censores) agant de censu. ep. sup. Appius) App. Claudius Pulcher Cos. iam tum, ut arbitror, Des. nã Cos. est

ep.15.h.l. Apuleia) P. Clodius, qui Tribunus pl. Remp. pturbauit & me eiecit, ut L. Saturninus Apuleius Rēp. perturbauit, & Metellum eiecit. Liu.l. 69. quum prius Cilicum libidines, barbarorumq; satiasset, orat. de resp. ita, ut Apuleia potius, q̄ Apulei9 appellari debeat. sic filiola Curionis, ep.11.l.1. qđ si, Apulia, legatur, exponi possit, sitis quædam, & æstus, ut hirudo. ep. 13.l.1. siticulosa enim dicitur Apulia ab Horat. & eius loca calidiora, & grauiora à Varr.l.1. cap. 6. de re rust. uel corruptela, quod in ea sit Salapida oppidum Annibalis meretricio amore inclytum. Pl. l.3.cap.11. quin olim quum maximis terręmotibus cōquassata esset, magna populo Ro. bella sunt denunciata.l.1. de Diuinat. Duxi) al. eduxi. Ne mihi sermo desit abs te, quo magnopere delector) al. ne mihi sermo sit abs te, opere delector. nos ita legi oportere credimus: ne mihi sermo absit, & opere delector: sensu aperto & manifesto, qđ Dionysius & sermone, & opere iuuaret. Luceio) ep.6.h.l. Nostrū librum) nisi librum epistolam uocat satis longam, uidetur librū significare, de quo scripsit ep.1.l.2. Dabis) ut inde quasi materiam, & ὑπόθεσιν sumat. Demetrij Magnetis) epist. 11. &.16.l.8. Mitto) librum περὶ ὁμονοίας ab eodem Demetrio Magnete ad te missum. ibid. Vt sit) ille, q Magnetis librū attulerit.

In epist. 11. Egnatius Romæ est. sed ego etc.
σχόλια

EGNATIVS) ep. 16.l.7. & ep.44. 45. & . 73. l.13.fam. Halimeti) fortasse, Thallumeti. epist.12.l.5. uel Alimētij, ut significet Ciciū, ep.5.l.1. Alimētius enī est cognomen Cinciorum. Liu.l.29. Aquilio) fortasse, C. Aquilio Gallo, quē Tribunum pl. his tēporibus agnoscit Dion l.39. ut idē sit ep.15.l.10. Macroni) amico tuo. Vix uideor pręsto esse: Idibus enim auctionē Larini uideo, & biduum pręterea) al. uix uideor præsto eē enim auctionē Larini uideo, & iduum pręterea. hic mihi uideor

ita posse

ita posse legere:uix uideor pręsto eē enim auctionem Larini uideo,& Dirini pterea ut sit nomē oppidi,siue Dirini,siue Theani,siue quouis modo legatur,ut latina locutio uidet̄ requirere:uel,uix uideor pręsto Idibus: eē enim auctionem Larini uideo,& biduum pterea. & biduū,ut ep.30.l.13. Pilia) uxore tua.sic ep.4.h.l.al. Petilia, unde legi fortasse possit: Cæcilia.ep.4.l.6. Prorsus)utiq;.ep.4.h.l. Hortis) ep. longa ad Lentul. & fortasse ep.5.h.l. Crassipedis)generi mei.ep.5.h.l. Facio fraudem)qui sic cœnem. S.C.) legi sumptuariæ à P. Licinio Crasso ex S.C. latę. Macrob.l.3. Satur. nisi malis eam significari, quam Pompeius & Crassus his tēporibus ferre uoluerūt.Dion l.36. Miloni) priuato,& de ui reo ad populū accusante P. Clodio.orat.p Mil. ep.3.&.4.l.2.ad Q. fr. Ascon.in orat.pro Mil.& Dion.l.39.alij ad nuptias referunt.ep.seq. sed ut dies couenīant,dicēdum est,illas dilatas fuisse. Promouebo)alij,pręmonebo.alij,peruidebo.

In epist. 12. Nos in Tusculanum fuisse,etc.

σχόλια

DIONYSIVS) ep.4.l.7. Milonis.) ep.3.h.l. Nuptiæ)instant,quibus Faustā L.Syllæ filiā uxorē ducat.ep.8.l.5. Comitiorum) ep.14.&.15. h.l. Ergo ut sit rata)utinam comitiorum opinio sit rata.al. ergo & si ira ta,ut fortasse legi possit:ergo ut sint ratæ ut acta Cęsaris significet,quę tēporibus hisce sunt cōfirmata,quāuis Coss.Pompeio & Crasso id factum scribat Dion l.39. uel,ego,& si raro fuisse me in altercationibus etc. pręsertim quum, fuisse,legatur,&, abfuisse in altercationibus, non tam sæpe dicatur.& tunc necesse sit, uerborum constructio κατὰ ἐπανάληψιν pēdeat usq; ad illum locum,sed Mehercule uelim. Factas) de actis Cæsaris pręsertim. Defendissem) acta Cæsaris, quæ mihi nunq̄ placuerūt, orat.de prouinc.Consul. defuissem)Cæsari, uel Pōpeio pro Cæsare agēti.ep.longa ad Lētul. Et quo)al.æquo,

Consules)L. Domitius Ænobarbus,& App.Claudius Pulcher. σκυλμὸν) perturbationem.al.ὄχλον, turbam. al. σκύαμον, ut forte legere possimus. κύαμον, hoc est suffragationem quandam tunc in actis Cæsaris cōprobandis factam. est enim κύαμος ὀλιγαρχικὸς ut scripsit Arist. Rescribas)al. scribas. ὀξύπεινος)edēdi cupidus. episto.12.l.2 Crassum)M.Crassum. Nostrum)εἰρωνικῶς, uel, ut quasi testata populo Ro.eēt nostra gratia, penè à nostris Iaribus in prouinciam profectum.ep.lōga ad Lētul. Minore dignitate)presertim dirarum obnunciatione neglecta. l.1. de Diuinat. Profectū) in Syriam. ep.9.h.l. Æqualē)totidem,hoc est,sexaginta annos natum,ut ex Plutar. collegimus:& si Cos.iterū & ipse fuit. L. Paulum)qui Perseum uicit. Liu.l.45.& Plutar. itē τι.iterū.Coss)itē Tiberium Sēpronium Gracchum Gracchorum patrem iterum Consules.uterq; enim iterum Cos. fuit.de Paulo Liu. & Plutar.de Tib. Graccho Cic.l.1. de Diuinat. nisi forte illum significat T. Gracchum, de quo scribit Liu.l.24. sed quoniam nos neutrum ita profectum legimus,& uarie hic legitur,cēsemus uidēdum esse,an lectio illa sit sequēda: L. Paulum iterum Cos. ut totum ad L. Paulum referatur,quod mihi magnopere placet. Hominem)M. Crassum. Libris oratorijs).ep.15.h.l. Fuerūt) ut emēdarētur. Describas) ut emendatos. Etiam)quasi iterum.nā paulò ante rogauit. τὴν παροῦσαν κατάστασιν τυπωδῶς)presentē summatim.f.scribas.al. τὴν παροῦσαν κατάστασιν τύπῳ δὸς,presentē statū summatim da: formam Reip.mitte.ep.3.l.6. Hospes)ignarus.ibid. Veniā)al.ueniat,male.

In Epist. 13. Vestorius noster me per literas etc.

σχόλια

VESTORIVS) ep. 2.l.6. Putare) al. putari. Dixerat)mihi corām ipse Vestori⁹.alij,dixeras. Domū) Romam. Varronis)libri quos Varro scripsit.l.1. Acad. quæst. Eos)libros de Rep.ep.15.h.l. In manib⁹ habeo)

ſcribo,compono, Habes) quod ante q̃ diſcederes, Romæ intellexeris. Q. fratre)nunc Cęſaris legato. C.Cęſare)ex Gallia. Comitĳs,ep.ſup. Feſtine)al.feſtiue,hoc eſt, belle, & ſcite, itinere ep. ſeq. Dionyſium) epiſto. 4.l.7.

In Epiſt. 14. De Eutychide gratum, qui etc.

σχόλια

EVTYCHIDE) nunc tuo ſeruo, ſed futuro liberto. Vetere) T.quo tu prius utebaris. ep.3.l.16. Nouo)Cæcilio,quo tu nūc adoptatus uteris. ep.20.l.3. T. erit Cęcilius) poſtq̃ fuerit manumiſſus,dicetur, T.Cæcilius Eutychides,ſed nondum dicitur. ep.16.h.l. Iunctꝰ) ita,ut M.Pōponius Dionyſius uocet.ep.4.l.7. Tuam) qua,ut mihi rem gratam facias,illū manu mittas. Dolore)exilĳ. συμπάθειαν)cōdolētiam,ut uocāt. Ingratā) quum te rogauerim. Iter Aſiaticū)ep.16.h.l. Pręt.Clodius)Prętor quiſpiam,qui Clodius diceret.nam P.Clodius neq; tunc Præt.erat,orat. pro Mil. & Romæ tunc erat paulò poſt,& Aſcon. in orat.pro M. Scauro.al.pr. Clodius,ut forte legi poſſit, L. Clodius, L. enim facile in P.mutatur,& contra,ut ep.9.h.l. Pętum non Lętum legimus.& L. Clodius his tēporibus non ſemel in Aſiā fuiſſe uidetur,ep.4.5.&.6.l.3. fam. Et homo) ſi cum ſuperioribus iungi uoluiſſet,dixiſſet,homo &. Pituanios) audax fortaſſe uidebor,dicam tamē, quod ſentio:atque id docti iudicabūt.ſentio ita legēdum.L. Antonius, qui gladiator Aſiaticus dicitur Philip.5.&.6. ꝙ his temporibus in Aſia fuiſſet.hanc lectionem ſi quis non probat, cognoſcat ille ſaltem,in his literis nomē proprium latere,quū,& homo,illis,& ſalui,dicat,nos certe, donec melius inueniat,ſic exponemus. Recipe) ſe recipere uidet. ep.16.h.l. Confirmaſti) promiſiſti. ibid. Illis) Clodio, & Antonio,certe pluribus,non uno. Salui)Clodius, & Antonius, illi ſupra ſcripti. Licebit) εἰρωνικῶς, ut ſuperiora omnia. καθημερινόν)per ſingulos dies, quotidie, &

si uerbum græcum nescio quid plus significat,ut per sin gulos dies collecta.al. ἡμερολόγιον, diarium quoddam: quod nisi à sequẽtibus separetẽ, & à uerbo,dedi, pẽdeat, uideri possit otiosum. Mihi non uideris) nam meas ibi accepisses literas.al.mihi uero uideris,quum literas aliò misissem. illud ego magis probo. In Epeiro)domi tuæ. ep.6.l.2. Redditas)meas literas. Suffenas)Suffenus,si legatẽ,sit is, in quẽ scripsit Catullus,ut ego pene sentio. Cato.)C.Cato.ep.seq. Porcili⁹)al. Procilius ep.2.l.2. Condẽnat⁹)al.cõmẽdatur. Tres) XXVIII.quidẽ, qui Prociliũ cõdẽnarũt, sed tres potissimũ,qui coniuncti cũ XXV.fuerunt causa, ut plures essent, qui cõdẽnarent,q̃ qui absoluerẽt,quum omnes simul eẽnt l. quot pene dicuntur. ep.13.l.1. ep.uero seq.& ep.4.l.3.ad Q. fr.LXX. ponuntur, sed in diuersa causa, & iudicio ἀρειοπαγίτας) Areopagitas,εἰρωνικῶς,ut ep.13.l.1. Ambitũ)q nũc ardet paulò post. Comitia) quæ fore putanẽ. paulò post, & ep.12.h.l. Interregnum)ad quod res fluit.ep.seq. Maie statẽ)quæ in hisce rebus agitur. Flocci non facere)quũ tã male iudicẽt,totq; sint eorũ sordes.ep. seq. Patrẽfamiliàs domi suę occidere)ἔμφασις.grauissimũ est.n.scel⁹ prẽmfamiliàs & domi suę occidere. Nolle)nã iudices de eo crimine condẽnarẽt, quum de cæteris absoluant. ep.seq. Idipsum)patrẽfamiliàs domi suę occidere. Abũ de)satis esset ad mouẽdũ iudices,ut cõdẽnarẽt.XXII.) iudices. Publi⁹)P.Clodius, qui diebus hisce in iudicĳs uersatus est. Ascon.in orat.pro M.Scauro. Otalus) for tasse Ortalus,ad quẽ scripsit Catullus. al.Hortẽsius, ut testantur,qui libros se uidisse affirmant. alĳ credũt Hor tẽsiorum cognomẽ fuisse. Nullum) fecimus. Publio) P.Clodio,qui nunc Scaurum mecum defendat. Ascon. in orat. p M.Scaur.al.Publĳ. Offenderet)dicta. Reatini)Plin.l.3. cap.12. τέμπη)loca amœna,quæ Vopiscus Cæsar Italiæ sumẽ appellabat. Varr.l.1.cap.7.de re rust. Causam)suam. Interamnates)Varr.l.3.cap.2.de re rust.

Consulem) Appium Claudiū.ibid. Legatos) ad id missos. Lacus Velinus) sic Plin.l.2. cap.62.l.31.cap.2.sed.l. 3.cap.12.lacus Velinos uocat: at Varr. Lacum Velini. M. Curio) M. Curio Dētato tūc, ut arbitror, Cos. hęc enim sunt uerba Seruij.l.7. Æneid. Varr. dicit Lacū Velinum à quodam Cos. in Narem deriuatum. plura Blondus in Vmbria. In Nar) sic Sempronius de diuisione Italiæ à fontibus Tiberis ad Nar inhabitant Vmbri. Rosia) locus, cuius campi sunt Italiæ sumē. Vixi) sic ep.24.l.14. Cum Axio) Senatore, qui in Rosia uillam habet. Varr. l.3.cap.2.de re rust.ep.21.l.5. & ep.12.l.10. Septē aquas) quæ stadijs quadraginta distabant à lacu, ut scribit Diony. Halicarn.l.1. ubi fortasse uillam alteram Axius habebat: & si Varro ad angulum Velini ponit. al. quin etiā me ad septē aquas duxerunt. s. Reatini. Fonte.) al. Fonteij, fortasse Pontini, qui tunc uolebat triūphare, ep.seq. & Cicero illi uolebat adesse. ep.4.l.3. ad Q. fr. Ne curaris) ut Philosophus. Deinde) nam primum, paulò añ posuit. alij, dedi, quod uerbum nisi ponatur, desideres necesse est. Antiphonti) histrioni. Is) Antipho. Erat manumissus) erat libertate donatus. Productus) in Scenā. Tulit) inter histriones. Verū) quum alienā personā agere deberet, hic uerā, hoc est, suam agebat ita, ut nihil imitaretur. Andromacha) ab Ennio scripta, & nūc acta. Fuit) Antipho. Astyanacte) fabula, quā scripsit Acci⁹ Poeta Nonio autore: quāquā, in Astyanacte, fortasse dixisset. al. Astyanax, ut ita dicat per iocum: Antipho fuit maior, q̄ Astyanax in Andromacha siue fabula, siue muliere. Quippe quē Homerus νήπιον, & Euripides παῖδα uocēt. tm̄ abest, ut Antipho uere ei⁹ personam agere potuerit. Parē habuit neminē) ergo superiores omneis, ut sit iocus ex ambiguo. Arbuscula) mima. Horat. Saty.10.l. 1. Ludi) Apollinares V. Id. Quin. fieri à Præt. folici ep. 4.l.16. Venatio) ibid. In campum) Martium. ep.3.h.l. Ambitus) qui redijt imanis ep.13.l.2. ad Q. fr. σημαδεῖ

τοι ἐρέω) signum uero tibi dico. Iliad. ↓. Triēte) quatuor. Idib.) quibus antiqui numerabāt. ep.5.l.1. & ep.24.l.14. Bessibus) octo. Fœnus itur erat duplicatum candidatis ambitus causa pecuniam fœnore sumētibus. Fero) ego Atticus, qui lucrari aliquid potero ut hęres Cęcilij fœneratoris, ep.9.l.1. & ep.20.l.3. O' uirum) te ipsum Attice, qui istuc dicas. εἰρωνικῶς. Memmium) C. Mēmiū ep. seq. ep.13.l.2. ad Q. fr. & ep. 1.l.13. fam. Opes) milites. epis. 16.h.l. Eo) C. Mēmio. Domitium) Cn. Domitium Caluinum cōpetitorem. Cos.) al. Coss. recte, hoc est, L. Domitius Ænobarb⁹, & Ap. Claudius Pulcher Coss. Iunxerunt) per coitionem. ep.17. h.l. Pactione) ibid. & ep. 1.l.3. ad Q. fr. Non audeo) ne, si literę perlatæ non sint, aliquid ea res offendat. ep.17. h.l. Fremit) propter hanc coitionem. Scauro) M. Scauro M.F. consulatum petenti ep. seq. Frōte an mēte dubitatur) quum semper aliud sentiat, aliud loquatur. ep.9. h.l. ἐξοχῇ) excellētia. ep. 7.l. 3. fam. Nulla est) in istis. al. in nullo est. Messalla) ep.9. h.l. & ep. seq. Languet) ut coitionibus exclusus. epi.1. l.3. ad Q. fr. Amici) desint. al. amicis careat. Coitio Consulum) coitio, qua Coss. cum Mēmio Domitiū iunxerunt. paulò ante. Pompeius) q̃ studet Scauro, nec uellet Messalam consulatum petere. ep.9. h.l. hinc fortasse postea Cęsarem est secutus. ep.22.l.11. Ea comitia) cōsularia. al. ex comitiatis. Ducantur) ut ducta sunt. Tribunitij candidati) candidati, qui Tribunatum petebant. ep. 13.l.2. ad Q. fr. Catonis) M. Catonis Prętor. ep. seq. HS. quingena) HS. in singulos quinquaginta, hoc est aureos mille ducētos & quinquaginta: quæ summa nec maior erit, q̃ quę à plebeis hominibus deponi potuerit, & cum summa Plutarchi, qui scribit παρακαλέσθαι δραχμῶν ἑκαστον ἀργυρίου δέκα δύο ἥμισυ μυριάδας, melius conueniet, q̃ si quingena, quingētena interpreteris. Damnatus eēt) ꝙ ambitiose, & nō Catonis arbitrio petijsset. Comitia) tribunitia potius, q̃ consularia. Potuerit) fuerit. ep.13.l.2

ad. Q. fr. Iudices)qui ambitum flocci non faciunt.pau lò ante. Meſſius)ep.1.h.l. Legarat)al.legerat. Appi⁹) Cos. Seruilius)Præt.ep.ſeq. Habet)fauēteis. Pōtinā, Velinam,Metiam)trib⁹. Agitur)à nobis. Druſum)ep. ſeq. Scaurum)ibid. Orationibus)quas hiſce reis defen dēdis ſum habiturus. Accedēt) iudices. Deſs.) nondum,ſed tunc Deſs. In quibus) in quibus Coſs. tunc Deſs. Non fuerit) Des. Hoc iudicio) de pecuniјs repe tundis.ep.ſeq. Laborabit)ꝙ in Sardinia neq; ſatis abſtinēter ſe geſſiſſe exiſtimatur,& ualde arrogāter.Aſcon. in orat.ꝓ M.Scaur. Eū)Q.fr. Britania)ep.ſeq. Chariſſimos)ep.16.h.l. Dionyſium)ep.4.l.7. Erudir̄) ep.1.l.6 & ep.24.l.7.

M In epiſt. 15. *Occupationum mearum uel etc.* σχόλια

MANV eſt)ſic ep. 14.l.1. & ep.2.l.7. al. manus eſt. Pleræque) epiſtolæ. Abs te) tua manu. Recte eſſe) tibi. Bruto) M. Bruto reuertenti ex Aſia, ubi negotia uidetur habuiſſe, epiſto.1.l.6. & unde poſtea ſcripſit ad Ciceronem. in Brut. Datæ) ad me. Scire) ut ex his ſciui. Nauigaſſe) in Aſiam.epiſto.ſuperio. Celeritate)al.celebritate. Illa) epiſtola. M. Paccius)hinc Paccianam uocauit epiſtolam epiſto. ſeq. M. Paccius Alexander. & M. Paccius Vitalis Romæ in ueterum monimentis legitur. Paccio re & uerbis oſtendi) al. Paccio ratione, & uerbis, & re oſtendi. Varro) epiſto. 25. lib. 2. & epiſto.2. huius libri. Scribis) ſic epiſto. 12. l.13. Includetur) al. inducetur. Locum) ſcriptorum meorum. Oratorјs) libris tribus de oratore ad Quint. fr. ſcriptis. Ab јs) poſt eos, præter eos. Qui diſputant) ut L. Craſſus, M. Antonius, & reliqui. Eius) ut Hortenſii, qui ſodalis L. Craſſi. lib.3. de oratore dicitur. Illis) L. Craſſo, M. Antonio, & reliquis. Notus) ut L. Craſſi ſodalis, & Catuli gener.l.3. de orat. Auditus)Hortēſius,quū cām defendit Africæ,

& pro Bithyniæ Rege dixit.ibid. Disputationẽ) sex libris explicãdam. ep.1.l.6. Africani) qui inducit triduũ de Rep. disseruisse,ut iustitiæ patronus contra accuratã orationem Phili.in Lælio. Phili) L.Furij Phili cõtra iustitiam disputãtis.ibid. ep.19.l.2. & Lactant.l.5. cap.12. &.15.al.Pili,ut etiam in Brut.& apud Donatũ in ꝓlog. Adelph.legit. Lælij) C.Lælij sapiẽtis pro iustitia dicẽtis.Lactant.l.5.cap.17.& in Lęlio.al. Pæti,ut Q.Æliũ Pætum Catum,qui per tẽpora illi disputationi interesse potuit,significet, & si de ea re nihil scriptum uidimus. Manilij) M.Manlij tũc Cos.quum Scipio in Africam Trib.Mil.est profectus.de Somnio Scip. Q. Tuberonem) Q.Ælium Tuberonẽ Africani sororis filium Philosophum Stoicũ.in Brut.orat. pro Mur. &.l.3. de orat. P.Rutilium) P.Rutilium Rufum Panætij auditorẽ,ꝓpẽ perfectum in Stoicis.in Brut. hunc omisit ep.5.l.3.ad Q. fr. Duos) al.duo. Scæuolam) Q.Mutium Augurẽ Scæuolam. in Lælio. Fãnium) C. Fannium M. F. in Brut. quẽ tñ in Lælio negat,quum disputatum est, affuisse, ꝗ tunc eum fortasse ẽ disputatione sustulisset. ἐξωτερικούς) populariter scriptos.l.5.de finib. externos,& ad rhetoricas meditationes, facultatẽ argutiarum, ciuiliumq; rerũ notitiam conducentes. Gel.l.20. cap.4. uide Eustrat.in ethic.& Simpli.in Physic. Arist. Istũ) Varronẽ. Rem magnam) spissum sanẽ opus, & operosum. ep.12.l.2.ad Q. fr. Iis libris) oratorijs.al.ijs oratorijs libris. Desideras) l.2.&.3.de orat nam in primo loquitur. Scæuolæ) Auguris.paulò ante. Dimoui) ad finẽ l.1. de orat. πολιτεία) Rep. Deus) sic.l.2.de nat. Deo. Piręæum) ep.3. l.7. Venisset) cum Glaucone Aristonis filio, ut & Deã precaretur, & celebritatem spectaret. Ad Cephalum) à Polemarcho eius filio postea deductus. Sermo) de senectute,diuitijs,& iustitia.Plat.l.1.de Rep. Ad rẽ diuinã.) πρὸς τὰ ἱερά. ibid. Id ętatis) μάλα γὰρ πρεσβύτης ἐδόξεν εἶναι. Ætate) summa senectute. Philip.8. Valetudine)

perditā. ibid. infirmiſſima.l.1.de orat. erat enim præpeditus morbo,mancus,& mēbris omnibus captus,ac debilis. orat.pro Rabir. Meminiſti) ut & ego,qui ad eum à patre deducebar. in Lælio: & tu ut amicus l.1.de legib. Honoribus)Prætura,conſulatu,& Auguratu.nam Cenſuram nemo unq̄ Scæuolarum petiuit. in Brut. In Craſſi Tuſculano)ubi diſputatum eſt. Nō alien⁹)quippe de arte,& iure ciuili, cuius intelligētia Scęuola ipſe præſtitit,diſputatur. τεχνολογίαν) artis rationem, & quaſi prę cepta,de quibus dicere pręſente Scęuola uiro tam graui ineptum eſſe etiā Craſſus exiſtimabat. l.1.de orat. Ioculatorię) & ob id tam graui perſonę minus conuenienti, præſertim quum.l.2. de iocis agatur.al.ioculatorē, hoc eſt, nolui illum tanq̄ ſenem ioculatorem huic τεχνολογίᾳ, & diſputationi intereſſe. Illum) Scęuolam talem,tāque grauem uirum. De re)de dote in aliquo fundo, ut puto, collocanda. Etenim eſt luculēta. Aureliam ut ſcribis,indicis)al.etenim eſt luculēta res.Aureliani,ut ſcribis,indicis:nos ita coniungimus: etenim eſt luculēta res Aureliani,ut ſcribis,indicis: & hoc modo interpretamur:res Aureliani indicis eſt luculēta,hoc eſt, fundus,quē neſcioq̄s, quem tu indicem uocas,nūciat Aurelium eē uēditurum, eſt luculētus.& ſanè Cicero ab Aurelio neſcioquid emiſſe uidetur,quum poſtea tātopere illi ſatisfieri cupiat ep. 14.l.16. & epiſt.24.l.16. fam. de Aurelio Catullus ſępe. Vēditabo) quū rem tam luculētam emero, ipſius cauſa. Veſtorio)ep.2.l.6.Sed ſcis qui?)al.ſed ſcis qui. Habeat) ipſe Veſtorius. Duos)te,& me.al. duo.alij,Deos. Difficilius)ipſo. C.Catone)qui Lētulo & Philippo Coſs. Tribunus pl.fuerat ep.2.l.1. fam.& epiſt.3.l.2.ad Q. fr. Iunia)ep.9.l.2. Licinia)ibid. Scis)ex meis literis ſuperioribus,uel ſcire potes,ut ep.2.h.l. Abſolutum)ep. ſup. Fuſia) ep.9.l.2. Patronis)M.Scauro,& alijs. Aſcon.in orat. pro M. Scaur. Libentibus)quum iudices Remp. totam flocci non faciant. ep.ſup. Is) C.Cato. Gratiā)

prius imminutam.ep.3.&.6.l.2. ad Q. fr. Drusus) Liuius Drusus pater Liuiæ,q̃ postea uxor fuit Augusti. Reus) de præuaricatione.ep.13.l.2. ad Q. fr. Lucretio) ep.22. l.7. Iudicibus reĳciẽdis) quum iudicum reiectio fieret, ut ep.13.l.1. Prælio) contẽtione,& iudicio in causa Drusi futuro,quod prælium μεταφορικῶς uocat,ut ep.15.l.8. & præliatus sum, ep.13.l.1. & Plaut.in Men. Nosti)q̃ sint incerta,& q̃ sordidi iudices.paulò post.& sanè à Tribunis ærarĳs absolutus postea fuit.ep.13.l.2.ad Q. fr. Hirrus)C.Hirrus ep.1.l.7. Domitio) Cos.Consules)L.Domitius Ænobarb⁹,& App.Claudi⁹ Pulcher. Quicunque posthac)unum ipsius S. C.caput.sic ep.8.l.8. fam. Notum tibi)est. Vt quod iam)legẽdum uidet̃ uel,ut quod. Iam:uel, utque.Iam.ut sit aliud S. C. caput,& iam,particula cum sequẽtibus iungatur,utique,& utque in ueteribus S.C. sæpe reperies: ut quodque collegium, ep.8.l.8. fam. Enunciationem)pactionis.ep.17.h.l. Memmĳ) ep. sup. Messala) ibid. Domitius) Caluinus. ibid. Certi erant Coss.) Messala,& Domitius,ut fuerũt. Tacitum)quod enunciare non liceret,sicut quædam S.C.tacita fuisse legimus. Iudicium)de cãdidatorũ ambitu. Fieret ab his consilĳs)iudicum.ep.11.l.1 Timor) ne,si iudicium tacitum fiat,damnẽtur. Opimius Veietorantius)al.Opimi⁹ Veietor Antius, unde, Opimius, & Restio Antius,de q̃ paulò post,olim mihi legi posse uidebatur:nunc uelim,legatur: Opimius Veiẽtanus,qui,ut Veiẽtanus,Veiẽtanum festis potare diebus Campana solebat trulla , ut inquit Horat.Saty.3.l.2. Populi)cui propter largitiones grati erant candidati. Iudicarẽt)tacitum iudiciũ facerẽt. Rescidit)donec melius inueniatur,placet legere: re S. C.I. D.I.I.hoc est,re Senatus cognita iudicium dedit iuris iudicio:uel,re S.C.D.re Senatuscõsulto decreta.ex Prob. Feretur)ad populum à Coss. Terẽtius) Trib.pl. Consules)L. Domitius, & App.Claudius. Illud) quod ad ferẽdam legem pertinebat. Leui brachio) negligenter.

prouerb. molli brachio. Egiſſent)nolebant enim legem perferri, ne pactione per iudicium cognita, flagrarent in famia.ep.17.h.l. Abdera) Roma ueluti altera Abdera, Senatores ſtupidi,& inſani,quales Abderitæ ſignifican tur.l.1. de nat. Deor. & ep.7.l.7. ſed & Demoſthenes (ſi modo is eſt Demoſthenes) orat. 16. Abderitas ad Remp. regendam minus aptos fuiſſe his uerbis oſtendit. οἱ νεόπλουτοι τὰ μὲν πείθονται, τὰ δὲ βιάζονται, ὥσπερ ἐν ἀβδηρίταις, ἢ μαρωνείταις, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν ἀθηναίοις πολιτευόμενοι. Vitruuius quoque.l.7. cap. 5. ſcribit, Alabādeos, & Abderitas inſipientes fuiſſe iudicatos : id quod hoc loco Cicero uoluit ſignificare. Tamen) etſi te uelle quieſcere dixeras. epiſto.5.&.6.h.l. Ferri) à Coſs. Leuiter) leui brachio. Interceſſum) à Terentio. Non inuitis) Coſs. Res) delata eſt à Cos. De ea re ita cenſuerunt) per notas ſic.D. E. R. I.C. epiſto.8.l.8. fam. Scaurus) M. Æmylius M. F. Scaurus ex Prætura prouinciam Sardiniam obtinuit,in qua neque ſatis abſtinenter ſe geſ ſiſſe exiſtimatus eſt, & ualde arroganter. Quare, quum ad Conſulatus petitionem ad.III. Cal. Quint. Romam Rediſſet, querentibus Sardis à C. Valerio Triario apud M. Catonem Præt. repetundarum eſt poſtulatus. Aſcon. Abſolutus) de pecunijs repetundis. Partem) quum Ciceronem defendere partem alicuius, & non ali quem, in re tali dixiſſe inuenero,tū demum hanc lectionem ueram iudicabo:nunc,ut in alijs eſt libris, iuuat legere patrem,quem ſcribit Aſconius tunc à Pacuuijs fra tribus accuſatum,& uerba Ciceronis, quæ ſunt in Aſco nio, à Cicerone ornatiſſime,ut hic ſcribit, defenſum fuiſ ſe demōſtrant. Obnūciationibus)ep.3.h.l. Scæuolam) Q. Mutium Scæuolam Trib. pl. paulò poſt. Hæc die ſcripſi)al.hæc deſcripſi. Sublatis)per obnūciationes,ne poſſet agi cum populo.ep.3.h.l. Satisfecerat) M.Scaurus. Huius)Scauri. Eorum)Meſſalæ,& Domitij.paulò ante. Rem non habes nullam)habes igit̃ rem aliquā,&

ex ea coniecturam, hęc negotia multarum nundinarum fore ante,q̃ planè perficiantur. Luciſcit)ut lucet ep. 3.l. 5. atq; hoc dicit,ne contrarium ſit,quod paulò ante dixerat,prid. Cal. Oct. ubi totam noctem coniũgit cum ſuperiore die cõtra,ac doceat Gell.l.3.cap.2. Ibi)in Senatu. Antiũ) Antiũ Reſtionẽ uirũ Prætorium. nã Plutarc. autore, Pompeio, & Craſſo iterum Coss. Prætor fuit.hunc ſcribit Macrob. leg. ſumptuariam tuliſſe. Val. Max.l.6.cap.8. Fauonium) ep.1.l.2. Liber) al.libere. Cato) M. Cato Pręt. Ægrotat) non ualet.ep.1.l.3. ad Q.fr. Timueris)ne libere loquar. Iudicia)de reis. Druſus) paulò ante. Scaurus)paulò ante. Non feciſſe uidẽtur)non peccaſſe uidẽtur.& uerbo eſt uſus, quo iudices pronunciantes utebantur.l.2. Acad.quæſt.in fine. Fore rei putabantur)& fuerunt,de ambitu poſtulati. ep. 2.l.3. ad Q.fr. Domitius) Caluinus ep. ſup. Memmio)ibid. Meſſala)ibid. Q.Pompeio Rufo)Syllæ Dictatoris ex filia nepote. Aſcon.in orat.pro Mil. Scaurus)paulò ante. Triario) C. Valerio Triario.Aſcon. ĩ orat. pro M. Scaur. L.Cęſare) L. Cæſare L. F. quem poſtea Cęſar quũuis propĩquum interficiẽdum curauit. Poteris) Tu Cicero. Tribus libris) de oratore. Dilaudas)ualde laudas,in cœlum fers. paulò ante.ſic ep.2.l.6. Nihil reperio)quod ex arte pro hiſce reis poſſim dicere, usq; adeo extat ambitus. Vt opinionem habeas rerum) ut meam de rebus,quę hic fiunt,opinionem ſcias. Ferẽdum eſt) hæc eſt mea opinio,ferẽdum eſſe, etſi Gabinius contra omnium opinionem eſt abſolutus. Geſſerim)in accuſando, & uulnerando Gabinio. ep.2.l.3. ad Q. fr. Ille) Pompeius,ibid. quem paulò poſt nominat,ut Antoniũ. ep.9.l.1. Abſolutus?) maieſtatis Gabinius? ep. 1.2.& 4.l.3. ad Q. fr. ΓΟΡΓΑΓΥΜΝΑ) ex hiſce characteribus quum ſenſus elici nullus poſſit,uidẽdum,an legi poſſit: πόππυσμα, hoc eſt, blanditiæ quædam ita, ut potius palparint, q̃ uulnerarint Gabinium accuſatores, ſicut

uulgo dici solet, titillationes potius fuere, q̄ uerbera. Infantia) nihil enim accusatore Lētulo, subscriptoribus ij; eius fuit infantius. ep.4.l.3. ad Q. fr. L. Lētuli L. F.) ep.24.l.2. & ep.1.l.3. ad Q. fr. huius pater Lētulus Gabinij fuerat cōpetitor, orat. in Vat. hinc filius cum Gabinio quasi de more gerebat inimicitias. al. L. Lētuli. L. Ter. ut forte legēdum sit, L. Lētuli. T. Ner. hoc est, L. Lētuli, T. Neronis, qui & ipse Gabinium accusauit. ep. 1.&.2.l.3. ad Q. fr. Pompeij mira contētio) ep.4.l.3. ad Q. fr. Iudicum sordes) nihil enim fuit illo consilio sordidius, ibid. Atta mē) quāuis eēnt sordes. XXXII.) iudices. Condēnarunt) Gabinium. XXXVIII.) iudices. nam, LXX. iudicarūt. sex igitur sentētijs est absolutus. Iudicia reliqua) de ambitu, & de pecunijs repetūdis. ep. 3.&.4. ad Q. fr. Expeditus) Gabinius. Tu) tu Cicero, qui cum Gabinio geris inimicitias. fers?) quum uideas tuum inimicum absolui hoc modo? Gubernātibus) ep. 7.l.2. Vnum) Pompeium. Omnia posse) quasi ἐπικρατεῖν, unde, ἐπικρατὴς dicitur ep.3.l.2. ep.4.l.3. ad Q. fr. Doluerunt) inuidētes. ep.1.2.&.5.h.l. De meo statu demigro) prouerb. de statu demigrare. Domus) ep.5.h.l. Non recordor) quod non sit mei temporis. orat. post reditum in Senatu. Ceciderim) ep. 10.l.3. Surrexerim) reuocatus. ep.1.h.l. Fratrem) Q. fratrem. Pedibus trahuntur) prouerb. alij, pedibus trahantur. Vobis ἐμφιλοσοφῆσαι) inter uos philosophari. Locus ille) δύναμις θυμοειδὴς, ψυχὴ θυμοειδὴς, & θυμὸς etiam à philosophis appellatus. Stomachus) ira, indignatio. Habitabat) al. habitat, ex Nonio: & tunc, olim particulam, cum uerbo sequēti coniunges. Concaluit) concalluit, omnino legendum, & uerba illa, quæ in quibusdam libris legunt, sunt delēda: ut digerat multa cruda facilius. Securitatē) in me ipso. Tuo reditu) ex Asia ep. sup. Nemo.n. in terris est) al. nemo.n. Δέῤῥις in terris est) ut sit quædam προσωνομασία, nemo est Derris, hoc est in terris. nā Derris op

pido Macedoniȩ Atticus in Asiam transmisisse uidetur. ep.seq. Consentiẽtibus sensibus) ep.14. &.15.l.1. Accipe alia) quæ sequuntur, quæ tamen superioribus aliqua in parte uidetur contraria: siquidem candidati consulares hic esse rei ambitus dicuntur, ibi fore putãtur: hic Cato Pontino ire obuiam, ibi ȩgrotare dicitur: & quod maximum est, hæc post. IX. Cal. Nouemb. illa Cal. Oct. scripta cognoscuntur. Quare uel epistola diuidẽda, uel dicẽdum, hȩc multis post diebus ita fuisse superioribus addita, ut quȩ prius scripserat, non amplius uiderit: ut ep.2. l.1. Res fluit) al. res fuit, ut paulò, ante, est ad naturam. Interregnum) ut comitia haberi possent. ep.2. &.7.l.3. ad Q. fr. Dictaturæ) Comit. hab. causa. ep. 4.&.7.l.3. ad Q. fr. Multus) prȩsertim M. Cȩlio. Viciniano ꝓmulgante. ep.4.l.8. fam. Timidos) Pompeium Gabinio fauẽtem timẽtes, si dictator esset dictus, ut quidam uolebant. Plutarc. in Pomp. Adiuuit) in iudicio maiestatis. nisi enim dictaturȩ rumor plenus timoris fuisset, Lentulo Gabinius non respõdisset. ep.4.l.3. ad Q. fr. Omnes rei) paulò ante, tres tantum, & fore putãtur. Gabinius) de ambitu, & de pecunijs repetundis ep.3.&.4.l.3. ad Q. fr. P. Sylla) pro quo extat oratio. Foris) ad urbẽ, quasi triũphum expectans. ep.2.l.3. ad Q. fr. nam triũphare uolẽti ingredi urbem non licebat. Plutar. in Pomp. ep.1.l. 7.& ep. 6.l.8. fam. Postularat) de ambitu. ep.3.l.3. ad Q. fr. Torquato) L. Torquato, ibid. hic P. Syllam ipsum prius accusauerat. orat. pro P. Sylla. Oẽs) qui rei sunt Absoluẽtur) tantæ sunt iudicum sordes. Hominem) patremfamiliàs præsertim. ep. sup. Hoc) quod ad paricidia pertinet. Iudicia) de paricidijs. al. indicia, ꝙ multi indicarẽt, qûum seuerius hoc agi uiderẽt. Calent) feruent. M. Fuluius Nobilior condemnatus est) paricidij, ut arbitror. historiam ȩnim reperire non potui. Vrbani) qui in urbe cædes fecerunt. Ne respondẽt quidem) accusatoribus. sic ep.4.l.3. ad Q. fr. Quid aliud noui?) sic ep.6.l.2

Et tamen)quãuis illud dixerim: omnes absoluẽtur. Absoluto)maiestatis. Stomachantes)absolutum esse Gabinium. Aliĳ)alterius consiliĳ. Hora post) hora post absolutum Gabinium. Antiochum Gabinium)Antiochum, qui, manumissus à Gabinio Gabinius est appellatus,ut ep.14.h.l. Nescioquem)nescio ego quoq;. Solidis pectoribus)constantem hominem,& libere loquẽtem. Accensum)quod munus libertis deferebant. ep.1.l.1. ad Q. fr. Lege Papia)qua cautum erat,ne inter Senatores, libertosq; matrimoniũ eẽt:qua in re hic fortasse peccarat. Reus lesæ maiestatis OYCOIMPICAMAΦIHI) al. Resp.lege maiestatis OYCOIMPICAMAΦIHI.sensus aliquis elicietur,si ita legeris. Respub.lege maiestatis αὐ σῶν ῥίζαν ἀφίκσι, Resp. non saluam radicem dimittit lege maiestatis? quasi dicat.Resp.nõne Gabinium reum maiestatis,malorum omnium,quę nos fecimus,radicem, & autorem absoluit? cur igitur me quasi ramum cõdemnat? Pontinus)C.Pontinus.in ueteribus libris semper ferẽ scribitur, Pomptinus.ep. 4.l.5. IIII. Non.)III. Non. ep.4.l.3.ad Q. fr. Triũphare) quia Prætor ortum repẽte bellum Allobrogum,atq; scelerata cõiuratione Catilinę excitatũ,præliis fregit,eosq; domuit. orat.de prouinc.Cons.& Dion l.39. Cato)M.Cato. Seruilius)P. Seruilius Isauricus.Ascon.in orat.pro M. Scaur. Præt.) Prætor.ibid. al.Pr. it.lego,Prætt. hoc est, Prætores.ep. 4.l.3.ad Q. fr. Aperte)eunt, ut impediant.Q. Mutius.) Q. Mutius Scæuola Trib. pl. paulò ante. Imperio) uel, ut lege curiata imperium haberet in prouinciam proficiscens paludatus, ut episto. longa ad Lentulum. ep.2.l.3.ad Q. fr.& ep.15. ad M.Brut. uel potius,ut post uictoriam Imperator appellaretur, ut epi. 20.l.5.& epis. 10.l.2.fam. Erit cum Pontino Appius Cos.)Pontinus Appium Cos. secum habebit ep.4.l.3. ad Q.fr.hinc memoriã pstat ep.10.l.3.fam. Illũ) Põtinũ.Nõ triũphare) non triumphaturũ,ut etiam legitur.nã Cato ipse & Ser

uilius Prætt.prohibituros se minantur, ep.4.l.3.ad Q.fr. Multa) ut de publicanis.ep.1.l.2. Eiusdem) M. Catonis. Appius) Cos. Lege) curiata.ep.2.l.3. ad Q. fr. & ep.longa ad Lētul. Suo sumptu) nam qui lege proficiscebantur, mulis, tabernaculisq́;, & omni alio instrumento militari ornabantur. Liu.l.42.& annuo sumptu ep.3. l.6. In Ciliciam) ut P. Lētulo Spinteri succedat.epis. longa ad Lētul. Cogitat) proficisci. Q. fratre) Cæsaris legato. Confecta) priore quidem bello, sed postea defecit ep. seq. Acceptis) imperatis quidem, sed nondū tamē acceptis. ibid. Nulla præda.) ibi. Datas à litoribus) quum in Galliam uellēt reuerti. Proximo) proxime, sæpius leges. Ad VI.Cal. Oct.) propinqua die ęqnoctij.Cęs.l.4.de bel. Gall. Q. Pilius) tuus necessarius ep.8.l. 8. fam. propter Piliam uxorem. Noster) nostri, malim legere. Veritas) constantia promissi, & fides ep. seq. Dionysium) ep.4.l. 7. Dies) promissi. Cicero) ab eo erudiēdus. ep. sup. Epheso) ubi habes negotia.ep.13. lib.5.

In epist. 16. O expectatas mihi tuas lite.etc.

σχόλια

ADVENTVM) ex Asia. ep.14.h.l. Cōstātiā pmissi) quū te recepisti, ad quod tps cōfirmaras. ibid. Trāsmissionis) al.trāsmissionis διέρεσις.ep.sup. Scribis) al.scribo. Apulia) ubi tuos habes greges Varr.l.2.cap. 2.de re rust. Vestorio) ep.2.l.6. Dandi sunt dies) concedēdi sunt quasi dies aliquot, quibus cum eo uiuere possimus ita, ut ille aliquid legat. sic ep.1.l.12. diem Tyrannioni constituemus. Latinus ἀττικισμὸς) sermo latinus Attico more confectus, & ob id ab Attico fortasse ualde probatus.ep.2.l.6. sic ἀττικώτερα, ep.10.l.1. & ἀττικῶτατα, ep.1.l.15. Nostræ) quæ nobis gubernantibus fuit. ep.sup. Germanę) germina, legimus, sarmēta, uel potius ramos quosdam ē Rep. à nobis tam benè culta natos. μεταφορά ab arboribus.Plin.l.16.cap.25. Putaui) amputaui

taui ex his germinibus hæc,quæ sequuntur,ut ad te mitterem. De numis) candidatorum. Tributim) ep.sup. Vide)al.inde.recte. Absolutum)ep.sup. Detur)si concedatur:uel sit nota,qua Pompeium significet, qui omnia possit.ibid. Messala)ep.14.h.l. Quæris) an futurus sit Cos. Scaurum)ep.sup. Triarius)ibid. Reum)ibid. Commota) in Scaurum accusatum,quòd se arroganter gessisset.Ascon.in orat.pro M.Scaur. συμπάθεια) condolentia.ep.14.h.l. Ædilitas) quam summa magnificentia gessit adeo, ut in eius impensas opes suas absumpserit,magnumq; æs alienũ contraxerit. Ascon.in orat.pro M.Scaur.& Plin.l.36.cap.15. Rusticos)rusticas tribus. Plin.l.18.cap.3. Patris)M.Æmylij Scauri,qui fuit nobilis pauper.Plin.de uiris illust.& Ascon.in orat.pro M. Scaur. Plebeij) Domitij Caluini plebeij erãt, ut scribit Suet.in Ner.& Memmij,ut ostẽdit Tribunatus ep.1.l.3. ad Q.fr.Valerij uero,è quibus erat Messala,& Aemylij è quibus Scaurus,patricij, ut sæpe testatur Liuius.Domitius)Caluinus.ep.14.h.l.Munere)ædilitio. Mẽmius) ep.14.h.l. Commendetur)& confirmetur.ibid. Militibus)quos ad suffragia sæpe uenisse legimus. Pompeij) militibus, quos ex Gallia Cisalpina Consulis sacramento Põpei⁹rogarat.Cæs.l.6.de bel.Gal. Gallia)q̃ uidetur in suffragijs multũ posse.epis.1.l.1.& si Pompeij,Gallia etiam dici potest,quòd ibi Pompeius milites rogasset. alij,gratia.Nitatur)al.uitatur,male. Valuerit)Cn.Domitius.Aduẽtum)ex ulteriore Gallia in Citeriorẽ potius, quàm Romam.in eo autẽ Domitius spem habebat.ep. 2.&.7.l.3.ad Q.fr. Detrudat)obnũciationib⁹ep.3.l.3.ad Quint.fr. Catone)C.Catone ep.sup.qui talia Trib.pl. faciebat, ut ep.2.l.1.fam.et ep.3.&.6.l.2.ad Q.fr. Absoluto)nam & alij sperabũt se quoq; absolutũ iri,si quid tale fecerint.Paccianæ)quam M. Paccius reddidit,ep. sup. Fratris) Q.fratris,q Cæsaris est legatus. Amore) ep.1.&.5.l.3.ad.Q.fr. Vberrimis literis)ibi.Britanici bel

ii)secundi: quod duæ omnino ciuitates priore bello ex Britania obsides miserant, reliquæ neglexerãt. Cæs. Argẽti).ep.7.l.7. fam. nam Britani numo æreo tũc utebantur. Cęs.l.5.de bel. Gal. Prædæ)ep.sup. Nullos)quum sint omnes inculti, & asperi, ut etiam scribunt historici. Paulus)L. Æmilius Paulus, qui quarto post anno cum C. Marcello Cos. fuit. ep.1.l.6.ep.12.&.13.l.15.fam. Basilicam)ut ep.14.l.2. Texuit)al.texerit, uel texerat. nam Vitru.l.5.cap.1. in basilicis colũnas quasdam superiores ad tectum accommodatas nominat. Iisdem)hoc ostendit hanc basilicam ueterem fuisse. Facit)sua, non Cęsaris pecunia, quam postea Cos. ut scribunt historici, accepit: nisi forte postea pecunia Cæsaris absoluit. Disrũparis licet)licet tu ualde inuideas nobis qui Cęsaris ita simus amici. Me dico)ep. sup. Oppium)ep.10.l.9. Monimẽtum illud) uidetur significare Cæsaris forum de manubĳs, ut scribit Suet. prius inchoatum. Vt forum)al. ut eos. al. ut eorum. alĳ, ut eò usq;, sed hic σολοικισμὸς fuerit, nisi, uel sic uel certè non multò aliter legeris, ut eò laxaremus, ut usque ad atrium libertatis explicaremus. Atrium libertatis) P. Victor. reg. 13. Contempsimus) quòd expendimus. Sexcenties HS.) Aureorum quindecies centena millia. eandem rem. episto.1.4. 5.6.9.&.10.l.5. uidetur significare, & si numerus, quod fieri solet, mutatur, parte fortasse soluta. Priuatis) qui uẽdebant aream. Tribunitĳs)alĳ, tributis ep.1.l.1. Mille passuum)hinc porticum milliariam uocant. Villa etiã publica) ubi primum populi census est actus in campo Martio. P. Victor reg.9. Varr.l.3.ca.2.de re rust. & orat. de resp. Lustro)ep. 9.h.l. Plotia) quam M. Plautius Syllanus Trib.pl.tulit, ut Senatores cũ equitibus iudicarẽt. Ascon. in orat. pro Cornel. Quærere) quũ turpiter iudicẽt, ut scripsi ep.sup. C. Domiti⁹)al. C. Decimius: fortasse è posteris illius, quem Liu.l.39. Præt. agnoscit. Regĳ quoq; Lepidi in Diui Prosperi extra muros in ue-

custo lapide legit. C. Decimius Philargyrus. Buthroto) ep. 6. l. 2. Eundũ) iterũ. nam in principio huius epistolæ tedierat. & ꝓpterea paulò post dixit: ne toties, & tã longe abesses. Integra re) ante, q̃ Roma discederes. Egissem) nam retinuissem. Eutychide). ep. 14. h. l. Egeris) an manumiseris ibid.

In Epist. 17. *Puto te existimare me non etc.*

σχόλια

NON oblitum) non ut oblitum. al. nunc oblitum. In Epeirum) Buthrotũ. ep. 6. l. 2. Athenas) ubi libenter esse soles. ep. 10. l. 5. Asiam) ep. 14. h. l. Dedi literas) quas paulò ante scripserit, uideo, fortasse etiam, do literas scripsit. Cõmittamus lepidum quò excidat) nos credimus ita legi oportere: cõmitã, ne lepidum quod excidat: ut lepidum pro dicto ponat. lepores enim, sales, facetiæq; pene confunduntur. Consules) L. Domitius, & Ap. Claudius. Flagrant infamia) male audiunt. C. Mẽmi⁹) ep. 14. h. l. Candidatus) consularis. ibid. Pactionem) ep. 1. l. 3. ad Q. fr. Ipse, suus) coniungo, ipse suus, ut prorsus ad Domitiũ referatur. nam si Mẽmius & ipse pactionis autor fuisset, nunq̃, ut arbitror, eandem recitasset: & Cicero scripsisset: ipse, & suus. Domitius) Caluinus. ep. 14. h. l. Ambo) Mẽmius, & Domitius, quos Coss. iũxerat. ibid. HS. Quadringena) utriq; decẽ aureorũ millia, q̃ summa ita magna est, ut mihi oĩno legendũ uideat, ut in ueteribus libris est scriptũ, quadragena; hoc est, utriq; aureos mille. Ipsi) Memmius, & Domitius. Nisi) ni, & nisi, in spõsionibus, & pactionib⁹ utebant. Dedissent) Mẽmi⁹, & Domiti⁹. Qui) Augures. Affuisse) in auspicio, ut ep. 12. l. 2. nihil. n. publicè sine auspicijs, nec domi, nec militiæ geri poterat. l. 1. de Diuinat. Dicerent) & mẽtirent, atq; id ipsum, ut L. Domitius, & Ap. Claudius Coss. puĩcias habere possent. Lex curiata) quã si Cos. nõ hẽt, attigerẽ militarẽ ei nõ licet. orat. 2. cõtra Rul. Cõsulares) tãq̃ pricipes, & magnę autoritatis uiros. Ornãdis ꝓuĩcijs)

ep.24.l.3.sic ornatam prouinciam. ep.4.l.15. fam.& orat. in Pis. ubi Galliam prouinciam Senatus autoritate, exercitu, & pecunia instructam, & ornatã uocat. Senatus) qui de prouincijs Consularibus quot annis lege Sempronia decernebat. Abfuisset) fuisset, ex ambiguo, quia scribẽdo affuisse, dixerat: & si non desunt, qui malint legere, fuisset. Nominibus) in codicem relatis. Perscriptionib⁹) tabularum. Inductis) ẽ codice deletis. Idem) qui prius erat presertim quod ad prouinciã pertinet ep. 2.l.3. ad Q. fr. & ep. longa ad Lentul. uel erat impudẽs; ut sp. unde os Appij. ep.10.l.5. fam. Nihil sane iacturę) fecisse ex recitatione pactionis putabat. Alter) L. Domitius Ænobarb⁹. Coitione) per Coss. facta. ep.14. h. l. Caluino) Cn. Domitio Caluino. ibid. qui coitionẽ istã dirimi noluisset. Concitare) al. cociace, unde legi fortasse possit, cogitare, ut cogitarẽ Dictaturas orat. 2. in Catil. uel, agitare, ut agitare legem. ep.16. l.1. Dictaturam) cuius erat nonnullus odor. ep. sup. Fauere iustitio, & omnium rerum Licentię) al. fluere iustitio, & omnium rerum licentia, ut fluere mollitia, Tusc. 2. Animi mei) qui belle hæc omnia fero. ep. sup. Seleucianę prouincię) Syrię, uel potius Ciliciæ, quam nunc Seleucianam uocat à Seleucia urbe ad Euphratẽ posita, uel à Seleuco Rege, qui quatuor in illisce locis urbes ædificauit, Seleuciam, Pieriam, Apameam, & Laodiceam. Strab. l.15. quã prouinciam nũc se cõtemnere scribit Cicero, & postea tñ accipit. ep. 1. l.5. & quare id fecerit, docet ep.4. l.15. fam. al. Selicianę uncię, ut usuram unciariam significet, qua Selicius utebatur ut fœnerator. ep.9. l.1. Cõiunctionem) ep. sup. Naufragio) Reip. Tabula) cõiunctio ista tanq̃ tabula. μεταφορά. Quintum) Q. fratrem. tuumq;) tuę sororis uirum. Tractat) ut suum legatum. Hybernam legionem) in hyberna in Neruios ducẽdam. ep.8. l.3. ad Q. fr. & Cęs. l.5. de bel. Gall. Cõmodum) tm̃ q, & eodem tempore, quo id agebatur, ut docet Donat. Scribit) Q.

frater. Hunc) Cęsarem. Istorum?) optimatũ? ep.5.h.l. Legatum) iterũ, quod & frater audiuerat. ep.1.l.3. ad Q. fr. nam primo se legatum fuisse certe scripserat. ep.1. & 2.h.l. Ad multa) ad multas rationes. ep.2.h.l. Opinor) al. opperior. Tñ) etsi multa scripsi. Dionysio) ep.4.l.7. Seruaui) in meis ædibus. Ad me uenies) libenter legerē, aduenies. Si me amas) al. ut, si me amas: scilicet, fac uel tale quid. Maneas) & cœnes, ut ep.2.l.2.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER QVINTVS.

In Epist. I. Ego uerò & tuum in etc.

σχόλια

GO uero) hic anni duo, & sex menses omittuntur, hoc est, ex. IX. Cal. Nouẽb. uel circiter, Coss. L. Domitio Ænobarbo, & App. Cladio Pulchro, ep.15.l.4. usque ad mensem Maium, ep.2.h.l. Coss. Sulpitio, & Marcello, ep.21.h.l. Discessu) ex urbe meo, ut in Ciliciam irem. Vidi) ex uultu, & fortasse ex lachrymis. Meo) aio. Ne quid noui) ep.6.l.2. fam. Decernatur) de proroganda prouincia ep.seq. Annio Saturnino) hanc alij quærent historiam, nisi forte T. Annium Milonem significet per notam, quod ille P. Clodium aduersarium, ut Saturninus Memmium interemit. L.l.69. & tunc Cicero rem Milonis curari uolebat. ep. 8. & 10. h.l. Satisdationes secũdũ mancipium) satisdationes, quæ mancipium, & κτῆσιν pręstant, emptorēq; à litibus securum reddunt. sic enim Ioannes Franciscus Bębius uir genere, honore, & uirtu-

tè nobilissimus, & mihi summa beneuolentia coniun-ctus, dum in foro nostro deambularemus, propemodum respondit. Memmianorum) C. ut ego puto, Memmij ambitus condemnati. episto.1.l.13. fam. & Appian.lib.2. Prædiorum) publicatorum, ut publicata sunt Milonis bona. episto.8. huius libri. Attilianorum) Sext. Attilij Serrani. episto. 2.lib. 4. sic enim conijcio, quum scribat Appian.l.2. Sextum quēdam cum Memmio cōdēnatum fuisse. Oppio) ep.10.l.9. DCCC) ep. 4.h.l. & ep.16.l.4. Aperuisti) exposuisti ep.4.h.l.al. appromisisti. Nostrorum nominum) numorum, qui nobis ab alijs debētur. Transuersum) de transuerso, & in margine, ut finita pagina fieri solet scriptum. Sorore) Pōponia. ep.4.l.1. In Arpinum) sic, abdam me in Arpinum, ep.4.l.9. Ad me) in Arpinum. Frater) Q. frater. Sumpta) al. sumptus: unde sæpe inter uirum & uxorem offensiones esse solēt. Illo sic die) fuimus. al. ille sic dies, scilicet transiit. Archano) ep. 2.l.10. & ep. 1.l.3. ad Q. fr. dies fecit) ne nox ipsum cum mulieribus tarde proficiscētibus opprimeret; quæ res M. Ciceroni non erat impedimento, qui & properaret, nec de nocte aliquid itineris facere dubitaret. Ego) prius ī Arcano prāsus. Aquini) ep.9.l.16. Mulieres) nostras, quæ nos prosequebantur. Pueros) Cicerones. Hospita) ita, ut neminem possim inuitare. Id autem) accidit. Statius) Q. fratris libertus, quem Pomponia uidetur odisse, ꝙ species tam gratiosi liberti suspecta esset. ep.2.l.1. ad Q. fr. Videret) pararet, ut aliud aliquid uidebimus ep.10.l.3. & talaria uideamus ep.25.l.14. al. præberet, ut apud Horat. Saty.5.l.1. uillula tectum præbuit, & parochi, q̄ debent, ligna salēq;. Inquit mihi) qui illū sępe moneo. ep.4.l.1. Patior) nō cœpi ibs. Magnum) ita audientibus nobis respondere, uel aliud quid, quod non scribitur. Responderat) Pomponia. Discubuim⁹) prāsuri. Inde) ex Arcano. Aquinū) ιui pransus. Discessura) ex Archano. Monēdi) tuam so

rorem, ut ego fratrem moneo. Proficiſcare) in Epeirum ex urbe.ep.7.h.l. Pontinum) C.Pontinū legatum meū ep.4.h.l. A.Torquatum) ep.1.l.6. fam. & Nep. in Att. Significes) ſic ep.6.l.4.

In Epiſt. I. Ad. VI. Id. Maias, cum has etc. σχόλια

POMPEIANO) ep.17.l.1. Trebulano) ep.ſeq. & ep.3.l.7. Pontium) ep.3.&.4.h.l. ep.1.l.1. & ep.2.l.7. Cumano) ep.9.l.4. Noſter) pſertim tuus ep.25.l.2. Vniuerſe) generaliter. Mandaui) al.mādaſti, male.nam mea mādata depoſcēti mandaui. Illud proprie) al. illud probè. Prorogari) ep.17.h.l. Prouincias) Ciliciā Cyprū, & τρεῖς διοικήσεις Aſiaticas attributas.ep.67.l.13.fam.ne qs putet aliorum etiam prouincias ſignificari: quę nihil ad eum pertinebant neque de his Hortenſium rogaſſet. alij tamen malunt, prouinciam, legere.epiſ.17. h.l. Confirmes) ep.9.h.l. Hoc) ſe,ut annui ſimus, defenſurum.ep. 17.h.l. Promiſerit) receperit.ibid. Furnium) C. Furnium.ep.25.&.26.l.10. fam. Fore) ut fuit, epiſt.18.h.l. Rufio) ep.16.l.14. Veſtorio) ep.2.l.6. Obſeruari) amari ita, ut Rufio Veſtorianus uocetur.ep.16.l.14 Hominem) me, uel Veſtorium. Hortenſius) uir tantus. Tam longe) è Baulis. lib. 2. Acad. quæſt. & Varr. lib.3. cap. 17. de re ruſt. Multitudo) al.multitudine. Ille) Rufio tam uilis. Hominem) Rufionem. Puteolanorum) apud quos erat Veſtorij uilla, in qua poſtea Cicero accubuit. epiſto.12.l.14. E Panſæ uilla) è uilla, quam Panſa Puteolis habuiſſe uidetur. epiſto. 11.l.14. al. expenſe ſua uilla. al. impenſe ſua uilla. nunc per me legas licet, impenſe, è ſua uilla. Audiri) ut moleſtum, & ſubodioſum, ut epiſto. 4. l. 1. al. laudari, quod placet, ut dicat εἰρωνικῶς, in eo laudandum, q laudari non curarit, quum laudari poſſet, ſi ſe gratum oſtendiſſet.nā & qui laudē, & gloriam contēnunt, ſępe laudant.

Molestiæ) prouincialis. Aliorum) qui multum tẽporis in prouincijs lucri causa esse cupiunt. Scis)me ita uelle. Autoritate) ut ei succederetur ante tempus, & ne absentis ratio comitijs haberetur. Suet. in Cæs. Perscripta) M.Claudio Marcello referente. IIII.uiros) quos munici pes facere solet.ep.14.l.16. Sciam) Tarenti.ep.5.h.l.

In Epist. 3. Ad. VI Id. Maias ueni in etc.

σχόλια

TREBVLANVM) ep. sup. Pontium) ibid. Tertio abs te die) tertio die post, q̃ abs te datę fuerant. eodem die. Pompeiano)ep.17.l.1. Philotimo)ep.4.l.2. Dederam) proficiscens.ep. sup. Literas) superiores. Rumores) sint. Timorem) ne magni sint motus.ep.sup. Semel) alij, simul. Edictum) quod in meum trãsferre possem, ut multa ex Q.Mutij.P.F. edicto Asiatico trãstuli ep.1.l.6.P. Licinij) P.Licinij Crassi Diuitis, q̃ orator, & iuriscō.fuit i Brut.& Asiã obtinuit.Gel.l.1.cap.13. Minturnẽses) Minturnis datas.ep.1.h.l. σπουδαιότερον) magis serium.ep.51.l.13. Apud Lẽtulum ponam te in gratiam) frequẽtius in gratia, ut ep.11.h.l.al.Lẽtulum ponam tecũ in gratiam: quo dicẽdi modo usus uidetur Cælius.ep.6. l.8.fam.atq; P.Lẽtulum uidetur significare, qui uillam & ipse hisce in locis haberet.ep.12.l.9. ubi tunc fortasse erat, triũphum expectãs.ep.21.h.l. Dionysius)ep.4.l.7. qui mecum uenit, ut Cicerones erudiat. ep.1.l.6. Nicanor)ep.20.h.l. Lucet) sic ep.2.l.6.lucescit.ep.15.l.4. Beneuẽti cogitabam) sic in Anagnino.ep.1.l.12. & Asturæ ep.2.l.14. Sed Beneuẽtum, in Anagninum, Asturam cogitabam sępius inuenies. Hodie)V. Id. Maij. A Pontio ex Trebulano) sic ep.3.l.7. sed huius epistolę finis sic aliter legitur: Iam deest quid scribam, & licet Beneuenti cogitabam hoc de nostra cõtinẽtia, & diligẽtia eẽ satis, faciemus satis L.Pontio.ex Trebulano. quorum uerborum hic est sensus: nihil est amplius, quod scribam, & Be-

neuēti potero scribere. quod uerò ad meā continentiam pertineat, puto hoc satis esse, quod L. Pontio quamuis amico pro hospitio satisfaciam. sic facit episto. 9. 10. & 16. h. l.

V In Epist. 4. Beneuentum ueni ad. V. Id. etc.

σχόλια

VENI) ut cogitabam. ep. sup. Eas) ad quas rescri bi uolebas: ibid. Literis) binis in Trebulano redditis. ibid. Quas) binas in Trebulano redditas. Dederam) li teras superiores. A Pōtio) ut ep. sup. al. L. Pōtio, ut sit: ex Trebulano ad te literas dederam L. Pontio, qui post meum è uilla eius discessum Romam se cōferebat. Fesu lanus) quidam. Dedit) reddidit, ut ep. 49. l. 13 Scriba Tullius) ep. 13. l. 8. & ep. 25. l. 5. fam. Mandato) de collo cāda filia, ut arbitror. ep. 4. l. 6. Profectio) futura in Epei rum. ep. 7. h. l. Spem) de collocanda filia. Ac ne ille il lud quidē labat) al. ac ne illud quidē labat: hoc ē, ac ne adhuc quidem sententiam de illo genero repudio: al. ac me ille illud: quæ uerba uidētur sumpta ex aliqua ueteri fabula, & κατ' ἀποσιώπησιν dicta, ac me ille illud cogit credere, uel tale quid. Non quo) non quo credam: uel potius, non quo placeat gener, sic. ep. 16. l. 13. non q. impe rassem. Inopia) generorum. Eo) genero, & qualicunq;. Altero) adolescēte. Non alienum) ab his nuptijs. nō stris possit, (Et tuis δυσδιάγνωστον) πρὸς νεῦσιν esse) al. no stra possit, & tuis δυσδιάγ. ωστον esse: ita potes legere: no stra possit, (Et tuis δυσδιάγνωστον esset) πρὸς νεῦσιν: hoc sensu: uereor, ut nostra filia possit adduci πρὸς νεῦσιν, ad nutum, & assensum ita, ut illum maritum uelit accipere: & hoc difficile ad iudicandū esset tuis, ut sorori, ep. 14. l. 1. an conditio esset accipiēda. Et quidē summe facilis) ipsa filia. al. equidem sum facilis: eo, quod ad me ptinet, sum facilis ad assentiēdum. Aberis) in Epeiro. Rei) ut nuptiarum. Habebis) sed ut absens ita, ut multum profi cere nō possis. Adesset) Romæ. Seruio) Ser. Sulpitio,

cuius uxor Posthumia hac de re uidetur locuta.epist. 21. h.l. al. Seruilio. Res) conditio. Placeat) sic Terent.in heautont.immo & gener, & affines placēt. Tullio) scriba. Marcello) M. Claudio Marcello Cos. S. C.) de supplemento legionibus scribendo.ep.3.l.3. fam. uel potius de permutanda pecunia.ep.17.l.2. fam. Rem) ut pecuniam publicam habeam. Attribui) pecuniam publicam. Bibulo) in Syriam profecturo.ep.16.h.l. Compēdium) quæstus.ep.17.l.2.fam. Torquato) ep.1.h.l. Probe) significasti.ibid. Massone) fortasse L. Papirio Massone Pæto.ep. 21.l.9. fam. Ligure) ep. 6.l.14. Cherippus) ep. 7.l.4. qui nunc mecum in prouinciam uenit, ut iuit olim cum fratre.ep.1.l.1. ad Q. fr. πρὸς νεῦσιν sustulisti) ad nutum sustulisti. al. προσνεῦσιν sustulisti, ascensum sustulisti, idest prohibuisti, ne conniueam. Hic) Cherippus. Ad Senatum) scribat, aut nunciet falso more suo.ep.7.l.4. Consule, aut numera. Nam DC. ceperis) prouide, aut ipsi Cherippo pecuniam numera, nam D C. numis illum capies.al. Coss. aut Pr. nam de cæteris: hoc est, scribat ad Senatum, Consules, aut prætores. nam de cæteris, non curo. Commodè) fecisti. Quòd) hac de re locutus est. Scrofa) Cn. Tremelio Scrofa. Varr.l.1. cap.2.de re rust.ep.1.l.6.& ep.1.l.7. Pontino) C. Pontino Legato meo.ep.3.l.3. fam. ep.15.l.4. Brundusii) ubi consilium est illum expectare. ep. seq. M. Annius) Legatus & ipse meus.episto.55.&.57. l.13. fam. quãuis ibi Anneius legatur: quod ueteres ei pro i sæpe scribebant. Tullius) L. Tullius legatus item meus.ep. 21.h.l.& ep.4.l.15. fam. Sicinio) Sicinij cuiusdam meminit Plutarc.in Crass. Itinere) ep.2.h.l. quinque præfectis) ep.7.h.l. Cognoro) Tarenti.ep.seq. Oppio) ep. 10.l.9. Exposuisti) aperuisti.ep.1.h.l. Philotimum) epist. 4.l.2 Habes) Romam reuersum epist. sup. Rationem) pecuniæ huius, quam Oppio debeo Cæsaris nomine.ep. 6.h.l. Vt agã amplius) ut uehemẽtius tecum quàm so-

leo,agam. Proficiſcaris)in Epeirum.epiſt.7.h.l. Habes ad omnia)ſic ep.1.l.6. Cautio)al.captio. Eius) chartæ. Aufer) ex arca. Ducētos)numos,quib⁹ chartam emas. Contractio)breuitas. Rumores)de Rep. ep. ſup. Vellet)à te.ibid. Habes)ex Gallia. Pontino) Brundusium uenturo. Diligentes)ſic diligens ſcriptura.l.1. de orat.

In Epiſt. 5. Plane deeſt, quod ſcribam:nam etc.

σχόλια

PLANE deeſt)al.planè nil eſt. Narrē)per epiſtolás tecum ſecreto quaſi colloquar. ep. ſeq. Noui enim nihil)eſt: ſed narrabo,quum aliquid habebo noui.ibid. al.noui.enimuero mihi,ut reddat rationem,cur nihil narret,quo uerbo in iocis frequenter utebatur: ut narro tibi. Venuſia).ep.5.l.16. Proficiſcētes)Tarētum uerſus. Actum)præſertim de S.C. ep.ſup. Rumores)de Rep.ep. 3.h.l. Accipiemus)à Pontino, ep. ſup. Eam diem,ante Cal.Iun.ibid. Tarēti)ubi poſtea cum Pompeio cōplures dies nullis in alijs,niſi de Rep. ſermonibus uerſatus eſt.ep.8.l.2. fam.triduum,ep.7. h.l. διαλόγους) dialogos, ſermones.ep.ſeq. Habuerimus) ſed nondum habuimus. ibid. Poſſem)poſſim,legimus. Sis) ante,q̄ in Epeirum proficiſcaris. epiſt.7.h.l. Quò dem)al.cui dem.al.quod dem.al.quoad dem. Fruſtra)ſi literas nō acciperes.HS. XX.)ep.9.h.l. DCCC.)ep. 1.h.l. Velle) me eſſe Cęſaris amicum epiſt. 5.&.6.l.4. Aſſequar)ut ſim Cæſaris amicus, numis hiſce contemptis, ut monimentum expli cetur,ep.16.l.4.certe Cæſaris nomine ſoluendis.ep.ſeq.

In Epiſt. 6. Tarentum ueni ad.XV.Cal.etc.

σχόλια

VENI) Venuſia Id.Maijs profectus. ep.ſup. Pontinum) ep.4.h.l. Statueram)conſilium ceperam.ep.ſup. expectare)Brundusii.ibid.nunc Tarenti, & in his locis. Veniret) Brunduſium. Apud ſe) epiſt. ſeq. Sermo-

nes) διαλόγους.ep.sup. Instruar) à Pompeio, qui sæpe in prouinciјs fuit,& bella gessit. Negotium) prouinciale, Profectus) Roma,ut eas in Epeirum.ep.seq. Narrem) ep.sup. Exhauries) ep.1.h.l. Adesse) Romæ. Cæsaris) C.Iulij Cæsaris nunc Gallias administrãtis. Nomine) HS.DCCC. ep.1.h.l.hinc reliquum. ep.3.l.7. Confectum) C. Oppio Cæsaris amico.ep.16.l.4. & ep.1.h.l.

In epist. 7. *Quotidie, uel potius in dies etc.*

σχόλια

BREVIORES) ep. sup. In Epeirum) Buthrotum.ep.6.l.2. Profectũ) Roma discessisse, ut proficiscaris.sic ep.3.l.8. Mandatum) tuum de scribẽdo,ep.16.h.l. uel potius, de pfectis.ep.11.h.l. Quot antè) dicebat Põpeius.al.quod antè.s.curauerã,& scripseram. Ait se Põpeius) ex quo cognoscere uolebam, quid facturus esset. ep.4.h.l. Quinos) quinq;. ibid. Delaturum) in beneficijs ad ærarium.ep.21.l.5.fam.& orat.pro Archia: uel potius mihi, ut ego præfectos faciam.ep.21.h.l. Nouos) nouos ciues, uel non prius delatos. Vacationes) militię, ut quum de Rep. bene fuerint meriti, uacationes habeant, Philip.5. Iudiciariam causam) ut, quũ uiri fortissimi fuerint,& ordines duxerit, res iudicet.Philip.1. Triduum) cõplures dies.ep.8.l.2.fam. Fuissem) q. ita petierat. ep. sup. XIII.) XV.Cal.Iun.uenit.ep.sup.& triduũ fuit cũ Põpeio, ut necessario legẽdũ sit.XI.ut ep.3.l.3. fam.Egregium, Pompeium.ep.8.l.2.fam. Timẽtur) ne magni motus fiant.ep.2.&.3.h.l.

In epist. 8. *Me & incommoda ualetu. etc.*

σχόλια

QVA iam) al.è qua iam. Põtini) legati mei.ep.4. h.l. Expectatio) ep.5.&.6.h.l. Brundusii) Vbi illum expectare consilium fuit.ep.5.h.l. Cursum) nauigandi facultatem ep.3.l.3.fam. Vix enim puto) te Romæ esse: nã te profectum suspicor. Hoc) quod de Milone sequitur

Romæ acceperam)Romę quum eſſem,literas acceperã Maſſilia uel à Milone,uel ab alijs miſſas.nam ſi Roma in itinere accepiſſet,dixiſſet,accepi. Milonem)Maſſiliæ exulantem. Aſcon.in orat. pro Mil.& Dion.l. 40. Philotimus)ep.4.l.2. Socius)tanq̃ & ipſe cum alijs emiſſet. Eſſet)q̀ turpe uideret,libertũ in bonis Milonis eẽ. Bonis ſuis)quę propter magnitudinẽ æris alieni ſemuncia, ut ſcribit Aſcon.uenierãt. C.Duronij)Duronios Romæ fuiſſe legimus apud Liu.l.40. Eſſet res)ſi Philotimus eſſet in bonis,quibus illum eijcer̃ poſſemus, quum liberet. Illum)Milonem. Alienis)nedum ſuis. alij, alien9,quod placet,ideſt,non domeſticus, ut eſt Philotim9. Habet) Milo. Spoliaret)quod fiebat, niſi damnati prius liberaſſent. ep. 4.l.14. fam. Fauſtæ) Milonis uxori, Aſcon.in orat.pro Mil.& Syllę filiæ,Horat.Saty.2.l.1. Cautum de dote. Ille) Milo. Seruari)ex bonis Milonis. Poſſit) poſſet,lego. Ille)Milo. Ne ſit)ſed Miloni abſenti,eiuſque neceſſarijs ſatisfaciat.ep.3.l.8. fam. Fuerat tãti)al. fuerit tanti. Camillum)ep.5.l.6. Lamiam)L. Lamiam ep.7.l.11. Fama) exiſtimatione.ep.3.l.8.fam.

In epiſt. 9. Actium uenimus ad. XVII. etc.

σχόλια

ACTIVM) Plin.l.4.cap.1. Corcyrę)idem.l.4 cap.12. Sybotis)ibid. Areus)libertus quiſpiam. Eutychides)ep.14.l.4. φιλοπροσηνέστατα)blãdiſſime,benigniſſime. Conceſſerant)eos ſequor,qui legẽdum putãt:congeſſerãt. Saliarẽ in modum)lautè,ut Salij ſolẽt. puerb. ſaliares cœnę.al. hilarem in modum. Leucaten) Plin.l. 4.cap.1.& Poeta.l.3. Æn. Decorum) Procos. & imperium habẽti. Currẽtem hortatus es) & quidem præceptis.ep.15.h.l. prouerb. Abſtinẽtia)ep. ſeq. & ep.3.h.l. Munus)prouinciale. Extraordinarium)olim poſt Conſulatũ, cum ſuo dabaẽ ordine,neglectum, & nũc quaſi extraordinẽ expetitũ.ep.4.l.15.fam. Parthus) ep.11.h.l.

Quiescat)ut nunc.ibid. Fortuna nos iuuet) Dij iuuent. ibid. Nostra) quæ in nobis sunt. Futurus sis) ep.7.h.l. CXX.)HS.XX.ex ep.5.h.l.legēdū putam⁹. DCCC.) ibid. Datis) à te. Abes)ut suspicor ep.7.h.l. Id) quod ad mittēdum mihi successorem pertinet. Ad tēpus)prę-sertim ad Cal. Mart. quibus Coss.de prouincijs referēt. ep.8.l.8. fam. Hortēsium)cui mādaui, ne pateretur pro-rogari prouinciam.ep.2.h.l. Annus noster) prouīcialis. Suo statu)ut ea cōditio mihi maneat, qua pfectus sum. ep.7.l.2. fam. Ne quid noui decernat)quod solet eē dif ficilius.ibid. Intercalet) ꝙ anno dies minimum. XXII. adduntur:idq; fiebat à Pontificibus quādoq;, ut scribit Censorin. quo quis diutius magistratu fungeretur.ep.13. h.l. diuersa fuit Curionis ratio.ep.6.l.8. fam. ut ibi,& in Quæstura diximus. Teneto)si tenere nō potes,ne inter calet,quod in anno cōprehēditur, annum saltē, hoc est, ut tempus tm̄ sit annuum, teneto. Meus) filius ep.2.l.1. Dionysiū)ep.4.l.7.

In Epist. 10. Vt Athenas ad. XV. Cal. etc. σχόλια

XV. Cal.)quiuis ex ep.seq. & ep.8.l.2. fam. colli get. VII. Cal.legēdum esse.certe si decem dies Athenis fuit, & prid. Non. Quint. discessit, non uenit Athenas. XV. Cal. Quint. Pontinum) ep. 4.h.l. Iis) uestigijs. Tuis) qui te Athenis ita collocasti, ut sis penē unus ex Atticis.l.5.de finib. sic Athenis tuis episto. 6.l.16. & tui Athenienses ep.13.l.1. homo Atticus. ep. 16.l.1 Græcus ep.17.l.1. Sumptus) fit. ep.21.h.l. In quenquam) ibid. Nihil accipitur lege Iulia) nihil accipitur, quod etiam lege Iulia liceat accipere.ep. 16.h.l. Persuasum est)à me præsertim, qui ita præcipio,ep.sup. Seruiendum esse famæ meæ)omnes enim συμφιλοδοξοῦσιν gloriæ meæ.ep.17 h.l. Tibi) qui me currentē sæpe hortaris.ep. sup. Consilium)habēdi prouīciam. ep.4.l.15.fam. Negotio)pro-

uinciali. Minime aptam) nam clitellę boui sunt impositę.ep.15.h.l. O illum uerum) Aristophanem in Vespis. al. ò illud uerũ: quod ꝓbari põt, nisi malis legere, ò illũ uersum. ἔρδοι τίς) ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην: hoc est, ut uertit Cicero ipse, quam quisque norit artem in hac se exerceat. prouerb. Dices, quid adhuc?) molestię? Belliss.) bellissime: ut ep.15.l.4. hęc quomodo fers? belle Mehercule. al. bellis, scilicet fronte & uultu. Stultitiæ) al. stulte. Dicuntur) ab hominibus. δυσωνοίμητα) contraria somno, nam per noctem cura recursat. al. δυσεκκύλητα, nos δυσεκκόκλητα, legi commodẽ posse suspicamur, hoc est difficilia ad demonstrandum, & quasi per notas significandum: ἐκκύκλημα γὰρ λέγεται μηχάνημα ξύλινον τροχοὺς ἔχον. ὅπερ περιστρεφόμενον, τὰ δοκοῦντα ἔνδον, ὡς ἐν οἰκίᾳ διαπράττεσθαι, καὶ τοῖς ἔξω ἐδείκνυε λέγω δὴ τοῖς θεαταῖς. Aristoph. interpres in Acharn. βαθύτητα) altitudinẽ. ep.6.l.4. & ep.1.l.6. Salui redierim?) ut epist. 14.l.4. comici sæpe sic loquunt̃. μελέτη) cura & exercitatio. Huius uirtutis) βαθύτητος. nam silentij tutum præmium est ita, ut uirtus possit appellari. Datur) à natura. Esses) Roma profectus, ut suspicabar. episto. 7.h.lib. Cæsaris) episto.6.h.l. Milonis) episto.8. h.l. Hac) al. hoc, pro huc ueteri more: huc, ego tamen libentius legerem. Quisquam) uenit. Quid est præterea?) quod scribam? sic episto.15.l.4. quid aliud noui? Turbæ dũtaxat?) al. urbs dũtaxat? recte. Amores) al. mores. Philosophia ἄνω καὶ κάτω) Philosophia sursum, & deorsum, idest Academia, quę nihil affirmat, sed modo huc, modo illuc currit, & uolat. episto.25.l.13. ꝓuerb. sursum, ac deorsum. Siquidẽ est ĩ Aristo) siquidẽ ea philosophia est in Aristo. Antiochi fratre. l.2. Acad. quęst. Apud quem eram) ut hospes, Tusc.5. & familiaris. in Brut. Xenonẽ) al. Zenonem, recte sic enim scriptum uidemus. l.1. de finibus Tusc.3. & l.1. de nat. Deo. Tuũ) ut Epicureũ. nã Philo noster coryphęũ appellar̃ Epicureorũ solebat. l.1.

de nat.Deor. Nostrum)"quem tam diligo, quam tu ep. seq. Quinto) Quint.fratri. Inuicem)Cæsar, Liuius & Horatius utuntur.al.iuncti. Vbi quoque)al.ubi, quo.q; tempore.

In Epist. II. *Hui,toties'ne me literas dedis.etc.*

σχόλια

DAREM?) suspicans te profectũ? ep.7.h.l. Frustra)ep.5. h.l. Prorogeť) ep.2.h.l. Desiderio urbis) ep. 15.h.l. Insulsitatẽ)ut dicere ius Laodiceæ.ibi. Marcellus)M.Claudius Marcellus Cos.ep.21.h.l. Sedẽdi)tarditatis.erat enim tardus,& parum efficax.ep.10.l.8.fam. Comes)Ser.Sulpitij,qui & ipse cũctator.ibi. Ille) Nouocomẽsis colonus: quem Marcellus magistratu, quem gerebat,cedere uoluit,ne ciuis Romanus eo modo fieret. Magistratum) Præturam, ut scribit Appian.l.2. ut ego puto, IIII. uiratum. ep.2.h.l. Non gesserit) à Marcello prohibitus. Erit)etiam inuito Marcello,qui ut sua lege ciuitatem adimat,ut referť ad Senatum, nõ adimet tamẽ quin sit colonus.Suet.in Cęs. Trãspadanus) Nouocomẽsis. Videtur)M.Marcellus. Nõ minus)q̃ si plus nocuisset.nã uoluntatẽ ostẽdit. Nostro)ep.16.l.4. Cæsari)cuius odio id fecit. Videbatur)Tarẽti.ep.6. &.7.h.l. & uidebať ut ep.9.l.4. fingebat enim, ut scribit Dion.l. 51. Varronẽ)ut Pompeij amicũ.ep.25.l.2.& paulò post eiusdem legatũ in ulteriore Hispania futurum.l.2.de bel. ciu.Cęs. Hispaniam)prouinciam suam ep.9.l.4. Minime probabam)ut de Reip.statu solicit⁹ ipso absente.ep. 8.l.3.fam.atq; id ipsum nunc,nam prius in Hispaniã cum dum cẽsuerã.ep.6.l.6.fam. Theophani) ep.5.l.2. Illũ) Pompeium. Grecus)Theophanes ipse Mitylenęus.ep. 7.l.7.& orat. pro Arch. Incumbet)ne Pompeius eat in Hispaniam. Valet)ep.5.l.2. Illũ)Põpeiũ. Proficiscẽs) ep.8.l.2. fam. Decem ipsos)sic ep.21. l.3. sic Lucian. in Hermog. εἴκοσιν ἔτη ταῦτά ἐστι. Pontinus) ep. 4.h.l. Nam)iam,libẽtius lego. Cn.Volusius) forte, Q. Volusius.

sius ep.21.h.l. Aderat Quęstor. Tuus unus Tulli⁹ aberat) ego non dubito ita legere:aderat, Quæstor Rufus: unus Tullius aberat. Volusius enim nō fuit Ciceronis Quæstor,sed L. Messini⁹ Rufus,ep.20.21.&.22.l.5.fam. quãuis ille quoq; pecunias tractasse uidet.ep.21.l.5.fam. Tullius uero legatus,ep.4.h.l. possemus tñ etiam ita legere:aderat,Quęstor,tuus unus Tullius aberat,ut Quæstor à Volusio separet, & tuus Tullius dicat, ep.14.h.l. ἄφρακτα)naues quasdam nō septas ep.12.&.13.h.l.aphractus,ep.8.l.6. Dicrota)al.Dicrotum, biremē potes interpretari.Pollux.l.1.ca.9. ἐπίκωπον) ναυτικὸν exponit Aristoph.interpres in fabula, quę ἀχαρνῆς inscribit,unde nos quoq; nauticum,& ad remigãdum aptum,uertere possumus.hinc Phaselum epicopum dixit .ep.18.l.14.lege ἐπὶ ... dam.al.ἐπικοινῇ,unde nobis legēdum uidet; ἐπὶ κώνδυ, quod uas esse scribit Pollux, καππαδοκικὸν, βησιακὸν, καὶ περσικὸν: Athenæus uero ἀσιατικὸν, ut Cicero cum ioco uerbo regionis,quò nauigabat,utatur,& dicat,se nō modò naues,sed aliquid etiam uini,& uiatici ἐπὶ κώνδυ paratum habere. Silētium)& otium.ep.14.h.l. Dñ iuuent) fortuna iuuet.ep.9.h.l. Admiratiõe)& sermone. ep.sup. Habeo,q adhuc,quem accusem)al.habeo adhuc,quem accusem. Seruiūt)ep.10.&.14.h.l.οἵαπερ ἂν δέσποινα)οἵαπερ ἂν δέσποινα, γίνεται δὴ καὶ κύων, qualis dña, est & canis. quales enim sunt dominę,tales ferē semper sunt catellæ. prouerb.catulæ dominas imitantur. sic si mei me uolent imitari,permanebūt. Sim id parum profuerit)nihil fieri à me ita,ut illis sit deliquēdi locus. Singuli dicunt) singuli enim in negotijs difficillimis ita ferē dicere solent, hoc anno saltem tolerabo. ἀνεξίαν) tolerātiam. Vnum annum)qui uelim suo statu maneat ep.9.h.l. Pugna)ne prouincia prorogetur. Turpis)si post annum opinionē sustinere non potero.q. si cito decessero, gloria erit illustrior.ep.17.h.l. Mandas)ep.7.h.l. In prefectis excusatio.ijs,quos uoles,deferto)in prefectis,quos feci, sic ex-

cusatio, ijs addito, & deferto, quos uoles. si in præfectis tibi morem non gessi, ut mandabas, episto. 7. huius libri, excusato: sed ad hos deferto, quos uoles. quamquam ita legi posse uidetur: in præfectis excusato, ijs: quos uoles deferto. in his præfectis excusato, & alios: quos uoles deferto: uel, in præfectis excusato, trib. quos uoles, deferto: in præfectis excusato, Tribunos, quos uoles, deferto: nisi malit quis legere: in prȩfectis excusationis, quod uoles, deferto. μετέωρος) suspensus episto. 14. l. 15. Apuleio) episto. 8. lib. 12. Xenonem) episto. superio. Diligo) quamuis sit Epicureus. Patronem) Epicureum episto. 1. lib. 13. fam. & episto. 2. lib. 1. ad Quint. fratr. Barones) Epicureos, sic dictos, quòd Baro fœmina fuit philosophiȩ dedita, quasi effœminatos, & uoluptarios Philosophos: sed cur Cicero lib. 2. de finib. se, & suos Barones uocet? carrones, si concedatur, legam, hoc est optimos, et, ut uulgo dicimus, bonos uiros, & simplices: Epicureos enim uiros optimos, & minime malitiosos uocat Tusc. 2. & 3. κάῤῥονες uero præstantiores, & meliores dicuntur. Is) Patro. Literis) Romam missis. Rem illam) ut Memmium illi placarem, peteremq́; ut nescioquid illud Epicuri parietinarum illi concederet ep. 1. l. 13. fam. Vestro) Attico. nam & tu Atticus es. ep. 10. h. l. ὑπομνηματισμόν) decretum sic Areopagitȩ uocant ep. 1. l. 13. fam. Polycharmo Præt.) ἐπὶ ἄρχοντος πολυχάρμου. Mēmium) C. Memmium ep. 1. l. 13. fam. Is ad suos) sic olim nos in Quȩstura correximus, quum prius, si ad uos, legeretur. Mēmi⁹) & hoc in Quæstura uidebis. Iratus) ita ut placandus esset ep. 1. l. 13. fam. Scripsi) ep. 1. l. 13. fam. Piliam) uxorē tuam. Consolere) discessum tuum ægrȩ ferētem. Indicabo) ne quæras quo pacto eam dolere sciam. Nihil dixeris) ne irascatur mihi, ꝙ literas συμπαθῶς scriptas, uel potius eam ad me scripsisse significarim. epistola Piliȩ) epistola, quam pilia scripsit ad me, ut te rogarem, ne Ro

ma discederes hoc tempore: sed rogarem ita, ne ipsa uideretur scripsisse. ego uero tibi indico, sed tu nihil ei dixeris. συμπαθῶς) dolenter ep. 38. l. 12. al. συμπαθικῶς. Sine mea) epistola. Non belle haberem) propter incommodam ualetudinem ep. 8. h. l. νομανδρίαν) pastoritiam, simplicem, & uulgarem: etsi mihi uideor adhuc nescioquid hoc loco desiderare.

In Epist. 12. Negotium magnum est etc.
σχόλια

MENSE Quint.) propter nimios calores. Delum) Plin. l. 4. cap. 12. Piræeo) ep. 3. l. 7. Zostera) Promontorium. Strab. l. 9. & Pausan. in Attic. Ab Ceo iucunde) al. ad Ceocum uicum: nos, ad Ceum iucunde, legimus. nam perspicue de accessu, non de recessu loquitur. de Ceo Plin. lib. 4. cap. 12. Gyarum) Plin. ibid. Scyrum) Plin. ibid. ἄφρακτα) episto. sup. Ferre possit) quum septa non sint. ἀκρατηρέων,) al. ἀκρωτηρέων, uel ἀκρωτηρίων, obseruationum à promontorijs, ut interpretari posse uideor, ut dicat, se de summis locis uentos obseruaturum, sicut Palinurus apud Poetam surgit, & omneis explorat uentos, atque auribus aera captat. Lucian. de mercede conductis inter maris pericula ita connumerat: εἰσὶν πολλοὶ τὰς τρικυμίας, καὶ ζάλας, καὶ ἀκρωτήρια, καὶ ἐκβολὰς, καὶ ἱστῶν κλάσεις, καὶ πηδαλίων ἀποκαυλίσεις διεξιόντες. Messala.) M. Valerio Messala post Consulatum ambitus reo. episto. 2. & 4. lib. 8. fam. & Val. Max. lib. 5. cap. 9. Et id ipsum) & ad ipsum, libet legere. Hortensium) Quint. Hortensium oratorem Messalæ ipsius auunculum, & patronum. Val. Maxi. ibidem. συνηγωνίων) simul timebam, simul dolebam. al. συνηγωνισάμην, opem tuli, quum dedi consilium licet absens. & sane ἀγὼν, ἀγωνίζομαι, & συναγωνίζομαι, uerba sunt, quæ sæpe Demosthenes in iudicijs usurpat ep. 13. l. 1. πολιτικώτερον) ciuili⁹, maior Reip. studio.

ep.6.l.14. Thallumeto)ep.11.l.4. Libros)de Rep. epist. 15.l.4. Vel Helonius)fortasse, Vēnonius.ep.3.l.6. Gratissim⁹)al.grauissimus. Futurū sit)sic ep.seq. & ep.8.l.2 fam. Quum hæc) & iam,quum hęc, ex aliis libris legimus. Consules)Dess.nam tunc Coss. erant Ser. Sulpitius,& M.Marcellus.ep.21.h.l. designati uero sunt paulo post L.Æmilius Paulus, & C. Claudius Marcellus. ep.8.&.12. l.5.fam. De Cæsare,de Pompeio,de ipsis iudiciis)hęc scripsit Cælius præsertim ep. 8.l.8.fam. Negotia)quæ mandaui.ep.5.&.6.h.l. Cui rei) ad quā rem. Salinarum)eadem de re,eodem penē tempore,nisi planē fallor,scripsit ad Volumnium. ep.33.l.7.fam. Aqua)fortasse crabra.ep.18.l.16. fam. Quam ego)al.de aqua,quā ego,ut sit ἐπανάληψις. Quid conficies) al. aliquid conficies. Philippus)ep. seq. Rogauit) rogabit, magis placeat. Constitero)in prouincia aliq̄ loco. ep. 14.h.l. In medio mari,in Delo.

E In epist. 13. *Ephesum uenimus ad.* XI. *Cal.etc.* σχόλια

EPHESVM) ubi triduum cōmoratus est ep.5.l. 3.fam. unde profectus uidetur.VIII.uel.VII. Cal. Sext. Sexagesimo & quinto)die,ut semper ferē loquitur. Pugnam Bouillam)iudicium de Clodij cęde ultra Bouillas,ut scribit Ascon.& L.facta.nam si à Clodij cęde uelis dies numerare,non iam,sexagesimo & quinto,sed centesimo septuagesimo quinto post annum, scribēdū erit. ep.1.l.6. nec uidetur posse ad Ciceronem discedētem referri, qui ex Tusculano in Arpinum, inde in Arcanum, ac mox Aquinum profectus est,ep.1.h.l. quę loca multum,nisi fallor,à Bouillis distant. Aphractorum)ep.11. h.l. Sami)ep.8.l.3. fam. Ephesi) ep.20.h.l. Verūtamē de Cumanis)al. uerūtamē cum de Cumanis: nos ita legēdum cēsemus,quum tū cum decumanis,hoc est publicanis,qui ad me Samum uenerant,,& me tum prosequebantur.ep.8.l.3. fam.q̄ uero Gręci publicani nomen asp-

nerentur, quum alibi, tum cognoſcitur ep.2.l.6.& ep.1.l.1.ad Q. fr.& orat.pro L. Flacco his uerbis. Gręcis odio ſunt noſtrę ſecures: nomē acerbitati: ſcriptura, decumæ, portorium mortis. Sed nec lectionem illam reijcio: uerūtamē cum Romanus, ut Romanus Epheſio opponatur. Oſtētationes) præſertim de abſtinētia. A te) qui me currētem hortatus es.ep.9.&.15.h.l. Omnibusq́;) publicanis, & prouincialibus. Pactiones) inter publicanos, & prouinciales de exactionibus ep. ſeq.& ep.1.l.6. Nunciaret) nunciarit, mallē ſcribere. Seſtius) ep.17.h.l. Negotia) al.negotiola. Thermo) Q. Thermo Proprę t.ep. 18.l.2.fam.&.ep. 53.l.13. fam. Tuis) procuratoribus.ep. 2.l.11. Philogenem) tuum libertum. ep.20.h.l. Seium) procuratorem tuum. Rhodium) al.tradidi. Xenonē) tuū item procuratorem.ep.36.l.13.& ep.18.l.14. Cōmendaui) ep.20.h.l. Recepit) Therm⁹. Permutationis) ep.15. h.l. Intercaletur) ep.9.h.l. Quidem) al.quid. Exhauri) ep.1.h.l. Poteſt) al.potes. Domeſtico) propter uxorem iam tum minus obſequētem.ep.2.l.4.uel propter Philotimum libertum in Milonis bonis officio ſuo minus fungētem ep.8.h.l.uel potius propter curam collocandæ filiæ, ep.4.h.l. & ep.6.l.8.fam.ut id etiā ſignificet ep.ſeq. & ep.17.&.21.h.l.& ep.1.l.6.& ep.3.l.7. Scrupulum) exhauri.alij, Scrupulo. Cæſare) ep.7.h.l. Te autore) ep.5 h.l.al.& in autorem, ut legēdum putē: & in amorē. Futurum ſit) ep.ſup. Quid) al.nunquid. Iudiciorū) ep.ſup. Aqua) ibid. Philippus) ep.21.h.l.

C *In epiſt.* 14. *Ante, quàm aliquo loco con. etc.*
σχόλια

CONSEDERO) conſtitero ep.12.h.l. Dederam) ep. ſup. Pridie) hoc eſt. VIII. uel. VII. Cal.Sext. ep.ſup.ut.VI.Cal.Sext.Tralleis peruenire potuerit.ep.5. l.3.fam. In prouincia) Laodiceę.ep.ſeq.& ep.5.l.3. fam. Putabam Cal.Sext.) etſi non magni refert, tñ uidendum

est,na ex ep.seq.& ep.5.l.3.fam. legi ita possit:puto prid. Cal.Sext. παράγγελμα ἐνιαύσιον) significationẽ annuam, hoc est, signum, & gnomonem, quo declaratur annus: clauum uocat ep.seq. Commoueto) ita commutato,ut ex ea die meus annus principium capiat. Afferebantur) al.nunciabantur. Otium Parthicum) de Parthis erat silentium.ep.11.h.l. Pactiones) ep.sup. Appio) cui succedo ep.2.l.3.fam. Numo)al.minimo. Seruire) ep.10.11. & 17.h.l. Magno timore sum) ut esse eodem amore. ep.5.l.3. Paramus)alĳ,speramus. Tullium tuum)epist. 11.h.l. Ad exercitum) Ad Iconium ep.5.l.3.fam. Mãdaui)ep.1.h.l. In primis.quid illud)in primisq; illud, reponerem, ἐνδόμυχον)occultum,ep.21.h.l.domesticum scrupulum uocat ep. sup.al. ἐν ὁμίλῳ, in turba,quasi scire cupiat, quæ sit uulgi opinio profectionis suæ.al. ἐνόμιλον, quod idem pene significat.legi fortasse possit,ἀνόμιλον, secretum, & minime diuulgandum. Charius) qd enim charius esse potest filia ep.sup. Subtiliores) subtilius, & quasi minutius scriptæ.

In Epist. 15 *Laodiceam ueni prid. Cal. Sext. etc.* σχόλια

LAODICEAM) in prouinciam ep.21.h.l. Ex hoc die)ex ea die ep. sup. Clauom) de more prisco loquens,more prisco clauom,non clauum dixit.& clauum annalem significat,qui figebatur in parietibus sacrarum ædium per annos singulos, ut ita numerus colligeretur annorum.autores sunt Sext.Pompeius,& Liu.l.5.&.7. παράγγελμα ἐνιαύσιον ep.sup.uocauit Animo uerbis) Amouebis, uel commouebis, ut ibid. omnino legendum est. Non habeat) al. ne non habeat, sine interrogatione, quod placet. Cessent)al. cesset. A Plotius)suo anno Prætor.nam duobus ante annis Ædilis uidet fuisse orat. pro Cn. Planc. Exercitum) ep.18.h.l. reliquias exercitus M. Crassi à C. Cassio Quæstore conseruatas,ut scri

bit Patercul. & legiones in Syriam decretas, ep.17.l.2. fam. quin Senatus ei habere delectum in Asia permiserat ep.1.l.15. fam. Amicus) M. Bibulus. ἐςωικῶς. epis. 17. l. 2. fam. nisi quis malit referre ad Pompeium, uel Cęsarem, qui tunc ambo exercitum habebant. quem uerò alium possit significare, non uideo: quum Cicero non sæpe soleat se conferre cum hominibus, quos non putet esse sui ordinis, ut non putabat C. Cassium, qui & Quæstor tantum fuerat, & exercitum fortasse alienis auspicijs habebat, quum Bibulus iam Syriam esset sortitus. Habeat, tantum me) al. habeat tantum, me, ut tantum exercitum coniungas. Nomen) non igitur legiones integras. Duarum legionum) duodecim millium peditum, duorumq; millium, sexcentorum equitum, ut scribit Plutarc. Legionum? exilium.) al. legionum exilium? ut tanto exercitui, κατὰ ἀντίθετον, legiones exiles opponat. Hæc) exercitum, & reliqua id genus. Desidero) nam flagro desiderio urbis. episto.11. h.l. Sim modò annuus) al. sit modò annuum, ut negotium, uel tale quid adiungas, quod mihi maxime placet, quòd & Cicero ita frequentius loquitur, & uerba, feram, & prorogatur, ita uidentur postulare. Restiti) ne prorogetur. Præceptis tuis) episto.9. & 13. h.l. & episto.1. lib.6. ἐγκελεύσματα uocat. Permutaui.) episto. 13. huius libri. Appij) episto. superio. Vulnera) episto. sequen. Prouerb. refricare cicatricem. Lycaoniam) episto. 4.l. 15. fam. Taurum) episto.18. &.21.h. l. Cum Morphagene) cum Orphane, libenter legerem. Orphanes enim nomen est Parthicum, ut ostendit Iosephus lib.1. cap. de bell. Iud. & in litera sæpe in sequentis uerbi naturam corrumpitur, ut docet Quint. lib.8.cap.3. hinc in orat. pro C. Rabirio Posthu. quum legeretur: Classem Marchilei timeret, nos, Classem Archelai timeret, correximus, & Paulo Manutio Venetijs ostendimus. al. Mophragene, ut uideatur legen-

dum. Mœragenę. episto. 15. lib.6. Seruo tuo) fortasse, Democrito ibidem. Deciderem) al. decernerem. & iocatur. Clitellæ boui sunt impositæ) prouerb. Planè) al.illàne? ut sit locus ex aliquo poeta sumptus. Nō est nostrum onus) prouerb. Sim annuus)al. sit annus ego malim legere,ut paulò ante:sit annuum,ut, onus annuū, dicat. Adsis tu ad tempus)al.ad si tu ad tempus.at si tu ad tempus affueris,res bene succedet. Scripsi) pręsertim ep.12.&.13.h.l. Plura scribam aliàs) quum aliquo loco consedero.ep.sup. Tarde tibi reddituro, sed dabam familiari homini)hasce literas dabam homini, qui tibi eas tarde redderet,sed dabā ut familiari.sic ep.1.l.7. Dare)literas ad me. Promagistris)ut Promagistro,ep.10.l.11.sic Procoss. Scripturæ)διαγραφῆς, uel διαγραμμάτος. sic.n. uocant Gręci publicanorum acta, & perscriptiones. Portus)portorij. Nostrarum dioecesium) decumarum, quę per nostras diœceses exigunt.Videtur enim Cicero significar̄,quod in orat.pro L.Flacc.& pro lege Manil. scribit:uectigal ex scriptura,ex portu, & ex decumis cō seruari.diœceses uero Cicero plures habuit ep. 67.l.13. fam.

In Epist. 16. *Etsi in ipso itinere, & uia disce. etc.* σχόλια

PVBLICANORVM tabellarij) ut ep. sup. Mandati tui)ut sępe ad te scriberē. Prid.Cal.Sext.)ep. sup. Triduum Laodiceæ)biduum ep. 20.h.l. & ep.4.l. 15.fam. Triduum Apameæ)quinq; dies.ep.20.h.l.quatriduū,ep.4.l.15.fam. Totidē dies)triduum. ibid. Synnade)Synnadis.ibid. ἐπικεφάλια) tributa in singula capita. exactionem capitum uocat ep.8.l.3. fam. Possessiones)al.ὠ. ἀς,emptiones ep.4.l.6. In quēquam)comitum ep.10.h.l. Lege Iulia)quam Iulius Cæsar cum M.Bibulo Consul tulit,qua de sæpe meminit in orat. in Pis.epist. 10.h.l. Ligna)quę parochi debēt.Horat.Saty.5.l.1. Superauit)Cicero.Forū agit)ep.seq.& ep. 6.&.8.l.3. fam.

De Partho) de Parthis.ep.11.h.l. Bibulus) qui nunc eſt in Aſia.ep.1.l.15. fam. Ne cogitabat quidem) ꝙ timeret ep.8.l.6. al.nunciabatur quidem. Prouíciam ſuam) Syriam.ep.18.h.l. In caſtra) in Lycaoniam.ep. ſup. Bidui) ep.ſeq.

In Epiſt. 17. Accepi Roma ſine epiſtola etc. σχόλια

PHILOTIMI) ep.4.l.2. qui, quum literas mitteret, te, nũquid uelles, rogare debebat. In caſtra) in Lycaoniam.ep.15.h.l. Bidui) ep.ſup. In quēquam) comitũ ep.10.h.l. Tribunorum) Mil. συμφιλοδοξοῦσιν) ſimul ſtudioſi ſunt gloriæ: ſimul ſeruiunt. ſic enim uideť ipſe quaſi interpretari ep. 10. & 14.h.l. Lepta) pręfectus fabrum. ep.7.l.3. fam.& ep.21.l.5.fam. Noſter) ep.1.l.6.& &.18 &.19.l.6.fam. Cicerones) ep.ſeq.& ep.20. h.l. Deiotarus filius) uiuebat enim adhuc pater. Philip.11. Rex) Armeniæ.Philip.2.&.11. Secum) duxit. In regnũ) ſuũ. Seſtius) P.Seſti⁹, pro quo extat oratio. Scripſit) poſtq̃ Romã uenit ep.13.h.l. Domeſtica, & maxima cura) ibid. Poſſit) fieri. Neſcioquid) bimã ſentẽtiam.ep.8.l.3.fam. Cumano) ep.2.h.l. Receperat) promiſerat. ibid. Ama) al.muni, ut præmuni.ep.13.h.l. Dici non poteſt) non dici pōt.ep.11.h.l. Illuſtriorē) al.iuſtiorē. Cito) finito anno, in quē ἀντεξίαν meditatus ſum ep. 11.h.l. Scęuolę) Q. Scęuolę Mutij Pont.de q̃ ita ſcribit Aſcon.in Ver.4.Q. Muti⁹ Aſiã ſingulariter rexerat adeo, ut dies feſt⁹ à Grę cis in honorē eius cōſtitueretur, qui diceret Mutia.Val. Max.l.8.cap. ultimo. publícanos offendit epiſto. longa ad Lentul.ex eius edicto Cicero quædam tranſtulit ep. 1.l.6.dubitari tamen poteſt, an hic potius fuerit Augur, ut ego penè cēſeo.uterq; tamen Aſiam rexit Augur, & Pontifex, qui fuit P.filius.ep.1.l.6. Forum agit) ep.ſup. Vulneribus) epiſt. 15.h.l. Contumelia) epiſt.1.l.6. Bruto) M. Bruto ipſius Appij genero, epiſto. 4. lib.3.fam. & in Brut.

In Epist. 18. Quàm uellem Romæ esses etc.

σχόλια

EVPHRATEM) ep.21.h.l. Transiuerunt) ep. 1.l.15.fam. Pacoro) ibid. & ep.9.l.14. Orodis) Orodę, ep.21.h.l. O rodi epist.1.l.15. fam. in libris manu scriptis. Referto) al. ferè, quod ualde placet, & ꝙ ep. 1.l.15.fam. cum omnibus ferè suis copijs, dixit: & ꝙ nō memini me legere, Ciceronem alibi ita locutum esse. Bibulus) epist. 16.h.l. Cassius) C.Cassius olim M.Crassi Quæstor epis. 15.h.l. Antiochia) ep. 20.h.l. al. Antiochiæ, ut Verr.3. Lampsaci ciuitas: sic poeta dixit, Vrbem Pataui: & Pindar. ἐν ἄστει πειράιας, od.13. Olymp. Cybistra) ep.2. & 4.l.15.fam. Cyrhestica) ep.21.h.l. Cyristica, Strab.l.15. Cyrrestica, Plin.l.6. cap.8. & Ptolem.l.5. cap.15. Scripsi) epistolam.1.&.2.l.15. fam. Et multa) uidebis, prouidebis. κεφάλαιον) caput. prouerb. Inter cæsa, & porrecta) interuallo, quod solet esse inter exta cęsa, & porrecta. quo pretori fari licebat, & flamen Dialis auspicãs uindemiam, uinum legebat. Varr. de ling. lat. prouerb. ostendit autem Cicero, se uereri, ne interea, dum de mittendo Pompeio in Parthos agitur, neque tamē mittitur, aliquid sibi oneris, aut temporis addatur. Pompeius quidem literis significabat, suum negotium illud fore, ep.1. l.6. al. inter cæsa, & proiecta, ut etiam apud Varr. legitur: etsi scio, quid scribat Macrob. Infirmitate exercitus) ep.15.h.l. Fidelium) ep.1.l.15.fam. Hyems) quo tempore iure gentium bella conquiescunt. orat. ꝓ Rabir. Posth. Illi) Parthi. Vrbanarum rerum) nouarum rerū ep.21.h.l. Metum) à Cęsare, & à Cæsarianis. ep.4.5. &.8.l.8. fam. Pompeium) cui Cæsar ex Gallia duas legiones remiserat, quæ ex S. C. deberent ad Parthicum bellum duci. Hircius l.8. de bel. Gall. Dimittere) nec ad bellum Parthicū, nec usquàm ep.21.h.l. & ep.10.l.8. fam. Alium) Procos. Mittit) Senatus. Hęc igitur) cura. Speramus etiam manu) al. speramus. Et in Amano. Tutò) al. tutę.

Copioso)exercitu. A frumēto) al. frumēto. Ciliciam) quam pars hæc Cappadociæ attingit. ep.20.h.l. Conſpiciēte)exercitu. Expedito)exercitu. Loco)al.locum. rectè.ut enim cætera loco conueniant,rectius certè,prę terquam q̃ ὑπέρβατον uitatur,conſpiciens, & expeditus exercitus,quàm locus dicitur. Suis omnib9 copijs) ep. 1.l.6.& ep. 4.l.15. fam. συμπαθεῖαι) condolētiam ep.14. l.4.erat talis etiam Cælij συμπάθεια. ep.5. &.10.l.8.fam. Iniuriæ) qua afficerer, ſiquid temporis prorogaretur. Conſules) Dess. L. Æmylium Paulum, & C. Claudium Marcellum epiſto. 8. &.12.l.15. fam. Noſtrum) ep.2.h.l. Trib. pl.) Dess. Cicerones)ep.ſup. Deducentur) & deducti ſunt, ſed Cicerone decedente. epiſto. 7. lib.6. Diligentiſſime) res cura. Tui) amici epiſt.1.l.6. Brut) M. Bruti ep.ſup. Rem) de pecunijs à Rege exigendis ep.1.l.6. Ago)cum Ariobarzane.ibi. Exhibeo) ut olim Ser. Galba C. Sulpitij Galli filium exhibuit.l. 1.de orat. & in Brut. quod faciebant etiam Græci, ut oſtendit Plat.in apolog. & Ariſtoph. in Plut. & Veſp. Pupillum)Brutum tanquàm pupillum:uel pupillum Regem, cuius tutelam gero epiſt.1.lib.6. ago quidem igitur, ſed nihil proficio. Lenta) nihil enim Rex ſoluit. epiſto. 1.lib.6. Inania) nihil enim eſt illo regno ſpoliatius,nihil Rege egentius ibid.

In Epiſt. 19. *Obſignaram iam epiſtolam, etc.*

σχόλια

EPISTOLAM eam)ſuperiorem. Mea manu) ſic epiſto.15.l.14. Appij) iam Romam reuerſi. ep.8.& 9.l.3.fam.al.appellit, ut Appelles legatur,qui fuit libertus,epiſt.26.l.7.fam.Apellam quoque mitti cupit Plancus epiſto.17.l.10. fam.quin Apelles Cinciorum cognomen fuit, ut in ueterum monimentis legitur, ut fortaſſe L. Cincius ſignificari poſſit. epiſto.5. lib. 1. Celeriter (hui tam longè)mihi tuas literas) al. celeriter iuit, tam

longe mihi tuas literas. Vnde facile adducimur, ut totum locum ita legamus. tabellarius ad XI. Cal. Oct.) Septimo quadragesimo die Roma celeriter iuit tam longe) mihi tuas literas reddidit. nam & iuit, in omnibus ferè libris legit, & omnino melius iuit Roma, q̃ reddidit Roma dicim⁹. Vt) quamuis, uel postq̃. alij tñ legunt: tu, & paulò post, & iam. Arimino) quò iuerat ad exercitũ ep. 4. l. 8. fam. Attiliano) fortasse ep. 1. h. l. Philotimũ) ep. 4. l. 2. Ne appellaret) ne, si quo tempore reus est, & in sordibus, & tandem cõdemnatus, numos ab eo petam, amici officio minus fungi uideat ep. 4. l. 8. fam. Messalam) ep. 12. h. l. Filiolam) Cæciliam ep. 4. l. 6. uel Atticã, ep. 1. l. 12. Romæ) quum tu nunc, ut reor, sis in Epeiro. Nunq̃ uidi) nondũ natam, uel foris educatam. Sed nec illa me uidit ep. 1. l. 6. Vale. De Patrone, & tuis cõdiscipulis.) al. uale patrone, & tui condiscipuli, ut Atticũ, q res suas curet, patronũ uocet. nobis ẽt ita legi posse uidet: ualet Patron, & tui cõdiscipuli: ut, uale. Patrone, & tui cõdiscipuli ut q̃rat, an ualeãt, ab Att. q quũ i Epeiro eẽt, & fortasse ẽt Athenas pfect⁹, id scire poterat. Patro uero, & Patron etiã in recto casu dicit. ep. 2. l. 7. per cõdiscipulos autem significat Epicureos, quos Barones uocauit. epis. 11. h. l. & sanè Cicero, & Q. frater Atticum ut deditum Epicuro insectari solebãt. l. 5. de finib. potuit tamẽ etiam significare Q. Hortẽsium, & L. Torquatum. Nep. in Attic. uita. Tarẽtinis) præfectis, uel Tarentinis uerè, uel de quibus Tarẽti cum Pompeio egim⁹ ep. 7. h. l. quã rem coniungit etiam nescioquo pacto cũ Epicureis epis. 11. h. l. q si de præfectis loquat, recte dixerit, se in militia laborasse. Scribis libenter) tanq̃ rem, quam scias mihi gratam fore. ego tñ malim, libẽter cum uerbo tulisse coniungere, ut, quũ de Catone loquatur id significet, quod scribit Plin. quum M. Catonem repulsis gaudẽtem uocat. Repulsam) in petitione Consulatus. Liu. l. 108. sed Cicero secũdam, nisi fallor, repulsam significat L. Pau-

Io,& C.Marcello competitoribus. Eum) M.Catonem, & si potest etiam significare C.Hirrum suum Auguratꝰ cōpetitorem, qui & ipse in petitione Ædilitatis his temporibus repulsam tulit.ep.3.& 9.l.8. fam. Sororis tuæ) Pomponiæ .ep.4.l.1. Filij) Q. Ciceronis ep.2.l.2. Patruo) mihi epist.8.l.6. Certaret) quippe quum se soleat etiam anteferre.ibid.& inuidere ep.3.l.7. Magni amoris signum) quum scribas id de eo, quem mihi purgare soles.ep.15.l.3. Non uenerat) gaudere. Non credo) in mentem non uenisse. τὸ νεμεσᾶν interest τοῦ φθονεῖν) indignari interest ab inuidēdo.sic enim quidam uertunt.& sanè Aristoteles l.2. ad Theodect. ostēdit plurimum interesse inter indignationem,& inuidiam ita tñ,ut φθόνος σύνεγγυς ἐστι, καὶ ταυτὸν ὂν τῷ νεμεσᾶν qñq3 uideatur,ꝙ indignatio ad inuidiā proxime accedat. Quare ego ita soleo uertere: indignari interest, & pertinet ad inuidiā: prȩsertim quum & usus latinè loquēdi sic postulet,& Cicero hoc prorsus dicere uideatur: se gaudere,non etiam indignari, propterea ꝙ indignari sit inuidentis,nō eius cui inuidet.

In epist. 20. Saturnalibus mane se mihi etc. σχόλια

SATVRNALIBVS) XIIII.Cal.Ian. Nomē audiui nunq̄) usq3 adeo est ignobile.sic ep.10.l.2. fam. ad summam gloriam nihil mihi deest,nisi nomē oppidi. Ciliciam) ut P. Seruilius,& tādem Pompeius.Liu.l.93.& 101. Oros.l.5.& cap.23. & Flor.l.3. cap.6. Ætoliam) ut M. Fuluius Nobilior. Liu.l.37. & 38.& Patercul. l.2. Macedoniam) ut L. Æmylius Paulus.L.l.45.& Plutar. Reddere) quasi uincere,& uincēdo populo Ro.ut debitas prouincias reddere. Hoc exercitu) tam paruo. ep.15. &.18.h.l. Potuisse) sine socijs,quos mea mihi abstinentia fideles reddidi,ep.18.h.l. & eorum auxilia uoluntaria cōparaui.ep.4.l.15.fam. ἐν ἐπιτομῇ) in concisa breuitate, summatim. Concedis) nam nisi cōcederes, non scribe-

rem,ne arroganter de me scribere uiderer. Nosti)ex ep. 13.h.l. Erant)in itinere,ut Tralles ep.14.h.l. Prid.Cal. Sext.)ep.15.h.l. Biduum) triduum ep.16.h.l. atque ceteri quoque dies ita sunt hic scripti, & ep.4.l.15.fam. ut dicẽdum sit,uel Ciceronem hac in parte obliuiosum fuisse: uel ibi tantum integros, hic, pręter integros, dimidiatos etiam accessus, & recessus dies numerasse:nisi forte hic rem,ut erat, uoluit scribere, ibi pauciores dies ponere, ut diligẽtiam suam M.Catoni magis probaret.& sanè ratio dierum, quos tunc habebat Sextilis, hic omnino melius subducitur,ut à nobis deinceps est subducta. biduũ igitur,ad.IIII. Non. Sext. Honorificisq; uerbis) quum in omneis,tum in publicanos ep.1.&.2.l. 6. Superiores. quod.dein Apameæ)al.superioris. Deinde Apameæ.al. superioris.quod idem Apameę.nos cupimus legere, uel, superioris quinquẽnij.Apameę:uel,superioris quadriennij.Apameę,ut lustrum,quo de scribit ep.2.l.6.& ep.13.l. 2.fam,significet:quod nec totos quinque annos complectit,sed quatuor, quod docet Ouid.l.2.Fast.& Plutarc. in Lucull.de publicanis loquẽs scribit,omne ęs alienum ante quadriẽnium fuisse persolutum: unde penè apparet, morem fuisse,ut Asiatici per quadriẽnium publicanis satisfacerẽt. hinc ep.4.l.15. fam.inquit ciuitates tributis, usuris, & ære alieno liberaui,& sanè locatio uectigaliũ, quæ exigebant publicani, erat quinque annorũ,quot censorum,qui locabãt,magistratus durabat. Quinque dies) ad.VIII. Id.Sext. Triduum)ad.V.Id.Sext. Philomeli) ep.8.l.3.fam. Quinque dies)ad XVII.Cal.Septemb. Decem) ad VII. Cal. Sept.quo die ad castra uenit. Fecimus) F. egimus, hoc est forum egimus. legendum esse, quæ sequuntur, possunt ostẽdere, nisi dicas, quod idem ferimus: ut totum locum ita legas: quod idem,Apameę quinque dies morati,Synnadis triduum, Philomeli quinque dies, Iconij decem, fecimus. Ad castra) in castra ep.4.l.15. fam. Nuncij) præsertim ab Antiocho Rege

Cōmageno miſſi ep.3.&.4.l.15.fam. Artauaſdes)ſic uocatur à Patercul. Artuaſdes ep.2.l.15. fam. Dies quinque) triduū ibid. Cybiſtra)ep.18.h.l. Habuiſſem propter rationem belli.ep.4.l.15. fam. Imminere)quum non longè ab eius finibus eſſent. Pylas) Q. Curtius lib.3. Aquarum diuortio) iugo, unde pluuiæ aquæ aliæ aliò defluunt .ep.10.l.2. fam. uel potius, unde flumina diuertunt, ut in Appēnino uidemus duo flumina ex eodem loco naſci, & tamen alterum in ſuperum, alterum in inferū mare labi, poſtquàm quaſi diuerterunt. & ita fines facilius cognoſcuntur. ſic fluminum diuortia in Appennino dixit lib.3.de orat. Cecidimus) al.occidimus. Pontini) ep.4.h.l. Cepimus)hæc omnia plurib⁹ explicat ep.4.l.15.fam. Imperatores)ep.10.l.2.fam. Iſſum.)ibi. Alexāder)Magnus. πανικὰ)repētinos terrores ep.3.l.14. & ep. 1.l.16. prouerb. panicus caſus. τὰ κενὰ τοῦ πολέμου) inania belli. al. τινὰ κενὰ τοῦ πολέμου quædam inania belli.prouerb.multa in bellis inania. Caſſio)ep.18.h.l. Antiochia)al. Antiochię.ibid. Geſſit)Frontin.l.2.c.5.ſtrateg.feliciter ab Antiochia hoſtem reiecit, ep.10.l.2.fam. Oſaces)Dion.l.40.Oros.l.6.ca.13.Oſagē uocat. Dux) Pacori Regis adhuc pueri noīe.Diō.l.40. Nr̄m nomē) ep.10.l.2.fam. Venit)poſt hoſtes ex tota Syria reiectos, qđ docet Dion.añ tñ ueniſſe oñdit ep.8.l.6. uñ dicēdū eſt,reiectos ab Antiochia ep. ſeq. Appellatiōe)Impatoris. Inani)ep.4.5.&.6.l.15.fam. Laureolā) triūphū.ep. 10.l.2.fam.al.loreolā. Muſtaceo)libo,qđ deſcribit Cat. c.121.cui lauri folia ſubījciebāt,quā muſtacē Lençus appellabat,ut docet Plin.uñ Cic.ioci materiā cepit.puerb. Laureolā in muſtaceis q̄rere. Perdidit) amiſit ep. 6.l.5. fam. Primipili)Veget.l.2.c.8.&.21. Pideniſſum)ep.10. l.2.fam.Eleutherociliū)ἐλευθεροκιλίκων. nā ſcribit Plin. in illis locis populos pl'es liberos fuiſſe ep.4.l.15. fam.aggere)aggerib⁹ep.10.l.2.fam. Hilara)pp uictoriā. Saturnalib⁹ tertijs)XII.Cal.Ian.ep.51.l.13.oſtēdit.n.Macrob.

ex autoritate ueterum, Saturnalia per triduum etiam cele brari solita fuisse. In tribunali) ubi eram, qñ hęc scripsi. Res) manubiæ. HS.CXX.) al. HS.CCXX. Male paca ti) ep.4.l.15.fam. Laodiceam) quo peruenit III. Id. Feb. ep.seq. Hortaris) ep.9.h.l. Ligurino) ep.9.l.11. nisi deci pior, μωμῷ) Momo, tanq̃ Momo. prouerb. Momo satisfa cere. Fui tanti) al. fuit tanti, ut sit, res ipsa fuit tāti, ut me nūc cognoscam. πεφυσίωμαι) inflatus, & elatus sum ep. 16.l.2.al. πεφείσμαι, abstinēs fui. rectius fortasse legi pos sit, πέπεισμαι, parui. abstinētia enim fuit admirabilis ex præceptis tuis ep.13. &.15.h.l. λαμπρὰ) splēdida. Ario- barzanes). ep.4.l.15.fam. ἐν παρόδῳ) in diuerticulo. Dū enim ad Cybistra propter belli rationem commoror, à proposita ratione ad hoc ipsum quasi diuerti. ἀδωροδόκη- τον) muneribus incorruptum. sed quoniam hoc uerbū in ueteribus libris non inuenit, uidēdum est, an totus locus ita legi debeat insidiatoribus eius ἀπρόσιτον me modo nō præbui, idest non prorsus quidem, sed μονονουχί, & prope modum ἀπρόσιτον prębui. Cappadocia) ubi castra tunc habebam ad Cybistra. ep.18.h.l. Ne pilum quidem) ab- stulimus. sed uel hic ambit⁹ post sequētem ponēdus, uel sequēs suo loco nō eē positus uidet. Brutum) M. Brutū. Abiectum) ex aīo Regis, qui pecuniam nō curet ep.1.l. 6. nam Romæ tunc Brutus erat ep.7.l.3.fam. & Appium defendit in Brut. Excitaui) apud Regē contēdēs ab eo ut talēta, quæ pollicebat, daret ep.1.l.6. Amo) id osten- dunt libri tot illi postea dicati. Quàm te) προσωνομασία. Teruntiū sumptus) ep.seq. Vberiores erunt) capto iam Pindenisso, & alijs rebus additis ep.9.l.3.fam. has polli- cetur ep.10.l.2. fam. Fore?) ad tempus ep.15.h.l.al. fore, ut uerbum desideres, doleo, uel tale quid. Futurum sit) de prouincijs, de quibus ex S.C. ad Cal. Mart. referen- dum est ep.8.l.8.fam. Resistet) parabit absens, qui Sena tum decernere non patiant ibid Retineamur) in prouin tia. aliquis enim existet, qui nisi libere liceat de omnibus

prouincijs

prouincijs decernere Senatui,reliquas impediat ep,5.l.8. fam. Philogenes)ep. 13.h.l.& ep. 2.l.6. Lenij).ep. seq. al.Lemnij. Decreuit)ep.8.l.8.fam. Pletoriano) Pletorij uicini tui ep.18.l.15. Leius adustus est) iudicēt docti, an legēdum sit: leuius adustus es.s.ut uicinus. Luceius) ut Pōpeianus ep.12.l.9. Q. Cassio) ut Cæsariano.ep.3. l.7. Laodiceam)quò me recipiebam.paulò ante. Quinto)Q. Ciceroni ep.2.l.2. Puram)uirilē,quā Græci ἀπόρφυρον,idest sine purpura, uocāt : quę sexto decimo ætatis anno uel circiter dabatur,quum ad eam diem prętextam ferrēt.ep.4.l.9. Iubeor dare) à Q. fr.ep.1.l.6. Cui moderabo r)ꝙ fręnis egeat ibid. hinc illo regēdo negotij satis habeo ep. 2.l.6. Auxilijs) epis.18.h.l. Ciceronibus) quos secum habet in regno ep.17.h.l. Nicanor)ep.3.h.l. Alexis)Platonis est epigrāma l.3.epigrā. Gręc.de puero Alexide,unde nomē hoc Atticus,& Virgilius accepisse uideri possunt. Meus ad te Alexis)Tiro,cuius imago est Alexis ep. 7.l.12.& ep.2.&.7.l.7. Phemio)cantori, qualis est Phemius apud Homer. ὀδυσσ.α. uel potius uç ep.seq. ita tñ,ut in eo nomine iocetur. κέρας)cornu, quo canat ep.1.l.6. Tua)negotia ep.13.h.l. Tuosq;) procuratores ibid. Thermo)ibid. Pāmenis)al. Pammeni.al. Parmeni.sed nos alijs hanc historiam quęrendam relinquimus.nescioquid tamē ep.2.l.6.Pāmenes quidem fuit Bruti pręceptor in Brut.Conuellatur)al. auellatur.

In Epist. 21. Te in Epeirum saluum uenisse, etc.

σχόλια

IN Epeirum) ep.7.h.l. Saluū uenisse) sic comici loquūtur. Meo tempore) quo de mea prouincia sit agendum,præsertim Cal.Mart.ep.sup. Requiescere)& iccirco Romā cogitare,ut id cōsequi possis. Cassius) ep.18. h.l. Q. Cassij)ep. sup. Illas literas)bellum,non uictoriam significātes ep.10.l.8.fam. Quàm eas) ineptas ep. 1.l.6. Recesserant illi)Parthi,quos cedētes Cassius ipse

insecutus est ep.sup. Ante Bibuli aduētū)ep.3.l.15.fam. εὐημερήματι) prospero diei facto. sic εὐημερίαν ep. 14.l.9. Cyrrhestica)ep.18.h.l. Orodæ)al.Orodis ibid. Filius) Pacorus ibid. Nostra)Romana,hoc est,Syria:uel mea, cui Cyrrhestica pars Syrię ita proxima est,ut in mea prouincia esse uideri possit ep.18.h.l. Filio)Deiotaro.ep.17. h.l. Artauasdis)ep.sup. Sciri potest)quippe quum Artauasdes Parthis sit uicinus,& fortasse amicus ep.2.l.15. fam.certe Pacoro affinis ep.3.l.15. Ipse)Rex Orodes ep. 1.l.6. Meę literę.1. uel.2.l.15. fam. Axius)Senator epist. 14.l.4. Illis)Cassij literis. Erāt allatę)ep.1.l.6. Metū) ep.18.h.l. Rerum nouarum) rerum urbanarum ibid. Dimittatur)à Senatu ibi. Habeatur)quum M.Marcellus, quod scribit Suet.tulerit,ut ei succederetur ante tempus, & ne absentis ratio haberetur. Nodus) difficultas de prouincijs decernēdi ep.5.&.8.l.8.fam. prouerb.nodum soluere. Decedere)sed retineri ep. sup. Legatos) quos prouincijs præficere solent ij, qui ante, q̄ successum sit, decedunt ep.6.l.6.& ep.15.l.2.fam. Ita sit) ut mihi solicitudinem struam,quæ uera non sit.bellum ἀκροτελεύτιον) bellam conclusionem. Tibi,ut uideo, & spero,nulla ad decedēdum erit mora) hoc est illud bellum ἀκροτελεύτιον epistolæ Attici:in quo placet hoc,ut uideo,quia certum est:displicet illud,ut spero, quia incertum est. Lentuli) P.Lentuli,ut nos conijcimus: quod & ipse Cilicię p̄fuerat,& ut l.1.fam.cognoscit,imperator fuerat appellatus. Triūpho)in id tpis dilato. γλυκύπικρον)dulce amarū:& dulce qdē,dū scribis,nullā mihi morā for ad decedēdū: sed amarū,dū addis,siqd secus:in q̄ dubitas.ut in illo, ut spero.& est ὀξύμωρον. For uēturū)al.eē uēturū:quod placet.nā frequēs hoc,illud rarū.al.forte uēturū. Pungūt) al.angunt . utrunq; probari potest. Dubitationes tuæ) duæ præsertim illæ: ut spero. siquid secus. Lenij) M. Lenij Strabonis:nisi me coniectura fallit ep.1.l.6. & ep. sup. M.Varr.l.3.cap.5.de re rust.al.Lemnij,ubiq;.Venis-

sem) post saturnalia pfectus: ep. sup. Cybiratis pãtheris) ep. 1. l. 6. M. Octauio) ibid. Nõ putare) me missurũ. Certa) al. recta. Autoritate tua) ex pceptis tuis ep. 15. h. l. Terũtiũ) ep. sup. Sumptus factũ) al. sumptũ factũ, ut sit dictũ, nullũ terũtium sumptũ factũ, ut illud ep. 2. l. 6. null⁹ sumptus factus est, ne terũtius qdẽ. Meorũ) comitũ ep. 10. h. l. L. Tulliũ) ep. 11. h. l. Legatũ) ep. 4. l. 15. fam. Is cęteroqui) etsi lectionẽ hanc nõ reijcio, nõ uideo tñ, cur locus hic totus nõ ita, ut prius, & legi possit, & intelligi. in cęteris q abstinẽs se, Iulia lege trãsita, semel tñ in diẽ, nõ ut alij solebãt oib⁹ uicis. pter eũ semel nemo accepit. hoc sensu. nihil sumptus factũ est in quẽquã meorũ prę terq̃ in Tulliũ legatũ, qui etsi in cęteris reb⁹ se abstinuit, semel tñ in diẽ aliquid pter id, quod lege Iulia dari solet, accepit, non ut superiores legati, qui in oibus uicis, & ob id sępius in diẽ accipere solebãt. παρένθεσις igitur sic erit, omittẽda. de lege porrò Iulia ep. 16. h. l. Facit) al. hic facit. Q. Titinio) ep. 4. l. 2. & ep. 16. l. 7. qui nobis hũc Tulliũ cõmendauit. Pręfeci) ep. sup. Q. Volusiũ) ep. 11. h. l. Tui Tiberij generũ) aliàs fortasse hãc rem inueniem⁹. Sed mirifice) & mirifice, mallẽ legere. Cyprũ) nã Procos. idẽ Ciliciã, & Cyprũ tenebat ep. 6. l. 1. fam. Romani) qui ut Romani grauius ferrẽt nõ esse sibi ius dictum, & postea Romę fortasse nocere possent. Insula) Cypro: Cyprios) qb⁹ cũ Romani negotia hñt. Nõ licet) fortasse iure societatis. Flor. l. 3. ca. 9. etsi rex soci⁹ nõ fuerat appellatus. orat. p Sest. Diaccesiũ) ep. 15. h. l. & ep. 67. l. 13. fam. ὑπερβολικῶς) supra modũ, nimiũ, cũ ueritatis suplatione. Erogabat) al. erogabit. Statuas) quas sibi decerni Verres sinebat, atq; adeo uolebat. Ver. 4. Fana) his facile assentior, q legũt, fana. nã Suet. in Aug. testis est tẽpla etiã Procõs. decerni solita fuisse: nisi qs ξόανα. i. signa, malit leger. τέθριππα) quadrigas. nã Gręci celetas dicãbãt in sacris uictores, postea uero & q bigis, uł quadrigis uicissẽt. Plĩ. l. 34. c. 5. Voluisti) quũ me hortat⁹ es ep. 9. h. l.

uel potius concessisti .ep. sup. Optanda fuerit) nisi fuisset, ut hāc gloriā consequi possem, ut oēs frumētum pol licerētur. Cybiraticū) Pli.l.5.ca.28. Apameense.) Pli. l.5.cap.29. Synnadēse) ibid. Pāphylium) Plin.l.5.cap. 27. Quum Phemio dispiciam κέρας Aonium, Isauricum) al. cum Sessameno dispiciam κέρατα omnium, Isauricum. Vide, an ita legi possit. Cū Phemio dispiciā κέρας Ioniū, Isauricum: ut ita dicat: comite Phemio uisam Ioniæ, quæ post Basilicum aliquot se ambagib9 quasi cornu sinuat, fines, & Isauricos, ut utrobiq; ius dicam. Videt enim κέρας posuisse pro iurisdictione, uel potius pręfectura procul remota, cuiusmodi fortàsse q̄rebat Phemius ep. sup. & .ep.1.l.6. ita tn̄, ut ad nomē Phemij, q cantor est apud Homer. respiciat. In Ciliciam) statui proficisci. ep.13.l.2. fam. Redeuntibus) Romam uersus. Sulpitio, & Marcello Coss.) ep.8.l.8. fam. Prid. Cal. Sext.) ep.15.h.l. IIII. Cal. Sext.) III. Cal. Sext. ep. 3.l. 6. Q. fratre) ep. 6.l.6. Inuitissimo). ep. 3.l.6. & ep.15.l.2. fam. Pōtinū) ep.4.h. l. & ep.3.l.6. Posthumius) fortasse sororis frater. Posthumia) uxor, ut putamus. Bruto) de re M. Bruti ep. 18. h.l. Tuus) ibid. al. tuos. alij, duos. Creditores) ep.1.l.6. Salaminiorum, ex Cypro) cōiungo, Salaminiorum ex Cypro, ne sit ambiguū, ut Horat. ambiguam Salamina. Negotianti) in mea prouincia. ibi. Ostēderā) ibid. Probaram.) ibid. Torquato) ibid. In Lenio) ibid. & paulò ante. al. de M. Lenio. Tuo) ibid. Turmas) ibidem. Iussi) ibid. Fidē) quam dederam, me curaturum, ut exigeret. Imperaui) & quidem præter æquum, & uolūtatē meā, sed hæc oīa Bruto dedi ep.1.l.6. Beneficijs) pręsertim remisso uectigali prætorio, paulò post, multisq; rebus utiliter cōstitutis ep.48.l.13. fam. A me) quasi de meo. Prętori) τῷ ἄρχοντι: uidet enim uertisse uerbū, quo usi sunt Græci, à quibus ἄρχων ὁ ἡγεμὼν uocatur: sed & Romani ueteres, Asconio autore, omnem magistratum, cui pareret exercitus, Prætorem appellabant. hinc Cicero Bibu-

lum ep. 17.l.2. fam. Prætorem, ep. uero.1. &.3.l.15. fam. Procos.uocat.sic Hircius Alienum de bel.Afr. Vectiga li prętorio) quod Prætori, hoc est Procos. soluebant, ne milites in Hyberna reciperēt.paulò ante. Translatitio) ep.8.l.3. fam. pręsertim ex Q. Mutij edicto Asiatico,ep. 1.l.6. Cētesimas) usuras, quę duodenos numos annuos in singulos cētenarios pariūt. Haberem) scriptum.al.di cerem. Anatocismi anniuersario) fortasse melius, anatocismo anniuersario, ut etiam uidemur legisse. paulo post.al. Antiochi anniuersario:ut dicat, se edixisse,ut præ ter centesimas, id etiam exigeretur, quod olim Antiochus Rex in singulos annos exigebat. Ille) Scaptius. IIII.) quaternas. s.usuras: paulò post,& ep. 1.l.6. S. C.) factum.Lētulo, Philippoq; Coss.) ep.2.l.4. Ciuitatis) Salaminiorum.S.C.) facta. Lex Gabinia) ep.2.l.6. Ii) Scaptius,& Matinius. Dare) pecuniam. Volebant) ut fœneratores. Fœneratorib⁹) ipsis Scaptio, & Matinio. Vetaret) ep.2.l.6. Vt & ea syngrapha esset,q̄ cętere,sed ut eodem.) al.eodem.at ex ea syngrapha esset, quæ cæterę essent, sed ut eodem. nos ex coniectura ita legimus: ut e.i.ea syngrapha esset,quo cæterę essent, sed ut eodē: hoc est,ut eodem iure ea syngrapha esset,quo cæteræ essent,sed ut eodē:ut repetat,eodem,quò magis rem exprimat,hoc modo,sed ut eodem,nō etiam meliore ep. 2.l.6 Illos) Salaminios. Illo) illo nomine.al.eos. Op⁹ est) clamare. Conuenit) inter Scaptium,& Salaminios. Gręcis) Salaminijs. Quærētibus) q̄ res sic relinqueret. De ponerēt) ne cogerētur amplius usuras soluere: & ita usu ra cōsisteret ep.1.l.6. Anatocismo) renouato in singulos annos fœnore.ep.1.&.3.l.6.de quo Lucianus ἐν τῇ τῶν βίων πράσει. sic scribit, τῶν τόκων οἱ μὲν εἰσὶ πρῶτοι τινὲς, οἱ δὲ δεύτεροι, καθάπερ ἂν τῶν ἐκείνων ἀπόγονοι ab Aristoph. uero in Nub. τόκοι τόκων uocant. Contētus erat) sic collige:non erat contētus, non bono igit noīe sperabat. erat igitur impudēs.est enim argumētum ex disiunctionibus.

Illum) Brutum amore noſtro indignum, ſi rē non probet iuſtam. Auunculo) M. Catoni epiſt.2.lib.6. Probabitur) ut uiro iuſtiſſimo, & Stoico. orat. pro Murḙn. Perpetuo fœnore) ſine anatociſmo, & ſingulorum annorum renouatione. ep.1.&.3. l.6. ducerentur) traherentur, & quaſi ſeruarentur: obſeruarentur, ut ep.1.l.6. Digitos) quibus ueteres, ut docet Beda, rationes ſubducere ſolebant. In quo) S.C. ὁδοῦ πάρεργον) uiæ præter opus, præter propoſitum & rem: unde paulò poſt, ſed ad rem redeo, inquit. & ideo κατὰ παρένθεσιν legendum uidetur, ut ad Ciceronem, non autem ad Luceium referatur ep.1.l.7. ſic prope παρὰ τὴν ἱστορίαν epiſto. 10.l.13 & παριστορῆσαι epiſt.1.l.6. Luceius M. F.) epiſto. 3.l.7. Tabulas nouas) quibus pecuniḙ creditæ creditoribus condonari ſolent. χρεῶν ἀποκοπὰς epiſto. 10. lib. 7. Olim) cum Bibulo Conſul. Mali) ep.16.l.2. C.Iulius) Cḙſar. Dieculam dixerit) non uereor, quin legi oporteat: dieculam duxerit: quum Cæſar ut popularis diem ad ſoluendum creditoribus conſtitutam diſtulerit, præſertim quū facere id poſſet etiam ut Pontifex. Cenſor. Nunquam Reſpub. plus) nunquam Reſpub. plus mali paſſa eſt, quàm illo tempore epiſto.16.lib.2. ſed uſus eſt ἀποσιωπήσει, ne offenderet. Domeſtica) epiſto.13. h.l. ἐνδομύχῳ) occulto epiſto. 14.h.l. Poſthumiæ filiæ) ſi ueteres libri adiuuarent, libenter legerem: poſſumus Seruiliæ, ſcilicet aſſentiri epiſto. 1. lib. 6. Pontidia) ibid. Adeſſes) Romæ. Q. fratre) Hybernis, & Ciliciæ præfecto. paulò ante. Fulcio) tua, tuóſque commendans epiſto. 13.& 20. h.l. P. Valerium) Pinarium uidetur uocare epiſto. 1. lib.6. Intercalatum ſit) epiſto. 9.h.l. Myſteria) Romana epiſto. 1. lib. 6. Futura ſint) namq́, quando intercalabatur, ita ſtati dieſq́ mouebantur, ut poſtea non eſſet notum omnibus præſertim abſentibus, in quem diem myſteria inciderent de Græcis epiſto.25.l.15.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER SEXTVS.

In epist. 1. Accepi tuas literas etc.

σχόλια

ACCEPI) non modo librum liber, sed epistolam etiam epistola consequit. Ad quintum termilia) al. ad quintum terminalia: recte, hoc est. XIII. Cal. Mart. treis omnino dies post datas literas. lib. 5. ultimas, quæ sunt Idib. Feb. datæ & ad quintum terminalia, dixit, ut pridie compitalia ep. 3. l. 2. ad quintum igitur diem ante terminalia, quæ X. uel, ut alij uolunt. IX. Cal. Mart. fiebant. Ouid. l. 2. fast. Postulas) ut omnino respondeam. οἰκονομίαν) ordinem & dispositionem, qualis esse domestica solet. sic οἰκονομία facetiæ à Donato, & ποιητικὴ οἰκονομία εἰς τὰ ἑξῆς, ab Homeri interprete dicitur ὁδὸς. B. Quintil. lib. 3. cap. 3. Meam) quam ego sequi soleo. Tuum) quem tu in tuis literis seruasti. Cybistris) epis. 8. l. 5. Leptuli) episto. 21. lib. 5. Equotutico) Apuliæ oppidulo, quod uersu dicere non est, ut inquit Horat. Saty. 5. lib. 1. Æquum Tuticum Antoninus Augustus, & Porphyrio uocant. οἴχεται:) perit sic orat. in Pis. ratio quidem Hercule apparet, argentum οἴχεται: quæ uerba sumpsit ex Plauti Trinum. ille porrò, nisi fallor, ex Aristoph. uespis, ubi Chorus ita loquitur: πρὶν ποτ' ἦν πρὶν ταῦτα, νῦν δ' οἴχεται. Magis) quàm tua industria. βαθύτητα) altitudinem. episto. 6. lib. 4. & episto. 10. lib. 5. Appio) Appij iniuria. episto. 17. lib. 5. Libertatem) quòd libere quædam minus iusta Scaptio

negaui. paulò post, & ep.21.l.5. nec sine causa dixit liber tatem in Bruto, quod & ipse natura libertatis esset studiosus, ut cognoscitur ep.1.l.14. & maiores habuisset, qui populum Ro. in libertatem uindicarāt. al. liberalitatem, quòd multa Scaptio etiam impudēter petēti Bruti causa concessi ep.21.l.5. Bis, ter'ue) ep.7.8.&.9.l.3 fam. ὑπομεμψιμοίρους) non nihil querētes, leuiter expostulātes. sic μεμψίμοιρον ep.23.l.8. in multis libris. al. ὑπομεμψάμενος, aliquātulum questus, subiratus: unde φιλαίτιος dicit ep.7.l.3 fam. ἐξ ἀφαιρέσεως) ex detractione. demere materiā dicit Celsus. l.2. cap.9. & sanè medici ἰσχναίνοντες, quod docet Plato, curare solēt. Sanguinē miserit) ep.13.l.1. prouerb. mittere sanguinē προσανατρεφομένην) recreatā. nam medici, curāt etiam αὐξάνοντες, ut idē scribit Plato, & ἀνατρέφοντες: quod materiā adijcere uocat Celsus. Eā) prouinciam. Non libēter uidet) quod illi pariat inuidiam. Contumelia) ep.17.l.5. Dissimilitudo) ep.8.l.3. fam. Hominē) Appium. Numū nullum) nullum teruncīu. ep.21 l.5. Prefectis) ep.8.l.3. fam. Hanc) dissimilitudinem: nisi malis, hinc, legere. Cœperā) post C. Cassi profectionē in Parthos ep.14.l.15. fam. Sed dico) ego sic sepo: sed, dico: ut sit primum ἀποσιώπησις, sed nūc odi, uel non amplius amo: deinde ἐπανόρθωσις, in qua secū nescioquid cogitare uideat: & mox dicat, reuocaui me, ne dicerē, quod uolebam, ne te offenderem. posset etiam ita legi: sed dico: ut. sit ἀποσιώπησις primū, deinde ἐρώτησις quædā, an, quod cœpit dicere, & postea omisit, dicat. Mādat is, facere) facere, ut mādat Brutus, qui mihi mādatorū libellū dedit. al. mandatis tuis satisfacerem, quod difficilius esse dixit ep.18.l.5. Ariobarzane) ep.2.l.15. fam. Illi) Bruto. Rex) ipse Ariobarzanes. Fuit) triduū, quatriduum'ue ep. seq. Sexcētis) ep.5.l.2. Vnus) sic propemodū ep.15.l.4. Putat) ep.18.l.5. Venturus) & si uenerit, multum huic Regi uel obesse, uel prodesse poterit. Ei) Pōpeio. Vsuram mēstruam) usuras olim mēstruas fuisse facile probāt do-

cti Cneus) Pompeius. Sorte) τῷ ἀρχαίῳ. Caret) al. cauet, ut legi possit: sorti cauet: quod facit, dum iacturã fert clemẽter. nam si nimis rigidè uellet exigere, fortasse etiã sortem amitteret. Alij) præterquam Pompeio. Soluit) Rex. Appij instituto) ex actione capitum ep. 16. l. 5. & ep. 8. l. 3. fam. Rogarẽ) de re Bruti. Accusare) q; talenta, quæ fuerat pollicit9, nõ daret. Nihil Rege egẽtius) ep. 3. h. l. Tutela) mihi à Senat. cõmissa ep. 2. & 4. l. 15. fam. Glabrione) M. Acilio Glabrione, cuius natura socors, negligensq; dicitur in Brut. Scæuola) P. mutius Sceuola ipsius Glabrionis auus. ibid. Verr. 2. & Ascon. qui quum Glabrionem socordem uideret, fœnus & impẽdium recusauit, utilitatem, & damnum reiecit: hoc est, ut aiunt, se nec bñ, nec male interposuit. M. Scaptio) ei, qui in Cappadocia fuit, ep. 3. h. l. nõ ei, qui Salaminios uexabat. L. Gauio) sit is fortasse, qui Caius dicit̃ ep. 3. h. l. Regno) Ariobarzanis ep. seq. Negotiabantur) sed in Cappadocia ep. 3. h. l. Dum ne negotiatori) sumeret. al. dum ne negotiarentur. Duas) præfecturas. Ei) Bruto. Præterea) pręter superiores. Sed ij) duo. Salaminijs) ep. 21. l. 5. Illo) M. Bruto. Ipsius) Bruti. In quo est) scriptum, quod sequit̃. Salaminij) uerba libelli. M. Scaptio, & P. Matinio) ep. 21. l. 5. Intercessisse à se pro ijs magnam pecuniam) in ueteribus ita nec legitur, nec legi potest. pergit enim Cicero affirmare, se nunquàm audisse de Bruto, illam pecuniam esse suam, tm̃ abest, ut nunc dicat, ab eo intercessisse. Vel igit̃ ita legẽdum est: intercessisse pro ijs magnam pecuniam, uel, intercessisse se pro ijs magnam pecuniam, & exponẽdum, intercessisse, rogando impetrasse, ut illud Philip. 2. tm̃ enim se pro te intercessisse dicebat. nisi malimus cum ijs sentire, qui magnam pecuniã cum sequẽtibus coniungunt. Confeceram) epist. 21. l. 5. Cum renouatione singulorum annorum) cũ anatocismo ibid. Quaternas) centesimas ibid. Amare desineres) q; iniusta concessissem. Edicto meo) in quo me cẽtesimas

tim quàm id rectum sit, tu iudicabis) al. igitur meo decreto soluta res Scaptio, stat inquàm decretum: si tu iudicabis al. igit̃ meo decreto soluta res Scaptio statim: quàm decretum sit, tu iudicabis: quod igitur in me fuit, res statim Scaptio soluta est decreto meo, qui confeceram, ut Salaminij soluerent, sed ille noluit accipere. quãtum porrò sit decretum, tu iudicabis. Catonem) iudicem seuerissimum. Prouocabo) sed tuo iudicio stabo. ἐγκλίσματα) præcepta. ep. 15. l. 5. Quoniam uero uterq; nauigarat, rectè uerbum nauticum usurpauit. τό γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ) Aristot. lib. 2. eth. bonitas mecum, rectè mecum: alij, bene mecum agitur uertunt epist. 8. l. 8. Sex libris) de Rep. ep. 15. l. 4. in principio quoque l. 2. de Diuinat. & ep. 18. l. 13. sex fuisse scribit, ut ep. 5. l. 3. ad Q. fr. nouem, nondũ absolutos, sit exponendum. Obstrinxerim) me iustum fore, quum in his tam multa de iustitia disputarim. ἱστορικόν) historicum, ad historiã spectans. Cn. Flauio) Liu. l. 9. Cn. F.) ita Liu. ibid. al. Annij filio, sicut in Plin. l. 33. cap. 1. in Gell. uero l. 6. cap. 9. in manu scripto, ita legimus: Cn. Flauium anci. filium, ut penè audeam dicere, interpretandum esse ancillę filium, præsertim quum scriptores ferẽ omnes statim addant, patre Libertino natum, & nusquàm F. notam, ut in alijs, sed filium cũ omnibus literis scribant. Decemuiros) anno trecẽtesimo altero ab V. C. creatos, Liu. l. 3. Multis annis) minimum. 86. ut ex Liu. colliges. Institutus est) creatis Ædilibus Curulibus Cn. Quintio Capitolino, & P. Cornelio Scipione. Liu. l. 7. Protulit fastos?) orat. pro Murẽn. Tabulã) fastorũ. Paucis) iurifcõsultis p̃sertim. orat. ꝓ Mur. Loquit̃) in eo libro de Rep. ep. 15. l. 4. οὐκ ἔλαθες illud) donec inueniã Grȩcos ita locutos fuisse, uel, illud, cũ sequẽti uerbo iũgã ut in alijs libris etiã iungit̃: uel ita supplebo. οὐκ ἔλαθες γράφων illud, nõ fefellisti scribẽs illud, ut loq̃tur latine Horat. ep. 17. nõ ita scripsisti, ut lateres, & ego illud nõ ĩtelligerẽ. Suspicaris) me ad Hortẽsiũ retulisse ꝙ

In gestu peccaret ut nimius. Gell.l.1.cap.5. hinc Cicero sæpe illum eludebat. Quintil.l.4.cap.5. ἀφελῶς) simpliciter, ità, ut neminem morderem. Imperatore) appellato. ep.20.l.5. Philotimi) ep. 4.l.2. Vnas) 20.l.5. Alteras) 21.l.5. Misi) ut pararam ep.20.l.5. Tullia mea) collocã da ep.13.l.1 Placere) conditionem ep.4.h.l.& epis.4.l.5. Scripseras) quod sequitur. In tuum ueterem gregem) in equestrẽ ordinem ep.14.l.1. Retulisses) tu Cicero filiã alicui ex equestri ordine collocasses, relictis patricijs, qualis erat C.Piso, & fortasse etiam Crassipes. Memmiana) C.Mẽmij, qui nec ipse patricius erat ep.16.l.4. Malo) accipere generum. Hunc à Pontidia) hunc quẽ Pontidia proponit, quãuis antea nugari uideretur epis.21.l.5. Seruilia) Bruti matre ep.11.l.13. Aufium) forte, C. Alfiũ, qui temporib⁹ illis Quæsitor fuit ep.3.l.3. ad Q. fr. Fratris) non tñ germani, ut ego puto. Appius enim duos tm̃ habuit fratres, Varr.l.3.cap.16. de re rust. P. Clodium, & C. Claudium. Ascon. in orat. pro Mil. Appij amorem) ep.4.&.10.l.3. fam. sic enim existimo, quum more suo simpliciter Appium uocet, etsi alterum significare potest. Bursa) T. Munatio Planco Bursa, ep.2.l.7.fam. qui mihi diem dicere cogitarat. Ascon. in orat. pro Mil. Liberaris) si q̃ tibi de hac re mãdaui, cõfeceris ep.14.l.5. Furnij) Trib.pl. epist.2.&.18.l.5. Tempus) dies comitiales, ep.11.l.8.fam. uel potius Cal.Mart. quibus de prouincijs erat referendum ep.8.l.8.fam. Pompeio) ut ad hæc, quæ timẽtur, propulsanda paratissimo epist.7.l.5. Remouendumq; cẽseo) ex animo nostro, & epistolis nostris. Illũ dissimulãtem) Pompeiũ aliud sentiẽtem, aliud loquentẽ ep.9.l.4. sed non credo nunc dissimulare. οἰκονομία) dispositio. paulò ante. σχεδιάζοντα) fortuitò, improuisò, repentè, & nullo ordine scribẽtem. unde σχεδίασμα ep.20.l.15. Sed alter) Quin. Cicero Quint. fr. F. cuius ingenium est optimum, & multiplex ep. seq. & ep.1.&.3.l.3. ad Q. fr. In Ephoro) calcaribus. Theopompo) frenis.l.3.de

orat.& in Brut.idem Plato de Xenocrate, & Aristotele dicere solebat.Diogen.in Xenocrat. Alter) meus filius. hic enī,ut scribit Senec.nihil ex paterno ingenio habuit, præter urbanitatem. Togam puram) ep.20.l.5. togam liberam uocat Ouid.lib.3. Fast. Liberalibus) XV. Cal. April.ep.10.l.14. Dare) de more. nam liberalibus toga pura dabatur,uel paulò post ep.20.&.22.l.9. Ea) liberalia. Obseruabo) XV.Cal.April. Intercalatum non fit) nam si intercalatum fuisset, dierum ratio fuisset mutata, nec in quem diem liberalia incideret scire Cicero potuisset,nisi admonitus,ut dictum est de mysterijs epist.21.l.5. Dionysius)ep.4.l.7.& Dionysia,idest liberalia, Dionysium scribēti Ciceroni uidētur quasi subiecisse. Amoribus) delicijs,ut ep.33.l.7. fam. al. moribus. Eum furenter) al.se furenter: quod minime placet,nisi, sæpe furēter legas. Doctior) epist.4.l.7. Sanctior)ibid. Tui)cuius desiderio flagrat ibid. Meiq;)cuius laudis est studiosus. Thermū)ep.13.l.5. Siluiū)ep.14.l.10.al. Siliū ep.61.l.13 fam. M.Noniū)is uidet̄ M.Noni⁹Struma,in quē extat Catulli epigrāma. Bibulū) ep.20.l.5. Scrofa) ep.4.l.5 Posset)mea cā se iactare,& me cōmēdare.ep.1.l.7. Negotium) quod gessi. Cęteri) qui prouincias hn̄t,præter nos quatuor. Infirmant)dum se minus honestè gerunt. πολίτευμα Catonis) Reip.administrationem,qua semper Cato utēdam docet.ep.1.l.2. Causam meam) ut de sententia bima decedat ep.17.l.5.& ep.8.l.3.fam. Cōmendas)per literas. Amiano)quodā. Terētij)fortasse ep.7 l.4. Meragenes)al.Mœragenes ep.15.l.5. Cum Democrito)hic aliquid desideres,necesse est,nisi legas: quū de Menocrito,ut sit nomē serui.ibid.& ep.longa ad Lētul. Rhosij)cuiusdam. Olusculis)al.non olusculis,unde locus magis apparere uidetur hoc modo:tu me soles pascere,& oblectare lancibus,& canistris,non etiam cibis uel ex oleribus factis:quum uerò uasa fictilia cōpararis, id multò magis facies ita, ut nihil putem te mihi præterea

appositurum. κέρας)cornu ep.20.&.21.l.5.Phemio)ibi. Mandatum est)ut detur.uel cōmissum est. Reperietur) al.recipietur.fortasse rectius nam quo pacto mandatum est,si nondum repertū? Illo)cornu, κέρατι,negotio. Canat)gerat, μεταφορικῶς, quia κέρας dixerat. Ineptas literas)quibus scripsit per se confectum esse Parthicum bellum ep.21.l.5. Allatę)Romam.ibid. Puto fore) ꝙ eas certo sciam plenas timoris fore.ibid. Commoueatur)ut huc exercitum mittat ep.1.l.15.fam. Sum magna) ut eodem amor̄ ep.5.l.3.al.sum in magna. Perturbatione)hic distinguendum est,ut ita,quæ sequuntur,ordines:habeo Iunium,& Quintilem in metu,si ut opto,non prorogat̄ nostrū negotiū. atq; hic quidē quasi δίλημμα facit:siue nō ꝓroget̄,siue ꝓroget̄ sibi timēdū esse. Sustinebit) bellum Parthicum. Reliquero) in Cilicia. Fratrem) ep.6. h.l. Copijs omnibus)ep.18.l.5. Quadringenarias) quæ quadringenos milites contineant:qua ex ratione.XXX. cohortes,erunt XII. peditum millia,quibus si duo equitum,ut sequitur,millia coniungētur, duæ legiones fient, quas Deiotarus,ut scribit Cæsar,disciplina,atq; armatūra Romana complures annos cōstitutas habuit. Pōpeius ueniat) ep.18.l.5. Hyemant) ep.21.l.5. Nostra prouincia)ibid. O rodes)ibid. Nimis graui præiudicio in ordinem nostrum)hæc uerba ut exceptionis illius esse uideri possint,mihi tamen esse Ciceronis uidētur:ut ita dicat.edixit Bibulus cum exceptione illa,in qua nimis graue præiudicium est in equites,quos semper cum Catone oppugnauit ep.1.&.16.l.2. Nostrum ordinem) Senatorium,si uerba sint exceptionis: si Ciceronis,equestrē ep. 14.l.1. Tamen) etsi dixi, Bibulum edixisse nimis graui præiudicio. Habeo)exceptionem in meo edicto. ἰσοδυναμοῦσαν)æqualem,eandem uim habētem. Tectiorem) Bibuli exceptione. Q.Mutij)ep.17.l.5. P. F.) ep.16.l.1. Edicto Asiatico) ex quo equites illi postea inimici fuerunt ep.longa ad Lentul. Extra ꝗ̄ si)exceptionis uerba.

nam ueteres hisce uerbis excipiebant.l.2. de inuẽt.uel sic expone: extra quam exceptionẽ, si ita negotium gestum est.ut eo stari nõ oporteat,ex fide bona,hoc est ex ęquo, & bono,& τῇ ἐπιεικείᾳ iudicamus. Scæuolæ) eiusdem Q.Mutij Scæuolæ.Græci) Asiatici epis.12.l.1. διαίρεσιν) diuisionem. Prouinciale)quamuis enim alterum caput, quod sequitur,ad prouinciam pertineret, poterat tamen etiam esse urbanum. Magistris)auctionũ, ep.1.l.1. ἄγραφον)non scriptum,sine scripto. Peregrinis iudicib⁹ utuntur)al.peregrinis iudicibus,ut suis, utuntur: hoc est etsi iudices habent peregrinos,quia tamen suis disceptãt legibus,ijs iudicibus ut suis utuntur. alij tamen ex ep. seq. negationem interponunt,ꝙ ibi scriptum sit, ciuitates omneis suis legibus, & iudicijs usas fuisse: quasi uero idem sit,iudicibus, & iudicijs uti. αὐτονομίαν) libertatem suis legibus uiuendi,ep.seq. Vestri) Romani. Graueis) iudices. Turpionem Sutorium,& Vectium mancipem)iudices ignobileis. Publicanis)ep. se. τὸ παραδοξότατον)maxime admirabile,maxime præter opinionem efficere, ne cui molesti sint publicani,qui solent omnibus esse molestissimi. Pactionibus)quas publicani cum prouincialibus facere solebant ep.13.l.5. Ascripserant)publicani,& ꝓuinciales. Seruilius)P.Seruili⁹ Isauricus.Liu.l.90.& Flor.l.3.c.6. Quã añ)ἀναστροφή. Ducturũ)obseruaturũ ex edicto ep.21.l.5. sic ducerentur ep.21.l.5. Ex pactione)ipsorum,in qua grauiores sunt usurę. Illam) centesimam,uel rem, quæ sequitur.al.illa. Pleno modio, prouerb. ut plena manu ep.25.l.2. Omnes)publicani. Putet)familiarem. μηδὲν αὐτοῖς) nihil ipsis credo, uel tale quid,sic penè ep.19.l.13. Scis)utinã nos quoqꝫ scirem⁹. nam rem fortasse melius intelligeremus. Reliqua)uerba carminis Gręci,cuius principiũ posui. Africani) P.Scipionis Africani Æmyliani potius,quã superioris, quem ꝓ auum hic Metellus per tẽpora meo iudicio uocare nõ potuisset. ὦ πραγμάτων ἀσυγκλώστων) ò res minime con-

nexas idq; propter οἰκονομίαν perturbatiorem. Ipsum) ipse perturbatus ordo, & οἰκονομία. Scipionē) Africanum. al. Scipio, ut sit Scipio hic Metellus, ep.8.l.8.fam. q quū Scipionis Asiatici filius esset, à Q. Metello est adoptatus. Diō.l.40. & Plutarc. in Pōp. Censorē fuisse) & quidem cum L. Mummio. Plin. de uiris illust. al. Censorem non fuisse, male, ut paulò post dicetur. Cēsor) Ces. uel, Censori, nos legimus, ut inscripsit Parēti ep.3.l.12. fam. fuit igitur Cēsor, ut uel ex ea statua Metellus scire potuit. Ad Opis) ædem, ut ep.16.l.14. Aperte) ita, ut uideri ab omnibus possit. al. per te. Illa) statua. Ad πολυδεύκους) Pollucis. s. ędem, quæ in loco celeberrimo prætorij erat. Verr.7. & Gręce uidetur dixisse, q latinē ferē semper ad Castoris dicebant. al. πόδας ἡρακλέους, pedes Herculis. Cos.) Consuli. Eiusdem) Africani. Serapionis) P. Cornelij Scipionis Nasicæ. Liu. 55. Metelli) erratum esse. ὢ ἀνιστορησίαν) ò historiæ ignorationem. al. Metelli ἀνιστορησίαν, Metelli historię ignorationem: & sanē Gręci frequentius ὢ cum secundo casu iungunt, ut paulò ante. Flauio) paulo ante. Secus est) ac ego scripsi in libris de Rep. Cōmune) non meum tm̄ ἠπόρησας) dubitasti & quidem quasi more tuo ep.11.l.7. εὔπολιν τὸν τῆς ἀρχαίας) Eupolim ueteris, hoc est, Eupolim ueteris comœdiæ poetam. Nauigante) id quare Plutarc. in uita. Deiectum) non ab Alcibiade, sed ὑπ' ἐκείνου, inquit Platonius apud Aristoph. εἰς οὓς καθῆκε τοὺς βάπτας. Suidas uero ita scribit: ἀπέθανε ναυαγήσας κατὰ τὸν ἑλλήσποντον ἐν τῷ πρὸς λακεδαιμονίους πολέμῳ Redarguit) ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας, ut ex Athenæo, & Polluce collegimus. Eratosthenes) Cyrenęus, quo de plura Suid. Ille) Eupolis. Docuerit) δεδίδαχε. Duris Samius) de quo sæpe meminit Athenęus. Errauit) scribēs, ut arbitror, ἐν τῷ περὶ τῆς τραγῳδίας, illum ab Alcibiade in mare deiectum. Zaleucum) Suid. Eusebius, Athen. lib.10. & .11. & Diogen. in Pythag. Dixit?) ut Ephorus, quod scribit Strab.l.6.

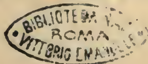
Theophrastus)

Theophrastus) qui & ipse scripsit Zaleucum Locris leges dedisse.l.2.de legib. Timæo) Taurominitano. Suid. Tuo familiari) ut ep.16.l.2.alij tamen, suo familiari, legunt, omnino male. nam, ut nihil de locutione dicam, Timæus Theophrasto minor natu fuit ita, ut nesciam, an eius familiaris esse potuerit. id colliges ex.lib.2.de orat. Reprehensum est?) ἐξήλεγκται, hoc enim uerbo utitur Suidas, & sane in ea re ita multus fuit, ut Strabone autore, ἐπιτίμιος, uel, ut ī Suida legitur, ἐπιτίμαιος sit appellatus: reprehensum uero ita est, ut Zaleucum istum negarit ullum fuisse lib.2. de legib. Censorem non fuisse) al. Censorem fuisse, recte. nam & Africanus Censor fuit, ut diximus, &, ut hic alius significetur, & statuæ inscriptio, & uerba ipsa huc quasi diriguntur, ut probet Censorē fuisse, turpeq; Metello id nescire. Eum) Africanum. Consulem) iterum, ut puto, al. Cos. unde magis placeret legere, Ces. Censorē, ut dicat, post eum Censorem nemo Cornelius Censor fuit, ut in nomine decipi potuerit Metellus. Philotimo) ep.4.l.2. XXDC) fortasse ep.4.&.5. h.l.al.HS.XXX.ep.5.&.9.l.5. Chersonessum) à Grȩcis mō χερρόνησος, modo χερσόνησος scribit. quare uel Cherronesum, uel Chersonesum scribas oportet: ep.5.h.l.ἐκ τῶν χερρονησιατικῶν. Venisse) huc proficiscentem ep.3. h.l. Nihil) scriptum est. Reliqua) reliquam pecuniam, quæ mihi debebatur. Camillus) ep.5.h.l. τί λοιπὸν,) quid reliquum? quid superest? ep.3.l.3. πολλοῦ γε καὶ δεῖ) multum quidem & abest: multum quidem abest, ut aliquid audidiueris. M. Octauio) Ædil. Des. ep.2.&.3.l.8.fam. Iterum) prius ep.21.l.5. Respondisse) te non putare. ibid. Cælius) M. Cælius & ipse Ædil. Des. ep.9.l.2. fam. Libertum) Philonem: ep.8.l.8.fam. Literas) 9.l.8.fam. Et de pantheris) ibid. Sed à ciuitatibus) his assentior, qui legunt, & de ciuitatibus, idest & de agris, quos fructuarios habent ciuitates. ibid. Mihi) ut Procos. & uiro bono. Conciliare) mihi, uel alij. Licere) prȩsertim per legē

Cinciam. episto.17. lib.1. Illi) Cælio. Capere)ab his, quos mihi commendaret, quasi commandaret, ut caperet,quod minus licet illi,qui alios accusat,quum uitio carere debeat omni,qui in aliū paratus est dicere. Diligo) id ostēdunt epistolæ l.2.fam.& episto. l.8.fam. Alios) treis,in Brut. & in his C. Antonium Consularem.orat. pro Cælio. Cautius uiueret) ne & ipse accusari posset: nam legem sibi ipsi indicunt innocētiæ,continentiæ,uirtutumq; omnium, qui ab altero rationē uitæ reposcunt, Verr.5. Cybiratas)Plin.l.5.cap.27.&.28. Venari)ut ipse uolebat.epi.9.l.8.fam. Lepta)præfectus fabrum. epi. 17.lib.5.al.lecta,& principiū epistolæ. Posuit)ut scripta ex meis uerbis illis.Lepta noster mirific9 est. ibid. Filiola)episto.19.lib.5. Pilia)uxor tua. Iampridem)alij, delent. Videt)& puellæ,quos non uident, obliuisci solent al.uidit : sicut ego nunquam illam uidi episto.19 . lib.5.

Literas daturum)non uideo,qui potuerit Atticus dicere,se literas daturū,quas appareat dedisse. quippe quum Cicero ad quintum terminalia acceperit, certe post Id. Feb.quo die ep.21.l.5.data est,quare multo minus dicere potest,id Cicero,ut legatur:literas daturus:ut etiam descriptum est:nos ueterem lectionem retinendam censemus:literarum datarum,ut sit modus loquendi, qualis ille:mihi uenit in mentem illius temporis:præsertim quum in uetere libro statim ita legamus : suauem habuit recordationem. Prid. Cal.Ian.)quo die magistratu abiui,& iuraui,ep.2.l.5.fam. Iusiurādi) Remp.atque urbem mea unius opera esse salu.ibid.& orat.in Pis. Prætextatus) toga prætexta ornatus,qua magistratus, ut ex orat.post reditum in senatu cognoscitur,utebantur. Illo die)Prid. Cal.Ian. Fui)contra Metellum Nepotē præsertim.ep. 2.l.5.fam. Habes ad oīa) sic ep . 4.l.5. χρύσεα χαλκείων) aurea pro æreis,hoc est,epistolam elegantē pro inelleganti.Illiad.ζ.prouerb.Diomedis,& Glauci permutatio. Paria paribus)prouerb. ἀἀντιφώνητον) sine responsione:cui

nihil rñdeat, hinc ἀντιτιφωνησία: ep. 13.l.15. Potuit) uendere Luceius) ep.20.l.5. Nisi forte) mentitus est. Solet enim) talia mentiri. Lentulum) l.i.fam. Præter Tusculanum) omnia. al. Prætorē, Tusculanum, sed quinā Lentulus tunc esset Prætor, nescimus: illud quidem scimus L. Lentulum anno sequenti Cos. fuisse, ep.13.l.7. & ære alieno oppressum. Cæs.l.i.de bel.ciu. Expeditos) præsertim ex ære alieno, uel ex iudicijs. Sestium) ep.17.l.5. Cælium) Ædil. Des. αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι) ueriti sunt quidem recusare, timuerunt autem accipere. Illiad.η. ep.10.l.16. Memmio) ep.13.fam. Restituendo) de exilio Patrensi. ep.19.l.13.fam. Curio) C. Curio Trib.pl.ep.7.l.2.fam. Egnatij Sidicini) haud equidem scio, an idem sit ep.16.l.7. Pinarium) uide, an P. Valeriū significet. ep.21.l.5. Minori) epistolæ. Collata) S.C.ep. 8.l.8.fam. Genuarios) numos à Geneua dictos; ut qdā uolunt, qui uiderint, quā bene Genuarij à Geneua Allobrogum ciuitate deducantur. al. Ianuarios, forte à Iano dictos, cuius naualis in ære altera signata est, altera forma biceps. Ouid.l.1.Fast. Herodē) fortasse Erotem hominē ad ista expedienda factum. ep.22.l.14. al. Orodem. Talenta Attica. L.) Genuarios tot, ut talenta Attica L. conficiant. Suos) quos suos fore putabat, fortasse ut debitos cum legione. epi.4.l.8.fam. Comedisse) consumpsisse. In merito reædificando) quasi in reddendo merito, etsi μεταφορὰ ita libera est, ut ex aliquo poeta sumpta uideatur, nisi quis legat: uel, in muro ædificando: uel, merito in ædificando. & sanē Cæsar non ita multo ante monimentum faciendum curabat. ep.16.l.4. Diligentiorē) & ob id etiam tardiorē. Fore) putat Pompeius, uel ego audio. P. Vedio) fortasse P. Vedio Pollione, Plin.l.9. cap.23.&.53. Legem) alimētariam, ut nos putamus. ep. 6.l.8.fam. Cynocephalus) Plin.l.8. cap.54. Onagri) Plin.l.8.cap.44. Pompeium Vindullum) Pompeij Magni libertum. Sua) res suas. Quæ res) quæ hereditas.

Magnum Pompeiũ) ut patronum. nam libertorum hæreditas, & filiorum tutela, si intestati decessissent, ad patronum pertinebant. C. Vēnonius) ep.3.h.l. Sororis) Iuniæ. Patercul.l.2. Amici tui) ep.8 l.8. Bruti) re nunc & nomine. Hoc) Vedio. Lepidi) M. Æmilij Lepidi: quo in nomine nunc iocatur, quod ita Lepidus sit, ut hæc tam negligēter ferat uel in uxore ep.12.&.13. ad M.Brut. quamuis alij sororē hic quoque significari uelint, παριστορῆσαι) scire: μεταφορικῶς: coniunctē cũ historia cognoscere. uel potius παρὰ τὴν ἱστορίαν referre ep.10.l.13. & tunc, tibi, erit legēdum, hoc est, hæc tibi uolui παριστορῆσαι, ut in ueteribus libris scriptum esse nonnulli affirmāt. προπύλαιον) uestibulum, ep.6.h.l. Facere) faciendum curare. satis enim constat Appium tunc Romæ fuisse. Mysteria) ep.21.l.5. Leuctricā) Plutar. & Prob. in Pelopida, & Epaminunda. hic Cicero, nisi fallor, Bouillam significat, sed ita, ut occultius scribat ep.13.l.5. Die septingētesimo sexagesimo quinto) annis duobus, & triginta quinque diebus post cędem Clodij, qui ad III. Cal. Feb. interfectus fuit illo anno, quo postea Pompeius III. Cos. fuit: quem secutus est M. Marcelli, & Ser. Sulpitij Cōsulatus, quo finito, & iam Paulo & Marcello Coss. hæc scripsit Cicero ad III. Non. Mart. quum literas Attici ad XIII. Cal. Mar. accepisset, ut facile colliget, qui rationem subduxerit. sic Clodius dedit pœnas scelerum, quæ in Appia cōmisit, ut Lacedęmonij in Leuctris. Plutar. Pelop.

In Epist. 2: Cum Philogenes libertus tuus etc.

σχόλια

PHILOGENES) ep.13.l.5. Cincio) ep.5.l.1. Statij) ep.1.l.5. Cōsilium) Q. fr. de Pōponia repudianda ep.3.& 7.h.l. Probari autem?) ἀποσιώπησις stomachi plena. De isto hactenus) quod ad stomachum pertinet. Et sunt) alij, & si sunt. Amoris) ep.14.l.1. Ex eo) uinculo affinitatis per Pōponiam. Illũ) Q. fr. De istis reb⁹)

ut de Pōponię morositate ep.1.l.5. Leniui) ut ep.4.l.1. Libertū) pſertim suspectū ep.1.l.5. Quenq;) sed plures, quoniam res ab uno non pēdet. Ciceronis) ut filij, cuius partes sunt parētes reconciliare. Adolescētis) ut cui toga pura iam sit data ep. sup. Matrē) Pomponiā. Multiplex) mirum ep.11.l.10. Regēdo) quum frēnis egeat, ep. sup. & sit puer bene sibi fidēs ep.6.h.l. Tuo iudicio) qui illum habeas familiarem ep. 16.l.2. Tabulis de geographia ep.2.l.2. tales sunt hodie Ptolemæi tabulæ. Trophoniana) Dicæarchus libros scripsit περὶ τῆς εἰς τροφωνίου καταβάσεως. ep.31.&.32. l.13. Chæronis) λέγουσιν τοῖς χαιρωνεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ χαίρονος, ὃν ἀπόλλωνος φασὶν εἶναι. μητέρα δὲ αὐτοῦ θηρὼ τὴν φύλαντος εἶναι. Pausan. in Boeot. Chæron igitur iste apud Dicearchum hęc uidetur narrasse, unde Chęronis narratio Trophoniana dicatur: nisi placeat legere, Saonis, q̄ ut ibi. scribit Pausan. primus oraculum Trophonij apum indicio reperit. ἱστορίας κώτατος) historiæ peritissimus. Dionysio) ut homine docto, ep. sup. & ep.4.l.7. & Græco ep.16.l.7. C. Vestorio) in arithmeticis satis exercitato epist.12.l.14. Ego de M. Cluuio) ep.43.l.13. al. ergo de Meluino: quę uerba qd significent, planè nescimus, nisi legamus: ergo de Melanæa, quod oppidum est in Archadia, ut Lepreon. Plin. l.4. cap.6. & Pausan. in Arcad. Ei) Dicæarcho. Censebat) Dicęarchus potius, q̄ Dionysius, ut conclusio docet. Lepreon) Plin. l.4. ca.6. Quoddam) oppidū. Tene) al. Tenea. Mela. l.2. cap.3. Aliphera) τὸ τῇ πόλει ὄνομα γέγονεν ἀπὸ ἀλυφήρου λυκάονος παιδός inquit Pausan. in Arcad. Tritia) Strab. l.8. νεόκτιστα) nup ædificata. s. oppida. τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ) nauium (sic enim placuit uertere) catalogo. pars enim Iliad. B. ubi Græcorum naues Homerus enumerat, inscribit, κατάλογος νεῶν, ἢ βοιωτία. Istorum) locorū. Transtuli) fortasse in libros de Rep. Phliasios) sic l.5. Tusc. Habeas) in libris de Rep. scribēdū cures. sic ep.42.l.13. ἀναλογία) analogia, qua de Varr,

hanc quidã latine proportionem uocant. Gell.l.2.ca.25. φλιοῦς ὀποῦς, σιποῦς.) Phlius, Opus, Sipus, ciuitatum nomina. hic in recto casu est analogia. ὀπούντιοι, σιπούντιοι) Opuntij, Sipuntij. ut igitur ab ὀποῦς ὀπούντιοι, & à σιποῦς σιπούντιοι, deducuntur, sic ego ex analogia putabam, q̃ à φλιοῦς φλιούντιοι deducerentur. al. ὀπούντιος ὀπουντίου, Opũtius Opuntij, quod ad analogiam maxime pertinet, ut Priamus Priami, quod docet Varro. Idib. Feb.) ep.21.l.5. Diœcesiũ) Asiaticarum ibid. & ep.67.l.13.fam. Præter Ciliciæ) diœceses. Iudicijs) & si peregrinis iudicibus utuntur ep.sup. αὐτονομίαν) libertatẽ suis legibus uiuẽdi. His) ciuitatibus. Duobus generibus) duobus modis. Vno) genere ὑπερβολικῶς) supra modum ep.21.l.5. Terun cius) ibid. Altera) facultas. al. alterum. s. gen⁹, fortasse rectius. Magistratus sui) ep.8.l.3 fam. Quæsiui) quæstionem exercui. Fatebant) sua scelera. Lustro) lustrum, ut docet Varro, nominatum tẽpus quinquẽnale à luẽdo. i. soluẽdo, quod quinto quoq; anno uectigalia, & tributa persoluebantur, ut etiam diximus epis.20.l.5. Superioris lustri) reliqua ep.13.l.2. fam. Sensimus) ep. 9.l.13. fam. & ep.1.l.1. ad Q. fr. Nec imperita, & clemẽs) al. nec imperita, nec demẽs. uidẽdum, an legi debeat: nec impedita, & clemẽs. Cũ admirabili facilitate) absoluta est. Aditus) ep.1.l.1. ad Q. fr. Prouinciales) difficiles, qualibus uti solẽt alij, qui puincijs p̃sunt. Inambulabam) ut oẽs me possent adire. Militiã) exercitatione. in Ciliciam) ep.21.l.5. Iunium mensem) ibid. Impẽdet) ep.sup. Reditu) per prouinciam ep.21.l.5. de qua decedere nõ possum, nisi ad III. Cal. Sext. ep.seq. Ponere) cogitabã. Emerẽtur) tãquã emeritę fiũt, ut emeritũ tẽpus ep.5.h.l. Constantia) intercessionis ep.13.l.8. fam. Venio) sic ep.sup. Tuũ) amicũ ep.sup. Mauis) quũ autor fueris, ut illũ sim cõplexus ibid. Feci) causa Bruti. ibid. Regno) Ariobarzanis ibid. Rege) Ariobarzane. ibid. ¶Turbulẽtis) insidiosis ep.20.l.5. & ep.4.l.15. fam. Hos) ut meæ prouin-

cię homines. Adduxi ep.ſup. & epiſt.21. l.5. Renouatis quotannis)anatociſmo ibi. Noluit)accipere ibid. Qui) quo pacto. Quaternas)ep. ſup. Fieri) ferri, legi poteſt. Poſſem) quũ alr edixiſſe ep.21.l.5. S.C.)ibi. Legẽ Gabiniã)ibi. Sũpſerãt)à Bruti familiarib9 ibid. Auli lex) Aul. Gabinij lex. Iſta ſyngrapha)cũ iſta ſyngrapha uł ex iſta ſyngrapha. Iſta)ſyngrapha. Iuris idem) ep.21.l.5. Cæteræ)ſyngraphæ ibid. Tibi)cui difficilius eſt ſatisfacere ep. 18.l.5. Catoni)Bruti auunculo epiſt.21.l.5. Darem)ut ſcripſit etiam Brutus ep.ſup. Vellem?)facerẽ? al.uellẽt? ut paulò poſt:uolunt, inquis,principes. Non amplius,inquis,quinquaginta)uolebam te Scaptio equites dare. Spartaco) Plutarc. in Craſſo. Minus multi) atqui gladiatores 74. fuiſſe omnes ferè ſcribunt. Tenera)molli:unde & Veneri dicata fuit. Nõnulli) quœ ep. ſup.Præfectus Appio)ibid. Neminem) præfectum haberem. Probaueramus) quum id exceperamus ep. ſup. Is)Scaptius. Turmas)equitum. Cohortes?) peditum. quos minore ſumptu, q̃ equites alere poſſit? Sumptu) quo in alẽdis equitibus uti cupit. Iam nepos)iam prodigus. Euadit)εἰρωνικῶς. Scaptius)fœnerator auariſſimus. Volunt,inquis,principes)uolunt, inquis, Cyprij principes Scaptium turmas habere.al. uolunt, inquit principes.uolunt, inquit Scaptius, Cyprij principes me turmas habere. Scio) εἰρωνικῶς Venerunt) Cyprij legati ep.ſup. Cęteras)cętera beneficia ep.21.l.5. Decretis)nõ ſtatuis. ibid. Opus) Scaptio. Quaternis cẽteſimis)ep. ſup. Libros)de Rep.q̃bus tanq̃ p̃dibus me ipſe obſtrinxi.ibid. Dilaudas)ut ep.15.l.4. Amaſti) uel iniuſta pro eo petens. Parum)ames,quũ à me talia petas. Appio) reo maieſtatis,& ambit9 à Dolabella facto.ep.11.l.3.fam. & ep.6.l.8. fam. Omnia)ep.10.l.3. fam. Odimus)poſt reditum in gratiam. ibid. Brutũ) ipſius Appij generum ep.4.l.3.fam. Põpei9)Appij filię ſocer ibi. Cõtẽdit)ep. 10.lib.3. fam. & epiſto.6.l.8 fam. C.Cęlium)ep.4.&.6.

h.l.& ep.19.l.2.fam. Pāmenia) παμμήνια à luna,ut osten dat Cælium morbo, quem lunaticum uocant, laborare, & sanè fatuum uocat ep.6.h.l.huc fortasse etiam respe- xit ep.20.l.5.εὐήθειαν) fatuitatem simplicitatem,& nimiam quādam bonitatem.al.εὐθεῖαν, rectam controuersiā: Sem pronij Rufi) ep.8.l.8. fam. Epistola) tua. Corcyræa) Corcyra data. Potentię) qua uicit Sempronium. Lu- cet) sic ep.3.l.5. Cæciliam) ep.4.h.l. Literis) quum uer- bis ut absens non possis.

In Epist. 3. *Etsi nil sane habebam noui,quod etc.*

σχόλια

PHILOGENI) ep.13.l.5. Literas) superiores. Philotimum. ep.4.l.2. Remiterem) huc profectum ep. 9.l.3.fam. Res) quæ ad decedēdum de prouincia perti- net. Est in manibus) de ea nunc agitur, & quidem Ro- mæ. πολλὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ ἰότος κυλίνδει κύματ' εὐρείης ἀλός) multos uerò in medio auster uoluit fluctus lati ma ris.prouerb.ingens interuallum:& multa in medio. III. Cal.) sic ep.sup. quare ita quoq; legendū uidetur ep.21. l.5. Honos) al.bonus: quasi bonus custos, defensorque prouincię,ut alibi dixit,prętereā quod uerba,quę sequuntur, ita postulant:nemo igitur potior.nā potior bono respō- det.& in his rebus non quæritur,an sit honos. omnes.n. credunt esse honorem:sed an aliquis sit bonus,& illo ho nore dignus. Solum) fratrem. Habeo) mecum in pro- uincia. Pōtinus) ep.3.l.5. qui & ipse prætorius est orat. 3.in Catil. Discesserat) ep.15.l.2. fam. & ep.10.l.3. fam. Quæstorem) Messinium ep.11.l.5.& ep.seq. Sagax) alij, salax:alij,rapax. Persuaderi) ut remaneat. Odit) ut qui Asię triēnium pręfuit ep.1.l.1. ad Q. fr. Mihi) ut fratri. bellum) Parthicum ep. 1.h.l. Id uideat) alij,idq; uideat: nos,si quid mutandum sit, & uideatur, legi posse credi- mus. Prouinciam) Ciliciam. Præsidij nihil) certe parū ep.15.l.5. Sumptus) publicus ep.6.l.2.& ep.1.l.7. An-

nuus)& ideo nunc finito anno finitur. Decretus sit) mihi de more ep.15.l.4. Liu.l.42. Quintus igitur frater sumptum publicum nõ haberet. Nugarum aliquid) ut Quęstorem Messinium. Op⁹ nõ fuit) nõ erat.n.nostrũ onus ep.15.l.5. Tua prouincia) rerum tuarum, quæ in Epeiro sunt,curatio. Thesprotię,& Chaonię) Epeiri locis, ubi res habes tuas. Quintum) nondũ ex hybernis reuersum ep.20.&.21.l.5. Libris) de Rep. Dilaudas) ep. sup. Conseruatæ) ep.1.&.2.h.l. Satisfactũ) ibi. Res gestę) ep.20 l.5. Dignę triũpho) ep.10.l.2.fam. & ep.6.h.l. Audis) ut propior Italię. Odiosa) tumultuosæ cõciones ep.12. l.2.fam. Curione) Tribuno pl. ep.7.l.2. fam. qui accepto cẽties HS. ut scribit Patercul. uel, ut testat Seruius, uiginti septem millibus aureis, trãsfugit ad populum, & pro Cęsare loqui cœpit, ep.6.l.8.fam. Paulo) L. Æmylio Paulo Cos. quem Cęsar mille & quingẽtis talentis, uel,ut alij uolunt, sestertijs amicum sibi cõparauit. Pompeio) ad hęc, quę timẽtur, propulsanda paratissimo ep.7. l.5. Valeat) nam quotannis periculose ęgrotare solet ep. 2.l.8. Familiarium) Curionis quidẽ ep.1.&.2.l. 2. fam. Pauli uero ep.12.&.13.l.15.fam. Doleo) ꝙ ab optimatiũ partibus desciuerunt. Obuiam ueniat) sic ep.12.l.2. fam. Ad urbem) non dixit, in urbem. nam triũphare uolẽti urbem ingredi non licebat ep.1.l.7.& ep.6.l.8. fam. Hospitem) sic ep.12.l.4. Bruti tui) ep. sup. Sępe) ep. 21.l.5. & ep. 1.&.2.h.l. Cyprij) Salaminij. Renouato in singulos annos fœnor) anatocismo ep.21.l.5. Ariobarzanes) ep.1.&.2.h.l. Per ipsum) Pompeium. ut.n. Põpeius uir tantus, & tam potens Regẽ sexcẽtis procuratorib⁹ pręferit, ep.1.h.l. ille tñ non fuit prolixior in Põpeium, q̃ in Brutum per me, qui & præsens, & absens illum non destiti rogare. Præstare) pene sic ep.7.l.3. ad Q. fr. Perpauper) ep.1.h.l. Longe) ep. sup. Liberius) liberalius, mihi quoq; magis placeret: et si summus poeta eodem modo dixisse uidetur. omnia liberius nullo poscẽte fere-

bat. Curata) magis .n. liberale est C. talenta curare, q̃ CC. ꝑmittere. Appij negotio) de accusatione ep. sup. Bruto) ut generó ibi. M.Scaptiū)ut M.Sca.al. Maniū Scaptium : unde nemo non uidere potest legi oportere: Matinium,Scaptium:nã quum amicos dixit, nõ unum, sed duos minimum complexus est, & si Ciceronem ita loqui etiam non ignoramus: hos familiares appellauit ep.21.l.5. Non habuit)ut uolebat ep.sup. Fecerat)ibid. Negotiatori)ibid. C.Vennonio) ep.1.h.l. Tuo M. Lenio)episto.21.l.5. Et quod)id quod,lego. Is) Scaptius. Noluit?) auferre? ep.21.l 5. Scaptio)al. Scaptius, ut sit locutio, qualis illa, diutius cõmorans Athenis erat aius ad te scribere:qua scriptores Greci, & latini frequenter utuntur. Fuit)in regno rem Bruti procurans epist.1.h.l. nam qui Salaminios uexabat, alter erat Scaptius. Tribunatum)Mil. Caius)is uideri potest esse,qui L. Gaui⁹ dicitur ep.1.h.l.P.Clodij)qui me⁹ fuit inimicus. Canis) tanquàm canis, quòd Clodium more canis sequeretur, uel ꝙ canina,ut est in prouerb.facundia uteretur. Non amicus)inimicus.ἐξουθ νισμοῖς. Hunc) Caium. Potentissimorū)ut Cęs.& Crassi. Culleolū uix auderẽ)ego maior uix auderẽ ita appellar̃ Culleolū minorẽ ep.41.et.42 l.13.fam. Operatione)alij orõne. Eū) Brutū. Æmulū) riualem in amando Bruto ep.7.l.3.ad Q. fr. prouerb.sine riuali diligere. Illum)Brutum. Eum)talem,æquum. Soli enim sumus)ita ut tutò loqui possimus. ex Terent. nisi memoria me fallit,& ita dixit tãquàm uicini essent, & colloqui inter se possent. Appio) socero suo ep. sup. pro quo rogans tali tempore nihil arrogans certe scribere debuerat.ἀκοινώνητοι) alienum à societate ep.1.h.l. Solet in ore esse) quod sequitur. Grauius autem) tu meo periculo leges: Granius autem: hoc est, Q. autem Granius homo dicax dixit carmen, quod sequitur. est enim finis carminis Lucilij,qui de Q. Granio multa scripsit. in Brut. Non contemnere se,& Reges odisse superbos).

carmen Lucilij, quo Granius ostendebat, se non cōtemnere, sed tñ Reges odisse superbos: quod Atticus sæpe de Bruto referebat, ut Cicero ipse de Curione ep.8.l.2. In quo) in quo scribendi modo. Ille) Brutus. al. illud. Mihi) qui ut prouerbio, dicitur, amici mores nosse, non odisse consueui. Cogitat) Brutus. Quintus Cicero) ep.2.lib.2. Epistolam) tuam. Patri suo.) Q. fratri. Illud idem) quod ante scripseras ep.sup. Sorore) Pomponia. Quod ad me) scripseras, & scribebas, Statium dicere, Q. fratris consilium esse, Pomponiam repudiare episto.sup. Puerum) Q. Ciceronem. Questus) de patre, qui matrē uellet repudiare. Pietatem) in matrem. Fore) de diuortio. Hortēsius filius) ep.4.l.10. Nihil amplius) feci, aut dixi, ne, si illum reprehendissem, patrem forte offendisse. inuidebam quidem interpretari posse: nihil amplius feci, ne patrem offenderem, qui illum non amat: Val. Max. sed illud mouit: patris causa uocaui ad cœnam. Nam si timuisset patrem offendere, cōferendis in filium beneficijs, ad cœnam non uocasset, & comitem recusasset. Sed uocauit, & moderaturum etiam ita dixit, ne patrem offenderet: ꝙ eū ex ijs esse cognosceret, qui iniquo ferunt animo suos filios ab alijs reprehēdi, ne nimis ipsi negligentes uideantur: uel ꝙ sint nimis indulgentes. Nolo quidem) aliquid de illo dicere, aut facere. Diligo) ut amicum, & socium. in Brut. Quint. Celeris) episto.1. l.10. fortasse. Q. Pilius Celer dicebatur ep. 8.l.8. fam. M. Seruilium) de repetundis accusatum epist. 8.l.8.fam. Si nihil fuerit, uel per tuum tabellarium) al. si nihil fieri, uel per tuum tabellarium: unde legi posse credimus: si nihil ferri, uel per tuum tabellariū: si nihil tutò ferri potest, uel per tuū tabellarium mitte. Filiæ) ep.seq.

V In epist. 4. *Tarsum uenimus Non. Iun. etc.*

σχόλια

VENIMVS) al. ueni. Bellum) Parthicum ep.1.

h.l. Paucos)circiter.52. Probari)qa nemo dignū putat ep.su. Messini⁹)L.Messini⁹Ruf.ep.20.21.&.22.l.5.fam. Cęlio)ep.seq.& ep.2.h.l. Relinqre)ep. su. Sexcēta)ep. 5.l.2. Tullia)collocanda ep.13.l.5. Cōditione)ep.6.l.8. fam. Placeret)ep.4.l.5. Terētiā)ep.1.h.l. Honore nostro) supplicatione ep.11.l.8. fam.& ep.4.l.15.fam. Literis) de uictoria ep.9.l.3.fam.quas Romā per binos tabellarios misi ep.1.h.l. μυστικώτερον) magis arcanum. ep.2. l.4.magis occulte.τῆς δάμαρτὸς μου ὁ ἀπελεύθερος (οἶσθα ὃν λέγω) ἔδοξέ μοι πρώην, ἐξ ὧν ἀλογευόμενος παρεφθέγγετο πεφυρακέναι τὰς ψήφους ἐκ τῆς ὠνῆς τῶν ὑπαρχόντων τοῦ κροτωνιάτου τυραννοκτόνου δέδοικα δὴ μὴ τι νοήσῃς. εἷς δήπου τοῦτο δὴ περισκεψάμενος τὰ λοιπὰ ἐξασφάλισαι)uxoris meę libert⁹(nosti quē dico)uisus est mihi ex his,quę inconsiderans effutiuit,cōfudisse calculos ex emptione bonorum Crotoniatæ tyrānoctoni.uereor sanē,ne quid intelligas. Vnus Certe quidem hoc contemplatus, reliqua caueto. sic propemodū ad uerbum. nunc diligētius cōsiderem⁹. Vxoris meę)τῆς ξυναόρου ep.seq. Terētiæ. Libert⁹) Philotimus ep.4.l.2.& ep.16.l.11. Dudum)quum esset hic mecum ep.sup.& seq. Confudisse)πεφυρακέναι.al.διεφθαρκέναι, corrupisse. Calculos)rationes, uel pecuniarū numeros,nam,ut inquit Suidas,ψῆφον καλοῦμεν τὸ χρηματῶν ἀριθμὸν. Bonorum)in quibus socius est ipse Philotimus ep.8.l.5. Crotoniatę)T. Annĳ Milonis, qualis fuit Milo Crotoniata. ἐν αἰνιγμοῖς.n.loquitur ep.7.h.l. tyrannoctoni)qui Clodium perē tyrānum interfecit.sic ep.17.l. 14. Vereor sanē, ne quid intelligas)uereor, ne quid ita obscurē sit scriptum,ut id tu minus intelligere possis. eodem penē modo latinē loquitur ep.1.l.6.fam. Vnus) tu εἷς al.ἓν, unum quod magis placet, quum postea dicat, τὰ λοιπά. Caueto) ἐξασφάλισαι: al. ἐξασφαλείας. unde forte ita legendum sit: ἐξασφαλίσειας, cauere possis. Literæ)ex quibus me fingere possim epist.sup. Cęciliæ) filiæ ibidem.

In Epist. 5. Nunc quidem profecto Romæ es etc.

σχόλια

SALVVM uenisse gaudeo) ita sæpe loquūtur comici, ut ep. ultima l. 1. fam. Videbare) quãuis minus abesses, quũ esses in Græcia ep. sup. Processero Romam reuertens, munere meo absoluto ibid. Obuias) ibid. Mittas) ut me possim fingere ep. 3. h. l. τῆς ξυναόρου τῆς ἐμῆς οὐξελεύθερος ἔδοξέ μοι θαμὰ βατταρίζων, καὶ ἀλύων ἐν τοῖς ξυλλόγοις, καὶ ταῖς λέσχαις ὑπότι πεφυρακέναι τὰς ψήφους ἐν τοῖς ὑπάρχουσι τοῖς τοῦ Κροτωνιάτου. uxoris meæ libertus uisus est mihi, sæpe garriens, & se iactans in concilijs, & sermonibus, aliquãtum confudisse calculos in bonis Crotoniatæ. Vxoris) ξυναόρου al. ἀλόχου, δάμαρτος. ep. sup. Libertus) Philotimus ibid. οὐξελεύθερος, al. ὁ ἀπελεύθερος. Sępe) θαμὰ, al. τὰ ἐμὰ, res meas. Garriens) βατταρίζων. prouerb. βατταρίζειν. Sermonibus) λέσχαις ep. 1. l. 12. Cõfudisse) πεφυρακέναι, al. διεφθαρκέναι corrupisse ep. sup. Calculos) ibid. In bonis Crotoniatæ) ibid. ἐξ ἄστεως ἑπταλόφου τειχῶν παρέδωκεν ἡμῶν γάμου ὀφειλήματα ὁ Κάμιλλος αὐτόν τε ὀφείλοντα μνᾶς. κδ. ἐκ τῶν Κροτωνιατικῶν, καὶ ἐκ τῶν χερρονησιτικῶν. μη. καὶ κληρονομήσας χμ. κ. μ. τούτων δὲ μηδὲ ὀβολὸν διαλύσασθαι πάντων ὀφειληθέντων τοῦ δευτέρου μηνὸς τῇ νουμηνίᾳ. τὸν δὲ ἀπελεύθερον αὐτοῦ, ὄντα ὁμώνυμον τῷ Κόνωνος πατρὶ μηδὲν ὁλοσχερῶς πεφροντικέναι. ταῦτα οὖν πρῶτον μὲν ἵνα πάντα σώζηται, δεύτερον δὲ, ἵνα μηδὲ τῶν τόκων ὀλιγορήσῃς τῶν ἀπὸ τῆς προκειμένης ἡμέρας, ὅσας αὐτὸν ἠνέγκαμεν, σφόδρα δέδοικα. καὶ γὰρ παρῆν πρὸς ὑμᾶς κατασκεψόμενος, καί τι σχεδὸν ἐλπίσας, ἀπογνοὺς δὲ, ἀλόγως ἀπέστι, ἐπειπὼν, αἰσχρὸν τοι δηρόν τε μένειν) ex urbis septem colliũ mœnibus tradidit nostrarum nuptiarũ debita Camillus, seq; debētē mnas. 24. ex Crotoniaticis, & ex Cherronesiticis 48. & quum hęreditates creuerit. 640. 20. 40. horum uero ne obolum quidem dissoluisse, quum omnia deberent secundi mēsis calēdis. libertum autem ipsius, gētilē Cononis patris nihil planè curasse. hæc igit̃ primũ quidem,

ut omnia cõſeruentur: deinde uero ut neq; uſuras negligas ex eo die, qui tot dies ant eceſſit, quot ipſum tolerauimus, ductas. ualde timeo. etenim acceſſit ad nos exploraturus, & aliquid propè ſperãs: deſperans autẽ ſine oratione receſſit, adiungẽs: turpe diu manere. ita propemodũ uerba hæc uerti poſſunt, ſed nos paulò accuratius inſpiciamus. Ex urbis ſeptẽ collium mœnibus tradidit) etſi uerba hęc ita poſſum⁹ interpretari: quæ ex ædibus meis Romę, quę ſeptẽ colles habet, locatis exegit, ea tradidit: mihi tñ legendum uideť, ut Germani librarij etiã deſcripſerunt: ἐξ ἄστεως ἑπταλόφου στείχων παρέδωκεν, ex urbe ſeptem collium ꝓficiſcens, tradidit. ſ. Philotimus ep.3.l.7. Noſtrum nuptiarũ debita) ἡμῶν γάμου ὀφειλήματα. al. ἡμῶν καμν ὀφειλημάτωι: unde nos, donec melius inueniať, ita legemus: ἡμῶν κα. μν. ὀφειλημάτω: noſtrorũ. 21. mnas debitorũ, ut ſint reliqua, quæ ſcripſerat Camillus ſe accepiſſe ep.1.h.l. Camillus) ep.16.l.11. ὁ κάμιλλος, al. καμίλλως quod nos ſequimur, ut Philotimus Roma ꝓficiſcẽs hæc omnia Camillo tradiderit. Seque) αὐτόντι, al. ἑαυτόντ. Debẽtem) quod ſcriptum dedit ep.3.l.7. Crotoniaticis) bonis Milonis, quẽ Crotoniatam paulò ante, & ep. ſup. uocauit. Cherroneſiticis) ad quæ exigẽda profectus uideť ep.1.h.l. 48) μη. al. μν. ut, mnas, uertamus, & numerus deſidereť, qui tñ cum ſequenti cõmiſtus uideť. Quũ hæreditates creuerit. 640.20.40.) κληρονομήσας χμ.κ.μ. al. τινας προνομίσας τῶν κλήρων: quum ante quibuſdã hęreditatibus legitime ſit uſus: niſi quis malit legere: τινας προνομήσας τῶν κλήρω, quũ ante quaſdã hęreditates diuiſerit: & i his fortaſſe Prętianã ep.9.h.l. Calẽdis) νουμηνίας, ἕνη καὶ νέᾳ, quo die Solon κλῆσιν ἔθηκεν, ut ſcribit Ariſtoph. in Nub. Libertum autem ipſius) libertum autẽ ipſius Philotimi, ut ἐξελεύθερος ἀπελεύθερον habeat, ueraq; ſit hoc loco Ammonij differẽtia. & ſanè Philotim⁹ Erotẽ uel ſeruũ, uel libertũ uideť habuiſſe ep.15.l.10. Gẽtilem Cononis patris) idem nomẽ hñtem, quod habuit Cononis pater,

qui Timotheus uocabat. Cōseruentur)σώζηται.al. σώζητε uel σώσητε, cōseruetis. Accessit) Philotimus ipse ep.3. h.l.& ep.3.l.7. Sperans)ex debitis posse deducere:uel à me impetrare,ut uel inuito Milone in eius esset bonis ep. 8.l.5. Sine oratione)ἀλόγως, sic enim utit Isocrates. Recessit)uel destitit,ἀπέστη. Turpe diu manere)uersus integer Iliad. B.ita legit. αἰσχρόντοι δηρόντε μένειν, κενέοντε νέεσθαι. Neque obiurgauit)Philotimus, φ Milonis bona uelut à fortuna oblata nollē retineri ep.8.l.5. τὰ μὲν διδόμενα)quę dant.s. accipienda sunt,ut dicebat Dionysi⁹ tyrannus l.3.de nat.Deor. Perspicianius.et si) al.perspice.Nos etsi: atq; ita legēdū est. Emeritū)ut operę emerent ep.2.h.l. XXXIII.) hinc colliges hanc epistolā ad VI. Cal. Quīt. scriptā fuisse. Bello)Parthico ep.1.h.l. Mœrore suo) pp filios à Gabinianis militibus occisos. Cęsar l.3.de bel.ciu. & Val. Max.l.4. cap.1. Quæstor) Caninius Sallustius ep.17.l.2.fam. Mitterent) non ipse Bibulus.ibi. Infirmū)ep.15.l.5. Auxilia)ep.4.l.15.fam. Galatarū)Plin.l.5.c.32. Pisidarū)Plin.ibid. Lyciorū) Plin.l.5.c.27. De oīb⁹ rebus)ut de filij auguratu.ep.17. l.2.fam. Potius)q̄ de bello. λεληθότως)furtim. ἄλλο πρόβλημα)alia q̄stio ep.2.l.12. Pręficiā) Prouincię. Cęli⁹) ep.19.l.2.fam. Puellę)Cęcilię ep. sup. Articulate)al.articulate.

In epist. 6. Ego, dum in prouincia om. etc. σχόλια

OMNIBUS reb⁹)ep.10.l.3.fam.& ep.2.h.l. Accusatoris)Dolabellę ep.6.l.8.fam. Ti.Nerone)ep.64.l. 13.fam.& ep.2.l.3.ad Q. fr. Egerat)de accipienda Tullia uxore. Factis spōsalib⁹)ab illis,qb⁹ mādarā, ut agerēt,quod pbassent ep.12.l.3.fam. Adolescētis) Dolabellę. Cętera)quibus adhuc ille sibi parum utilis fuit ep.3. l.7.& ep.13.l.8.fam. ἐξακανθίζειν)spinosa facere,exacuere. πυρούς εἰς δῆμον) frumenta in populum. Athenis) ubi uniuersos frumento donasti. hoc refert Cornel. Ne-

pos in uita Attici tēporibus Syllanis factū:nos uerò crę dimus hoc iterū fecisse Atticum, quum Cicero Ciliciæ pręesset. Libri) de Rep. in quibus diligēter de largitio ne est disputatum l.2.de off. Ista)tua. Largitio)Frumē taria. Fuit)ut largitio Sp.Melij. Ciues)non enim tu ci uis Atheniēsis fieri uoluisti.Nep.in uita προπυλαίω)uesti bulo ep.1.h.l. Cogitare) multum,ꝙ & hoc ad largitio- nem pertineat.hinc Phalereus Demetrius Periclem uitu perabat, ꝙ tantam pecuniam in præclara illa propylæa coniecisset.l.2.de off.al. negatio interponitur hoc sensu. tibi placet frumentum largiri, me tñ non de Academiæ propylæo iubes cogitare. Non cogitet) potest esse ioc9 ex ambiguo:uel non cogitet,ꝙ temerè,& sine cogitatio- ne id faciat,ep.1. h.l. uel nō cogitet,ꝙ amplius nō sit fa cturus,& eam cogitationē omiserit. Hortēsio) mortuo ep. 13.l.8.fam. Te)ut ei9 familiarē ep.25.l.2. Excrucior) in principio Bruti,ubi scribit sibi Rhodū de Q. Horten sii morte allatum fuisse. Cęlium) Quæstorem ep.19.l.2. fam. & ep. 2.h.l. Puerum) ep.15.l.2.fam. Fatuū) ep.2. h.l. ἐπέχειν)dubitare,assensionem retinere ep.9.h.l. quo uerbo utebātur ἐφεκτικοί Philosophi in omnibus ferè re bus.Lucian. ἐν πράσει τῶν βίων,& Laert. in Pyrrhon.sic σκεπτικοί σκέπτεσθαι. ep.3.l.12.& ἀπορητικοί ἀπορεῖν,Laer. in Pyrrh.hinc ἀπορία ep.11.l.7. Te scripseras)al. ter scri pseras ep.9.h.l. De relinquēdo)eo,qui prouincię præes- set. Eæ)literæ. Me pungebant)sic ep.21.l.5. ἐποχῆς)du bitationis,quam l.2.Acad.quæst. assensionis retētionem uertit ep.20.l.13. Fratri autem)tradere. Non utile)ep.3. h.l. Nemo erat)Prætorius ibid. Contumelia) ignomi- nia. ep.18.l.2. fam. Quęstori) Cælio. Contra S.C.) ne plus annum quis obtineat prouinciam ep.3.l.7. Sermo- nes) hominū. Hui fratrē reliquit?) ep.15.l.2. fam. Hic) Q.frater. Triēnium)Asię pręfuit ep.1.l.1. ad Q. fr. ad populum) proferrēt maleuoli. Tecū?) loquerētur? Si- quid)ageret Q. frater. Iracundius)more suo ep.1.l.1.ad Q. fr.

Q. fr. Fortuita) quæ fortuitò dici ſolent. Filius) filius Q. fratris peccaret. Fidēs?) propter multiplex ingeniū ep.2.h.l. Id) ꝙ dimitteret.uel poti⁹ dimittēdum eſſe ep. 9.h.l. Egerit) al. egeret. Q. Caſſium) Lōginum Hirc. de bel. Alex. & Dion.l.41. Delegit) in Hiſpania. Cæſar) in Hiſpania, ut ſcribit Dion.l.45. in Gallia, ut uerius docet Cicero Philip.2. & Cæſar ipſe l.8. de bel. Gall. Antonium) M. Antonium: unde Antonios dixit ep.15.l.2.fam. Sorte datum) ep.19.l.2. fam. al. ſorte mandatum. Hoc) quod feci. Aptius) quoniā nullas ſuſcipiam inimicitias: quod penè neceſſe fuiſſet facere, ſi ſecus feciſſem, ſic ep. 18.l.2.fam. Amicorū) ut M. Cœlij ep.5.l.8.fam. Triumphum) ep.3.h.l. Vocant) ep.8.h.l. παλλιγγενεσίαν) generis renouationē. Cicero enim fuit homo nouus ita, ut genus ſuum quaſi renouare, & ſuis, ut dixit ipſe, prælucere uideretur: & loco uerbum Pythagoricum uſurpauit, & quidem penè propriè: quãuis μεταφορικῶς etiam ad dignitatis, quam tempore exilij propemodum perdiderat renouationem referri poſſit ep.4.l.15.fam.

In Epiſt. 7. *Quintus filius, piè ſane, me etc.*

σχόλια

QVINTVS filius) al. Cicero Q. F. Pie) unde pietatē dixit, ep.3.h.l. Hortāte) illū. Sed currētē) ipſum Q. filium ſic ep.9.l.5. Animum) cōmotum ep.2.&.3.h. l. Patris ſui) Q. fratris. Sorori tuæ) Pōponiæ ep.4.l.1. Eum) Q. filium, uel Q. fratrem. Tuæ literæ) ad Q. fr. quidem ſcriptæ, ſed à filio apertæ ep.3.h.l. Bis) ep.4.& 5.h.l. ἐν αἰνιγμοῖς) in enigmatibus al. ἐν αἰνίγμασι al. ἐν αἰνιγμοῖς, ut ep. 19.l.2. ἀφιλῶς) ſimpliciter ep.1.h.l. Percūctando.) Philotimum. Nominibus Milonis) ep.8.&.10 l.5. Expediat) Philotimus. Recepit) ep.3.l.8.fam. Meſſinium) ep.4.h.l. Lege Iulia) qua relinquere rationes in prouincia neceſſe erat, eaſdemq; totidem uerbis referre ad ærarium ep.21.l.5.fam. Duas ciuitates) Laodicēſem,

& Apameſem ibid. Relinquere) acceptis prędibus ep. 17.l.2.fam. Rhodum) quò pueri fuerant deducti ep.18. l.5. uel potius deducēdi, ut Rhodum uiderēt. Nam cum Cicerone tunc erāt, ep.3.h.l. & in epiſtola ad Caninium l.2.fam. inquit, nec id certum: ꝙ ſi pueri Rhodi fuiſſent, id certū fuiſſet. Volo) proficiſci, ut cogito. ſic Ariſtoph. in Ran. ἐγὼ μὲν οὖν ἐς τὸ βαλανεῖον βούλομαι. Eteſię) ep. 15.l.2.fam. & Plin.lib.2.cap.47. Reflant) al. reflauerint. Volo) ad urbem accedere ep.3.h.l. Magiſtratibus) præſertim L. Æmylio Paulo, & C. Claudio Marcel. Coſs. C, Curione, & C. Furnio Tribu.pl.ep.11.l.8. fam. Volū tatem) ibid. Supplicatione) quę triūphi penē ſemper prę rogatiua ſolet eē ep.5.l.15.fam. Expertus) ep.1.l.7. Ob uiā) ep.3.h.l. Tiro) l.16.fam. Ægrotū) ibi. Eſeę) al. eē. al. Edeſe. ſed utcunꝙ legatur, oppidum Ciciliæ ſit neceſſe eſt, in qua adhuc erat, quando Meſſinium iuſſit Laodiceæ expectare. Tiro tū poſtea Patras delatus ep.2.l.7.

In Epiſt. 8. Cum inſtituiſſem ad te ſcribere etc.

σχόλια

BATONIVS) Q. Batonius Theleſphorus in ueterū monimētis legitur. Domum Epheſi) al. dum eſſem Epheſi. Felicitate) ep.2.l.7. Coniugio) ep.6.h.l. Cęſarianos) à Cęſare iam nunc impēdentes. Lepta) ep.17. l.5. Exercitum) al. Cæſarem exercitū. Dimiſſurum) ep. 13.&.14.l.8.fam. Illo) Cæſare. Caſſium) Q. Caſſium epiſt.3.l.7. & ep.10.l.16. fam. Trib.) Tribunum pl. Des. Lentulum) L. Cornelium Lētulum Cruſcellum. Cos.) Des. cum C. Claudio Marcello. Facere) quaſi, eſſe, ſenti re. Vrbem relinquere) quod poſtea fecit ep.10.l.7. Moleſte fers) propter repulſam ep.19.l.5. & ſi aliam uidetur ſignificare. Illo) M. Catone, ut in Quęſt. diximus. Patruo) mihi ep.19.l.5. Quibus) L. Lentulo, & C. Marcello: quorum alter iuſto ferocior erat, Lentulus uero ſalua Rep. ſaluus eſſe non poterat. Patercul. Victus) in tertia

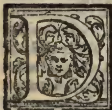
Consulatus petitione, certè secunda unde Cæsar l.1. de bel.ciu.scripsit Catonem repulsę dolore incitari. Etesię) ep.sup. Detraxit) dum pueris timeo ep.12.l.10. XX.ipsos dies) ep.21.l.3. Aphract9) τὰ ἄφρακτα ep.11.&12. l.5. L.Tarquinio) cuidam. Raudusculo) ære, numis ep. 8.l.4. Vocant.) ep.6.h.l. Hospes) nedum hostis, ut ep. 2.l.7. Porta) Antiochiæ.epist. 4.l.15. fam. Extulit) sed oppido se tenuit.ep.19.l.12. fam. Domo sua) olim Cos. cum Cæsare ep. 19.20.&.21.l.2. Nunc uero) quum Bibulus adnitatur. αἰσχρὸν σιωπᾶν) turpe tacere. ut Aristoteles sibi turpe putabat tacere, loquente Isocrate, sic mihi turpe est non petere triumphum, petente Bibulo, qui, ut mihi par esset, laureolam in mustaceo quæsiuit epi.20.l.5. prouerb. turpe silere. Multa) scripsi. Ei) L. Tarquinio. Cicero) filius meus. Filiæ) ep.4.h.l.

P In epist. 9. *In piræea cum exissem prid. Id. etc.* σχόλια

PIRÆEA) ep.3.l.7. Exissem) è naui episto. 1.l.7. Acasto) epis.5.l.14. fam. Breuitatem) exiguitatem, tenuitatem. neque enim, nō dum resignata epistola, ad scripturam potuit referre. σύγχυσιν) confusionem. Literularũ) sic uacillãteis literulas dixit ep.13.l.16. fam. Copiosissimę) al. cõpositissimę, fortasse rectius. Ne multa) dicam. Febri) al. febre ep.1.l.7. Temperãtia) ep.5.l.14. Turranio) ep.5.l.1. & ep.1.l.7. παραφύλαξον) obserua φυράτου) Philotimi perturbatoris, ὅς ἔδοξέ μοι ψήφους πεφυρακέναι, ep.4.&.5.h.l.& ep.1.l.7. & φυρμὸς ep.5.l.14. φιλοτιμίαν) ambitionem, uel potius auariciam, Suida autore.& sanè Philotimus, in cuius nomine nunc iocatur, φιλοτιμίαν quasi à Philotimo ducens, auarus cognoscitur. epis.4.& 5.h.l. φιλοτιμία ep.1.l.7. αὐτότατα) ipsissime, per te ipsum maxime.& uoce comica est usus, ut, quod uolebat, magis exprimeret. Hãc) Prætianã hæreditatẽ. Hominem) Prætium. Prętianam hęreditatem ep.5.l.14. fam.

Attingas) attingat, uidet legendũ ex ep.1.l.7. Triũphi) ep.3.h.l. κενὸν) elatum. ἄτυφον) abiectũ. ἐπέχειν) dubitare ep.6.h.l. Te scribebas) al. ter scribebas. ibid. ter igitur scribebas hoc uerbũ ἐπέχειν, ut ostẽderes iterũ, atq; iterum deliberãdum: id quod illa uerba, ἐπιχρόνια ἐποχὴ magis demrant. Dubitatione) est quasi ἐπεξήγησις uerbi ἐπέχειν. Quicquam) periculi ex bello ep.3.h.l. ἀθέτησις) improbatio. ἐποχὴ) dubitatio ep. 6.h.l. Relinquerẽ) ibid. τοῦτο μόνον ἐρῶν ἐμοί) hoc solum dicẽs mihi. sic penè loquit Plato in principio l.9. de Rep. τὸ τῶν παιζόντων τοῦτο σὺ καί ἐμοί ἐρεῖς: quod aiũt, qui iocant, hoc & tu mihi dices: quod εἰρωνικῶς dictũ uidet quodã modo, ut Cicero imitat⁹, dicat: tu solũ hoc mihi significas apert, qđ optime norã, quodq; facer cõstituerã al. τοῦ μόνον ὄναρ ἐρῶν ἐμοί meũ somniũ narrãs mihi. ꝓuerb. tuũ tibi narro somniũ. ἐπιχρόνια ἐποχὴ) diuturna dubitatio, qa ter ἐπέχειν scripsisti. Dubitatione) fratrẽ prouinciæ p̃ficere necne. Liberauit) qm̃ ob id cõstitui nõ p̃ficere. Epistolã) 6.h.l. Sauseiũ ep.1.l.7. Idest) al. idem Dolabella) genero ep.6.h.l. periculis) ep. sup. Cẽsoribus) Ap. Claudio Pulchro, & L. Pisone Cęsoniano. ep.12.l.8. fam. Cęs.l.1. de bel. ciu. & Diõ l.40. Signis) ut Anseris, & Iouis, q̃ Cess. Plutar. & Plin. autoribus, miniãda locabãt. sed & Q. Martius Cęs. signũ cõcordię fecit. orat. ꝓ dom. uel potius signis, quorũ Romani ita fuere studiosi, ut Cęss. ueluti morib⁹ p̃fectis tãtę libidini cõsulere fuerit necesse. Tabulis) pictis, ut Cicero suo quasi more signa & tabulas cõiũgat: etsi uideo posse interpretari, tabulis corruptis: q̃ de crimine Cess. iudicar cõsueuisse cognosci p̃t ex orat. ꝓ Cluẽt. sunt etiã, qui tabulas Cęrites significari uelint, de quibus Gel. l.16. ca.13. hac de re loquit etiã Cęli⁹ ep.14.l.8. fam. & Dion l.40. scribit multos ab Appio Cęs. notatos fuisse. Legiones quatuor) adducturus erat. Macte) al. maturẽ, quod magis placet. Statio) mãsio. Placet) ut tutior, quàm si in Italia in tot periculis uerser.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER SEPTIMVS.

In Epist. I. *Dederam equidem etc.*
σχόλια

DEDERAM) nihil hic ferè tēporis intercessit. L. Saufeio) ep.2.l.1. Literas) 9.l.6. Familiarem) Nepos in Attici uita. Philosophi) uestri præsertim Epicurei ep. 6.l.4. Ambulāt) tardē ep.8.l.2. Pirȩeum) ep.3.h.l. Acasto) ep.9.l.6. Febre) ibid. Legionibus) quatuor ibi φιλοτιμία) ambitio uel auaritia. ibid. Eius) Philotimi. Scripseram) Grȩce ep.4.&.5.l.6. Turranius) ep.9.l.6. autē) hȩc particula causa fuit olim, ut ego putarim hunc locū totum ita legēdum esse. Cur fratrem prouinciȩ non præfecissem, breuiter exposui: Turranius autem secus tibi Brundusii dixerat, quod ex his literis cognoui, quas à Xenone optimo uiro accepi. Secus) atq; factum fuerat. Dixerat) à me prouinciam fratri traditā ep.9.l.6. Xenone) ep.13.l.5. al. Zenone. ep.10.&.11.l.5. Exposui) ep.9.l.6. Dimicationem) inter Pompeium, & Cæsarem. Liberauit) nam Parthi incredibili felicitate discesserunt ep.6.l.6. Hoc malum mihi) al. hoc malum, quod mihi: ut sit locutio illa, qua de dictum est ep.3.l.5. πρόβλημα) quȩstionem, ut ep.5.l.6. Te autore) ep.5.l.4. Vtrunq;) Pompeium, & Cȩsarem ep.13.l.9. Audisse) ep.6.l.4. Monentem) ut daremus operam, ut ab ijs diligeremur ep. 5.l.4. ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθες) sed meū nunquàm animum in pectoribus mouisti. ὀδυσ. ι. &. ι. ep.15.l.13. fam. πατρίδος) ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος, q; nihil est

dulcius sua patria. οἶδ᾽ὡς. i. sic enim uel addẽdum, uel certe intelligẽdum existimo: ut sit ratio, quare Atticus nõ persuaserit à principio, ut Pompeium, & Cęsarem complecteretur, q̃ patriæ nimis esset studiosus, ut plurib⁹ disputat ep. longa ad Lent. præsertim quum Calliope ita pręscripsisset ep. 3. l. 2. Meritus) Pompeius mei restituẽdi studiosissimus ep. 3. l. 8. Valebat) Cęsar ep. 5. l. 4. Charior) amicior ep. 13. l. 9. Peccare) quum ciuis egregius esset ille ep. 7. l. 5. Coniunctio) ep. longa ad Lent. qua Senatus opes sunt fractę ep. 6. l. 6. fam. Alter) Cęs. Nũc sentiat) nõ q̃ sentiebat ep. 16. l. 2. Agant?) al. agã? Altero) Põpeio, qui patriam defendit. Vinci) pro patria pugnantem. ep. 7. l. 8. Altero) Cęsare, qui patriam uelit oppugnare. Venero) ad urbẽ. Absentis) Cæsaris ep. 13. l. 8. fam. Dimittat) Cęsar ep. 8. l. 16. Expecta) tu, qui me rogas. est enim μίμησις. Atticum) quem soleo consulere. Dẽsę) nã scribit Plutarc. Senatores circiter ducẽtos Lucã ad Cęsarem uenisse. Dexteræ) testes fidei Cęsari datæ, fore, ut absentis ratio haberetur. Illi) Cęsari. Hoc) cõsulatum petere. Ab ipso) Cęsare. Rauẽnæ) quò uenerat ipse Cęsar ep. longa ad Lentul. De Cęlio Trib. pl.) curarem, ut M. Cælius tunc Tribunus pl. cum cæteris Tribunis pl. de eius absentis ratione habenda ferret ep. 3. h. l. Ab ipso autem?) ab ipso autem Cæsare tãtum rogatus? rogatus igitur & ipse adiuui, & cæteris autor ad adiuuãdum fui ep. 13. l. 9. Cneo nostro) Pompeio, cuius legibus Cęlius ipse Trib. pl. obsistere conatus fuerat. Ascon. in orat. pro Mil. Diuino) postquam Põpeius ipse defensor eẽ Reip. cœpit ep. 3. l. 8. Tertio consulatu) ep. 3. l. 8. Aliter) atque Põpeiani. sic enim Pompeium uereri necesse erat. αἰδέομαι) uereor. Pompeium) ut ducem. τρῶας καὶ τρῳάδας) Troianos, & Troianas, Romanos, & Romanas ep. 5. l. 2. πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην καταθήσει) Pulydamas mihi primus uitio dabit ibid. Quis?) Pulydamas? Laudator) ep. 2. l. 6. Scriptorum) ep. 15. l. 4. Effugi) absens.

Marcellorum) M. & C. Actum) l.8.fam.sępe. Stult⁹) quicunq; etiam stultus: uel est nota, qua L. Domitium Ænobarbum, nisi fallor, significat ep.1.l.8. is enim multa cum libertate dicebat, quod est signum stultitiæ: & Cęsaris erat inimicus, eiusq; prouinciam cupiebat ep.11.lib.16. fam. Primus) rogatus ep.10.l.1. Sententiam dicat) de meo triũpho, quãdo de supplicatione inique transigi uolebat ep. 11.l.8. fam. uel potius de Cæsare, & primus dicat, me extra urbem cõmorãte, qui si præsens essem, fortasse ut Consularis ante ipsum, impedimẽto essem, ne primus sentẽtiam diceret. Triũpho) ep.3.l.6. Extra urbẽ) nam triũphare uolẽti urbẽ ingredi non licebat, sed foris manebat ep.15.l.4. Iustissima causa) triũphi. Tamẽ) etsi extra urbem ero. Setẽtiam meam) de causa Cęsaris pręsertim. Hoc loco) ubi cupiã, quod tantopere fugi. Op⁹ fuit) utile fuit, ut ep.6.l.4. cõmodum fuit in prouĩcia manere. Hoc) malum. Nil miserius) prouincia. nihil odiosius ep.3.l.6. ὁδοῦ πάρεργον) p̃ter propositum epis.21.l.5. Oĩa) quæ scripta sunt de comitum continentia ep.10. 11.14.&.16.l.5. ἐπίτηκτα fuerũt) liquata fuerunt, hoc est euanuerũt al. ἐπίκτιτα, fucata, foris assumpta. Nõ est facilis uirtus) ꝙ non est uirtus δίδακτος ep.13.l.10. Decretus esset) ep.3.l.6. C. Cælio) ep.6.l.6. Annuũ) sumptum. HS. CIↃ) usque adeo parcus fui, ut ex sumptu annuo mihi decreto potuerim & cohortẽ alere, sumptumq; annuum Quæstori ut minori magistratui reliquere, & HS. CIↃ. in ærariũ referre: atq; hoc gloriosum putaui. Ærariis) ex quibus nihil est erogatũ nec priuatim, nec publice. ep.1.l.6. Nostro) ęrario. Nõ mouerũt) meę cohortis hoĩes. ἐκβολὴ λόγου) egressus, uel effusio orationis. εὐπόριστον) parabilẽ. Amicorum) qui me ad triumphum uocant ep.9.l.6. Supplicatione) ep.7.l.6. Quam qui non decreuit, plus decreuit, quàm si omneis decreuisset triumphos) al. quam mihi non decreuit, quasi omneis decreuisset triũphos; unde aliĳ ita legũt: quã q̃ nõ decreuit nõ

decreuit,quasi omnēis decreuisset triūphos.is autem fuit M.Cato.ep.11.l.8. fam. Ei) M.Catoni ibid. Familiaris meus)hinc tulit tribum ep.1.l.2. Fauoni⁹)ibi. Iratus)ep. 15.l.2. fam.ut Auguratus cōpetitor epist.2. & 3.l.8.fam. Hirrus) ep.11.l.8. fam. Scribendo affuit) in decernenda supplicatione. Literas) 5.l.15. fam. Triūphat)exultat ep.seq. & hoc uerbo uti solitus Cæsar uidetur ep.19.l.9. Catonis)sui inimici,Cęs.l.1.de bel.Ciu.& mihi inuidentis ep.15.l.3.& epist.19.l.5. Ille) Cato. Sed tñ)al.sed tm̄. Non decreuisse) ꝙ mihi inuideat epis.3.h.l. Hirrum.) C. Hirrum. Eum)Hirrum iratum . paulo ante. Scrofam.) ep.4.l.5. Silium)ep.24.l.12. Impedire)supplicationem, quū de hostibus ageret ep.11.l.8.fam. Crassipedem) nō generū iam mortuū,uel certē alienatum, quū Tullia Dolabellæ nupserit ep.6.l.6.sed alterū ep.12.l.9.al. Cassij si dein:unde libuit legere: Cassij fratrē ep.21.l.5. & ep.3.h. l. Domū)ad res domesticas. Diiūgere me)societatem, quā feci,bonorū Milonis dirimerē ep.8.l.5. Ab illo)Philotimo.φυράτης)ꝑturbator.ep.9.l.6. German⁹) mer⁹, ut ep.15.l.1.& ep.5.l.4. Lartidi⁹)Fani sic legit.M.Latridi⁹ M.lib. Hilarus. Hilarus porro Ciceronis fuit Libertus, & ratiocinator, q fortasse & ipse calculos confundebat ita,ut nunc Cicero dicat: Philotimus est φυράτης, & uerē talis,qualis Lartidius uel Hilarus, uel quicunq; is esset, qui in ea re male audiret.hic ego tñ adhuc aliquid desidero,ut pote ꝙ Lartidius aliqua lĩgua furacē significet, uel ἀπὸ τοῦ λάρου deducat,uel certe tale quid demret ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ)sed hæc quidem prius facta fuisse sinemus , quāuis dolētes. Iliad.τ. ep.13.l.10. prouerb. malorū ne memineris. Cura)hęreditatis Pretianę. Dolori meo)quē ex amici morte capio ep.9.l.6 Quicquid est)quātulacunq; est hęreditas ibid. Prętianū)hoc Prętianū,quicquid est. Ille)Philotimus. Tractat)ep.15.l.10. Nolo) sed uolo dicas, numos mihi opus esse ad apparatū triūphi ep.9.l.6. Scripsi ad Terē

tiam)ep.15.l.14. fam. Ipsum)Philotimum. Possem) al. posset. Triũphi)ep.3.l.6. ἀμεμπτα)nõ accusanda, ea de quibus Philotimus queri nõ possit.al. ἀμεμπτα;quasi indigna,de quibus irasci,aut furere debeat Philotimus.Vt lubebit)irascat,& indignet Philotim9. ul'ut lubebit tibi. Experiamur) ius nostrum persequamur, & quasi in ius Philotimum uocemus.Non.n. potest ad triũphum referri,quum supra de illo sit locutus:& dicat,ostendisti, & ego te adiuuabo:quibus uerbis ostendit ;'se aliud significare.

In Epist. 2. *Brundusium uenimus VII. Cal. etc.* σχόλια

SEPTIMO Cal.Decemb.)ep.9.l.16. fam. Tua) qua tu es usus ep.8.l.6. Flauit ab Epeiro lenissimus Auster,mitis)uersus est.sic ep.9.l.16. fam.lenissimo Austro ĩ Italiã peruenimus epist.7.l.16. sed qñ ἐπίθετον mitis hoc modo positum offendit, & in ueterib9 libris legitur:Anches mitis, nõ auster mitis,ego libẽter conglutinarẽ,anchesmitis,ut ita uocaret ille Austri quasi reflatus regiõis uocabulo:sic prope ἀγχησπῖνος ἡ εὐδία dicit ã Suid.& dixit ab Epeiro,tanq̃ nauigãdi felicitas ex eodẽ loco pro fecta uideret.& ab Epeiro,uicinisq; locis in Italiã uento Austro nauigari scriptores sæpe testãtur, quum tñ Italia in Austrũ, & Epeirus in Boreã uergat.unde uidet interpretãdũ,Austro,Austri reflatu,uel Austro mõtibus Epeiri quasi repercusso ep.7.l.16. Hũc)uersum. σπονδάζοντα) al.σπονδειάζοντα, spondæum quinta sede hñtem τῶν νεωτέρων)iuniorum. iuuenes. n.uersibus delectari solet. Pro tuo uẽdito)tuum esse dicito,quod faciũt sæpe multi,qui aliena pro suis uẽdunt. Inualetudo)ep.5.h.l. al.ualetudo inualetudo oculorum, Liu. siue Flor.l.13.febris ep.sup. Alteram quartanam) nam duæ possunt esse quartanæ. Cornel.Celsus.Pãphilus tuus)amicus , uel seruus. Terentia)ep.9.l.16. fam. L. Pontium) ep.2.l.5. Trebulano)ibid. Eam)quartanam. Tẽperantia)ep. 9.l.6. Sex-

centas) ep.5.l.2. Tua manu) ep.15.l.4. iucũdiores igitur erant literę tua manu scriptę. Alexidis) ep.20.l.5. Amabã) quãdo uidebam literas eius manu scriptas. Accedebat) ita ut in tuis epistolis illum agnoscerem ep.14.l.16. Tuę literę) al. tuę literę, recte, hoc est, tui scripti, tuę manus. sic manus ep.21.l.8. sic Hyperides, quod alij χειρόγραφον, ipse χεῖρα nominauit. Pollux lib.2. Manũ non amabam) ἀντί ἑτου quoddam. manũ Alexidis amabam, q similitudinem tuę literę referebat: eiusdẽ manũ rursus non amabam, q indicabat te nõ ualere. Quia indicabat) al. q indicabat. Non ualere) scripsisses enim tua manu, si ualeres. Cuius) Alexidis. Mẽtio) quæ mihi in memoriã reduxit Tironem, cuius Alexis est imago. ep.7.l.12. Patris) ep.1.l.16. fam. Melius) & castius ep.7.l.6. M. Curij) ep.6.l.16. fam. ep.17.&.50.l.13. fam. Velles à me) al. uelles se à me. Diligi) ep.3.l.16. Quem facile diligas) al. quam facile diligas, ut ad urbanitatem referas. αὐτόχθων) natiua, & (ut ego puto) Attica ep.32.l.7. fam. Athenięses. n. se αὐτόχθονας appellabãt. Eius) Curij. Testamẽtum) tabulas ep. seq. De tortorio) al. detortorium. nos sentimus cum his, qui legũt, decretorium, quo quasi decernatur, & uideatur uerum esse, quod scripsit ipse ep. 30.l.7. fam. se Ciceronis χρῆσιν μὲν, κτῆσιν δὲ Attici esse. fortasse, deportaro ep. seq. Ciceronem) puerorum ep. 7.l.6. Cohortisq; ptorię) nostrę ep. sup. Fecit palã fecit palã testamentũ, & scripsit hæredẽ, ut orat. pro Mil. Ex libella) Varro, & Volusius de asse. Ex teruncia) al. ex teruncio. ijdem fecit palàm te ex libella, me ex teruncia) nescio, an alibi uiderim hanc locutionem. Quare uereor, ne sit iocus: quasi dicat, minimum quid utrique reliquit. Corcyræ) al. in Actio, Corcyræ episto.9. lib.5. Alexion) ep.1.l.15. Opipare) sic episto.9. lib.5. Quint. Ciceroni) filio. Thyamim) flumen Thesprotiæ Plin.l. 4.cap.1. ubi res tuas habes episto.3.lib.6. Videret) cum patre. hinc Buthrotum profecti dicuntur epist.2.lib.16.

fam. Filiola) episto.19.l.5. στοργὴν φυσικὴν esse τὴν πρὸς τὰ τέκνα)amorem naturalem esse eum,qui est erga filios. Nam Xenocrates & Aristoteles primi docuerunt,à natura tributum esse,ut ij, qui procreati essent, à procreatoribus amarentur.l.4. de finib. Bene conueniant) al. bene eueniat. al. bene ueniat, ut sit, bene uenire, id contingere alicui,ut naturæ primis bonis,aut omnibus,aut maximis fruatur, qui fuit finis Carneadis. Tusc.5. Spurce)nam & Carneadis finis est expers honestatis.l.2.de finib. Prudentius) al. pudentius, quod magis placet, quũ spurcè,dixerit,& impudẽtia q̃dam fuerit,dicere,bonorum finem,esse uoluptatem, ut dixit Epicurus. Lucius)uel,L. Saufeius,ep.sup. uel, L. Torquatus lib.1.de finib. Patron)episto.1.l.13.fam. Qui)ut Epicurei. Omnia ad se referant)omnia sua uoluptate metiantur epis.2. l.7. fam. Putant.) atque hic nemo non uidet, uel negationem esse reponendam, uel cum interrogatione legendum, quum aliter & periodus pendeat, & satis constet, Epicureos, nihil alterius causa faciundum, putasse. Callido homine)id pluribus ostẽdit Cicero l.2. de finib. Iis libris)de Rep.ubi de rebus hisce disputabat Lęlius ibid. Laudando)ep.2.&.3.l.6. Philoxeno)ep.7.l.13. Scripseras)in altera epistola. In ea)quam Philoxeno dederas. al.eam. Neapolitano)quem tecum habuit Neapoli,ubi tunc ægrotabat ep.2.&.25.l.8. Acceperat)nõ à te,sed à Philoxeno, qui me nõ conuenerat. Erat.n.) scripta. Is uir)Pompeius. Triũpho) ep.3.l.6. Venisse) Neapolim. Bibuli)epist.8.l.6. Amplissime) al.ij,amplissima. Gesta sunt)gesta essent,locutio latina postularet. Illum)Bibulũ. Porta) ep.8.l.6. Hostis) hospes ibi. Cis Euphratẽ) in Syria ibi. Coniũgens)ꝙ τὰ τῶν φίλων κοινά. Raudusculo)ep.8.l.4. Numeriano)quod Numeri⁹ fortasse debebat.Numerij Romę erant. orat. pro Sest.& Ascon.in orat.in Pis.Hortẽsius)filius ep.3.l.6.nã pater paucis ante dieb⁹ decesserat ep.6.l.6. Egerit) de auctione ep. seq.

Cato) M.Cato. Qui quidem) al. qui dum quidem. Dedit) ep.5.l.15.res.n. nostras diuinis laudibus ornauit epist. 15.l.2.fam. Negauit) supplicationem ep.sup. Cęsar) ibi. Exultat) triũphat ibi. Hic idem) Cato ep.seq. Bibulo) ut amico, & genero, ut scribit Plutarc. in Cat. Dierum XX) dierum uiginti supplicationes decreuit.ἐλλειψις.al. p notam D.XX. Omneis) quas sexcentas acceperã paulò ante. Necesse est) respõdere. Videbo) ad urbem. Chrysippo) ep.5.h.l. Altero illo) fortasse Philargyro ep.18. l.9. Puero) Cicerone meo filio. Drusi) M.Liuij. Drusi. Prætoris) Vrbani l.2.ad.Heren. Eadẽ) quæ seruus iurare solitus erat. Liber) libertate donatus. Non iuraret) quasi uero aliter serui, aliter liberi iurarẽt. Istos) Chrysippum, & illum alterum. Liberos non addixisse) liberos non pronũciasse. & uerbo prętoris est usus, quia Prętor erat Drusus. Adesset) qñ liberaui ep.4.l.14.fam. Recte) uidicijs: causa liberali. Vindicarẽtur) in libertatem. Faciunt) qm̃ Romanos ab intestinis seditionibus ad hoc bellum auocabunt: & si uereor, ne subsit ęnigma, p̃sertim quum paulò ante dixerit, hostem cis Euphratem nullum fuisse, nec historici, quod sciam usq̃ scribant, Bibulum à Parthis semiuiuũ relictum. uide igit̃, an hoc dicere uelit. Parthi, quorũ diuitias dum cupit Crassus, causa fuit, ut M. Bibulus uel in Cõsulatu, uel fortasse in petitione eiusdem prouinciæ semiuiuus relinqueret̃ ita ut diu postea iaceret; spem afferunt, Cæsarem, & Pompeium reconciliari posse, ut alter eorum ad id bellum mittat̃, sic casus Parthicus ep. 24. h.l. uel reliquerunt Bibulum semiuiuum, idest reliquerunt Bibulum tunc, quum metu esset semiuiuus ita, ut porta pedem non efferret. supra.

In Epist. 3. Ad VIII. Id. Decemb. in Trebu. etc.
σχόλια

TREBVLANVM) ex epistolæ fine. Philotimus) ep.4.l.2. Te ipso) ut iam sano. Dicæarcho) etiam

familiari tuo ep.16.l.2. Assentiri) Peloponesias ciuitates omneis maritimas esse ep.2.l.6. uel de prouincijs cito decedendũ.nam de hisce rebus scripsit etiam Dicæarchus ep.2.&.16.l.2. Negas) hic fit melius finis periodi. Expetitum)ep.2.&.9.l.5. Approbatum à te)al.te approbãte. Perfectum) ne diutius anno in prouincia essem. Ex S.C.)ep.6.l.6. Sustineam) quũ in Senatu ea de re nunq̃ uerbum factum fuerit. Vtile)mihi, cui nõ fuit opus hoc toto negotio ep.3.l.6. uel potius Reip. cuius causa remanere statueram ep.6.l.6. Hoc) decessisse. ἀμεταμέλητος) cuius nõ peniteat ep.51.l.13. Iniecta)præsertim post Bibuli literas ep.sup. Haud multũ requireres)nam me haberes. Sexto libro) de Rep. cuius pars extat somnium Scipionis. Informatus) ad Remp. cũ prudẽtia, iustitia, fortitudine, atq; moderatione gubernãdam spe, fore, ut ĩmortalitatẽ consequatur. Macrob. ad quã qui spectat, nullam spem in pręmijs humanis ponit,ut in Sõnio Scipionis scribitur. Libros)de Rep. Deuorasti?) peruolutasti? ep.12.l.5. Ipsum) triũphum uel nunc ipsum,hoc ipso tẽpore ep.9.l.8. ep.4.l.10. & ep.10.l.12. Rem tãtam) Romę omnium maximam. Abijcere)ep.9.l.6. Libere) nam qui liber̃ loquit̃,aliquos offendat necesse est. Me ipsse)extra urbem. Nam qui urbem ingrediebatur, imperiũ deponebat lib.1.&.8.fam. Imperio) quo noĩe appellor ep.12.l.8. & ep.16.l.2.fam. Officijs)per Q. fr. legatum, per M. Cælium Tribunum pl.ep.1.h.l. per me ipsum in monimento ep.16.l.4.& in snĩa,ep.longa ad Lẽt.orat.p L.Corn.Balbo,& de prouinc.Coss.atq; alibi sępe. Ipsius)Cæsaris. In alios)ut in L. Paulum,Curionem , & M. Antonium. Effusione)largitione. Illum) Cęsarem. Fabio)C.Fabio Cęsaris legato.Cęs.l.8.de bel.Gal. Caninio) C. Caninio Rebilo Cæsaris itẽ legato ibi. Acta) à Cæsare. Custos urbis)Minerua ep.25.l.12.fam.& l.2. de legib.& Plutarc.in Cic. Inscriptionis)sic à me factę: Mineruæ urbis custodi. Memorem)ut urbem custodiã.

Imitaret)sic ep.1.l.4.fam. Volcatiũ)L. Volcatiũ Tullũ ep.1.&.9.l.8. Seruium)Ser. Sulpitiũ ibid. Es cõtẽtus) quum tñ illi minus multa Reip. pignora dederint ep.9. l.8. Vellet)ista custos urbis. Nobis) qui Rẽp. seruauimus. Hoĩes)Põpeius,& Cęsar. Defendit)à Cęsare,ut ipse p̃dicat,quod intercessio neglecta,ius Tribunitiũ sub latũ,circũscriptus sit Antonius.Philip.2. Cõsule)cum M.Bibulo. Isto ipso)Cæsare. Defensa nõ est?)sed potius oppressa? ep.16.l.2. Salus cõsistebat) orat.ꝑ dom. Defensus)sed desertus ibid. & ep.lõga ad Lẽt. Postero anno)A Gabinio, & L. Pisone Coss. q̃ fuit annus post Cæsaris Cõsulatũ posterus. Illi)Cęsari. Illo mõ) legẽ Trebonia.Liu.l.105. uel Põpeij & Crassi ep.7.h.l. Pro rogatũ est?)in quiquẽniũ? Liu.l.105.ep.6.h.l.& Philip. 2. Pugnatũ est à Põpeio p̃sertim ep.3.l.8. Decẽ Tribuni pl.)oẽs ibi. Ille)Cęsar. Cõualuit) à Pompeio quasi armatus ep.3.l.8. τὸ σκάφος τῶν ἀτρειδῶν) nauigiũ Atridarũ.al.ποῦ τὸ σκάφος τὸ τῶν ἀτρειδῶν,ubi nauigiũ Atridarũ? hoc est,nõ q̃rã,ubi tutius eẽ possim,ut in bel. Troiano,q̃ cũ Atridis erãt,ꝙ Reges oĩum eẽnt. Dic M.Tulli)ep. 1.h.l. σύντομα)breuia,breuiter. Esse)nisi ad cõcordiam adducat. Plura)scitis. Hoc uideo)al.hęc uideo. Hoĩe) Cęsare. Dãnatos)ep.8.h.l. Ignominia affectos) p̃serti ab Appio Ces.Dion.l.40. Illac)al.illic:forte meli⁹,illic, hoc est,à p̃te Ces.ep.14.l.8.fam.& ep.7.h.l. Tribunos) Trib.pl.Dess.ut M.Antoniũ Phili.2.C.Cassio)Q. Cassio uel, Cassio, sine p̃noĩe nos legim⁹ ex ep.10.l. 16.fam. Liu.l.109.& Cęs.l.1.de bel.ciu.C.n.Cassius Põpeianus fuit,ep.19.h.l. Premant)& ob id cupiãt χρεῶν ἀποκοπὰς ep.10.h.l. Cãm)iustã. Illa cã)Cęsariana. Hic)ἀντίθετον illic,nisi placeat leger,hic,à Reip.& Põpeij p̃te ,puĩcia) Syria ep.20.l.5. Veiẽtonẽ)fortasse, Veiẽtonẽ Saxã.Appiã.n.L.Parthic.scrib.hoc tp̃e Saxã Syrię p̃fuisse. Ornauit)supplicatione ep.su. Inuidere) ut mihi ep.15.l.3.& ep.19.l.5.& ob id mihi supplicationẽ nõ decreuit ep.1.h.l.

Vnum) dicam ante, q̃ ad priuata ueniam. Cælio) M. Cę lio. l. 8. fam. Meam sententiam) sequēdi Pōpeium. Moueat) ut tētat ep. 15. & 16. l. 8. fam. quãuis postea fuerint scriptæ. Sua sentētia) sequēdi bonos. in Brut. Decesserit). Appij odio, & Curionis amorē ep. 17. l. 8. fam. Cũcti Luceijs sint addicti?) al. euuci Luceijs sint addicti? alij, ei uici Luceij sint addicti? hoc est, ut ego puto. Luceiorum uici Cęlio sint addicti? nisi magis placeat legere: ei⁹ uici Luceijs sint addicti? certe hoc illud est, unde expedītum Cælium cupiebat uidere ep. 1. l. 6. de M. porrò Luceio M. F. ep. 21. l. 5. de L. Luceio ep. 42. l. 13. fam. qui Pō peiani erant ep. 1. & 12. l. 9. & ep. 5. l. 16. fit mētio Cn. Luceij. Philotimo) ep. 4. 5. & 9. l. 6. Me referre) ante q̃ proficiscerer in prouinciã. Asia) quò ad me uenerat. ep. 3. & 5. l. 6. In hoc genere) in tuēda re familiari. Negligentes) in eadem re familiari. Occupati) ita, ut res nostras curare non potuerimus prorsus, ut oportebat. Serperastris) hominibus, qui, ut serperastra, humi serpāt, & humilia quale lucrum est, cogitēt. Cohortis meę) quæ ingemuit, putans HS. CIↃ. distribui sibi oportere ep. 1. h. l. Is) fortasse Messinius Quæstor ep. 3. & 4. l. 6. Curio) M. Curio. Tabulas) testamēto ep. sup. Hortēsii) patris iam mortui ep. 6. l. 6. dicitur enim legatũ alicui⁹, quod aliquis fecit, ut hic Hortēsii legata: etsi non nego dici, legatum alicuius quod alicui sit factum, ut hic Hortēsium filiũ possit significare. Legata) testamēto. Quid hoīs sit) fili⁹. Auctionē) uēditionē. al. actionē al. rōnē. Instituat) ut flagitiosus ep. 3. l. 6. Portam Flumētanã) Hortensii bona, quæ sunt ad portam Flumētanam. Cælius) M. Cælius Occuparit) primus emerit Puteolos) Baulos Hortensi. uillã puteolis ita uicinam, ut eò pisces emptum mitteret Varro. l. 3. cap. 17. de re rust. Faciam) ego quasi Roman⁹. quum M. Cęlius puteolanus portã Flumentanã Romæ, suam fecerit. Meos) emptione. Vnde nescioquid negotij postea cum Hortēsio habuit episto. 5. l. 12. Romanus)

l.3. Tuum)amicum, Nepos in uita Att. & cõiuiam.ep. 4.l.12. Mihi)dicturum ut Cęsaris procuratorem, ep.51.l. 13. certe familiarem. ep.3.l.2. Exeunti)ē Senatu. Iube)tu Cicero. Numos)quos Cæsari debes. Curare)al.curari. Quid supereſt?etiam. gener)sic ep.10.l.1.ep.6.l.2. τὰ λοιπὰ, ep.1.l.6.quid aliud?ep.19.l.2.al.quod supereſt, etiã gener, & gener est Dolabella.ep.6.l.6. Reliqua)ibid. Quos)generos esse cupientes, quum essent ita indigni, ut hæc Dolabellæ uitia sint æquiore animo ferenda. Aperuerim?)in eos paulò diligentius, quod in hiſce rebus fieri solet, inquirentes. Eum)fortasse quem Pontidia proponebat.episto.1.lib.6. Egimus)episto.13.lib.5. Reum) de repetundis, uel de ambitu. Rentur)ut Appium Dolabella.epis.6.l.8.fam. Nemo offeret)nos legimus: nemo ferret, hoc sensu. rentur me reum facere, quoniam nemo quippiam expensum illis ferret, nisi nobili aliqua accusatione hoc assequerentur, ut bona nomina existimarẽtur: usq; adeo nunc male audiunt. & sic interpretandum ratio ipsa demonstrat. Tironis)ep.sup. In M. Curio)in M. Curñ diligentia.ibid. Cui)Curio. Tibi)cuius ille est κτῆσις, epi.30.l.7.fam. Eum)Curium. Facturum) si Tironem reficiendum curet. A Pontio ex Trebulano)ep. 3.lib.5.

In Epist. 4. *Dionysium flagrantem desi. etc.* σχόλια.

DIONYSIVM)ep.8.l.10.14.15.&.17.l.4.ep.9.l 5.& ep.1.lib.6. Doctũ)ep.1.l.6. Erat notum)ep.10.l.4. Sanctum) ep.1.l.6. Libertinum) ep.14.l.4. Virum bonum)ep.7.h.l. Vidi)in itinere ep.seq. Triũpho) ep.3.l. 6. Hortari) ut peterẽ. Suscipere parteis suas)ut me pro parte sua adiuuaret, ut tecum fuerat locut⁹ ep.2.h.l. Accederẽ)etiã si extra muros fieret. Dicẽdis) libere. Tribunũ)pl. Alienarẽ)ita ut postea ĩpediret. Prolixius) liberalius. Bellum)ciuile. Illum)Cęsarem. Hircium)A. Hircium ep.6.l.15. Illi)Cęsari. Familiarissimus)id ostẽ

dit liber octauus de bel. Gal. Balb9) ep. sup. De tota re)propter quã uenerat. Scipionẽ) Q. Metellũ Pium Scipionem, ep.8.&.9.l.8.fam. Põpeij quidẽ socerũ. Plutarc.& Dion, sed tũc etiã Cęsaris amicũ. Cęs.l.3.de bel. ciu. Profectũ)reuersum. Hoc)ad se nõ uenisse, quũ ad alios ueniret. Illi)Põpeio. Τεκμηριώδες)cõiecturale, coniecturę plenũ. Alienationis) Cæsaris. Illũ) Cæsarem. Inimici)ep.13.l.9. Alterũ consulatum) facultatẽ alteri9 cõsulatus habẽdi. nam decẽ Tribuni pl. tulerunt, ut absentis ratio haberetᷓ ep.3.l.8. Sũmam potẽtiam)ita.n.cõualuit, ut nunc in uno ciue Resp. ad resistẽdum imbecilla sit ep. sup. Amẽtem) hinc amẽtia rapi dicitᷓ ep.11.l.16. fam. Ruere) sic ep.14.l.2. III. Non.) prid. Non. postea accessit ep.10.l.16. fam. Ad urbẽ)nõn in urbẽ ep.1.h.l.

In Epist. 5. Multas uno tempore accepi epistol. etc.

σχόλια

INVALETVDINE)al. ualetudine epist.2.l.4. fam. Idem genus morbi) quartanã ep.2.h.l.& ep.6.l.8. Tirone)ægro ep. 2.h.l. Pręb et)epist.10.l.16.fam. Propter usum meũ)male habere, uel tale quid, quod uidetᷓ tacuisse, ut omen more suo uitaret: uel potius ita interpretare: cupio ipsum esse saluum potius, quia humanus est & modestus, q̃ quia mihi utilis. Philogenes)ep.2.l.6. Luscenio)Lucieno, legi fortasse possit, ut sit Q. Lucienus, qui & erat Attici amicus, & nescioquid negotij in Epeiro habebat. Varro.l.2.cap.5.&.7. de re rust. Dionysiũ) ep. sup. ex eo scire oĩa poteris. Sororẽ)Põponiã ep.4.l.1. Non uenisse) obuiã Q. fratri marito. Archanũ)ep.1.l.5. Miror)pręsertim quũ filius patris aium illi reconciliarit ep.7.l.5. Chrysippo) ep.2.h.l. Meũ consiliũ)me istos liberos nõ addixisse. Ego in Tusculanũ?) eã? Nihil)faciẽdum de illo itinere. Deuium est) Tusculanum. τοῖς ἀπαντῶσιν) obuiã uenietib9. Δύσχρηστα)ad utendum difficilia. Formiano)ep.4.l.2. Tarracinã)ep.13.l.8. Põ

tinum) locum ad Pontinas paludes positū:uel Pontinū legatū ep.4.l.5. Sumā) mecum tollā, si ad hoiem referas, quia sit ægrotus ep. seq. sin ad locū fortasse legendum sit:inuisam. Albanum Pompeij) ep.7.h.l. ep.10.l.4. orat.p Rabir. & Philip.13. Ad urbē) ep.1.h.l. III. Non. natali meo) III. Non. Ian.natali meo ep. 41.l.13. & Plutarc. in luit. Iter Pōpeij) per Italiā, nisi me fallit Appianus l.2. Tyrannis) al. tyrānus. Hic) Cęsar. Illi) Cęsari. Putē) quum iudicē illum uiolari bello ep.13.l.9. Postulat) ep.8. & 13.h.l. Aluimus) ep.3.l.8. Prius) ne aliquem dicēdo alienē ep.sup. Negotiū) triūphi. Confecerimus) ep. sup. Deposuerimus) abiecerimus ep.9.l.6. ἀποτρίψει) al. ἀπότριψαι, recte, abstergito. alij, ἀπόρριπτε, abijce. Quartanam) episto.2.h.l.

In epist. 6. Plane deest, quid ad te scri. etc.

σχόλια

PVTARET) ut ego ep.sup. Postularet) ep.8.h.l. Nunc primum) tam sero ep sup. Resistamus) ibid. atque hic interrogatio apponēda est. quod.n.sequit, αἰτιολογία est. οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔπει κακὸν) non.n.hoc maius imminet malum: οδυσ. μ. ubi interpres, ἔπει, ἐπέρχεται, exponit. Quinquēnium) ep.3.h.l. Prorogabamus) agēte Pōpeio ep.3.l.8. Ferebamus) per decē Tribunos pl. ibi. Illi) Cęsari. Arma) uires ep.3.h.l. Bene parato) paratissimo ibid. Quod Pompeius) huic.n. assentiar ibid. Humili animo) hortabor enim ad concordiam ibid. Mihi) qui tantum & Reip. & Pompeio debeo. Diffidere) uel in sentētia.

In epist. 7. Dionysius, uir optimus, etc.

σχόλια

DIONYSIVS) ep.4.h.l. Doctissim⁹) ibid. Venit) à te missus ô Cicero. ibid. Tot) quot hic descripsi. Priuatius) qđ magis priuatim ad me pertinet. Tibi) ô Cicero. Egit) Dionysius ut à te in prouincia bene tractatus. Agere debuit) mihi gratias. παλινῳδία) recantatio

galiũ ṗtẽ ep.15.l.2. Qui id nũq̃)al.q̃d nũq̃. Retinẽtis) Cęsaris ep. seq. Legis) qua Põpeius & Crassus Cęsari quinquẽnium ṗrogarunt.Hir.l.8.de bel.Gall. Dies)tẽpus ep.seq. Trãsierit) ṗterierit ibi. Ne absentis quidẽ) nedũ retinẽtis exercitum. Id datũ est) ut absentis ratio haberet. Illud)ut etiã retinẽtis exercitum ratio haberet. Datum est)quum quasi arma dedimus ep.sup. & ep.3.l. 8. Imperium)in Gallijs. Ita latum)ita magnũ: uel potius ita latũ lege Vatinia primũ,deinde Põpeij,& Crassi iterũ Coss. Suet.in Cæs. & Hirc.l.8.de bel.Gall.uel lege Trebonia ep.3.h.l. Placet?) Põpeio, q̃ Cęsaris acta probari uoluit?ep.longa ad Lẽtul.uel tibi Cicero? ut sit quædam μίμησις. Expulsum)à P. Clodio,cuius Tribunat⁹ est ex actis Cęsaris.orat.ṗ dom.& de ṗuinc.Cons. Perijsse)lege Cęsaris.ep.16.l.2. Patritiũ)P.Clodiũ.Plebeio)P. Fonteio.orat.pro dom. Gaditanũ)L.Corneliũ Balbũ Gadibus natum.orat.pro ipso:unde L. Corneli⁹ Balbus Theophanes est appellatus.Capitolin.in Balbino. Mitylenæo)Theophane.orat.pro Arch. Labieni) T.Labieni tũc Cęsaris legati,à q̃ paulo post discessit ep. 10.h.l. Diuitię)Dion.l.41.& Cęs.l.1.de bel.Ciu.ubi scribit, Labienũ sua pecunia Cingulũ oppidum ædificasse. Mamurrę)qui tunc erat ṗfectus fabrum Cęsaris.Plin.l. 36.cap.6.Catul.& Suet. Balbi)eiusdem L.Cor.Balbi. Horti)ep.15.l.9. Imbecillo)Cęsari,quum imbecillus esset. XI.)tũc. nã postea XII. habuit, ut ipse scribit.l.3.de bel.ciu. Trãspadãi)ep.11.l.15.fam. Plebs urbana)pleps ṗdita ep.3.h.l. Trib.pl.)ibi. Perdita iuuẽt⁹)urbana iuuẽtus ibi. Autoritate)q̃ in bellis administrãdis,atq; ĩperio militari ualet.orat.ṗ lege Manil.q̃,ut ibid.dicit,acquirit Senatus,& populi iudicijs,qualia fuere de Cæsare orat. de prouinc.Consul. Audacia)hinc audacissimus dicitur ep.3.h.l. Lege)à decem Tribunis lata ep.3.l.8. Proscribare)à uictore Cæsare. Seruias)Põpeio, q̃ ne ipse quidem in uictoria cõmunis erit ep.9.l.4.fam. Planè uideo)

sed non uideo, quid expediat ep.2.l.4. fam. & ratio, quæ sequitur, id postulat. Futurum sit) quum ξυνὸς sit ἐνυάλιος ep. seq. & exitus bellorū incerti ep.1.l.6. fam. Clementiorem) atqui fuit clemētissimus orat. pro M. Marcel. & epist.6.l.6. fam. Hunc) Cęsarem. Cinna) L. Cornelius Cinna IIII. Cos. ep.3.l.8. Sulla) Plutarc. ἐμπολιτεύομαί σοι) in Rep. uersor tibi de Rep. tibi scribo. Dic. M. Tulli) sic ep.3.h.l. Assentior Cn. Pompeio) ibid. Alexim) ep. 2.h.l. & ep.20.l.5.

D *In Epist.* 8. *Quid opus est de Dionysio etc.* σχόλια

DIONYSIO) ep.4.h.l. Affirmare?) eum mihi gratias agere? ep. sup. & ei testimonium apud me dare? ep.4.l.8. Taciturnitas) in epistola, ubi nō ascripseras, eū mihi gratias agere ep. sup. Aliter) ac tu nunc scribis, hoc est male. Diem) λήψεως ep. sup. Tuum) sic ep.2.l.9. Albanum) ep.5.h.l. Venire) mihi obuiam ep. sup. Feceris) nam te cōmoueri incōmodo ualetudinis nolo ibid. Dolabellam) generū meum. ep.6.l.6. Liuię) nisi fuit hæc Liuia Rutilij, de cui⁹ senectute scribit Plin.l.7.cap.48. nos adhuc quærimus. Esse) hęredem. Mutare nomē) ē more ep.20.l.3. & nos in Questura retulim⁹. πολιτικὸν σκέμμα.) Ciuilis consideratio, uerbum Philosophorum, qui σκεπτικοὶ uocantur ep.6.l.6. Nobili) qualis est Dolabella qui sit ē familia Cornelia, φιλοσοφώτερον διευκρινήσομεν) melius Philosophorum more diiudicabimus. al. διακρινοῦμεν, cōsiderabimus. In trictis triēte) nam quum tres simul sint hæredes in triēte, unusquisq; horum trium tertiam partem trientis, idest quasi trientem trientis habeat necesse est. VI. Cal.) Ian. Lauernium) al. Lauerinum. alij, Lauinum. fortasse, Literninū. ep.14.l. 10. Formias) ep.4.& 13.l.2. Ille) Cæsar. Exercitu) quem retinet epist. sup. Factus sit) habita ratione absentis. ibid. σύγχυσιν πολιτείας) confusionem Reip. Eum) Cæsarem. Prouin

ciamq;) Galliam. Ille) Cæsar. Hominem) Cæsarem. Contemnebat)Pompeius. Suis,& Reip.copijs) ep.11.l. 16. fam. ξυνὸς ἐνυάλιος) communis mars prouerb. Virum fortem)Pompeium. Autoritate ualētem)orat.pro lege. Manil. πολιτικῶς)ciuiliter ep.8.l.4. Simulatę)à Cęsar. Antonij)M.Antonij Tribuni pl. uel Des.Philip.2. Toga pura)ep.20.l.5. Dānatis)à Pompeio III.Cos.præsertim de ambitu. Patercul. Ascon. in orat. pro Mil. Appian.Dion,& Plutarc. Cæsar uero φυγάδων καθόδους moliebatur ep. 10.h.l. Terror) ab Antonio iniectus. Ille) Pompeius. Cēses)tu Cicero. Ipsum) Cæsarem. Quęstor)M. Antonius,qui ante Tribunatum, Cæsaris fuit Quæstor ep.6.l.6. Inops) qui nihil in terris habeat, ubi in suo pedem possit ponere,preter unum Misenum.Philip.2. Pacem)ut simulatam. Ex illa autem sententia ira relinquēdæ urbis mouet hominem)uelim,uideant docti, an cōmutato uerbo ira in ita,sic exponi possit:ex illa pace simulata, uel Antonij concione, sententia,& consiliū ita relinquēdæ urbis mouet Pompeium:ut postea mouit ep.10.h.l. Numi)quos debeo epis.3.h.l. Eò) ut Cæsari numos soluam. ἄμορφον ἀντιπολιτευόμενον χρεωφειλέτην esse)turpe in Rep. aduersantem debitorem esse al. ἄμορφον ἀντιπολιτευομένου χρεωφειλέτην esse, turpe in Rep. administranda aduersarij debitorem esse. Quotidiéne)hic epistola uidetur diuidenda. Quotidie)accipiendę sunt.Ipse)tu Cicero. L. Quintius)fortasse orator.in Brut. Ferret)literas ad me.Bustum Basilij)locum in uia Appia latrocinijs infestum. Ascon. in orat. pro Mil. διευκρινήσεις πρόβλημα sanè πολιτικὸν) diiudicabis quæstionem sanè ciuilem,& ad Rempub. pertinentem. Quum sit necesse)pendet oratio ad eum usque locum: quòd horum malorum minimum putes: καθ' ὑπέρβατον. Cæsaris)absentis episto. superio. Nobis minus paratis) episto. 12. huius libri. E lege) à Tribunis lata epistola. 3. lib. 8. Tribunus pleb.) ut M. Antonius. Philip. 2. Sena-

pore,in casu:quo consilio,in temporibus situm est)ita le gi etiam posset: quo tempore? in casu:quo consilio? in temporibus situm est.

E In Epist. 9. *Subito consilium cepi, ut ante etc.*
σχόλια

XIREM) è suburbano.nemp.n. quum sit adhuc cum imperio,usus est porta,ut dixit ep.7.h.l.sed ab urbe discessit ep. 14.h.l. Laureatis) ut triũphum expectãtib⁹ ep.16.l.2.fam. Cõsilij)urbis relinquẽdę.ep.seq.Suadeã) de tuo ab urbe discessu ep.12.h.l. Cneus) Põpeius. Ceperit)de bello. Oppidis)Cãpaniæ. Stupẽt)ꝙ ita se gerat Pompeius ep.seq. al.stupens. Consistat)Pompeius. Erim⁹) ego,& tu. Cedet)Italia ep.11.h.l. Certe) al.incerti.s.quid nobis agẽdũ ibid. Incaute)fecimus. In bucçam uenerit)prouerb.

T In Epist. 10. *Quæso, quid hoc est? aut etc.*
σχόλια

ENEBRÆ) quasi Cimmerię. prouerb. Cingulum)oppidum à T. Labieno ædificatum epist.7.h.l. Inquit)Pompeius.al.inquis. Anconem) ep.16.h.l. Anconam ep.11.l.16.fam.& Cęs.l.1.de bel. ciu.Cęsar Pisaurum,Fanum,Anconam singulis cohortib⁹ occupat. Labienus)T. Labienus Cæsaris legatus ep.7.h.l.& ep.11. l.16. fam. Discessit)ep.seq. loquunt)al.loquimur. Hominẽ)Cęsarem. Amẽtem)ep.4.h.l. τοῦ καλοῦ) honestatis ep.17.&.19.l.15.fam. Ait)Cæsar. Nullo publico cõsilio?)imo inuito Senatu ep.8.h.l. Vrbes)ut Anconam, & reliquas. Ciuium)Romanorum uel in colonias deductorum,uel quibus data fuerit ciuitas. χρεῶν ἀποκοπάς,φυγάδων καθόδους) debitorum amputationes, exulum restitutiones: & χρεῶν ἀποκοπάς latini tabulas nouas uocant ep.2.l.5. & ep.6.l.10.de dãnatis siue exulibus epist.8.h.l. Sexcẽta ep.15.l.2. τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα:) Dearum maximam ut occupet tyrãnidem? Euripid. in

Phœnis.hinc Cęsar semper in ore ex eadē tragœdia uersus habebat: εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρὴ, τυραννίδος πέρι κάλλιστον ἀδικεῖν τἄλλα δ᾽ εὐσεβεῖν χρεών.quos Cicero uertit, l.3.de off. Habeat) Cæsar. Lucretino) fortasse de Lucretio empto aliȷ,Lucrino ep.18.l.14. Tu uelis) illius mo di quicquam cogitare. Adipisci) tyrānidem in patria & quidem libera ἐνσχολάζωσι) Scholam tibi explico: hoc est, Philosophorum more quasi per otium disputans tibi scribo. Ad nostrum) Pompeium. Reliquerit) XIIII. Cal.Feb. ep.12.l.9. ἀπορῶ) dubito,more tuo, ep. seq. & Philosophorum ἀπορητικῶν ep.6.l.6. Tu relinquas?) Pōpei? Veniret) ut tempore Furij Camilli.Liu.l.5. Inquit) Pompeius.est enim διαλογισμὸς quidam. Fecit idem) reliqt Athenas ep.6.l. 10. Themistocles) Herodot.in Polymn.Plutar. & Iusti.l.2. Totius barbarię) Persarum. Vrbs una) Atheniensium. Pericles) Iusti.l.3.& Plutar. Non fecit) ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν παρῄνει, ut inquit Thucyd.l.2. Quiquagesimum) Olymp. circiter 85.quum Themistocles urbem reliquisset Olymp.circiter.75. ut Eusebius ostēdit. Mœnia) Athenarum. Nihil teneret) hostib⁹ cętera tenētib⁹ Thucyd.l.2. Capta) à Gallis Liu.l.5. Arcem) arcem,& Capitolium.Liu.ibi. οὕτως καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν) sic & ueterum audiuimus gloriam uirorum.Iliad.1.sic enim legit interpres,& exponit ἐπευθόμεθα, ἠκούσαμεν. Hoc consilium) Pompeij relinquēdæ urbis. Exitum) eum,ut urbs omnino,& Italia relinquatur al. exitium. Istic) Romæ Fugiens) ep.19.h.l. Pompeius) uir tantus. Mouet) nam fugiēte Duce,quid cæteri faciant? Alia) atque prius. Nihil iam) quum prius cōcederent , ut ad consulatus petitionem ueniret ep. 11.l.16. fam. Putant) Pompeiani ep. 9.l.4. fam. Non turbulento) nullum enim maius negotium suscipere uolui, quo plus apud Cæsarem cohortationes meæ ad pacem ualerent. ep.11.l.16. fam. Esse) cū M.Cōsidio ep.13.l.8. Campana) nos enim Capuā sum-

pſimus ep.10.l.16. fam. al. Campania. Maritima oia) à Formijs ep.11.l.16.fam. ἐπίσκοπον) ſpeculatorem,cuſtodem.Suid. Vagus)ut diligentius explorarem ut ἐπίσκοπος. ὁρμή)appetitio,impetus.al.ratio uię. Qui populus) quæ populi uoluntas epiſt.12.h.l.

In epiſt. II. *Vnam adhuc à te epiſtolam accep.etc.* σχόλιχ

IV N.)uel hic & paulò poſt, Iun.ut uocem è ſequenti natam deleas,uel, Feb. ſcribas neceſſe eſt. ſiquidem epiſtola hæc, & ſequētes eodem anno ſunt ſcriptæ, atq;,ut apparet,eodem ordine,quo ſunt pöſitæ.in hac tñ Iun.in illis Feb. legimus oīno male:niſi, Ian.cum alijs legere uelis,quibuſcum tñ ego minime ſentio:q & epiſtola.8.h.l. poſt X.Cal.Ian.ſcripta fuit, & Cicero ipſe ad urbem acceſſit prid.Non.Ian.ep.10.l.16.fam. & poſtea exiuit ep.9. h.l. Ne ipſum quidem ſcire puto) uſq; adeo totus iacet ep.19.h.l. Lentulum.)L. Cornelium Lentulũ Cruſcellũ. Cos.) cũ C. Claudio Marcello ep.13.h.l. Libonē) L. Scribonium Libonein Sext.Pompeij ſocerũ. Appia. l.5.huic, & L. Luceio, & Theophani de maximis rebus cōmunicare Pompeius conſueuerat Cęs.l.3.de bel.Ciu. Plena timoris,& erroris omnia)ſic in Brut.patrocinium pacis excluſum eſt aut errorē hoīum aut timorē.& in orat. pro Ligar.alij errorem,alij timorē appellant. Ille)Pompei⁹. Iter)habebat. Larinũ)ep. ſeq. Lucerię,& Theani,reliquę in Apulia)al.Luceriç,& Theani, reliquaq; in Apulia. recte, meo quidem iudicio. nam ſcribit Plin.l.3. cap.11.Larinum, Luceriam,& Theanũ Apulorum eſſe oppida:& Pompeius legiones in Apulia hybernorũ cauſa diſpoſuerat. Cæs.l.1.de bel.ciu.quin Cicero ipſe orat. pro Cluēt.ſcribit Theanũ Apulũ à Larino XVIII.Mil. paſſ.abeſſe. Velit)Pōpeius. Nō poſſit)Cæſare aduentāte, qui impediet. Iſtum) Cæſarem. φαλαρισμὸν)rōnē, qua tyrānus Phalaris eſt uſus,hoc eſt,crudelitatē,& cę-

ep.1 &.3.l.6. Labienum) ep.sup. ἥρωα) heroem. sic ep.14. l.1. & ep.3.l.4. al. τέρα. ep.5.l.2. Illi) Cæsari, à quo discessit ep.sup. Profectum aliquid) nam sceleris damnauit Cæsarem ep.sup. Amo) nunc, & si olim oderã orat. in L. Pis. Pisonem) L. Pisonē Cæsonianum ibid. Iudicium) quo & ipse ab urbe discedens sceleris generum cōdēnat ep.14.l.14. fam. Genero) Cęsare qui Calphurniã Pisonis filiam habuit uxorem. Suet. Graue) ut soceri. Vnius) Cæsaris. Audacia) ep.3. &.7.h.l. Valet) ibid. Exercitum) XI. legiōes ibid. Tradita) relicta ep.10.h.l. Copŋs) diuitŋs, rebus, quarũ est prolatio ep. sup. Sine magistratu) ibid. πολιτικῶς) ciuiliter ep.8.l.4. Dux.) Pompeius. ἀστρατήγητος) minime dux: dux igitur non dux, ut sit ὀξύμωρον: imperatoriæ artis ignarus ep.19.h.l. & ep.25. l.8. Cui) duci. Picena) ex quibus tot oppida sunt occupata ep.10.h.l. Quàm item) al. quàm autem. al. quę autem. Sine consilio res stet) uellem legere: sine cōsilio restet, ut sit pene idem, quod scribit ep.19.h.l. totus iacet: uel, sine consilio res stet: ut sit cōclusio, Pompeium eē sine consilio, ep.19.h.l. deinde ἔχει quædã, qua Rēp. optet stare, sed dubitet ꝑpter ducis peccata. sic; recte sit ep.20. h.l. Omittam) sic ep.3.l.8. Decem annorum) quib⁹ Cęsar imperium habuit ep.7.h.l. Peccata) quæ sunt ep.3.l.8. Conditio) à Cęsare lata ep.11.l.16. fam. Fugę) ab urbe & quidem turpissimę ep.3.l.8. Cogitet) Pompeius. Timidius) al. tardius. Ad urbem retētus est) retētus est ille quidē, & Lētulus etiã Cos. ad aperiēdum ærarium, ut pecuniam Pompeio ex S.C. ꝑferret, sed auditis rebus, quas Cęsar in Piceno gerebat, statim ex urbe ꝑfect⁹ est, & ita delectus intra urbē sunt intermissi. Cæs.l.1. de bel. ciu. Inuidiose) ꝙ ex ea re odium, inuidiam, & infamiam sibi compararit. al. insidiose, idq́; fortãsse recti⁹. M. enim Marcellus Cos. legiones hasce Cęsari insidiose eripuerat tãq̃ ad bellum Parthicum ex S.C. ducēdas, & Pompeio tradiderat. Hirc.l.8. de bel. Gall. Retētis) in Apulia in

hybernis. Cęs. l. 1. de bel. ciu. Penè alienis) altera Cæsaris prorsus, altera confecta ex eiusdem prouincia. Cęs. l. 6. de bel. Gall. & Hirc. l. 8. uel potius alienis à Pompeio. ep. 17. l. 8. & ep 19. l. 8. Inuitorum) nam parum prolixe respondent. ep. 13. h. l. Conditionum) quæ ferebantur ep. 11. l. 16. fam. Amissum) bellum iam inceptum quum sit. E portu) ex urbe. Ciceronibus nostris) ep. 17. & 18. l. 5. & ep. 15. h. l. Quid agam) ep. sup. Barbarorum) Gallorum, quos Cæsar in exercitu multos habet. Ad urbē) quā forte Cæsar diripiendam sit daturus ep. 14. l. 14. fam. Dolabellę) generi mei, qui apud Cęsarem est ep. 11. l. 16. fam. al. Dolabella. Respiro) quia mulieres Romæ tutò per ipsum Dolabellam esse poterunt. ep. 18. l. 14. fam. Cōsideres) ut ad ipsas etiam scripsi ep. 14. l. 14. fam. Faciendum) ipsis mulieribus. πρὸς τὸ ἀσφαλὲς) ad securitatem ep. 5. l. 16. Aliter) nam de ipsis cum securitate, de meipso cum dignitate consulēdum est. πρὸς τὰς δόξας) ad opiniones. al. ad opiniones sine græco. fortasse rectius, quū sic sępe latinè loquatur. Eas) Terentiam, & Tulliam. Fuga) ep. 3. l. 8. Tibi) ep. 9. h. l. Peduceo) Sext. Peduceo ep. 3. l. 1. & ep. 12. l. 9. Scripsit) Peduceus. al. scripsisti. Faciatis) Romę maneatis nec ne ep. seq. Vidēdum est) sic, uide epist. 7. l. 15. De ipso) Peduceo. Acta) itelligimus. Futura) sic ep. 12. l. 5. μάντισδ' ἄριστος) ὅστις εἰκάζει καλῶς, uates autem optimus, qui conijcit bene lib. 2. de Diuinat. prouerb. Ignosces) sic ep. sup. Ænigma Oppiorum) ænigma de Oppijs à te scriptū. Ex Velia) paulò post. Non intellexi) quo pacto nos igitur intelligemus? Numero Platonis obscurius) Prouerb. Iā intellexi) hic epistola uidetur diuidenda, ne, quæ de Labieno, de mulieribus, de coniectura, & uoluntate Attici dixit, repetat. accedit, quod hic ænigma intelligit, supra interpretari nescit: hic dictat, supra scribit: hic breuiter, supra copiose scribit: ut hic epilogus etiam quidam uideri possit. Tuum ænigma) de Oppijs al. tuum. Oppios) fœneratores. ep.

7.l.8.& epist.5.l.10. De Velia) hinc Velienses uocat ibidem uel ab urbe Velia, uel à loco, qui Romæ erat. Varr. de ling.lat. qui & Oppium montem in urbe fuisse scribit. Sanctones) fortasse propter Oppium Cæsaris amicum, qui inter Sanctones Galliç populos fuerit uersatus, quanquàm Santones populos illos uocant. al. saccones, ut numarios, uel numatos exponamus à saccis, qui numorum sunt receptacula. Ascon. in Verr.2. Dicis) al. dices. In eo æstu, aut die. quo aperto reliqua patebant) al. in eo es tu, aut diu, quo aperto reliqua patebant. ex hisce uerbis, uel potius literis perturbatis qui sensus elici possit, non uideo, nisi forte ita legantur: in eo astu, aut die cooperto reliqua patebant, hoc est, in eo ænigmate, uel codice astu aliquo, uel tempore cooperto ita, ut uix scriptura legi posset, reliqua tamen patebāt. uel aliquis melius excogitet. Terentię summa) hinc ep.5.l.10. hāc rem curari uult à Philotimo ut Terentię liberto ep.4.l.6. L. Cæsarem) cuius pater Cæsaris erat legatus. Cæs.lib.1. de bel.Ciu. Mandatis) his, quę sunt apud Cæsarē ibid. Scopas solutas) puerb. Ille) Cæsar. Huic) L.Cæsari. Non dedit) dedit tamen. Cęs.lib.1.de bel. Ciu. Labienus) ep. sup. Theanum) ibid. Consulesq́;) ep. seq. Larinum) ep. sup. Profectus est) ep. 13.l.8. Venafri) Plin. l.3.cap.5. Illinc) ubi Cęsar est. Ferat) Cęsar. Domitiꝰ) L. Domitius Ænobarbus. In Marsis) Corfinij epis.3.l.8.Cęs.l.1.de bel.Ciu. Tignij) ibid. Thermus) Q.Thermus Præt. ibid. P. Actius) ibid. Cinguli) Auximi, non Cinguli tunc erat Actius, ut scribit Cęsar ibid. uerum tunc Cicero scire omnia non poterat, sed ex literis Attici intelligere cupiebat. Quæ sit populi urbani uolūtas) qui sit populus. ep. 10.h.l. Rebus futuris) quas à te expecto. paulò ante. Mulieribus nostris) paulò ante Acturus) de exeundo episto. sequen. Lippitudinem) ibidem episto. 16. & 21. lib. 8. & epist.14.lib.10.

In Epist. 13. *Ad VI. Cal. Febr. Capuam etc.*

σχόλια

CAPVAM)ep.seq. Calibus)ep.15.h.l. L.Cæsar)ep.sup. Mandata)ibid. Cõsulibus)L.Lētulo Crufcello, & C. Claudio Marcello. Theani) atqui ꝑfectꝰ erat Larinum ep.sup. & eũ Capuę fuisse tũc scribit Cęsar l.1.de bel.ciu. Probata)aliter ep.8.l.8. Ille) Cæsar. Oppidis)ut Arimino,Lucan.l.1. & Ancone epist.10.h.l. Suam prouinciam) Galliam.sic enim Coss.& Pompeiꝰ respõderunt:Cæsar in Galliam reuerteretꝰ,Arimino excederet,exercitus dimitteret: quæ conditio Cæsari uisa est iniqua.Cæs.l.1.de bel.ciu. Illum) Cæsarē. Furoris) & amētię ep.10.h.l. Hũc) Pompeium. Copiarũ)duarum legionum ep.sup. Voluit)ep.13.l.8. Parũ prolixe)nam delectus inuitorum est ep.sup. Respondent) ad nõia,ut loquitꝰ Liuius:dant nõia ep.19.h.l. Cāpani coloni)coloni Capuam lege Iulia deducti. Philip.2. & Dion.38. & ob id inuiti contra Cæsarē dabant nõia. Gladiatores) ep.2.l.8. Torquati)epist.11.h.l. al. Torquati ep.1.l.5.& ep.7.l.9. Pompeius)Lētulus: ut scribit Cæsar. Secutorum)gladiatorum,ꝗ secutores uocātur al.scutorũ,quod magis ꝓbo,quum quia Cicero nusꝗ,quod sciā,hoc uocabulum usurpauit, & quũm gladiatores dixisset, non erat hoc loco,cur secutores adderet: tum quia uerisimile non est,Cęsarē quinque secutorũ millia pręter retiarios in ludo habuisse.ac ne mille quidē,quum id uideri posset inuidiosum. Scutorum uero millia multa esse poterant, quibus gladiatores ipsi,& qui cũ illis sentiebant parati, ornatiq; erũpere cogitabant.IↃↃ.)quinq; millia.al. M. mille. Eruptionem facturi)al.bis eruptionē facturi:nos non dubitamus legere. his eruptionem facturi: ut ita exponas:his scutis gladiatores eruptionem facturi fuisse dicebantur. Mulieribus nostris)ep.sup. Est)ut Q.fratris uxoris. Tua soror)Pomponia ep.4.l.1. Eas Romę eē) ep. sup. Scripsi ad eas) ep. 14.&.18.l.14. fam. Antea) ep.sup.

ep.sup. Presidia) tu uide, an legere debeas, predia, ex ep. 14.&.18.l.14. fam.& ep.15.h.l. Presum) ἐπίσκοπος ep.10. h.l. Offendimus) Pompeianos. Genero nostro) Dolabella epist.11.l.16. fam. Non debeo) ut socer de genero. Sexto) Sext. Peduceo ep.sup. Exeundo) ex urbe. Non desino) nec destiti ep.11. lib.16. fam. Bellum) al. bellum, cum ciuibus. recte, ne uitiose dictum esse uideatur. ipse præterea Philip.2.ita scribit, omnis mihi pax cum ciuibus bello ciuili utilior uidebatur.

In Epist. 14. Vt ab urbe discessi nullum etc.

σχόλια.

DISCESSI) ep.9.h.l. Intermisi) sic ep.16.l.8.& ep.17.l.9. Venissem) Calibus profectus ep. sup. Consules) ibi. Nostri ordinis) Senatorij. Abductis presidijs) ex oppidis, quæ occupasset ep.sup. Conditionibus) ep. 12.h.l. ep.11.l.16. fam.& Ces.l.1. de bel. ciu. Fauonio) ep.1.l.2. Leges) conditiones istas quasi leges. Ab illo) Cæsare. Auditus) auditus est quidem, sed eius snia non est probata. uel lege: auditus non est. Cato) M.Cato, cuius Fauonius ipse est emulator. Ipse) qui semper fuit studiosissimus libertatis, & Cæsaris inimicus. ἔμφασις. Ire non curat) iuit tñ, & postea fugit, cognito Curionis aduentu Cæs.l.1.de bel.ciu.& ep.13.l.10. Metuo, ne obsit) ut Cæsaris inimicus, & nimis cõstans ep.1.l.2.& orat. p Mur. al. metuit, ne obsit. In Senatu) Romam redituro, si Cæsar stet cõditionibus ep.sup. Posthum?) T.Posthumius nõ minus uehemẽs orator, q̃ bellator. in Brut. Fur fanoq;) ep.8. &.9.l.6. fam. Fannium) ep. 24.l.2. ep.6.l. 11.& orat. de Resp. Vicerit.) uoti compos fuerit. Con sul factus erit) ut sperat: quãdo postulat, ut comitia sint libera. Cæs.l.1.de bel.ciu. Quo) bello. Militibus) ep.12 h.l. Illi) Cæsari. Reliquim?) ep.11.h.l. Actianas) quas confecerat P. Actius ep.12.h.l. Est profectus) in Picenũ agrũ, ut credebat Cicero ep.seq. Labienũ ep.11.h.l. Formias) ep.4.l.2. Recipere) recepit.III.Cal. ep.seq.

In Epist. 15. Omneis arbitror mihi tuas etc.

σχόλια

MANDATIS Cæsaris)ep.12.h.l. Labieni) ibid. Consulum)ep.13.h.l. Ad Pompeium) his facile as sentior,qui legũt:ac Pompeĳ.ibid.nisi malit quis totum locum ita legere:de mãdatis Cæsaris ad Pompeium,aduentuq; Labieni,& respõsis Cõsulũ, scripsi. Literis)13. h.l. V. Cal.)ep.sup. al.VI. Cal. ep.13.h.l. Data sunt)ã Coss.& Pompeio ep.13.h.l. L.Cæsari) ep.12.h.l. Pompeius agat) ad legiones Actianas ꝑfectus ep.sup. Picenum ãgrum)ubi P.Actius Varrus delectum circũmissis Senatoribus habeat.Cęs.l.1.de bel.ciu. Venerit)ut profectus est ep. sup. Labienum) ep.11.h.l. Secum habet) ep.sup. Cuius)Labieni. Gneus noster)Pompeius. Venire) redire. nam uenimus VI. Cal. Feb.ep.13.&.14.h.l. & Formias sumus ꝑfecti ad III. Cal.Feb.ut hic scribit. Terẽtia,& Tullia)ep. 12.h.l. Assentior) ut Romæ maneant. Scripserã)ep.14.l.14.fam. Pueris) Ciceronibus ep.12.h.l. Hispaniam)Põpeĳ prouinciam ep.9.l.4. Peteremus)quód ibi sit exercitus. Illis)pueris. Hoc)pete re Hispaniã. Sexto)Sext. Peduceo ep.12.h.l. Debetis) ut ciues optimi,qui patriã p̃sidĳs firmatã eẽ cupitis. Tãtum)quãtum Pompeius suo,Senatus,magistratuum, & bonorũ discessu,detraxit. Iocari?) quasi in ambigui genere?nã detrahit de p̃sidĳs,qui ex p̃sidĳs aliquid abducit,Pompeius quũ omneis magistratus,& Senatum abduxerit,& nullum p̃sidium reliquerit,ep.12.h.l. uere dici potest detraxisse tm̃ de præsidĳs, quãtũ nemo ali⁹ unq̃. Scire)conĳcere possumus ex his,quę deinceps repetunt, epistolam hic eẽ diuidẽdam,etsi alĳ paulò ante diuidũt. Oportet) quum ego ad te scripserim ep.13.h.l. L.Cæsar)ep.12.h.l. Respõsa)ep.13.h.l. Proponerẽtur)ut populo,& cõcioni ꝑbarẽtur ep.seq. & ep.9.l.8. Luculentus) quum sit in oratione satis ampl⁹. in Brut. Vẽturę) ut in publico proponẽdæ. Sestio nostro)ep.17.h.5. σισ-

τιωδέστεροι) magis Sestiane, magis insulse, quod ita scribat Sestius. Nihil Cæsari negari) nisi illud additum fuisset de præsidijs deducēdis ep.13.h.l.illa.n.cōditio Cæsari uisa est iniqua. Postulet)in mandatis L. Cæsari datis ep. 12.h.l. Ille) Cæsar. Impudentissime) hinc absurdissima mandata uocauit ep.12.h.l. Tu es) ò Cęsar. Profectus erit)Pompeius ep. 11.l.16. fam. Si præsidia dimiserit)si Pompeius pręsidia dimiserit,ego tradam ꝓuinciā,& ad Consulatus petitionem ueniam ibid. Ratione habēda) absentis ep.1.&.7.h.l. Impetrasset)ut ego sentiebā epis. 13.l.9. Trebati⁹)C. Trebatius.l.7.fam. Ad urbem)sed extra urbem ep.1.h.l. Hęc)scripsit. Nostro) uel omniū Pōpeianorꝫ ep.10.h.l. uel meo ep.9.h.l. Pisonē)ut socerū ep.12.h.l. Seruium)fui studiosum,ep.21.l.9. & remanere cupiētem ep.1.l.8. Ipsum)Cęsarem. Dolabellam) meum generū ep.6.l.6. Celiū)meum amicum ep.1.h.l. & l.8. fam. Egisse) ut postea egit ep.16.l.8. fam. Scio) quū mutuus sit amor ep.20.l.7. fam. Prædijs meis) ep. 14.&.18.l.14.fam.& ep.16.l.2. fam. Neq; negotiū suscepisse)ep.11.l.16.fam. Officio)ep.11.h.l. Dignitati meę) cui cōsulam ep.29.l.11. fam. Pueros)ep.12.h.l. ὑπεκθεμένος) quum exposuero, & trāsportādos curauero. Improbis)ep.11.l.16. fam.Inuidis)qui boni tn̄ habebātur ibid. & ep.13.l.9. IIII. Non. Feb.) duos igit dies minimū in itinere cōsumpsit.nā. III. Cal. Feb. est profectus. supra. Expectabā)& uenerunt ep. seq. Consules iusserant) supra. De istis rebus) quę Romæ fiunt,& à Cæsare.

In Epist. 16. Quarto Non. Feb. mulieres etc.

σχόλια

QVARTO Non.Feb.)quo die literas supiores dedi. Venerūt) ut expectabam ibi. Attulerūt al.ad me pertulerunt. Turpe)turpiter,ut alij uolūt: ego tn̄,turpi, legēdum censeo, ut sit, turpi pace, iniusta pace ep.13.h.l. Misere bello) legēdū est: misero bello,hoc est,ciuili bel-

lo, quo nihil est miserius ep.11.l.16. fam. Iussi sumus) à Coss.ep.sup. Profectus sum) ex Formiano. Respōsa) ep.sup. Populo) cui sunt ꝑposita ibid. Ille) Cæsar. Iacebit) contēnetur. Si acceperit) minori sceler̄ uicerit ep. 14.h.l.alīj, si acceperit? ut sit ἀποσιώπησις, quid erit? Parati) nā, ut nunc est, sumus quidē flagitiose imparati ep.14. h.l. sed Pōpeius paucis diebus se firmū exercitū habiturum scribit ep.sup. Scirem) sed nescio, quia nōdum Pōpeius scripsit. ex his tñ uerbis elicit Ciceronis hęc snīa. si parati essemus, mallem conditiones à Cæsare repudiari. Cassium) Q. Cassium ep.3.h.l. Ancone) ep.10.h.l. Negotium utile) eam urbē, quæ portum habeat, à nobis teneri. Misso) ep.12.h.l. Acerrime) dicit.n. nunc Cæsar esse acerrimus ep. sup. Latronē) Cæsarē. Hispaniā) ep.su. Illius) Cæsaris. Repulimus) quum noluimus habere rationem absentis, ut erat latum ep.7.h.l. Dionysio) ep.4. h.l. Respōsa Cæsaris) ad nostra respōsa ep.sup. Rediremus) Cęsar̄ cōditiones accipiēte ep.13.h.l. Expectaret) Dionysius. Eum) Dionysium. Accerseremus) ut pueros doceret ep.24.h.l. Ille Dionysi⁹. Fuga) ex urbe, ep. 9.&.10.h.l. Docto) qualis ille est ep. 4.&.7.h.l. Amico) qui certus in re incerta cernit, ut dixit Ennius. in Lęl. istę uero superbum se ꝓbuit, ep.4.l.8. & ep.14.l.9. Rogatus esset) al. rogatus essem, scio. nos legimus: rogatus eēt, scio. nam, nisi ita legas, σολοικισμὸς, uel potius ἀνταπόδοτον. appareat necesse est. Gręcis) qui fallaces sunt, & leues, nec fidem colunt ep.1.l.1. ad Q. fr. & orat. ꝑ Flac. Ne molesti simus inuito) ep. 24.h.l. & ep.10.l.8. Quod debet) HS. XX. ep.12.l.10. Egnatio) ep.11.l.4. & ep.15.l. 10. Tale tp̄s) q̄ nemo soluit ep.7.l.8. pp numoꝝ caritatē ep.11.l.9. talis etiā postea fuit. δυχρηστία ep.7.l.16. Q. Titinius) ep.21.l.5. Denunciarit) quū soluēdo nō esset. Eo dē fœnore) q̄ prius usi fuerāt. L. Ligus) ep.6.l.14. ψευδησιόδων) q̄ Hesiodo falsò ascribit, quū sit Phocylidis, ut aiunt. μὴ δὲ δίκην) μὴ δὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον

ἀκούσεις, neq; cām iudices prius, q̃ utriusq; partis orone audiueris. prouerb. de q̃ in dialogo quodã, quem nos latinũ fecim⁹, quũ inter Platonicos describeret, δημοδόκος, ἢ περὶ τοῦ συμβουλεύεσθαι inscriptus. ita legit: σύ μοι δοκεῖς οὐδὲ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι, μὴ δὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. Illius.) Q. fris.

In Epist. 17. Nihil habeo, quod, ad te etc.

σχόλια

EPISTOLAM) superiorem. Concionis) cui probata Põpeij responsa dicebãtur ibid. Illum) Cęsarẽ. Conditionibus) ep.11.l.16.fam. & Cęs. lib.1.de bel.ciu. Vsurum putabam) quũ nihil neget, sed oĩa, quę postulat, dent ep.15.h.l. Suis) quas tulit ipse ep.14.h.l. IIII.Non. Feb.) II. Non. Feb. hoc est, prid. Non. Feb. ex ep.sup.legendum uidet. nã III.Non.Feb. ex Formiano profectus est, &, ut arbitror, mane ep.sup. ut literas hasce uix eodẽ die, nedum superiore, & mane accipere potuerit. Philotimi) ep.4.l.2. Furnij) ep.2.l.5. qui tunc erat Cæsarianus ep.4.&.5.l.9. Curionis) ep.10.l.16.fam. Ad. Furnium) al. ad Furium. ego uero libenter legerẽ: & Fusij, ex ep.4. l.9. Irrident) ut Cæsariani, qui bellum cupiãt. L.Cęsaris) ep.12.h.l. Pueris) Ciceronibus ibi. Proficiscebar) à Coss. iussus ep. 15.h.l. Pompeij) ad legiones Actianas profecti ep.14.h.l. Cognoscerem) à Coss. ep.seq.

In Epist. 18. Breuiloquẽtẽ iam me tẽpus etc.

σχόλια

DESPERAVI) Cæsare loca occupãte, ep.19. h.l. & eius amicis L.Cæsaris legationẽ irridentibus. ep. sup. Consulibus) ep.13.h.l. Cognoscẽdi) ep.sup. Prid. Non.) Feb. ad Non. ep.seq. Iussus) à Coss. ep.15. &.16. h.l. Illi) Coss. Autẽ nondum) al. aũt adhuc. i. Nonis nondum. Venerãt) ex oppidis, quæ prius adierant apparatus causa. Venturi) ep seq. Cneus) Pompeius. Luceriæ) ep.11.h.l. sed quum Pompeius ep.14.&.15.h.l. dicat

ad legiones Actianas profectus,ut iret in Picenū agrū,à quo longe abest Luceria:uidēdum est,an,Nuceriæ,quæ in Vmbria est, legi debeat,q̄q̄ Pōpe.in Apulia tūc fuisse uideť ep.seq.nisi ꝓfectus ille quid sit,sedē nō peruenerit. Actinarꝫ) uel Actianarꝫ ep.14.h.l.al.uicinarꝫ,idest in uicinis Apuliæ oppidis hybernorꝫ causa dispositarꝫ ep.11. &.12.h.l. & sanè P. Actius Varrus uel Auximi erat eo tp̄e,uel ex eo ꝓfugerat,à militibusq́; ita desertus fuerat, ut eius legiones Pompeius adire non posset. Cęs.l.1.de bel.ciu. Illum)Cęsarē. Ruere)ut ep.4.h.l. Quicū.n.?) quicum.n.manum cōferat,quū sim⁹ nos imparati? Fugam)ex Italia. Ego aūt)possum. In Italia)ut in patria, in qua mori p̄clarum est ep.2.l.8. καὶ συναποθανεῖν) etiam sit mori. Sin extra) sin extra Italiā sit eundū. Hyems) mēse Feb. Lictores)ep.9.h.l. Improuidi, & negligētes duces.)Pōpeius ep. 12.h.l. & Coss. paulò ante. Hortatur)ne desim officio ep.15.h.l. Amicitia)ep. 10.l.3. fam. Cnei)Pōpeij. Causa bonorꝫ)ep.3.&.7.h.l. Tyranno) Cæsare. Phalarim)ep.11.h.l. Lucian.in primo,& secundo Phalaride,& Athen.l.9. κλέαρχος εἰς τοῦτο φησίν ἀμότητος φάλαριν τὸν τύραννον ἐλάβαι, ὡς γαλαθηνὰ θοινάσθαι βρέφη. Pisistratum)Hippocratis filium,tyrānum quidē, sed qui,ut inquit Herodot. ἐν τῇ κλειοῖ, ἦρχεν ἀθηναίων, οὔτε τιμὰς τὰς ἐούσας συνταράξας, οὔτε θέσμια μεταλλάξας, ἐπεί τε τοῖσι κατεστεῶσιν ἔμενε, τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς τε, καὶ εὖ. Iustin.l.2. Calere)calefieri, & in cōsilio de reb⁹ tuis capiendo quasi sudare al. carere. Quātum poteris) iuues. Cognoro) à Coss. Suas)à se constitutas ep.15. h.l. Reliqui)ep.16.h.l.

In *Epist.* 19. *De malis nostris tu prius etc.*

σχόλια

TV)qui Romę es. Quàm nos)al.q̄ ego. Istic)Roma. Ad Non.Feb.)prid.Non. ep. sup. unde uideri pōt, legendū hic quoq;.pr. Non. Feb.nisi fortasse sero uenit ita,ut nunc diem aduentus omittat.certe tres dies se Ca-

puæ fuisse scribit ep.13.l.8. q uix integri colligi possunt, si Non. uenit, & VII. Id. decessit. Iusserant) ep.15.h.l. Lentulus) L. Lentulus Cos. ep. 13.h.l. Alter Consul) C. Marcellus ibi. Calibus) sic ep.15.h.l. Postridie) VI. Id. Feb. Nihil in Consulibus) quibus nihil est minoris ep. sup. φαινοπροσωπεῖν) ꝓdire, & uultum, ut aiunt, ostendere ep.26.l.14. ꝓuerb. pudor in oculis. Ille) Cesar. Adsit) ep. sup. Cōtra cū) al. contra quē, quod mihi placet. Nr̄ dux) Pōpeius. Nusq̄ sit) nullo certo loco consistat, sed modō Luceriam, modō Larinum, nunc Capuā, nunc uerō Theanum proficiscatᷓ. Nec noīa dant) ut sacramēto militiæ obligētur. non respondēt ep.13.h.l. Spes) quum uideant ducē ita trepidare. Cneus) Pompeius. Totus iacet) ut dux ἀστράτηγητος ep.12.h.l. Fugā ab urbe) ep. 10.h.l. Turpissimam) ep.3.l.8. Suarum copiarum) quippe quum ne Picena quidē illi fuerint nota ep.12.h.l. C. Cassius) ep.21.h.l. Mandata) à Pompeio. Cōsules) ep. 13.h.l. Sanctiore) ubi aurū uicesimarium ad ultimos casus seruabatᷓ Liu.l.27. Ærario) quū Lētulus Cos. ad aperiēdum ærarium uenisset, ad pecuniam Pompeio ex S.C. proferendā, tantus repēte terror inuasit, ut protin⁹, apto sanctiore ærario, ex urbe ꝓfugeret. Cæs.l.1. de bel. ciu. & Dion l.41. Auferrēt) relictam ep.11.h.l. Quo ꝑsidio?) quum nullum sit paratum? ep.12.h.l. Cōsul) Lentulus, qui tunc erat Capuę. paulō ante. Ei) Pōpeio. Ipse) Pōpeius. In Picenum) iret, ut ostēderat ep.15.h.l. Illud) Picenum. Amissum) nam Cæsar Auximo ꝓgressus omnē agrum Picenum percurrit. Cęs.l.1. de bel. ciu. episto.3.l.8 Dolabellæ) generi ep.6.l.6. Ille) Cæsar. Cneus) Pompeius. In naui) foret, ut ex Italia fugeret. σκέμμα magnum) consideratio magna ep.8.h.l. Vllum) ullū σκέμμα eēt, sed oīno Pompeium sequerer. Turpissime) ep.12 & ep.2.l.8. Neq; ego ullius consiliꝭ particeps) sum: qm̄ Pompeius me sui cōsiliꝭ certiorē non facit ep.2.l.9. Sed tn̄) agam: nisi malis cum sequentibus iungere: sed Cæsar

hortatur me ad pacem, quod deceat me. Pacem) otium. Literę) quibus me Cæsar ad pacem hortatur. Ruere cœpit) ep. 18. h. l. Dolabella, Cęlius) ep. 15. h. l. Illi) Cęsari. Satisfacere) scribunt, φ nihil habeam negotij ep. 3. h. l. ἀπορία) dubitatio ep. 11. h. l.

In Epist. 20. Pedem in Italia uideo nul. etc.

σχόλια

PEDEM) prouerb. pedem ubi ponat non habet. Istius) Cæsaris. In nauim) ep. sup. Exceptum iri) à Cæsare. Celeritatē) Cæsaris ep. 9. l. 8. Huius autem nostri) Pompeij autem tarditatem, ut sit ἀντίθετον, & ἀποσιώπησις. nam Pōpeio nihil esse tardius cōstat ep. 12. h. l. Eū) Pompeium. Cædem) φαλαγισμὸν ep. 11. h. l. Expediat ad diuturnitatem) nihil. n. uiolentum diuturnum esse potest. Quorum) ut Antonij, Pansę, Hircij, Cęlij, Curionis, & Dolabellæ, qui oēs erant improbi. Recte sit) εὐχή, ut ep. 12. h. l. res stet. al. recte sic, ut cum sequēti uerbo cōiungere, & legere possis, recte sic cēseo. Oppidis his) ut minus tutis ep. 1. l. 8. Philotimo) ep. 4. l. 2. Terētiā) quam remissurus erā ep. seq. Idib⁹) Feb. Eum) Pōpeiū. Vbi sit) nusq̄ ep. sup. Qui possum⸮) persequi, quū terra Cæsar urgeat ita, ut penē simus capti⸮ ep. seq. Mari quò⸮) persequar, quū tot sint difficultates⸮ ep. 3. l. 8. Tradam) dedā. Isti) Cæsari. Posse) tradere. Multi) ut M. Cęli⁹ ep. 16. l. 8. fam. quāuis postea scripta. Hortantur) ut me Cæsari tradā. Honeste⸮) me tradam. Nullo modo qdē) me possum honeste tradere Cæsari ut Tyrāno ep. 18. h. l. Acturus) de execundo ep. 13. h. l.

In Epist. 21 Quinto Id. Feb. uesperi etc.

σχόλια

PHILOTIMO) ep. 4. l. 2. Domitiū) ep. 12. h. l. Lentulo) P. Lētulo Spintere. Cęs. l. 1. de bel. ciu. Thermo) ep. 12. h. l. Ne sint) ut erāt. Insomnia) à Philotimo ficta, ut nimium optimate ep. 6. l. 9. al. somnia. M. Lepi-

dum,L.Torquatū)ep.11.h.l. C.Caſſiū)ep.19.h.l.& ep. 15.l.15.fam. Trib.pl.)poſt Quęſturā ep.18.l.5. & ep.14. l.15.fam. Sunt nobiſcū)ep.11.h.l. Literę) quas ego acceperā.Cęſar Pōpeiū?)ἀγαι ἀκτικῶς & ἐμφατικῶς,latro uirū optimū?minor maiorē? Vt interficiat?)ep.9.l.8. Scripſerā)ep.ſup. Tibi aſſentior)q me admones ep.24.h.l. Incertę)quū neſciā,quò ꝑſequi Pōpeium debeam ep.ſup. Emori)ep.15.l.2.fam. Et ſi uiuere) tędet.ἀποσιώπησις, ne male ominet,ut ep.3.l.14. fam.& ep.6.l.12. fam.& Laodomia apud Ouid. ſiue, qđ heu timeo, ſiue ſupſtes eris. Capua)Cāpani coloni ep.13.h.l. Iacet)nec.n.dant noīa ep.19.h.l. Literarū)qb⁹ Cęſar me ad pacē hortat ibid. Satisfacere)ibid. Multi)ut Dolabella,& Cęli⁹ Faciā) ut facerē,ſi me cū tyrāno cōiungerē ep.18.h.l.

In Epiſt. 22. Philotimi literæ me quidē etc.
σχόλια

PHILOTIMI)ep.4.l.2. Literę) q̄s V. Id. Feb. accepi ep.ſup. Me)qui Metuebā,ne ēēnt inſomnia.ibid. Eos)ut Lepidū,Torquatū,& Caſſiū, q̄s ad uitā reuocarūt.ibi. Caſſij lrę)literę ad C.Caſſiū allatę ep.ſeq.ſic loquit ep.2.l.8.& ep.ei⁹,hoc eſt,ab eo allata, ep.30.l.13. & ep̄lam tuā,ad te ſcriptā ep.13.l.2. Lucretio).ep. ſeq. ep. 15.l.4. & ep.4.l.8. quāuis Sulmone ille, hic Capuæ, ille Senator,ut ſcribit Cęſar,hic admodū iuuenis eē uideat. Nigidiū)P.Nigidiū Figulū ep.13.l.4.fam. Domitio)ep. 12.h.l. Vibulliū)L. Vibulliū Rufum Pōpeij familiarē. Piceno)q̄ miſſus à Pōpeio fuerat confirmādoꝝ hoīum cā.Cęs.l.1.de bel.ciu. Idē)Lucre.Cēſes)i ep.tua III.Id. Feb.data ep.12.l.9. Abſum)ne me dē incertę fugę ep.ſu.

In Epiſt. 23. Cum dediſſem ad te literas etc.
σχόλια

LITERAS)ſuperiores. De Lucretij ad Caſſiū lřis) ep. ſup. Cephalio) ep.22.l.9. A uobis)al. ad nos. Vt ſoles)ga ſp ἀπορεῖς, uel ἐπέχεις. ep.6.l.6. & ep.11.h.l.

Scribitis)uos,à qb⁹ uenit Cephalio.hoc dictũ,ne qs assentiat his,q legũt:scribit is. Malas cãs)in his eas, q̃ significant ep.16.l.2. Obtinuit) Põpei⁹. Optima) & opgnificant ep.16.l.2. Obtinuit) Põpei⁹. Optima) & optimatũ. Cõcidit)ita, ut iaceat ep.19.h.l. Eũ sciffe) malas cãs obtinere,quod facile discit al.eũ nesciffe,ut ratio, quę sequit̃,uidet̃ postulare,hoc sensu.nesciuit Pompeius optimã cãm defendere: quia facile didicit, quod facile est oĩb⁹,nescire.cõtra uero scire est difficile: unde inquit: erat.n.ars difficilis recte Rẽp.regere: quod facere nesciuit Põpeius:quare illũ ἀπολιτικώτατον uocat ep. 25.l.8.

In Epist. 24. *Non uenit idem usu mihi etc.*

σχόλια

NON uenit)non uenit mihi sępe,ut exoriar,& respirẽ.al.nunc uenit,ut sequẽs ratio magis postulat. Scribis)usu uenire. Quoties exorior)toties usu uenit. Exorior)quasi respiro,& renascor ego Attic⁹. Domitio)ep. 12.h.l. Picẽtiũ cohortibus)cohortibus ex Piceno.ep.21. h.l. Lętiora)q̃ quæ scripsi ep.22.h.l. Parabat̃)à Põpeio ep.22.h.l. Interdicta)imperia,& minæ,quibus uti solent tyrãni, ut Prætores interdictis. Te) quẽlibet. Secũdo lumine) sequenti die, ἐπιούσῃ λαμπάδι. ex Medea Euripid.orat.p Rabir. Offendero)morieris,θανῇ. ἀποσιώπησις. Respuunt) qd̃ amplius nõ timeant. Afranio)L. Afranio in Hispania Põpeĳ legato. Cęs.l.1. debel. ciu. Seruẽ)nec dẽ me fugę ep.21.h.l.nec me pꝓciã,ep. 4.l.9. neq pfugiã ep.12.l.9. Videri possum)ꝓpẽsior ad Cæsaris cãm,ꝑ rationẽ,q̃ sequit̃:itaq uidet̃ legisse Plutar.in uita,quãuis etiam legatur,uideri nõ possum. Negaui)al. nolui ep.11.l.16.fam. Id)Catilinę cõiurationẽ deprehendisse,& cõiuratos necasse. Fraudẽ) periculum, exilium, supplicia ep.15.l.8. Tulit)Clodio quidẽ autore,sed Cęsare impellẽte, & Pompeio permittẽte. Eum)Cęsarem. Noster)Pompeius ep.16.l.8. Alterũ Consulatum deferret,& triũphum) & quidem armatus armato.ibid. Pro

ſuis)quoniam nec Vallenſis hoc probaret, & hic, prſus, etiam legitur, uidendum eſt, an legi poſſit: pro reb9, ut ep. 9.l.8. Ego ſcio) expertus, quum meum ille inimicum mihi iratus ad plebem traduxit. orat. de prouinc. Conſul. Quā ob rem) ne illi recōcilientur, & ego ſubījciar eiſdē prælījs ep.15.l.8. Non deſiderabūtur) à Pompeio. nam cum eo eſſe conſtitui. Dionyſio) ep.4.h.l. Nolui moleſtus eſſe) ep.16.h.l. Faciēdum) de pueris ep.12. &.15.h.l. Pueri) Cicerones ipſius Dionyſii diſcipuli ep.14.l.4. & ep.1.l.6. Et ego) hyematurus ſim. Tu ſis) al. ut tu ſcis. Parthicus caſus) Parthicum bellum ad quod neceſſe ſit alterutrū ire: ul' reconciliatio talis, ut alter eorum, ſicut olim Craſſus & ipſe recōciliatus, bellum Parthicum ſuſcipiat epiſto.2.h.l. & epiſto.11.l.8.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER OCTAVVS.

In Epiſt. I. *Cum ad te literas etc.* σχόλια

[Q]VVM ad te) nullum penè tēpus hic intermittitur. Literas) 24.l.7. Literæ) 12.h.l. Cætera) quæ ſcripſit Pompeius. ὑπέρβατον, quale inuenies ep.18.l.7.fam. Vibulli9) ep. 22.l.7. Domitīj) ep.12.l.7. Nec tamen læta) quāuis ſcripſiſſem aliter ep.24.l.7. Erant) ſcripta ep.21.l.7. quare neceſſe nō eſt nūc ſcribere. Quam) al. quas recte, ut quas literas, non quam epiſtolam exponas. & ſanè nihil erat, cur Cicero Philotimi epiſtolā At-

tico mitteret, quum illorum uterque Romę esset. Epistolam) Pompeij, quam literas paulò ante appellaui. Misissem) misit postea ep.11.&12.h.l. Sed in ea) sed in ea Pōpeij epistola. ἐπικατάληψις. Ipsius) Pompeij. Tu) Cicero. Censeo) ego Pompeius. Luceriā) ep.11.l.7. Nusq; eris tutius) te hic tutissime puto fore: scripsit Pompeius ep.12 h.l. Oppida) ep.18.l.14.fam. Oram maritimā) quæ me habet ἐπίτηκτον. epist.10.l.7. Illum) Pompeium. Eum) Pompeiū. Caput) Romam. Reliquisset) ep.10.l.7. Ei) Pompeio. Rescripsi) epist.13.h.l. Hominemq; certum) M.Tullium ibid. Tutissime) ex ep. Pompeij.12.h.l. al. tutissimo. Rem frumētariam) hoc erat in mādatis Tullio datis, nō in ep.13.h.l. Vrbe retinēda) ep.15.h.l. Tūc) ep.10.&.11.l.7. In eam causam) Pompeianam. Pacis) quæ uel iniusta erat accipiēda ep.3.h.l. ep.13.l.7. Victoriæ) quę desperāda est ducis negligētia ep.12.l.7. Calamitosæ) periculosæ ep.21.l.7. Boni) ep.7.l.7.& ep.3.h.l. Videar) ut uideri possum ep.24.l.7. Locupletum) qui reuertētur, ne res amittant suas. Refertam) ep.1.l.9. His) quibus ego pręsum. Relictis) ut iubet Pōpeius. Refertissimam) omnes enim fere, qui sunt in his locis, tūc Romam reuertētur. Lictores) ep.9.&.11.l.7. M. Lepidi) ep.11.l.7. L. Volcatij) remanētis epist.3.l.7. & ep.12.l.9. Ser. Sulpitij) ibid. & ep.9.h.l. Pœniteret) quum & ipsi consulares sint. L. Domitius) qui stultus etiam dicitur ep.1.l.7. App. Claudius) q, q̄ à Cæsare in exercitu fuisset pręfectus, ut legit orat. pro Sest. & eodem Cos. togam p̄textam fuisset adeptus, ep.11.l.2. ad Q. fr. Cæsarianus ante fuerat, & tunc Pōpeianus erat ep.1.l.9. & tū Cicero togam prætextam illi texi audiebat, epist.16.l.2. fam. quasi cuperet iterum Cæsarianus esse: unde nunc incōstātem uocat. Beneficio) in mea salute ep.6.l.6. fam. Diligebat) ep.16.l.2. Metuer̄ cœpit) ep 8.h.l. Somnū) ep.6.&.12.l.9. Eadem causa est) ut somnum capere non possis. Remunerere) longis epistolis obtunderes.

In Epist. 2. *Mihi uero omnia gratata: etc.*

σχόλια

GLADIATORIBVS suis) ep.13.l.7. Illũ) Cęsarem. Velim) tm̃ abest, ut uerear, ne quẽ offendant. Ad te) dedi. Dar) ad Cęs. Ipse) Cęsar. Balbus) ep.3.l. 7. Earũ) mearũ literarũ ad Cęsarẽ scriptarũ. Fore) in his literis ad Cæsarẽ scriptis. Qui magis) al. q̃ magis, & tũc legit sine interrogatione. Hortaris) in quo quid sentias, ostẽdis. ep.7.h.l. uel potius ep.12.l.9. Factorũ) in Consulatu præsertim. Dictorũ) semper. Scriptorũ) p̃sertim in libris de Rep. ep.1.l.6. & ep4.l.10. Honestum) quod solum bonum esse in illis libris disputaui ibid. Existimẽ) qui inuit⁹ in eam causam descendo ep.sup. Nostro ami co) Pompeio. Reliquit) ep.10.l.7. Domi tuę) Romę ep. 13.l.7. Perditissimis hoĩbus) qui de te crudelissime cogitant ep.6.l.11. uel Cęsarianis, qui te, & alios expellent. Hominis) Pompeij. Ægrotantis) ut paulò ante bellum ciuile in Cãpania. Paterc.l.2. Plutar. in uit. & epist. 25.h.l. Euocati) à Põpeio. Diripiẽdam) Cęsari ep.14..l.14. fani. Non in ipsa urbe) sed in prædijs, ut in Formiano, ep.21.l. 7. Etsi nunc sunt) nobiscũ. Non erũt) his municipijs relictis epist. sup. Capuæ) quæ altera Roma est. Philip.12. Luceriæ) erimus, ut uult Pompeius, ep. sup. quæ in Apulia est inanissima Italiæ parte ep. seq. Relíquemus) ita cẽsente Põpeio ep. su. Afraniũ) ep.24.l.7. Petreiũ) M. Petreiũ uirũ Prętoriũ & ipsum Põpeij in Hispania legatũ. Paterc. Labieno) ep.11.l.7. de q̃ Lucan.l.5. fortis in armis Cęsareis Labien⁹ erat, nũc trãsfuga uilis. Hic tu in me illud desideras. nihil de me dico: alij uiderít. hic q̃dẽ quę est) hic aliq̃d uel græcũ, uel latinũ uideť deesse, nisi uelis uerba cõiũgere, & ita interpretari: hoc loco tu dignitatis illud, quod deest Labieno, in me desideras, cupisq; me rõ nẽ dignitatis meę h̃re: sed de me, inq̃t Cic. nihil dico, alij uiderint, uerũ quæ dignitas hic esse põt? Estis) ep.13.l.7. Boni). i. lauti ep. sup. nulla igiť habetur ratio huius digni-

tatis à uobis,& tñ tu eã in me desideras. Quis)amicorũ. Tum) quum Põpeium sequi cogitabamus.i.belli initio. Ostẽdit)quasi ostẽtauit se idẽ facturũ? Vibulliĵ)ep.22.l. 7. Põpeiĵ lr̃is)lr̃is ad Põp.à Vibullio scriptis.sic ep.22. l.7. in literis.n.quas scripsisset Põpeius, nescio q̃ pacto cognosci posset, quid Vibullius de Põpeio existimaret. διπλῆ)signũ,nota illic à me apposita,q̃ indicet scriptum esse ambiguũ,& διπλῆν τινα τὴν δύναμιν ἔχειν. Videbis) ex uerbis accuratius cõsideratis. Cneo nr̃o) Pompeio. Existimet) quãuis sit familiaris ep.22.l.7.& ep. lõga ad Lentul. Emori)ep.21.l.7. Neminẽ)q̃ Pompeium. Sed non ita nõ meo iudicio spem de salute Reip.) nullus penè sensus ex hisce uerbis elici põt.Quare legi fortasse ita possit: sed nõ ita,ut in meo iudicio spem de salute Reip. ut sit q̃dam ἀποσιώπησις hoc modo: ego plurimi facio Põpeium, sed nõ ita, ut in meo iudicio spem de salute Reip. ponã,& illũ oĩno sequẽdum putẽ.uľ sic:sed nõ ita:nõ, meo iudicio.spem de salute Reip.i.sed nõ est ita,ut scribis Attice: non,inq̃,meo iudicio, spem de salute Reip. in eo ponẽdam. uel,sed non tñ in eo iudico spem de salute Reip. Significas) significare mihi uideris ep.12.l.9. Solebas)quum me admonebas, ut me integrum seruarẽ ep. 24.l.7.& ne me fugę darẽ ep.21.l.7. Ille) Põpeius. Partes cedẽdum)mihi q̃que Italia:quum ego nondum quid mihi in mẽtem ueniat,explicarim ep.seq. Reip.)cui manens in Italia fortasse aliquid opis ferre potero. Quòd si Pompeium sequar, nihil ꝓficiam apud eos, qui meum consilium cõtẽnunt. Liberis meis)ep.16.l.2.fam. & ep. 16.l.8.fam. Neq; rectũ,neq; honestũ)propter Põpeianorũ insolentiã ep.6.l.11.nã Põpeium sequi sp rectissimũ iudicauit ep.2.l.4.fam. Poteris)tu Cicero. Vider̃)in Italia manẽs. Tyrãnum?)Cęsarem? Audiam) quod etiam maius uideri solet ep.9.l.4. fam. Socrates)qui seruiente sua ciuitate,fuit ipse quodãmodo liber ep.16.l.9.fam.Triginta tyrãni)Iustin.l.5. Nõ extulit) ἀπιὼν οἴκαδε, ut inq̃t

Plat. in apolog. Causa) fortasse ad uxorem pertinens. XIII. Cal.) Mart. Inflāmarā) ne legi à quoquā posset. solent etiā cōscindi ep.21.l.5. fam. & ep. 26.l.7. fam. ad Pompeium) Luceriam ep. sup. Profecturus eram) ut iusserat. ibid. Si de bello) ageř. Videro) an ꝑficisci debeā.

In Epist. 3. Maximis, & miserrimis rebus etc. σχόλια

QVVM coràm tecum mihi deliberādi ptās non esset) quum tu Romę, ego in Formiano sim ep. sup. Tuo cōsilio) ep.16.h.l. Suspicor) ꝙ Luceriā copiæ oēs contrahanť ep.1.h.l. Putes) nā re nondum explicata, cedendum putabas ep. sup. Merita) ep.10.l.3. fam. Familiaritasq́;) ibid. Causa) optima ep.23.l.7. Illi⁹) Pōpeij. Optimoꝝ) ep.1.h.l. Vnius) Cæsaris. Significat) ut per literas. ep. sup. & per amicos ibid. & ep.19. & .21.l.7. Tute scis) ut autor huius rei ep.5.l.4. Tēpestatis) belli. Prouisum) ep.6. & .16.l.4. Ei) Cęsari. Sit habēda) ne id faciat, ꝙ laboret, ne oēs absim⁹ ep.15.l.7. & ne postea nos decipiat. Sit ne uiri fortis) hæc θέσις est quędā ep.3.l.9. Honoribus) ut ꝑtura, & cōsulatu. Imperijsq́;) in ꝓuīcijs prętertim. Vsus sit) ut ego. Gesserit) ut ego Romę, & in Cilicia. Sacerdotio) Auguratu. Præditus) ut ego ep. 4.l.15. fam. Non futurus sit sui iuris) sed in unius ptātem casurus. Subeundūq́; periculum sit) ꝙ discedēs ab urbe dixit, eodē se habituꝝ loco, qui remāsissent, & qui in castris Cæsaris fuissent. ep.23.h.l. Nihil actū est) ep. sup. Contra cōsilium) ep.6.l.6. fam. & Philip.2. Istum) Cęsarem. Ille) Pōpeius. Legibus) Cæsaris ep.16.l.2. Per uim) ep. lōga ad Lēt. Cōtra auspicia) ep.9.l.2. & orat. de Resp. Autor) quum eas ꝓbauit ep.16.l.2. Gallię ulterioris) nā citeriorē, & Illyricū Vatinia lege acceperat. Suet. Adiunctor) suffragātibus.n. socero, generoq́; Gallias elegit. Sueton. Gener) Iulia Cæsaris filia uxore accepta ep.17.l.2. In adoptando P. Clodio) dum P. Clo-

dius à P. Fonteio adoptaretur orat. pro dom. Augur) auspex legis curiatæ ep.7. &.12.l.2. Restituendi) orat. post reditum. Retinēdi)ep.15.l.3. Prouinciæ) Galliæ. Prorogator)in quinquēnium epis.3. &.6.l.7. Absentis) Cæsaris. In oībus)ut in supplicationibus, in decem legatis,in stipendio,in legione,& aliјs rebus ep.7.l.1. fam. & orat.de prouinc. Consul. Tertio cōsulatu) quē multos mēses sol⁹ gessit. Liu.l.107. & Dion.l.40. Defensor Reip.)tunc.n.optimatium partes defendebat.Dion. ibi. Contendit)ueritus,ne Cæsar uel sibi collega daretur,uel moleste ferret,si spret⁹ uideretur.Dion.ibid. Decē) oēs Tribuni pl.ferrēt)ep.3.l.7. Absentis) Cæsaris. Idē ipse)Pompeius. Lege quadā)& quidē secus lata,sed postea correcta. Sueton.& Dion.l.40. Marcoq; Marcello Cos.)cum Ser. Sulpitio ep.21.l.5. Finiēti) sua snia ep. 8.&.13.l.8.fam. Restitit)quum legem suam correxisset. Suet. Sed ut hæc omittā)ἐπανάληψις. Ab urbe discessu) ep.10.l.7. Turpissima)ep.17.l.7. Fuga)ep.10.&.12.l.7. Conditio)ibid. Cōditiones)quę à Cęsare ferebant.ep. 11.l.16.fam. Recuperabit)Pōpeius. Parati)ep.19.lib.7. Amissus)ibid. Patefactum)amisso Piceno. Traditaę) ep.11.&.19.l.7. Nulla causa)imo causa erat, & quidem optima,ep.23.l.7.uel igit nulla causa, qm̄ nullā rem sua ui efficit,cuius dicit causa,lib.de fato:uel,nuda causa,legat. Apulia)& in eā Luceria ep.1.h.l. Inanissima) forƒtasse ꝑpter loca calidiora,& grauiora.Varr.l.1.cap.6. de re rust. Maritima opportunitas)ꝑpter Brundusium ep. 14.h.l. Inuite cepi)ep.15.h.l. Sine causa)quum nulla esset causa.paulò ante. Ordinū)ep.7.l.7. Multitudo)ep. 3.l.7. In alterā partem)Cęsaris ibi. Cupidi) ut dānati, & perditi ibid. Ipsi)Pōpeio ep.15.h.l. Nihil)nullū maius negotium ep.11.l.16.fam. Habui) suscipere uolui ibi. Vidi)alia ratio,ibid.& alia ep.2.l.7. Eum)Pōpeium.al. eā,ut eam fugā exponas,ne dicere uideat,sequor eū cum illo,quum de eodem loquat. Quonāę) ep.20.l.7. Illo) Pōpeio.

Pompeio. Nō)sequar,uel ibo. Profecturus) ut ep.sup. al.pfectus,ut ostēdat,iam tum F ormijs discessisse,ut ad Pompeium pficisceret,sitq; locutio,qualis illa Plauti in Aul.nunc q̄ profectus sum,ibo ep.7.l.5.& ep.15.h.l. Cognoui)ep.15.h.l. Luceriam)ad Pompeium ep.1.h.l. Infero mari)ep.3.l.9.me.n. maritima ora hēt ἐπισκοπον. ep. 10.l.7. Incerto cursu)quum nesciam,quà illū persequar ep.20.l.7. Hyeme)mēse Feb. Nauigādum est)quū terra tutò per Cæsarem ad eū peruenire nō possim. Cū fratre)cū Q.fratre nauigādum est? Filio)meo. Illius)Cæsaris. Cæterorū)fortunas. In nobis)qui sumus optimates. Populare) nā mea persona semper ad improborū ciuium impetus aliquid uisa est habere populare ep.25.h.l. Fasces)& lictores ep.9.l.7. Ad illū)Pōpeium. In hac parte)Cæsaris. Cinæ)L.Cornelij Cinnæ quater Cos. Dn̄atione)dn̄ante Cina,inqt Patercul. post Marij mortem maior pars nobilitatis ad Syllā profugit.Philipp⁹) L.Martius Philippus cōsularis,& orat.in Brut. L.Flaccus)L.Valerius Flaccus consularis,& Senatus prīceps. Liu.l.83. Q. Mutius)Q.Mutius Scæuola Pōtif.Max. Huic)Q. Mutio Scæuolæ.Cecidit)L.enim Damasipp⁹ Prætor ex uolūtate C.Marij Cos.illū in uestibulo ædis Vestæ trucidauit,Paterc.& Liu.l.86. Id fore)ut interficeret. Hoc malle)restare, & īterfici. Afr Thrasibulus) cēsuit,qui,ut patriā liberaret, armatus ad patriæ mœnia accessit.Prob.in uita.& Iustin.l.5 Certa)al. Certe. Et) & est certa ratio.alij tn̄ coniunctionē,&, delent. Amicus) Cæsar. Triūphum) ep.3.l.6. Periculosum)ne irascat, & se totū repudiari putet ep.2.l.9. Inuidiosum)ut accipere à tyrāno,q̄ nihil fœdi⁹ ibi. Pōt?)secus? Hęc) ut manēdum sit. Illa) ut fortuna cōiungenda esse uideatur.supra.Nauis)ep. seq. In Caieta)ep.7.l.14.Et Brundusij)igit in utroq; mari. Nuncij.)ut C.Messius,& alij ep.15.h.l. In Caleno)Calib⁹ ibid. Corfiniū) ibid. Nō puto) neq; ego, neq; reliqui ibid. Cneum) Pompeium.

Domitiũ relinquat) obsessum. Scipionẽ) ep.4.l.7. Fausto) ep.9.l.4. Placere) insolẽs uerbũ ut ad Coss. scriptũ, quod tñ in epistola Põpeij.17.h.l. non legit, quũ de hac re loquit, quãuis postea dicat: placitũ est mihi. Quare dicẽdum est Ciceronẽ uel ex alia epistola sumpsisse, uel in ea scriptũ ita audiuisse, certe credidisse, præsertim quũ & illud diuersum sit, ꝙ hic duas cohortes, ille. XIIII. Brundusium ꝓmissas scribit. Cõsule) al. Coss. Consulibus, quod mihi sanè quidẽ placet, ꝙ ἐμφατικώτερον sit dictũ: legionẽ in Siciliã sibi placere à Coss. duci Põpeius scripserat ad Coss. quãquàm ita, alter in Siciliã ꝓficisceret: sed, ut dictũ est, Cicero illam epistolã nondum uiderat, & hoc loco rẽ amplificat. Afranium) ep.24.l.7. Pyreneo) qui ꝓsidijs ab Afranio tenebat. Trebonio) C. Trebonio Cæsaris legato. Cęs. hic Tribunus pl. fuit. ep.8.l.4. Fabium) ep.3.l.7. Capuã) ep.15.h.l. Luceriã) cõtra Pompeium ep.1.h.l. Leptam) ep.17.l.5. Literas) 15.h.l. Scripseram) ep. sup. Exquirens) ut supra.

In epist. 4. Dionysius quidem tuus etc.
σχόλια.

DIONYSIVS) ep.4.l.7. Dederas) ep.8.l.7. Superbũ) ep.16.l.7. Fortuna) aduersa. Cui) Dionysio. Honos) honoratior. n. fuit apud me, q̃ apud Scipionẽ Panætius ep.14.l.9. Hominis) Dionysii. Subdoceri) dum existimabam uagos nos fore ep. 24.l.7. Dicęarchũ) ep. 2.l.2. Aristoxenũ) ep.32.l.13. Loquacissimũ) ut hoiem Græcũ ep.[illegible].l.7. Minime aptum ad docẽdum) ut furenter irascẽtem. ep.1.l.6. Sed est memoria bona) ἀνθυποφορά. Dicet) ipse Dionysius, quum fuerit expertus, me nõ obliuisci iniuriæ. al. decet. Nemini) respõdi. Semper. n.) respondi, recipiam & est μίμησις, quã refert uerba, quibus utebat in respõdendo. Suscepta causa) alterius. Hic mihi) negauit. Precidit) ep.16.l.10. Nauem paraui) in Caieta, & Brundusii ep. sup. & ep.13.h.l. Tñ expecto) &

si nauem paraui. Cōsultationi) ep. sup. Sulmone) ep. 17. h. l. C. Attiū Pelignū) al. C. Actium Pelignum. Cęs. l. 1. de bel. ciu. Antonio) M. Antonio ibid. Quinq;) septē scribit Cæsar ibid. Q. Lucretiū) ibid. Scis) scire potes; ut ep. 2. l. 4. Cneū) Pōpeium. Ire Brūdusium desertū) q̄ Scipionē pręmiserat ep. sup.

In Epist. 5. Cum ante lucem VIII. Cal. etc.

σχόλια

OCTAVO Cal.) Mart. Literas) superiores. Venit) & paulo post discessit ep. 10. h. l. Dionysius) de quo sum questus ep. sup. Furiose) furēter ep. 1. l. 6. Certior) sui terroris. cęcior, fortasse magis placeat. Eum) Dionysium. Isse) abijsse. πολλὰ μάτην KAEPECCINECHE ἐραθυμεῖν δῆτα) etsi mihi uidet̄ ἀδύνατον, has literas prorsus, ut apparet, cōfusas, & perturbatas in suū locum quasi restituere, conabimur tn̄, & tentabimus, quod alij fortasse postea efficient. ut nunc est igit̄, ita legi posse cēdimus: πολλὰν ἄτην κεφαλῇ ἧ ἕνεκε ῥαθυμεῖν δῆτα: multum detrimētum capiti suo ꝓpter pigritiā certe: id quod Ciceronis uerba, quæ sequunt̄, declarare possunt. solet enim quādoque quasi interpretari, ut ep. 4. l. 9. ἄτη porrò κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει, ut ait Homer. Iliad. T. Suo capiti (ut aiunt)) eueniant, ut sit prouerbiū: Terēt. act. 3. Sc. 1. Hecyr. uel aiunt, qui illum audiuerunt: & tunc, dixisset suo capiti, legendum esset. Sed meam mansuetudinem) sed ò meam mansuetudinem, quæ tanta fuit, ut ad eum etiam scripserim uel, retinebo. Ad illum) Dionysium. Pollicem) ep. 44. & 45. l. 13. Illius) Dionysij. Corfinię si) epist. 3. h. l. M. Curio) ep. 2. l. 7. Tironemq;) ægrum ibi. Ei) Tironi. Petij) ep. 6. & 9. l. 16. fam. Eroget) Curius. al. roges, ut totus locus ita legatur: &, ei siquid opus erit in sumptum, roges.

In epist 6. Obsignata iam epistola, quam etc.

σχόλια

EPISTOLA) superior. C. Sosius) ep. 1. l. 9. For

mianum) ep.2.l.7. M. Lepidum) ibid. Vicinũ nostrum) in Formiano, ubi συνδημερεύομεν ep.9.h.l. Cuius) M. Lepidi. Quæstor fuit) in cõsulatu, ut nos putamus. Consulem) Lentulum ep.15.h.l. Exẽplum) quod statim sequit. Attulit) M. lepido, & nobis, Mihi) Pompeio. L. Domitio) ep.12.l.7. VIII. Cal.) XIII. Cal. ex ep.15.&.20.h.l. legendum esse, quiuis uidere poterit. Nunc, ut ego non sciebam sua spõte intelligere: scio quanti Reip. intersit) nos & ex coniectura, & ex ueteribus libris ita legimus: Nunc, ut ego non scribam, tua sponte te intelligere scio, quanti Reip. intersit. Sed tu) Lẽtule Cos. Supposuit) Pompeius. Ego) Cicero. Ad te) Attice. Imperatoris) Pompeĳ. Aduentu) Pompeĳ. haud tñ magnopere repugnem, si quis oĩa hęc ad Cęsarẽ referat. Spero etiã etc.) ita perturbatum uideo locũ, ut uix sperẽ sensum elici posse, donec tñ melius inueniam, ita uelim legere: spero etiã, qm̃ adhuc nihil uobis obfuit, nihil mutasse: negligentia hoc: quod quũ fortiter, & diligẽter, tum etiam mehercule (modo. n. audiui quartanã à te discessisse) moriar, si magis gauderẽ, si id mihi accidisset: quæ uerba sic libet interpretari. Spero etiam) bene de Põpeianis. Vobis) tibi, & Sext. Peduceo, ep.12.l.7. nobis tñ in oĩbus ferẽ libris leges. Obfuit) quãuis Põpeiani crudeliter cogitẽt, ep.6.l.11. Nihil mutasse) sed Romæ mansisse. al. nihil unitasse: quod uerbum si usitatum sit, maxime placeat. i. nihil cum Põpeianis cõiunxisse. Negligẽtia hoc) factũ est à uobis, hinc pauló post, diligẽter, quasi ἀντίθετον. al. nec tegẽtia hoc, quod an defendi possit, alĳ uiderint. Quod) eo, quod egisti. uel ꝓ te curasti. Fortiter) hinc fortis dicitur ep.2.l.7. Diligẽter) hinc diligẽtia ep.5.l.7. Mehercule) hic uel ἀποσιώπησις est. curasti tẽperate, ep.9.l.6. ut aliquid gręce desiderat, ut fortasse σωφρόνως ἀσιτήσας, cõtinẽter cibo abstinuisti ep.5.l.14. Audiui) sed falsum ep. 2.l.9.& ep.15.l.10. Quartanã) ep.2.l.7. Discessisse) decessisse ibi. Nõ esse ęquũ) iocat: quasi uero illa quartanã

posset abijcere. Habere) quartanã, in quã delapsa fuerat ep.5.l.7. Tironem) ægrum Patris relictum ep.2.l.7. Ab altera) quartana ibid. Curium) ibi. Rogaram) ep.6. & 9.l.16.fam.

In Epist. 7. Vnum etiã restat amico nostro etc.

σχόλια

AMICO nostro) Pompeio. Domitio) Corfinij obsesso ep.3.h.l. Nemo dubitat) ep.15.h.l. Nõ puto) &, si prius putabã ep.3.h.l. Talem ciuē?) Domitium? Eos) ut P. Lētulum, Vibullium Rufum, Sext. Quītiliũ Varũ, L. Rubriũ, & Domitij filiũ Cęs.l.1.de bel.ciu. Ipse) Domitius. XXX?) & amplius Cęs.ibid.sed XI. Domiti9 ipse, Vibulli9. XIIII. Hirrus. V. uidet̃ confecisse ep.12.h.l. ex quibus XIX. suas uocat Põpeius ep.17.h.l. Deferet) Domitium Põpeius. Pertimuit) Põpeius. Sentias) quũ me horteris ep.2.h.l. Quē fugiam) Cęsarem. Non habeo) quum qua sequi debeo, nesciam ep.20.l.7. Meum) dictum. Istis) Cæsarianis. Illo) forti, & magno. Hoc) qui est ἀστρατήγητος. ep.12.l.7. Nostra) copias nostras. ibid. Tradidit) simul cũ urbe ibid. Patriã) urbē Romã, Reliquit) ep.10.l.7. Italiam reliquit) Italiam relinquere cogitat. Malui) uinci. Victus) propē uictus, ut dicebã. Quod superest) à me dicēdum. Ista) quæ fiunt à Cęsare. Nunquàm timui) ꝙ ista factum iri à Cęsar̃ nunq̃ putaui. Istum) Cæsarem. Memet ipso) ꝙ neq; in otio, neque in literis, neque cùm meis esse potero. Philotimum) episto.4. lib.2. Viatico) ad hanc fugam parando. Moneta) officina monetæ, ubi pecunia permutatione solet accipi. Nemo) debitorum episto. 16. lib. 7. Oppijs) fœneratoribus, ut conijcimus ex episto. 12. l.7. & epist. 5.l.10. Tuis contubernalibus) uel propter Oppium Attici conuiuam, episto. 4. lib. 12. uel quòd Atticus sæpe cum his esset, cum fœneratoribus fœnerator, certe fœneratoris hæres episto.20. lib.3. Opposita) ad ea, quæ dixi. alij, apposite.

In Epist. 8. O rem turpem, & ea re miserã: etc.

σχόλια

EA re) q̃ turpis est. Miserum, quod turpe sit) ubi uirtus est, ibi miseria esse non potest: & contra malum, & miserum, quod turpe est l.5. de finib. & parad.2. & epis. 4.l. 10. Aluerat) Pompeius ep.3.h.l. Timere cœperat) ep.1.h.l. Nullam probarat) q̃m addidit illud, ut Cæsar de his oppidis, quæ occupasset, prȩsidia deduceret, quod Cȩsari iniquum est uisum ep. 13.l.7. hinc Patercul. scribit, nihil relictum à Cæsare, quod seruãdæ pacis causa tẽtari posset: nihil receptum à Pompeianis. Nihil ad bellum paratum) ep.12.&.19.l.7. Reliquerat) ep.10.l.7. Culpa) sua, cui ne Picena quidẽ fuerint nota epist.12.l.7. Apuliam) inanissimam Italiæ partem ep.3.h.l. ἀπροσφωνήτους) non salutatos. Consilij) relinquendȩ Italiæ. Literæ Domitij) ep. 6.h.l. Ad illum) Pompeium. Ipsius) Põpeij literæ. Consules) ut ep.3.h.l. uel Cos. ut ep.6.h.l. τὸ καλὸν) honestum epist.10.l.7. atq; hoc præsertim, ut Domitio subueniret ep.3.7.&.15.h.l. Ei9) Pompeij. Ille) talis, magnus. Vir) Pompeius. Esse debuit) & esse uidebat ep. sup. πρός ταῦθ᾽, ὅτι χρὴ, καὶ παλαμάσθω, καὶ πᾶν ἐπ᾽ ἐμοὶ τεκταινέσθω. τὸ γὰρ εὖ μετ᾽ ἐμοῦ) ad hæc, quoniam oportet: uel, ad hoc, quod opus est, & dolose machinetur, & quiduis in me moliatur. rectum.n. mecũ. hoc est, Cȩsar quidlibet cõtra me tẽtet: nihil curo, quoniam, quod honestum est, sequor ep. 1.l.6. locum integrum ex nescioquo scriptore refert Suidas, quem tamen Aristophanes in comœdiam, quæ ἀχαρνῆς inscribit, non integrum transtulerat. Ille) Pompeius. Tibi) elegãtia. πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ) multam salutem honesto, ut loquitur episto. ultima lib.7. fam. prouerb. longum ualere iussit. Dicens) λέγων. Brundusium) episto.4.h. lib. Re) Pompeij fuga. Eos) episto. supe. Tradidisse) Cæsari. Cæs. lib. 1. de bel. Ciu. Plura non scribam) al. plura scribam.

In Epist. 9. Epistolam meam quòd peruul. etc.

σχόλια

EPISTOLAM)ad Cæsarē scriptam ep.2.h.l. Eum præsertim hominem)Cęsarē glorię cupidum. Eā) sapiētiam. Quum eum)al.q̄ eum.legi potest, qua eū, ut paulò post. Quà autem est)qua autē epistolæ meæ parte scriptum est id,quod sequit. Aliquid impertias tēporis)tu Cęsar. atq; hoc, & reliqua ferè oīa postea etiam scripsit ep.13.l.9. Non est)al.non ut. Meo officio)erga Pompeium epis.11.l.7. Cogitet) Cæsar. Expertē belli) nullo maiore negotio suscepto ep.11.l.16. fam. Probo)in illa dūtaxat epistola. Recitari)& in publico ꝑponi. ep. 2.h.l. Ille ipse)Pompeius. Eundem)Cæsarē. Scribēs) ep.15.l.7. Proposuit)ita dedit,ut proponeret ibi. In qua est)quod sequit. Pro tuis rebus gestis amplissimis)uerba Pompeij ep. 24.l.7. Amplioribus'ne?) ut Pompeius diceret,amplissimis. Suis) ipsius Pompeij. Vos duo)tu, & Sext.Peduceus ep.12.l.7. Tales)tam graues,& communi noīe fruentes ep. 6.l.4. Ad quintum miliariū)procedere obuiā cogitatis. Quid nunc ipsum)al.quod nūc ipsum.s.facitis,uel paratis.&, nunc ipsum, hoc ipso tempore,interpretari potes ep.3.l.7. Vnde) nōne ex bello ciuili? Recipienti)Cęsari. Ille) Cæsar. Peccamus?) ego Atticus,Peduceus,& reliqui,obuiam Cæsari procedentes? Minime uos quidem)peccatis, tempori seruientes. Posset)nisi obuiam ꝓcederetis.Tunc.n.constans uoluntas neutrius sequēdi cognosci posset, nunc simulatio uideri poterit, sed non ita,ut distingui possit. S.C.) quib⁹ Cæsar ornet. Apertius)scribo. Prid.Cal.)Mart. ep.15. h.l. γενναῖον)generosa. Consilia) ut ep.2. uel.11.h.l. Lepido)ep.1.h.l. συνδιημερεύομεν)diem conterimus ep.1.l.9. simul quotidie sumus,ut uicini,ep.6.h.l.& ep.11.&.21.l. 7. Nunq̄ placuit)epis.1.h.l. Tullo) L. Volcatio Tullo ibi.Q. uero Tullo,nō Tullio,sit legēdū,ostēdit. Horat. od.8.l.3. Cōsule Tullo. Multo minus)placuit. Illius)

Pompeij. Ab alijs)ad quos mittunt, quũ nihil ad nos à Pompeio scribat. Sed me)quem custos urbis uult ali quid me dignum defendere ep.3.l.7. Illorũ) Lepidi, & Tulli. Sentētiæ)de nõ exeundo. Minus multa)q̃ ego, qui Remp. conseruaui, quum illorũ forte factum nullũ extet ep.22.h.l. Mouet)ad sequēdum Pompeiũ,ut hortari uideris, ep.2.h.l. uel potius ad manēdum ep. 12.l.9. & uerba ipsa ita postulant: illorũ sentētiæ minus mouebant,sed tua autoritas mouet. Affert)quũ multa disputas huic sñiæ cõuenientia ibi. Alterũ)Cęsarē. Plausus) ex clemētię specie. Fœdissima causa)ep.10.l.7. Alterũ) Pompeium. Offensiones)ex negligētia. Optimā?)ep. 23.l.7. Inimicorũ)ut L.Domitij, P.Lentuli. Vibulij Rufi,& aliorũ,q̃s Corfinij captos dimisit incolumes. Amicorũ?)eorundem.ἀντίθετον. Debemus)propter merita erga meam salutem ep.3.h.l. Talibus uiris)Domitio,& reliquis. Balbus)ep.11.h.l. & ep.32.l.10.fam. Minor) nã & maior erat.paulò post. Occulta uia)ne intercluderet à Pompeianis. Lentulum)L.Lētulum Balborum amicum ep.24.h l.& eũ,quem propter æris alieni magnitudinem spe exercitus,& prouincię moueri posse Cęsar sperabat. Cos.)ep. 13.l.7. Missu)al. iussu. Cui persuaderi posse non arbitror,nisi erit cõuentus) iocus in Lentulũ, qualis Plautinus in Cõgrionē in Aul. te scio facile abstinere posse,si nihil obuia,est,perinde ac si dicat:si cõuentus erit, arbitror posse persuaderi. & sanē Balbus illum quidem in Italia non cõuenit,sed proximo anno ad Dyrrhachium castra hostium ingressus, locutus est cum eo dubitante, quanti se uēderet. Patercul. Idem) Balbus. Id credo)ut assequeretur. Id nõ credo) ut rediret in gratiam. Clemētia)qua cõseruator inimicorũ existimat,sed insidiosa. ep. 25.h.l. Illam crudelitatem) ut Pompeium interficiat ep.21.l.7.& ep.4.l.9. Maior)minoris patrus. Plin.l.5.cap.5. Poterat uenisse) ep.15.h.l. Legiones Luceria)al.legiones XI.Luceria. τέρας)mõstrũ,Cæsar. Vi

gilātia) ep.2.h.l. Celeritate) ep.20.l.7. & ep.9.l.16.

In Epist. 10. Dionysius cum ad me præter etc.
σχόλια

DIONYSIVS) episto.4.l.7. Venisset ep.5.h.l. Quid haberet in aïo) de docēdis Ciceronibus ep.4.h.l. Inuito) ep.16.l.7. Numis) aliĳ nominib⁹, ut loquit̄ Verr. 7. & in Topic. Diem) soluēdi. Magistrum Ciceronū) ep.4.h.l. Ingratum) ibid.

In Epist. 11. Quod me magno animi etc.
σχόλια

CONSISTIT consilium) confirmat̄ consiliū. nam cum penè cōstitui, quod sit faciendum, leuat̄ cura. al. constant cōsilia. Nil explicat̄) ut in desperatis, quib⁹ etiam Hippocrates uetat adhibere medicinā ep.14.l.16. Lamētari) quod quasi quiddam tertium est inter spem, & desperationē. Illud) quod licet. Totos dies) facio, la mentor. Proficiam) lamētando. Dedecori sim studĳs) si lament̄, hoc est, secus, ac philosophia, quę est animi me dicina, iubet, faciam. Literis nostris) interioribus ep.34. l.7. fam. al. in studĳs, ac literis nostris cōsumo oē temp⁹. Quod etsi absurdum uideri nō debet, uirꝝ totū literis deditum illis etiam Reip. tēporibus studuisse, p̄sertiꝫ quū nullum maius negotium suscipere uoluisset, ep.11.l.16. fam. & in extrema hac epistola librū ab Attico repetat: prior tñ distinctio mihi magis placet. Illius uiri) τοῦ πολιτικοῦ, Reip. moderatoris. Nostris libris) de Rep. Tibi) q̄ libros laudādo aīos mihi addidisti ep. 2.l.7. Quò) ad quem finem. Scipio) Africanus loquitur epist.15.l.4. Moderatori Reip.) τῷ πολιτικῷ. Illum) moderatorem Reip. Effectorem) al. perfectorē. Cneus) Pōpeius. Cogitauit) ut ἀπολιτικώτατος, ep.25.h.l. & ep.10.l.1. Vtroq;) Pompeio & Cæsare, ep.5.l.10. Ille) Pompeius. Reliq̄t) ep.10.l.7. A primo) biennio ante ep.12.l.9. In Italiam)

quam ſimul & urbem fame ſuffocare cogitat ep.6.l.9. Appetitur)à Pompeio.ibid.eius.n.animus Syllaturit ep. 12.l.9. Cupientibus) ſpe proſcriptionis ep.6.l.11. Inter eos)Pompeium,& Cęſarem. Cõuenire?)conueni re po tuiſſe? Hodie)cœpto iam bello,nedum ante bellũ. Poteſt)fieri pactio,niſi uterq; regnare uelit. Neutri)neque Pompeio,neq; Cæſari. σκοπὸς),ꝓpoſitum, ſcopus,ut ep. 18.l.2. Ille)qui moderatori Reip. propoſitus eſſe debet. προθεσπίζω)uaticinor.hinc uaticinationẽ uocat ep.16.h.l. Illa)Caſſandra. Cui nemo credidit) ſic Poeta ora Dei iuſſu nõ unq̃ credita Teucris. Iãque mari magno) iãq; mari magno claſſis cita texitur,exitium examen rapit,ad uenit,& fera ueliuolantibus nauibu' cõpleuit manus litora.uerſus, quos inſtante bello Troiano Deus incluſus corpore humano nõ iam Caſſandra loquit.l.1. &.2. de Diuinat. Secus)atq; Caſſandra.ἰλιάς)Ilias,ilias malorũ prouerb.quo de,præter ea,quæ ab alĳs dicũtur, ita ſcribit Demoſthenis interpres ἐν τῷ παρὰ πρεσβείας λόγῳ κακῶν ἰλιὰς ἀπὸ τῶν ἐν τροίᾳ κακῶν ἡ παροιμία, ἐπὶ τῶν τὰ δεινότατα πασχόντων. φησὶ δὲ ὁ γενέθλιος, ὅτι ἐνήλλακται ἡ πτῶσις. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, ἰλιάδος κακά. Domi)in Italia. Sumus)alĳ Ruri,alĳ Romæ. Vnà)cum Pompeio. Tranſierunt)mare ep.16.h.l. nam Cicero trãſiiſſe putabat. Alterum)Cęſarem. Nos)metuimus. Vtrunq;) Pompeiũ, & Cæſarem. Remanſimus?)in Italia? Tibi)admonẽti, ut me integrum ſeruarem ep.24.l.7. Occurrimus) Pompeio,quicum ut eſſem,nõ contigit epiſt.15.h.l. Rectius) nam ceder̃ neq; rectum,neq; honeſtum putaui ep.2.h.l. Conculcari)ep.6.l.9. Vtriuſq; mancipĳs) pſertim Pompeĳ,qui ſeruos,& paſtores armauit. Cæſ.l.1. de bel.ciu. Proſcriptio)epiſt.6.l.11. al. irruptio.Luceriæ)epiſt.25.h.l. Vniuerſę)Italię.al.uniuerſe. In cõfligẽdo)al.i obligãdo. Vtriuſq;)Põpeĳ,& Cæſ. Qđ ſæpe) ſcripſit id, qđ ſępe ſcripſit. Quieti)nullo maior̃ negotio ſuſcepto ep.11.l.16. fam.Balb⁹ minor)ep.9.h.l. Mãdata)à Cęſar̃ ad me at-

tulit. Iter)occultum ep.9.h.l. Prꝫmiorumq;)prouinciꝫ ibid. Transmissuꝝ)mare.alīj transmissum.s.à Pompeio. Epistolaꝝ)quæ deinceps sequunt. Misit)alterā Luceria,alterā Brundusio. Misi) ut pollicitus fuerā ep.1.h.l. Brundusium) quò Pompeius iuit ep. 4.h.lib. Aliquid) accidat. Parthicis reb⁹)quaꝝ causa olim cōciliati sunt ep.2.&.24.l.7. uel quæ cito finiant ut incursiones poti⁹, q̄ bella. Velim)scribas. Frequētes)boni ep.1.h.l. Non prodire) ꝙ quiescas. Afferri)ab eo, quem tūc ego ad te misi ep.10.l.4. A Demetrio Magnete ad te missum) quē Demetrius Magnes ad te misit ep. 16.h.l. περὶ ὁμονοίας) de concordia ibid. Quam causam)de concordia,& pace ep.11.l.9.

In Epist. 12. Quint. Fabius ad me uenit etc.

σχόλια

PROCOS.) Pompeius enim ex Marcelli Cos. autoritate ad legiones, quæ apud Luceriam erant, cum imperio missus fuerat.Oros.l.6. cap,15. Imp.) adhuc.n. Cicero erat cum imperio. Q. Fabius) fortasse Quint. Fabius Sanga,Sallust.in Catil.uel Q. Fabius M.Fabīj frater,ep.25.l.9.fam. IIII. Id. Feb.) hæc epistola, & sequēs scriptæ fuerūt ante primā ep.h.l. sed huc translatꝫ sunt,ut ad Atticum postea missæ. L. Domitiū) ep. 12.l. 7. Suis)ep.17.h.l. Cohortibus)ep.7.h.l. XI.)XII.ep. 17.h.l. Vibullius)ep.22.l.7. Corfinio,& ad V.Id.Feb.) Corfinio ad Q.Id.Feb.legꝫ ex ep.18. h.l. C.Hirrū)ep. 1.l.7.hunc Cæsar Vlcillam Hirrū uocat,quāuis locus ille totus in ueterē libro ita legatur:in ījs Camerinum fugientem in ualle fortica cum sex cohortib⁹ excepit. Tu cissime)ep.1.h.l.

In Epist. 13. Ad XV. Cal. Martii For. etc.

σχόλια

LITERAS) superiores. Nunciatum) hoc ipso mordet Pompeium, qui falsa scribat. Vibullīj q; uirtu-

tem ꝙ XIII. cohortes adduxiſſet ep. ſup. Ora) mariti ma. Præpoſiti ſumus) ἐπίσκοποι ep.10.l.7. Nauem) ep. 3.&.4.h..l. Tarracinam) unde paulò poſt Rutilius Lupus Prӕt. cum tribus cohortibus profugit. Cæs.lib.1.de bel. ciu. Oram maritimam) ꝑꝑ rem frumentariam ep.1. h.l. Nulla ſunt) ego uero dixi, me nihil ſuſcepturum ſine prӕſidio, & pecunia ep.3.h.l. & mordet Pompeium, qui non firmarit loca præſidijs. M. Eppium) Hirc. de bel. Afric. al. M. Oppium, unde quis fortaſſe legat: M. Puppium, ut M. Puppium Piſonem uiꝝ conſularem ſignificet, præſertim quum, noſtri ordinis, dicat, & L. Torquatum, qui erat & ipſe Cōſularis, addat, niſi quis M. Oppi mium malit legere ex Cæs.l.3.de bel.ciu. L. Torquatū) ep.11.l.7. Cum autoritate) hinc poſtea iuſſu Pōpeij Orico prӕfuit. Cӕs.l.3.de bel.ciu. Formijs) ubi prius erat ep. 21.l.7. Profectum arbitramur) & profectus erat.ep.7.l. 9. Tibi placuerat) ep.10.l.7. mordet Pompeium, qui ſic diceret. Veni) primo. nam poſtea iuſſus à Coſs. redij ep. 15.l.7. Eo ipſo die) ad VIII. Cal. Feb. ep.12.l.7. uel ad VI. Cal. Feb. ep.13. & 14.l.7. uel potius uenire quidē cœpi ad. VIII. Cal. Feb. ſed perueni ad VI. Cal. Feb. Theano Sidicino) Plin.l.3.cap.5.& ep.15.h.l. Es ꝑfectus) Larinum uerſus ep.12.l.7. & mordet Pompeium, qui uocaret quaſi conſilium, & ipſe nō ueniret. M. Cōſidio) fortaſſe ep.11.l.16.fam. Illa negotia tueri) Cāpaniæ, & oræ maritimæ ἐπίσκοπον eſſe, ep.10.l.7. uel potius, adiuuare delectum ep.13.l.7. Eò) Capuam. T. Ampium) ep.12. l.6.fam. & ep.70 l.13.fam. hunc Cӕſariani tubam belli ciuilis appellabant, qui poſtea etiā ſcripſit in Cӕſarē Suet. Habere) ut cōquiſitorem. Diligētiſſime) hoc dat Pompeij auribus, ſed ueꝝ ſcribit epiſt.12.13.&.19.l.7. Ab eo) T. Ampio. Accipere) milites. Libonē) ep.13.l.7. Illa colonia) ibid. Autoritate) fortaſſe ꝙ eēt Pōpeij affinis, qui colonis agros diuiſerat ep.19.l.2. Fui Capuæ) quū VI. Cal ueniſſem, fui uſq; ad III. Cal. q̄ die ſum Formias

profectus ep. 15.l.7. Quoad Coss.) fuerũt. nam & ipsi tunc discesserunt, ut cognoscit ep.18.&.19.l.7. Iterũ) ueni. Dictum ab Coss.) ep.15.l.7. Triduum) ep.19.l.7. colliges. Recepi) quum discessissem VII.Id. Feb. ibid. Ignoro) quũ tñ ego quoq; scire deberem. & ita mordet Pompeium, qui nõ admonuerit. Oram) maritimã. Opportunitatem) p̃sertim ad rem frumẽtariã ep.1.h.l. Dignitatẽ) propter Capuã, quæ altera Roma est ep.2.h.l. In unum locũ) Luceriam epist.1.h.l. Locutus sum) tibi ostẽdi ep.15.h.l. Sicui) pugnãdi cupido ibid. Confido) nam perficiam, ut neq; Resp. ciuis à me animum, neque tu amici desideres ibid. M. Tullium) scribam, ep.4.l.5. comitẽ, ep.1.h.l.

In Epist. 14. *Tuas literas libenter legi etc.*

σχόλια

LITERAS) superiores Legi) Canusĳ ep.seq. Consules) ep.13.l.7. Apulia) ep.11.l.7. Appia) ab App. Claudio Ces. strata. Liu.l.9. Brũdusium) q̃ nunc cogito. Nã Canusio literę ad X.Cal. Mart. sunt datę ep.seq. unde cognoscit, q̃ loco fuerit collocandæ, nisi postea ad Atticũ fuissent missę.

In Epist. 15. *Cum ad te literas misissem etc.*

σχόλια

LITERAS) 13.h.l. Canusii) ep.17.h.l. Habebã) tunc, hoc est, ad XV. Cal. Mart. ep.13.h.l. quod tñ Cicero simulat, ut ad Põpeiũ scribẽs, sed multò ante suspicatus est ep.21.l.7. & alibi sæpe. atq; hic quidẽ est quędam εἰρωνία latens, id fieri nõ debere, quod prudẽtes uiri ne suspicanť quidem. Dialio) siquid hic, & ep.17.h.l. mutãdum est, non dubito, quin legi debeat: D. Lęlio. nã D. Lælius Põpeianus erat, & postea nauibus Asiaticis præfuit. Cęs.l.3. de bel. ciu. Ad Cõsules dederas) ep.17. h.l. Tui cõsilĳ) quod erat, ut copiæ omnes Brũdusium cogerenť ibid. In Apuliam) Luceriam ep.1.h.l. Facere

cœpi)profectus ep.3.h.l. Theanum Sidicinum)ep.3.h.l. C.Messius)ep.11.4. Eserniæ)Plin. lib.3.cap.12 Æsernia scribitur apud Srab.l.5. Interclusum)ita, ut tutò Luceriam uenire non possem ep.3.h.l. Cales) hinc scripsit in Caleno ep.3.h.l. Exemplum)ep.6.h.l. Lētulum Cos.) ep.13.l.7. XIII.Cal.Mart.)ep.20.h.l. Subscripseras)supposueras ep.6.h.l. Præsidīj) al. præsidio. Relinqueret) Lētulus Cos. Opinione) sic.n. putabam ep.3.h.l. aliter tamē ad Atticum scripsit ep.7.h.l. Vēturum) Subsidio ibid. Tutum)sine præsidio. Expectatione)Corfiniensi ep.5.h.l. Audimus,alīj audiuimus. Acta essent) de deditione ep.8.&.9.h.l. Facere cœpisse)ibid. Profectus) locutio, qualis ep.3.h.l. Noceret) si exciperemur. Interim)dum deliberamus. Tuas literas) superiores X. Cal. Mart.)igitur paulò ante,& ep.6.h.l. XIII.Cal. Mart.legēdum. Qui Corfinium uenissent)ut Domitius, Lentulus,& reliqui ep.7.h.l. al.qui Corfinīj fuissent. Ostenderam)locutus fueram ep.13.h.l. Reīciebam) inuite capiebam ep.3.h.l. Teneri)alia ratio ibid. Sine exercitu)sine præsidio. Accidēr)ut obsessus caperer. Viris)Domitio Lētulo,& reliquis ep.8.&.9.h.l. Tui cōsilīj) quod ignorabam ep.13.h.l. Hæc Reip. causa) optima epist. 23.l.7. Duce te)multò maiore,q̄ Africanus fuit epist.7.l.5. fam. Consilium tuū)relinquēdæ Italiæ. Sis secutus) prius in urbe,& nunc in Italia relinquēda. Pace) ep.13.l.7. Vel iniqua cōditione)ep.13.l.7. & Philip.2. Vrbe) retinenda ep.1.h.l. De Italia quidem)relinquenda. Te quærebam)officio ep.11.l.7. Tecum esse cupiebam) ep.13.h.l. Pacem)ep.6.l.6.fam. Eadem)Cæsaris togati potētiam, ep.1.&.6.l.6. fam.& seruitutem quādam ep.7.&.14.l.7. Illi)qui pugnādi erant cupidi. Ad te)ep.13.l.7. Afferri) à L. Cæsare ibid. A teq;)epist.15.l.7. al.atq;,non male. nam præsentes erant Coss.ep.13.l.7.quorum munus erat respondere,& scribit Cæsar illos deliberata respondisse. Ad ea)mandata.ad eas,fortasse quis magis p̄baret. Ho

norifice) p tuis rebus gestis amplissimis ep. 9.h.l. Large) quum nihil eorum, quæ postulabat, negaret, ep.15.l.7. al.tarde. Duxi) habui. Meã ratione) al.meã tecũ rõne. aliĳ, meam mecũ rõne. Beneficio) erga meam salutẽ ep. 3.h.l. In Remp. meritis) pſertim deprehẽsa cõiuratione. Supplicia) exilium, fraudẽ ep.24.l.7. Eius) Cæsaris. Al ter) ep.24.l.7. Triũphus) ibid. Deferebat) & quidem à te ep. seq. sed hoc dicere noluit, ne Põpeium offenderet. Eisdẽ) quibus olim subiectus fui Clodio quidẽ autore, sed Cęsare ĩpellẽte. Prælĳs) cõtentionibus, ut ep.15.l.4. aliĳ tñ leguñt, procellis. Populare) ut ep.3.h.l. Denunciata sunt) ut à M.Cęlio, ep.16.l.8.fam. Qm̃ breue) uereor, ne sit hic σολοικισμὸς, nisi, ut pri9, legat: quã breuem. Reliqui) tpis. Facultate) ad te uenire ne possem. atque hic est epistolę penè totius epilogus. Iis aũt) pugnandi cupidis. Te) qui mouebaris ep.6.l.6.fam. Intellexerã) potissimũ ex eò, ꝙ nihil penè Cæsari negabas ep. 15.l.7. Illi) qui te duce freti, peropportunã & rebus domesticis, & cupiditatibus suis istius belli uictoriam fore putabãt. ep.6.l.6.fam. Ratio) illorum. Vicit) nostram.

In Epist. 16. Mihi molestior lippitudo etc.

σχόλια

LIPPITVDO) ep.12.l.7. Gallo Fabio) ep.48. l.13. Eas lras) 11.h.l. nã superiores sunt interpositę. Vaticinationẽ in ep.11.ipsa.11.h.l.dixi me προθεσπίζειν. Intermittat) sic ep. 14.l.7.& ep.22.h.l. Tibi) ut ad excogitandũ acuto. Explicari) quòd adhuc nõ fecisti, uel dũ admones, ut me integrũ seruẽ, ep.24.l.7. uł hortaris ad memoriã factorum, dictorum, & scriptorum meorum ep.2.h.l. Tuũ cõsiliũ) qđ petĳ ep.3.h.l. Excusationẽ) ep.sup. Imparatã) ab exercitu ibi.al.imparatã. Ignauię, q̃ postea cognita est ep.12.&.13.l.7. Delectus) eius, qui ad me referendus erat ep.10.l.7. Nolui) quũ reĳciebam ep. sup. nã postea quãuis inuite cepi ep.3.h.l. uide tamẽ, an totus hic locus ita legi debeat. imparatã Capuam, nõ solũ ignauię deli-

ctum,sed etiā perfidiæ suspicionē fugiēs, accipere uolui. nisi.n.accepisset Cicero,ignauus, & in Pōpeium perfid9 uideri potuisset. & ignauiæ delictum dixerit, ut iniuriaꝝ delictū orat.pro Cæcinn. L.Cęsarē)ep.12.l.7. Fabiū) C.nisi fallor, Fabium,qui Cæsaris literas Cōsulibus Romæ reddidit.Cæs.in principio l.1.de bel. ciu. Caui)nullum maius negotiū suscipiēs ep.11.l.16.fam. Eius)Cęsaris. Offenderem)sed illi satisfacerē ep.19.l.7. Consulatum)alteꝝ.ep.sup. Triūphumq;)ibi. & ep.24.l.7. Deferret) ep.sup. Literis) exēplo literaꝝ ibid. Non dubitarim)tūc ibid.postea.n.dubitauit ep.7.h.l. Quinis)Pōpei9. Domitio)Corfinij obsesso ep.3.h.l. Subucturus) subsidio ucturus ep.7.h.l. Cogitare)ut ep.3.h.l. Significata)sed nō explicata. paulò ante. Officio) ep.11.l.7. Paruissem.ep.6.l.4. Illoꝝ temporꝝ) p̄sertim exilij. Nō subijssem)nō prouocassem Cęsarem, qui mihi postea iratus inimicū meum ad plebem traduxit orat.de prouinc. Cons. Per Theophanē)ex q̄ expiscabare, q̄ tum animo esset Arabarches ep.5.&.17.l.2. Culleonem) & hunc intimum Pōpeij ep.15.l.3.& Plutar. in Pomp. Calculos) rōnem prouerb. calculum reducere. Lentulus)P. Lentulus Spinter.ep.7.h.l. Noster)lib.1.fam.Domitius)ep. 7.&.8.h.l. Acturus sit)epist.22.h.l. Gerant) à Cæsare dimissi. Pompeio)qui non subuenit ep.8.&.9.h.l. Culpam)illius iacturę. Ipsius)Pompeij. Literis) sequentibus. Misit)ipse Demetrius. De concordia)περὶ ὁμονοίας ep.11.h.l.

M In Epist. 17. *Ego,quòd existimabam etc.*
σχόλια

M. Marcello)omnes historici.C.Marcellū uocāt, ep.13.l.7. L. Domitium) ep.12.l.7. Literas) sequentes. Omni copia) oībus copijs, dixisset Cicero. Dubitaret) se nō posse uenire,ꝙ essent, qui impedirēt ep. seq. Vt cohorteis XIX.) nam Vibullius XIIII. Hirrus V. adducebat ep.12.h.l. XII.) XI. hic & paulò post uideť legendum

dum

dum ex ep.12.h.l. ut XIX.& XI.efficiant XXX. ut ep. 7.h.l. Albę)fex ep.4.l.9. Sulmone) quinque epist.4.h.l. Collocauit) ut reliquas secum haberet Corfinij, quod erat tertium oppidum. Taleis uiros) ep.7.h.l. Duabus legionibus)penè alienis ep.12.l.7. & ep.19.h.l. Ducantur)Ne deficiant. Misi)pręmisso etiā Scipione ep.3.h.l. Canusium)ep.15.h.l. Dellio)D.Lælio nos legimus ep. 15.h.l. Vobis) ut Coss. In Siciliā)ep.3.h.l. Comparastis)ex delectu ep.13.l.7. Faustus)ep.3.h.l. ubi hęc eadē ferè oīa scribunt eo sanè quidē ordine, q̄ debuit hęc quoque epistola scribi,nisi huc,ut ad Atticū missa,fuisset translata,ut alię item,quæ sequunt. Subsidio Domitio ire possim, seu per monteis explicare, non est nobis cōmittendum)al. subsidio Domitio ire possim semper mōteis explicare non est nobis cōmittendum. Videāt docti,an ita legi possit. subsidio Domitio ire possim per monteis, explicate nō est nobis cōmittendum. Quas dubio animo habeo)ut alienas ep.12.l.7. Accedere)ad cohortes accedere,fortasse dixisset Cicero. Placitum)hoc uerbū carpi uidet ep.3.h.l. Mihi)non igit alijs. Etiam uideo C.) al.aliter uideo cēserit:recte,meo quidem iudicio. nam & dixit,placitum est mihi,& ad C.Marcellū scribit,ut reliquum sit, aliter uideri M. Marcello, qui consiliū ciuilis belli ita gerēdi nunq̄ probauit ep.7.lib.4. fam. etsi certo scio alterum C.Marcellum Cōsularē ijsdem tēporib9 fuisse.fanè Marcelli, nisi timuissent Cæsarem, in Italia mansissent ep.1.l.9. Nostros)à nobis stātes. P. Lupum) P. Rutilium Lupum Præt. qui tūc erat Tarracinę Cæs.l. 1.de bel.ciu.quem paulo post Romā redijsse Cicero audiuit ep.1.l.9. C.Coponiū)q paulò post p̄torio imperio classi Rhodię p̄fuit.l.1.de diuinat. & Cæs.l.3.de bel.ciu. Pręt.)Pręores. Nobis)al.uobis. Nos)al.uos.

In Epist. 18. Miror te ad me nihil scribere etc.

σχόλια

DOMITIO Procos)quippe cui Gallia ulterior

prouincia Consularis obtigerat ep.11.l.16. fam. Constituisses) in aio habuisses ep.12.h.l. Vibullius) ep.22.l.7. Firmo) oppido. Plin.l.3.cap.13. Truētinum) Plin. ibid. Luceriam ep.1.h.l. Si erūt) aliqui, ut Corfiniēses & alij. impediant) retineāt. Illas) XI. cohortes ep.sup. Suas) apud se coactas. Vt cohortes) XIX. ep.sup. Piceno) duce Vibullio ep.12.h.l. Camerino) duce Hirro ibid. Reliquerunt) ut Remp. defenderent. Missum facias) mittas ep.sup. alij, missas facias.

In Epist. 19 Literas abs te. M. Calc. etc.

σχόλια

M. Calenius) nomen inauditum mihi, nisi M. Canuleius legat. Samnium) Plin.l.3.cap.12. Istæc loca) Picena. Distracti) disiecta manu ep.sup. Aduersario) Cæsari. Habiturus) subsequētibus quotidie legionibus, quas ex hybernis euocauerat. Prudētia) al. prouidētia. Bussenius) nescioquis. Curionem) ep.17.l.7. Vmbria) pulso Thermo. Flor.l.4. cap.2. Thuscis) pulso Libone. idem ibid. quanq̄ id uerisimile nō est, quum Capuę esset epist. 13.h.l. Albam) ep.17.h.l. & ep.4.l.9. Ad te) Corfinium. Consules) ep.13.l.7. Metuscilio) nisi legas, M. Tuscilio, ut in ueterę monimētis legitur, uix dicas hoc nomen esse Romanū. Duæ legiones) ep.17.h.l. & ep.12.l.7. Picētinis cohortibus) ex Piceno adducēdis ep.sup. & ep.17. h.l. Cæsaris) cuius olim fuerant ep.12.l.7. Cōmitterentur) ne deficerent. Animos) dubios epist. 17.h.l. Oppidis) ut Canusio ep.17.h.l. Receptum) quò recipere nos possimus. XIIII.) ep.17.h.l. Præsidia omnia) quę Capuæ, & circum Capuam compararunt ibid. Deducturi sunt) ad nos Brundusium ibid. & ita locum habet particula, aut quæ sequitur. Ituri) ibid. His literis) accessio est. Sicca) episto.19.lib.12. His legionibus) duabus & penè alienis ep.12.l.7.

In Epist. 20. Literæ mihi à te redditæ etc.

σχόλια

DECIMOTERTIO Cal. Mart.) ep.6. & 15.h.l. Præmonui)ep.18.& 19.h.l. Fit) sic factũ est ep. 17.h.l. Velit) Cæsar, nondum contractis oĩbus copijs. Implicet)impediat ep.18.h.l. Istas copias) alibi semper Pompeius copiam dixit, quum de Cæsare loquens copias dicat,hic rem ut augeat,illic ut extenuet. His legionibus)duabus ep.sup. Dubitam⁹) ꝙ dubio sint aĩo ep. 17.h.l. Confido)ep.sup. Cõscripti sunt)Capuæ, & cit cum Capuã ep.17.h.l. Aduersarioꝝ)al.aduersariũ. Cõueniant)ex hybernis euocatæ. Inter se noti sunt) legionarij hi milites,&Cęsariani,ꝙ olim oẽs Cęsariani fuerũt ep.12.l.7. al.inter se nec noti sunt,ut scilicet à Coss.modò conscripti. Veteranas legiones)Cęsaris.

In Epist. 21. Lippitudinis meæ signũ etc.

σχόλια

LIPPITVDINIS) ep.12.l.7. Brundusinis) qui uenirent Brundusio,q̃ iam Cæsar erat ꝓfectus.epist. seq. Hic) Cæsar. Cneum)Pompeium. Spes)postulante Cæsare,ut cum Põpeio colloqueret. Dubio) Pompeio negligente. Ille)Põpeius. Transmisisset)mare transisset. Exitiosi belli)ep.11.h.l. Hoiem)Cęsare. Vigilantem?)ep.9.h.l. Paratum?) ep.3.l.7. Rusticiani) ep.15.l. 9. Illum)Põpeium. Metuũt) ut feras gẽtes armatas in Italiam adducturum, ep.11.h.l. & iniquum redditurum ep.23.h.l. Hunc)Cæsarem. Peccatis)episto.6.l.6. fam. Scripseram)episto.11.h.l.

In Epist. 22. Non dubito, quin tibi etc.

σχόλια

QVOTIDIANÆ)null⁹.n.dies ĩtermittit,qui ad te dem literas ep.16.h.l. Fugas) Põpeianoꝝ.His locis)Campanis ep.10.l.7. Brundusio) unde nuncios ex-

pectamus ep.sup. Absunt propiꝰ) sic ep.1.l.1. Biduum, aut triduum) bidui, aut tridui, solet dicere. Expectatione) ep.sup. Nos sciemus) qui ꝓpius absumꝰ. Profectũ esse, q̃) al. ꝓfectum esse. i. feralibus, quo. feralia uero erant XII. Cal. Mart. & Põpeius à Domitio literas ad XIII. Cal. Mart. acceperat, ep.20.h.l. quanq̃ Pompeius Canusio ꝓfectus est. VIII. Cal. Mart. ep.1.l.9. & Cęsar Brundusium uenit VII. Id. Mart. ep.16.l.9. Eo modo) celeriter ep.9.h.l. Diarijs) cibis diurnis. Horat ep.14. cũ seruis urbana diaria rodere mauis. uide, an legi possit uicarijs, ex Veget.l.3.ca.5. Incitat) large diaria ipsa suppeditans. Quàm opus sit) ante, q̃ Põpeius rebus prouiderẽ possit suis. Triduo) quod abest Brundusiũ. Consilium) in Italia manẽdi, uel potius Pompeium sequẽdi. & tũc reliqua ad hoc sunt accomodãda. Fixum) reuertẽdum ad illos calculos, quos olim abiecimꝰ, & ob id manẽdum potiꝰ, q̃ discedẽdum ep.16.h.l. Idonei) & quũ idonei nõ sint, cõsilium manẽdi, & illos imitãdi labat. Autores) quos sequar. Ii) M. Lepidus, & L. Volcatius ep.1.h.l. Probantur) in tuis literis ep.12.l.9. Extitit?) nã minus multa dederunt illi Reip. pignora ep. 9.h.l. Belli parãdi) ep. 11.h.l. Hæc) q̃ in Italia à Cæsare fiunt. Video) & προθεσπίζω, ep.11.h.l. & icc irco eos nõ laudãdos existimo. Futurę) proxima æstate. ibid. Mouet) ut malim discedere, q̃ manere. Vnus uir) Pompeius ep.1.h.l. Si manet) tua sñia, ut maneã, & me integrũ seruem ep.24.l.7. Firmior sim) in cõsilio manẽdi. Assentiar) discedã. de q̃ dubito) quod delibero ep.3.h.l. Me scire) ut possim statuere, an illi mihi sint imitãdi. Domitius) ep.12.l.7. Acturus sit) à Cæsare dimissus ep.16.h.l. Lẽtulus) ibid. In Tiburti, aut Lepidi, q̃ quum Lepidus accessisset ad urbẽ, quod item falsum uideo esse) ego lubẽs ita legã: in Tiburtino Lepidi, q̃ quum Lepidus accessisset ad urbẽ, quod item falsum uideo esse: hoc est, audimus Domitiũ esse in Tiburtino Lepidi, q̃ quum Lepidus iuisset, audiuimus eun-

dem Domitium ad urbem acceſſiſſe,quod item falſum eſ ſe uideo. Lepidus)ep.1.h.l. Eum)Domitiũ. Apiſcẽdi) adipiſcẽdi,ueteri more. Filio)Domitij ep.3.l.9. Addit) Lepidus. Illud)uulgatum,ſed falſum.nam Cęſar Domitio aurꝫ reddidit.Cęs.l.1.de bel. ciu. niſi forte aliud aurũ ſignificat,pręſertim quum aliud oppidum nominet. Is) Domitius.Coreni) & ſi ego quoqꝫ,Corfinij,libenter legerem,quia tamen Plin.Corinenſes, & Coranos agnoſcit, nihil mutandum cenſeo. Non eſſe redditam) à Cęſare.

In Epiſt. 23. Ad. V. Non. Mart. epi. etc.

σχόλια

QVINT. Non Mart.) recte ex ep 2 l.9. & ſi uideri põt male ſcriptum,quum ſatis appareat,hanc epiſtolam ſcriptam fuiſſe poſt,q̃ Cæſar Brunduſium eſt profectus, ep. ſup. & ad VII. Id. Mart. eſt ꝓfectus ep 16.l 9. niſi legas ibi ad VII. Cal. Mart. ut ſtatim ſecutus ſit Põpeium,qui ad VIII. Cal. Mart. Canuſio ꝓfectus erat ep. 1.l.9. Ægypta)libertus epiſt.2 l.13. IIII. Cal.)Mart. al. VIII. Cal. Pinario)ep.1 l 3.ad Q. fr. Præmiſſus) à Cęſare ad Pompeium nã Corfinij cum reliquis captus fuerat.Cęs.l.1. de bel.ciu. hunc Cæſar etiam poſtea iudicauit idoneum,quẽ ad Pompeium cum mandatis mitteret. Cęs.l 3. de bel.ciu. Agat)de pace. Vibullius)ep.22.l.7. Non eſt uiſus)q̃m ad eum nõ redijt, ut Cn. Magius itẽ non redijt.Cęs.l.1.de bel.ciu. Ita eſſe)Vibullium à Cæſare non eſſe uiſum. Redeuntẽ) Brũduſio. Vitare cogito) ep.25.h.l. Aut Hemonis)pro uirili cõtendimus, ut locũ hunc interpretaremur, ſed obſcuriorem aíaduertimus,q̃ ut interpretari poſſemus. Quare omiſimus: teſtari tñ libuit,uideri nobis,legi poſſe:Athenionis, ut queãdmodũ Athenio fugitiuorꝫ dux fuit,Verr.5.ita nũc Põpeius fugitiuorum imperator appelleť,pręſertim cum fugiat, & ſeruos,& paſtores armarit. Cæs.l.1.de bel.ciu.niſi Hermio-

nis,quis legat:ut respiciat ad ꝑuerb Hermionis uice Fugam tendis) qua oſtēdis,ut lucem ingenij tēdere l 1.de orat. Ignoras)in epiſtola ſcribis te ignorare. Domiti⁹) ep 12.l 7 Cum faſcibus ne ſit)ut pıocos ep.18.h l. Sciamus)nā pertinet me ſcire ep.ſup. Primā epiſtolā)iam duas ſupra poſuit,ut,primas epiſtolas, legēdū eſſe uideatur. Prid Cal.)Mart. Statu)cōſilio ſequēdi Pōpeiū. Scripſi) ep.ſup. Quod ſcribis)al.quod ſcripſi,ep.11.h.l. Ioui ipſi)nedum hoībus. ſic ep. 12.l.10. fam. Iniquum) Pompeium in Italiam rediturum ep.11.l.9 & ſanè diſcedens ab urbe,dixerat,eodē ſe habiturū loco, qui remanſiſſent,& qui in caſtris Cæs. fuiſſent. Cęs l.1.de bel.ciu. & ep. 6 l.11.al. μεμψίμοιρον ep 1.l.6 Vtriuſq;) Pōpei. & Cęs. Deterior) Cæſariana. Paratior)ep.3 l.7.Cōſules ep.13.l.7.qb⁹ nihil minoris ē ep.18.l.7. Mouent)dcm̄ ex ambiguo. Officij)ep.11.l.7. Deliberatio)ep.3.h.l. Cautior)ꝙ tutior. Honeſtior)ꝙ ab officio ꝓficiſcať. Exiſtimať)ab alijs.nam ego cedere Italia neq; rectum , neque honeſtū puto ep.2.h.l. Interdū)nō ſemper, nā labat cōſilium ep.ſup. Multi)improbi. Nō cautè) ꝙ Pōpeium fuerim ſecutus. Pauci)boni. nā rari quippe boni. Non honeſte)ſi remāſero.Lepido,& Tullo)ep.9.h.l. In ſenatuḿq;)in cōſeſſum ſenatoꝝ ep.1.l.10. Cal.) Mart. Cōgreſſum)Pompeij,& Cæſaris,ut Cæſar ipſe poſtulabat. Cæs.l.1.de bel.ciu. Pacem nō deſperas) ſi fuerint congreſſi. Illos)Pōpeium, & Cæſarem. Congreſſuros)ut petijt Cæſar per Magium,& Libonē. Putabā) prudenter.nam Pōpeius renunciari iuſſit,ꝙ Coss.abeſſent,nihil ſine illis de cōpoſitione agi poſſe.Cęs.l.1.de bel.ciu.Cōditionē)quam nullā probabat ep.8.h.l. Non dubitare) more tuo ep.11.l.7. Cōſules)ep.13.l.7. Tranſeāt) mare. Oporteat)nā cēſes oporteř nos trāſiř ep.2.l.9.Qūo nūc eſt) ut nunc eſt,ep.9.l.4.fam. ὡς νῦν ἔχει, ut loquiť Plato l.7.de Rep. Appium)l.3.fam. qui tunc quidem Cenſor erat.Dion.l.40.ſed nō erat cū imperio ita,ut ius haberet

transeundi. Pompeius)ut Procos.ep.13.h.l. Scipio)ep. 4.l.7.& ipse Procos.unde Syriã sortitus fuerat ep.1.l.9. Setenas)cuius gentis hoc fuerit cognomen, dicant alij. Fannius) ep.14.l.7.& ep.6.l.11. Voconius)neq; de hoc Voconio quicquã reperire potuimus. Sestius) ep.7.l.11. Nihil defero)nihil cõsilij omitto.alij,nihil desidero. alij, nihil decerno.alij,nihil differo.fortasse melius:nihil defero,hoc est,quãuis Cõsules transierint, ego tñ nihil illis defero,quũ pluma facili⁹ moueant.supra. Propemodũ) nam uideris nõ dubitare,sed nihil affirmas. Possem)per lippitudinẽ ep.21.h.l. Balbi Cornelij) ep.3.l.7. Literarum)seq. Derideri) quũ rogor,ut Pompeium & Cęsarem in pristinã concordiam reducam, quasi uero id ego possim præstare,id.n. εἰρωνικῶς scriptũ uideri põt, quanq̃ uerè scriptum erat,ut cognosces ep.10.l.9.

In Epist. 24. *Obsecro te Cicero, suscipe etc.*

σχόλια

BALBVS) ep.3.l.7. Dignissimam tuæ uirtutis) sic Poeta l.12.indignus auorũ. Q̃ spero)q̃m cõditionẽ nullã ꝓbat ep.8.h.l. Desparе,& tuã)al.despar̃,tuã. Lẽtulũ)ep.9.h.l. Meũ)amicũ. Voluisti)optasti. Hic)Romę. Cęsari)qui ꝓuĩciã ꝓmittebat,ut remaneret ep.9.h.l. Qui nõ)ut non, dixisset Cicero. Quiduis poti⁹ eẽ) quũ Pompeius oĩa faciat. Tibi obtẽperare)qui uis illum remanere. Nobis) mihi & Balbo minori. epist.9.h.l. De Cæsare)de promissis,& fide Cæsaris ibid. Illo) Lentulo. Relatore)ut Cos.cuius est relatio. Corfinio) à Cæsare capto ep.8.h.l. Probatuꝝ) quum uel ob id Cæsar inimicoꝝ conseruator existimeť ep.9.h.l. Scito)al.sciet. nos,scio,legeremus. Confieret)sic ep.10.l.9. Balbi) minoris ep.9.h.l. Mei)cui sim patruus epist.9.h.l. Tuiq;) al.illiusq;. Aductu)ad te ep.9.h.l. Scio)al.si re.fortasse.is re. Fortuna)in consequẽdo,& mouendo Lentulo. Ei⁹)Balbi minoris. Bellissime scripsisse)al.uelis summe scripsisse.rectè,nisi fallor.nam Cicero, quum ꝓpius abes

ſet,poterat ſummatim ad Balbum maiorem ſcribere,quę Balbi minoris fuiſſet fortuna:niſi uelis, ueriſſime, legere, & omnia ad Cæſarē referre : quod ego non magnopere probo,præſertim,ut dicat,Cæſar probabit, quum dicendum uideatur,Balbus probabit.

In Epiſt. 25. *Omnia mihi prouiſa ſunt etc.*

σχόλια

OCCVLTVM,& tum iter)al. occultū metū. iter.placet legere:occultum,& tutū iter. Super) Adrianum. Hoc.n.mari)infero ep.3.h.l.& ep.3.l.9. Hoc tem pore anni)hyeme. Illuc)ad mare ſuper. Animus) & cōſilium quum meū,tum etiam tuū ep.ſup. Res) cauſa optima ep.23.l.7. Quà ueniā?)quum ex Italia difficiles ſint exitus? ep.3.l.9. Ille)Pompeius. Me ducit) contra ep.22.h.l. me mouet unus uir. Videt) ducere officio ep. 11.l.7. Quem)Pompeium. ἀπολιτικώτατον) gubernandę Reip. maxime īperitū ep.11.h.l.& ep.10.l.1. & ep.23.l.7. ἀστρατηγικώτατον) imperatoriæ artis maxime ignarū ep. 12.l.7. Is)Pompeius. Philotimo)ep.4.l.2.ut nimiū op timati ep 6.l.9. Ab optimatibus)quibus hæc cunctatio non probat ep.1.l.9. Municipia)municipes ipſi. μετωνυμία. Deum)Cęſarē uocant.al. adeunt.ſ. Cęſarem. Vt) ſimulabant. De illo)Pompeio. Ægroto)in Campania ep.2.h.l. Faciebant)Neapolitani primū,Tuſc.1.& Plutarc.deinde Itali fere oēs ep.4.l.9. Paterc. Piſiſtratus) Cęſar talis tyrānus,qualis fuit Piſiſtratus epiſto.18.l.7. Non fecerit)ep.21.h.l. Alium)ut Pompeium, qui gētes feras armatas in Italiā adducere cogitauit epiſto.11.h.l. Hunc)Cæſarem. Illum)Pompeium. Iratū)& iniquum ep.23.h.l. ἀπαντήσεις)obuiam itiones. Metuunt) Cæſarem,& ob id eunt obuiam. Illum)Pompeium. Magis) metuunt. Inſidioſa)ep.9.h.l. & ep.4.l.10. Illius)Pompeij. Iudices DCCCL.)uidet cōplex⁹ iudices omneis, qui Romę in diuerſis & cauſis,& locis iudicabant,ut fieri Venetijs uidemus:niſi malit quis credere , eos omneis

ſignificari,ex quibus iudices iure ſeligi poterāt. Plutarc. certe i Gracc.ſcribit,iudices ex ſenatorio ordine CCC. fuiſſe,quibus à C. Graccho ex equeſtri ordine totidem ſunt additi: ꝙ ſi totidem etiā ex Tribunis ærarijs,qui tūc & ipſi iudicabāt,ep.13.l.1. addas,erunt DCCCC.ut forte hoc loco eſt legēdum,præſertim quum Plin.l.33.cap. 2.ſcribat,iudices nongētos etiā uocatos. Pompeius item in tertio Cōſulatu CCCLX. iudices ad ſe uocauit.Plutarc.& Patercul. Cneo)Pōpeio. Delectabant) ꝙ formam iudicioꝝ breuiorem in tertio Cōſulatu fecit.Aſcō. Eius)Pompeij. Lucerias) proſcriptionem Luceriæ denunciatā ep.11.h.l.al.minas. Exturbēt)exturbare uelint ex Italia,me cōſcīdētes.Maneāt)ep.1.h.l. αἰδέομαι Τρῶας) uereor Troianos ep.5.l.2. Proficiſcar)ut Amphiaraus, ad peſtē an̄ oculos poſitā ep. 6.l.6.fam. Hoīe)Pōpeio. Vaſtandā)ep.11.h.l. Domū quē expecto?)al. domitum quē expecto:hoc eſt,quē,credo fore, ut uictū audiā. Et quidē)equidē poſſet etiā legi. IIII.Non.)Mart. Expectabā)ep.21.h.l. Quid aūt aliquid?) uidet legēdum:qd autē?aliqd.ut ſit ſubiectio μετὰ τῆς εἰρωνείας. eſt aliquid, quod ſequit. Inde)Brūduſio. Fugiſſet)Pōpeius,quod dicebat. Victor)Cæſar. Cogitabā)ut uitarē ep.23.h.l.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER NONVS.

In Epiſt. I. Et ſi, cum tu has literas etc. σχόλια

T S I) dies ſummum duo intercedunt. Scitem)ut expectabam ep.25.l.8. Canuſio)ep. 15.l.8.VIII.Cal.)Mart. Profectus)Brund

ſium ep.22.l.8. Prid.Non.)Mart. Angebar)torquebar ep.22.l.8. κινόσπουδα)inani ſtudio digna. Moleſtũ) nam ſcire refert ep.22.l.8. Lētulus)ep.7.l.8. Domitius)ibid. Acturi)ep.22.l.8. Refertã)ep.1.l.8. Optimatium)bonorum ibid. Audio)ſed falſum præſertim de Lupo, qui poſtea miſſus à Põpeio Achaiam obtinuit. Cęs.l.3.de bel. ciu. Soſium)ep.6.l.8. Lupum) ep.17.l.8. Ius dicere)ut prætores ep. 6.&17.l.8. & ep.14.h.l. M. Lepidus) ep. 11.l.7. Diē conterere)συνδιημερεύειν ep.9.l.8. Cogitabat) Romã.non.n.dubitat,quin Cæſari ꝑſto ſit futurus epiſt. 23.l.8. Citius)qm̃ propius abſumus ep.22.l.8. Audiremus)quid Brundusĳ actũ eſſet. Arpinũ)ep.25.l.8. Volebamus)ſic Ariſtoph.in Rani. ἐγὼ μὲν οὖν εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι. Inde)proficiſci. ἀνεπάντητον)deuiũ:in quo nullus occurrat. Mare ſuperꝝ)ep.25.l.8. Lictorib⁹)ep. 9.l.7. Fuerunt)εἰρωνικῶς, ut ego puto. Non ꝓbari) quũ ipſi domi maneant ep.25.l.8. Cõuiuĳs tēpeſtiuis)ep.15. h.l. Boni ciues)εἰρωνικῶς. Inferamus) cum Põpeio, qui id cogitat ep.11.l.8. Odia) ep.16.l.1. Improboꝝ)q ſunt cũ Cæſare ep.3.l.7. Extincta) quũ prius fuiſſent mitigata.ep.16.l.1. Incēdamus)ad Pompeium cõtra ipſos proficiſcētes.Luceĳ) L. Luceĳ, cui Pompeius de maximis rebus cõmunicat.Cęs.l.3.de bel.ciu. Conſilia) ut bellũ gerat. Theophani) Theophanis ep.5.l.2. & ueteres ita ſcribebãt,quos Cicero,& Virgili⁹ ſunt imitati. Scipio) ep.4.l.7. Sorte)nã Syria illi obuenerat Cęs.l.1. de bel. ciu. Genero) Pompeio. Iratum) præſertim pp ſnĩam, quã de prouincĳs Gallĳs dixit ep.9.l.8.fam. Marcelli) M.& C.Marcelli ep.7.&.8.l.4. fam. his adde C. Marcellum patruelē ep.15.l.10. Timuiſſent)ut inimici,quòd M. Marcellus Cos.ꝓuincias Gallias Cal. Mart.finire uoluiſſet ep.3.l.8. ut alia mittã argumēta. Manerent)ut cõſilium belli ciuilis ita gerendi minime ꝓbantes ep.17. l.8. Appius)ep.23.l.8. Et)al.eſt. Eodē timore) ꝙ Cęſaris rebus detraxit.Plutar.in Pomp. Inimicitiarũ)cũ Do

tabella,& Cælio Cæsarianis.ep.6.12. &.17.l.8. fam. C. Cassium) Quæstura functum,ep.18.l.5.& tunc Tribunū pl. ep.21.l.7. & Trib.pl.diem integrum abesse Roma nō licebat,nedum extra Italiam proficisci. Macrobius lib.1. Saturn. Legati)ep.23.l.8. Faust⁹)ep.9.l.4. Proquęst.) al.Prope.lubet legere:Propręt.nam relatū fuerat ad Senatum, ut Faustus propræt. in Mauritaniam mitteretur, Cæs.l.1.de bel.ciu. quāuis propere,nō Propręt.ibi q̄ꝗ legat. Liceret)ut Imperatori,& nullum maius negotium habēti,nec Cęsarem timēti ep.22.h.l. Frater)Q.Cicero. Accesserit)al. accedit. Non erat ęquum) quū nullū habeat imperium,& Cęsaris fuerit legat⁹. Debemus)ex officio ep.11.l.7. Nemo mouer)nisi Pōpeius ep.22.l.8.contra ep.25.l.8. Non sermo)ibid. Non causa) quāuis optima ep.23.l.7. Timidè)ep.19.l.7. Ageř)& ageř, libentius legerē. Improbè)ut ego προθεσπίζω ep.11.l.8. & ep. 6.h.l. Vni)Pōpeio.al. uni uni, ut sit παλιλογία. Vt ait) mentiens.hoc.n.nunq̄ cogitauit ep.11.h.l.sic, ut loquebatur ep.9.l.4.

In Epist. 2. *Etsi Non. Martiis, die tuo etc.* σχόλια

DIE λήψεως ep.8.l.7. Tuo) ibid. III. Non. Martȷ̈)lege IIII. Non. Martȷ̈. ep.12.h.l. ὑπὸ τὴν διάληψιν) sub cōprehensionē, ut λῆψις ep.7.l.7. Māsisse me)in Italia ep.4.h.l. Snía) ut in Italia maneā ep.12.h.l. Nō dubitař)ep.23.l.8. Cederē)Italia. Cōsules)ep.13.l.7. Trāsissent)ep.23.l.8. Meministi)al.cōmeministi. Aut alias abs te lr̄as eliciā)al.aut al̄s abs te epis.eliciā,sed fortasse meli⁹ita legereř.aut al̄s abs te eliciā,uidelicet,q̄d sentias. Brūdusio) ep.sup. Adesse)in Senatu.ep.4.h.l. De illo) Pōp.Cōtra igiť?)dicēdū? In altero)ī approbādo. Scelus) quū ille tā bene meritus sit de me ep.3.l.8. In altero) in cōtradicēdo. Supplicium)offensio Cęsaris instar supplicȷ̈,& periculum supplicȷ̈,quale pertuli ep.15.l.8. Esse otioso)al.esse otiosum,ut orat.ꝑ Balb.ciui Ro.licet es

se Gaditanum. Triũpho)ep.3.l.6. & epist. 2.l.7. Premar?)ut triũphem? Quid Fœdius?) q̃ accipere triũphũ à Tyrãno. Repudiari)& ob id erit periculosum nõ accipere ep.3.l.8. XX.uiratu)epist.6.l.2.al. Quinqueuiratu ep.3.l.2. & orat.de prouinc.Consul. Inimicum)ep.3.l.2. Honorẽ)Quĩqueuiratũ. Accipiet)si negẽ. Hic) honor, triũphus. Illo)Quinqueuiratu. Ipse) Cæsar. Sim) ꝑꝑ cunctationem. Sui cõsilij)cuius antea nõ fui particeps ep.19.l. 7. Fecit)ep.14.l.8. Is) Põpeius. Cæsar esset?) ep.15.l.8. ἀπαῤῥησίαστον)minime liberã:dicẽdi & reprehendẽdi licẽtia carẽtem : quum ipse,non ego peccarim. Municipiorum)quæ nunc iã Cæsarẽ ut Deũ colunt ep.25. l.8. Delectibus)inuitorum ep.12.l.7. Pace) quæ mihi uel iniusta utilior,quàm iustissimũ bellum cũ ciuibus uidebatur ep.13.l.7. Vrbe)retinẽda ep.1. &.15.l.8. Pecunia)ẽt sanctioris ęrarij accipienda ep. 19.l.7. Piceno)ep.12.& 19.l.7. Occupando)ante quàm à Cæsare occuparetur. Ne mihi noceat)Pompeius. τίς δ' ἐστι δοῦλος,τοῦ θανεῖν ἄφροντις ὤν)quis est seruus,qui mortẽ contẽnat? perinde, ac si dicat,ego,qui seruus nõ sum,cõtẽno,ep. 4.l.6.fam. ita ut nihil à Põpeio timeã. Ingrati animi crimẽ) ἀχαριστίας crimẽ ep.6.h.l. Illi)Põpeio. Vt scribis)ep.12.h.l. ἀσμένιστον)gratissimũ.hoc erat in episto.Attici III.Non. Mart. data ibid. Hic)Cęsar. Vita,mores,ante facta)ex attributis. Ratio)ep.3.&.8.l.7. Socij)ꝑditissimi quiq; ep.3.l.7. Bonorum)qui se Cæsari uẽditant, & in urbe sunt ep.25.l.8. & ep.sup. Constãtia)ꝑsertim in mãsione ep.1. l.8. Ad illum)Cæsarẽ. Posthumus Curtius)M.Curtius Posthumus,cui Cicero Tribunatũ olim à Cæsare petierat ep.13.l.2. ad Q. fr. qui Fuluius Posthumius,nisi fallor,à Cęsare dicit l.3.de bel.ciu. Eripiebat)dicebat Cęsarẽ ereptum. Persequebat)Pompeium ep.seq.Eundũ) mihi. Istorum)bonorũ,& Cęsarianorum. Boni)ep. sup. Loquantur)de nostra cunctatione ibid. Brundisij) bis idẽ,nisi diuidat epistola,quod tñ uix posse fieri uidetur.

In Epist. 3. *Domitii filius transiit For.etc.*

σχόλια

DOMITII) L.Domitij Ænobarbi. Fili9) Cn. Domitius.Philip. 2. VIII. Id.) Mart. Matrē)Portiam ep.36.l.13. Ad urbem ep.22.l.8. Esse)ut Procos.ep.18.l. 8.cui ingredi urbē non licebat,nisi imperium deponeret. Seruus noster Dionysius)ep.77.l.13.fam. Scire sanè uelim) quia refert ep.22.l.8. Quod delibero) de q̄ dubito ibid. Ille)L.Domitius. Intelligere Cneum)al.intelligeret Cneus. Non esse faciles nobis) quum ne Domitius quidem possit discedere. Armis) Cæsaris. Hyeme) uel tempestate,qualis esse mēse Martio solet:uel re uera hyeme,quæ multis mēse Martio finit. Infero mari) ep.3.& 25.l.8. Iter interclusum est)quū inter me , & Brundusiū sit Cæsar ep.sup. De Domitio,& de Lētulo)ep. 22.l.8. Venerat)ut expectabā ep.25.l.8. VII. Id.) Mart.ep.16. h.l.Calēdis)Mart. Arpis)Plin.l.3.cap.11. & Strab.l.6. Posthumū)ep.sup.Persecuturus erat)in Græciā. Cneū) Pōpeiū. Trāsiisse)Pōpeiū. Eū)Cæsarē uolētē psequi Pōpeiū. Nō putabā)ꝙ abductos à Pōp.putabam.& sanè oībus coactis nauibus pñtē facultatem insequēdi sui Pompei9 ademit Cæs.l.1.de bel.ciu. Hominis) Cæsaris. Liberalitas)qua allici possint. Contriuimus)scribendo. θέσεις)ꝓposita,ut uertit Cicero ipse in Topic. & ut tractandæ sint,docet in libris oratorijs. Εἰ μενετέον ἐν τῇ πατρίδι τυραννουμένῃ, τυραννουμένης δὲ αὐτῆς, εἰ παντὶ τρόπῳ τυραννίδος κατάλυσιν πειρατέον, κἂν μέλλῃ διὰ τοῦτο περὶ τῶν ὅλων ἡ πόλις κινδυνεύσειν. εἰ εὐλαβητέον τὸν καταλύοντα, μὴ αὐτὸς ἄρθηται. εἰ πειρατέον ἀρήγειν τῇ πατρίδι εἰρήνῃ μᾶλλον, ἢ πολέμῳ. εἰ πολιτικὸν τὸ ἡσυχάζειν ἀναχωρήσαντά ποι τῆς πατρίδος τυραννουμένης. ἢ διὰ παντὸς ἰτέον κινδύνου τῆς ἐλευθερίας πέρι. εἰ πόλεμον ἐπακτέον τῇ χώρᾳ, καὶ πολιορκητέον αὐτὴν τυραννουμένην. εἰ καὶ μὴ δοκιμάζοντα τὴν διὰ πολέμου κατάλυσιν τῆς τυραννίδος, συναπογραπτέον ὅμως τοῖς ἀρίστοις. εἰ τοῖς εὐεργέταις, καὶ φίλοις συγκινδυνευτέον

ἐν τοῖς πολιτικοῖς, κἂν μὴ δοκῶσιν εὖ βεβουλεῦσθαι περὶ τῶν ὅλων. εἰ ὁ μεγάλα τὴν πατρίδα εὐεργετήσας, δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀνήκεστα παθὼν, καὶ φθονηθεὶς, κινδυνεύσειεν ἂν ἐθέλοι τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. εἰ ἀφετέον αὐτῷ ἑαυτοῦ ποτε, καὶ τῶν οἰκειοτάτων ποιεῖσθαι πρόνοιαν, ἀφεμένῳ τὰς πρὸς τοὺς ἰσχύοντας διαπολιτείας) an manendum in patria tyrannide oppreſſa: ea uero tyrãnide oppreſſa, an omni ratione tyrannidis diſſolutio tentãda, etiãſi ob id in reꝝ oĩum periculum ciuitas ſit uẽtura. an cauendũ diſſoluẽti, ne ipſe tollatur. an conandum, ut patriæ auxiliũ pace potius, quàm bello ferat. An ciuile ſit, ſecedẽtẽ aliq̃ quieſcere, oppreſſa à tyrãno patria. An periculũ omne pro libertate ſubeundum. an bellum agro inferẽdum: eaq́; à tyrãno oppreſſa ſit obſidẽda. an aliquis, etiãſi tyrãnidis diſſolutionem, quæ bello fit, nõ probet, debeat tñ optimatibus aſſentiri. an cũ bene meritis, & amicis unà in publicis reb⁹ periclitandum, quãuis non uideãtur rectè de ſumma reꝝ deliberaſſe. an de patria bene meritus, atq; ob id ipſum grauiſſima quæque paſſus, & inuiſus, ultro pro patria periclitari debeat. an ipſi permittẽdũ, ut ſui ipſius aliqñ, & familiariſſimoꝝ rationem habeat, publicis cõtentionib⁹ aduerſus potẽtiores relictis. ita uertimus, nũc uerba quędam examinemus. Manẽdum) ut manſit Socrates ep.2. l.8. Diſſolutio) ſic Plato l.9. de legib. κατάλυσιν τῆς πολιτείας uocat: atque hiſce de rebus loquens, eo uerbo ſæpe utit̃. Tentãda) πειρατέον. al. πρακτέον, facienda al. πραγματευτέον, ſtruenda. Ciuitas) ſiue Reſp. Tollat̃) ἀρθῆται al. τι πάθῃ, aliquid patiat̃. Pace) εἰρήνῃ al. καιρῷ καὶ λόγῳ, tẽpore, & oratione. uel, opportunitate, & rõne. Inferendum) ut à Thraſybulo eſt illatũ. ep.3.l.8. Eaq́;) patria. Optimatibus) quales nunc ſunt cũ Pompeio. Bene meritis, & amicis) ut Pompeio ep.3.l.8. Nõ uideant̃) ut Pompeius, à q̃ nihil actum eſt ſapiẽter ep.3.l.8. Paſſus) ut ego ep.15.l.8. Inuiſus) hinc inuidiæ ſanguis miſſus dicit̃ ep.13.l.1. Familiariſſimoꝝ) τῶν οἰκειοτάτων al. τῶν

οἰκείων αὐτοῦ,rerum familiarium ſuarum. ſic enim uidetur cõmodè uerti poſſe. In utranque partem) εἰς ἑκάτερον ep.3.l.2.τῶν προὔργου τι)aliquid eorum, quæ ad rem perti nent. ἄχαιρος)intempeſtiuus.Tuum diem)ep.ſup.

N In Epiſt. 4. *Natali die tuo ſcripſiſti epiſto.etc.*

σχόλια

NATALI die tuo)VII. Id. Mart. ut conijcim⁹ preſertim ex ep.12.h.l. Philotimus)ep.4.l.2. Superum) mare ep.25.l.8. Infero)ep.ſup. Arpinũ) q̃ cogitabã ep. 25.l.8. Hunc)Cæſarem. Fugiſſe)uitaſſe,ut cogitarã ep. 23.l.8. Gratulationi)Cęſaris ob uictoriã Brunduſinam. Ea)quæ agent̃ à Cæſare, & Cæſarianis. Poſthumus) ep.2.h.l. Grauis)nihil niſi claſſes loquens,& exercitus ibid. Q. Fuſius) Q. Fuſius Calenus Cæſarianus Ceſ. l.3.de bel.ciu. Scelus Pompeij) qui tã multa peccaſſet ep.3.l.8. Cur tum)quum Romam uenero.alij, Curtium εὐστομάχως) bono ſtomacho. Amiſſam) ut timide actã ep. 1.h.l. Parant̃) à Pompeio ep.11.l.8. Succenſui) negligẽtiæ.n.deformitas me ab ei⁹ amore auertit ep.12.h.l. Eius)Põpeij. Culpa)ep.3.l.8. Huic) Pompeio. Funeſtiorẽ diẽ)ad XV. Cal. Sext. Liu.lib.6. Alliẽſis pugnę) pugnę ad Alliã flumẽ factę.Liu.l.5. Vrbis captę)à Gal lis.Liu. ibid. Hoc malum) urbis captę. Ex illo)die pugnę Allienſis. Alter)dies Alliẽſis. Religioſus)Gel.l.4. cap.9. Alter) dies urbis captæ. Decẽ annorũ) poſt L. Afranium, & Quint. Metellum Celerem Coſs. Annus) Gabinio & Piſone Coſs.Hoc) Pompeio. Defendente) defendere ſimulante, quum iubebat nos eſſe ſine cura epiſto.24.l.2.alij,nõ defendẽte epiſto.11.h.l. Grauius)ut,deferẽte,certe minus liberali reſpõſo utẽte ep.15. l.3. Afflixerat)exilio. Negligẽtiam)ep.19.l.7. Succenſebam)Pompeio. Exciderunt) ep.11.h.l. Beneficia)ep. 11.l.7. & ep.3.l.8. Dignitatẽ)meã ep.15.l.7. Epiſtolas) quibus ſcribit,nihil malle Cæſarẽ,q̃ principe Põpeio ſi-

ne metu uiuere ep. 9.l.8. Sermonesq́;) mecũ, uel tecum habitos. Balbi) ep.3.l.7. Hunc) Pōpeium. Occideret) Cæsar ep.21.l.7. & hic erit finis ep.4.l.10. Ego igit̃) respōdeo, dico. Siquis) siqs ali⁹, ut Achilles. Apud Homerꝫ) Iliad.6. Quum ei & mater) al. quũ & mater. Dea) Thetis. ἀυτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος) statim.n. tibi post Hectorem mors parata. ita tibi Cicero erit parata. Ipsi) al. ipse. ἀυτίκα τεθναίην ἐπεὶ οὐκ ἄρα ἔμελλον ἑταίρῳ κτεινομένῳ ἐπαμῦναι) utinã statim peream, uel potius, utinam statim perijssem, postq̃ non eram oĩno amico interfecto opem laturus. ita ego q̃que, inquit Cicero, mallem periisse, q̃ Pompeio nõ ferre opem. ἑταίρῳ) amico, ut Patroclo Achillis, ita Pompeio meo ep.13.l.1. & orat. pro dom. ἐυεργέτῃ) bene merito ep.11.l.7. & ep. 3.l.8. Tali) Magno. Talẽ) Reip. & optimã ep.23.l.7. Et ego uero) al. ego uero. Optimatib⁹) ep.25.l.8. Tuis) de qb⁹ tu scribis, & qui tecũ Romę sunt ep.1.h.l. Huic) Cæsari. Dent) uenditent ep.25.l.8. Valetudine) Pōpeij ibid. Victoria) Cęsaris Timent) metuũt ep.25.l.8. Tũ) quum decreta de Pōpeij ualetudine faciebant. Videamus) expectemus ep.21.& 25.l.8. Nascẽtur) ex re, & ex tpe ep.2.h.l. Nos adhuc) uidet̃ epistolæ principium esse debere. Balbus) maior ep.3.l.7. Lẽtulũ Cos.) suum ep. 24.l.8. Conuentum) ut cupiebat ep. 9.l.8. Is) Balbus minor. Hoc) Lẽtulũ transmisisse. Canusij) unde profectus erat Pōpeius ep.1.h.l. Inde) Canusio. Eum) Balbum minorẽ. Cohortesq́; Sex) quibuscum L. Manlius profugiebat Cæs.l.1. de bel. ciu. Albæ) ep.17.l.8. Curtium) ep.2.h.l. al. Curium, recte, ut Biuium curium signi ficet, ad quẽ, ut scribit Cæsar, cohortes signa transtulerunt. Minutia) al. Munitia. nos nõ dubitamus, quin legendum sit, Numicia, ex ep. Horat.18. Brundusium Numici melius uia ducat, an Appi. Eum) Cæsarem. Ad urbẽ) ut ep.3.l.6. In Arpinum) sic, ueni in Arpinũ ep.1.l.5. Togam purã) ep.20.l.5. Relicturus) ne uiderer fugisse.

Romę)dem de more liberalib⁹ paulò post futuris ep.11. h.l.& ep.1.l.6. Conueniendus)Cęsar. Hic)in Formiano. Potissimum)conueniat. Qñ)ad Pompeium sit eundum. Domiti⁹) ep 12.l.7. Vt audio) & audire cupiebã ep.22.l.8. Cosano)Cossano,ex Liu.l.30.ab urbe Cossa; qua de Plin.l.3.cap.5.&.6. Curtium)tam graue ep.sup. al.Curiũ. Patronus) qui Tribunatũ ei à Cæsare peti) epist.13.l.2. ad Q. fr. Alios?) Cæsarianos? Interclusi) quum tota Italia pśidijs teneat ep.sup. Cõsules) ep.13. l.7. Tribuni pl.)pter eos, qui Cæsarẽ sunt secuti ep.3.l. 7. Conscẽdisse dicitur) falsò. nam cõscẽdit postea Id. Mart. ep.17.h.l. Septẽtriones)Plin.l.2.cap.47.qui contrarij sunt nauigãtibus Brundusio in Græciã. Vsus non est)Põpei⁹. Incẽdisse)ut facultatẽ insequẽdi sui ademeret, ut postea ademit ep. sup. & Cæs.lib.1. de bel.ciu.L. Metello Trib.pl.)qui paulò post reuersus Romã Cęsari aduersatus est. Cæs.l.1.de bel.ciu. ep.4.l.10. Clodia) ep 11.h.l. Angebar) expectatione ep.1.h.l. Explicare nihil possem) quum nescirem, quid actum eẽt Brũdusii ep.2.h.l. uel quũ deliberarem ep.sup. & ep.3.l.8. Exierunt)ut scribit Clodia οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι)necq; mihi cor firmũ,sed turbatus sum. ἀλαλύκτημαι,al. ἀλύκτημαι ex uetere Homeri libro, & ita legit interpres Iliad.K. Non sum incq;(mihi crede)mẽtis compos)uideri põt uerba græca,uel potius sensum interpretatus,ut ep.5.l.8. Qualicuncq;)etiã perniciosо,ut ep.11.l.8. Vso)etsi ego testificabar meã sñiam ep.1.l.8. Bonis)qui boni dicunt ibid. Temere) hinc temeritatẽ paulò ante dixit:& timide ep.1.h.l. Instituta?)al.sine interrogatione,ut oratio à superioribus pẽdeat. Cõmittebã)ne fortunas eorũ conturbarẽ ep. 16.l.8. fam. Illuc sequi) esse cũ Pompeio. Mallent)pśertim meus,qui fortior est ep. 9.&.12.l.10. Hoc)remanere. Me)qui tam multa pignora R eip. dederim ep.9.l.8. Frater) à q̃ impetrare nõ possum,ut maneat ep.1.h.l. Epistolas).uolumen epistolarũ

ep.12.h.l. Lego)euoluo ibi. Ne me ꝓijciã)sed me integrũ serueẽ ep.24.l.7. Gaudere)ep.2.h.l. Et αἰσχροῦ φαντασία)& turpitudinis imago al. & αἰσχροῦ φαντασία, & turpitudinis imagine.ut fortasse legẽdum sit: ex αἰσχροῦ φαντασίᾳ,ex turpitudinis imagine, sicut ep.6.l.6.de Academiæ προπυλαίῳ al. αἰσχροῦ φαντασία, sine cõiunctione. & ita loquiẽ ut ad Epicureũ scribẽs ep.16.l.15.fam. Tite)Attice ep.3.l.16. Deus)possit. Mones)ep.2.h.l. Ab sim) abesse liceat ibi. Cõtra Cneũ agaẽ)aliqd de Cneo detrahaẽ ibid. Ab eo) Cęsare. Furnius) ep.17.l.7. Q. Titinij)ep.16.l.7. & ep.11.h.l.al.qui Titinij. Illũ)Cæsarẽ. Gratias agerẽ)ep.seq. Quã uellẽ)ut eos effugiã, qui uolent fingere ep.2.h.l. Roget)Cæsar. ἐν δυνάμει) in ui; in ptãte,& significatione quadã,qua pauca quidẽ dicat, sed plura significet. Ipsius)Cęsaris. Ep.)seq. Nõ ualui sti)pp quartanam ep.2.l.7. Vna fuissemus) si ualuisses. σύν τε δύ' ἐρχομένω) σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν, ὅπως κέρδος ἔῃ,duobus simul euntibus, alter ante alterũ cogitasset,ut esset utile.sic enim ferẽ interpres exponit Iliad.K.Plato in sympos.σύν τε δύ' ἐρχομένω πρὸ ὁδοῦ βουλευσόμεθα ὅ,τι ἐροῦμεν epist. 7.l.9. fam. Acta ne agamus) prouerb. actum agere. Compositionis) pacis. episto.13.l.7. Vt populari, ut ea) existimamus ita commode legi posse:ut popularem ea; hoc sensu: facta pace uolebam me ita gerere,ut senect⁹ mea quasi popularis facta; ea solicitudine, qua semper inter optimates sum affectus, tandem liberarer. Intelligebam)& ita fore uaticinabar episto.11.lib.8.sed quod intelligebaẽ, quomodo fefellit? uide igitur, ne legendum sit: non intelligebam, & ita hoc quoque me fefellit: quod ratio sequens etiam requirit:non intelligebam. id enim boni ciuis,& uiri esse non putabam; Illi crudelitati) illi bello tam crudeli. Videtur)al.uidebatur. Cum ijs)qui bellum tam crudele gerant. Dolorem)quo ardeo nõ esse cum Pompeio, & bonis paulo ante.

In Epist. 5. Cum Furnium nostrum etc.

σχόλια

CÆSAR Imp.) bello Gallico appellatus, decreta XV. dierũ supplicatione Cęs.l.2.de bel.Gal. Ciceroni Imp.) ep.12.l.8. Furnium) ep. 17.l.7. Nostrum) meũ nunc, & tuum iampridem ep.2.l.5. Agerem) ꝙ remanseris ep.sup. Hoc officium & feci sępe) al. hoc effici sępe. Et sępi⁹) al. & sępe Mereris) remanens, & mihi satisfaciens ep. 19.l.7. Ad urbem) ep.sup.ut Imp. & triumphũ petentem episto.15.l.8. Tuo cõsilio) epist.11.12.&.13.h.l. Omnium rerum) in omnibus rebus ep.19.h.l.

In epist. 6. Scripseram ad te epistolam etc.

σχόλια

QVARTO Id.) Mart. Celeripes) quidã tabellarius πόδας ὠκύς. Saluius) libertus ep.18.l.10.& ep.42.l.13. Quiddã, quo stare, instillarunt) al. quiddã qua stãt muta elt illi arunt. uideant docti, an ita legi possit: quiddam quasi ἀχήματος instillarunt. τὸ συνέχον) Firmissimã argumentationẽ, & appositissimã adiudicationẽ. Quitil. l.3.cap.13. Effecisti) argumẽtis ꝓbans, quid mihi sit faciẽdum. Cõsequar) facilis igitur iudicatio, quid mihi sit faciendum. Duobus) Pompeio, & Cæsare. Vno) Cæsare. Otio) quod impetrari posse sperabas ep.2.&.4.h.l. Effecissem) ita, ut turpis uiderer ep. 4.h.l. Factumq́;) ꝙ quierim ep.12.h.l. Sexto) Sext. Peduceo ibid. & ep.12. l.7. Fecisti) ꝙ cũ eo de facto meo es locutus. A q) Sexto potius, ꝗ̃ à te. ἀπάντησις) obuiã itio ep. 25.l.8. & ep. 10.l.16. Aiaduertat) ab ĩs, qui boni appellanẽ ep.2.h.l. quiq́ cunctationem nostrã non ꝓbant. ep.1.h.l. Eum) Cæsarem. Deuitatũ) ut ego uitare cogitabã, epist.23.l.8. Ab eo) Cæsare. Idẽ tribuã Pompeio) ne contra Pompeium arma feram ep.9.h.l. Ipsi) Cæsari. Tribuerim) quũ nullam partẽ belli cõtra eũ susceperim ep.9.h.l. Literis) 10.h.l. Balbi, & Oppĩ) ibi. Cæsaris) literas. Ad

eos) Balbum, & Oppium ep.8.h.l. Sana mēte) quum in his tantopere pacē cupere uideat. Insania?) ἀντίθετον. πολίτευμα) Reip. administrationē, curam publicam. Periculum) quod Pōpeius denunciauit ijs, qui remāsissent ep.23.l.8. hinc, quum paulò post Senatus decreuisset, ut legati de pace ad Pompeium mitterētur, timoris cā pro se quisq; id munus legationis recusabat. Cæs.l.1. de bel. ciu. Tot) pericula. Honestissimo) periculo, ut pro pace suscepto. Depacisci) al. depecisci, ut apud Terent. in Phorm. depecisci morte cupio. Pompeio) conditionem pacis nullam ꝓbanti ep.8.l.8. Imponam) hoc πολίτευμα de pace suscipiens. μή μοι γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου) ne mihi gorgoneū caput grauis mōstri. ἰδὼς. λ. puerb. γοργὸν βλέπειν. inerat. n. Pompeio honor eximię frontis, autore Plin.l.7.cap.12. quāuis esset aspectu populari gratię accōmodato. Plutarc. Concupiuit) epist.11.l.8. εἰδὼς σοι λέγω) sciens tibi dico: cōiectura ꝑspiciens, ep.11.l.8. sed & interfui sermonibus ep.11.h.l. al. εἰδόσι λέγω, scientib9 dico. prouerb. memorē mones. Obscure) ut solet ep.9.l.4. Milone) ꝑ quo extat oratio. Vt in) ἀποσιώπησις, ne quem offendat al. ut in M. ut in mille, uel, ut in Marco, ut M. Cælium fortasse significet, pro q̄ extat oratio. Posset etiā aliquis interpretari, ut in Gabinio, nisi dixisset, beneficiū sequor, quod ad Gabiniū nō potest referri. Optima) ep.23.l.7. Fœdissime) improbe ep.1.h.l. Suffocare) ꝓxima æstate ep.11.l.8. Fame) epist.11.h.l. Pecunijs) bonis ep.6.l.11. Hac parte) Cæsariana. Illinc) à Pompeio. Beneficiū) ep.3.l.8. Illū) Pompeium. ἀχαριστίας crimen) ingrati animi crimen ep. 2.h.l. Est explicita) cōmemoratis, q̄ secus à Pōpeio sunt facta ep.11.h.l. Triūpho) meo ep. 2.h.l. Abiecero) ep.9.l.6. Dum agamus) de triūpho. ὁ πλοῦς ὡραῖος) nauigatio bona, & tēpestiua. Pollux.l.1. cap.9. περὶ εὐπλοίας. Obrepat) hyeme iam finita ep.3.h.l. & ita re imperfecta cogar nauigare. Ille) Pompeius. Isto) ista re, ꝙ firmus est. Valebit) Pōpei9

Illum)Pōpeium. Relictur)usq; adeo iniquus redibit, ep.23.l.8. Meū iudiciū)qui urbem retinendam primum, deinde nō relinquēdam Italiā censui ep.1.l.8. Antiqrū) qui mori mallebant,q̄ armati ad patriæ mœnia accedere, ut Q. Muti⁹ ep.3.l.8. Illa)Pōpeiana. Hęc)Cęsariana. Horꝝ)Cæsarianorū. Nec uniusmodi) οὐδὲ μονεἶδεις, uarias igit,& multiformes λιτότης est. Et si quid te horum fugit?)ut mihi nūc necesse sit scribere ἐξ ἐπινοέσθαι. Egētissimorū)& ęre alieno p̄ssorum ep.3.l.7. Inde)alij,hic, Qualibet)etiā οὐχ ὥρειτω. Id quidem) faciēdum est ita. Sciemus)ita,ut ex re,& ex tpe consiliū capere possim⁹ ep.2.h.l. Nō profectis)cū Pompeio, sed in urbē reuersis ep.1.h.l. Lētulo) ep.22.l.8. Philotimo) à me p̄ficiscēti epist.11.h.l. Optimati) q̄ dicat me ab optimatibus cōscīdi ep.25.l.8. Delit) sic ep.17.h.l. Inueniri potest?) Quum oïa contriuerim⁹? ep.3.h.l. Non inuitas) p̄fectū rus.inuitauit tū postea ep.14.h.l. Comitē non molestū) sic hospitē non grauē,ep.20.l.9.fam. Tibi)quartana laborāti ep.2.l.7. Ambulādum)postero die, quū satis ąeueris.Celsus l.3.cap.15. Vngendū) idē ibid. Somnum) quem prius capere nō poteram ep.1.l.8. Attulerunt) ut salutares supra hāc epistolā sequi debebāt exempla literarū Balbi & Oppij,& Cęsaris,hoc ordine.10.9.8.7.

In Epist. 7. *Cœnantibus prid. Id. nobis,etc.*

σχόλια

PRID. Id.)Mart. Statius)ep.18.l.2.& epist.1.l.5. L.Torquato)q̄ finē in Italia statuebat ep.11.l.7. Quid modo quæris?)al.quod modo q̄ris. Lucius) Torquatus. Aulus)A.Torquatus ep. 1.l.5. Reatinorꝝ) ep.14.l.4. Corona) sub qua captiui uēdunt. Gel.l.7.cap.4. uel corona,quasi cōcione,in qua Reatini,quod mox sequit, sint locuti. Agro Sabino)in quo sunt Reatini,qui Sabinorꝝ sunt populi Plin.l.3. cap.12. Senatores multos) quorꝝ refertam esse urbem audio ep.1.h.l.al. senatorum

nullos, ut uidet necessario legẽdum, nisi uerbũ, exierint, aliter. q̃ ex urbe exierint, uel exierint obuiã Cęsari, interpræteris. neq; .n. si exierãt, esse Romę poterãt. dici tñ possit: exierint prius cũ Põpeio, & postea redierint. Simulatã) εἰδομένη. ὀδυς. β. Mẽtori) ὅς ῥ' ὀδυσσῆος ἀμύμονος ἦν ἑταῖρος ibid. Dicerẽ) ut dicit Telemachus ὀδυς. γ. μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ προσπτύξομαι αὐτον;) Mẽtor, quõq; accedã, & quo ipsum salutabo ? ipsum? scilicet Cęsarẽ, Difficiliorẽ) q̃ quõ Cæsarem excipiã ep. 18. h. l. Diem tuum) ep. 2. h. l.

In Epist. 8. Gaudeo mehercule uos sig. etc.

σχόλια

OPPIO) ep. 10. h. l. Cornelio) ibid. hęc epistola post sequentẽ poni debuit, & hæc & illa post decimam. Probetis) ep. 24. l. 8. Sunt gesta) ep. 8. & 9. l. 8. Reconciliarem) nihil relinquens, quod seruãdæ pacis causa tẽtari possit. Patercul. Reliqui) ut Cinna, & Marius. L. Syllam) Plutar. Cn. Magium) Cęs. l. 1. de bel. ciu. Præfectum) fabrum. Duo) hic Cn. Magius, & L. Vibullius Rufus. Cęs. l. 3. de bel. ciu. Iis) Marcellis p̃sertim, & Catoni. Effectum est) ab ĩs. n. inductus, & deprauatus est Pompeius. Cæs. l. 1. de bel. ciu. & ita distracti sumus ep. 28. l. 8. Vale) ualete, scribe, uel omitte.

In epist. 9. Subito posteaquàm literas etc.

σχόλια

BALBVS) ep. seq. Subito) al. sub, ut subposteaq̃ particula sit, qua ueteres uterent. Literas) seq. Epistolã) sup. Ex quibus) literis cõibus, & epistola Cęsaris. uix. n. aliter recte dictum defendas. Cupiat) Cæsar. Reconciliare) ep. sup. Eum sentire) Cæsarem. Cõtra eum) Pompeium. Prædices) unde fit, ut tm̃ ei debere uidearis ep. 15. h. l. Hoc idem) ne tu cõtra Pompeium arma feras, sed idem Põpeio tribuas, quod ipsi tribuisti ep. 6. h. l. Satis-

factūrum)ep.19.l.7.Cōtra eū)Cæſarem. Suſcipias)ep. 24.l.7.& ep.9.l.8.& ep.13.h.l. alij,ſuſceperis. Aduerſarijs) Pompeio,& reliquis. Bonitate) al. uoluntate. Iis caſtris)ipſius Cæſaris. Lentulum) Cos. & amicū meū ep.9.&.24.l.8. Pompeium)à quo ſum ciuitate donatus orat.ꝑ Balbo. Illis)Lentulo,& Pōpeio. Tā abiectā) iā abiectā,malim legere. Ea mēte) ut cōcordiā cupiat ep.ſup. Ad eū)Cęſarem. Pręſidium)id penè ſignificāt ipſius orationis pro Milone uerba illa.arma, cēturiones, cohortes p̄ſidium denunciant. A Pompeio) qui te armis texit ſuis ep.10.l.3.fam. Me quidem)tunc Pompeij amico. Facio)merito, ut à te defenſus orat.pro Balbo. Vt utriq;)Pompeio,& Ceſari. Vt uis) ut agis ep.6.h.l. quum pro altero emori poſſis,alterius gratiā nolis effundere ep.15.&.16.l.2. fam. ut amiciſſimus utriq; ep.13.h.l.

In Epiſt. 10. *Nedum hominum humiliū,etc.*

σχόλια

BALBVS)ep.3.l.7. Oppi9)C. Oppi9Cęs.amic9 Suet.in Cęs.ep.29.l.11.fam.ubi C. Oppius, nō M. Oppius legi debet.hæc epiſtola poſt ſextam debuit collocari. Scripſiſti)& egiſti ep.6.h.l. Simul)poſtq̄, ut ep.20. l.2.al.ſimulat. Recōciliatiōe)ep.8.h.l. Cognouiſſem9) nondum tñ accepta ep.8.h.l. His rebus) q̄ Romæ ſunt agēdæ.Per te)ep.24.l.8. Vtriq;) Pompeio, & Cæſari. Es cōiunctus)ep.13.h.l. Res tota)recōciliatio. Conficeret)ſic ep. 24.l.8. Id)quod credimus de recōciliatione. Hominē)Pōpeium.de te mreitū)ep.3.l.8. Arma ferres) ep. ſup. Etiānum)al.etiā nunc. Non poſſumus)ſcribere quicquā. Niſi hoc)quod ſequit. Et hoc)ne contra alterutrum arma feras. Tuæ dignitati)cui te uolumus cōſulere ep.29.l.11.fam.Rōni)al.actioni. In ſuos)al.i nos.

In Epiſt. 11. *Treis epiſtolas tuas accepi etc.*

σχόλια

IDVVM) Mart. IIII.) IIII. Id. Mart. III.) III.

Id. Mart. Prid. Id.)Mart. Tibi)cōsilium dāti ep.6.h.l. Cōmorer) sim ibi. Supero mari)ep.25.l.8. Plaboq;) al. perlabor.neutrum probamus,nec adhuc quicq̄ excogitare potuimus,quod placeret,nisi forte legas:peræq; labor: atq; idipsum ex ep.22. & 23.l.8. ubi se itē labare scribit. uel,p.laboq;,hoc est,placet,laboq;, placet,quod decreuimus,& labo. Scripsi)ep.25.l.8. Possem)possim, malō legere. Voluntate) cōcessu ep.6.h.l. Eius) Cæsaris. Attingere?)al.attingere, sine interrogatione, recte:idq;, ne adsim,quū qd de Pōpeio detrahat ep.2.h.l. Scripsi) ep.4.h.l.Dicta)al.delicta,rectius.nam peccata dixit ibi. Nostri amici)Pōpeij. Ita facio) obliuiscor. Cōmemorant)in meæ mālionis defensione ep.6.h.l. Secus)ac decebat,male ep.16.l.1. Ab eo)Pompeio, à q̄ meis tēporibus sum desertus,ut omnes p̄dicabant, orat.p dom.& ego scribebam ep.8.&.9.l.3. certe non sum subleuatus, & quidem ad pedes stratus ep. 4.l.10. Festiuo.n.similiu rus decurro,atq; cursu. θέσεις meas cōmentari non desino)al.festino.n.simillim⁹ decurro, atq; cursu θέσεις meas commentari nō desino, recte ut nos putamus,hoc sensu propero sæpe ita,ut mihi uidear similis esse festināti, sed in ipso tñ cursu θέσεις,quas scripsi ep.3.h.l. cōmentor, & ita me quasi è cursu reuoco. quare faciamus, ut censes. μεταφορά. Earū)θέσεων. Vt uis) ut scribis: assentiendum esse optimatibus,etiāsi tyrannidis dissolutionem,q̄ bello fit,non p̄bes ep.3.h.l.uel potius, q̄ adhuc fecerim⁹,optimatib⁹ p̄bari ep. 6.h.l. Illud) puer. Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ) Dionysius Corīthi. est.n.turpe uiro semper in Rep. uersato ita quiescere,ut ludū aperuisse, quod fecit Dionysius Corinthi,uideri possit ep.18.l.9.fam. Titinij filius) ep.4.h.l. De numero militū)de XXX. millibus hoium. ibid. Scripsit)ut fœmina,uel ut rem augeret. Clodia) Socrus L. Metelli ep.4.h.l. Corruptis) p̄cisis,aut incē sis ibid. Cōsules)ep.13.l.7. Aium)in bona cā constantem. Consiliū)relinquēdę Italię. Discessu) al. displiō-

ne.) Sublata est) Pōpeio respondente, q Coss. abessent, nihil sine illis de cōpōne agi posse. Cęs. lib. 1. de bel. ciu. Meditabar) ep. 11. l. 8. & hoc πολίτευμα suscipere uolebā ep. 6. h. l. Postea) postq̄ discesserūt Coss. Demetrij) ep. 11. l. 8. De cōcordia) περὶ ὁμονοίας ibid. Philotimo) ep. 4. l. 2. Exitiosum bellum) ep. 4. h. l. Fame) qua suffocare urbem, & Italiā cogitant ep. 6. h. l. Doleo) ardeo dolore ep. 4. h. l. Nefarium sit) lege etiā ueteri, liberi parentes alant, aut uinciant. Principes) Pōpeius, & reliqui. Parentem patriā) nam patria cōis est oīum parens orat. 1. in Catil. Non opinione) & cōiectura, ut ep. 11. l. 8. Interfui) & ideo εἰδὼς σοι λέγω ep. 6. h. l. Sermonibus) hac de re habitis. Hæc classis) Cęs. l. 3. de bel. ciu. At quam) al. ad quam. Iratus) Pompeius ep. 23. l. 8. Eā maxime saluam) al. eum maxime saluum, ut eundē Pompeium significet. Volebant) cupiētes eum in Italia manere, ut ego ep. 1. l. 8. Reliquit) relinquēs Italiā. Erga illum) Pompeium. In patria) pro qua, & in qua mori p̄clarū est ep. 2. l. 8. Seruādo) uelle seruare fingendo. & est quasi ὀξύμωρον. Septētrione) q̄ profectus est Pompeius. Epeirus) ubi res habes tuas ep. 3. l. 6. Prędicat) Pompeius. Hūc) Cęsarem, cuius tn̄ liberalitas nauicularijs etiā erat audita ep. 3. h. l. Illū) Cęsarē Brūdusio reuertētē. Et ut) sed ut, malit fortasse quis legere. Loquar) ut postea locut? est. ep. 21. h. l. Arpinum) ubi togam purā Ciceroni meo dare cupio ep. 4. h. l. Eum) Cæsarem. Conuenero) ne fugisse uidear ep. 4. h. l. Bibulum ep. 16. l. 5. Venisse) ex Syria ad Pompeium potius, q̄ ad urbem. nā ut Cicero, interclusus fuisset. Redisse) in Syriā fortaisse, & si nō multò post à Pōpeio toti officio maritimo est p̄posit?. Cęs. l. 3. de bel. ciu. Prid. Id.) Mart. Philotimum) epist. 4. l. 2. Epistola) al. in epistola. Idibus) Mart. Profectus est) quum librum Demetrij ei dedissem. paulò ante. Epistolam) quā celeripes attulit ep. 6. h. l. Domitio) ep. 22. l. 8. Cosano) ep. 4. h. l. Iste) M. ut puto, Lepidus, non ille cō.

fularis ep.11.l.7.fed Prætor,qui paucis poſt mēſibus Cę ſarē abſentē Dictatorē dixit Cęs.l.2.de bel. ciu.uel iſte Cæſar,quem nominet paulo poſt, ut Pōpeium ep.15.l.4. Ait)quum ius nō ſit.ep.18.h.l. Eſt idē)leuis,inconſtās, uentoſus ep.8.l.12.fam. Semper) eius.n.leuitas ſemper perſpecta eſt.ep.10.ad M.Brut. Epiſtola) 5.h.l. Conſilio)ibid. Meo)ut harꝝ rerꝝ periti. Hoc)ꝙ uelit uti meo conſilio. Cōe) cum aliis ita, ut meo ſicut aliorꝝ cōſilio uti poſſit:uel cōmune de oībus rebus, nō ſolum de comitiis. Gratia)ep.5.h.l. Ineptū) uelle uti mea gratia,quæ nunc parua ſit,quum ipſe Cæſar tm̄ poſſit. Dignitate) ep.5.h.l. Sn̄ia Conſularis) uti ſententia Conſularis uiri: uel,ſn̄ia Conſulari,legas,licet. Ope oīum rerꝝ)ep.5.h.l. Tum)quum literas tuas accepi:uel tum,qum literas illius accepi:uel quum per me,tum ex literis tuis cœpi cogitare,& ſuſpicari. Hoc ipſum) quod quærit Cæſar, ut uideat mea ope,an comitia Conſularia à Prætore haberi poſſint. Eius) Cæſaris. Intereſt) ne alius ab Interrege Conſulat fiat. Interregnū) quod fieri ſolet abſentibus Coss. Id aſſequīt)ne res ad interregnum ueniat. Nos autē)Augures. Libris)auguralib⁹. Creari) à Præt.Ius eſſe)ep.18.h.l. Non eſſe ius) creari. Maius imperiū)qđ hn̄t Coss. Minore) imperio , quod hn̄t Præt. Rogari non ſit ius)Gel.l.13.cap.14. Prætores autē) non eſſe ius creari à Prætoribus. Collegæ Cōſulū ſint)ut igīt Conſulum collegę,creari à Prætorib⁹ Prætores nō poſſunt: quod uero Conſulū Collegæ dicerent,Gel.l.13. cap.14. A me)ut Augure. Decerni)unde Augurꝝ decretū ep.18. h.l. Velit) Cæſar. Galba) Ser. Galba ipſius Cæſaris tunc legato.Cæs.l.3.de bel.Gal.& Suet. in Galba. Scęuola) Q.Mutio Scæuola.ep.15.l.4.ubi legīt Trib. pl.uel Trebatio Scęuola ep.18.h.l. Caſſio)ep.3.l.7. Antonio) M.Antonio:atꝗ his oībus,ut ego ſentio,Augurib⁹,Antonio quidem certe,Philip. 2. uel certe harū rerꝝ peritis. τό τέ μοι χάνοι εὐρεῖα χθών) tunc mihi hiſcat lata terra:ut,

ut uidet uertisse poeta, tunc mihi tellus ima dehiscat: tūc mihi magno hiatu terra desideat: hoc est, tūc moriar quū hoc decernam, prouerb. terra mihi prius dehiscat. Iliad. Δ. Senatores) ep. 4. h. l. Qui circū illum sunt) Pompeianos: οἱ ἀμφὶ ἐκεῖνο: uel, οἱ περὶ ἐκεῖνον, ut οἱ περὶ αὐτὸν, ep. 51. l. 13. Omnia postulantes) ep. 11. l. 8. Times) aliis, & tibi, de q crudelissime cogitatū est ep. 6. l. 11. Trebatium) ep. 1. l. 4. fam. & lib 7. fam. Videre) ep. 18. h. l. Horteris) quū Romae sit ep. 1. l. 4. fam. Opportune) q ex eo aliquid intelligam: unde me parem ad Caesaris congressum ep. 20. h. l. Lanuino) praedio al. Lanuuino. Fameā) al. Phameā ep. 15. h. l. Esset futura) ita, ut spes esset fruēdi ibid. Sciebā enim de) sciebā enim te, lego. Quoto anno) fructus percipiatur. Quātum in solo) impēdatur. Solere quęrere) ut qui utilitatem, nō uoluptatem quęras ita, ut nullos habeas hortos, nullam suburbanam, aut maritimam sumptuosam uillam. Nep. in uita. Delicium) al. Deli tuum. & sanè rectius dicetur: neque solum Romae, sed etiam Deli. & tam Deli, quàm Ephesi rem habere potuit Atticus: & Delum uenit Cicero in Ciliciam proficiscens. ep. 12. l. 5. Digamma) diagramma, si legeris, & quasi codicem fructuum, diagrammati similem fueris interpretat⁹, totum locum intelliges: ut dicat Cicero se Romae, & Deli uidisse Attici codices, in quos fructus & impensas iubebat referri. & sanè conficiebat ephemeridem. Nep. in uita. Quum igitur scirem te patremfamilias esse tam diligentem, nunquàm cogitassem te prędium uoluptuariū emere uelle. Viderem) uideram, corrigimus. Illud) Lanuinum. Bellum) pulchrum. Aestimo) his temporibus, quibus omnia iacent. Marcellino Cos.) Rep. satis tranquilla, & nondum meis neque pdiis, neque ędibus restitutis ep. 2. l. 4. Hortulos) Lanuini. Antii) ep. 8. l. 4. Tū habebā) stantē, quū reliquę ernt euersę. nā postea etiā uidet habuisse ep. 13. l. 12. quāuis deide uēdiderit ep. 46. l. 13. Iucūdiores) ut Antio uicinos. Blōd. in reg. latin. Tuscu-

lanum)tunc ita euersum, ut pscripserim ep.2.l.4. **Volui** Hs. Q. egi per pdem,illi daret)uolui, inquit,emere istud prędium Hs.quingētis: & egi per pdem,ut pręs ista Hs. quingēta daret:nisi quis dicat:egi per prędē,ut pdi Phamea daret: quod absurdum uidet. al.uolui Hs. & cū Q. egi,per pdē illi daret. ut locus totus ita legēdus uideat. uolui Hs.Q. & cū Q.egi, pdē,illi daret: Antÿ quū haberet uenale,noluit.hoc est,uolui emere Lanuinum istud Hs. quingētis,& egi cū Q. fratre,ut illi pdem daret,sed ille noluit accipere, quum tn̄ prędium uenale Antÿ ppo fuisset.posset illud ēt ita legi: pdē illi daret Antÿ. Oia) alÿ,oīno. Ista)istarū rerū pretia. Numorū caritatē)ep. 16.l.7. Eius)pdÿ. Dementias)substructionum,& sumptuum. Vastitati)nam si Pompeius ualebit, tegulam in Italia nullā relinquet ep.6.h.l. Liberalibus) XV. Cal. Apr.ep.1.l.6.

In Epist. 12. *Nibil habebam, quod etc.*

σχόλια

AD tuas)epistolas Omneis)treis. Rescripseram) ep.sup. Ægritudo)animi. Somno priuaret)episto.1.l.8. Torquet)ita ut ardeā dolore ep.4.h.l. Secutus sim)ibi. Hominē)Pōpeium. XIIII. Cal. Feb.)quo die ab urbe discessimus.paulò post. Plenum formidinis)epist.10.& 19.l.7. Quid ageret)quid cogitaret ep.1.l.8. nam quid ageret uere,ne ipse quidem sciebat epist.11.l.7. Scire)al. scite,ut sit,nihil ad me scite.s.scribere, sed negligēter ep. 11.l.8.nisi malimus ita legere:nihil interim ad me scribere.nā Corfinio amisso deniq; me certiorem sui cōsilÿ fecit ep.2.h.l. Fugā cogitar̄) ep.11.l.8. ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς) in rebus amatorÿs.Alienātur)alienat̄ hoies imundæ mulieri,alieni fiunt ab ea quæ sit imūda.al.alienant.s. fœminę.rectius. Immundæ,insulsę,indecorę)ἐστι γὰρ τῶν καλῶν ἔρως, καὶ οὐκ αἰσχρῶν,ut disputat Diotima apud Plat. Auertit)sic,ut illi succēsuerim ep.4.h.l. Desiderium)sequendi Pompeium ibid. Auis)ὄρνις. Plat.ep.7. Illa)

In cauea inclusa. Euolare cupio) ἀναπτάσθαι ποθέω. Dodo) παλιλλογία. Feci) deliberãs ep.3.l.8. θέσεις sumens ep.3.h.l. Nondum uident) ut ego προσπταίω, ep.11.l.8. & ὑπόδως λέγω, ep.6.h.l. Municipijs) q̃ Cæsarẽ colant ep. 25.l.8. Noiatim) & postea etiam generatim epist. 6.l.11. Qui remansissent) ep.23.l.8. Illud⁊) dicebat Põpeius⁊. Sylla potuit) dñari, & regnare ep.6.h.l. Ego) Põpei⁹ ille magnus. ἔμφασις. Hęserunt) ita, ut nõ possint ẽ meo pectore euelli. Illa) quę sequunť. Male) fecit. Tarquinius) Rex olim Ro. Porsenam) Lartem Porsenã Clusinum Regẽ. Liu.l.2. Octauium Manilium) al. Octauium Mamilium, & ita Liu.l.2. & Diony.l.5. uocãt. Contra patriam) concitauit. Impie) fecit. Coriolanus) Cn. Marcius Coriolanus. Liu.l.2. & Diony.l.7. & Plutarc. Themistocles) Plutar. Mori maluit) q̃ patriæ bellum inferre. paulò añ in Lęlio. Nefarius) fuit. Hippias) de quo dissentiunt Plat. in Hipparc. & Thucyd.l.6. Pisistrati) ep.18.l.7. Marachonia pugna) quã describit Herodot.l. 6. Cecidit) quum fuisset autor, & cõcitator eius belli. Iustin.l.2. Fereris) ut Persaȝ auxilio tyrannidẽ recuperaret. Sylla) ut à Senatu uocatus Liu.l.84. Marius) ut per factiones expulsus. Liu.lib.77. Cinna) ut à Collega pulsus. Liu.l.79. Iure fortasse) iure, nisi cãm sęuitia corrupisset, ut de Mario scribit Florus l.3.cap.21. & iure, q̃ belloȝ causæ ex Reip. cõtẽtione natę sunt. Eoȝ) Syllæ, Marij, & Cinnæ. Crudeliora) Syllanis, Marianis, & Cinnanis. Cogitari) à Põpeio. Videbam) & idcirco ὑπόδως λέγω. Conseruatorem) nam mihi uni conseruatæ Reip. gratulationẽ Senat⁹ decreuit orat.4. in Catil. Parentem) nam me Quint. Catulus parentem patriæ nominauit orat. in Pis. Getarum) quos Cotus Thraciæ Rex mittat. Cęs. lib.3. de bell. ciu. Armeniorum) quos Deiotarus adducat. Cæs. ibid. Colchoȝ) ep. sup. Famẽ) à qua belli duceť initium. ibid. Vastitatẽ) cui oĩa uideñ addicta. ibid. agros. n. uastare consiliũ eſt ep.6.h.l.

Hunc) Cæsarem. Posse extingui) etiam per se ep.7.l.10. Et tñ spes) legi etiam potest, & tum spes. Obtentabat) aliȷ̃, sustentabat. Coueniret) inter Pōpeium, & Cęsarē. Hic) Cęsar, quem nō arbitrabar tam amētem fore, ut hęc in discrimen adduceret ep.4.l.7. Tm̄ sceleris) ut tyrannus esse uellet. Ille) Pompeius. Tm̄ flagitiȷ̃) ut Italiā uastare uellet, & Syllani regni similitudinē cuperet ep.6.h.l. Alia res) quū nulla spes sit pacis. Nunc) postꝗ̄ bellū est cœptū. Alia mea) al. alia mēs. ante solicitus eram, nunc ardeo dolore nō esse cū Pompeio ep.4.h.l. Excidisse) quum Pompeius quasi sol alter exciderit. Mūdo) Cœlo. Plin.l.2.cap.1. Ægroto, dum anima est, spes esse dicit) prouerb. Deuexa) al. deflexa. Nūc siue) ἀνακόλουθον Grāmatici uocant: nisi, nunc sane, ut multi: uel, nunc si in, ut ego sentio: uel, nūc si uel legas. Autoritas) ep.9.l.8. Euolui) legi ep.4.h.l. Videamus) ego Atticus, & tu Cicero. Cneus) Pompeius. Agat) maneat in Italia, an eam relinquat. Illius) Pōpeiȷ̃. Iste) Pōpeius. ἀλογίστως) inconsiderate, sine ratione, temere. Scribis) tu Attice. Discessimus) ep. 9.&.10.l.7. Deinde) scribis Attice. Tantūmodo) potest esse Ciceronis uerbum hoc modo: scribis tantūmodo, quod sequit: uel Attici sic, tantūmodo uereor, uel tale quid, nisi cū interrogatione legas, quæ sequunt. Eodem die) VIII. Cal. Feb. Das) tu Attice. Cōsulenti) ep.11.l.7. Venio) ego Atticus. Redeundum) tibi Cicero. ὑποκορίζη) honesto noīe appellas. al. ὑποκορίζων appellas, assentans, uel extenuans appellas ἔστι δὲ ὁ ὑποκορισμὸς, ὃς ἔλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακὸν, καὶ τὸ ἀγαθὸν, ut ait Aristot. l.3. Rhet. χρησμὸς) oraculum, tuū consiliū tanꝗ̄ oraculū. Ego) Atticus. Ad posteꝶ) in posteꝶ. ἄσπονδον) æternum, inexpiabile, quod nullo fœdere finiri possit. Ego) Cicero Cogor) beneficium sequens ep.6.h.l. officio, ep.11.l.7. & ep. sup. Cum ciuib⁹) ciuile ep. 15.l.8. Pōpeȷ̃ consilio) Italia cedendi. Concludis) tu Attice. Ego quidem) Attic⁹. Tibi) Cicero. Facies) tu Cicero. Nec Reip. ꝑderis) ep.21.l.7. φιλόπατριν, ac πολιτικόν) stu-

diosum patrię, ac in Rep. administrãda uersatum, ut ego sum, qui tã sum amic⁹ Reip. q̃ qui maxime, ep.2.l.5. fam. & in ea multos annos sum uersatus. Prudentis) cuius prudentia sit singularis ep.1.l.7. Quęris) tu Cicero. A me) Attico. Fugam ne fidam, an moram deferendã) fugam ne fidã, an morã defendẽdã, cõmodissime legi posse cẽsemus: ut fugã fidã uocet, in qua sequat̃ amicus amicũ: morã uero defendendã, quæ postea sit defendẽda, & defendi possit, ut defendit ep.3.l.8. & ep.2.h.l. In speculis) obseruantes, quẽadmodũ se gerat Cæsar. Nobis) mihi & Sext. Peduceo, ep.12.&.13.l.7. & oĩbus. ego tñ malim leger̃: uobis, ut paulò ante, uos dispĩtos, dixit. Hoc turpe) quod scribis Attice. Biẽnio añ) in suo tertio cõsulatu Syllaturit) genus illud Syllani regni appetit, ep.11.l.8. & illius regni similitudinẽ cupit ep.6.h.l. Proscripturit) pscribere cupit ep.11.l.8. γενικώτερον) generali⁹, ut γενικῶς ep.11.l.1. uel potius, magis generose. nã Suidas γενικῶς, γενναίως, καὶ ἰσχυρῶς exponit. & Plat. in Theęt. γενικὸν ἄνδρα uocat. atq; Attic⁹ Ciceronẽ γενικώτερον hortatus fuerat ad memoriã factoꝝ, dictoꝝ, & scriptoꝝ ep.2.l.8. qñ Cicero ipse εὐγενῆ q̃dã Attici cõsilia uocat ep.9.l.8. al. ἀρρενικώτερον, magis uiriliter. Putassem) ep.2.l.8. Ego uero) Attic⁹. Te sociũ) ò Cic. M. Lepid⁹, & L. Volca.) ep.r l.8. Manẽdũ puto) in Italia. νεκύιαν) fun⁹, & q̃si stragẽ à Cęsarianis faciẽdã. inde Homeri tota νεκυία. Tuscul.1. Cũ illo) Põpeio. Cũ hoc) Cęsare. Futura colluuie) postea fuit, brachatis, & trãsalpinis nationibus in urbẽ receptis ep.15.l.9. fam. Disputas) tu Attice. Ad extremũ) addis. Inqs) tu Attice. ἀπορῶ) dubito, more meo ep.11.l.7. Egeris) tu Cicero. στερκτέον) amãdũ, pbandũ. Putabo) ego Atticus. Tũ Lepido, & Volcatio discedẽtib⁹. Dubitares) tu Attice. Nõ dubitas) quin maneã. Istis) Lepido, & Volcatio. Manẽtib⁹) ut p̃sto sint Cęsari, in senatũq; ueniãt ep.23.l.8. Ipsa fuga) Põpeij, ep.9.l.8. Nõ dubito) ego Attic⁹. τὸ μέλλον ibi καραδοκήσεις) q̃d futuꝝ est, ibi expectabis. Ille) Põpei⁹. Poterimus) ego Attic⁹, &

tu Cicero. Proieceris)ep.4.h.l. IIII.Non. Mart.)ep.2. h.l. ὑπὸ λῆψιν) sub cōprehensionem ibid. al. ὑπογραφὴν, subscriptionem al. ἐν ἀπολογίᾳ τινὶ, in defensione quadam. Scribam)ego Atticus. Profectione) extra Italiā. Maneo)ego Atticus epist. 2.h.l. Gaudeo te mansisse) ibid. Angerer)ego Cicero ep.4.h.l. Admissum) q̃ nō essem cū Pōpeio.ibi. Tū te)ō Cicero. Nō fero) ego Attic⁹. Opus fuerit)esse cū Pompeio. Illi) Pompeio. ἀσμένιστον) gratissimum ep.2.h.l. Ita dico)ego Atticus.Hic)Cęsar. Fecit)ut se quàm lenissimū pręberet ep.8.h.l. Temperate) tēperatius rescripsit Cicero ep.2.h.l. Scribis) tu Attice. Peduceo)Sext. Peduceo.epis. 12.l.7. Probari) ep.6.h.l. Cui⁹ autoritas) ep.1.l.10.& ep.13.l.15. Cōsci⁹ ego aliĳs)al.conscĳs aliĳs,hoc sensu:defende tuam apud me autoritatem tātam esse,ut nō sit opus aliĳs conscĳs. nisi malis legere:conscĳs aliĳs ego conscius,ut sit sensus: tu defende autoritatem:nam aduersus me nihil opus esse aliĳs conscĳs,sum mihi ipse conscius.uel,defende tuā autoritatem aduersus me : nam nihil opus eē aliĳs,ego sum conscius. Peccaui)q̃ non sim cum Pompeio. Reditu) Brundusio. Lentulum)P.Lentulum ep.22.l.8. Puteolis)ep.15.h.l. Appia)uia ep.12.l.2. Occultās) ἀδημονῶν. ep.15.h.l. Gratias agēs Cæsari) ut ab eo dimissus ep.9. l.8.ut ego quoq; egi ep.seq. Consilio)quid acturus eēt ep.22.l.8. C.Cæcio) ep.15.h.l. Eum)Cæcium. Mati⁹) C.Matius ep.15.l.7.fam.& ep.27.l.11.fam. Quinquatribus) XV. Cal. Apr.ut hic uidere licet, & si uolunt aliĳ. XIIII.Cal.Apr. fuisse uel pauló ante legat.xiii.Otĳ)nō suscipiendi belli ciuilis ep.27.l.11.fam. Hæc quæ fiunt à Cæsarianis. Non ꝓbare) quāuis sit Cæsarianus,ut semper postea etiā fuit ep.3.l.14.νεκυίαν)funus,cædem pauló ante. Epl̃am)5.h.l. πολιτικὸν op⁹)ciuile,op⁹ Reip.utile, πολίτευμα ep.6.h.l.Crasippus) al. Crasipes, ep.1.l.7. sed nisi Chrysippus ex ep.2.l.7.legat, nescio quid sit hominis. Oēs)nunciabant. Potuit) ut homo doctus.al. potius

tius. Inimicos)Pompeianos. Optimatium) qui remanserunt ep.1.h.l. Municipiorum) quibus minantur. supra. Proscriptiones)ep.11.l.8.& ep.6.l.11. Meros Syllas)ut Pompeium,qui Syllaturit.supra. Luceium) epist.1.h.l. Greciam)homines Græcos,ut Demetrium,ep.10.l.4.& alios,qui cum Pompeio erant. Theophanem) ep.5.l.2. Illis)Pompeianis. Capio)ep.1.l.8. Has pestes)Cæsaria nos,hanc νεκυίαν. Dissimillimis) Pompeianis crudelissime cogitantibus ep.11.l.8. & ep.6.l.11. Cupio) beneficium sequens ep.6.h.l.& ep.sup. Illuc)alij,illic.Scipionemq́)ep.4.l.7. Faustum)ep.3.l.8.al. Magium,ep.8.h.l. Libonem)ep.11.l.7. Conuenire) conueniebant enim spō sores,& creditores,quum debitorū bona ueniebant.orat. pro P. Quintio,ut epist. 16.l.16. qui Buthrotium agrum cupiebant,conuenire dicuntur. μακροψυχίαι)animi quasi longitudinem:quũ tam longe effundat animum,ut omneis terras , omnia maria mouere cogitet, episto. 11.l.8. Cnei nostri) Pompeij. Ægyptum)episto.22.h.l. εὐδαίμονα) felicem Plin.lib.6.cap.27.&.28. Cogitare)Pompeium. Hispaniã),puinciam suam ep.9.l.4. Hęc) Cęsariana. Illa)Pompeiana. Non salutaria)λιτότης. Nunq̃ iam nostrum earum interuallum fuit)uidemus legi posse: nunq̃ tam longum earum interuallum fuit : sed iudicamus legendum esse:nunq̃ iam nostrarum interuallum fuit: ut dicat,tuas literas desidero,quod tu facere non potes:nã literarum nostrarum nunq̃ fuit interuallum , quum illæ quotidianæ fuerit ep.22.l.8. Literarū)seq. Profectū) in eo,quod peto.

In Epist. 13. Vt legi tuas literas, quas etc. σχέδια

LITERAS)5.h.l. Furnio)ibid. Ad urbem)ep. 1.l.7. Personã meam)qui semper otij fui studiosus.Pompeio nostro)meo quidem amico,sed tuo olim & amico, & genero. Illi)Pompeio. Quum primum potui)ex Cilicia ad urbem reuersus ep.11.l.16.fam. Pacis autor fui)

non enim destiti sentire, dicere, & facere oīa, quæ ad cō cordiam pertinebāt ibid. Attigi) suscepi ep.9.h.l. Iudicauiq;) quū putaui utilius esse tibi cōcedi, quod postulares, q̄ signa conferri ep.5.l.7. Honorem) ut absentis ratio haberetur ep.7.l.7. Cōcessum) decē Tribunis pl. ferētibus ep.3.l.8. Inimici) ut Marcelli, L. Domitius, & M. Cato. Eo tēpore) quum actum est de ratione absentis habēda. Auctor) fautor, amplificator. Cæteris) ut M. Cęlio ep.1.l.7. Autor) suasor. Aliquot) sex minimū. nam paulò post meum reditum institui παλινῳδίαν ep.5.l. 4. Vos duos) al. uos duo. Amicissimus) maxime necessarius ep. 10.h.l. & ep.1.l.7. Aliqd impertias tēporis) eadem ferē etiam antea scripserat ep.9.l.8. Tuo beneficio) ut mihi abesse liceat ep.2.&.4.h.l. Bonus uir) idem petit à Rep. ep. longa ad Lentul. Beneficiŋ) restitutionis ep.10.l.3.fam. quod sequor ep.6.h.l. Possim) quod assequar, si abfuero, quum in senatu aliquid cōtra Pōpeium agetur ep.4.h.l. Pacis) aliŋ, paci, fortasse rectius. Lētulo) à te dimisso ep.9.l.8 Fuerat) me restituens. orat. post reditum. Fuisses) illum Corfiniŋ captum dimittens. Misit) remisit ep. sup. Pōpeiū) qui mei restituēdi fuit studiosus ep.3.l.8. & quidē cum ipso Lentul. orat. post redit.

In Epist. 14. Legebam tuas literas etc. σχόλια

XIII. Cal.) Apr. Lepta) ep.17.l.5. is tūc Capuę uidet fuisse ep.17.h.l. Circūuallatū) circūsessum ep.15.l.8. fam. Ratibus) Cęs. l.1. de bel. ciu. & ep.17.h.l. Exēplū) ep. Leptę. Illi⁹) Pōpeŋ. Executi sum⁹?) & nr̄a corpora opposuim⁹? ep.21.l.7. Matio) ep. 12.h.l. Trebatio) ep. 11.h.l. qui Matiŋ familiaris erat ep. 15.l.7. fam. Obuiŋ) fuerunt. Mutianum) crudelem, qualem habuit Q. Mutius Scæuola episto 3.l.8. Tua consilia?) episto. 21.h.l. Sermonisq;) quo nihil ego difficilius cogitabam ep.7. h.l. Inuitatio) contrà ep.6.h.l. Dionysio) ep.4.l.7. Ho

noratior) ep.4.l.8. Scipionem) Africanum, cum quo, & Lælio uixit Panętius l.4. de finib. & Tusc.1. Nostra fortuna) ep.4.l.8. Illum ulciscetur mores sui) mores enim fortunam fingunt, ut est in prouerb. Ius dicũt) ep.1.h.l. & non edicitur iustitium. Viri boni) ἐιρονικῶς. Perscribunt) etiam conueniẽtes ep.12.h.l. Et quidnam) al. & quidem. Est) interest, res est, dicere quid censeas. Adfinis) affinis, conscij, & quasi partem capiẽtis al. ad finem. Huius) meę pręsertim. Vitæ) al. uitæ. Doleo) ardeo dolore ep.4.h.l. Quibusdam aut sapiens) al. quidem & sapiens. Videor) quum probant, quæ adhuc fecimus ep.6. h.l. Non ierim) sed quierim ep.12.h.l. Mihi contra) uideor. Illius uictoriæ) Pompeianæ ut crudelis futurę ep. 11 l.8. Calamitatis) quam nunc circũuallatus patitur. Fuisse) socius. Inimici) Cæsaris. Liberetur) Pompeius, al. liberer, οὐκ ἔστ᾽ ἔτυμος λόγος) non est uerus sermo. Ille) à Lepta scriptus. De ratibus) quibus Pompeius sit circũuallatus, & exitus portus teneantur. Dolabella) ep.19.l.7. εὐημερίαν) prosperum diei factum, εὐημέρημα, ep.21.l.5. atque hęc uerba: hanc εὐημερίαν quasi Cęsaris; κατὰ παρένθεσιν uidẽtur legẽda: ut sit hic sensus: si Pompeius est circũuallatus, quid est, quod Dolabella scribit (nam si uerum esset, scriberet hanc Cæsaris felicitatem) Pompeium in fuga esse? certe si in fuga est, breui nauigaturus, non est circũuallatus. possumus tñ legere sine παρενθέσει, & sic interpretari: non est uerus de ratibus. Quid.n. est, quod Dolabella scriberet, Pompeium in fuga eẽ, tanquam illa Cęsaris eẽt felicitas? quãquã uerborum tpa non satis bene iunguntur. Hui rei) cui ipse interfit. Melior) certior, ut pręsens, & Cęsarianus. nam alioqui bonus autor esse non potest, quum male audiat ep.6.l.6.

In Epist. 15. Tuas XI. Cal. accepi etc.

σχόλια.

VNDECIMO Cal.) Apr. Actũ sit) Brũdusij episto.2.h.l. Quicquam statui, ne cogitari quidem) al.

quicquam non modo ſtatui, ſed nec cogitari quidem. Hæ) à Brunduſio datæ ep.ſup. Mihi) ſcriptæ: niſi malis iungere cum uerbo iubent: quod ita rarum eſt, ut uerear, ne, me ſit legendum. Iubent) quaſi iubent. Cogitationes) de Rep. uel potius de Pōpeĳ diſceſſu. Pridie quinquatrus) XVI. Cal. Apr. ep.12.h.l. ſic peridie Compita lia ep.3.l.2. Illum) Pōpeium. Puto) quia ſcripſerat Dolabella illum primo uento nauigaturum ep.ſup. συναγωγὴ) collectio, ut ep.6.l.16. Collecta) ep.12.h.l. Temeritatis) q̄ temeritatem putabam ibid. Mea prædicatione) ep.9.h.l. orationib. ſæpe, & ep.10.l.3.fam. Illi⁹) Pōpeĳ. Illa) illas res, illa merita. al. illum. Superiorꝝ) quæ ſecus ab eo in me ipſum facta eēnt, ep.11.h.l. Meminiſſe) quū tñ ego non meminiſſem ibid. & ep.4.h.l. Illius temporis) mei. Deberem) ſperans fore, ut ipſe quoque Pompeius reuocaretur: uel potius ueritus, ne, ſi ipſi reconciliarētur, eiſdem p̄lĳs ego ſubĳcerer ep.15.l.8. Nihil me adiuuit) Pompeius ep.4.l.10. & ep.15.l.3. Quū poſſet) ſed diceret, ſe nihil contra Cæſaris uoluntatem facere poſſe epiſt.4.l.10. Et poſtea) at poſtea, magis fortaſſe probari poſſet. Quam ob cauſam) quod contra aduerſarios mea indigeret opera: & à me eſſet ornatus orat. pro dom. & ep.1.l.4. Illi) amicus fui. Eiſdem) Catone, Domitio, & reliquis. Illecti) inducti, ego, qui inductus, & relictus fui, ep.5.l.4. & Pompeius, qui & inductus, & deprauat⁹ eſt. Cæs.l.1. de bel. ciu. al. dilecti. alĳ, eiecti. Ei) Pōpeio. Ille) Pompeius. Potuit) quum primus populum Ro. ad me reuocandum hortatus eſt. orat. poſt reditum. Peſtiferum bellum) ep.11.l.8. & ep.4.h.l. Offendere) epiſ.2.h.l. Iſta) quæ impendent à Cęſarianis. Hunc) Cæſarē. Paratum) ep.3.l.7. Matius) ep.12.h.l. ἐσάλπιζεν) quaſi buccina prædicabat. Se) exiſtimamus, ſupra. hoc eſt, ſeptuaginta millia, ſcriptum fuiſſe, & librarios male deſcripſiſſe. certe numerus uidetur deſiderari. λάπισμα) oſtentatio al. σάλπισμα, prædicatio quaſi buccina facta. & ſanè uel

hic, σάλπισμα, uel paulò ante, ἐλάπιζε legēdum uidetur. Ille) Cæsar, Vectigal) præsertim agri Campani, quod olim abstulit ep.16.l.2. Ciuium bona) quæ concupiuit, ep.12.l.7. quæq; prolata erant ep 11.l.7. Confidētiam) & audaciam ep.3.l.7. Hominis) Cæsaris. Bonorū.) qui sunt imparati ep.18.&.19.l.7 Illum) Cæsarem. Putant) ut Marcelli ep.1.h.l. Oderunt. Vt tu scribis ludū) oderunt (ut tu scribis) ludum, nunc legimus, ut hic sensus eliciatur: boni, qui Cæsarem uictorem iratum sibi putant, & timent, oderūt bellum, quod tu ὑποκοριστικῶς, & quasi πα:αμιακῶς ludum uocas. sic prope ep.38.l.12. Ac uellem, scribis, quisnam hæc significasset) ac uellē, scribas, qsnā hæc significasset, si legas, hic erit sensus: ac uellem, me certiorem facias Attice, quisnam Brundusio Romam literas dedisset, bonos odisse bellū, φ putēt Cęs. sibi merito iratū. Iste) qui significauit hęc, nō amat Pōpeiū. Illū) Pōpeiū. Amarūt) olim. Non amant) ut bellū tam crudele cogitantem ep.11.l.8. Municipia) ep.21.l.8 Rustici Romani) ibid. Illum) Pompeium. Metuunt) ut minantē ep.12.h.l. Hunc) Cæsarem. Diligunt) ep.25.l.8. Non tā γοητείαν huius timeo, q̄ πειθανάγκην: αἱ γὰρ τῶν τυράνων δεήσεις, inquit πλάτων, οἶσθ' ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις) non tam captionem huius timeo, q̄ suasionem uiolētam. tyrannorum. n. pręces, inquit Plato, nosti φ mistæ sunt necessitatibus. Platonis uerba ex epistola.7. hęc sunt. τὰς δὲ τῶν τυράνων δεήσεις ἴσμεν ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις εἰσίν. prouerb. preces armatę. ἀλίμενα) sine portu loca, & solitudines, in quas discederē ep.16.l.2.fam. Occultationem) ne laurus hęc nostra in oculos, & in uoculas maleuolorum incurreret. ibid. ὑπηρεσίαν) comitatum, ministrorum obseruantiam. Quę) occultatio, & ὑπηρεσία. Ibi) Brundusii. Nulla est) propter portus, & ciuitatis celebritatem. Scimus) scierimus: uel, sciemus, lege ex huius epistolæ principio. Viris bonis) cunctationem nostram non probantibus ep.1.h.l. Sextus) Sext. Peduce⁹ ep.12.l.7. Q̄ nos)

nos enim ab hac laude non absumus ep.15.l.8. Fortiores) sequẽtes Pompeium ita, ut eo crimine careret, in quo nos accusant. Lanuino Phamez) ep.11.h.l. Troianum) prope Troiam in agro Laurenti ab Ænea ędificatam situm. Id) Lanuinum, quod ego Troianum putaueram. Volui Quin.) uolui quingentis episto.11 h.l. Pluris est istuc) pluris est istuc Lanuinum, de quo tu scribis, quàm illud, quod ego emere uolueram. Cuperem emeres) sic epist.11.h.l. optaui, ut aliquis emeret meorum. Si ullam spem fruẽdi uiderem) si Resp. esset ibid. Ex illo libello) intelliges. Lentulus) ep.22.l.8. Puteolis) ep.12.h.l. ἀεὶ μόνων) solitarius, populum fugiẽs, occultãs ibid. Ceci?) ibid. δυσχερτὴν) dedecus, infamiam, cuius pudeat. Corfiniensem) qualem Corfinij captus sibi uidetur subijsse. Põpeio) cuius culpa captus est, quanuis Pompeius eam in Domitium conferat ep.16.l.8. Beneficio) dimissione epist.12.h.l. Prospecta re) al. prospectare, ut prospectare exilium, atque explorare fugam. Vetr.7. & sane Lentulus ut Cæsaris beneficio moueretur, magis tamen mouebatur, ut prospectaret aliquò, & discederet, atque ea, quæ ferre non poterat, fugeret: nec locutio hæc, quamuis sit Græca, est prrsus Latinis ignota. Miserius) quàm hęc ferre. Cn.Magiũ) ep.seq. al. Numatium Magium. Minatij Magij meminit Patercul. ut hic Minatium siue Munatium Magium, uel ibi Numatium Magium, possis legere, præsertim quum hęc nomina sæpe commutentur. Oppugnatur) nisi egregia illa tempestate est usus. supra quòd si Magium de pace misit, & oppugnatur, quo pacto tempestate est usus? uel igitur epistola est diuidenda, uel dicendum, hæc extrema post scriptam illam partem intellexisse Ciceronem. Non credebam) putans fore, ut potius per Pompeium, quàm per Cæsarem staret, ne pax fieret ep.23.l.8. nunc Cæsar Pompeium, qui nuncios de pace mittit, oppugnat. Balbo) epist.3.l.7. Literas) seq. Caput) quomodo me nunc putas etc. ibid. Optimi) qui

nunc tandem ita torquetur ibid. εἰρωνικῶς. Hortos) epist. 7.l.7. Quem) quãuis Gaditanum orat. pro Balbo. Mi ser) εἰρωνικῶς. Torquetur) ut ipse scribit episto. seq. Idib. Martij) al. III. Id. Mart. ep. sup. Sententia) discedendi. Hoc) hac mansione.

In Epist. 16. Cæsar nobis literas perbreues etc.

σχόλια

BALBVS) ep.3.l.7. Nobis) mihi, & Oppio. VII. Id. Mart.) fortasse legendum, VII. Cal. Mart. ut colligi dies possint ep.23.l.8. & uerum sit, propemodum Cæsarem profectum Corfinio eodem die, quo Pompeius Canusio est profectus ep.22.l.8. VII. Id. Mart. profectus dicitur etiam epist.3.h.l. Misit) scribit tamen idem Cæsar l.1.bel.ciu. à se missum, & à Pompeio non remissum. Cn. Magium) ep. sup. & ep.8.h.l. Quomodo me) Balbum. Torqueri) ep. sup. Opto) ut compositio fiat. Proficere possem) ut amicus utriusque ep.9.h.l.

In Epist. 17. Miseram ad te VIII. Cal. etc.

σχόλια

VIII.) si VIII. Cal. miserat epistolę Balbi exẽplum, hęc epistola minimum fuerit scripta VII. Cal. quo pacto igitur credit Cęsarem VII. Cal. Capuę fore? pręterea qui poterit legi ep. seq. quum dedissem iam literas ad VIII. Cal. uidendum igitur, an hic XI. & illic X. sit legendum. Cal.) Apr. Epistolæ) sup. Quint. Pedio) Cæsaris legato Cęs. l.2. de bel. Gal. Oppido) Brũdusio. Opus) quo Põpeius circũualletur ep.14.h.l. Cornu) nam Brundusium, Strabone autore, cerui caput uocat, ꝙ portum habeat ita positum, ut hinc, atq; hinc uastæ rupes, geminiq; minẽtur in cœlum scopuli; uelu ti cerui cornua, ut poeta uidetur uoluisse describere. Illũ) Pompeium. Prohibeamꝰ, ubi) al. ꝓhibeamꝰ, uale. Vbi. Scripserat) ep. sup. Eũ) Cæsarem. αὐθεντικῶς) cum autoritate, certo autore, pro

certo, ἀυκ ἀδιάπτωτως ep.9.l.10. Narrant) mihi, & aliis. Cn.Carbonis) Lilybaei à Pompeio interfecti epist.21.l.9. fam.Liu.l.89. M.Bruti) apud Regium patriam nostram à Pompeio interfecti, Oros.l.5.cap. 22.Liu.l.90.hic fuit pater M.Bruti, qui postea Cęsarem interfecit.Plutarc.in Brut.Persequi) à Pompeio. Hoc socio) Pōpeio. Plutar. Curionem) breui in Siciliam Propraet. profecturum ep. 4.l.10. Facer) nunc, & conari facere in Sicilia cōtra M. Catonem, in Africa cōtra P.Actium Varrum, & Iubam Numidię Regem. Hic) Pōpeius. Fecisset) in Sicilia cōtra Cn.Carbonem, in Africa contra Cn.Domitium, & Hieram, siue Hiarbā Numidiae Regem Liu.l.89. Ad ambitionem) narrant quidam de exilio reductos à Caesare exules ambitionis causa, quod moliebatur, ep.10.l.7. & postea fecit, quum lege Pompeia damnatos in integrum restituit. Caes.l.3.de bel.ciu. Superioribus) quae fuerunt ante tertiū Pompeij Consulatū. Ab illo) Caesare. Proditores) quicunq; ij fuerint, etsi M. Antoniū, & Q.Cassium uidetur significare ep.10.l.16.fam.quos pulsos scribit Liu.l.109. & Cicero ob eam rem hostem Reip.uocat Philip.2. Reductos esse) in Italiam fanè quidē, sed Romam fortasse nondum. Queri) narrant Caesarem queri, ut queritur apud Lucanum lib.1. Pompeiana reum clauserūt signa Milonem. Milone) etiam sibi inimico.orat. pro Mil. & Caes.l.l.3 de bel.ciu.hinc exules postea reuocauit, excepto Milone. Appian.l.2. Expulso) Massiliam. Ascon. & Dion. Arma haec) ciuilia. Contra) contra se tulerit. Nā ciuis, qui fugerit, esto: inquit ipse Caesar apud Lucan.l.7. Bebius) in ueterū monimentis, Baebius, scribitur. Profectus) ex Albano, ep. seq. Non infans) qui fatur haec, & dicit. Sed quis ulli nō dicat?) sed quis hęc etiam infans non possit alicui dicere, quum sint manifesta? Illinc) Brundusio. Cneum) Pompeium. Quidem quid literarum) alij, quidem literarum. Quid enim est) sic ep.6.h.l. Praetermitto) quin dem ad te literas ep.16.

l.8. Lepta)ep.14.h.l. & ep.17.l.5. Idib.Mart.)ad XVI. Cal.Apr.ep.seq.

L *In Epist.* 18. *Cum dedissem ad te literas, etc.*
σχόλια

LITERAS)sup. VII.Cal.) Apr.ibid. Eum)Cæsarē. Curionem)ibid. Pergam)ut togam puram dem Ciceroni ep.20.h.l. Veniam)ut absim episto.4.&.6.h.l. Vtar conditione)al. utar illius conditione. Ille) Cæsar. Claudere)ne Pompeius reuerti possit, uel potius ne, qui in Italia sunt, possint exire. Spectare) spe negotij citius conficiendi. Hispanias)in quas tū paulō post proficisci constituit,ne,se absente,Gallia,Italiaq; tentarentur.Cęs. l.1.de bel.ciu. Hæc)quæ dico al. hæ. Huius) Cæsaris. Stimulat)ep.7.h.l. Is)Cæsar,uel ipsius cōgressus. Primas eius actiones)quas primo is instituet.al. prima eius actionis,Id est,prima quasi capita eius actionis. S.C.) aliquod,ut illud ep.3.l.10. Augurum decretum)ut de habendis comitijs ep.11.h.l. Rapiemur) ut id decernamus ibid. Roget) creet ibid. Dictatorē dicat) ut postea M. Lepidus Præt.dixit.Cęs.l.2.de bel.ciu. Neutrū ius est) facere,& nunq̄ est factum ep.11.h.l. Ab interrege) L. Valerio Flacco orat.3. contra Rull. Hic) Cæsar. Non possit?) efficere, ut dictator dicatur? Ab hoc) Cæsare tanq̄ altero Mario interficiar,quod dicere noluit,ut more suo uitaret omen. Q. Mutius)ut Syllanus epist.3.l.8. Ab illo Pompeio,tanq̄ altero Sylla. L. Scipio)L.Scipio Asiaticus ut Marianus à Sylla proscriptus. Oros.l.5.cap.21. Illum) Cæsarem. τέτλα κύντερον)inciso sic distingue: τέτλα, κύντερον: perfer,grauius.s.ἔτλης,tulisti: ut cor suum alloquitur Vlysses apud Homer. τέτλαθι δή κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης: perfer iam cor, & grauius aliud olim tulisti. Illud) grauius aliquid tulisse. Proprium)ita,ut possimus dicere, perfer : nam grauius tulisti:q̄m grauius id non fuit,ut ratio sequens ostēdit. Erat enim spes propinqui reditus)exilij nostri tēpore. Quere

la)de nostro exilio:nisi hoc totum ad fugam ex urbe ma lis referre ep.10.l.7.ut uerba,quæ sequuntur uidentur po stulare. Exire)ex Italia. Cupimus) beneficium sequentes ep.6.h.l. Nulla querela est) q Pompeius exierit, & nos exeamus. Metuunt)ep.21.l.8. & ep.15.h.l. Crudelem)Pompeium ep.11.l.8. Iratum)ep.23. &.25.l.8. Euolare)ep.12.h.l. Differebas)epist.15.h.l. Scimus nempe) præsertim ex literis Leptæ ep.sup. Hunc) Cæsarem Veniam)quam peto supra. Affero)ep.13.h l. Statim)ut habuerimus. Prouidentia)al.prudentia. Accurrit)Cæsar. Trebatium)epist 11.h l al. Trabilium.& sane quum hic nondum Trebatium uiderit,& paulò post dicat, se pueros cum eo misisse,non uideo,qui defendi possit,nisi diui datur epistola.uideo tñ legi commode posse: Rebilium, qui temporibus hisce Cæsaris mandata de pace pertulit. Cæs. l.1. de bel. ciu. Constitueram) uolebam ep.11.h.l. Videre) ante Cæsaris aduentum ibid. ut ex eius nuncio meditarer,quomodo cum Cęsare loquerer ep.20.h.l. ἀλλα μὲν αὐτὸς) ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, alia quidem ipse per te excogitabis:hoc est, ego in congressu Cæsaris alia excogitabo. Vt ait) ὀδυσ.γ. Ille)Mentor ep.7.h.l. ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται)alia uero & Deus suggeret.prouerb. Dÿ facientes adiuuant. Mandata)de pace. Attulit) Rebilius, uel Cæsar ipse. Illa) illas res. Misi)si noua,ep.16.& 17.h.l. si uetera,ep.12.13.& 15.l.7. Philippus)ep.4.l.10. Lētulus) episto.22.l.8. Puteolis) epist.15.h.l. Domitio) epist. 22.lib.8. Sciscitare) quære episto.3.h.l. Cogitet) de discedendo.ibid Asperius) ep.16.l.10. Scripsisse)ep.14.h.l. Mei) qui non consueui homines appellare asperius,orat,2 contra Rull. sed lenitate dulcis esse ep.11.l.5. Dionysio) ep.4.l.7. Sim antiqrũ hoīum)sim bon⁹,& simplex, q̃les erāt antiqui.al.sit antiqrũ hoīum.s.id ęq̃ ferre aio,ut tu scribis:uel Dionysius sit antiqrũ hoīum, bonus, & cũ antiqs cōferendus, quũ tā grauiter peccarit,ut putē te grauius id ferr̄ debuis

fe. Hāc re) fortunā nostram ab eo despectam ep.14.h.l. Te moueri) ut amicum. Teipsum) alterum me. Male sanum) furiosum ep.1.l.6. Putaui) q̃ eius mores cognoscerem ep.4.l.8. Inimiciorem) quippe quem mores ulciscātur sui ep.14.h.l. Philargyro bene) scilicet resp ōdisti. al. de Philargyro bene curasti. Bonam) ad probādū. Relictum) ab ipso Dionysio, uel poti⁹ ab ipso Philargyro, ut sit liberti nomē, quod tacet ep.2.l.7. & si ep.1.l.6. fam. ita scribit: Philargyrus tuus omnia mihi narrauit. Regiȷ certe Lepidi in Diui Prosperi extra muros, Decimius Philargyrus, legitur. VIII. Cal.) ep. sup mutandus omnino uidetur numerus, quum paulo post scriptum sit, Cęsarem ad VIII. Cal. Matio, & Trebatio) ep.14.h.l. Ad XV. Cal. Apr.) Idib Mart. ep. sup. Romam) Romam uersus. Ad urbem) ep.5. h.l. Commorari) ut Senatui se purget, eumq; oret, ac postulet, Remp. suscipiāt, atq; unà secum administrent Cęs. lib.1. de bel. ciu. Proficisci) ne, se absente, Italia, Galliaq; tentētur. idem ibid. & si supra scripsi, illum Græciam spectare. Mandata tua) de impetranda uenia à Cæsare ep.2.h.l. Trebatius Scæuola) Trebatius iurisconsultus, qualis fuit Scæuola: uel certe ita cognomento dictus, ep.23.l.7. fam. ut fortasse idem significetur ep.11.h.l. al. Trebatius sedulo. Cæsarem ad VIII. Cal. Capuę, ad VII. Sinuessę) al. Cęs. ad VIII. Cal. Apr. Beneuēti mansurꝫ, Capuę ad VII ad III. Sinuessæ.

In Epist. 19. Cum, quid scriberem ad te, etc.

σχόλια

INTERMITTEREM) qn darē ad te lr̄as ep. 16.l.8. Ad VII.) al. ad VI. Sinuessę) ep. sup. Ab eo) Cęsare. Redditę sunt ad VII. Cal.) ep. seq. Opes meas) ex ambiguo, perinde ac si dicat, res meas. Superioribus literis) 5.h.l. Clementiam) episto.9.l.8. Corfinięsem) quã Corfiniȷ in captos usus fuerat. Triumpho) sic ep.1.l.7. Gaudeo) sic ep.8.h.l. Ii) ut Domiti⁹, Vibulli⁹, & reliqui. Dimissi sunt) quū Corfiniȷ fuissent capti ep.8.l.8. Infer-

rent) ut Domitius Massiliæ, & Vibullius in Hispania Cæs.l.1.de bel.ciu. Mei similem) clementem. Illos sui) similes, pertinaces. Vtar) uti possim ep.5.h.l. Tuo) genero ep.6.l.6. Habebo) quod tu mihi ad urbem præsto uel eius causa fueris: uel, quod ille mihi sit iucundus. al. habeo. Aliter) quin te, ut præsto sis, moneat, & moueat: uel, quam mihi sit iucundus.

In Epist. 20. *Trebatium. VI. Cal. quo etc.* σχόλια

TREBATIVM) ep.11.h.l. VI. Cal.) al. XI. Cal. quod si probes, redditæ sunt ad XII. Cal. necesse est legas ep.sup. Eius) Trebatij, qui Cæsaris est amicus. l.7. fam. Matijq; literis) ep.27.l.11. fam. Cum illo) Cæsare. Loquar) quo nihil unquam difficilius cogitaui ep.7.h.l. Contendat) Cæsar, ut contendit ep.sup. Ad urbem ueniam) ep.5.h.l. Cal.) Apr. Adesse) Romæ. Sed quid) μετάνοια, ne disputare incipiat, negandum sit necne, antequàm planè sciat, quid sit petiturus. Præripi?) necesse? quid oportet hanc rem præripere, & anticipare? ep.1.l.10 sed uidetur ἀποσιώπησις inusitata. Quare uel ut prius, sed quid præcipiat, sentiam, & statim ad te perscribam omnia, uel, sed quid præripiam? sentiã, & statim ad te perscribã oĩa: legendum putauerim. Illius) Cæsaris. Togam puram) ep.4.h.l. Istic) Romæ. Puto) uolet Cæsar, dem togam puram ep.4.h.l. Quid deinde) faciendum sit. Hebetem) ad cogitandum Curio) ep.2.l.7. Tirone) ægro relicto ibid. Inde) Patris ibid. Id modo nunciãt. Sanè) putamus ita legi posse: id modo nũciant sanum: hoc est, nunciant illi quidem sanum: sed nihil addunt, unde probent, id uerum esse. Opera, & fidelitas) ep.11.l.16.fam.

In Epist. 21. *Vtrunque ex tuo cõsilio, etc.* σχόλια

VTRVNQVE) fecimus, & locuti sumus cum dignitate, & in proposito mansimus ep.seq. Tuo cõsilio)

honesto,& cauto ep.14.h.l.tuis consilijs ep.seq.nam me admonueras,ut cum grauitate loquerer ep.11.h.l. Fuit) cum Cæsare. Existimaret) ꝗ grati in maximi beneficij memoria esse uoluimus ep.3.h.l. Ageret) ꝗ sibi morem gesserimus.non enim ad urbem uenimus, ut cupiebat ep. 19.h.l. Ne ad urbẽ)uenirem⁹. Fefellerũt) nos.Facilẽ) Cæsarem. Putaramus)sperantes fieri facile posse,ut mi hi concederet,ut abessem ep.4.h.l. Minus) facile. Nostro iudicio) qui uellemus abesse : qua re uidebamur ea, quæ faceret, non probare. Tardiores)ad ueniendum in urbem. Reliquos) senatores,& ciues. Si in his non ue niremus) al.cum ijs Sinuessam non uenerimus. uide, ne perturbatæ olim fuerint syllabæ,& ita sit legendum: si cum ijs non uenissemus. Dicere) Cæsar. Ego) dicere. Dissimilem) quum nec Pompeio tantum debeant, nec Reip. tot pignora dederint ep. 9.&.22.l.8. Quum multa) dixissemus. Veni igitur)inquit Cæsar. Age) quando adesse non uis,quũ de Pompeio detrahatur ep.3.h.l. De pace)ad quam te satis aptum scripsisti ep. 13.h.l. Arbitratu?) agam? Sic) μὴ μόνος. Iri) ut tu ire constituisti. ep.18.h.l. Transportari)post reditum ex Hispanijs, ut cupiebas iam nunc.ibid. De Cneo) Pompeio.al. digna eo. Eo nolo adesse) ob id nolo Romæ esse,& in senatu. Vt ille) ut ille Cæsar peteret. Exitum) sermonis. Deliberarem)ad urbem uellem uenire nec ne. Non fuit negandum)hoc,quod petijt, ut deliberarem.al. non fuit rogandum: à me non fuit petendum,quoniam id libenter faciebam.al.non fuit rogandus: Cæsar non fuit præterea rogandus,ut mihi ueniam daret, quoniam irasci po tuisset,quũ iam ille petijsset, ut deliberarem. alij non fui rogandus. Credo igitur hunc me non amare)ἀμφιβολογία loco facta. Amaui)al.amabo, ut impetrabo aliquid à me ipso ep.18.h.l. Comitatus) Cæsaris ep.seq. Vt tu soles dicere)ut tu appellas ep.12.h.l. νεκυία) funus ibid. homines perniciosi,& faciendis cædibus apti. Eros Ce

leri) celeri, ut Theophani epist.1.h.l. Eros Celeris, placet tamen legere, sed Q. Celerem uiuum, & Attici amicum ep.3.l.6.& ep.1.l.10. non autem Q. Metellum Celerem iampridem mortuum credimus significari: & hic dicitur, Eros Celeris, ut Eros Philotimi ep.15.l.10. siue libertus, siue filius, siue etiam esset amicus aliquis ita Charus, ut eros, hoc est, ἔρος, amor diceretur. Seruij fili⁹) erat ep.seq. Quot) Senatorum filij. Castris) Cæsaris. Pompeius) uir tantus, & de Rep. tam bene meritus. Circunsideretur) ep.16.&.17.h.l. Sex legiones) erant. nam Cæsar Brundusium cum legionib⁹ sex peruenerat, ut scribit ipse.l.1.de bel.ciu. Vigilat) Cæsar ep.9.l.8. Audet) Cæsar, qui sit audacissimus ep.3.l.7. Consilia) quæ differebas ep.15.&.18.h.l. Extremum) quod scriberem. κατακνὶς) al. καταιγὶς, procella, animi perturbatio, qua Cæsar incitatus ea, quę sequuntur, dixit. alij, κατάκρισις, ep.3.l.2. Illius) Cęsaris. Nostris) qui ad urbem uenire nollemus. Descensurum) sic descendere ad extrema ep.33.l.10.fam. Vidisti) tu Cicero. atque hic nisi diuidatur epistola, eadem bis dicere uideatur, penè necesse est. Virum) Cæsarem. Ingemuisti?) Cicero? Certe) ingemui ego Cicero. Cædo) tu Cicero. Ipse) Cæsar. In Puteolanum) iuit. Arpinum) ep seq. Expecto) quoniam in hoc tempus distulisti ep.15.h.l. ἀλλὰ τὶ λοπὸν) al. ALLATENCAN al. ἀλλὰ τελέαν, sed perfectam, fortasse recte, ut hic, μαντείαν, uel suppleas, uel desideres, sitque hic sensus. expecto iam nunc consilium quidem illud tuũ, sed perfectum ita, ut nihil addi amplius possit, quid mihi deinde sit faciendum. ep.sup. quod ego μαντείαν uoco, quoniam de rebus futuris est μάντις γὰρ ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς. ep.12.l.7. sic χρησμὸς epist.12.h.l. sic fortasse etiam μάντευμα, ep.2.l.10. Actum ne agas) epist.4.h.l. prouerb. Illum) Pompeium. Nihil est) cur dicas. Vt antea) dicebas, quod sequitur. Videamus hoc quorsum euadat) expectemus Cicero, donec sciamus, quid Brundusii agatur

ep.15.h.l.atqui nunc iam actum est.quod agendum fuit, quum Pompeius discesserit ep.18.h.l. his uerbis Atticus sua consilia differebat ibid. sic ferè episto.14.l.16. Extremum) quod supra scripsi. De congressu) de rebus in cõgressu dictis. Nostro) meo & Cæsaris. Istum) Cæsarem. Offenderim) quum ad urbem uenire noluerim. Agendum est) de meo discessu, consilium dandum. Epistolam) mitte. πολιτικὴν) ciuilem, & de Rep.scriptam.

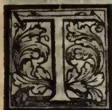
In Epist. 22. Ego meo Ciceroni, quoniã etc.
σχόλια

CAREMVS) quia in eo mansimus, ne ad urbem ep.sup. Togam puram) episto.20.l.5. Dedi) ut uolebam, ep.4.&.20.h.l. Municipibus) Arpinatibus. ἀνάθεώρησις) contemplatio, consideratio episto.17.l.14. Habetur) à Cæsare in Hispanias profecturo episto.18.h.l. Deducuntur) in proxima municipia. Cæs. lib.1.de bel. ciu. Turpem) ep.3.l.7. Hinc) à Cæsaris exercitu. Vidi) in congressu episto.sup. Vniuersos) Cæsarianos, qui erant in comitatu ibid. Ad eum) Pompeium. Gratior) ἀσμενέστερος episto.2.h.l. Spe) pacis, uel etiam uictoriæ. Italia cessit) sic, Cneus Italia cedit, episto. 12.h.l. Hunc) Cæsarem. Putaret) ut Scipio, & Marcelli episto.1.h.l. uel igitur spe, uel metu reliqui Pompeium sunt secuti: ego neque spe, neque metu id faciam: gratior igitur meus erit aduentus. Hoc facio) paulò secus, episto. 25.lib.8. In eum) Pompeium. Leuauit) quum mei restituendi, quàm retinendi fuit studiosior episto.3 l.8. Incommodis) exilij. Affecerat) quum in adoptando Clodio fuit Augur.ep.3.l.8. & traductor ad plebem ep.9.l.2. Fiunt) à Cæsarianis. Non potero) præ dolore. Vol catij) in urbem reuersi ep.1.l.8. Sentẽtiam) ut legati (sic enim putamus) de pace ad Pompeium mittantur, ut postea decretum fuit. Cæs.lib.1.de bel.ciu. Vna) ut legati de pace mittãtur. Immitissimus) timens, ne Põpeius me-

minerit, si Romam, facta pace, reuertatur. al. iniustissim⁹. Seruius) Ser. Sulpitius. Filium) Seruium ep.2.3.&4.l.4.fam. Misit) ep.3.l.10. Titiniano) fortasse Titinij filio ep.4.h.l. uel ab alio adoptato, ut Pontius Titinianus di ceretur, sicut Cæcilius Pomponianus epis.20.l.3. Hic) Titinianus. Timoris causa) est cum Cæsare, q rebus tī meat suis. Ille uero) ἀποσιώπησις, quasi dicat, Seruius uero cupiditatis, certe mali alicuius causa. Stomachari) Serui factum. Aliquando) post tam longas consultationes. Sententiam terminemus) al. sententiam; ut sit ἔλλειψις, quasi dicamus. Vt nihil noui) decernatur à nobis. loquitur enim tanquàm sententiam dicat in senatu, ubi frequenter hęc uerba usurpari solebant: ut nihil noui. ne quid noui decernatur ep.9.l.5. Nisi id, quod minimum uellem, spiritum reliquum esse) al. nisi id, quod uellem, minimum spiritum reliquum esse: hoc est, nisi hoc ipsum, minimum spiritum mihi annum iam quinquagesimum septimum agenti superesse: quod equidem uellem uerum eē, ut liberarer his molestijs, pręsertim quū mors mihi sit optanda perfuncto reb⁹ eis, quas sum adeptus. Superum mare) ep.25.l.8. Obsidetur) quum Cæsar maritimos exitus clauserit ep.18.h.l. Infero) ep.3.h.l. Crotonem) Plin.l.3.cap.11. Thurios) Plin. ibi. Boni ciues) ep.1.h.l. εἰρονικῶς. Amantes patriæ) εἰρονικῶς, quū eam fame necandam putemus ep.11.h.l. Mare infestum habebimus) mare īfestum reddemus classe ad id parata, ibid. & omnia maria mouebimus ep.11.l.8. mare infestum habere ep.1.l.16. Nullam) nisi, ut commeatus intercludant ep.11.h.l. Ægyptum) ep.12 h l. Abdimus) alij, abdem⁹. Pares) Cæsari. Fides) alij, spes. Cephalioni) epi.23.l.7. Obmutuerunt) Cæsaris aduentu. Tuis cōsilijs) tuo cōsilio ep. sup. Nostro) meo, & Cæsaris ibid. Tenui) ut monueras ep.11 h.l. Non accederem) ut uolebat Cęsar ep.sup. Extrema) ante meum discessum. Nulla dubitatio ęst) quin discedam.

M. Tulli

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER DECIMVS.

In Epist. I. *Tertio Non. cum ni etc.*

σχόλια

ERTIO Non.) Apr. & ita sex dies summũ possunt intercedere. Laterium) ep.7.l.4. Paulum respiraui) al. paulum lectis respiraui. Firmitudinem) de sequendo Põpeio ep.22.l.9. uel potius ꝙ firmus, cõstansq; fuerim in congressu Cęsaris ep.21.l.9. Sexto) Sext. Peduceo epist.12.l.7. ep.1.l.13. & ep.10.l.16. Probari) sic ep. 6.& 12.l.9. Patris) Sext. Peducei lib. 2. de finib. Qui) Sext. Peduceus pater. Olim) in consulatu meo. Illis illis) παλιλογία. Decẽbrib⁹) ep.1.l.2.& ep.17.ad M. Brut. Quũ ego) dixissem. Sexte) Sexte Peducei pr. Quidnã ergo?) faciam, cõiuratis iam cõprehẽsis, & cõdemnatis? μὴ μὰν, inquit ille, ἀσπουδεί γε, καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι) ne, inquit ille, sine studio, & sine gloria perirem, sed magni aliquid faciens, & posteris audiẽdum. Iliad. χ. ep.15.l.13. fam. Ei?) Sext. Peducei patris. Filius eodem est apud me põdere) ep.1. l.13. Tuum consilium) de meo discessu. Non in longum tempus) sed donec sciatur, quid in senatu sit de pace decretum. Emptum) à Cæsare corruptum. Pacificatorẽ) agentem de pace Volcatium ep.22.l.9. uel. potius Ser. Sulpitiũ ep.1.l.4. fam. & ep.6.l.16. Perorasse) & si cunctator est, ep.10.l.8. fam. & tardus in expediẽdis, conficiẽdisq; rebus in Brut. In consessu senatorum) ταπεινώσει usus est, ne diceret in senatu, quum tot senatores, & con-

ſulares abeſſent. ſic cōuentum ſenatorum uocat ep.1.l.4. fam. Agēdum) de diſceſſu. Flauio) ſi uerum eſt, quod ſcribit Appianus, Aſinium Pollionem in Siciliam à Cæſare ante Curionem miſſum fuiſſe, Aſinio, legēdum uidetur. de L. tamen Flauio ep.15.l.1. & de C. Flauio, Nep. in Att. uita. Solonis) Plutar. & Laerti⁹. Popularis tui) Athenienſis. ep.10.l.5. Mei) quoniam me Athenas fortaſſe conferam. Legem) Gell.l.2. cap.12. Negligam) neutram partem ſequēs. Capite ſanxit) is domo, patria, fortuniſq; oībus careto, exul, extorriſq; eſto. Gel. Hinc) ex Italia. Filij) Cicerones epiſt.12.l.7. Alterum) ut ego hinc abſim. Nec præripiam) anteq̄ ſcribas. ſic ep.20.l.9. Scripſi) ep.22.l.9. Cephalioni) ibid. Attractum iri) ad urbem. Si de pace agatur) al. ſi de ea re agatur, ut notas, quibus in S.C. utebantur, quaſi interpretetur, D. E. R. Illi) Cęſari. Prouincia) Hiſpania. Summarius) Ser. Sulpitius, qui didicit artem, quę doceat rem uniuerſam tribuere in partes, unde ſumma fiat: in Brut. uel qui bella ciuilia ſummatim, quum hortatur ad pacem, colligere ſolet ep.3.l.4. fam. alij numarius, quaſi numos in cōſulatu accepiſſet, ut Cæſari faueret, quod tamen negat Dion. Ei) Cæſari. Oratores) legati de pace ep.3.h.l. Eant) ad Pompeium. Et redeant) Romā. Quieſcat) Cæſar. Magnum) uel, maximum ſcripſit, uel Gręce locutus eſt. τῶν πολιτικωτάτων σκεμμάτων) maxime ciuilium conſiliorum, maxime ciuilium cōſiderationum ep.8.l.7. De re bona) ut de pace. Dixi) ep.21.l.9. Repudiauit) Cæſar: quum reſpondit illa, quæ me dicturum oſtēdebam, nolle dici ibid. Sed tamen ſiquid acciderit) ἐπανάληψις. Adhuc) adhuc enim Pōpeij beneficium excuſaui: nunc, ſi de pace agetur, uti hac excuſatione non potero, quum nihil de Pompeio detrahatur ep.2.l.9. & ideo maioris ęrit conſilij. Trebatij) ep.11.l.9. Boni uiri, & ciuis) ep.12.h.l. Verbis) quæ tecum Romę facit, & libere loquitur. ἐκφώνησις) exclamatio. ἠπέρω) nos legimus, ὕπερου, q̄ optime, q̄

maxime, quo ἐπὶ σχήματι usus est Domest. ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ. Tu cum Sexto seruasti) tu & Sextus Peduceus seruastis. Grauitatē) in congressu Cęsaris. Prę-cipis) epist. 22. l. 9. Celer.) Q. Celer ep. 3. l. 6. & ep. 4. l. 11. Iuuenibus) Ciceronibus. Vera sunt) eos, & præsertim Q. filium difficile regi ep. 4. 5. & 11. h. l. M. Antonij) qui nunc omnia perficit, quæ Senatus salua Rep. ne fieri posset, perfecerat. Philip. 2. & Senatum dat Cæsari. Dion. l. 41. Istud) fortasse de restituēdis exulibus. Philip. 2. ἄλη) error, anxietas. Sumus) δυσφοροῦμεν, ut ægroti. Libere) si malis ipsis assensus fuissem. Malos) ut M. Antonium, Q. Cassium, & reliquos. πολιτευτέον) in Rep. uersandum. Fuit) si Romam à Cęsare uocatus uenissem. Periculose) si Cæsari aduersatus fuissem. Aut nos) cōclusio quędā, qua se ipse quasi hortatur. Temeritatē) præsertim in urbe, & Italia relinquēda. Insectemur) uel, sequamur, exponas: uel, sectemur, legas licet, ut disiunctio postulat. Agimus) neutros adhuc sequētes. Et turpe) ep. 4. l. 9. al. nec turpe: quippe quum probetur etiam Sexto. ep. 6. l. 9. Istum) Ser. Sulpitium. sed & σολοικισμὸς extabit, nec recte cōmode intelligi poterit, nisi totum locum ita legeris. istum, qui filium Brundusium misit, de pace (de pace idē sentio, quod tu, simulationem esse apertam, parari autem bellū acerrime) & me legatū iri non arbitror. nā Ser. Sulpitius ad capiēdum Pōpeiū Brundusiū, non de pace miserat ep. 22. l. 9. Cuius) pacis. Vt optaui) eo modo, q̄ ego optaui, ne uideat̄ dicere, se optasse, ne mētio fieret pacis, cuius autor ipse sp̄ fuit. ep. 13. l. 9. uel lege, ut putaui, quum scripsi nullā fidem pacis eē ep. 22. l. 9. Si acciderit, ut legarer) uel si acciderit, ut leger: uel si accideret, ut legarer, latina locutio uidet̄ postulare. de legatis uero ep. 3. h. l.

In Epist. 2. Ego cum accepissem tuas etc.

σχόλια

CEPHALIO) ep. 23. l. 7. Et inde p̄tinus) discessurus. al. protinus sustinui. Arcano) epis. 1. l. 5. Aliquid)

de rebus urbanis ep.sup. & seq. Agereturq;) quę ad nauigationem pertinēt. M M T E Y C A)al. μάντευμα, diuinatio, responsum, consilium tuum, quod mihi instar est μαντεύματος: ut hic μάντευμα uocet, quam fortasse μαντεῖον uocarat ep.21.l.9. Adest) tuis proximis literis allatum. Ardet) cupit discedere. Quò, & quà) discedam?, quum clausi sint maritimi exitus ep. 18.l.9. Cura) inueniendi, quò, & quà discedamus. ep.5.h.l. Peritorum) ut nautarum, qui portus, stationes, & loca maritima norunt. Sine spe) ep.18.l.9. Dionysium) epist.4.l.7. Non amico) ep.18.l.9.

In Epist. 3. *Cum, quid scriberem, planè etc.*
σχόλια

PROFECTVSNE esset) Cæsar in Hispanias, ut constituerat ep.18.l.9. Consules) ep.13.l.7. S.C.) senatus enim rem probarat de mittēdis legatis Ces.l.1.de bel.ciu. Vt igitur) quasi ἐπανάληψις. Ego) nisi diuidatur hic epistola, non uideo, qui possit dicere, se eodem die alteram dictauisse, & pridie longiorem dedisse, quum hæc superiore sit longior. Arcano) ep.1.l.5. & ep.sup. VII. Id.) Apr. Alteram) duas igitur scripsit. Pridie) VIII.Id. Apr. Longiorem) epistolam superiorem longiorem parte superiore huius epistolæ, quam nos finiri censemus ibi: certiorem uel ep.1.h.l. Regia) Cęsaris domo, quam regiam inuidiose uocat. Non fugerim) & ipse cum Cæsare congressus ep.21.l.9. Non uenerim) ad urbem, ut uolebat ibid. Quod scribis) al. quod scribit: recte, ne uerbum, secum, Grammaticis male positum uideatur. Tullium) lege, Tullum epist.9.l.8. Seruium) Ser. Sulpitium ep.22.l.9. Quòd mihi) remisit, ut deliberarem ep.21.l.9. Hoīes) συνεκδοχὴ, ut αὔξησιν faciat, & alterum minus offendat, si ambos complectatur, quum tamen de altero tantum constet. Misissent) Seruius certe quidem epis.21.& 22.l.9. Circūsedendum) Brundusii. Dubitarent) quasi uero plus in ea re Pompeium offenderent.

In epist. 4. Multas à te accepi epistolas. etc.

σχόλια

EA uero)epistola. Amiserim)urbe relicta ep.10.l.7. Consecutus)olim. Præstiterim)præsertim Cos. Istos) Pompeium, & Cæsarem potissimum. Quos propter) ἀναστροφή. Hi sunt)Pompeius,& Cæsar. Expulissent) nam dico eosdem esse,qui Bibulũ exire domo prohibuerũt,& me coegerũt ep.lõga ad Lẽtul. Quorũ societas) al.quorum societatis al.quæ societas. Consensionis)ep. 16.&.17.l.2. Quò)ad quod bellum. Alter) Cęsar. Expulit)Pompeium ep.18.l.9. Persequi)in Græciam ibid. Prouincia)Hispania. Spoliare) expoliare ep.1.h.l Alter is)Pompeius. Quondam)meis tẽporibus,qñ sum proditus,ep.8.l.3. & tot incõmodis affectus.epist. 22.l.9. Ne subleuabat quidẽ)quum tñ posset ep.15.l.9. Huius)Cęsaris,qui mihi iratus meum inimicum traduxit ad plebẽ. orat.de prouinc.Cons. Aiebat)responsum minus liberale ep.15.l.3. Soceri)Cęsaris ep.3.l.8. Cõparat)ep.11.l.8. Nõ iniustũ) ut pro libertate susceptum. Exitiabile) exitiosum ep.4.lib.9. Nisi uicerit)quia Cæsar erit tyrãnus. Si uicerit)quia & ipse Syllam imitabiẽ ep.seq. & ep.11. l.8. Horũ)Pompeij,& Cęsaris. Res gestas)à Pompeio in tribus orbis partibus,à Cęsare in Hispania,& in Gallijs. Non antepono)nunc.nam res ea me solebat pungere ep.17.l.2. Florẽtissima)de Põpeio orat.ꝑ lege Manil. de Cæsare Plin.l.7.cap.25. Duriore) præsertim exilij tẽpore l.3. Deserta)ut à Pompeio. Oppressa) ut à Cæsare. Admonemur)nunc,& aliàs episto.2.l.8. Libris)de Rep. Nihil esse bonum) lib.1. de off. Quod turpe sit) ep.8.l.8. Vterq;)Cæsar,& Pompeius. Posterior)lib.2. penẽ toto,sed episto.16.potissimum. Conscientia sustentor)sic ep.1.&.4.l.6.fam. XIIII.annis) quot inter meũ, & pręsentem cõsulatum numerantur. Prospexerim)ep. 3.l.4.fam. Acta ętas)ita,ut non multum spiritus sit reliquum ep.22.l.9. Pueros)Cicerones ep.4.l.9. Quorum

quidem alter)meus. Excruciat)ne in ipsum existam cru delior ep.12.h.l. Alter)Q. filius. Indulgẽtia)molli edu catione.Quintil.l.1. cap.3. Nostra) se miscet Cicero, ne fratrẽ,cuius interfuerat filiũ instituere, grauius accusare uideat,quem tñ nimis indulgẽtem uocat ep.seq. Deprauatus) ibid. & ep.12.h.l. Ipsum)Q. filium. Illum) Q. filiũ. Eius)Q.filĳ. Patris) Q. fratris. Lenitas) indulgẽtia. Eius)Q. filĳ. Missas) de nostro cõsilio discedendi. Ipsius) Q. fratris. Videm⁹)cũ eo nũc uiuẽtes. Reddidisse)Q.filiũ. Eius)Q.filĳ. Iter) ad Cæsarem. Simulatioq; pietatis)dũ uult uideri id facere,ut patri aliquid à Cęsare impetret,quũ id faciat,ut cũ Cæsarianis,& pſertim cũ Hircio esse possit. Hirciũ) corruptorẽ, ut postea merito à Q. Cicerone patre libidinũ,& lãgoris, effœminatissimi animi plenus sit appellatus ep.27.l.16.fam. Cũ eo)Cæsare locutum. De meo aĩo)discedẽdi. Suis) qui cupit esse cũ Cæsarianis:uel suis, ipsius Cæsaris. Timide)scribo, ut cupiã celare: uel potius timide locutus est Quin.filius,q̃ fortior est meus.ep.9.h.l. Nostra)qui educauimus. Hęc)natura. Curionẽ)ep.11.l.1. Hortẽsĳ filiũ)ep.3.l.6. Huic tu,huic tu) παλιλογία. Delata) de Q. filio. Seueritatẽ)in illũ. Indulgẽtiã)al.diligẽtiã. In illũ)Q.filium. Amor)ep.2.l.2. Habeat)al. habebit. Patruo)mihi ep.2.l.2. Patri)Q. frĩ. A Curione mihi nunciatũ est)ab ĳs,qui à Curione ueniebãt,mihi nunciatum est. Eũ)Curionẽ. Idib⁹.)Apr. Pręterĳt) hęc adiũgit. Fuit ad me)fuit apud me. sic ep.16.l.2.& ep.16.h.l. Hominem)Curionẽ rimaꝝ,ut inquit ille,plenũ. Lege Põpeia)lege à Pompeio in tertio Cõsulatu de ambitu pſertim lata.Ascõ.in orat.ꝓ Mil. Condẽnati)ut C.Mẽmi⁹, P.Plautius Hipseus,& alĳ. Restituerent)iudicio populi.Cęs.l.3. de bel. ciu. In Sicilia) q̃ mitti ipse Propræt. cũ tribus legionibus. Cæs.li.1.de bel.ciu. Eoꝝ cõdem natoꝝ. Cæsaris essent)quũ primũ eò uenisset. Ipsum) Cæsarem profectuꝝ.Eius)Põpei. Interitu)ep.9.l.8. ni-

hil.n.aliud agit ep.4.l,9. Propius factũ esse nihil) q̃ ut cędes fieret,ut sit ἀποσιώπησις. Eũ)Cęs. Iracũdia elatũ) iratũ,& intercessionib⁹ incitatũ ep.10.h.l. Voluisse occi di)uoluisse qdē occidi, sed nõ mãdasse tñ. Metellũ)L. Metellum ep.4.l.9. Futurã esse)al.futurã fuisse:rectius. Ipsum)Cæsarē. Putaret) nisi frequēter Cicero tp̃a mutaret, libēti⁹ legerē uel,putet,uel putarit. Popularē)igit insidiosam.ep.25.l.8. Crudelē) Cæsarem. Apud ipsam plebē offendisse)ep.seq. & ep.6.h.l. Ærario) quod ipse Cæsar aperuit.Lucan.l.3.ptinus abducto patuerũt tem pla Metello ep.11.l.7. Ei)Cæsari. Profectũ)in Hispa niã infectis ĳs,q̃ agere destinauerat Cęs.l.1.de bell.ciu. Ex eo)Curione. Põpeĳ classem)ep.11.l.9. Abiturum) Siciliæ diffidētē ep.seq. Sex tu fasces)ut Propręt. Cur laureati?)quum ab ipso senatu nondum sis Imperator ap pellatus,nondum decreta sit supplicatio , & si Tignium receperas? Ab ipso)Cæsare. Cur sex?)quum q̃ iure sex dedit,eodē duodecim dare potuerit? Cupiui) habere fasces. Inquit)Curio. Surrepto)falsa narratione impetra to,ac clàm, & dolose facto, & ablato, ut ep.17.l.4.alĳ, ferre ad Po. Aliter) q̃ ex S.C. surrepto. Non poterat) hoc fieri,quum legitimo iure non essem Propręt factus. Ille) Cæsar. Magis) quàm antea odit ut popularis ep. 16.l.16 Odit senatum) ep.10.h.l. ideo minus auferre S. C.posset huiusmodi. Omnia) quibus merere S.C. possim. Sex autē) al. cur autem sex? Nam licebat)per Cęsarem. Ab eo)Cæsare. Philippum)L. Martium Philip pum uirũ Consularem,ep.21.l.5.& pueri Octauĳ uitricũ ep.12.l.15. Impetrasse) ut liceret abesse. Nihil impetrabat)quum peteret,ut ad urbem uenirē ep.21.l.9. Cõcessisset)Cæsar,ut abesses. Ad eum) Cæsarē. Qm̃ in senatum)qñ in senatum fortasse melius. Nunc ipsum) ipso tp̃e hoc,ut ep.3.l.7.& ep.10.l.12.alĳ,ipsum Cæsarē expo nunt. Offendisses)tu Cicero. Ei⁹)Cęsaris. Atq; ego) dixi. Recessum)qui mihi quasi prouĩcia sit,ut ep.21.l.12.

solitudinem) q̄ oculi insolēteis homines ferre nō possint ep.16.l.2.fam. Lictores) epist.9.l.7. Laudabat) Curio. Consilium) quærēdi recessum. Quid ergo?) fiet? Tuā prouinciam) Siciliam. Mare superum) ep.25.l.8. Milites sunt) epist.18.l.9. Optatius?) q̄ ut cursus sit tibi per meā prouinciam? Perliberaliter) pollicitus est. Est uerum profectò) alij, est profectum. Nauigaremus) nauigare possemus. Interregnum) q̄ Coss. absint ep.11.l.9. Expectaturus) Cæsar. An quomodo dixerim) an dictaturam, siue dictatorem, qui dici solebat, & fortasse hisce uerbis: uel potius ita legamus: an, quo modo dixerim? ut sit ἀπορία. Ille) Curio inquit. Deferri) à Cæsare, ut sit collega. Nolle) Cos. designari. In proximum annum) qui suus non sit. Exquiram) à Curione. Iurabat) Curio. Esse debet) amicissimus mihi Cæsar. Inquam) al. unquàm. Scripsit) nisi me ualde illi satisfacere? ep.19.l.7. Dolabella? ep.6.l.6. Dico quid?) ἐπανόρθωσις, quasi dicat, nihil ferè unquàm aliud scripsit. Affirmabat) Curio, uel Dolabella. Scripsisset) Cæsar, ut ep.5.l.9. Cuperet) Cæsar. ibid. Illum Cæsarem. Agere) nunc, ut ante ep.4.&.5.l.9. Probare) meum factum. Gaudere) q̄ nō uenerim: quippe quum in optimam accipiat partem epis. sup. Atq; iubebat) à Q. iubebat: uel de Q. iubebat: hoc est, quod ad Q. filium attinet, Curio nos esse sine cura iubebat: legi, & interpretari posse iudicamus. Domestici) ut à Q. filio profecti. Hirciani) ab Hircio cum Q. filio habiti. supra. Illum) Q. filium. Nobis) me, te, & Q. fratre. Quàm ipse me inuito) profectus est: uel, quàm ego me ipse inuito, & quasi prouoco ad suspicandum, q̄d suspicandum sit, ut illum defendam. Fuit) ipsi Q. filio, uel tibi Attice. ἀνθυποφορά: Sed uelim) al. quod uelim. Quàm minimo) quā minimo sit malo. Eum) Q. filium. Rediisse) ad nos. Oppios) ep. seq. Dabis) ut soluant. Vnum periculum est) tam in creditoribus, & nominibus, quàm in rebus. nam Cæsar moliebatur χρεῶν ἀποκοπὰς

ep.10.l.7. Pedibus ne)sit eundum. Rhegium)ep.6.l.16. In nauem)conscendendum. Videro)postero die,in quē reliqua distulit.supra. Tirone)ægro Patris relicto ep.2. l.7. Sciam)ut uelim ep.20.l.9. Cogitatione)eā, ut conscietia comite ꝑficiscar. Antea)supra,ut epistola uideatur diuidēda,nisi tot quasi conatibus sit scripta ; ut mirū non sit, si Cicero hoc loco idem,quasi iam oblitus,repetat:etsi intelligi potest, in aliјs etiam epistolis scripsisse, ut ep.1.h.l. De die)discessus. Lunam nouam) qua sępe tempestates cōmouentur. Postridie)postero die, in quē reliqua distulerat. Sūmam)al.sn̄iam. Eaꝝ reꝝ)al.haꝝ reꝝ. Quodam)Q.filio:& quēdam per notam uocat,ne offendat,& quia pręnomen ab eadem litera incipit. Regēdo)ep.seq. ἀρκαδίαν)ἀρκαδίαν μ᾽ αἰτεῖς,Arcadiam me postulas,hoc est,magna,uel inutilia à me petis.prouerb. Prætermittam)in eo regēdo. Atq; utinam tu)nihil prętermitteres, sed regēdum susciperes ep.seq. Sed modestior non ero)in eo regēdo, ꝙ tu, & patrui esse soleant. Epistolam)dedi. Vestorium)ep.2.l.6. De Tullia) fortasse ut illi numos daret,quos postea Cicero reddidit ep. 14.h.l. Vectenus)ibid. & ep.12.h.l. Negligentiam)fortasse in eo quod nesciret,cui uellem addici,quum Philotimum emere uellet,uel quia scripserat Procos. ep.12.h.l. uel potius quia de numis ἀποτόμως scripserat ibid. Philotimus)ep.4.l.2. Dixisset Hs. L.)al. dixisset Sese Hs. L. Canuleio)cuiusdam L.Canuleij,qui in portu Syracusis operas daret, fit mentio Verr. 4. qui fortasse postea fuit Cęsaris legatus.Cęs.l.3.de bel. ciu. Addici) diuersoriū. Ibid.)quibus ueteres numerabant ep.24.l.14. Bi)Vecteno. Stomachosius) θυμικώτερον,ep.12.h.l. al.stomachose si uis:stomachose,si tu ita existimas. Cum ioco) ꝙ ascripsi,monetali ep.12.h.l. Certiorem esse factum) eum liberaliter agere. Itinere) in Epeirum epis.14.l.9. XV. Cal. Maij)Curio Idib. Apr.uenit in Cumanum: XVII.Cal. Maij ad Ciceronem. X V I. Cal. Maij absoluit sermo-

nē,& ita ep.XV.Cal. Maij ē data,dieb⁹ ueteri moꝛ colle-
ctis. *In Epist. 5. Me adhuc nihil præter etc.*

σχόλια

MORATVR)quin discedam. Astute)sic ep.16 l.2.fam. Sum acturus)expectans, quid in Hispania geratur,ut me Tullia monet epist.seq.& Cælius ep.10.h.l. Quidlibet)uł uincat, uel uincaꝛ Cęsar. Et tñ) placeret, tu tñ. Retice)ne,si meum consilium diuulgeꝛ,impediat. Meas cogitationes omneis) meam totam cogitationem ep.sup. Quinto fratre) qui iacet in mœrore ep.sup. ego tñ libētius legerē:Q. F. idest, Q. filio, ut ep.8.l.16.fam. Ita me quidem sedulo)cura afficit,aut tale quid: & sunt poetę alicuius uerba. Reliqua) quę sequuntur in illo carmine. Quòd dein) al. ꝙ dem. Illo) Q. filio. Magnum opus)regere Q. filium. Nihil simplex) est enim mirum ingenium ep. 11.h.l. Suscepisses) ut auũculus. Iuuenē) Q. filium Pater) Q. frater. Indulgēs) qua indulgentia deprauatus est ep.sup. & ep.12.h.l. Sine illo) Q. fratre. Potes)regere sine illo,quum præsens non sit. Pro certo habemus) quia ἀντιῤῥητικῶς nunciatur ep.9.h.l. Quà, & quò)discedam ep.2.h.l. Ego uero)uidetur epistolæ principium, ne de Q. filio bis idem dicat. Apuliam, & Sipontum) quò tu cogitas, in Epeirũ profecturus ep.sup. Istam)quam tu meditaris. Probo) in te. Sed ea) Resp. uel recti ratio. Regnandi)dominandi ep.11.l.8. Modestior)Pompei⁹. Nisi uincit) ep.sup. Syllano more) ep. 11.l.8. Tibi)qui neutri es beneficio deuinctus. Beneficio uinctus)episto.3.l.8.quod sequor ep.6.l.9. Ingrat⁹) in Pompeium ἀχάριστος ibid. Nō possum) quasi nō debeo,ut ep.15.l.3. In acie)nec fuit ep.18 l.9 fam. Melitę) ep.seq.& ep.4.l.3. insula est. Plin.l.3.cap.8.& oppidum, ubi nunc habitant equites Hierosolymarij. Iuuas eum) Pōpeium. Adriatico)supero. al. Adriano. Dolabella) gener ep.6.l.6. Freto)ep.1.l.2. Siciliēsi)ubi Curio Propręt.erit ep.sup.al.Cretensi.nam mare,quod est inter Sici

liam,& Cretam,partim Siculũ,partim Creticum uocari nemo nescit.sed hic,quũ fretũ,nõ mare dicit,siculũ significat. Iniecta)ex lris Trebatij ep.1.l.4.fam. Collog)de off.utriusq; nrm ibi. Philotimũ)al.Philotimũ libertum ep.4.l.2.& ep.2.l.4. fam. Lris)primis l.4.fam. Esse uolet)Ser.Sulpi. Prçclara συνοδία)pclarę cõciliũ,siue colloquiũ. Sin aũt)nolet uir eẽ. Vixit)ep.sup. Offensiõe) de ęrario ibi. Diffidẽs)ita,ut diceret,si Põpeij classis esset,se de Sicilia abiturũ. Q.puerũ)iã nũc reuersum. Accepi uehemẽter)uehemẽter accusaui,& obiurgaui,q; ad Cęs.eẽt pfect⁹ ep.sup. Fuisse) cãm itineris. Cõgiarij) quod à Cęs. se spabat acceptur. Scelus)libidinẽ,uł simulationẽ pietatis ep.sup. Vitiũ)auaritiam. Indulgẽtia) ibi.& ep.12.h.l. Oppijs)ep.7.l.8. Veliẽsib⁹)ex Velia ep.12.l.7. Philotimo)τῆς δαμαρτός μου. ἀπελευθέρῳ ep.4.l.6. & ep.4.l.2. Videbis)an dãdi sint Terẽtię ep.sup. Epeirũ)q̃ me inuitas ep.14.l.9. Putabim⁹) si eo nauigabim⁹.

F In Epist. 6. Et res ipsa monebat, & tu etc, σχόλια

FIERI)faciẽdi,fortasse dixisset Laur. Vallẽsis. In Hispania)q̃ pfect⁹est Cęsar ep.3.&.4.h.l. Cõsiliũ istud) expectãdi. Hispaniẽsem casum)quem neq; expecto,nec q̃cq̃ astute cogito ep.16.l.2.fam. Fieri)rõnes nr̃as ad Hispaniẽsem casum accõmodari. Dicitis)tu,Tullia,& Cęli⁹. Necesse est)cõplexio. Istũ)Cęs. Tũ)post Cęs.uictũ. Curionẽ)inimicũ,nedũ amicos. Ad eũ)Põp. Vincimur in Hispania)Petreio,& Afranio ducib⁹.Istũ)Cęs. Cędẽ)ep.11.h.l. Si uicerit)Cęsar. Exulũ reditũ)φυγάδων κάθοδον ep.10.l.7.& ep.4.h l. Tabulas nouas) χρεῶν ἀποκοπὰς ep.10.l.7. Romano hoĩ) q Regis nomẽ oderat & in ferrũ p libertate ruebat,ut inqt Poeta. Persę)τῆς γὰρ μοναρχίας τὸ περσῶν γένος ἄκρον ἔχει: & ob id ἀνευρίσκομεν αὐτούς χείρους γεγονότας,ὡς τὸ ἐλεύθερον λίαν ἀφελομένους τοῦ δήμου, τὸ δεσποτικὸν δ' ἐπαγαγόντας. Plato lib.3. de legib. Gabinio) ep.15.l.4. Illum) Gabinium, ut Cæsaris

amicum,& ab eo restitutum.Dion.l.39. Rogari)sententiam,ut ep.10.l.1. Chloelium, Catuli Plaguleium, cęterosq́)al. Chloelium Catelli,Plaguleium,cæterosq́ etsi nomina sunt ipso penè timēda sono,& indigna, de quibus aliquis laboret,uidēdum tñ fortasse sit,an leger possim⁹: Clodium,Cotylam, Patulcium, Cæteiosq́ p̄sertim quū & exules,& suos inimicos uocet,ut erat Sext.Clodius, ep.13.&.14.l.14.nisi qs magis ꝓbet,Cęliū,ut Q.Cęliū significet.Philip.13.ubi Cotylę Varij ēt fit mētio.de Q.uetro Patulcio,et C.Cæteio,qui Milonem accusarunt,scribit Ascon.in orat.pro Mil.Defensos)ut M. Cęlium,Dolabellam, Cornelium Balbum, Rabirium Posthumum, & alios. Quòd si) al. quid si. Liceat) in curia, & inter eos uersari. Scribunt)cōtra atq; ipse scripsit episto.3.h.l. Eius)Cæsaris. Non uenerim)rogatus ep.21.l.9. Ne dubitemus)εἰρωνικῶς,imo dubitemus. Ei) Cæsari. Periculo) à Pompeianis,si postea uicerint,uel etiam Cæsare uictore crudeli futuro. Vēditemus)tradamus. Quicum) cum quo Cæsare. Cōiuncti) hoc belli tēpore, uel olim in consulatu. Ne cum p̄mio quidē) ne cum numis quidem,quos ipsi Cæsari debebam ep.3.l.7.uel potius quin queuiratu ep.2.l.9. Voluimus esseq́) al.sine interrogatione.rectius. Amissis)à Pōpeio. Putas)ut putare nō debes. Themistocleum) ep.10.l.7. Existimat)cogitat ep. 11.l.8. Per se)sed per legatos. Ei)Pompeio. Classibus) ep.11.l.9. Ad Italiam accedet)fame necādam ibid. Medios)inter Pōpeium, & Cæsarem.sic medium ep.11.h.l. Non licebit)nam Pōpeius omnibus , qui remanserint, erit iniquus ep.23 l.8. Mai⁹)hoc ipso. Tm̄q́)tm̄modoq́ Turpiusq́)q̄ Pōpeij classibus aduersari,quum turpe sit non eē adhuc illum secutū ep.4.l.9. Annibal hic in absentis solus tuli scelus:eiusdem cum Pompeio, & cum reliquis principibus non feramq́)al. Annibal hic in absenteis:solus,tuli scelus eiusdem, cum Pompeio etc.hoc est, Cæsar in Italia erit alter Annibal contra absenteis,ep.10

l.7.atqui,inquit Cicero,olim scelus eiusdem Cęsaris solus tuli,& nunc cum Pompeio,& reliquis nō feram? al. an,ni ualde in absentia solus etc. uideant eruditi,an tot? locus ita legi possit, ἀντὶ βασιλέως, κυνί·ν absentis solus tuli, scelus eiusdē cum Pompeio,& cum reliquis principibus non feram? ut quasi subijciat Atticus: Annibal uero, hoc est,Cæsar,quid faciet?deinde respondeat Cicero:an, quum potētiam eius absentis.i.in Galliam profecti, uel proficiscētis, quam suam potētiam eē dicebat Clodius, solus tulerim,cum Pōpeio, & reliquis principibus eiusdem scelus nō feram?ex orat. pro Mil. Officio) ep.11.l. 7. Ab illis)Pōpeianis. Si peccaro)si remansero,ep.23.l. 8.si,quę probāda nō sunt,pbaro ep.2.l.4.fam. Ab hoc) Cæsare. Recte fecero)& recte sensero ep.21.l.9.Cū periculo) quum periculū insit. Quod)quod turpe. Cum salute)etiam si salus inesset. Nō simul)ἀνυποφορά. Non potuimus)trāsire. Extat)ep.15.l.8.& ep.2.l.9. Dierum) qb?sil cū Pōpeio trāsire nō potuim?. Ne cōdam?qdē) al.ne cōdimusqdē. Vt possumus)al.ut possim?,hoc est, quis possim? cōdere. Fefellit)ep.2.l.4.fam. Iratum)ut antea orat.de prouinc. consul. Amicus)facta pace. Sē feram)supplicia miserrima passus ep.15.l.8. quum me ciuitate expulerunt ep. 4.h.l. Idē) eadem mēte:in eadem opinione constantes. Essent)Pompeius,& Cæsar. Veritus) ep.24.l.7. Incitant) ad discedēdum,& properandū. Collegij)augurat?. Ab Appio)ab App.Claudij libris auguralibus ep.4.&.9.l.3. fam.& l.2.de legib. Sed illa)auguria. Platonis)ex l.8.de Rep. Istum) Cæsarē. Florētes, ac nouos,ut uti diebus) quicquid dicant alij, nos ita legimus: Florēs,an nouus VII.diebus.nam circiter dies VII. Romæ fuisse tum Cæsarem intelliget q colliger uoluerit,eum Formijs proscribi iussisse,senatū Cal. Apr. uelle se frequētem adesse, ep. 20.l.9. & eundem añ Id.Apr.ex urbe profectum,ep.4.h,l. quin ipse quoq; l.1. de bel.ciu.scribit,diebus aliquot frustra cōsumptis pro-

fectum. Illi ipsi) quæ illum semper ut popularem extulit. Odium offensionem de ærario. Venerit) ταῦτα γὰρ ποιοῦντα, ἕτοιμον πάλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις, inquit Plato lib.8.de Rep. & μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μὴ σύδημος ἐστι ibid. Simulationem) προσποίησιν. sic enim loquitur Plato ibid. πᾶσιν ἴλεώς τε, καὶ πατρῷος εἶναι προσποιεῖται. Mansuetudinis) & clementiæ ep.9.l.8. Metello) quem occidi uoluit ep.4.h.l. Ærario) ex quo protulit laterum aureorum XV. argenteorum XXXV. & in numero Hs. CCCC. ut legunt eruditi apud Plin.lib.33. cap.3. Si ij) ut M. Antonius, Curio, & reliqui. Feram) uel præsens, ut Socrates, ep.2.l.8. uel absens, ut Q. Metellus Numidicus, episto. lõga ad Lentul. ut Thucydides, ut alij, quos refert Plutar. in libro de exilio. Sardanapali uice in suo lectulo) effœminate, ut Sardanapal⁹ uixit, quamuis postea sit mortuus in lectulo suo, sibi accõmodato, hoc est, pyra, ut scribit Iustin.l.1. Diodor. lib 3 & Ouid. in Ibid. sed quoniam locutio hæc minus Tulliana uideri potest, & debet, libenter ego legerem, in meo lectulo, quum uerborum constructio id postulet, & mutationes huiusmodi alibi quoq; fiant, ut ep.6.l.8. tua sponte, quum prius mea sponte legeretur: nisi forte sint uerba ex aliquo poeta sumpta, quum toties usurpet, ut ep.14. h.l. Vt ait) συγγραφῆς α. τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής) præsentiumq;, quæ repente accidunt, minima cum deliberatione peritissimus cognitor, & futurorum in eo, quod plerunq; cõtingit, optimus coniector: uel, ut uertit Laurentius Vallensis: ad subitos casus præsentissimi consilij, futurorum optimus plerunque coniector. Eos casus) accusationis, & exilij. Plutar. in uita. Ait idem) Tucydid. ibid. τό, τε ἄμεινον, ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα) quid melius, quidue peius esset, quamuis adhuc esset in obscuro, prouidebat maxime. Lacedæmoniorum) qui il-

ſum cum Pauſania proditionis accuſandum curarunt. Suorum ciuium)qui illum ex urbe eiecerũt. Artaxerxi) Xerxis filio, ut ſcribit Thucyd. & ſi Ephorus,& Clitarchus Xerxi patri hæc pollicitum ſcripſerunt. Polliceretur)τὴν ἑλλάδα δουλώσειν: quod poſtea ne præſtaret, mori uoluit ep.12.l.9. Nox) qua necatus eſt. Liu.l.59. Africano)inferiori. Ille dies)quo pulſus eſt urbe, & hoſtis iudicatus Liu.lib.77.nam quod ad mortem attinet, feliciter ſepties Cos. domi ſuæ ſenex eſt mortuus lib.3. de natur. Deor. Syllanus) nam Sylla Cos. expulit. Iſte) Cæſar. Sibi eſt aduerſarius) ſceleribus, quorum συνείδησις πλήττει τὴν ψυχὴν. ſic epiſto. 13. h.l. nihil inimicius, quàm ſibi ipſe. Fore) ut corruat iſte. Sin quid)pernicies Cæſaris. Acciderit) ut accidit epiſto.1. lib.14. Maturius) ante mortem noſtram. Factum uideam) corruiſſe Cæſarem uideam. Vt ijs) Cæſarianis. Paream)quum potius imperare debeam. Quos contra) contra quos. ἀναστροφή. Me)ut Procos. ep.10.l.16.fam. Acciperet) caperet ibid. πλουδοκῶν) nauigationem expectans:dum ὁ πλοῦς ὡραῖος obreperet ep.6.l.9. Domeſticas)propter Dolabellam bello ciuili implicatum:uel potius propter dotem,& rem domeſticam impeditam ep.2. l.11. Tricas)prouerb. tricæ,apinæ. Animus)Tulliæ.Diſceſſu)ad quem etiam hortetur ep.4.l.9. στοργῆς) pietatis, amoris erga parentes hoc loco: erga filios ep.2.l.7. Sit ſumma) ſit quamuis ſumma. σύντηξις) cõglutinatio. Bene audire)Pompeium,& officium ſequentes ep.6.l 9. nam alioqui male audiremus,cum ne cunctatio quidem hæc probetur epiſt.1.l.9. Vuult)Tullia. Nimis) nimis multa ſcribo. συμπάθειαν) condolentiã ep.14.l.4. Ex Italia)diſceſſuræ. Hoc tpe)anteq̃ ſcirem, quid in Hiſpania geſtum eſſet.ſupra. Antonio)ep.ſeq. Curione) ſibi chariſſimo Philip.2. Melitę)ep.ſup. & ep.9.h.l. Nolle)alnolo. Eo)Antonio. Curio uſus eſt Philip.2.alij,Curio ne.ſ.uſus ſum ep.4.h.l. Is)Anto. Miſenũ,qđ unũ ꝑdiu

M.Antoni⁹ habebat Philip.2.& ep.24.l.14. VI.Non.) Maij. Vetutus) postquam Cæsar in Hispaniam proficiscẽs, huic conculcandā Italiā tradidit. Philip.2. Odiosas) quòd me his retinere conatur.

In Epist. 7. Nisi te ualde amarem etc.

σχόλια

ANTONIVS)M. Antoni⁹. Trib.pl.)Philip. 2. Propræt.)ut Curio ep.4.h.l. Q̃ putas) propter offensionem. Philip.2. Rumorem) te iturum trans mare. Mihi famam)al.infamiam. Magni esse) magnæ curę esse. Dolabellam) generum tuum, qui Cæsarianus est. Amici)qualis ego nunc tibi sum ep.10.l.16. fam. Offensione nostra)non multo ante deposita Philip.2. ζηλοτυπία) suspicione amoris, zelotypia, qua tunc afficiebar, quum causa fueras,ut Curionis familiaritate prohiberer. Philip.2. Auguratum uero significare non potest, cuius petitionem uel Ciceroni concessit, ut ipse dicebat: uel obire non potuit, quum soluendo non esset eo tempore, Philip.2.& L.Paulo,& C.Marcello Coss. postea obiuit,ep.14.l.8. fam. & Hirc.lib.8.bel.Gall. Iniuria)non enim ut mihi iniuriam, sed ut amici officio fungereris,id consilij Curioni dedisti. Cęsare)al.Cęsare meo. Eius) Pompeij. Iniuriam)ep.4.h.l. Cōtra) al.contra eum,scilicet Cæsarem. Qui)Cæsar. Quod accidere nō potest) ut te Cęsar non amet. Calpurnium)fortasse L.Calpurnium Pisonem, qui post Cæsaris mortem, legatus fuit Antonij. Philip.10. Eodem die) VI. Non.ep.sup. Philotimus)ep.4.l.2.

In Epist. 8. Etsi te nihil temere, nihil imp.etc.

σχόλια.

FAMA)te uelle discedere. Inclinata iam re)expulso Pręsertim Pompeio.inclinatam fortunam uocat Cicero ep.16.l.2.fam. Non existimasses) quum nullam belli partem susceperis epis.9.l.9. Feceris)ad meos inimicos ꝓfugiens.

profugiēs. Cōfulueris)me diſceſſu quaſi ꝓuocās.Vide-bere)remanēs. Secūdiſſima nobis) qui Pompeium ex-pulimus, & urbem, atq; Italiam totam tenemus. Illis) Pompeianis ita pulſis. Cauſam)quam iudicant optimā ep.23.l.7. Eorꝶ)Pompeianorꝶ. Abeſſe)nullo maiore ne gotio ſumpto epiſt.11.l.16. fam. Iudicaſti) ita, ut amiſſo Corfinio uix tādem certior ſis factus ep.2.l.9. Cōdem naſſe)uidebere.ſic ep.21.l.9. Noſtrę amicitię)ep.13.l.9. Periculi)à Pōpeio ijs,qui remāſiſſent, denunciati ep.23. l.8.ut ſit ſenſus:nōnulli etiam remanſiſſent,niſi periculū à Pōpeio denunciatum timuiſſent:uel in alijs bellis ciui-libus multi feciſſent id, ad quod te hortor, ſi tuto id,ut tu,facere potuiſſent: ſed quum alterꝶ ex ducibus iratum haberent, coacti ſunt bellis intereſſe. Vitę meo teſtimo nio)al.uitæ meæ teſtimonio. Ex itinere)Hiſpanienſi.

In Epiſt. 9. Aduentus Philotimi,at cuius etc.

σχόλια

PHILOTIMI)ep.4.l.2. Mētiētis) ut nimium optimatis ep.6.l.9. Exanimauit) ꝙ Cæſar in urbem re-uerſurus uidebatur ex eius uerbis , & mali aliquid factu-rus.Omneis) ꝑter me. Dubitauit) ex uerbis Philotimi. Itinera) in Hiſpaniam . Repreſſiſſet) ueritus aduerſarios nimium,ut referebat Philotimus, potēteis. Volare) tan-tum abeſt,ut repreſſerit. Dicitur)Cæſar,ſed alijs, non à Philotimo:neq; κατὰ παρένθεσιν legendum eſt. Petreius) ep.2.l.8. Afranio) ibid. Coniunxiſſet) al. coniunxiſſe, omnino melius,ut ſit: Petreius dicitur cum Afranio co-pias coniunxiſſe,quod eſt ſignum eos,non autem Cæſa-rem timere.& pręterea uerꝶ dicebat.cōiunxit.n. Cęs.l.1. de bel.ciu. Affert)Philotimus. Eiuſmodi)ꝙ ſit contra Pompeium,pro quo libēter mētitur. In Germaniam)ut inde eat in Galliam.alij tñ legunt,in Galliā,ex ep.5.h.l. Feciſſe)ibid. αὐθεντικῶς)pro certo.ibid.& ep.17.l.9. Me litam)ep.6.h.l. Dum,quod in Hiſpania)ἀποσιώπησις.dū,

agatur, sciamus, ut ep.seq.&,quid, non quod legimus. Quod quidem) Melitã capescere. Literis) sup. Quem) animum scripseras esse, ut omnino ad Pompeium discede res. Proximis literis?)6.h.l. Expectemus) ibid. Episto lam) seq. Vnicam filiam) unicum filium, ex ep.seq. pote ris legere. Pueri) Cicerones. Fortior) Q. filio, qui timi de locutus dicitur ep.4.h.l. Cõmouet) sic excruciat ibi. Laborat) ut qui turpe, & indignum putet me manere ep. 4.l.9. Melitam igitur) capescemus ep.5.h.l. Quod uide bič) faciemus, & considerabimus, an ad Pompeium ueli-mus ire. Aliquid literaꝝ) mitte, etsi finem faciẽdum scri-psi, ep.6.h.l. Siquid) habes. Ab Afranio) ex Hispania Cum Antonio) ad Misenum uẽturo ep.6.h.l. Difficilis) quum fama sit, me trãs mare iturum ep.7.h.l. Periculo-sa) ne, si occultem, ipso facili, & bono uti non possim, ut cupio ep.6.h.l. Seruiũ) Ser. Sulpitiũ. Expecto) ut mecũ colloquaẽ ep.5.&.11.h.l. Nonas) Maias, Adijcit) Sul-pitius in suis literis. A Posthumia) à Posthumia uxore mea, quæ te cõueniet Cicero, rem melius intelliges ep.2. l.4.fam. Filij) ipsius Ser. Sulpitij ibid. & sic necesse est, quartanam Ser. filij dicas: sin Ser. filio legas, ita doces adijcit à Posthumia, sed & à Ser. filio. & sanẽ Ser. fili⁹ cum Posthumia Ciceronem in Cumano his diebus con uenerunt ep.2.l.4.fam. quartanam uero Attici intelliges.

In Epist. 10. *Exanimatus tuis literis, etc.* σχόλια

CÆLIVS) ep.16.l.8.fam. cui respondit Cicero ep. 16.l.2.fam. Exanimatus) ego Cælius. & regitur à uerbo scripsi. al. exanimatus sum. Quod esset) al. quid eẽt. Me tibi prædixisse) al. me neq; temere tibi prædixisse. Mo-nuisse) initio belli ciuilis ep.3.l.7. Conuenirem) Arimi-num ad eum profectus ep.17.l.8.fam. Dimittendis) suo instituto ep.8.l.9. Ferendis) post uictoriam. Nihil nisi atrox) hæc scribit, ut Ciceronem terreat. Iratus senatui

exīt)al.iratus,senatu exīt.al.iratus, senatu exilīt. Intercessionibus) L. Metelli Trib.pl.qui res,quascunq; agere Cæsar instituerat,impedire uoluit ep.4.h.l. & Cęs.l.1.de bell.ciu. Caræ sunt)al.curę sunt. Optimus)ep.13.l.8.fam. Gener tuus) Dolabella. Conturbare, ut eam causam)al.conturbare. sequere eam causam. Odisse)al. ne aut odisse te. Contra salutem tuam habeamus) tanquàm aduersarij. Offensæ)apud Pompeium epist.2.l.9. Cunctatione)ep.1.l.9. Victorem) Cæsarem penè uictorem,cui omnia sint secundissima ep.7.h.l. Noluisti)nullam belli partem contra eum suscipiēs epist.9.l.9. Eos) Pompeianos. Nolueris)nullo maiore negotio suscepto ep.11.l.16.fam. Agamus)nos Cæsariani.al.agatur. Expecta)ep.6.h.l. Isti)Pompeiani. Amisis)ep.6.h.l. Hispanijs) ubi exercitus sit legionum septem & amplius. Cæs.l.1. de bel.ciu. Hoc)triste. Audierat)ex hominum fama ep.8.h.l. Aue)salue.al.haue.al.hęc Literas)8.h.l. Ad urbem accederē)al.ad urbem. Nullum esse)al. nullum. Quòd si te aut uoces)al.q; si te uerba, aut uoces. Ferre non potes) propter stomachi, atque etiam oculorum fastidium ep.16.l.2.fam. Oppidum) ut Melitā.ep.5.h.l. Erunt confecta)aduentu Cæsaris.

In Epist. II. Me cæcum, qui hæc ante etc. σχόλια

HÆ C)quę deinceps dicunt de Antonio. Epistolā) 7.h l. Scripsissem)ad Antonium. Generi mei)Dolabellæ,de quo scripserat etiam ipse ep.7.h.l. Amicitiæ)cum Cæsare ep.8.h.l.& cum ipso Antonio ep.7.h.l. Potuisse)iam inde à principio, quum nullum maius negotium suscipere uolebam ep.11.l.16.fam.& ob id nunc timendū non esse,me nunc ad eum accessurum esse, re iam inclinata episto.8.h.l. Lictoribus)epist.9.l.7. quorum pompa molesta est episto.16.lib.2.fam. Abesse uelle)ut Melitæ ep.5.h.l. Habere) scripsissem, atq; id ipsum, ut occulta-

rem,quam tñ rationem difficilem sciebam ep.9.h.l. τυραννικῶς)tyrannice,tyrãni more,rescribat Antonius in his uerbis,quæ sequũtur. Tuum consilium) ô Cicero. hæc enim est Antonij epistola. Quàm uerę est) εἰρονικῶς, uel ἐρωτηματικῶς legẽdum est. Medium) inter duas partes. sic medios epist.6.h.l. Cogitationem tuam) de discessu. Nostrę)meæ,& Cæsaris. Pollicearis)finis epistolę Antonij. Habes)tu Attice. σκυτάλην λακωνικὴν)Scytalẽ Laconicam.Gel.lib.17.cap.9.hoc est,epistolam,in qua M. Antonius παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως dicat,ut de Menelao scribit Homer.Iliad γ. Hoiem)Antoniũ. V. Non.) Maij. Veturus)ad Misenũ ep.6.h.l. Ad me)in Cumanum ep.2.l.4.fam. Tentabo) ut abesse liceat. Audeam nihil properare)dicet Antonius,& quasi imperabit,ut nihil audeam properare. Missurę)me,ut ipse scripsit Antonius. Clamabam)clamabo,legẽdum eẽ,quis uidere potest,hoc est,ut ostẽdam,& quasi simulem, me nihil uelle properare,clamabo ita,ut omnes audiant,me ad Cæsarẽ eẽ missurę,& ab eo petiturę,ut mihi abesse liceat:& interea tñ nihilo minus properabo. Istis) Antonio,& reliqs Cæsarianis. Atq; utinã) euolare possim. Ad Curionẽ) in Siciliam ep.4.h.l. σὺν θεῷ τοι λέγω)cum Deo tibi dico. uidetur respicere ad prouerb. σὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ,κ' ὀδύρεται.al.σύνες ὅ, τι λέγω, intellige, quod dico alij, συνιτῷ σοι λέγω,intelligẽti tibi dico. Accessit)ex Antonij epistola. δυσουρία)urinæ difficultas, uesicæ morbus ep. 27.l.7.fam. ἀχή) principium ἀρχὴν γὰρ ἰᾶσθαι πολὺ λῷον ἐστὶ ἢ ἐς τελευτήν. Prouer.Ouid.pricipijs obsta,sero medicina paratur,quum mala per longas cõualuere moras. Massiliẽsibus) ausis Cęsari portas claudere Cæs.l.1.de bel.ciu. Siciliam cuperem,si possem palàm, quod à Curione effeceram)Siciliam cuperem adire,si possem id palàm facere,quod tñ à Curione impetrarã epist.4.h.l.al. Ocellam cuperem,si possem palàm,quod à Curione effeceram: Ocellam cuperem habere mecum,si possem pa-

Iam per Siciliam discedere, quod à Curione fueram con secutus ep.14.&.17.h.l. Hic) in Cumano. Seruium expecto) ep.9.h.l. Vxore) Posthumia ibid. Filio) Seruio ep.2.l.4.fam. Opus eē) expectare, ut de officio utriusq; nostrum possimus cōicare. Hic tñ) Antonius. Cytheridem) mimam. Plin.l.8.cap.15.quam tñ Volumniā salutabant. Philip.2.hinc Cytherius uocatur Antonius ep.23.l.15. Portat) inter lictores laureatos. Philip.2. & ep.16.h.l. Vxorem) Fuluiam. Et dubita, si potes) al. & dubitari potest? Ille) Cęsar. Redierit) ex Hispania. Cædē) ep.6.h.l. Vel lintriculo) discedēs. al. uehiculo: & sanè Pollux ita l.1. scribit: λέγοις ἂν τὰς ναῦς καὶ πορεῖα θαλάττια, καὶ ὀχήματα θαλάττια, καὶ πλάγια, al. uellunt ridiculo. Istorū) Cæsarianorum. Illum) M. Antoniū. Iuuenem) Q. filium sic ep.5.h.l. Nos nō amari) ep. seq. Intelligo) præsertim ex eius literis, & itinere ad Cæsarem ep.4.h.l. ἀνηθοποίητον) moribus deformatum. Vim) ἐπιφώνημα. Regatur) ut tu mandas ep.4.h.l. Mirum) multiplex ep.2.l.6. nihil simplex ep.5.h.l. ἤθους ἐπιμελητέον) de moribus curandum est: mores curandi sunt.

In Epist. 12. Obsignata iam epistola etc. σχόλια

NON placuit ei dare) ne forte resignaret. Philotimus) ep.4.l.2. Sunt ea) quæ facit, aut dicit frater. ὕπουλον) fictū simulatum. Nihil non flexibile) usq; adeo mollis est eius animus ep.14.l.1. Ne multa) dicamus. Irascitur) quum sit iracundus. q; si ablit iracundia, nihil eo fieri potest iucūdius ep.1.l.1. ad Q. fr. Puero) Q. filio, quē iuuenem dixit ep.sup. Aliter) atq; ego, uel atq; ipse scripsit ad Pomponiam. Ad te) ut auunculum. Matrem) Pōponiam. Filio) Q. filio. & est ἐμφατικώτερον dictum: ad matrem de filio. Non reprehēdo) quod uidetur fecisse, ne uos, certe illam tristitia afficeret. Itinere) Q. filij ep.4.h.l. uel ipsius Attici ibid. ad qđ se fortasse scripserat

indigere pecuniis, quas Q. fratri cōmodasset. Sorore) sumptu sororis Pomponię, ut ego puto, uel certe dissentione, ep.1.l.5. Ex ipso) Q. fratre. Nō cupiat) Q. frater. Præstare) quod ꝑmisit, & debet ep.16.l.7. Q. Axi⁹) ep. 14.l.4.& Gel.l.7.cap.3. Eius filio) fortasse Gallio ep 15. h.l. Si Lepta) non reddit ep 17.l.5. Si cęteri) q mihi debent, non reddunt. Ex illo) Q. fratre. Se urgeri) abs te, qui non habes rationē huius publicę difficultatis ep.16. l.7. Angustias) numorꝝ ep.11.l.9. Tamēh ea) Hs XX. Vtique. al. ubique. Iubet) quippe quum non mediocriter laboret de usura ep.15.h.l. Illum) Q. fratrem. Lentulum) pigrum ad soluēdum, ut lentum negotium ep.9. l.1. uel talem, qualis est L. Lentulus Cos. qui multis debet, & nemini soluit Cæs. & Patercul. alij, lentum. Filio) Q. filio. Indulsit) ep.5.h.l. Indulgētia) episto.4.h.l. Auarū) qualis est Q. filius ep.5.h.l. Non amantem suorum) ut ille nos non amat ep.sup. Ferocem) ita, ut frenis egeat ep.1.l.6. Quid.n.) αἰτιολογία, quare tolerabilia sint ea: ꝙ iuuētus omnis ita sit corrupta, ut ea uideri possint tolerabilia. Hac iuuētute?) al. de hac iuuentute? Ea uero) mēdacium, auaritia, odium suorum, & libido. Non sunt ab obsequio nostro) sed à natura profecta ep.5.h.l. Si liceret) si Remp. haberemus ep.4.h.l. Sunt patiēda) ne, si forte uelim corrigere, fugiat ad Cæsarem. Meum) filium. Cepi) ne eius fortunam cōturbem, ut monet Cęlius, ep.10.h.l. Fortiorem) al. certiorem. Vult esse) ad discessum ep.4.l.9. ut & ipse fortior ep.9.h.l. Timeo) & excrucior ep.4.h.l. Venit) in Misenum ep.6.h.l. Ad me) in Cumanum. sic ep.sup. Ne id quidem) faciet: ne ueniet quidē. Scripsit) ep.sup. & ep.7.h.l. Actum sit) inter me, & Antonium. Iam nihil) faciemus. Nisi occulte) ne Antonius consilia nostra intelligat, & si occultandi ratio est difficilis ep.9.h.l. Pueris) Ciceronibus, ut ep.12 l.7. Æstate) ex minore lib.2. de orat. ἀφρακτω) ep.8.l.6. Nauigans) ex Cicilia in Italiam. Solicitus) de

pueris potissimum. Quid)solicitudinis. Duro tempore anni)mense Maio,tempestate nondum ad nauigandum satis idonea præsertim freto Siculo. Actuariolo) nauiganti:quum uel lentriculo nauigare constituerim ep.sup. sic actuariolis ep.3.l.16. Ciuis bon⁹)ep.1.h.l. Ille)Trebatius. Monstra) refert. Balbus) ep. 3.l.7. Cogitet?) quum sit Gaditanus? ibid. Ei)Trebatio Romam reuer suro. Vectenũ)ep.4.h.l. ἀποτόμως)p̃cise, dure, & quasi summo iure. al. ἀπεθυμῶς, animo abiecto. Numis) quos illi debeo. θυμικώτερον) stomachosius,iracundius. Erat) hoc ipsum.al.erat iocatus:nos legimus: eram iocatus: ut rescripsi ei stomachosius, cum ioco tamen familiari ep. 4.h.l. Monetali)ꝙ cudendæ pecuniæ preesset & IIIuir. A. A. A. F. F. esset: uel nimis acerbe numos repeteret. Ascripsi)i literis hoc fortasse modo. M.T. Cicero Imp. Vecteno Monetali S. D. & hec fuit ioci materia. Ille) Vectenus. Ad me)scribens ascripsit. Pro consuli) quũ debuisset ascribere,Imperatori ep.12.l.8. Est homo) humani a se nihil alienum putans. Diligatur)ep.14.h.l.

In Epist. 13: *Quidnam mihi futurum est etc.* σχόλια

TVRPIOR)ut ep 4.l.9. De me) ne me disceder̃ ex Italia pateretur. Imperatum)·a Cæsare ep.seq. partes impositas ep.11.h.l. Dicit)aliis,nõ mihi. Ipse)Antoni⁹. Viderat)quia nondum ad me uenerat ep.sup. Trebatio) qui mecum erat ibid. Cogitata) de dicessu. Nact⁹) ep. 4.h.l. Putaui)quum mihi concederet cursum in Greciã per suam prouĩciam.ibid.atꝙ hoc putaui anteꝗ̃ ueniret Antonius.aliĩ,putabam. Is)Curio. Hortẽsium)Q.fr.in fero mari à Cesare prefectum, Oros. & Appian. Scripserat)ut ad æqualem,& iisdem moribus præditum ep. 4.h.l. Reginus) L. Minutius Basilius,qui nunc,nisi fallor,latine Reginus uocatur. is enim & ipse ad inferum mare militibus præfuit. Oros. lib. 6. cap. 15. Noster)

nobis amicus. Huic) M. Antonio potius, q̃ Regino. Cum hoc mare) infero. Negotij fore) ita, ut nos posset ipedire. nunc aliter uideo. Custodior) à Cæsarianis. Satis lachrymis) datum. παραπλευτέον) iuxta, & quasi oblique nauigandum. al. παραθλευτέον, uel poti⁹, παραθλευτέον, tolerandum, fortiter agēdum: fortasse rectius, ne dictum sit ὕστερον πρότερον, nauigandū, & i onerariam corrependum. Occulte) ep. sup. Onerariam) nauē. Compacto) conuēto, pactione. sic Plaut. in capt. omnes compacto rem agunt. Prohibiti) à Cæsarianis & compacto ꝓhibiti, uidetur ὀξύμωρον. Videamur) optimatibus. Consequemur) per Curionem. Sit uerum) quod de cōcursu Siculorum ad Catonem dicitur. Catonem) in Siciliā profectum ep. 14. l. 7. Pollicitus) concursus ille. alij, pollicitos. Cōmotum) hac Siculorū egregia uolūtate. Illum) Catonē. Cœpisse) ut Cęsarianis resisteret. Nō credo) illum cœpisse delectum habere. Luculēt⁹) εἰρωνικῶς. Autor) qui nunciauit, uel potius ipse Cato, qui cōstantia magis, & integritate, q̃ consilio, aut ingenio Remp. gerit ep. 15. l. 1. & animo optimo utēs, & summa fide, nocet interdū Reip. ep. 1. l. 2. Potuisse certe tenere) ep. 16. h. l. Illam prouiciam) Siciliam. Audietur) quid actū sit. Hic) in Literpino ep. seq. C. Marcellum) ep. 15. h. l. Eadem de re) de discessu. Tu quæso) scribito. Moliti erimus) de discessu. Quintum filium) al. Quintum fratrem, ut uerbum, adhibebo, requirit: nisi uelis leger̄, habebo, ut sit, quale illud Teren. nunq̃ secus habui illam, ac si ex me nata esset. Posset) Possim, fortasse recti⁹. Epistolas). 4. 5. 11. & 12. h. l. Scripsi, aliqñ concerpito) potes etiā sic distinguere: scripsi aliqñ, concerpito. Tuas) epistolas concerpam. Seruium expecto) ep. 9. h. l. Nec) nec expecto. Ab eo) Seruio summario, & Cæsaris studioso ep. 1. h. l. quicq̃ ὑγιὲς) quicq̃ sani ep. 25. l. 2. Quid erit) al: quicqd erit. Errasse) ep. 2. l. 4. fam. ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ) sed hęc quidē prius facta fuisse sinemus,

q̃uis dolẽtes ep.1.l.7. Iubes.n.profectionẽ meã puiderẽ) al.iubes de pfectiõe mea puiderẽ. Patẽt) Cęsarianis oĩa penẽ loca tenẽtib9. Oĩa) pericula. Vitẽ) uitare uelĩ. Sedẽdũ) manẽdum.nã uix aliter uitare possum. Cũ dedecore,& dolore) q̃ cum Pompeio non sim ep.4.l.9. Negligam) uolẽs omnino discedere. Perditorũ) Antonij & reliquorum,à quibus custodior. Ab istis) Cæsarianis Tyranno) Cæsari. Videamur) optimatibus. Is cursus) in Græciam per Siciliam ep.4.h.l. Curio) qui multa liberaliter fuerat pollicitus ibid. Suspect9) ut Cęsarian9, & Antonij amicus. Forte ne) forte uerendum est, ne al. forte &c. Cũ tẽpestate) agẽdũ, duro anni tp̃e ep.su. Cũ istis) Cæsarianis agẽdũ. σφάλμα) pc̃m. Turpe) σφάλμα quũ turpe sit bis ad eundẽ lapidẽ offenderẽ. Trahimur) ad discessum.& est deliberationis cõclo. Nec fugiẽdũ) sed ui agẽdum. Siquid uiolẽtius) fiet à Cæsarianis Cælio) C.Cælio Caldo Cõsulari,qui, ut Syllæ tyrãnidem impediret,olim in Italia bellum excitauit. & hæc quidẽ sit cõiectura,quam tñ sperarẽ probare,nisi uererer, ne lõgus essem ep. 14.51.&.16.h.l. Agito) ut illũ,imiter. Tale) talem occasionem,qualem habuit ille. Firmas) cõtra Cęsarem. Factum) in claudẽdis Cęsari portis ep.11.h.l. Auderẽt) Massiliẽses. Si aliter esset) si in Hispanijs recte non esset. Scirẽt) recte non esse. Iuncti) iuncti ppe Hispanijs,montibus certe Pyreneis.Strab. Diligẽtes) ut uiri sapiẽtissimi,quales ab oĩbus describunt. Odium) in quod uenit Cęsar.ep.4.h.l. Significatum theatro) ut fieri solet ep.19.l.2. Legiones) ep.seq. neq; seditio est ea, quam scribunt historici post bellum Hispaniẽse factam. Sibi ipse) qui sibi est aduersarius acerrimus.epist.6.h.l. Ne ruat) Cæsar in cędem ep.11.h.l. Desperarit) de uictoria. Efficiẽdum) nobis. Fortuna uelim meliori) q̃ fuit fortuna Cælij,qui cum Bruto, & Carinate à Pompeio fuit oppressus: si modo is est, de quo scribit Plutarc.in Põpe. Animo Cæliano) bono, & libertatis causa susce-

pto. Primum)al.primo. Quicq;)efficiēdū:quiduis pri' tentandum. Iuueni)Q. filio ep.5.h.l. Vt rogas)ut auun culus. Suppeditabimus) al. suppeditabimur, ut ep.22.l. 14. Peloponnesum ipsam) Peloponnesum totam, nedū Spartam,aut Arcadiam Peloponnesi partem,ut petis ep. 4 h l.id est totum onus iuuenis regendi. Arcadia uero in media Peloponneso sita est. Strab.lib.8.& Ptolom.lib.3. ἦθος ἀκί μολον)al.ἦθος ἀκί μωλον,mos non fucatus,ingenium sine fuco,ut indoles ipsa quasi definiatur,uel certe circū-scribatur.quid porrò sit ἦθος,Quintil.l.6.cap.3.quid κιμωλία, Aristoph.interpres in Ran.alij, ἦθος ἄκαμπτον. Nullum) ἦθος. Est)in Q.filio,& ob id ἦθους ἐπιμελητέον ep.11. h.l. Esse tamen potest) per disciplinam. ἀρετὴ) Virtus. Non est διδακτὸν) non est id,quod tradi doctrina possit: qua de re dialogus est inter Platonicos, περὶ ἀρετῆς,εἰ διδακτὸν,inscriptus,quem nos superioribus annis latinum fecimus.locutio uero hęc est Gręcis usitata,ut ep.36.l.12. Demosth.Ὀλυνθ.α. ἄπιστον ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς. & poeta.triste lupus stabulis. Persuaderi non potest) & si scriptor ille, & alij philosophi non esse διδακτὸν disputant. Antistenes quoq; esse διδακτὸν credidit.Laert.in uita.

In Epist. 14. *Epistola tua gratissima fuit etc.*

σχόλια

TVLLIÆ)ad me profectæ,nam non multo ante Romæ erat ep.1.6.h.l. Ac si quid ad spem poteris) scribere. Ne dimiseris) quin scribas. Leones)ad currū iunctos.Philip.2.quāuis ibi lenonibus , nō leonibus legas: sed si ita legas,& ita dicas , sequebat rheda cū lenonib9, idest comites nequissimi,rem uidelicet difficilem Cicero doceat,lenones esse nequissimos:sin separes ita,sequebatur rheda cum lenonibus,comites nequissimi,ut,comites nequissimi,separentur à lenonibus,uideat Cicero(si modo uim locutionis latinæ percipio)dicere, lenones neque comites,neq; nequissimos fuisse. Quòd si leonibus omnino,ut nos putam9,legēdum est,Plinius,& Plutarchus

uideatur erraſſe, qui ſcribant, Antoniũ poſt prœliũ Phar ſàlicũ leones curru iũxiſſe, quũ Cicero hic, & in Philip. id ante factum demõſtret. Neq; tñ magnopere pugnem, ſi quis dicat, iam tum Antonium leones habuiſſe, quos poſtea curru iunxerit. Pertimeſcas) tanq̃ ſit ſignũ crudelitatis in Antonio. Illo hoĩe) Antonio. Iucũdi⁹) tm̃ abeſt, ut ſit crudelis: quod εἰρωνικῶς dictũ uidet. πρᾶξιν) factũ ep.12.l.14. al. ἀρχὴν, prĩcipiũ. πολιτικοῦ) ciuilis, uiri ad miniſtrãdæ Reip. periti. εἰρωνικῶς. Euocauit) M. Antoni⁹. Quatuor uiri) quos municipia facere ſolẽt ep.2.l.5. ep.76 l.13. fam. & orat. pro Cluent. Ad uillam eius) ad Miſenũ ep.6.h.l. Ad horas treis) al. ad H.III. ad horam tertiam. His enim) ut Pompeianis, qui primi de Pompeio ægroto uota feciſſent ep.25.l.8. Et περὶ κοιλιολυσίαν γίνεσθαι) & circa uẽtris ſolutionem eſſe al. ὡς κοιλιολυσίαν γίνεσθαι, ut uentris ſolutio fieret. Ænariam) Plin. lib. 3 cap.6. Pollicetur) Antonius, & poſtea confecit ut Tribunus pl. Philip.2. Ab Axio) ep.12.h.l. Tirone) ep.2.l.7. Gratum) quòd curas, ut ſciam, quid is agat. epiſt.4.h.l. uel cum Curio commodes ep.5.l.8. Vectenum diligo) epiſt. 12.h.l. Veſtorio) epiſto.2.l.6. Reddidi) numos ep.4.h.l. Seruius) ep.5.h.l. Literninno) Liu.l.38. & Plin.l.16. cap. 44. de Scipione al. Linternino. Pomp. Mel.l.2.cap.4. C. Marcellum) ep.ſeq. Ne nunciũ quidẽ) miſit. Obſeruarit) ita, ut neminẽ, excepto Cęſare, chariorẽ haberet ep.7. h.l. atq; id ipſum poſt Quęſturę petitionẽ Philip.2. etſi hoc loco ex ambiguo dictam uideri poteſt. Videlicet (aut aliq̃d atrocius de me imperatum eſt) coràm negare mihi non uult) uidelicet coràm negare non uult, aut aliquid atrocius de me imperatum eſt. coràm negare non uult. Poſſet etiam ita legi: uidelicet, aut aliquid atrocius etc. ut poſt uidelicet eſſet ἀποσιώπησις, uidelicet indignum putat Antonius, ut ad me ueniat. Aliquid atrocius) ne me patiatur diſcedere, ſed capiat, aut etiam occidat, ſi coner. De me) nominatim. Imperatum eſt)

à Cæsare ep. sup. Negare) iter in Græciam. Non uult) φ erubescat. ut beneficijs affectus à me præsertim in petitione Quæsturę. Philip. 2. Nec rogaturus eram) cognoscens me nõ impetraturũ ab eo, qui τυραννικῶς scriberet ep. 11. h. l. Crediturus) ut infidelissimo ep. 1. l. 11. fam. & ob id ero caut⁹ in credẽdo ep. 9. h. l. Excogitabim⁹) ut hic uel istis inuitissimis euolemus ep. 11. h. l. tu quęso) scribe. Siquid in Hispanijs) actum est. Poterit audiri) audietur ep. sup. Recte fuerit) in Hispanijs. Nihil nego tũ) in superando Cæsare. Confectam) nam Cæsar seu uictus, seu uictor redierit, cędem facturus uidetur ep. 11. h. l. Puto) nam uideo non esse iudicium de tota contentione in Hispanijs ep. 6. h. l. Desperatam) non. n. Pompeius arma abijciet ibi. Syluiũ) ep. 1. l. 6. M. Syluius Otho his temporib⁹ uidetur fuisse. Suet. in Othon. Ocellam) ep. 17. h. l. & ep. 11. l. 16. Serui⁹ Ocella ep. 7. l. 8. fam. Cæteros) qui Roma cupiunt discedere. Retardatos) à Cæsarianis, & his custodijs. Te q̃q;) in Epeirũ ire cupiẽtẽ ep. 4. h. l. Curtio) ep. 2. l. 9. al. Curio. Impediri) ne exeas. Opinor) hinc ep. 17. h. l. habes cãm opĩonis meę. Habes Scytha ὄνον) habes Scytha asinũ: habes tãq̃ Scytha asinum. prouerb. Scytha asinũ dissimulans. alij, ἐκ τῶν πλείονων. al. ἐκ τῶν ἀγώνων, ut omiserit, σχολὴν, siue δίπλωμα, uel potius, habes δίπλωμα, legẽdum est ex ep. 17. h. l. Vitam miseram) al. ò uitam miseram. Maiusq; malum tandiu timere) ut uerũ sit illud: morsq; minus pœnę, q̃ mora mortis habet. Illud ipsum) mors. Seruius) hic diuidenda fuit epistola, nisi quis accessionẽ eẽ uelit. Antea) supra: atq; hoc magis ostẽdit, epistolã eẽ diuersam. Venisset) in Literninum. supra. Non. Maij) quum pridie Minturnis mãsisset. sup. Perturbatiorem) Ser. Sulpitio. Illum) Põpeiũ. Iratum) & φ remanserat contra, atq; ipse dixisset, ep. 23. l. 8. & filium Brundusium miserat episto. 21. & 22. l. 9. Hunc Cæsarem. Non amicum) quem defendenda pace offendisset. ep. 1. & 2. l. 14. fam. Alterius) Põpeij.

Crudelitatem)ep.6.&.11.l.9. Alterius)Cęſaris. Audaciam)ep.3.l.7. Pecuniariam.)al.pecuniarę.utrunq; recte dicitur. Priuatorum)quorum pecunijs uictor Pompei? non abſtinebit ep.6.l.9.& in eaſdem Cæſar impetum faciet ep.6.h.l. Eas) lachrymas. Lippitudo) epiſt.12.l.7. Non ipſe)non mea manu. Sine ulla lachryma eſt)ὑπερβολὴ, quum ex lippitudine lachrymę procedant,ut loquitur Celſus. Vigilias)nam ſępe tm̃ eſt mali,ut ſomnũ diu prohibeat. Celſus l.6.uel quia ſomnum ego capere non poſſum ep.1.l.8. quum quies nocturna in lippitudine maxime requiratur.Celſ.ibid. Conſolandũ)me. Domi eſt)mihi,q Philoſophus ſum & libros habeo.,puerb. domi habet. Maſſilia)ep.11.h.l. Satis bella)ut Cæſari aduerſa. Legionibus)à Cæſare alieniſſimis ep.ſup. Autores)alieniſſimas eē legiones:uel autores, ut alienarent. Hæc igitur)ſcribito. Tardus) Seruius natura cunctator ep.10.l.8. fam. Ad exeundum) ex urbe, & Italia: uel ex ſermone,qm̃ tarde perorabat epiſt.1.h.l. In ſuo lectulo malle)mori malle dicebat.ſic ep.6.h.l. Quicquid foret) quicquid accideret. Scrupulus)prouerb. ſcrupulũ inijcere. Militia Brunduſina) ep.21. &.22.l.9. Damnati) præſertim lege Põpeia ep.4.h.l. Reſtituerētur)ut pollicebatur Antonius.ſupra. Ipſum certo forè) ut damnati reſtituerētur,ut multi poſtea ſunt reſtituti etiam ab Antonio.Philip.2. Fiebant) à Cæſarianis Leuiora) damnatorum reſtitutione. Augebant) addebant. Celandus) Seruius,ne timore enunciet.al.celandum. Quàm ad idē uideretur)uocandus.al.quem ad diem uideretur.recte:celandus fuit Seruius quem ad diem uideretur diſcedendum. In hoc) Seruio. Non multum eſt) non multũ eſt ſpei,quum ſit ita timidus. A te)qui id optas ep.ſeq. Cęſio)ep.ſup.

In Epiſt. 15. Seruius cum eſſet apud me etc.
σχόλια

SERVIVS)ep.5.h.l. Eſſet apud me)ep.ſup. Ce-

phalio)ep.23.l.7. VI. Id.)Maij. Cohortibus)alienatis, ut de legionibus,ep.sup. Hæ quoque) cohortes. His locis)Cāpaniæ. Labare)ita, ut cupiant se tradere. ep.seq. Funisulanus)nescioquis. Illud idem),de octo cohortibus. Ei)Funisulano. Non satisfaciebat)mihi. Ait) Funisulanus. Cui expensum tulerit)al.quū ex P.sustulerit,quum ex publico,uel ex Publio acceperit. Morari)illū,cui expēsum tulit,nō soluerē,sed morari.al.morā. Tabellarijs) qui ad id missi sunt,uel qui in tabulas publicas referunt. uidetur hic esse sensus:tabellarijs tu dedisses,si habuisses apud te,quo posses satisfacere: quāquam locus ita perturbatus est,uix ut intelligi possit.nam totus etiam sic legit. Nūc ait se daturum,quū ex P. sustulerit morā tabellarius:si apud te eē, quas satisfecisses,dares. Si apud te eēt)al.si apud te eē. Quā satisfecisses)al.qs satisfecisses. Quātū sit)qd debet Funisulanus. Eros Philotimi) Eros seruus, uel filius Philotimi.libertum uidetur habuisse Philotimus ep.5.l.6. τὸν ἀπελεύθερον: q fortasse ita gratus fuit, ut ἔρως, hoc est, amor diceretur,sicut contra ille Anteros dicitur ep.1.l.11. al.hęres Philotimi. & sanè in eius locum uidetē successisse,ut rōnes pecuniæ tractaret ep.15.l.15. Optas) ita,ut me admoneas ep.sup. Cælianum illud)tale quid, quale fecit Cęlius ep.13. h.l. Maturescit) ut faciēdum sit. Vexillo opus est) oportet tantummodo signum tollere. Conuelabunt)milites. Vt palàm)discedam,ne, si clàm, cum istis sit agēdum ep.13.h.l. Occurrunt) in utranque partem ita,ut nullius consilij exitum inueniamus ep.sup. Vnum)Ser. Sulpitium. C.Marcello) M. Marcelli fratre patruele.Suet.in Cæs.eum certe credimus esse ep.13.l. 16. Quem)C.Marcellū. Consulē fuisse) cum L.Æmylio Paulo. Pœnitet) quum personam consularem sustinere non possit. ὢ πολλῆς ἀγεννείας) ò multam ignobilitatem,ò magnam humilitatem. Qui etiā) C. Marcellus. Seruius.n.nōdum discesserat. Antonium) ep.7.h.l. Impediret)ne possem discedere. Quo)ut. Ipse)C.Marcel-

lus. Honeſtius)remanere uideatur, ſi me ſocium habeat. VI. Id.)Maij. Non ueniſſe)ut putabam ep.11.h.l. Succenſere) φ τυραννικῶς ſcripſiſſet, nec pmiſiſſet, ut ex Italia exirem.ibid. Ibitur)in Greciam. Vt cenſes)palàm, & animo Cæliano ep.13.h.l. Grauioris)perſona Celiana. grauior autem eſſet perſona, ſi de pace, aut re tali ageret. Vix erit)oblata. Halienus autem Præt) qui poſtea Siciliā obtinuit.Hirc.de bel.Afr. Aliquē)huic rei pſici oportere. Si ego nō) ſi ego nō pficerer. Ex collegis ſuis) ptoribus. Quiuis)preficiatur. Aliquis)preficiatur. Sorore)Pomponia. Datur opera)ut corrigatur, & ei ſuppeditetur ep.13 h.l. Laborare de uſura) ut tibi Hs.XX. curet ep.12.h.l. Expreſſit)exegit ep.16.l.7. Axius)epiſto.12.h.l. Pudens) εἰρωνικῶς quum non reddat,ibid. Aſcripſit) quum mox dicat, ſcripſiſſet, multi putant legendum: ad me ſcripſit. Gallio) M. Gallio, niſi fallor ep.20.l.11. hic mihi ipſius. Q. Axij filius fuiſſe uidetur,cui Cicero Hs. mutua dederat ep.12.h.l. Poſſem ne aliter?) facere? Cito) dari. Me uero) εἰρωνικῶς. Adiuuarent) de ſuo, quum numos etiam petant à me, cui debent. Anguſtijs)epiſto.12.h.l. Sed tu iſtos)urge, ut ſoluant. Alias) plura ſcribam. Quartana) epiſto.2. lib.7. Gaudeo)perinde ac ſi id mihi accidiſſet ep.6.l.8. Piliam) ibid. Panes) μάζαι. Cætera) que ad nauigandū opus ſunt ep.ſeq. Excurro) ut minuam ſuſpicionem profectionis ibid. Pompeianum) epiſto. 17.lib. 1. Vectẽno)epiſto.12.h.l. Gratias)agas. Studioſus) eſt mei. diſcedimus)alij, diſcedamus.

In Epiſt. 16. Commodum ad te dederam etc.

σχόλια

LITERAS) ſup. Dionyſius)ep.4.l.7. Fuit)fuit ad me,ut ep.4.h l. Cui quidem)homini etiam non amico, epiſto. 2.h.l. Arpini) ubi filio togam puram dedi epiſto.22.l.9. Eſſe eum nobiſcum)ut pueros doceret ep.

24.l.7.& ep.12.l.8. Praeciderat) ep.4.l.8. Asperius)ep. 18.l.9. Rebus suis)ut ep.10.l.8. Ire) trans mare. Despe ctam esse)ep.14.l.9. Scito esse)scito hunc dolorem esse mihi in maximis horum tẽporum doloribus. Amic⁹ sit) Dionysius. Erit.n.tandiu)ἐυτυχία γὰρ πολύφιλος ἐστί. Consilium)de discedẽdo. Dissimulauimus) adhuc, & occulte egimus ep.12.h.l. Obseruabimus)posthac. Na uigatio modo sit) ὁ πλοῦς modo sit ὡραῖος ep.6.l.9. Ad sumus)in Italia. Futura)ep.14.l.5. Cato)M.Cato Sici liam)in quam fuerat missus.ep.14.l.7. Potuit) orantib⁹ Siculis,ut resisteret,& omnia pollicẽtib⁹ ep.13.h.l. Pro fectus est)questus in concione,sese proiectum,ac proditum à Cn.Põpeio,qui omnibus reb⁹ imparatissimus nõ necessarium bellum suscepisset.Caes.l.1.de bel.ciu. Curio)eo profectus ep.4.h.l. Cotta)M. Cotta.Cęs.l.1.de bel.ciu. Teneat)ut nũc obtinet. Rumor)for,ut teneat. Si id fuerit)si Cotta Sardiniam tenuerit. Turpem Cato nem)qui fugerit ex prouincia,quam tenere poterat mul to etiam facilius,q̃ Cotta Sardiniam. Profectus sum) excurri ep.sup. IIII. Id.)Maij. Pararẽtur)panes, & cae tera ep.sup. Villam)Põpeianum. Ventum est) al.uene- runt. Põpeijs)Plin.lib.3.cap.5. Me uelle postridie) al. me uelle postridie conuenire. Ninnius) episto. 23.lib.3. al. Minnius, unde legi possit, Minutius, ut sit L. Minutius Basilius, Reginus uocatus epist. 13.h.l. Noster) nam totus erat noster ibid. Eos)ut iam labantes ep.sup. Oppidum)Pompeios. Ego tibi)ut hic tibi Cato aduolat ep.11.l.1.al.ego inde. A uilla ante lucem)discessi. Illi)cẽturiones. Quid.n.)spei,& praesidij. Plures)cohor tẽs. Illa Caeliana) ep.13.h.l. Simul) postq̃, ut ep.10.l.9. al.simul et,ut,simulac,legas. Tentaremur) à cẽturionibus.suspicionem,quae nasci poterat ex colloquio cũ cen turionibus. Sustuli)discedẽs ante lucẽ. Hortẽsius)mari infero praefectus ep.13.h.l. Venerat)in Cumanũ. Diuerterat)me absente. Hoc quidem)uenire ad me. Me- lius)

lius)facit. Collega)in Auguratu. Philip.2. Antoni9) qui ad me non uenit ep.sup. Lictores) & quidem laureatos. Philip.2. Mima)Cytheris episto.11.h.l. al.una, Cares)liberatus ep.sup. sic episto.13.l.16. fam. lege Tuscul.1. Non modo)al.nedum. al.nouum,ut nouas tentationes intelligat, ep.seq. nam nouum morbum uocare non potest,quem ueterem uocat ibid. uel nouum cũ grauedine collatum. Morbum) quartanam, uel tentationẽ Grauedinem)κορύζαν. Celsus lib.4.cap.2. Siste) ut ego me tibi sistam.uerbum iuris. Plaut. in Curc. sisto ego tibi me, & mihi contra itidem ut sistas, suadeo. sic ep.25. l.3. Interea) scribe.

In Epist. 17. Prid. Id. Hortensius ad me etc.

σχόλια

PRID.) Id. Maij. Ad me uenit) ut fuerat pollicitus ep. sup. Epistola) sup. Cætera eius) similia essent his,quæ nunc facit, qũum in cæteris male audiat ep.4. h.l. uel essent firma, & non infantia ep.seq. ἐκτένειαν) propensionem, propensam uoluntatem, liberalitatem: & uerbum deest, declarauit, uel aliud non dissimile. Serapion) uenit. Ei) Serapioni. Cętera)fecimus. Vsurum) in discessu. Refricat)refricatur, liberius legerem,ut fortasse etiam scripsit Cicero. Lippitudo) ep.12.l.7. Perodiosa)ep.14.h.l. Meam) mea manu ibid. Vetere morbo) uel grauedine,ep.sup. uel quartana iam uetere,inq̃ incidit minimũ XII. Cal.Oct. ep.9.l.6.& liberat9 est ad VI. Id. Maij.ep.15.h.l. Tẽtationib9)unde tẽtari ep.23.l. 11. Gaudeo)ep.15.h.l. Ocellã)ep.14.h.l. Haberem9)nobiscum ut discederet. Hæc)à Cæsarianis proposita. Faciliora)ad discedendum. Æquinoctium) M. Antonius, ut ego nunc puto,qui,ut ęquinoctium,noctes dormiendo cum diebus æquat, epist.14.h.l.sic Liu. loquitur:per somnum,uinumq; noctibus æquabant. an uero æquinoctium,quod ad VIII.Cal. Apr. agitur, ut inquit Plin.

esse possit XVI. Cal. Iun. quo die scripta est hæc epistola, uiderint Astrologi. nauigaturi certe uidentur æquinoctium expectare consueuisse epist.23.l.12. Perturbatum erat) perturbatus erat Antonius ita, ut me sibi etiam succedere putaret ep.15.h.l. & perturbatus erat, ut esse solet æquinoctium, in quo tempestates sæpe cõmouentur. & q̃ non uere significet æquinoctium.i. tempus aliquod cognoscitur ex ep.seq. me mirificæ trãquillitates adhuc tenuerunt, quibus ostẽdit se plures dies retentum. atqui hæc epistola XVI. Cal. Iun. illa XIIII. Cal. Iun. scripta fuit. Illud accedit, quod sequitur: utinam idem maneat Hortẽsius. nam si nauigatio impedita fuisset uero æquinoctio, quid prodesse potuisset Hortẽsius? prodesse uero certe potuisset etiamsi Antonius impedire uoluisset. Id s. cras erit) al. id si cras erit: si cras erit perturbatus Antonius, utinam saltem maneat Hortẽsius in sententia. illius enim utar ἐκτενείᾳ. Idem) firmus, constãs. Adhuc erat) idem. Liberalius) Hortẽsio. Diplomate) syngraphum, uidetur uocare Plaut. in cap. à Prætore sumat syngraphum, quem ferat secum ad legionem, hinc ire ut liceat. Insimularem) insimularim, magis placeret. insimularim uero ep.14.h.l. quando scripsi: & si, ut opinor, habes δίπλωμα. Proficisci) in Epeirum ep.4.h.l. Aliter) sine diplomate, ut in Quæst. diximus. Licere) proficisci. Habere diploma. Pueris) Ciceronib⁹, ut his liceret proficisci. Sumpseras) à magistratibus isti rei præfectis. Opinionis) scripsi enim, ut opinor, ep.14.h.l. Cogites) de tuo itinere ep.4.h.l. In primisq;) scire uelim. Etiam nunc) antequàm discedam.

In Epist. 18. *Tullia mea peperit* XIIII. *etc.*

σχόλια

TVLLIA mea peperit) ex quo partu conualuit. nam tempore Hispaniensis belli postea etiam peperit, episto.18.l.6. fam. ex quo partu decessit. Ascon. orat. in

Pis. XIIII. Cal. Iun.) nam ſuperior epiſtola data fuit XVII. Cal. Iun. ἑπταμηνιαῖον) ſeptimeſtrem, ſeptimo menſe κατὰ διάμετρον. Cenſor. de die natal. & Plin. lib. 7. cap. 5. εὐτόκησεν) ſalua peperit, ut epiſto. 2. l. 1. al. ηὐτοκήσειν, ἀττικῶς, ut ηὐδοκίμει apud Lucian. Gaudebam) ut pater filię ſalute. Tranquillitates) quum contra nobis uento ſit opus, ut uelis, & remis, quod aiunt, fugere poſſimus: uel quod ſi ui ſit agendum, forte cum tempeſtate. epiſto. 13. h. l. Cuſtodiæ) ibid. Aſſeruor) ne diſcedam. Hortenſiana) promiſſa epiſt. ſup. Infantia) uana, qualia ſunt infantium, & puerorum promiſſa. Fiet) Hortenſius. Nequiſſimus) ut iampridē corruptus epiſto. 4. h. l. Saluio) epiſto. 6. l. 9. κωρυκαῖοι) Corycæi, curioſi, & inſidioſi, quales fuere Corycæi. Prouerb. Corycæus auſcultauit. Siquid) noui eſt epiſto. ſuperio. Siquis ex curſu) redierit, cui literas dare poſſim. Poſuimus) ego, qui cum Pompeio non fui, epiſto. 4. l. 9. & Pōpeius, qui urbem primum, deinde Italiam reliquit, & reliqui omnes, qui illum ſunt ſecuti. Furias) Pompeianos furioſos, & crudeles epiſto. 6. l. 11. Eædem) eædem quidem furiæ, ſed non ĳdem tamen Pompeiani: ut uox, non ſignificatio referatur: niſi uaticinetur, quod dicetur epiſt. 5. l. 11. Nos) Pompeianos, ſanctiſſimam parentem patriam fame necandam putantes epiſto. 11. lib. 9. Perſequentur) ut Alcmæonem, & Oreſtem matricidas. Balbi) epiſto. 3. lib. 7. De Melita) capeſſenda epiſto. 9. h. l. Habeat?) Balbus uel potius Cæſar? Beneuolentia) ipſius Balbi erga me. Suſpicione) ne ad Pompeium accederem. De altero) de beneuolentia. Egi gratias) Balbo. De altero) de ſuſpicione. Infeliciorem?) me uidiſti? Poſſim) utriuſque amicitia implicatus epiſto. 13. l. 9. Nec fortiter) ſi maneb. tiam uidebor timuiſſe. Nec prudenter) ſi diſcedo ad fortunam iam inclinatam epiſto. 16. lib. 2. fam.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER VNDECIMVS.

In Epist. I. Accepi à te etc.

σχόλια

CCEPI) postquàm ego silui circiter octo menses, idest ex XIIII. Cal. Iũ. Lẽtulo, & Marcello Coss. ep. 18. l. 10. & ep. 13. l. 7. ferẽ usq; ad mensem Feb. Cæsare iterum, & P. Seruilio Coss. ep. seq. Libellum) epistolam grandiorem, quę libellus uideri posset. Anteros) seruus ἀντίρος, ἔςωτι, ut ἔςως alter dicitur ep. 15. l. 10. Anteros uero Deus Marte, & Venere tertia natus est l. 3. de nat. Deor. Qui) Philotim⁹ ep. 4. l. 2. Existimationis) ut famæ, ep. seq. & ep. 2. l. 16. Cistophoro) nuino Asiatico, ep. 6. l. 2. etsi nomen loci potius, q̃ numi, hic, & orat. pro dom. uideri potest. Habeo) apud publicanos ep. seq. Ad Hs. bis, & uicies) ad quinquaginta quinque aureorum millia, ut recentes scriptores colligunt. Quam quidem) fidem. Ei) Terentiæ, cuius negligentia, & nequitia Cicero in reditu suo ex bello ciuili nihilo meliores res domesticas, quàm Remp. offendit ep. 14. lib. 4. fam. ubi scribit se ad Pompeianos spe pacis, non belli cupiditate adductum accessisse. uel Philotimo. qui φυςατὴς dicitur ep. 9. l. 6. Scis) didicisti, nosti. Commoratus essem) in Italia, nec tam cito ad Pompeium essem profectus. Ii) Pompeiani. Sum) ex Italia profectus. Incolumis) reb⁹ etiam domesticis saluis.

In Epist. 2. *Literas tuas accepi prid. Non. etc.*

σχόλια

PRID. Non. Feb.) anni secundi belli ciuilis, iam Cęsare iterũ, & P. Seruilio Coss. Cęsar lib. 3. de bel. ciu. al. pridie Nonarũ Feb. ut sit locutio, qualis illa Philip. 2. illius diei mẽtem seruasses: quod si placet, nihil erit contrarĳ. nam dicet ita: accepi literas pridie Nonarũ. i. literas Prid. Non. scriptas: & eodem die, quo scriptæ sunt literæ, creui hæreditatem: hoc est, tu scripsisti in his literis me hęreditatem creuisse, quam tu meo nomine creuisses. Potes etiã sic interpretari: accepi literas tuas Prid. Non. & eodem die creui hæreditatem, hoc est absens usus sum quibusdam solẽnitatibus, ut uocant iurisconsulti, tanq̃ præsens fuissem: & ita ficta quadam cretione sum usus, ut ep. 12. h. l. uidetur etiam fecisse. Ex multis meis, & mi serrimis curis) al. ex multis meis miserrimis curis. Enata) enecta, si legatur, & res intelligetur, nec à dicẽdi con suetudine abhorrebit: meo tñ periculo, sedata, uel potius, leuata, legatur. Famam) ut epist. 2. l. 16. Fidem) ep. sup. Dote) Tulliæ. atq; hic, & inferius sæpe Tulliam, non Terentiam significari uidere cæcus poterit ep. 9. 17. h. l. & ep. 11. l. 14. fam. domesticas tricas uocat ep. 6. l. 10. nisi fallor. Illam miseram) Tulliam. Mea culpa) qui dome sticas res impeditas reliqui ep. sup. & dotem dedi Dolabellæ ep. 17. h. l. Negligẽtia) ibid. In quos. n. sumptus) ut in eos, qui in rem nauticam, & in lictores fiant. uel ita est exponẽdum: in quos sumptus abeunt fructus prædiorum, ut prædia ipsa uenire non debeant? ep. 4. h. l. nisi forte dolet, fructus prędiorũ, in quib⁹ dos Tullię fuisset col locata, ita nunc à Dolabella consumi, ut ipsa egeat, quũ responderi potuissent ep. 17. h. l. ut dolet ep. 23. h. l. Prædiorũ?) uel illorũ, in quibus diu necessario fui cũ lictoribus ep. 16. l. 2. fam. uel illorũ, in quibus dos Tulliæ est col locata? Fuit in Asia) in Cistophoro ep. sup. Publicanos) à quibus Põpeius, & Coss. cum publica potuissent

auferre. Chryſippus) ep.2.l.7. uel ep.29.l.13. Parari) à Terẽtia iam tum maritum, ut ſcribit Plutarc. negligen-te. De domo) de rebus domeſticis, quas poſtea Cicero è bello rediens, nihilo meliores, quàm Remp. offendit ep.14.l.4. fam. uideo tñ ſic etiam interpretari poſſe, de domo mihi à Cæſarianis eripienda. Niſi quod) al. niſi quid. Afficiar) ab uxore præſertim deſertus. A tuis) pcuratoribus Epeiroticis, ut à Villico, ep.13.h l. ſic tuorũ præſidio, ep.1.l.3. & tuis omnibus ep.13.l.5 Des literas) ep.ſeq. Cuſtodias) Pompeianas hic potius, q̃ Cæſarianas. nam tabellarŋ difficile poterãt reuerti ep.9.l.9.fam. Ea) ſigna, & manum. Vitaſſe) ne agnoſcerentur.

In Epiſt. 3. *Quid hic agatur, ſcire etc.*

σχόλια.

HIC) in caſtris Pompeŋ. Ex eo) fortaſſe Polluce ep.ſeq. Eam) cauſam dotis, ut opinor, paulo poſt, & ep. ſup. Cal. Quin.) quibus locationes ſæpe fieri ſolebant ep.2.l.13.fam. & ep.3.l.2. ad Q. fratrem: unde penſio fortaſſe tunc erat exigẽda ep.ſeq. Quid uellem) al. quod uellem. Tam graui) pp bellum ciuile. Abruptio) detractio Hs. LX. ep.ſup. uel abruptio, diſſidium inter Tulliam, & Dolabellam: quod ep. 23.h.l. ſic exprimitur, ut non ſit opus pluribus uerbis pbare. Illius) Tulliæ. Cui miſerę) Tulliæ, nõ Terẽtiæ. cur. n. miſereat illius, aut p ea tãtopẽ laboret, quã ſępe accuſat, & dimittere cogitat? nec ueriſimile eſt Ciceronem Terẽtię conſilio, & uoluntati de diuortio pmiſiſſe ſuo, de diuortio uero Tullię credibile, quod oñdit ep.13.l.14.fam. Olim) anteq̃ ex Italia diſcederẽ. Salute nr̃a) al. ſalute noſtrũ. Deliberaſſem) ut deliberaui epiſt.3.l.8. Nihil habet) alŋ, non nihil habet: ut ordo uerborum uidetur poſtulare: quanquam ſic etiã poteſt interpretari: & ſi res iſta, q ſcribis nullũ mihi pcipuum incõmodum impẽdere, tñ etiam multa ſunt pcipuã. Potuiſſe) ſi cõmoratus eſſem paulisper ep.1.h.l. Factum eſt) à te, ne ſingulari calamitate ſim affectus ep.

sup. Egnatium) tanq̃ mensarium, & argẽtarium ep.15.l.10. Sit) relinquatur. A me) meo noĩe, & quasi meo periculo, ut ep.7.l.4. Quod agitur) inter Põpeium, & Cęsarem. Vt) ita, ut, hoc modo: hoc non uidetur diuturnũ esse posse ita, ut iam scire possim: hoc est, hoc ipsum ita cito conficietur, ut iam mihi uidear scire posse. Etsi egeo rebus omnibus) pecunia sit à me apud Egnatium, quãuis egeã rebus omnibus. Is quoq;) Pompei⁹. Anguſtijs) sic ep.12.l.10. Dedimus) ep.13.h.l. Ipse cõficias) ipse des literas ep. sup. & ep.5.h.l. Ei) Tulliæ. Miserrimum eẽ) ꝙ illa in tã misera fortuna mea culpa uersetur ep.17.h.l. Castris) Pompeianis ad Dyrrhachium positis Cæs.l.1. de bel.ciu.

In Epist. 4. Accepi ab Isidoro literas, & po. etc.

σχόλια

ISIDORO) nescioquo. Non uenisse) ut uolebam, quo Tulliæ nihil deesset ep. 2.h.l. Sustẽtetur) Tullia. Per te) tuis facultatib⁹ ep.2.h.l. De Frusinati) redimẽdo ep.13.h.l. Futuri) salui ep.1.h.l. Probẽtur) ep.3.l.7. fam. Vtinã) colloq possim uł poti⁹, potuissem. Hic in castris. Tua) res tuàs Epeiroticas. Apud hos) Põpeianos crudeleis, & rapaceis, ac de te etiã male cogitãtes ep.6.h.l. Cętera) refert. Celer) tu⁹ ep.1.l.10. & ep.7.l.12. Ipse fugi) pacẽ suadẽs ep.3.l.7.fam. Oẽ mun⁹) sic antea negotium ep.11.l.16.fam. oẽm belli partẽ ep.9.l.9. Mihi) ut pacis autori. ep.13.l.9. & ep.3.l.7.fam. qd sit) uideẽ pricipiũ epistolę, uel additio. Gestũ) inter Põpeiũ, & Cęs. Non uidenẽ esse difficiliora) ꝓp uictoriã, quã sumus ad Dyrrhachiũ cõsecuti. Cęs.l.3 de bel.ciu. Cures) nequa singulari afficiar calamitate ep.2.h.l. Solicitudo) cura, & dolor, ꝗ me frater affecit ep.9.h.l. uł quẽ ex iniurijs, q̃s accepi, capio ep.2.h.l. Infirmitas) cõsecuta est. hinc in acie postea nõ fuit Cicero ep.18.l.9.fam. Cum eo) Põpeio. Negotiũ) hoc bellũ. Gerit) cũ Cęsar. Estq; in spe magna) ex quadam pugna suis militibus cõfidens ep.3.l.7.fam.

Brutus) M. Brutus. Amicus) noster ep.2.l.6. In causa) in causa hac optima ep.23.l.7. Versatur) & si Pompeiũ odit ut patris interfectorem. Plutarc. in Brut. Pensione) exigenda ep.sup. Pollex) ep.5.l.8.

In Epist. 5. Quæ me causæ mouerint, etc.
σχόλια

MOVERINT) ut ab armis discederem ep.seq. Nouæ) quum Pompeij filius me uirum Consularem, & tunc etiam Imperatorem interficere cogitauit. Plutarch. in Cic. ut merito quasi uaticinans Pōpeianos furias appellarit ep.18.l.10. hinc in orat. pro M. Marcello, se pacē suasisse cum capitis periculo, scribit. Non possum) recordatus iniuriā mihi à Pompeianis factā. Vt id, quod uides, effecerint) ut ab armis discederem. Reperio) quũ neutros adhuc amicos habeam. Et subdebilitatum) al. te subita re quasi debilitatum. Placere) tibi, & alijs amicis. Propius) te. ep. seq. & ep.13.h.l. Per oppida) uidetē esse quædā μετωνυμία .i. per loca, in quibus sunt oppida. neq3.n. noctu per oppida, clausis portis, iter facere poterat. Videant) sine lictoribus, quos populus dedit ep.seq. & sine ijs uideri turpe esset, cũ ijs periculosum: & ob id eos huc accedens in turbam conieci ep. seq. Nec timebat Cicero, ne Cæsariani scirent, se proprius accessisse. Nam uir tantus latere non potuisset. Nolebat igitur uideri sine lictoribus, q̄ id turpe putaret: & cum ijs timebat, ne Cæsarianos offenderet, quum illi nondum cōcessum esset ijs uti ep.7.h.l. Basilio) L. Minutio Basilio ep.13.l.10. Seruilio) P. Seruilio Isaurico Cos. ep.2.h.l. Conscribas) sic ep.3.h.l. & ep.15.l.3. Ad uos) scripsi. Profectò intelligis) al. scriptis literis, profecto intelligis: hoc est, quum hasce inanes scripserim, profectò intelligis. Vatinio) P. Vatinio, qui nunc est Brundusii. Cæs. lib.3. de bel. ciu. & Hirc. de bel. Alexan. Illius) Vatinij, ut olim reconciliati, defensi, & laudati ep. longa ad Lentul. Cuiusq3) ut M

Antonij Philip.2. Deest)deesset,sermo latin⁹ magis requirit. Quintus) Q. frater. Patris),in longissimo promontorio Peloponnesi cōditis.Plin.l.4. cap.4.ep.2.l.7. Fuit)ep.10.&.16.h.l. Eodem) eodem animo, uel potius ad eundem locū. Corcyra)ep.9.l.5. Inde)Patris Profectos)in Asiam ep.seq. Eos)Q. fratrem,& Q. filium Cæteris)Pōpeianis,qui illuc eunt,ut ueniam petant.

In epist. 6. Solicitum esse te cum de etc.
σχόλια

MEVM consilium)Brūdusium uenīedi. Potius faciendum fuisse) q̄ ab armis discedēdum, & in Italiam ueniendum. Pondus habeant) & boni sint ep.seq. Factum nostrum)discessum nostrum ab armis. Cupias)un de multa potes scribere,quæ credi non debeant. Discessisse)Corcyra.Plutar.in Caton. In illis)armis,uel Pompeianis. Crudelitas)ep.6.l.9.& ep.3.l.7. fam. Barbaris gentibus)ep.11.l.8. & ep.11.l.9. Nominatim) ep.12.l.9. Proscriptio)ibid.& ep.11.l.8. Omnium)Pōpeianorum. constitutum esset)nam inter se palàm de p̄mijs,ac sacerdotijs contēdebant,in annosq; Consulatum definiebāt: alij domos,bonaq; eorꝫ qui in castris erant Cęsaris,petebant Cęs.l.3.de bel.ciu. Omnium uestrum) qui remansistis. Illius uictorię)Pompeianę. Nunq̄.n.de te ipso,nisi crudelissime,cogitatum est)ut timebas ep.11.l.9. Voluntatis)ab armis discedēdi, spe pacis ep.16.h.l. Consilij) statim in Italiam ueniendi. Pœnitet)ep.seq. & ep.9.h.l. Resedisse)extra Italiā. Accerseret)à Cæsare. Propi⁹) ep.sup. Qūo)al.q̄. Sine lictoribus) sine lictorib⁹ accedere non licet,& cum lictoribus est molestum ep.16.l.2. fam.uel periculosum,ijs nondum concessis.ep. seq. Populus)Po.Ro.ad quem nisi lex curiata sit lata, nemini attingere rem militarem licet.orat.2. contra Rull. Dedit) ut redderem.Imperium.n.ita dari à populo solet, ut reddatur ep.1.l.1. ad Q.fr.Cicero uero adhuc non reddide-

rat,sed erat cum imperio ep.12.l.8. Adimi non possunt) nec adepti sunt.orat.pro Q. Ligar. Non possunt) iure, uel quia nō patiar. Quos ego modo)al. quos ego uero. Bacillis)cum bacillis extra urbem, & cū fascibus in urbe uidentur lictores anteire consueuisse ex orat.2.contra Rull.& si fasces etiam uocat orat.pro Q. Ligar.tu uero, Oppium,ne legas.Oppius enim tunc erat Romæ paulo post, & ep. seq. si tum Brundusii fuisset,dixisset aliquid ep. 29.l.11. fam.& illum potius, q̄ Vatinium noīasset ep. sup. Militum)Cęsarianorum. Fieret)in meos. Recipio me tempore domo.te nunc ad Oppium,quoniam ijs placeret modo propius accedere, ut hac de re cōsiderarent) nos ita legimus: recipio me tempore . modo . te nunc ad Oppium,quonam ijs placeret modo , propius accedere, ut hac de re considerarent: hoc sensu.& si uix possum,ut dixi,propius accedere, recipio tamen me tempore ꝓpius accessurum.tantummodo te nunc uelim ad Oppium ire, uel mittere,ut ipse,& Balbus cōsiderarēt hac de re quonam modo ijs placeret me propius accedere. Credo) ꝗ amici sunt ep.10.l.9. Fore)Oppium, & Balbum. Autores)ut propius accedam. Recipiunt)Oppius,& Balb⁹, ut Cæsaris amici ep.8.l.9. Curæ forę)ut fuit orat. ꝑ Q. Ligar. Remansissem)in Italia. Cū istis)Oppio,& Balbo.nam si exponas,cum istis Cæsarianis,Trebonius , & Pansa nō uideantur Cæsariani,quos cupit adhiberi. Factum)quod faciemus,propius accedentes. Trebonius) C. Trebonius Pręt.urb. Cęs.l.3.de bel.ciu.Cæsarianus, ep.3.l.8. & mihi amicus,ep.20.&.21. lib 15.fam. Pansa) C.Vibius Pansa,qui paulò post nuncium pertulit,fasces laureatos Ciceroni à Cæsare cōcessos. orat.ꝑ Q.Ligar. Siqui alij)Romæ sunt Cęsariani,& amici mihi. Ad Cęsarem) Alexandriam De sua snīa)oīum , & præsertim Oppij ep.29.l.11.fam. Morb⁹)ualetudo ep.19.l.14. fam. Exitu)morte iussu Ptolemęi Regis illata. Hoc putarem futurum)ut Pompeius interficeretur. Fannio) ep.14.l.7.

Consoler te?)q̄ ille sit mortuus? & Lentulus item? is à Ptolemæo necatus est. Cæs. l. 3. de bel. ciu. Lucius uero Lentulus) qui superiore anno fuit Cos. ep. 13. l. 7. quique salua Rep. saluus eē non poterat ep. 9. l. 8. Patercul. Hortensii) ut Cæsariani ep. 13. l. 10. Cæsaris hortos) circa Tyberim. Suet. & Philip. 2. Baias) Senec. ep. 52. hinc accedit Cæsar ep. 51. l. 13. Ex hac parte) Cæsariana. Fiunt) nam multi Cæsariani multa sibi despondent, ut Antonius. Philip. 2. ubi dicitur hasta pro æde Iouis statoris posita fuisse. Illud) quod Pompeiani cogitabant. Habebantur) ut Pompeius ab urbe discedens dixerat ep. 23. l. 8. Velim) tecum loqui, uel ad te scribere. Deprecaret) pro se & filio Cæsarem contra Pharnacem ex Ægypto uenturum ep. seq. & Hirc. de bel. Alex. De filio) de Q. filio. Diochare, ep. 43. l. 13. Alexandrinas) Alexandria, ubi tūc erat Cęsar, allatas. Is) Diochares. Vidisse an) al. uidisse Q. an. recte. is dicitur uidisse Quintum. tu igitur quære, an uiderit euntem, an iam in Asia. Ad me) Brundusium.

In Epist. 7. Gratæ mihi tuæ literæ sunt, etc.

ISTIS) Oppio, & Balbo ep. sup. Iisdem istis lictoribus) quos populus dedit, ibid. Concessum) ut lictoribus. Sestio) P. Sestio. qui erat cum imperio, ep. 23. l. 8. & cuius opera Domitius Caluinus post uictum Pompeiū utebat. Hirc. de bel. Alex. Suos) lictores, quos cum aliis pretoribus habuerat in urbe ex capitolio priuatim cōtra oīa uetustatis exēpla. Cęs. l. 1. de bel. ciu. Ab ipso) Cęsare. Eū) Cæsare. Ea S. C.) quę de reliquis rebus perscripta sunt: q̄bus q; puinciȩ priuatis decretæ Cęs. l. 1. de bel. ciu. Tribunoꝶ) M Antonii, & Q. Cassii ep. 3. l. 7. & ep. 10. l. 16. fam. Cōstare) in eo, ut iprobet, q̄ facta sunt post discessum Tribunoꝶ, & cōtra pbet, quę ante sunt facta. Nostros lictores) ut multo ante Tribunoꝶ discessum, & ā pplō datos. Quid ego) loq̄r. Iussus?) ab Antonio?

tantum abest,ut de lictoribus retinẽdis cogitare debeã. Antonius)M. Antonius magister equitum. Philip.2. In quibus erat)scriptum. Catonem)M. Catonem suũ inimicum. L. Metellum)suum item inimicum,quem Trib. pl. superiore anno Cęsar occidi uoluit ep.4.l.10. Omneis)Pompeianos. Ad eum)M. Antonium. L. Lamiã) ep.16.&.17.l.11. fam. Illum)Cæsarem. Dolabellę) genero meo. Eius)Dolabellæ. Ille)Antoni⁹. Edixit)omneis prohiberi Italia. Exciperet)ep.9.h.l. Lælium) D. Lælium Pompeianum,qui nauibus Asiaticis prefuerat. Cæs.l.3.de bel.ciu.& ep.14.h.l. Nollem)ne qua fiat offensio,unde culpam uocat ibid. Re ipsa)al.res ipsã.i.homines,quibus Cæsar scripsisset. Adduxeris) nam si putarem factum nostrum bonis probari, leuius dolerẽ,ep. sup. Nihil.s.)potes,neq;.n. me potes adducere, ut id ita esse putem,nisi clarius appareat. Res)quasi euentus, unde recte fecisse iudicer. Siquid)probabitur uel nascetur. Vt hoc)quod sequitur. Dicebat) ab optimatibus ep 25. l.8.& ep.1.l.9. Exit⁹)ep.sup. Illi⁹) Pompeij. Minuit) ꝙ ille & imprudẽter se gessit,& mortuus officium non requirit. Officij)ep.11.l.7. Prętermissi)tunc,ut uidebatur. In Africam) quò ierunt reliqui ferẽ omnes Pompeiani,ut bellum renouarẽt ep.7.lib.4.fam. Non ierim) & Imperator,ut uolebat Cato. Plutarc. Barbaris) Africanis. Fallacissimæ gẽtis)homines enim sunt fraudulenti,& mẽdaces.orat.2.cõtra Rull.prouerb. punica fides. Contra exercitum)Cæsaris,cui quum integri pares non fuissemus,non putaui fractos superiores fore epist.3.l.7. fam. Non probant)boni hoc ipsum, ꝙ in Africam non ierim. Multos)ut Scipionem,Catonem,Labienum, & reliquos. Venisse)uicto in Thesalia Pompeio. Fuisse) ut C. Considium, P. Actium Varrum, Q. Ligarium,& alios. orat. pro Q. Ligar. Hic) in hac reprehensione. Quoque) ut in illa officij erga Pompeium prætermissi. Casu)euentu eo,qui sequitur, ut aliqui sint, uel omnes,

qui, quēadmodum ego, bello salutem anteponant: quod si acciderit, tunc omnes factum meum probabunt. Obtinent) uincunt in Africa Pompeiani. Nobis) quibus Pompeiani ipsi sunt perirati ep.6.l.9.fam. Quid illis) qd illis Pompeianis futurum est? Honestior est plaga) ab hostibus, q̃ ab amicis. Sulpitij) qui remansit in Italia, cuius consilio nihil sit expeditum ep.15.l.10. Meo) cōsilio meo, qui uerecundior fui, q̃ qui se domo non commouerunt ep.5.l.9. fam. Quod) Ser. Sulpitij consilium. Catonis) qui se in Africam contulit, ut bellum renouet, & libertatem tueatur, quod est maxime gloriosum. Periculo uacuum est) q illle tutus domi remansit. Et dolore) quum ego ita doleam, ut consilij pœniteat ep.sup. Extremum) consiliū. Achaia) quæ & ipsa paulò post cognouit Cæsaris clemētiam ep.15.l.15.fam. Domū) non Brūdusium, ut ego ep.sup. Excusas) tibi Roma discedēdum non esse. Vel) sola ponitur, sed alterum, eius loco inferius scribitur. Pœnitere consilij mei) ep.sup. Fiāt) à Cæsarianis. Balbus) ep.3.l.7. Sustineat) al. sustētet. Oppius) ep.10.l.9. Illius) Cæsaris. Terētiam flagitare) al. te flagitare, ut dolore impeditus omiserit Tulliam, quæ aliquid Atticum flagitaret, ut cui eo tempore multa deessent ep.2.h.l.al. efflagitare. Terētię obesse) al. tibi obesse sic ep.2.h.l. tueare illam miseram tuis, quibus tibi molestum non erit, facultatibus. Eam) Terētiam, uel poti⁹ Tulliam. Curas dandas) à me rogatus ep.3.h.l. Vidi) hominem. Patrem) Q. fratrem Sicyone) ep.seq. De precatio) ep.seq. Est facilis) q Cæsar sit clemens: quòd Q. frater illius fuerit amicus, & legatus: q illi nullum maius negotium in hoc bello susceperint: q mecum fuerint, cui concessum est iam in Italiā uenire. Vtinam illi) Q. fr. & Q. filius. Illum) Cæsarem. Viderunt) uiderint, malim legere. nondum enim Cæsarē uiderāt. Apud eum) Cæsarem. Velint) quāuis auersissimo sint animo ep.5.h.l. Ego uero) accipio.

In Epist. 8. Quantis curis afficiar, etc.
σχόλια

AFFICIAR)al.conficiar. Cognosces)poteris cognoscere ep.17.l.14.fam. Lepta)ep.17.l.5. & epist.3.l.8. Trebatio)ep.11.l.9. Temeritatis meæ) qui statim in Italiam uenerim ep.6.h.l.stultitię ep.11.h.l. Videri uis)quũ scribis factũ nostrum probari ep.6.h.l.& ep.sup. Apud illum)Cæsarem. Balbum,& Oppium)ep.10.l.9. Scribant)ad Cæsarem. Oppugnamur) apud Cæsarẽ. Furnius.)C.Furnius. Illic)apud Cæsarẽ. Inimicissimus) nunc partium causa.nã prius erat amic⁹,ep.4.&.5.l.9.& post mortem Cæsaris item l.10 fam.sæpe, nisi uel,amicissimus,legatur,uel ita distinguatur:Furnius est illic. Mihi inimicissimus Quintus misit filium,ut ep.10.h.l. Q. filius inimicissimus dicitur,& paulò post eadem ep.uterq;.& auersissimo aío ep.5.h.l. Quintus) Q. frater. Misit)ad Cęs. Filium)Q.filiũ. Deprecatorẽ)ut gratiosum præsertim apud Hircium ep.4.l.10. Accusatorem)ep.10 h.l. Dictitat)Q. frater. Oppugnari)literis,quod est falsum ep.12.h.l. Sicyone)ep.sup. Genus) maledictorum eius. Expertus es)ep 14 l.1. Mittat)ad Cęsarem. Cures)dandas ep.sup.

In Epist. 9. Ego uero & incaute,ut scribis etc.
σχόλια

INCAVTE)temere,unde temeritatis pœnas pẽdo. ep.sup. Scribis) nunc. nam prius prudẽtiam mihi uideri uolebas ibid. Feci) ueni in italiam:unde consilij pœnitet: ep.6.h.l. Exceptionib⁹)quibus M.Antonius me,& Lęlium nominatim excepit ep.7.h.l. Licet) ne se repudiari totum Cæsar existimet ep.2.l.9. Initum Tribunatum) Non.Decemb.ep.13,l.16. à nouis Tribunis pl. qui solent intercedere:quod ne fieret,properaui, sperans fore,ut me iuuaret Dolabella gener, qui nunc est Tribun⁹ pl.Dion.l.42. Veni)& quidem ante IIII.Cal.Decemb. ep.6.h.l. Ab eo)Cæsare. Amicus)nisi ficte,ut ep.14.&

16.l.4. Lege) curiata de Clodio lata ep.7.l.2.nec ad edi ctum Antonij poteſt referri: quòd edictum lex non ſoleat appellari. Balbi) epiſt.3.l.7. Lãguidiores) quod ſignum eſt me non amari. Ad illum) Cæſarẽ adhuc Alexandriæ cõmorantem ep.15.16.17.h.l. Fortaſſe) ſcribuntur. Contra me) oppugnor per literas, ut audio. ep.ſup. Belli) ciuilis, & crudelis ep.11.l.8. Viderem) ut Amphiaraus ep.6.l.6.fam. Infirma omnia) Pompeiana ep.7.l.4. fam. Paratiſſimos) Cæſarianos ibid. Conſilium) ut Põpeium ſequeter. Concedẽdum) propter beneficia ep.13. l.9. Ceſſimus) Italia. Parui) optimatib⁹, & meis etiam, remanere turpe eſſe, putantibus ep.4.l.9. Vnus) Q. frater. Commẽdas) ut meum fratrem, & tuę ſororis maritum, cui Cæſarem per me placatiorem fore putas ep.21. h.l. hinc commendat illum Cæſari ep.12.h.l. Solui) al. ſolus ſolui. Vatinio) ep.5.h.l. Ligurio) ep.6.l.3.ad Q.fr. Hoĩs) Q.fratris. Furere) ut bonus homo, & nobis amicus ep.18.l.16.fam. Se.n.) ut Cęſaris amicũ ibi. Illum) Q.fratrem. Fuiſſe) in Gallia, uel paulò ante epiſt.12.h.l. Illum tñ) Q. fratrem, qui Cæſari erat odio. Fouiſſe) ſe fouiſſe apud Cæſarẽ, uel potius Cæſarẽ ipſum. Tãtam) quãtam dedit. Illi) Q. fratri. Volui ſcire) & ita literas aperui. Ipſi) Q. fratri. Pernicioſum) omnes.n.hoc genus hoĩum ſolemus odiſſe. Tñ ſcelus) quantũ eſt fratri maledicere. Cognoui eiuſdem generis literas) uidi literas, quas aperui, eiuſdẽ generis eſſe, cuius erant literę ad Vatinium, & Ligurium ſcriptæ, al. cognoui eiuſdem generis. Illi ipſi) Q. fratri. Nil me lędet) etiãſi ſciat, quod de me ſcribit. Ei⁹) Q.fratris. Põponia) tua ſoror, & ei⁹ uxor, à qua ſignũ ipſum poteris accipere, & literas obſignare. Ille) Q. frater. Nauigationis) ad Põpeiũ. Iacuerim) & quidẽ infirmus ep.4.h.l. Pro ſe) ut ueniã à Cęſare impetret. Cõtra me) cuius accuſatorẽ miſit filiũ ep.ſup. Vna eſt) miſeria. Iſtã miſerã) Tulliã. Primonio) dote ep.2.h. l. Spoliatã) mea culpa, & negligẽtia ep.2.h.l. Videre) ut

per te ſuſtẽtetur ep.4.h.l.& uidere penè ut ep.1.l.5. Illã) Tulliam. Matri)Terẽtiæ. Eadem) nulla. Quæ mihi) parata:hoc eſt, neq; mater,neq; ego qcq̃ habem⁹, quod illi demus:uel potius,à Terẽtia neq; illi, neq; mihi paratum eſt quicq̃.Plutarc. in Cic.ut matri ſit ἀντίπτωσις. Si me non offendes, ſatis tñ habeto cõmẽdatam) atqui me non offendes,imò mihi rem gratam feceris, igitur habeto cõmendatam:ut ſit συλλογισμὸς. alĳ tñ ex ueteribus libris dicunt legẽdum eẽ:ſi te,hoc eſt, me nõ offendes.nã dicunt τὸν φίλον ἕτερον αὐτὸν. offendes uero te,ep.2.&.7. h.l. poſſet etiam exponi,offendes,inuenies,ut ſi te ſecundo lumine offendero,ep.24.l.7.ut ſignificet,ſe abiturum, uel moriturum. Patruum)Q. fratrem. In ea)al.in eam. mitigato)literis. Die natali meo)III. Non.Ian. ep.5.l.7. Nequid) ne Q. frater. Matre) noſtra Olbia. Plutarc. Poſtea)nam Q. frater erat minor natu ep.4.l.1.

In Epiſt. 10. *Ad meas incredibileis etc.*

σχόλια

Q. Q.)Quintis, Q. fratre, & Q. filio. P.Terentius)P.Terẽtius Hiſpo.ep.7.l.4.& ep.65.l.13.fam. Promagiſtro)ep.15.l.5. Quintũ filium) à patre miſſum ep. 8.h.l. Contaretur)al. percontaretur. Habiturus) ut accuſator ep.8.h.l. Eius) Q. filĳ. Poſtea)poſtq̃ ipſe Terẽtius in Achaiam uenit. Patris)ep.5.h.l. Conſimili ſcelere)atq; filius locutus fuerat. Quintum patrem)Q.fratrem Q. filĳ patrem. Cuius) Q. fratris. Epiſtolis) & quidem apertis ep.ſup. Cum illis)ut fratre,& fratris filio. Africanis ep.7.h.l. Scripſeras) ut me conſolareris, tanq̃ multi futuri eſſent,qui ſalutem anteponerent ep.7. h.l. ſed tu ſoles ita ſcribere, confirmandi mei cauſa epiſt. 12.h.l. Nihil paratius) uerum fuit ep. 4.l.6. fam. Accedit)adiungitur ep.12.h.l. Hiſpania à Q. Caſſio Longino uexata.Hirc. de bel.Alexan.non à Cn.Pompeio Magni F. qui finito bello Africo, quod tunc uix eat coeptum,

psum in Hispaniam profugit,& bellum excitauit: lib.12. & Hirc.de bel. Hispanien. Hac de re ep.16.h.l. Gallia) ut tot clades à Cæsare passa.al.Italia,in qua iampridem Cicero municipes omneis mœstos, afflictosq; uiderat ep.22.l.9.quin multi cupiebant deficere ep.15.&.16.l.10. atq; adeo defecissent,nisi Milo,& Cælius fuissent interfecti.Cæs.l.3.de bel.ciu.nec mirū sanè si Italia erat à Cæsare aliena,quū tam turpiter à Cæsarianis, & pſertim ab Antonio cōculcaret,Philip.2.atq; Italia, legēdum uidet ex ep.16.h.l. Legionum)ut legionis XII.ep.21.h.l. Nec uis eadē)indulgētia Tribunorū mil.Hirc. de bel. Alexā. Nec uoluntas)atq; id ipsum iampridē ep.13.l.10. Vrbanæ res perditæ) tribunitijs contentionibus.Hirc.de bel. Alexan.nam Dolabella, & Trebellius Tribuni pl.inter se,& cum Antonio cōtendebant.Dion.l.42.Plutarch.in Ant.& Liu.l.113. Ne intermittas) sic oīno legēdum ep. 12.h.l. Eosq;) Q.fratrem, & Q.filiū. Inimici)ep.8.h.l. Odisse non potes)ut affines,alterū Sororis maritum,alterum filium. Accuses)per literas epist.seq. Literas)sup. XII.Cal.)al.VII.Cal.

In Epist. II. *Confectus iam cruciatu etc.* σχόλια

CONFECTVS)ep.8.h.l. Illa)Pōpeiana, uel Africana. Firma)ep. sup. Quæ debeant)ut quę Remp. & libertatem tueri uideant. Stultitiæ) temeritatis ep.8. h.l. Pendere)ibid. P.Salustio)in ueterū monimētis modò Sallustius, modo Salustius reperitur:græce tñ apud Aristoph.interpretē in Plutar. σαλούστιος scribitur. Cn. Sallustio)ep.17.h.l. & qdem nō ut argētario,sed ut amico,& comite,ut nos putam⁹. nam si fuisset argentarius, & amicus, Ciceroni etiam commodasset ita,ut non esset opus dicere paulò post: hic fortasse potero sumere. Vt sine mora curent)al.ut,quæ pertinēt ad me,sine mora cūrentur. Hoc ipsum)hoc argētum,hęc HS.XXX. Cum illa)Terentia. Vt sit)ep.13.7.l. Qui utamur)sic ep.23.l.

13. Hic)Brundusii. Sumere) fœnere,mutuari,permutare. Istic)Romæ. Paratũ fore)quod reddatur. Culpa) ep.9.h.l. Ille)Q.fr. In Achaia)prȩsertim Patris ep.sup. Tuæ literȩ) quibus illos accusasti à me admonitus ep. sup.& ep.13.h.l.

In Epist. 12. *Cephalio mihi à te literas etc.*
σχόλια

CEPHALIO)ep.23.l.7. Dederam literas) sup. Profectionis)ad Pompeiũ. Ad eum)Cȩsarem. Mandaui)ut ei diceret. Sermones)ep.1.l.9. Hominum)prȩsertim optimatium ep.25.l.8. Multaq;)scripsi,& mãdaui. Eum)Cæsarem. Tanta de re)de profectione ad Põpeium. Non meo)sed alterius,ut Q.fratris. Vsum esse.Postea q; q̃) al. usum esse. postea q̃. nos ita interpungimus: usum esse,postea,q̃, hoc ordine:nihil erat postea,q̃ literȩ missæ essent,quod minus uellem etc.uix.n. secus cõstet locutio,& uerborũ constructio. Minore)ep.8.l.8. Illũ) Cæsarem. Lituum)ut tubam belli ciuilis Ampium appellabãt.ep.12.l.6.fam.al.illiciũ,quo uerbo usus est Varro.l.3.cap.16. de re rust. & Plaut.in Pœnul. illices malæ rei dixit. Scripsit)Balbus minor. Qui) Cæsar. Nondũ cognosset)nã si cognouisset,quȩ de me scripsisset Quintus,non ita existimasset. al. cognossem. Quintus scripsisset)ep.9.h.l. Dixerat) initio nauigationis ibid. Et fecerat) al. effecerat.L.in eo) liber in eo,interpretari placuit, donec melius inueniatur:hoc est,quum in ea re essem solutus,& à cõmendando fratre,qui mihi malediceret, liber.alĳ,literas de eo. His uerbis)q̃ post sequunt. Scripsi)al.rescripsi,ad ea scilicet,quæ scripserat Balbus. Nõ audeo)quum & ipse cõmendatione egeam. Itineris) ad Põpeiũ. Vestra) ep.longa ad Lentul.al. nostra ibid.& epist.13.l.9. Obsim) ꝙ ego ad Põpeium sim profectus. Quin is)Cæsar. In illum) Q. fratrem. Is ero) bonus in fratrem. De Africa)de Africanis rebus,ep.10.h.l. Conditionis)pacis. Quod utinam ita esset)nam si pax fieret,

à neutris mihi esset timendum,nec accusarer. Intelligo) ex ijs, qui nunciant ep. 10.h.l. Confirmandi mei causa) uides enim,quid nobis futurum sit,si uincāt illi ep.7.h.l. sic, scripseras ep.10.h.l. Adiungatur) accedat ep.10.h.l. Antonium)magistrum equitum Philip.2. Cæteros)Cęsarianos. Facias)conscribas ep.5.h.l. Fecisti) ep.7.h.l. Fractiorem)al.erectiorem,ut ita eē audiuerit Atticus,& Cicero εἰρωνικῶς respondeat. Ægritudines) dolores ep. sup. Præclaras) εἰρωνικῶς, imo seditiosas ep.10.h.l. Generi)Dolabellæ Tribuni pl. ibid. Actiones?) de nouis tabulis ep.23.h.l.Liu.l.113. Ne intermittas)sic ep.10.h.l. Galeonis)Plin.l.31.cap.6.meminit cuiusdam Gallionis, qui fortasse huius fuit filius,uel nepos. Hæreditatem creui)ut ep.2.h.l. Cretionem)hæreditatis. Simplicē) cum nullo cōiunctam,uel liberam,ut ep.44.l.13. uel sine solēnitate,quam uocant Iurisconsulti L. cretionū, C.de iur. delib. Missa est)ab his,qui meo nomine creuerunt.

In Epist. 13. A Murenæ liberto nihil etc. σχόλια

MVRÆNÆ) ep.50.l.13.al.Murena. P.Siser)al. P.Seruilio. Seruij)Ser.Sulpitij. Pris)nā & fili⁹ Serui⁹ dicebat ep.2.l.4.fam. Literis)sic ep.25.h.l. Quītū) Q. filiū à pre missum ep.8.h.l. In Syriā)obuiā Cęsari. Venisse)Epheso pfectū ep.10.h.l. Eā cām) Pōpeianā. Venisse)ꝙ nisi uenissem,potuissem me uł Athenas,uł ī quis quietā ciuitatē recipere ep.9.l.9.fam.quod nūc facere p neutros licet. Sola)bellū,& reliqua id genus. Vtilia)si dux eē uelim,ut cupiūt Pōpeiani.Plutar. Nolui) ut pacis autor ep.13.l.9. P.Lētul.)l.1.fam. Patrē)ne filiū credas ep.15.l.12.fam.Rhodi eē aiūt) falso.nā receptus non est.ep.14.l.12.fam.& Cęs.l.3.de bel.ciu. Filiū)P. Lētulū ep.15.l.12.fam. Alexādriā)ad Cęs.C.Cassiū)ep.21.l.7.qui nauib⁹ Syriacis ꝑerat. Cęs.l.3.de bel.ciu. Profectū)ad deprecādū. Cōstat)mutauit tñ cōsiliū ep.15.h.l. Quītus)Q.fr. Literis tuis) ep.11.h.l. Aspeti⁹ scripsit)

ep.9.h.l. Propius te)ep.5.h.l. Accessissem)nam coràm essem locutus, quæ scribere non audeo. Fufidianis)ep. 15.h.l. Postulant)partem minorem licitatione expleri. ibid. Fundo Frusinati)ep.4.h.l. Intellexisti) quum scri psi: erit mihi res opportuna ibid. Neq; tam)al.neq; tñ. Id)al. in ĩjs. Fiat,uidebis) al.fiat, tu uidebis. Vt sit) sic ep.11.h.l. Sapienter) ꝙ eam rem nobis honori fore puta bamus ep.3.h.l. Detulimus) & dedimus ibid. Sumpsimus)HS.L.XX. ep.2.h.l. Quintus)Q.frater. Aspeximus)nam Pompeio statim dari iussimus. Cõfici possit) de sumptibus. Causam)harum angustiarꝫ. Nosti)à Terentia natam.Plutar. Facias)ep.sup.

In Epist. 14. Non me offendit ueritas lite.etc.

σχόλια

SOCIOS) malorꝫ, & culpę. Nã multi Cæsarem deprecaturi uidebant̃,ut in Italiã & ipsi possent uenire: qui nunc in Africam dñr nauigaturi.Itaq; pene solus relinquor ep.seq. Achaici) qui postea oẽs Cæsaris clemẽtiam sunt experti.ep.15.lib.15.fam. Qui in Asia)sunt ep. 16.h.l. Quibus erat) ignotum. Nauigaturi) ut bellũ & ipsi gerant ep.10.h.l. Lælium) ep.7.h.l. In causa est)al. in casu est Est receptus) à Cæsare. Ad Balbum, & ad Oppium)ep.10.l.9. Scripserit) Cæsar. Siquid esset lætius)in literis Cæsaris. Ab isto)Cæsare. Firmitudinis) quum necesse sit,ut ipse quoq; concidat ep 6.l.10.& tyrãni sepe mutãt sñiam,& postea solẽt usurpare, sic uolo, sic iubeo ep.20.h.l. Præsertim hoc)tã seditioso ep.19.& 12.h.l. Genero)Dolabella. Quintus ꝑgit)de nobis detrahere ep.11.h.l. Pansa)ep.6.h.l. Hirci⁹)ep.4.l.9. Minutium)ep.seq. Parentẽ scribam,& tuas)al.parẽtũ scribã,quũ tuas:alĩj,patrẽ tum scribam, quũ tuas. XXX.) quum eadem de re hic, & ep. seq. scribere uideat̃, uidendum,ut summæ quadrẽt. Potuisse) curari. Nisi multa) exegisses. Fufidianis)ep.sup. & ep.1.l.3. ad Q. fratrem.

Video tñ.te expecto)al.uideo tñ;& expecto.alĳ, uideo. tñ te expecto. Quem)te. Videt)ep.seq. Potes uenire) al.potest res nostra. al. potest.n.res.al. potest.n.non põt tes. Tu uide,an totus locus ita legi possit. quẽ uidere,si ullo modo(potes.n.rus uenire)potest,peruelle.uel quem uider(si ullo modo potes ad nos uenire)peruellem ep.17. h.l. Ibi)ruri,uel ubicunq; conuenerimus. Facile est)existimare. Quid,quale sit)ut fit, quando ex deliberatione causa constat.l.2.de orat.al.quod quale sit.& uidet respicere ad duas κατηγορίας,ut uocant Dialectici, τί ἐστι, & τὸ ποιόν. Graueis)uiros,quales nos erimus.al.hic grauius, idest,Brundusii grauius est existimare in turba, q̃ ruri remotis arbitris.al.graue est.

In Epist. 15. *Quoniam iustas causas etc.*

σχόλια

NON possim)ut uolebã ep.sup. Ille) Cæsar. Ita) male. Alexandriã)Alexandriæ parte.Hir. de bel. Alex. Eum)Cæsarem. Pudeat)ut in magnis periculis uersantem.Hirc.de bel.Alexan. nam si bellum confecisset, non puderet illum scribere. Ii autem) Pompeiani. Affuturi) in Italiam uenturi. Videntur)ut firmi, & parati ep.10.h. l. Achei)al.Achaici ep.su. Rediturí)Achæi quidem ex Achaia,sed alĳ ex Asia.ibi.nisi uelit Achæos significare, qui erant in Asia,ut scribit Strab.l.11.&.17. Ad eos)Põpeianos in Africam, ep.sup. Altero) Lælio ibid. Cui) mihi. Ad illos)Pompeianos,quibus inuitis ab armis discessi.ep.5.&.6.h.l. Ab ĳs ipsis)Cęsarianis. Cum alĳs) cum alĳs rebus. Cuperem)peruellem ep.sup. Minutiũ) ibid.fortasse L.Minutium Basiliũ ep.5.h.l.& ep.13.l.10. XII.)XXX.ibid.uel Atticus uolebat ab eo. xxx.curari, ille uero XII.tm curarat. Quod superest) quod reliquũ est,& deest ad perficienda XXX. Curet)à te, uel potius à Minutio. Quintus)Q. frater. Acerbissime) & spurcissime epist.13.h.l. Filius)Q.filius. Mirifico odio)scripsit ep.seq. Peccati) uitĳ,& culpę ep.9.h.l. Habitur ego)

habiturus eos, si legat, mihi magis placeat. eos uero, Marcellos, Lentulos, & alios hmõi interpretor, ep. sup. Nõ ue niunt) ut ego. Voluntate) Cæsaris, uel potius sua erga Põpeianos. Eo min⁹. s.) ueniet in dubiũ. Vnà) cũ Pompeianis. Ad Fusium) ad Q. Fusiũ Calenũ Achaię à Cęsare pfectũm. Hir. de bel. Alexan. & Dion. l. 42. Venerũt) deprecãdi causa ep. seq. Timidi ep. seq. Quicũqȝ sunt) al. quocũqȝ sunt. ubicunqȝ sunt, placeret. Ad illos) Põpeianos. Corrigi non põt) fortasse. n. non reciperet. Lęlij) ep. sup. nã & ipse Lęlius fortasse à Pompeianis nõ reciperetur. Id) peccatum Lælij. C, quidẽ Cassiũ) ep. 13. h. l. Mutauisse) ut mutauit. non. n. profectus est Alexandriã, sed paulò post Cæsari contra Pharnacẽ properanti classem tradidit. Appian. l. 2. & ita odio ciuilis sanguinis abesse à belli ptinacia uoluit ep. 15. l. 15. fam. Gener) Dolabella ep. 12. & 14. h. l. Accedit) ita, ut omnium conspectum horreã ep. sup. Reprimor, ne scribã) prohibeor scribere ep. 2. h. l. Æsopi) familiaris mei ep. 2. l. 1. ad Q. fr. qui filio ducẽties Hs. reliquit. Macrob. l. 3. Saturn. F.) filius luxuria perditus, Horat. Saty. 3. l. 2. & Plin. l. 9. cap. 35. Occulte) ne me hoĩes uideãt ep. 5. h. l. Fufidianis) ep. su. Ea pars) hereditatis. Minor) in diuisiõe. Posset) possit, libentius fartasse legas. Cohæredes) Fufidianos. Nostram causam) causam nostri reditus à Cęsare impetrãdi. esse. uale) al. esse malle. Vale ego legere: esse uelle. Vale.

In Epist. 16. Non meo uitio fit hoc quidem etc.

σχόλια

EST peccatũ) temeritate ep. 8. h. l. Ista epl'a) à Cęs. ut dicũt, ex Ægypto missa. orat. p Q. Ligar. Exigue scripta est) iubet. n. tñmõ bñ spare, & bono eẽ aĩo orat. pro Deiotaro, & inane nescioquid continet ep. seq. Nõ esse) spandũ, uel nõ eẽ missam. Ab illo) Cęs. Quas) suspiciones. Aiaduertisse) dũ illã legeres. Obuiã[illegible]tione) Cęsari. Faciã) ñ ibo. Valde) ualida, cõmodi⁹ fortasse legi possit. Aduẽtus) al. de aduẽtu. Ei⁹) Cæsaris. Pace) inter Cęsa-

rē,& Pōpeiāos. Cuius ego spe)spe pacis,& odio ciuilis sanguinis abesse à belli necessaria pertinacia uolui. ep.15. lib.15.fam. Incidi)ab armis discedens. epist.6.h.l. Sperandum) de pace. In Asia)quò se recepit Domitius Caluinus à Pharnace fugatus.Hirc.de bel.Alex. Sit accepta)à Cæsarianis ita,ut sperandum non sit, Pompeianos pacem facturos,quum hasce uictorias sint consecuti, uel certe aduersarij sint uicti. In Illyrico)ubi A.Gabini⁹ à M.Octauio uictus,paulò post Salonę mortuus. Hirc.de bel.Alex. Casiano) Q.Casij Lōgini.episto.10.h.l. Negotio)uexatæ Hispaniç.Hirc.de bel.Alex. Alexandria) ubi Cęsar in magno periculo uersatus est.Hir.ibid et ep. sup. Vrbe)rebus urbanis perturbatis. ep.10.h.l. Italia) alienata.ibid. Ille)Cæsar. Gerere)in Aegypto. Negotium)hoc bellum ciuile. Cōfectū iri puto)quòd qui in Africa sunt,affuturi uidentur.ep.sup. Bonorum)qui putarent Cæsaris literis salutem meam contineri. Literis) epistola Cæsaris ista,quæ me nihil cōsolatur. Peterem) ego uir tantus.Ab ullo)& ob id ne à Cæsare quidem.al. ab illo. Huius consilij)petendæ salutis. Socium)cuius exemplo recte fecisse uideri possim. Habeo)ut prius Lęlium.ep.14.h.l. Qui in Asia sunt)ibid. Achaici)ibid.Fusio)ep.sup.Timor)nihil enim possunt,nisi timidi existimari.ibid. Constitutum)ut & ipsi in Italiam uenirēt: certe, ut se Cæsari traderent. Mora) Cęs. Alexandriæ facta. ep.sup.Correxit)q̄si in integrū restituit ita, ut adhuc possint utrū uelint facere. Meā) q nimis ꝓperaui:unde nūc cōsilij pœnitet. ep.6.h.l. Euertit)ita,ut neq; a Pōpeia. sit redit⁹, neq; à Cæsarianis qcq̄ ad spem ostēdatur.ep. sup. Superioribus litteris)in quibus quæro à te,quid putes faciēdū. Faciendum) propius ne ueniendum,an mare transeundum.Recipior)ut receptus est Lælius.epi.14 h.l.Ab.ijs)Cęsarianis. Sin iactor,eò min⁹)al.sin iactor, aut rejcior,eò minus. Sine dubōne)uel,oīno,uł poti⁹ sine dubōne,qui in bonā ptē accipiā ep.7. h.l.& me ÿitas

offendat ep.14.h.l. Quintum) Q. fratrem. Scribam) ut frater ad fratem. De his literis) Cæsaris. Delectarent) & consolaretur.supra. Quidam) fortasse P. Teretius ep. 10.h.l.quē nominare nolit,ne noceat. Verbis) q̄ sequuntur. Patris) ubi est etiam Quint⁹.ep.5.h.l. Loqueretur) & non in te oīa maledicta conferret epist.8.h.l. Ais) tu Attice. Illum) Q. fratrem. Ab ipso) Q. fratre. Accepi) literas ep.sup. Cephalioni) ep.23.l.7. Acerbissime) mirifico odio ep.sup. Camillo) ep.5.l.6. Testamēto) suo, ul meo ep.13.l.12. Philotimo) ep.4.l.2.ipsius Terētię liberto ep.4.&.5.l.6. Facer) ut faciebat ep.14.l.4.fam.& Plutarc. Quid scribas) quid scias, quiuis doctus, nisi fallor, legēdum iudicabit. De ea) Terentia. Id) quod scribes. uel potius de quo tu nihil excogitare potueris. Desperato) al.explorato: recte, mea quidem sententia.

In Epist. 17. Properantibus tabella.etc.

σχόλια.

MEOS) tabellarios.al.nostros. Venit) ep.11.l.14. fam. Ad me) Brundusium. Reddidit) à te. Trinas) ut ep.6.l.4. alij, ternas. Culpa mea) epist.2.h.l. Sallustio) Cn. Sallustio ep.11.h.l.& ep.11.l.14.fam.& l.1.de Diuin. Ciceronem) filium ep.seq. Cogitabam) mihi erat in aīo ep.11.l.14.fam. Itaque eram tibi eam) ita Æmachiā, pri⁹ male legebatur. Pro ea) Tullia. Consolandis scripsisti) uel, consolandi scripsisti, ut causa, sicut apud Grecos ἕνεκα sæpe, desideretur: uel consolando scripsisti: uel, consolans descripsisti, legi cōmode possit, præsertim quum describo sæpe ἐπιγράφειν significet. P.tanta eo me scripsisse) al.pudet tanta eò me scripsisse. Tu legere poteris: uel, P. hoc est, CCCC. tanta eó me scripsisse. uel, pudet tanta ei me scripsisse. uel, pudet tanta eo modo scripsisse.i.pudet me tantam dotem tam negligēter Dolabellæ numerasse: ut hæc sit negligētia scripta ep.2. h.l. & ep.11.l.14. fam. Respōderi) quasi ad tēpus solui. ut ep.2.&.7.l.16.

Potuisse)al.posse. Oppium)ep.10.l.9. Locutum)de me ep.seq. Istis)Cęsarianis. Faciant)ipsi Cæsariani. Mea intersit) ep.24.h.l. Subeam) subire debeã,uel, ut subeã, quãuis subeam. Nõ intelligo) quum ego nihil sim profecturus. Venias)ut cupio ep.14 & 15.h.l. Illum) Cæsarem. Illò) Alexandriam. Quęquã)ex nostris,ut Cassium ep.15 h.l.& Q.filium ep.10.h.l. Post Id.Mart.)igitur ante aliqui erãt profecti,ut P.Lẽtulus P.F.ep.13.h.l. Ab illo)Cæsare,quem pudeat scribere ep.15.h.l. Quod inane esset)ut exigue scriptum ep.sup. Non uerę esse)ut suspicabatur.ibid. L. Terẽtium)nescioquẽ. Ex Africa)q cum reliquis uenerat. Pæstumq;) Plin.l.3.cap.5. Nasidium)L.Nasidium Pompeianum Cęs.lib.2. de bel. ciu. Emissus)ex Africa aliquo syngrapho al. ad me missus. De HS.ut scribis,faciam)al.de his rebus,quas mihi notas esse uoluisti,ut scribis,faciam.

In Epist. 18. De illius ab Alexandria disc.etc.

σχόλια

ILLIVS) Cæsaris. Nihil adhuc rumoris) nemo nunciat ep.sup. Impeditum)ita,ut pudeat scribere de illis rebus ep.15.h.l. Nec mitto)obuiã Cæsari ep.15.l.14. fam.Cõstitueram)ep.sup. Ciceronem)filiũ ibid. Hic) Brundusio,ubi iacere in omneis partes est molestum.ep. 6.h.l. Expedias)per amicos Cæsaris,ut Balbũ,& Oppium.ep.8.h.l. Antoniũ)ut magistrũ equitum.Philip.2. Ad Balbum,& ad Oppium) ut Cæsaris amicos ep.10.l. 9. Vtetur) Cæsar. Minime conuenit) q Brundusium in Italia sit,& portum habeat. Vtrunq)bellũ & in Italia, & in mari. Alterum certe) erit. Scripsisti)epist.sup. Istorum)Cæsarianorum. Via esset)de me.nam si ad copias referat,uideatur petere Cicero ab Attico,ut flectat uiã,ne copiæ Brũdusium ueniãt:quod nec Cicero petiisset,nec Atticus facere potuisset. Antonio) ut magistro eqtũ & apud Cęs.multũ ualẽte. Istis) alijs Cęsarianis.

In Epist. 19. *Cum tu uis dare possem etc.*
σχόλια

SI quis paulò accuratius dies ascriptos,& res ipsas considerabit,is facile cognoscet, epistolas sequenteis ita collocandas esse deinceps. 25.23 19.24.20.21 22. Tuis) tabellarijs. Non prætermisi) quin dederim. Quid erit) al. quod erit. De pace) inter Cæsarem & Pompeianos. Quod nulla equidem habeo in spe) q nihil uideam,quod sperãdum putem.ep.16.h.l. Significas)& quidẽ lõge aliter,atq; ego intelligo ep.12.h.l. Philotimus)ep.4.l.2.Dicitur.Id.Sext.)ucturus ex Asia ep.23.& 24.h.l.& ep.24.l.14.fam.al. dicitur secedere Idib. Sext. ut hic secedat,uel poti⁹ Roma recedat,ibi iã sit in Asia. De illo)Philotimo. Scripsi)ep.sup. Qui nihil unquàm caui)ita temere nunc egisse uideor ep.8.h.l.

In Epist. 20. XVII. Cal.Sept. *uenerat die etc.*
σχόλια

SELEVCEA Peria) al. Seleucia Pieria, rectè, disces ex Plin.l.5 cap.12.&.21. C.Trebonij,is)& si fortasse hæc locutio defendi possit, is C.Trebonij,scilicet seruus,uel libertus, meo tñ iudicio legatur:C. Treboni⁹, ut Trebonius ipse sit,qui Seleucia Pieria die XXVIII.uenerat,quum esset Cæsarianus ep.6.h.l. quãuis Romæ dicatur esse ep.6.h.l. Antiochiæ)quò Cæsar Alexandria uenerat, ut rumor erat, nec firmus ep.25.h.l. Quintum filium)iampridem in Syriam,ut multi nunciabant,ep.13. h.l. in Asiam certe profectum ep. 10.h.l. Cum Hircio) amico.ep.4.l.10. Eos)Quintum filium,& Hircium. De Quĩto)de Quĩto fratre. Quę uoluissent) omnia ep.seq. Impetrasse)à Cæsare,ad quẽ deprecator erat missus ep. 8.h.l. Et alia)Pompeiana,uel Africana. Ab alijsq;)Põpeianis,cum quibus in Africam ire noluimus epist.7.h.l. Ab hoc ipso)Cæsare. Sallustio)ep.17.h.l. Notionem) causę ibid. Eius) Cæsaris. Differri) dum enim notionẽ differt,suspicionem mouet. M. Gallius) ep.15.l.10. Q.

F.)& Q. etiam frater. Appian.l.3. Salluſtio) C. Criſpo Salluſtio hiſtorico. Dion.l.42. Is) Salluſtius ibid. Legiones) à quibus, parum abfuit, quin interficeretur ibid. In Siciliam traduceret) & inde in Africam. Et protin9) al. protinus, ut ep. ſeq. illum arbitrantur protinus Patris in Siciliam. Iturum) nunciat Salluſtius, uel arbitrant homines. Patris) ep 5. h.l. Faciet) ibit in Siciliam ita, ut eũ uidere non poſſim, ut cupio, & ob id hic maneo. Mallẽ) feciſſe. Accedam) ut ſcripſiſti tibi placere ep.5. &.13. h.l. Petiui) ep.18. &.19. h.l.

In Epiſt. 21. *Accepi VI. Cal. Sep. etc.* σχόλια.

QVINTI ſcelere) ep.9. &.10. h.l. Ei9) Q. fr. Epiſtola) ad te miſſa, uel potius ad Cęs. qui Romam poſtea miſit, ut notiora ſint noſtra mala ep. ſeq. Teſtamẽto) ep. 16. h.l. De numis) HS. XII. epiſt. 24. h.l. ex ordine uero, quẽ nos ſequimur, ep 19. h.l. uel potius q̃s Terẽtia debet ep.16 h.l. Illa) Terẽtia ep.24. h l. Sic ſcripſit) aſcripſit ibid. Vt ego) ſcripſi ibi. Ille Cæſar. Pharnaces) morari dicit, morã afferre ep. ſeq. Legio XII.) ut alienata ep. 10. h.l. Sylla) P. Sylla, pro quo extat Ciceronis oratio, quiq; poſtea, Cęſaris haſtę p̃fuit ep.10. l.9. fam. Egiſſe) pepuliſſe, ep. ſeq. Hoĩem) P. Syllã. Nullã) legionẽ. Cõmoturã) usq̃ ep. ſeq. Illũ) Cęs. Patris) ep.5. h.l. In Siciliã) iturũ ep. ſup. Hoc ita eſt) Syllã lapidib9 actũ eſſe, & legionẽ nullã ſe cõmoturã. Huc) Brũduſiũ, unde traiectio eſt in Gręciã. Veniat) Sylla, ut ad Cęs. currat ep. ſeq. uel Cæſar ibi. Mallẽ illũ) mallẽ illũ Cęs. pri9 ueniſſe. Euaſiſſem) ſi ueniſſet Cæſar. Reliqs) incõmodis. Loci) cœli ep. ſeq. Ad tp̃s) ep.24. h.l. Peccatis) culpa; negligẽtia, temeritate, & ſtultitia ep.2.11. &.8. h.l. Nroꝝ) Q. fr. & Q. filij, & fortaſſe etiã Terẽtię. Syllana) tp̃a, & mala. Cõfers) cũ his malis. Gener ipſo) quippe quũ nobilitas oĩs ad Syl. ſe cõtuliſſet, Liu.l.85. Min9 tẽpata) nã Cęs. ẽ Clemẽs, & Sylla crudelis fuit. Hęc ãt Cęſariana.

Obliuiscar) quasi κατὰ ἀμνηστίαν. Malim) illud, hoc est pacem, uel mortem. Ac si omnes) scriberent. Tuas tamen) literas. Illum) Cæsarem. Per me) qui ad illum scripsi ep.12.h.l. Quinto) Q. fratri. Scripsi) ep.sup. Eum) Cæsarem. Q. F.) Q. filio pro se, & pro patre deprecāti. Tribuisse) ita, ut se ne rogari quidē sit passus ep.seq. Mētionem) factam.

In epist. 22. Diligenter mihi fasciculum etc.
σχόλια

BALBI) ep.3.l.7. Epistolas) Q. fratris, ut ep.sup. Redditas) missas ibid. Nec si in aliquem) al. si in aliquē. sed uel hæc negatio retinēda, uel interrogatio apponenda est. Peruulgatum) uel ex ipsius literis, ep.9.h.l. & sermone ep.10. & 16.h.l. Illius) Q. fratris. Istos) Cæsarianos, qui Romæ sunt. Misisse) literas Q. fratris, quas tu postea misisti ad me ep.sup. Illius) Q. fratris. Improbitate) scelere ep.sup. Notiora) ex illis literis. Illi) Q. fratri. Obsint) hmōi literæ tam sceleratæ scriptæ, q̄ eius scelus ex his pcrebrescat, ut ep.9.h.l. Mederi) te cupere. per Balbum, & Oppium. Ne rogari quidem se passus est) sed statim oīa tribuit ep.sup. De illo) Q. fratre. Nihil ualere) quū iactemur, ep.16.h.l. oīa rursus sint in eiusdem potestate, & notio differat ep.20.h.l. Sylla) ep.sup. Hic) Brūdusii, quo ueniat, necesse est ibid. Messala) M. Valerio Messala Consulari, qui Cęsarianus, fuit ep.16.l. 16. & Hirc. de bel. Afr. Consul uero fuit cum Cn. Domitio Caluino. At illum) Cæsarem. Pulsi) lapidibus ep. sup. Vsq;) cōmoturos ibid. & Dion.l.42. Acceperint) stipēdia, & alia pmia. Ille) Cæsar. Huc) Brundusium, & in Italiam, & non in Siciliam, ut putabant ep.sup. Veniet) ut tribunitias seditiones sedet, &, quæ contra morem, cōsuetudinemq; militarē fiūt, corrigat. Hirc. de bel. Alexan. Non putabāt) sed arbitrabantur protinus iturū Patris in Siciliam ep.sup. al. non putabam. Tarde quidem) ueniet Cæsar. Facit) Cęsar. In oppidū) in unum-

quodq; oppidū. Pharnaces) Hirc. de bel. Alex. Qūo agit)al.q̄q̄ modo aget. Morā afferet)morabitur ep.sup. Censes?)faciēdum? Huius) Brundusini. Cœli)loci,ep. sup.ut hic quoq; legēdum est, uel Cœli, quod uel,cæli quæ. Laborem)al.langorem. An his) Syllæ,& Messa læ. Illuc)ad Cęsarem. Excusent)apud Cæsarē,si Brun dusio discedam. Accedam)ep.20.h.l. Vt in malis)iuua al.ut malis,hoc,est,ut potius uelis,id facies. uide,an legi possit, ut in aliȷs.i.iuua in hac re & si difficili, ut in aliȷs iuuisti:quāuis scribas te nullū habere cōsilium ep.25.h.l. Videā) ut cupio ep.14.&.15.h.l. Testamēto) ep.16.h.l. Animaduertes)uidebis quid,& quomodo ep.sup.

In Epist. 23. *Quod ad te scripseram, ut cū etc.* σχόλια

SCRIPSERAM)ep.16.h.l. Camillo)ibid. Cū eo) secum,dixisset Laurētius Vallēsis,nisi cum eo Philo timo exponas:ego tū,cum ea,legerem, ut Terētiam signi ficet,quam ab Attico,& Camillo moneri uolebat ep.16. h.l. ut hinc dixerit,in sermonē uenisti, ep. seq. quid si le- gas ita?scripsit, secum collocutū. Tuas literas)ea de re. Illud)testamētum. Aliter est)scriptum. Ac oportet) ac opus est. Non uideo posse) quum tu nihil scribas : uel quum iam sit scriptum. Sed quum ἐπανάληψις. A nullo) al.à nillo:unde nemo nō uidet, legēdum esse,ab illo.quū literas,inqt, à Camillo accepissem, desideraui tuas. For tiorem) al.certiorem , hoc sensu:desideraui tuas literas, quāuis putarem te à Terentia de testamēto non esse fa- ctum certiorē. Modo ualeres) desideraui tuas, inquam, literas,modo ualeres ita,ut posses scribere. Tētari) ten- tationibus affici ep.17.l.10. πειράζεσθαι ep.7.l.16. Augu- sius)al.Augusius quidā,ut Ciceroni ipsi uix esset notus, tantum abest,ut nos, quis fuerit,scire possimus. Is)Au- gusius. Q. F.) Q.filium. Profectum) atqui iam impe- trarat ep.20.21.&.22.h.l.sed hæc epistola collocāda est,

ut diximꝰ ep.19.h.l. Philotimũ)ep.4.l.2.q̃ feceſſerat ep. 19.h.l.Hrẽ) à Cęs.ut colligiť ep.ſe.& ep.ul.l.14.fam. Eũ ti)alteri. Darẽ)haſce lr̃as. In his lr̃is)q̃s hẽt Phil. Gratulať)de his lr̃is,q̃ſi Cęs. ueniã dederit. Pcõ) ep.21.h.l. De hac miſera) Tullia.ep.2.h.l.al. de hac miſeria.& quũ dic.hac oñdit eã ſecũ eẽ ep.ſe. Proxĩe)ep.25.h.l.q̃ ꝑxĩa eẽt debuit, ut dictũ ẽ ep.19.h.l. Cõficiať)ex argẽto ep. 25.h.l. Teſtõ)ibi.& ep.16.h.l. Illud q̃q;)de teſtõ,uľ potius de diſſidio inter Dolabellã,& Tulliã. Vellẽ)curaſſe. Diſſidio) diuortio nihil melius fuit. Viui) mea uiuentis res.ꝓuerb. uiuus, uidẽsq; pereo.uel potius,nos uiui,ut ſic dicat, ut uiui uideremur,nõ mortui. Tabulaꝝ nouarũ)de q̃bus legẽ ferre uolebat Dolabella.Liu.l.113. Expugnationũ)quibꝰ Dolabella inimicoꝝ,ut L.Trebellĳ, uel potius mulierũ ædes expugnabat. Metellę) q̃ tp̃ibꝰ illis uideť male audiuiſſe ep.6.l.13.& Horat.Saty.3.l.2.& Ouid.eleg.1.l.2.Triſt. Maioꝝ)maloꝝ,placet legere:niſi ſic dicamꝰ: exẽplo maioꝝ, qui & ipſi ſæpe nunciũ remiſerũt ob res hm̃õi. Nec res)nec res mea uiui, hoc eſt, dos Tullię. Perĳſſet)in hm̃õi ſumptus abĳſſet ep.2.h.l. Videremur)repudiãtes Dolabellã uel multum potẽtem. Tuas literas)quibꝰ ἐκκάνθιζες ep.6.l.6. Ipſa)al. ipſe.ſ.Dolabella. Denũciare)ſibi diſſidiũ. ſi tũc,inquit,tp̃s,& uis effecerũt,ne diuortiũ fieret,nũc certe ea facit Dolabella, ut ſibi ipſe hoc ipſum quaſi denũciet.pñt etiã uerba cum ſuperioribꝰ cõiungi:ſed & tp̃s illud memini,quanq̃ qduis p̃ſtitit. De ſtatu Reip.) Ab ipſo Dolabella perturbato. O Dĳ)ἐπιφώνημα. Generꝝ)Dolabellã ep.6.l.6. Noſtrũ)qui Reip.ſumꝰ, ut q maxime, ſtudioſi. Potiſſimũ) hãc ferre legem. Hoc) Dolabella autore. Tabulas nouas?)uideamꝰ.Liu.l.113 Igiť) hęc particula poſt tabulas nouas poſita,cõcludit diuortiũ cũ Dolabella faciẽdum, q de tabulis nouis legẽ ferre tẽtabat . ep.3.h.l. Idẽ tibi) quũ ſecũdã exegerit ep.25.h.l. Pẽſionẽ)ex p̃dĳs,in q̃bꝰ dos Tullię eſt collocata ep.2.h.l. Cõſidera igiť tũ ne uí abuſo naſceť,an priꝰ ego) ĩ his uerbis formula q̃dã uř la

tere,q̃a tñ eã neq; integrã inuenire,neq; explicare potui m⁹,q̃d ĩ aliis libris scriptũ est,sequemur: cõsidera igit̃ tu, ne uidelicet ab ipso nascat̃,an prius ego: hoc est, expectẽne,donec Dolabella incipiet,an ego pri⁹ incipiã de diuortio agere. Nocturnis itinerib⁹) ut tu scripseras ep.13.h.l.

In Epist. 24. Quae dudum ad me,etc.

σχόλια

QVÆ etiã ad me bis,ad Tulliã.)al.q̃ ẽt añ bis ad Tul.recte. Tul.) q̃ uenit ad me ep.17.h.l. Iniuria) fortasse Terẽ.ul'Dolabel. Liceat) ne Cęs.p̃ferri Dola.offendã. Culpa) ep.9.h.l. Videat̃) hęc culpa. Sed ad meã manũ redideri̅t.n.hęc occulti⁹ agẽda) ur̃ ita legẽdũ: sed ad meã manũ redierit.hęc.n.occulti⁹ agẽda.sed hęc inq̃t,mea manu scribã.sunt.n.hęc occulti⁹ agẽda.& recti⁹,nisi fallor, dr̃,hęc redieri̅t ad manũ q̃ rediero ad manũ. Testõ) ep. 16.h.l. Illa) Terẽ. Quęrer̃ cœpat) an ẽẽt fcm̃,ul' poti⁹ id, q̃d tu scribis. Et cõmoti) & cõmot⁹,si legat̃,hic erit sensus: testm̃ nõ fuisse tũ fcm̃, quũ illa q̃rer̃ cœpat,ñ credo & q̃dẽ cõmotus ob eã rẽ, ꝗ me ne rogauit quidẽ: ut uerba,q̃ sequunt̃ cũ interrogatiõe,& stomacho legant̃ hoc mõ; neq;.n. rogari ne me quidẽ? Ita sit) cũ fuerit factũ. In sermone uenisti) cũ ea locut⁹ es ep.sup.in sermonẽ uenisti,fortasse scripsit Cice. Eã) Terẽ. Cõmittat) testm̃. Cui⁹ extra periculũ hui⁹ belli fortuna sit) ꝗ neutrã ptẽ sit secut⁹. Equidẽ tibi) cui⁹ fortuna ẽ extra p̃iculũ huius belli, quia neutros es secut⁹. Veli) cõmittat. Illa) Teren. Q̃ quidẽ cœlo. miserã in hoc timer̃ de illo altero. Scio eq̃dẽ) rẽ intelliges, si ita distixeris: quã q̃dẽ cœlo miserã ĩ hoc timor̃. De illo altero,scio eq̃dẽ. ul' quã q̃dẽ cœlo miserã hoc timer̃.De illo alte.scio eq̃dẽ.de illo alt.ãt,ut, nisi fallor,satisfa. q̃b⁹ debeat ep.16.h.l.& aliq̃d cõficiat̃ ad ꝓpulsandũ inopiã ep.sup.sic loq̃t ep.4.l.5.Venir̃ & p̃ dñs,ep.4.h.l.ul' poti⁹ ex argẽto,& supellectile ep.se. Occultari pñt) ut sint in tuto ibi.De Terẽ.ãt) disiũgit ne de eadẽ supra p notã locut⁹ uideat̃. HS. XII.) aureos 300. Permutaret) si & nobis mutar̃ licet,hic libẽter legam⁹: p

mutarem,hoc est Brũdusii sumerẽ ep.11.h.l. Argẽto) ep. seq. CCIↃↃ.)decem millia æris,aureos.100. Paruũ) aureos.200. De paruo)de aureis.300.atq; hæc, ut colligũnt recẽtes. Fecerit?)Terẽtia?Plutar. Philotimus)ep. 4.l.2. Venit) Rhodo ep.sup. Quid egerit) de me apud Cęs. Eum)Philotimũ. Quę quidẽ) controuersię. Habere)in literis Cœsaris ep.sup. Despectũ) à Cęsare. Illinc)ubi est Cæsar. Intelligere)p̃sertim quum scripserim nihil firmitudinis in esse ep.14.&.20.h.l. Interesse putarem)ep.17.h.l. Scribis)ut ep.10.&.12.h.l. Audiero citius)ut qui sim in urbe,q̃ talẽ portum habet,q̃uis absim longius ab Africa,q̃ tu,qui es Romę.

In Epist. 25. Facile assentior tuis literis etc.

σχόλια

POSSIM iuuari)& si cupio iuuari ep.22.h.l. Erroribꝰ)peccatis ep.21.h.l. Proximi)ut Q.frater,Q.filiꝰ, uxor, & gener. Hoc officiũ) scribẽdi. Quod lõgũ non erit) hoc scribit,ut misericordiã moueat,ut l.3. sępe facit. Illũ Cęsarẽ. discessisse) atq; Anthiochię esse dicit ep.20. h.l.& in Asia ep.21.&.22.h.l. quare cõtrariũ sit, necesse est,nisi sequaris ordinẽ ep.19.h.l.p̃positũ,uel dicas ex rumore scriptas fuisse ep̃las. Sulpitij literis) sic ep.13.h.l. Cũcti)al.euntes. De testõ scripsi)ep.16.h.l. Apud epistolas)fortasse legi possit:apud te postules: ut ep.sup.tibi potissimũ comittat,uelim. Aduersus)cõtra. Ego)ἐμφάσις,ego miserrimꝰ. Huiꝰ)Tullię. Miseriã)ep.23.h.l. Ea facultate)fortasse ex testõ dãda. Cõfectꝰ)perditis rebꝰ. Dato)alij,dãdo,quod & mihi placet. Pẽsione secũda) Dolabellę soluta ita,ut iã tertiã peciturꝰ uideatẽ ep.23.h.l. Aliũ mallẽ)cęcũ fuisse.al.aliud mallẽ,fecisse,ut dicere solẽt illi,q̃s aliq̃d fecisse pœnitet. Pręterijt) hoc ita,ut mutari nõ possit. Argẽto)uasis argẽteis. In tuto)extra ruinã ep.sup. Neq; satis multa)modica,ut ad supellectilẽ referas : uel pauca interpreteris ex supellectile. Extremũ)ita,ut supellex etiã uẽdi possit. Cõditio pacis) ep.12.h.l.

M.Tul.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER DVODECIMVS.

In Epist. I. *Vndecimo die, etc.*
σχόλια

NDECIMO die) quantum colligere potui, hic anni duo sunt intermissi, altero quorum Quint. Fusius Calenus, & P. Vaticanus Coss. fuer: altero M. Æmylius Lepidus, & Cæsar ipse, III. quo bellum gessit Africum. Dion. l. 43. sequēti uero anno Cæsar fuit Cos. IIII. & bellū Hispaniēse gessit. H irc. de bel. Hispā. q̃ tpe Cicero has scripsit epistolas, ut cognoscitur ep. 2. & 4. h. l. ubi fit mētio Catonis tanq̃ mortui, qui certe finito bello Africano se interfecit: & Pactetus, qui est ep. seq. in bel. Hispan. agnoscitur ab Hircio, qui ipse nō ita clare dicit in eo bello fuisse, ut uideri nō possit tunc Romæ fuisse, ut ep. seq. parum tñ refert. fortasse etiam Hircius tunc erat Romæ, & postea profectus est ut Dolabella ep. 5. h. l. Cogitabam) sic cogitabam Asturę ep. 2. l. 14. Anagnino) ep. 8. l. 16. & Plin. l. 3. cap. 5. V. Cal.) ut ratio dierꝝ cōstare possit, fortasse legendum: II. Cal. i. prid. Cal. & paulo post. Igitur) cōueniemus. Ad cōstitutum) ad constitutum locum, uel ad constitutam diem: uel ad constitutum, ad id, quod constituimus. Atticę) filiæ tuæ ep. 19. l. 5. Quod quidem ipsum) quod ad Atticā pertinet: uel ipsum osculum, paruum os, ut sit, scribe, quid osculum garriat. Garriat) Attica puella. Sin rusticatur) sin ruri est, & nō Romæ, ubi tu es. Scribat) ipsa Attica rure. Aut scribes) absens. Aut nunciabis) pręsens. Piliæ) uxori tuæ. No

ctuabundus)al.noctu Abundus. Dolui)ep.6.h.l. Scribis)γεροντικὸν εἶναι. Matutinum) nam matutino tempore frigus eſſe ſolet. Celſus lib. 2.cap.1. quod ſenibus eſt inimicum.idem Celſ.l.1.cap.9.quare ſenibus etiam cum cęteri ruſticantur eo tempore,quod inter æſtatem, & hyemem medium eſt,igniculo matutino eſt opus ita,ut γεροντικὸς poſſit appellari. γεροντικώτερον) magis ſenile, magis quaſi proprium ſenum. Memoriola uacillare)nam ſenes natura ſunt obliuioſi. Axio)ep.12.l.10. Dederam) uel literas illis diebus:uel illos dies,ut diem Tyrannioni conſtituemus ep.ſeq. Quinto)Quint. fratri. Quicquid) al. quod, ut ep.9.l.1.ep.7.l.14. In buccam?)prouerb.quicquid in buccam uenerit. Quędam)al.quiddam. λέσχη) cõmunicatio, colloquium, πολλὴ ὁμιλία, inquit Suidas ep.5.l.6.prouerb.notum lippis,& tonſoribus.

In Epiſt. 2. Hic rumor eſt, T. Murcũ etc.

σχόλια

HIC rumor eſt)hic Romę,ut coniicio,contra ruri nihil erat ep.ſup. T. Murcum)fortaſſe rectius leges L. Murcum,hoc eſt,L.Statium Murcum epiſt.11.l.12. fam. Periiſſe,dum in Syriam nauigat.ibid. Aſinium)C. Aſinium Pollionem ep.32.h.l.& epiſt.31. &.32.l.10.fam.fuit etiam his temporibus Marrucinꝰ Aſinius,Catul. & Gallus Aſinius. Tacit.l.1. L.naueis) quinquaginta naues. ſic enim uerborum conſtructio poſtulat. Pompeium) Cn.Pompeium Cn.Pompeii Magni F. Patietꝰ)L.Iunius Patietus ep.18.l.6.fam.& Hirc.de bel.Hiſpan. Nullus rei)al.nulliꝰ rei. Abes)ab urbe,ut ego:ſic ep.34.h.l. uel potius ab urbe,ubi ego ſum.atq; hic eſt quædam προσονομασία,habes,abes. Locuti ſunt)homines,ſed pręſertim Cęſariani. Hircius)ep.4.l.10. Iſti)Cęſariani. Res) Hiſpanienſis. O miros homines) Cęſarianos iſtos, qui ita ſint otioſi hoc tempore εἰρωνία. Balbus)epiſto.3.l.7.

Ædificat)ita securus est. τί γὰρ αὐτῷ μέλει.)quid enim ipsi curæ est? οὐ γὰρ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ, ut est in prouerb. al. τί γὰρ αὐτῶν μέλει, Verum si quæris hominem, homini) al uerum si quæris, homini, recte. Nonne βεβίωται,)nōne uita transacta est? ep.25.l.14. huiusmodi enim homines uitam silentio transeunt, ueluti pecora, ut inquit Sallust. Tu interea dormis)tu Cicero, qui Balbū accusas, interea nihil agis, aut scribis. ita uero sumus interpretati, ꝙ nescimus, quod πρόβλημα esset Attico explicandum: qui iampridem πρόβλημα, quod ad uitā pertineret, explicarat. Explicandum est)tibi Cicero. πρόβλημα) quæstio, ζήτημα, argumentum de Catone propositum. ep.4.h.l. lege Suidā. Fructum) legere fortasse possimus: fractum, ut sit iocus ex ambiguo, & παρὰ προσδοκίαν, quum πρόβλημα quęstionem, & propugnaculum quoddam significet, ut Plato in politico his uerbis scribit: προβολῆς ἕνεκα συμπάντων αὐτῶν εἴργας μὲν ὄν, δικαιότατ᾽ ἂν ὅλον προσαγορεύοιτο τίς πρόβλημα, si quæris, inquit, quid putem περὶ τοῦ προβλήματος; ego Reip. πρόβλημα, mortuo pręsertim Catone, fractum puto: uel illud ipsum πρόβλημα, quod mihi proposueram, fractum puto, ut dixit ille: incubuit in spongiam. Videbo) Romæ. Ad me) uenies. Simul) ne solus legam ep.6. h.l. Diem) quo nobis librum ostendat ep.6.h.l. sic dandi dies Vestorio ep.16.l.4. Tyrannioni) ep.6.h.l. Sigd aliud) erit agendum, constituemus.

In Epist. 3. Vnum te puto minus blā. etc. σχόλια

VNVM te) præterea neminem. Me) quem scis minime blandum esse episto.5.h.l. Est aliquando) blandus. Nunquàm sumus) blandi. ἀγοητεύτως) sine captione, & fuco. Cæteroqui) al. certe. al. certe alioqui. μακάρων νῆσοι) Beatorum insulæ. sic Plato in Epitaph. οἱ μὲν μονονοὺκ ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν. & Pind. in Olymp. od.2. μακάρων νᾶσον ὠκεανίδες αὖ-

ϱαι περιπνέουσιν. Plin.l.6.cap 32. Totos dies) al. tot dies) In eodem) ut sine me totos dies esse non possis. hoc triduum) uidetur respicere ad triduum Phędrię Terent. πάθει affectu. Ita estpfectò) te sine me esse nō posse. Hodie ne) agatur: uel tu) uenias, & tunc de auctione, post auctionem, expones, ut de prandio apud Plaut. quod tñ est rarū, & hic quum ait, & quo die uenias, ostēdit, duo dici. Venias) ad me. Cū libellis) oblectabo. At moleste) al. ac moleste. Vēnonij) C. Vēnonij ep.1.l.6. Historiā) l.1. de legib. sic Libonis annales ep.30.l.13. Ne nihil) scribā. De re) mea. Quod à Cæsare) quod est à Cæsare, fortasse propter monimētum, ep.16.l.4. & à Faberio soluendum. ep.24.h.l. & nomen à Cæsare, quod Cæsar debet, qui uim locutionis latinæ intelliget, interpretabitur. Cōditiones) quæ sequuntur deinceps. Aut emptione ab hasta) al. aut emptionē ab hasta. si exigere, inquit, uolo hoc nomen, hæc conditio proponitur, ut ab hasta emam. ab hasta uero Cæsaris ep.10.l.9.fam. Perdere) illud nomē. Malo) q̄ ab hasta emere. Turpitudinem) quæ est emere bona ciuium ab hasta. Hoc ipsum) emere ab hasta. Delegationem) à me, qui nolo emere ab hasta, ad alium, qui uelit emere, ut mihi satisfaciat. atq; hæc est nominis secū da conditio. sic cōditio delegandi ep.7.h.l. A mancipe) ut à P. Sylla, q Cęsaris hastę p̄est ep.10.l.9.fam. Annua die) quo tempore is, ad quem fuerit delegatio facta, hoc mihi nomen soluat. Cui credam?) ita, ut patiar ad eum hanc delegationem fieri? Ipsi Metoni) al. iste Metonis: recte. Vt.n. Meton quidam tunc Romæ fuisse uideat, & quidem Ciceronis debitor. ep.42.h.l. ego tñ hunc eē Metonem Atheniensem credo, qui, Censorino autore, annū ex annis undeuiginti cōstituit, uel Cæsarem per notam significari, qui & ipse annum his temporibus constituit. uel certe Cicero in hoc nomine ex ambiguo iocat. Annus) qualis est annus Metonis ἐννεακαιδεκαετηρίς. Veniet?) dies illa annua ad soluendum mihi constituenda, quę an

nus Metonis uidebitur? Vecteni) ep.12.l.10. Conditionē semisse) conditionem sumēdi numos cum usura semisse. & est tertia nominis conditio. σκέψαι) considera, quid nobis agendum sit, & quidem ut Philosophus σκεπτικός. Gel.l.11.cap.5.& Laertius in Pyrrhon. ep.6.l.6. & ep.9. l.16. hinc σκέψεις ep. 9.l.1. ut fortasse hic etiam legendum est, ut ita concludat, sunt igitur σκέψεις, ne soluat, ut ibid. Iste Cæsar, quāuis absens ep. sup. uel alius quispiam huic rei præfectus. Sed ludis factis) Suet. in Cæs. al. & sedulo ijs factis. Clypo) al. Clipso. al. Olympo. ego quid probem, nescio, nisi legatur: Didio, quo de Hirc. de bell. Hispan. & Dion. l.43. uel Crispo, ut Sallustiū significet, quem Cæsar Zamæ reliquerat. Hirc. de bel. Afric. uel eū Crispum, qui est ep.5.h.l. ἀλογηθῇ) negligatur. al. ἀλογῆται. μελήσει) curæ erit ep.20.l.14. & ep.4.l.15. al. μελήσει. Tu Atticam, quæso, cura, & ei salutē, & Piliæ, Tulliæ quoque uerbis plurimam. Vale. al. ἀλογίστως μελήσει. uale.

In epist. 4. O gratas tuas mihi, iucūdasq; etc. σχόλια

TIRO) ep.2.l.7. ἐνερευθέστερον) magis rubrum, aliquantulum rubrum. nam febris est signum, si color rubore mutetur. Celsus l.3. cap.6. al. ἐμβριθέστερον. i. ut ego interpretor, grauius affectum, & quasi depressum, quales esse solent lāguentes: ἀπὸ τοῦ βρίθειν. Addam) rusticationi. De Catone) de M. Catonis laudibus scribendis ep.35.h.l. πρόβλημα) quæstio, argumentum ep.2.h.l. ἀρχιμήδειον) Archimedeum: Archimedis geometræ consideratione dignum. ep.28.l.13. Tui conuiuæ) Balbus, & Oppius præsertim ep.3.l.16. & ep.8.l.4. Tartessius tuus ep.3. l.7. Legere possint) ut Cæsariani laudes hominis Pōpeiani, & Cæsaris inimici. Eius) Catonis. Habuit) Cato. Recedam) in scribēdo. ψευδῶς que) fallaciterque, & nō uere. Grauitatem, constantiamq;) quæ summæ in Catone fuere. Eius) Catonis. Hoc ipsum) fallaciter laudare,

nedum uete. Iis)Cæsarianis. ἄκουσμα)auditio. Ille uir) Cato. ἔμφασις. Hæc) sententiæ, uoluntas, consilia, grauitas,& cōstantia. Ille)Cato. Ea)mala. Viderit) quū Cæsarm in Pompeij ceruicem armari prædixit. Plutar. Contenderit)mentem Cęsaris aperiens,eumq; formidandum docens.idem Plutar. Reliquerit)Vticę.idem. Aledio)ep.22.h.l. al.Atedio, ep.18.h.l. idest Cæsariano alicui, nedum Cæsari ipsi. Prudentiam)ep.9.l.5.

In Epist. 5. *Quintus pater quartum etc.*

σχόλια

QVINTVS) Q. frater. Pater) pater Q. Ciceronis. Quartum)uidetur locutus secundum Pythagoricos, οἱ καὶ τὴν τετρακτὺν, τὸν μέγιστον ὅρκον αὐτῶν, ἢ τὸν ἐντελῆ αὐτοῖς ἀριθμὸν putabant.Lucian.Plutar.Macrob. & alij.& quartum dixit,ut dixit,ut docet Gel.l.10.cap.1.nec deest iocus quidam in hisce uerbis: Quintus quartum. Luperco)πάνος sacerdote.de Lupercis Ouid. & reliqui scriptores. Filio)Q. filio. Statio)liberto epist.18. &.19.l.2. Duplici)propter filium,& libertum. Dedecore)nam turpe est homines per urbem nudos currere. Phi lip.2. & orat. pro M. Cælio. Domum) nostram. Philotimum ep.4.l.2. Mea)cuius etiam grauissimas pœnas non semel pependi epist.11.l.11. Quòd autem osim hanc rem, ἔρανον à te) nos ita legimus: quid autem, si in hanc rem ἔρανον à te? quid autem dices Cicero,si Q. frater in hanc rem,de qua illum accusas,habet à te ἔρανον, collationem, & quasi sumptum? uel quòd autem osit hanc rem, ἔρανον à te: ut sit sensus: quòd autem Q. frater audeat hanc rem, habet à te sumptum ad id: fac, inquit Cicero,Attice, fratrem non ad hominem indigentem, ut ego sum, sed ad abundantem uenisse acceptum, & haustum ἔρανον, in suis tantis angustijs quo pacto excusabit ea, quæ faciunt filius,& libertus? Fac) tu Attice. διψῶσαν κρήνην) sitientem fontem,hoc est, me ipsum, cui,per-

ditis rebus, uix eſt, qui utar epiſto.11. & . 25. lib.11. prouerb. fontes ipſi ſitiunt. πειρήνην) Pirenem, fontem, ut uocat Plautus, Corinthienſem: qui, ut ſcribit Strab lib.8. μεστός ἐστὶ ἀεὶ διαυγοῦς, καὶ ποτίμου ὕδατος. al. κρήνην nos omnino legimus κρήνην, fontem. nam uerba græca, ſequuntur, à Pindaro in Nem. od. 1. non de Pirene, ſed de Arethuſa dicuntur. Eum) Quint. fratrem. ἄμπνευμα σεμνὸν ἀλφειοῦ πειρήνην) reſpirationem ſacram Alphei Pirenén. Quia tamen & hic γρήνην aliter legitur, & Strab. lib.7. hoc carmen adducens ſcripſit, κρήνας, non dubito legere, κρήνην, præſertim quum Pindari uerba nihil ad Pirenen pertineant, & hic poſſit eſſe ἐπιξήγησις. Haurire hauſtum. Grece ſcribens, Græce locutus eſt. Suis) quibus ipſe frater premitur epiſto. 15. lib. 10. Anguſtijs) ibid. ποῖ ταῦτ' ἄρ' ἀποσκήψει,) quò hæc reijciet? quonam modo hæc excuſabit? Ipſe) Q. frater, cuius intereſt. Cato) de Catone πρόβλημα epiſto.2. & 4. h.l. Catonis laudatio epiſto.35. h.l. Baſſum Lucilium noſtrum epiſto.21.l.7. fam. Suade Cælio) al. ſua. De Cælio. recte. me, inquit, Cato meus delectat, ſua Baſſum Lucilium delectant: quoniam dicitur in prouerb. ſuum cuique pulchrum. quæ eſt communis φιλαυτία epiſto. 13.l.13. De Cælio, ep. ſeq. Tu queres) tu uidebis. ibid. Ego nihil noui) ego iſta non noui ibid. Noſcenda eſt natura) ut ſcire poſſis, illum probes, nec ne ep.2.l.13. Non facultas. Modo) commodius diſtingui poteſt: non facultas modo. De Hortenſio) cuius Puteolos cupiebam facere meos ep.3.l.7. Verginio) Appian.l.4. fortaſſe Virgilio ep.26.l.13. Tu ſcribes. Magis placeat) fortaſſe q̃ illorum horti. Cum Muſtella) ages ep.38.h.l. Quum uenerit) ages, ꝙ ſint coheredes ep.2.l.13. Criſpus) Criſpus Salluſtius ep.3.h.l.uſ, Q. Martius Criſp⁹ ep.11.l.12. fam. Aulũ) ep.3.l.13. Scripſi) & ſi hec oĩa uident ad cogẽdos numos ptinere, quid tñ Cicero ſcripſerit, diuinare nemo põt. & iccirco nos his interp̃tãdis operã pdere noluim⁹.

Pisoni)ep.3.l.13. Tubulum)L.Tubulum lib.2.de finib. de Tubulo uero quærebat Cicero,ut uera de illo referre posset in libris de finibus,quos iam tũ meditabatur: etsi uideri potest uoluisse illũ in Bruto describer͂,quũ ꝙ περὶ τῶν τελῶν σύνταξιν nondum instituerat,ep.12.&.20.l.13:tũ ꝙ cæteri penè omnes,qui numerantur hoc loco,ad Brutum pertinent. Præt.)Prætorem fuisse. L. Metello) L. Cæcilio Metello Caluo. Quin.maximo)Q. Fabio Maxio Seruiliano. Oros.lib.5. cap.4. Coss.) an. ab urb.con. 612: P. Scæuola) P. Mutius Scęuola, qui postea Cos.fuit cum L.Calphurnio Pisone,an.ab urb.c. 621. Trib.pl.)fuit. Puto Cepione)al.puto ꝓximis Cepione.& sanè Cn. Seruilius Cepio,& Q.Pompeius Nepos Coss.fuere ꝓximi his,q̃s paulò añ noĩauit.Præt.n.) Pretor.n.fuit hic Scęuola. P.Furio,Sext.Attilio)P.Furio Philo,&Sext. Attilio Serano Coss.an.ab urb.c.618. Dabis)ex libro,q̃ magistratus Rom.ornasti.Nepos in uita. Tribunatum)Scęuolæ,cuius tribunatu opus est mihi l.2.de finib. Si poteris)dare. Tubulus)ipse L.Tubulus Prætorius.Ascon.in orat.pro M.Scaur. Quo crimine) sit cõdẽnatus.ipsius.n. Scæuolę rogatione cõdẽnat⁹ est, q͛d pecunias cepisset ob rẽ iudicandã.l.2.&.4.de fini. L.Libo) L.Scriboni⁹ Libo. Qui)rogationẽ ferebat.ĩ Brut.& Liu.l.49. De Ser.Galba)de Ser.Sulpitio Galba oratore.in Brut. Cẽsorino,& Mãlio)L.Martio Censorino, & M. Manlio Coss.an.ab. urb. c. 605. An Quintio,Mãlio)al.an Quintio,M.Acilio:recte, hoc est, L. Quintio Flaminio. M.Acilio Balbo. Coss.) an.ab urb.c.604. & his Coss.uidetur fuisse,Liu.l.49. Trib. pl.fuerit)Libo. Conturbor enim.in)al.conturbat enim me.recte. Bruti. M.Bruti,qui Polybij etiam epitomen scripsit.Plutar. Epitoma)al.epitome.recte. Fãniorum) de Fannijs scripta,al.Fannianorum,rerum, quæ ad Fannios pertinẽt,ut Cælianorum ep.7.l.13. Scripsi) in meo Bruto. In extremo)in extrema Bruti epitome. Fanniũ)

C.Fannium M.F.ep.12.l.16. & in Brut. Scripsit historiam)ibid. & l.1.de leg. Generum) in Brut. Lælij) C. Lælij sapientis.in Lælio. γεωμετρικῶς) geometrico more probabili argumentatione,quali Geometræ utunt. Brutus) refellit. Fannius) cuius epitomen scripsit Brutus. Bono)memori.in Brut. Hortensio)oratore. Acceperā) audiueram,ut ep.30.l.13. Tironē) ep.2.l.7. Dolabellæ) in Hispaniam inde profecturo.Philip.2.& ep.32.h.l.non dixi ex Africano bello reuertenti,quod illud multo ante fuerat finitum:qñ Cicero iam Catonem scripserat. paulō ante. Dolabella certe uenit ad Ciceronem, ut postea iret in Hispaniam,& cum eo Ciceronis filius ep.seq. De Tullia mea)partui uicina,ex quo postea decessit, uel Dolabellæ nuncium remissura ep.23.l.11. Omnia)sint. Calendæ)quibus pecuniæ exigi,atq; etiam, ut loquit̃ Horatius,poni solent,ut apud Græcos ἔιη καὶ νέα,ἐν ᾗ οἱ τόκοι ἀπῃτοῦντο, ut pluribus docet interpres Aristoph. in Nubib. Vitādæ)ne quis me appellaret. Incessionūq;) al.Nicasionumq;.nos ut nunc est,credimus legēdum,cessionū,ut sit sensus:Res igit̃ meæ,ut scribis,erūt in itegro: uẽ sint ĩ integro,ut scribis,donec in urbē reuertar.ego ẏo absum quidē,ne cogar calēdis nomina soluere,uel aliquibus bonis cedere,quum soluēdo non sim:atq; etiā ut hic tabulas otiosus conficiam:sed nihil fuit tanti, ut abesse deberem.& cessionum ἀρχέτυπα recte, nisi fallor, dixit, quum uel hodie non desint, qui sic loquantur. Nec erat causa, cur Cicero uitaret Calēdas,ne in Senatum iret,q Cæsar tunc erat in Hispania,& ut maxime esset Romæ, ita uicerat,ut nemo deberet timere reprehēsiones optimatium: qui tum uel nulli erant, uel si qui erant, & ipsi in senatum ueniebant. ἀρχέτυπα) primæ formæ, exemplaria episto.3. lib. 16. Conficiendæq;) ruri per otium. Tabulæ) in quas res meas referrem. Abessem)ruri manens. Minime esse blandum)episto.3.h.l.

In Epist. 6. De Cælio uide quæso, etc.

σχόλια

CÆLIO) ep. sup. & ep.2.l.13. Nequę) al. nequa. Lacuna) quasi iactura, aut fraus, ita, ut aurum nō sit probum. prouer. lacunam explere. Ista non noui) epist. sup. Collybo) ἀργυρίου ἀλλαγὴ ὁ κόλλυβος καλεῖται. Pollux. l.3.ca.9. Detrimenti satis. huc) al. detrimētum. satis, huc. Hic) ad Collybi detrimentum. Aurum) in quo sit aliqua lacuna, & ob id non sit probum. Accedit) mai⁹ erit detrimentum ἀποσιώπησις. Habes) in Brut. Hegesiæ, oratoris, quo de Strab.l.14. Genus) dicendi. Varro) ep.25. l.2. Laudat) & sequitur, ut scripta eius ostendunt. Tyrannionem) ep.4.l.4. Ain tu?) ut epist.5.l.4. Verum hoc fuit?) te audiuisse? uel, æquum hoc fuit? ut ep.1.l.2. Sine me?) audire Tyrannionem? Nolui?) audire, sed te expectabam, ut diem illi constitueremus epis.2.h.l. Librum) Tyrannionis. Admiratio) qua es affectus in audiendo, aut legendo Tyrannionis libro. πάντα φιλόδημον) omnē popularem: quicunque popularis, familiaris, & facilis est, ut tu in ista re fuisti. uel quemlibet suorum ciuium, & populi studiosum, ut tu Atheniensium tuorum epis.13.l.1. & ob id etiam Tyrannionis, qui uidetur Atheniensis fuisse. uel hominem in omnibus popularem. Istam) Tyrannionis. Tenuem) ut de arte fortasse Grāmatica, quā Tyrannio professus uidetur. ep.4.l.2. ad Q. fr. θεωρίαν) commentationem. Scire enim uis) ut omnes natura scire desiderant. nihil enim dulcius, ꝙ omnia scire. episto.10.l.4. Quo uno) qua una re, idest, scientia. Animus alitur) sic mens discēdo alitur. l.1. de off. Ex ista) θεωρία. Acuta, & graui) fortasse propter sonos inflexum, acutū, & grauē, de quibus scribunt etiam Grammatici. Ad τέλος?) ad finem? & finem quidem bonorum, quo referuntur, & cui⁹ causa facienda sunt omnia. l.1. de leg. Longa oratio est) περὶ τοῦ τέλους scribere: uel oratio, & scriptum, quod tibi Tyrannio recitauit, ita ut tu nunc scribere non possis: uel

longa eſt oratio de his rebus loqui. Aſſo)ardenti, uť pu ro,& ſolo,ut uox aſſa,& tibiæ aſſæ ab antiquis diceban tur, quaſi uero Tyrannio uoce aſſa recitauerit. certe hic latet iocus,quem nos tamen prorſus eruere nõ potuim⁹: nec uoluimus tamen quicquam hic ponere, quod proba re non poſſemus. de ſole Donat. Sc. 2.Act.4.Adelph. Abuſus es)in audiendo Tyrannione, uel in uidẽda mea domo. Pratulo)quod Romæ uidetur fuiſſe, in quo con ſederunt Cicero, Atticus,& Brutus in Bruto, quem ſcri pſit his temporibus. Vnctumq́;) ꝙ tu unctum rectè po- nere poſſis,ut inquit Horat.in arte atq; hic aſſo unctum, ut Varro elixum,opponit. Librum)Tyrannionis. Miſ- ſus ad te)inſcript⁹ tibi. Tãtum ne)al.Chreme tãtum ne, ut ſit integrum Terentij carmen ex heauton.ſc.i. an uero hic ſit principium epiſtolæ uideant docti. Oratorẽ)ad M.Brutum:quem ſum aggreſſus ſtatim Catone abſolu- to.in ipſo orat. In aliorum) libris Ariſtophanem)qui de Pericle ſcripſit illud carmen in Acharn. ἤστραπτεν, ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα, quod ego in oratorem ita tranſtuli:Pericles fulgurare,tonare,permiſcere Græciam dictus eſt:ſed Eupolim pro Ariſtophanę ἁμαρτήματι μνημονικῷ ſcripſi. Eupoli)qui de Pericle & ipſe hoc ſcripſit: μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε τοῖς ἀκροωμένοις, Plin.l.1.epiſtol.quod ipſum in Brutum tranſtuli:unde fa cile decept⁹ ſum. Quęſo)uerbũ,q̃ tu,neſcioqd ut decretũ de Buthrotijs ep.18.l.16. ab eo petẽs,uſus fueras. ἐυπινὲς) uenuſtũ. Tãdiu)febriculã hr̃e ep.1.h.l. Horror)horrorẽ, ubi totũ corp⁹ intremit,uocat Celſ.3.c.3. Quę deſideras) nõ placet,ut epl'ę ſit prĩcipiũ. Eroti)ep.15.l.10. Breuiter) ſcripſi. Cicerone)filio meo. Cogitationis)ut eat ĩ Hiſp. & qdẽ cũ Dolla.ep.ſe.& ſup. Cũ eo)Ci.filio. Differoć) dũ ſciſciteris,& nõ ego ſcriboć Ex me)ad me,ſi cũ ꝟbo detuliſſe iũgas,legẽdũ.uť ex me,meo iuſſu,meo noie. Ec qd uellet,ecqd regreret)al.& qd uellet,& qd regreret:re cte.expoſui,ingt,illi,me abs te certiorẽ fcm̃ eẽ,& qd ipẽ Cic.fili⁹uellet,et qd regreret,hoc ẽ,ipm̃ uelle Hiſp.peter,

& meam requirere liberalitatem. quod si priorem lectionē defendas, hic erit sensus: exposui te meis uerbis ei detulisse, & ex eo quæsisse, ecquid uellet, ecquid reqreret: & eū respondisse, se uelle Hispaniam petere. Dixi) me tantū daturum. Quantum) dedit. Publius) ep.19.h.l. Flamē Lentulus) ep.24.l.2. & ep.6.l.4. de Hispania) de itinere in Hispaniam. Attuli) filio meo. Quod tibi) attuleram, quum mecum de hac re egisti. Non satis esse) al. non satis est. Hæc arma) ciuilia, & Pōpeiana. Reliquissem?) ep.6.l.11. Etiam contraria) uidetur legēdum cum interrogatione, hoc modo non esse satis offensum apud Pompeianos, si eorum arma reliquissemus, etiam contraria sequeremur? uel sine interrogatione hoc modo, non esse satis, si arma etiā Cæsari contraria reliquissemus, nisi qe sceremus, nosque pacis prorsus studiosos ostēderemus. Angeretur) inuidia quadam. Fratre) Q. Cicerone fratre patruele, iampridem propter Hircium gratioso ep.4.l.10. & ep.20.l.11. & tunc erat in Hispania epist. 8.l.13. Velim magis liberalitate uti mea, q̄ sua libertate) malo illum pecuniam à me accipere, quam liberius uiuere, & suis cupiditatibus obsequi. & est προσωνομασία. Permisi) ut in Hispaniam iret ep. seq. Illud) proficisci. Balbo) epist.3.l.7. Cogito) Balbum facturum, ut roget Apuleium, ne mihi sit molestus ep.8.h.l. non autem ut moneat Dolabellam, ut mihi reddat dotem Tulliæ, quæ nunq̄ ab eo dimissa est, sed apud eum est mortua. quin Dolabella nunc erat apud Cic. paulò post: & adhuc Tullia uiua. Ille) Balbus. Tardius) redierit. Triduum) hic manebo Dolabella) cui Tironem obuiam miseram ep. sup. Mecum) est.

In Epist. 7. De Cicerone, multis res etc.
σχόλια

DE Cicerone) de Ciceronis profectione in Hispaniam ep. sup. non Athenas, q̄ mittēdi tempus tandem uidetur ep.19.h.l. Res) consilium eundi in Hispaniā. Co-

mes)Dolabella ep.sup. Idoneus)ut uir sororis,& Cæsaris amicus. Prima pensione)à Dolabella,uel ab ei⁹ procuratoribus mihi exigēda.ep.18 l.16.fam. nō Cæsari soluenda,qui potius eo tempore uidetur Ciceroni nescio-quid debuisse ep.3.h.l. Dies)pensionis. Ille)Dolabella. Currit) ad Cæsarem in Hispaniam Philip.2. non Cæsar ex Hispania in Italiam, qui ut reliquas coniecturas mittam bellum satis magnum dicitur habere epist.38.h.l.& uix tādē agnoscit redire ep.50. &.51.l.13. Celer)ep.4.l.11 Ipse) Cæsar,Fœnicularium)campū fœniculariū dici putamus potius,ubi fœniculum seritur,q̃ ubi fœnum secat̃, etsi quidam Romæ locum fuisse existimant. Campum Martium)ubi comitia haberi solent.sed quū Cęsar tunc bellum in Hispania gereret,hic uidetur esse iocus ex ambiguo nec simplex,quasi Cæsar in exercitu,hoc est,in cāpo Martis,& ui potius,q̃ iure comitia habere cogitaret. prouerb.Martis campus. Necesse sit)nā si Cæsar,quos uellet,magistratus crearet,necesse non esset. Satisfaciendum)in deducendo aliquo candidato ipsius Piliæ affine. Næ) patiar ego facile hic epistolam diuidi. Essem hic)ruri,in Antiati,ubi solitudo,ut hic dicitur,uidet̃ fuisse ep.6.l.2. quia tñ ait à Philippo ut uicino interpellari, uidēdum,ne tum potius esset in Cumano, ubi Philippus Ciceroni uicinus fuisse cognoscitur ep.51.l.13. & ep.10. 11.&.12.l.14. Ea causa)de qua cogitabam Balbū acturum cum Apuleio ep.sup.uel ut Piliæ satisfacerem:si modo epistola diuidatur ita,ut possit dicere superioribus literis scripsi,hoc est parte superiori huius epistolæ, non aūt ep.11.h.l quæ superior esse non potest multo post scripta, quāuis dicatur ibi Philippus uenire,hic interpellasse. sed iterum exponas ibi necesse est, ut ubi diximus. Scripsi) & in codicillis ibid. Interpellasset)ut uicinus ep.51.l.13 & ep.11.l.14. Amyntæ filius)Philippus ep.11.h.l. idque per notam: quoniam Philippus Macedo Amyntæ fuit filius.de hoc Philippo item ep.4.l.10. & per notam ap-

pellat, ne uirum Cęsaris affinem offendat aperte cum loquacem uocet. erat Cęsaris affinis, ut Octauij pueri uitricus ep.12.l.15. ὦ ἀπεραντολογίαν δοὺς) al. ὁ ἀπεραντολογίαν δοὺς, recte. i. qui infinitum sermonem dedit, quo me.s. interpellauit. Vlla litore) placet, uilla, litore. His rebus) quę hic sunt. Athamãte) seruo, uel liberto mortuo. Dies) tempus, diuturnitas. epistо.5. lib. 4. fam. & episto. 17. lib. 5. fam. Alexim) episto. 20. lib.5. Imaginem Tironis) ita, ut Tiro meus sit Alexis ibidem. Quem) Tironem. Romam remisi) epist.13.&.14.l.16. fam. Et, siquid) at, siquid: uel, sed, siquid, autore me repones. Collis) colis, uel, coles, meo piculo legatur. de cuius morbis, & curationibus plura scribit Celsus lib. 6. cap.18. de colle quirinali non dubitasset Cicero, quem nosset optime, ut Romanus. ἐπιδήμιον) populare, commune: morbum ἐπιδήμιον. nam Gręci quosdam morbos ἐνδήμους quosdam uero ἐπιδήμους uocant. Ad me) domum meam. Testamento) ipsius Tironis iam manu missi ita, ut facere testamentum potuerit episto.16. lib. 16. fam. Seio) M. Seio lib. 2. de off. & Varr. lib. 3. capite.2. de re rust. Quid fumus?) bulla. Nec tamen multo) magis. Cæsonius) episto. 1. lib. 1. Posthumiam Sulpitij) uxorem. episto.9.lib.10. al. Posthumiam supplicem. Filia) uxore mihi potius, quàm filio ducenda. ep.14.lib.4.fam. Nihil) noui. ibid. Alteram) mulierem. Fœdius) illa muliere. Adsum) ita breui sum uenturus, ut penè adsim. Coràm igitur) loquemur. Tuas) literas. Commotiunculis) febriculæ. ep.1.h.l. συμπάσχω) cõdoleo. Dote) nescioqua. dotẽ certe Tullię ut dimissę significare non potest, ut oñdim⁹ ep.sup. sed forte adhuc apud Dolabellã uiuentis, ut ep.2 l.11. Perpurga) excusa apud Apuleiũ ep.seq. Balbi) ep. 3.l.7. Regia) magnifica, & digna Balbo, quem nunc Regem uocare possumus. epist.19.l.9.fam. Delegandi) ep.3 h.l. Insula Arpinas) quę est in Fibreno.l.2.de legib. ἀποθέωσιν) relationem in Deos. ep.13.l.1. insula Arpinas, inquit

uideri poteſt ad Tulliæ ἀποθέωσιν maxime accomodata. ep.29.h.l.& ſi nihil adhuc de eius morte ſcriptum eſt, cō ſtat tamen his temporibus ex partu deceſſiſſe, ut dictū m eſt ep.18.l.10.& ep.9.h.l. Habere uideatur) eſto, uideatur habere germanam ἀποθέωσιν, al. ſed uereor, ne minorē τιμὴν habere uideatur: ſed uereor, ne minoris ęſtimanda ui deatur. ἐγγόνιμος eſt) quaſi natiua eſt, & ut inquit ipſe. lib.2 de legib. germana patria, & ob id poſſent homines illam minoris ęſtimare: ego uero Tulliæ rem uel cariſsimā cū pio conſecrare. al. γνώριμος, familiaris, eodē pene ſenſu. Igi tur) quum hęc inſula Arpinas ſit ἐγγόνιμος. Animus) eſt. In hortis) epiſto.16.h.l.

In Epiſt. 8. De Epicuro, ut uoles etc.

σχόλια

DE Epicuro) uel imitando, uel legendo, uel certe in ducēdo, qui dolorem ſummum dicat malum. Tuſc.2. uel inducendo aliquo, qui defendat epicuri ſententiam, ut l.2. de finib. Vt uoles) faciā, ut uoles tu qui Epicuri es ſtudio ſus. l.5. de finib. μεθαρμόζομαι) mutor, accōmodor, nec amplius Academicorum, aut Stoicorum opinionē mordic⁹ teneo ita, ut dolorem, quod illi faciunt, malū eſſe negem Tuſc.2. quum ego nunc grauiſſimum malum eſſe ſentiā. uel muto, & alias perſonas induco. Perſonarum) Philoſo phicarum, qualis eſt Epicuri perſona. Ea) quę patior, uel potius q̄ ſcribo, aut ſcribere cogito. Ad antiq̄s) ad antiquorum perſonas. Igitur (confugiendū: hoc eſt, antiquo rum perſonæ ſunt inducēdæ. ἀνεμέσητον γὰρ) ſic ἄζηλόν τυ-τον. ep.18.l.13. non enim inuidioſum: inducere enim ueterū perſonas, nulla eſt inuidia. ep.7.l.16. nam ſecurus licet Æneam, Rutulumque ferocē cōmittas. et genus hoc ſermo nū poſitū in hominū ueterū autoritate, & eorū illuſtriū, plus neſcioquo pacto uidetur habere grauitatis. in Lęlio Commouet me Attica) cui⁹ commotiunculis συμπάσχω. ep. ſup. Aſſentior) Atticā non ægrotare periculoſe. Cratę

ro)medico ep.seq. & Horat.Saty.3.l.2. Bruti)M.Bru-
ti. Literę)ex Asia missæ.in Brut. ibi.n.fortasse sua cura
bat negotia,ep.1.l.6.uel potius eam prouinciam admini-
strabat ep.22.h.l.inde quum reuerteretur Marcellum ui
dit.in Brut. Scriptæ & prudenter,& amice)his.n. Bru-
tus uisus & monere prudēter, & consolari amicissime.in
Brut. Solitudo)qua nihil est mihi amicius. epist.10.h.l.
Ista)Romana. Vtor)in solitudine ep.10.h.l. Ardor)do
lor ep.seq. Vrget)ibid. Sed tñ repugnante) quoad pos
sum ep.10.h.l.alij,sed tñ non repugnante. nam dolorem
nec,si possem,minuere uellē ep.23.h.l. Apuleio)P.Apu-
leio,nisi me fallit cōiectura. Philip.6.&.14. Balbo)ep.
3.l.7. Oppio)ep.10.l.9. Ille)Apuleius. Excuser) apud
ipsum Apuleium ep.seq. quid autem uellet Apuleius,ne
minem credimus esse,qui scire possit:nisi quis dicat inui-
tatum fuisse ad cœnam auguralem:quod probari nō po
test:nec Apuleius cœnam quotidie parasset ita,ut in sin
gulos dies Cic.iuraret. Morbi causa)nam diuturna est
perturbatio totius ualetudinis. in Brut. morbi uero erat
excusatio,ut docet ipse orat.pro Mur.Gel.l.20.cap.1.au
tor ad Heren.l.2.& Iurisconsultus L. Quæsitum.ff.de re
iudicata.Hæc,Bartolo autore,uel per testes,uel per iusiu-
randum afferebatur.sic L. Scipio Africanus excusabat
apud Liu.l.38.sic l.26.T.Manlius torquatus oculorum
ualetudinem excusauit: idq; etiam apud Græcos fiebat
ἐν τῇ μὴ ὄντα δίκη, ὁπότ᾽ αν τις παρὰ διαιτητὰς παραγρα-
ψάμενος, ὑπώμοσε νόσον. Pollux l.8. In dies singulos)quo-
niam in perpetuum non placet ep.10.h.l. Lænas) Cn.
Pompilius Lęnas,qui tunc defensus à Cicerone,eundem
postea interfecit.Val. Max. l.5. cap.3.nisi prorsus fallor.
C.Septimium)ep.24.l.2.uel orat. post reditum in senat.
Horat.& Catul. L.Statilium)L. Statilium Taurū. Iu-
raturum)ut testem.nam tests iurati dicebant. Ascon.in
Verr.3. Perpetuū morbum iurabo) perpetuo morbo ita
laborasse iurabo, ut non potuerim adesse, quod cupit

Apuleius

Apuleius.sic ep.1.l.1. Carēdum sit)propter Tulliç mortem. Lege)sumptuaria,ut opinor,tunc à Cæsare moribus præfecto lata epist.15.l.9.fam. ubi sumptuariç legis uerba penē recognosces,quæ sunt apud Macrob. l.3.saturn.uel,lege,quç morbum iurantibus pmittebat,ut abessent,ut supra diximus. de lege sumptuaria item ep.6.l.13. Dolore)ep.seq. Cocceiū) Cocceiū Neruā eius auū,qui postea Romæ īperauit. Horat.Saty.5.l.1. Appelles) ut Dolabellæ sponsorē ep.14.l.16. Non facit) non soluit. Latibulum)domum ep.15.l.9.fam. uel hortos ep.16.h.l. Doloris)quem ex morte Tulliæ capio.

In Epist. 9. *De me excusando apud etc.*

σχόλια

DE me excusando)ep.sup. Apuleiū)ibi. Literas) superiores. Negabit) se iuraturum ep.sup. Septimium) ibid. Lænatem,& Statilium)ibi. Tribus)testibus,qui iurent me morbo laborasse. ἐπὶ στόματος γὰρ δύο μαρτύρων, ἢ τριῶν ἵστησι πᾶν ῥῆμα,ut inquit Seruator.& excusatio uel per testes,uel per iusiurandum afferebatur,ut diximus ep.sup. Receperat)ep.sup. Iunio)Flauio, legendum uidetur ex ep.11.h.l.nisi forte Iunius Flauius dicebātur,quod nondum legimus. Te) tanq̃ res meas curantem. Appellatum)de sponsione ep.11.h.l. Cornificius) pro quo spopondisse dicor ibid. Locuples) ita ut possit sine sponsoris molestia soluere ibid. Qñ)intellexit postea amplius annis XXV. spopondisse ibid. Patre) Q. Cornificio ep.1.&.10.l.1. Filio) Q. Cornificio ep.25.l.12.fam.qui fuit Cæsaris Quæstor.Hirc.de bel.Alex.pcuratores Cornificij)ut soluant,quū ipse Cornifici⁹ absit, cui primum Africa, deinde bellum, quod erat in Syria & Syria prouincia fuit à Cæsare tributa ep.17.&.19.l.12.fam. Apuleium)ep.sup. etsi alius uidetur esse,& quidem is,qui quasi primarius procurator res Cornificij ab sentis curaret ep.11 h.l. Prædiatorem)etsi scio, quid do-

cti de prædiatore,& iure prædiatorio scribant,hic tñ his prędiator dici uidetur,apud quem bona prędia sint opposita,uel ad quem pertineant ita,ut in his possit esse liberalis ep.11.h.l. Videbis)appellabis ibi. Mœrore) de Tullia ep.7.&.32.h.l. Facis) amice. Domi tuæ) nam domi meę nō poteram.ep.seq.& ep.35.h.l. Ante nemo)al.ante me nemo. Per literas) ep.23.h.l. per librum consolationis Tusc.4.&.l.2. de Diuinat.siue de luctu minuendo ep.15.h.l. Esse talem)qualis hęc est:uel, esse talem, quæ possit dolorem leuare. Tantisper)dum scribo. Non ad animum)contra ep.15.h.l. Ad uultum ipsum) ne uideat aliorū uictoriam lugere,ut monuit etiam Sulpitius ep.5.l.4.fam. & ne gratia,& autoritas minuatur ep.35.h.l.prę sertim quum desideretur, ut dissimulem ep.15.h.l. Peccare)in talem filiam,dans operam, ne eius morte dolere uidear:& iccirco dolorem nec, si possem, minuere uellem ep.23.h.l. Peccaturus) in Philosophiā, & in me ipsum, plus dolens,q̃ mihi cōueniat. Solitudo) ep.sup. & seq. Causa est)ꝙ nō interes. Habebat)nos hic esse. Ipsum) nos simul hoc modo futuros. Idem) eodem modo affectus. Illa)ioci,facetiæ,sales,& reliqua id genus. Amabas)quippe quum & ipse cum paucis retineas gloriam antiquam Atticā ep.32.l.7.fam. Bruti)M. Bruti. Scripsi ad te antea)ep.sup. Prudenter scriptæ) & amice ibi. Me adiuuarent) quum lachymas etiam attulerint ibid. Scripsit)Brutus. Adesset)namq̃ pſens adiuuaret.sic ep.6.l.4.fam. Nunc uero est in Asia,unde misit literas ep.sup. & in Brut. Scies)de Bruti aduentu. Pansa)epist.6.l.11. Qñ)paludat⁹ proficiscatur ep.11.&.22.h.l. & ep.19.l.15. fam.& quidem in Asiam,ut Bruto succedat ep.22.h.l.& profectus ad III. Cal.Ian. ep.17.l.15. fam. De Attica) de Atticæ febricula ep.1.h.l. Credo tñ Cratero) assentior Cratero ep.sup. Piliam angi uetabat.pro oībus)al. Piliam angi uetabat id est mœrere pro oībus. al. Piliam angi uetabat; is solitus est mœrere pro oībus. ꝙ si quid

mutandum est,ego libēter ita legerem: Piliam angi ueta: satis est me mœrere pro omnibus.hæc tamen duo uerba, pro omnibus,in seq.ep. transferri posse uideo.

In Epist. 10. Apud Apuleium,quoniā etc.

σχόλια

APVD Apuleiū)ep.8.h.l. Nō placet)excusare,uł iurarī ibi. In dies)i dies singulos ibi. Excuser)ibi.& ep. sup. Solitudine)ibid. Sermo est)quū totos dies scribā ibid. Literis)quib⁹ non difficilius utor, q̄ si domi essem ep.8.h.l. Eum)sermonē. Cui repugno)ep.8.h.l. Pares non sumus)nam consolationē uincit dolor ep.sup. Bru to)Bruti literis ep.8.h.l. Dabis)curabis ad illum perferendas ep.12.h.l. Nunc tn̄ ipsum)hoc tn̄ ipso tp̄e ep.35. h.l.& ep.4.l.10.& ep.3.l.7.a lŋ,nūc tn̄ ipse. Tuę domui) al.tuę domi,ut ep.sup. Probat̄)al.ꝓbabat̄.f. diuti⁹ eē,ne forte molest⁹ eēm, etsi dom⁹ tua leuabat ep.35.h.l. Nec meę poterā)eē,Tullię recordatione,q̄ me à Rep.mœstū solebat excipere ep.6.l.4.fam.uel Terētię iniuria ep.14.l. 4. fam. Idē) eadē negotioꝝ ꝓcuratio, uel idem mœror. impedit)ne mecum sis.

In Epist. 11. Mihi adhuc nihil aptius etc.

σχόλια

MIHI adhuc)ita dolēti. Apti⁹)amici⁹ ep.sup. So litudine)ep.8.h.l. Philippus)quē Amyntę filiū uocaui ep.7.h.l. Tollat)obturbet ep.seq. Venerat)in ꝓximam uillā ep.11.l.14. & uenerat iteꝝ:nā pri⁹ uenerat, & interpellarat,ep.7.h.l.nunc uenit, nec obturbat ep.seq. Scriptio)q̄ totos dies utor ep.sup. Nō leniūt) nihil.n.ꝓficio ibi. Martian⁹)ep.43.h.l. Scripsit) fortasse falsum. nam nō uidet̄ facta excusatio ep. seq. uł facta in illū diē, quū singulos dies placuisset fieri ep.sup. Excusatū esse)ut cū piebā.ep.8.h.l. Apuleiū)ibi. Laterēsi) ep.18.l.2. Naso ne)P.Nasone. Phili.3. Lęnate)ep 8.h.l. Torquato)A. Torquato, quāuis Athenis illis tēporibus fuisse uideat̄. ep.1.3.&.4.l.6.fam.iam tn̄ fuerat reuocatus,quod de L.

Torquato fortasse dici nõ potest ep.20.l.13. Strabone) M.Lenio Strabone ep.21.l.5.& Var.l.3. cap.5.de re rust. Reddẽdas literas cures) ut epis.2.&.7.l.11. Cornificio) ep.9.h.l. Annis XXV.)hoc scripserat Atticus à Cicero ne rogatus ibid. Flauius) fœnerator, ut multi putant. Horat.Saty.6.l.1.siue L. Flauius, ep.15.l.1.siue C.Flaui⁹ diceretur.Nep.in Attic. Reus) Cornificius debitor. Locuples)ut timẽdum nõ sit,ne cogar ipse soluere ep.9.h.l. Apuleius p̄diator) ibi. Literalis) ita,ut non sit coacturus tanq̃ ꝓcurator nos soluere. Sit ne.ita) ꝙ ego abhic amplius annis XXV. pro Cornificio spopõderim. Ædilitatem) quam cum M. Cæsonio gessi, Q. Hortẽsio, & Q. Metello Coss.an.ab V.C.685.nunc uero Coss.sunt Cæsar,& Fabius Maximus an. ab.V.C.709. ita,ut ueꝝ esse nõ possit,quod dicit Flauius,me abhinc amplius annis XXV.spopondisse, quũ ne integri quidẽ anni XXV. cum anno Ædilitatis ad hãc diem numerari possint. Nihil)cõmercij,& iccirco me spopõdisse pro eo uerisimile non est. Cornificio)quem iudicẽ in Verris iudicio Ædil. Des. habui. Verr.2. Videri) credi ita esse:uel aĩaduerti à te.al.eteri,quæ notę fuisse uidẽtur. Appelles)uideas ep. 9.h.l. Procuratores)Cornificij ibi. Quid ad me?)quũ, ut colligit̃ ex annis, non spoponderim, & ipse locuples sit ita,ut possit soluere? Verũtamen)uide.sic ep.12.l.14. Pansæ profectionem)ep.9.h.l. Eam) Atticam ægrotantem ep.1.h.l. Piliæ)uxori tuæ. Salutem) dic.

D *In Epist.* 12. *Dum recordationes fug.etc.*

σχόλια

DVM recordationes)miseriaꝝ. Refugio)ne te admonẽs,mei doloris magis recorder. A te admonendo) ne doleas,quod Attica ægrotet,uel ut fano locum pares. Mihi ignoscas)meas ineptias fatenti ep.29.h.l. Eiusmodi) quale est,& cuiusmodi al.cuimodi. Nõnullos)ut fortasse Crantorem, Platonem, & Demosthenem, qui in

epitaph.ita scribit. τοὺς καλῶς τετελευτηκότας δεῖ τιμᾶν, ἵν᾽ ἣν ζῶντες ἐκτήσαντο εὐδοξίαν, αὐτὴ καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς ἀποδοθείη: quãuis de his,qui in bello perierint, loquatur. Lectito)in hac solitudine ep.8.h.l. Fieri id oportere)ut εὐδοξία αὐτοῖς ἀποδοθείη: mihi uero præterea erit leuatio quædam si minus doloris,at officij debiti,ep.18.h.l. Fano)quod Tulliæ fieri uolo ep.29.h.l. Cluatij) Fanum, quod Cluatius fecit uel descripsit, ep.30.h.l. Nõnunq̃) dubito. Tp̃ibus tam eruditis) & ciuitate in Brut. Illã) Tulliam. Promisso)hinc uocat officium debitum ep.18. h.l. Tractabã)uolens me per literas consolari ep.9.h.l. Scripsi) ibid. Fouebam)nam de luctu cogitarem,necesse erat, dum de luctu minuendo scriberem episto.15.h.l. Tolerabilius) amicius ep.10.h.l. Solitudinem)ep.8.h.l. Eram ueritus)ep.sup. Non obturbauit) nõ sustulit ibid. Philippus)ibid.& ep.7.h.l. Brutum)M.Brutum. Tibi placuerat)& ob id, ut rescriberem , suaseras epist.10.h.l. Misi)ut promiseram ibid.& misi separatim,quia epistola erat obsignata. Perferendam)ad M. Brutum. Ei⁹)meę epl'ę. Cocceius)ep.8.h.l. Frustretur)non faciens, quod dixit ibid. Libo)ep.11.l.7.sed nunc reuocatus ep.4.l.16. Eros)ep.15.l.10 De sorte mea)de iudicatu meo ep.14.h.l. ubi cognosces,sic dicendum esse hoc loco: de sorte, siue iudicatu mea,incertum non puto, quod Libo pollicetur: q̃uis dici etiã possit de sorte Sulpi.& Egnatio cõfido,& sors pecunia interpretari possit,& res tã ad Lib.q̃ Egnatium referri. Egnatius.n.erat argentarius , & Libo Sext. Pompeij socer,qui forte pollicebatur pecuniam, quã Cicero Pompeio mutuam dederat ep.3.l.11. Sulpitio) Ser. Sulpitio iam ex Achaia reuerso ep.4 l.6. fam. Egnatio) ep 15.l.10. Apuleio)ep.8.h.l. Excusatio)ibid. Facilis) nam quecunq; rogaris,nemo negabit ep.9.h.l. facta tamen uidetur ep.sup.nisi Martianus falsum scripsit, uel in singulos dies erat faciẽda ep.10.h.l. Ad me uenir̃)ep.10. h.l. Discedẽtemq;)postea à me. Faciẽdum) propter &

mea, & tua negotia ep.10.h.l. Dimittā)sic de fratre ep. 9.l.3. Sed omnia)facies.

In Epist. 13. Heri, cum ex aliorum etc. σχόλια

HERI) sic,heri uespi ep.11.h.l. Antonij)M.Antonij. Aduētu)ex Gallia,per cuius municipia,& colonias Antonius cucurrit, Consulatum petiturus. Philip.2.uel Narbone ibid. Curo)ep.seq.& ep.15.h.l. Prædes suos) pro bonis Pompeij datos ibid. Accurrisse) Antonium, ne L.Plancus prædes uēderet ibid. Terentiam)ep.seq. ep.15.16.17.18.&. 31.h.l. Loqui)& queri. Paruæ)si cōferat cum ea, qua nunc afficior. Nouæ) cum uetus me penè totū conficiat. Quid simile?)inter mei,& illius testamēti obsignatores? Eos) obsignatores. Quid esset) scriptū in testamēto al.quis esset. Mihi) meū testamentum facieti. Periculi fuit?) ne obsignatores mei testamēti,non quærerēt,quid esset?ego.n.non curaui, siue quærerent,siue scirēt, siue diuulgarēt: qm̄ non laboraui, ut occultum esset quicq̄.illa uero contra fecit. Illa)Terentia. Quod ego)faciam Nepote) cui Nepoti cognomen est, ut multi uolunt,ep.6.l 16 ego tn̄ nepotem significari crediderim,qui futurus esset ex filio, uel qui iam natus esset ex filia ep.18.l.10.in testamētis.n.nepotum mētio fieri solet,ut Terētia uidetur optasse. Nō aduocaui)ipsam Terētiam. Aliquos) qui possent numerꝰ testium cōficere. Adduceres)tanq̄ testes. Iusseram)adesse. Silium)ep.1. l.6. & ep.19.h.l. Publium) ep.23.h.l. Necesse neutrum fuit)aduocare. Hic)Asturæ, q̄ sum à te profectus ep.35. h.l. Locꝰ)in quo fanum possit ędificari. In mari ipso) Astura.n.flumen,& insula est.Plin.l.3. cap.5. Antio)ep. 6.l.2. Circæis)Plin.l.3.cap.5. Mutatione dominorum) ep.29.h.l. Illud)fanum,quod ego fanum uolo appellari,ep.29.h.l.quamuis de more non sit consecratum.iccirco dixit,quali consecratum. Remanere possit) ne,quod fieri solet,noui domini euertant. Vectigalibus)priuatis,

ut ep.20.h.l. Interdum) quum nonnunq̃ de loco dubitẽ ep.sup. Trans Tyberim) ep.19.h.l. ibi.n.erant pulcherrimi horti ep.15.l.15. Hortos) in quibus fanum ædificem. Tam celebre) q̃ fanum trans Tyberim ædificatum, sicut ego cupio. nã sequor celebritatem ep.22.h.l. Sed quos) parare cogitem, uel debeã. Hac ęstate) ep.37.h.l. Tu tamen) quãuis dixerim, corã uidebimus. Appella) columnarũ artifice. Chio) marmor enim Chium nobile, & artifices nobiles. Plin.l.36.cap.5.&.6.

In Epist. 14. De Cocceio, & Libone etc.

σχόλια

DE Cocceio) ep.8.h.l. Libone) ep.12.h.l. De iudicatu meo) de sorte mea ibid. ut loco meo inter Senatores iudicem. orat. p dom. & epis.5.l.13. atq; idipsum lege Plotia, qua Senatores iudicabãt cũ aliјs. Ascon. in orat. pro Cornel. quot ℣o essent iudices ep.25.l.8. nec uacatio nẽ Augures, q̃ minus iudicijs operã darẽt, hẽbãt. in Brut. Siqd perspexeris) scribito, quãuis hoc illud, quod de iudicatu rñ sum est, esse uideat. Et tñ illud etiã scribe. Pro curatores: Cornificij) ep.9.h.l. Dicãt) de soluẽdo ibid. Velim poner̃) quum nõ multum ad me ptineat ep.11.h.l. Antonio) ep.su. Balb⁹) ep.3.l.7. Oppio) ep.10.l.9. Placuisse) ut cõscriberet. Scripsi) p̃sertim ep. sup. Esse pturbatũ) quũ ista non curẽ ibid. Pãsa) ep.6.l.11. Profect⁹ est) paludatus ep.11.h.l. Bruti) M. Bruti. Aduentu) ex Asia puincia ep.22.h.l. Tironẽ) ep.2.l.7. Terentia) ep. sup. Agi) quũ me accusat, ꝙ nõ aduocarim ep. sup. Cõsci⁹) tute scis ibi. Ciceronis) filij hęredis futuri. Alterũ) quod ad rẽ filij pertineat. Neq; syncerũ) quod ipsa Terẽtia simulet. Neq; firmũ) ꝙ ipsa ut mulier mutari facile possit.

In Epist. 15 Nondum uideris perspi. etc.

σχόλια

NONDVM uideris perspicere) quamuis scripserim ep.sup. Antonius) ep.13.h.l. Possit cõmouere) quũ

ista non curem ibid. Terentia)ibid. Iis literis)superioribus. Dissimulem) ne uidear alioꝝ uictoriam lugere ep. 9.h.l. Dolere) Tulliæ morte. Possum'ne magis) dissimulare. Totos dies)ep.9.h.l. Consumo in literis)ep.9. &. 10.h.l. Sanandi animi)contra ep.9.h.l. Fano)ep.12 h.l. Facias certiorem)sic ep 5.h.l. Cn. Cæpio Seruiliæ Claudij pater)historia quærēda. Rutilia)P. Rutilij soror.in Brut. C. Cotta) oratore.in libris oratorijs, & in Brut. Mortua sit) mortuo mortua est.quippe quæ illū in exilium sit secuta, & postea reductū fortiter amiserit. Senec.ad Albinam cap.16. quod mirum est Ciceronem quæsisse,quum in libris oratorijs iampridem scripsisset, Cottam ipsum sibi sermonem illum retulisse: quin Atticus etiam dubitabat ep.17.h.l. quum tn̄ uterq; & Cottam,& Rutiliam uidisset. De luctu minuendo)de cōsolatione ep.9.h.l. Bruti)M. Bruti. Epistolam)ad te missam. Requisieras)ex Catone,quem Brutus ipse scripsit ep.44.l.13. Ipse)Brutus. Ignorat)quum sit sororis fili9. sic Metellum accusat ep.1.l.6. Catonē) M. Cat.auūculū suum ep.21.l.5. Aīaduersione) in cōiuratos. Cæsarē) C.Iu.Cęs.cuius oratio legitur apud Sallus. Seuera) sententia,qua mortis pœnam remouet,cæteroꝝ supplicioꝝ omnes acerbitates amplectitur.orat.4.in Catil. Prætorio loco dixerit)ut Pręt.Des.ep.9.h.l.Suet. & qdē ante Catonem. Sallust. Leuiores)sententias. Catuli) Q.Luctatij Catuli filij, qui me parentem patriæ nominauit, orat.in Pis.quique cum M. Æmylio Lepido Cos. fuit. sic ferē Philip.2. Seruilij)P. Seruilij Vatiæ Isaurici, qui cum Ap.Claudio Pulchro Cos. fuit. orat. de resp. Luculloꝝ) L.& M. quorum L.cum Aurelio Cotta, M.uero cum C.Cassio Varro Cos. fuit. Curionis).C.Scribonij Curionis,qui cū Cn. Octauio Cos.fuit. Torquati) L. Manlij Torquati,qui cum L. Aurelio Cotta iterum Cos.Consul fuit. Gellij)L. Gellij Publicolæ,qui cum Cn.Cornelio Lentulo Cos. fuit. Volcatij)ep.1.l.8. Fi-

guli)ep. 2.l.1. L.Cæſaris)ibi. C.Piſonis)qui fuit Cos. cum M. Attilio Glabrione. Syllani)D. Iunij Syllani orat.4.in Catil. & Salluſt. Murænæ) pro q̃ extat oratio. Cur ego)al.cur ergo. In ſnĩam)diſceſſionẽ feci,ſiue S.C.factum eſt: ſic ep.1.l.4. Verbis)oratione,quæ legitur apud Saluſt. Rem eãdem)puniendos eẽ coniuratos. Comprehẽderat)Cato. Hic) Brutus,uel hoc loco Retulerim) de coniuratione. Patefecerim) coniurationem. Cohortatus ſim)S. P. Q. R. Conſulerem) ſenatũ. Iudicauerim)penẽ cẽſuerim coniuratos puniendos, ex his, quæ prius Senatus decreuerat. orat.4. in Catil. Perſcribendaq́; cenſuerat)in publicis actis. Eius)M.Catonis. Hic autem) M. Brutus. Optimum conſulem) me. Rogat) Brutus. Ranio) neſcioquis.i. quiuis uel ſcriba, uel librari⁹ talis,qualis eſt Ranio.al. Tyrãnio,ep.2.h.l. hoc eſt, Tyrannio hoc etiam feciſſet, ſi admonitus eſſet ſolet tñ ita loqui Cicero,feciſſet etiam Tyrannio,ſi admonitus eſſet: non autem,feciſſet,etiam ſi Tyrãnio admonitus eſſet.al.rario: fortaſſe,raro, uel rari⁹,ſcribendũ: niſi malit quis legere,camo admotus eſſet,hoc ſenſu:hoc dixiſſet Brutus, etiam ſi camum habuiſſet, quod uerbũ Plautus uſurpat: & græce κημός dicitur. τὸ γὰρ ὅλῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου περιτιθέμενον χαλκοῦν ἠθμῶδες, κημὸς καλεῖται, ut ſcribit Pollux. & in pſalmis ita legitur: ἐν κημῷ, καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις: quidam cannũ etiã uertunt,ut recte ſcriptum eſſe uideatur ep.31.l.13.etiam ſi cannum haberes:ubi tamen uidetur nomen proprium,ut item ep.22.l.15. Iterum)nam paulò ante idem dixerat.

In Epiſt. 16. De hortis,quoniam ꝓbas etc. σχόλια

DE hortis)ubi fanũ ædificẽ. ep.12.h.l. Probas)& mihi ignoſcis,ut uolebam ibid. Effice aliquid)ut hortos emam⁹ ep.ſeq. Rationes)numorum. Noſti)ita ut ſcias, quanti poſſim emere. Faberio) Q.Faberio ep.24.h.l. &

ep.7.l.13. Recedit)res cedit,uel, accedit puto legẽdum. Nihil negotiј est)nã si res Faberiana certa sit,quod uolumus cõsequemur ep.35.h.l. Sine eo)sine eo Faberio,uel, sine eo,quod Faberi9debet. Cõtẽdere)quacũq; ratione ep.24.h.l. Drusi) horti. de Druso ep.15.l.4. & ep. seq. Lamiani)horti ep.seq. Cassiani)horti. Terentia)ep.13. h.l. Sit)ut eã nobis amicã retineam9,ne si nubat iterũ,filio noceat. Pœnitere)nã si illa fefellerit, illius me pœnitebit,& de illa queri potero: sin ego deserã officiũ meũ erga illã etiam repudiatã,& illa ob id nubet,erit,cur me mei pœniteat. Ouiæ)fœminæ ferẽ semp familię nomen retinebãt.Ouij uero etiã fuere, unde M. Ouius in ueterũ monimẽtis legit:& ep.1.l.16.de Ouia etiã ep.19.h.l. C. Lolij)uxori.al.Lollij ep.2.l.2. Eros)ep.15.l.10. Credo) εἰρωνικῶς. etsi etiã potest serio dicere. Accipiẽda)sic ep.16 l.9.fam.& ep.21.l.5.fam.in ęstimationẽ etiã accipere ep. 8.l.13.fam.& acccipiẽda quidẽ, à debitoribus, & danda creditorib9,ut Cęsar iterum Cos. cõstituerat Cęs.l.3.de bel.ciu. Æstimatio)alicui9 possessionis.Cæs. ibid. Dixisset)Eros,rẽ sine me agi nõ posse. Res)pecunia Ouiæ soluẽda:uł æstimatio accipiẽda,& postea dãda. hanc tu posses à debitorib9accipere,& Ouię dar. Scribit)Eros. Per te)etiã sine me. Fugiebã) cupiẽs artem desinere ep. 1.l.7.fam. Cũ foro sine curia?) al. cũ foro sine iudicijs? sine curia? Is)Antonio,& reliquis Cæsarianis. Hoies) quosdã ep.33.h.l. Quatenus eos) nisi,quaten9 Cos. hoc est,quatenus Cõsulari,legas:uel,quatenus,quasi quadãtenus interpreteris, uerbũ desideres, necesse est. Malo) quippe cui προσέταξεν ἡ πυθία τὴν ἐμαυτοῦ φύσιν, ἀλλὰ μὴ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοῦ βίου. Progredior)dolẽdo. In eã sñiam)de minuẽdo luctu ep.sup. Legi)ep.9.h.l. In mea etiã scripta) de cõsolatione ibid.Remedijs)lĩarũ, & solitudinis ep. 9.&.10.h.l. Ne recidã) in mœrorẽ,in ęgritudinẽ,qa dixerat,ægroti,cui9 offensiones solẽt esse grauiores ep.12.l.16.fam.

In Epist. 17. *De Terentia quod mihi etc.*

σχόλια

DE Terentia)ep.13.h.l. Onus)negotiũ,quod ego uolebã te suscipere ep.14.h.l. Quid ueri sit)de eo, quod illa dicitur cogitare:an cogitet iterum nubere,uł,quid ue ri,quia ęqui,ut ep.1.l.2.ut sit,tu un⁹ potes ꝑspicere,quod sit officium ep.14.h.l.& tu unus,ut cõscius ibi. Rutilia) ep.15.h.l. Dubitare) uiuo ne C. Cotta filio suo mortua sit,an mortuo. Clodia)historiã q̃re. D.Bruto)D.Bruto Iuliano. Cõsulari)Cos.n.fuit cum M.Æmylio Mamerco.in Brut. Id)de Clodia. Marcello)ep.13.l.10.cui⁹ mater uidet̃ fuisse Iunia,de qua scire ipse potuit. ep.8 & 9.l.15.fam. Posthumia) ep.7.h.l. Illd̃)de Rutilia. M. Cotta)ut C.Cottæ,cuius mater fuit Rutilia, ꝓpinquo, & fortasse harũ rerum studioso,ep.42.l.13. atq; is est,nisi fallor,qui belli ciuilis initio Sardiniam obtinuit.Cęs.l.1. de bel.ciu. sic scire de Cotta etiam ep.42.l.13. Syro)ep. 18.l.15. Satyro)epist.1.l.1. Hortis)ep.sup. Potero meis) etiam sine Faberio ibid. Sunt etiã) ut uoluptuariæ possessiones ep.20.h.l. Assequi)possum assequi,quod uolo, ut non uendam,& ei usuram pendam,à quo emero, non plus annum,si tu me adiuuas,idest operã das,ut mea nomina exigas. Drusi horti ep.sup. Cupit.n.uẽdere)ep.31. h.l. Proximos)hortos, & proximos uẽditione.Nã Drusi horti certe sunt uenales,fortasse & Lamiã ep.sup.quasi secũdo loco. Lamię) ep.sup. & ep.24.h.l. & ep.8.l.5. Abest)Lamia, Sili⁹)ep.20.h.l. Vtit̃)hortis. Iis usuris) quas illi pẽdã ep.20.h.l. Sustentabit̃)ut pauper, & ideo possessiones uoluptuarias nolet ep.20.h.l. Habe tuũ negotium)habe hoc ut tuum negotiũ: nisi placeat: habe tu negotium.

In Epist. 18. *Putaram te aliquid noui, etc.*

σχόλια

PVTARAM)quũ tuas literas legere cœpissem. Eiusmodi)quale sequit̃, qđ ad sñiam pertinet; nã uerba

uidentur hmõi fuisse: quãuis non cures, quid in Hispania fiat, tñ ad te scribam. sed in aliјs literis id facturus erat. Literarum) tuarum. Non curarem) ego Cicero potius, q̃ ego Atticus. ego.n. neq; ista curo ep.13.h.l. Fieret) inter Cæsarem, & Pompeij filios. Meis literis) 16.h.l. De foro) quò me uocabas ibid. De curia) ibid. Domus) nostra. Occidimus, occidimus) παλιλογία. Vnũ) Tulliã. Quo tenebamur) & q̃ confugiebamus ep.6.l.4.fam. Solitudinem) ep.10.h.l. Istò) Romam. Præter me) p̃ter me nullus sentiet dolorẽ, & ita nullus, ut ne tu quidem, qui es alter ego, sentias. Illa causa) quæ sequitur. Atedius) al. Aledius, ep.22.h.l. Cæsarianus nescioquis, epist.4.h.l. qui Romæ tunc erat, ep.seq. quum Cæsar esset in Hispania. Etiam nunc) quum absim. Molesti) Cæsariani. uel non maxima ad maximas ęgritudines. Terentia) epist.13.h.l. Accessione non maxima) imò ista uulnera non possum tractare sine maximo gemitu ep.sup. quare negatio hoc loco uidetur delẽda, ep.tñ 13.h.l. scripsit etiam, se istęc nõ curare, neq; esse quicq̃ aut paruæ curę, aut nouæ loci. Quibus Consulib9) P. Cornelio Scipione Nasica, & M. Claudio Marcello, an. ab urb.c.599. Acad. q̃st.l.2. Carneades, & ea legatio) Carneades, Critolaus, & Diogenes l.2.de orat. Tuo annali) q̃ magistratus ornasti. Nep. in uita. Causa fuerit) legationis. De Oropo) de multa propter Oropi uastationem irrogata. Gell.l.7. cap.14. & Plutar.in Cat.Cens. Præfuerit) tanq̃ princeps epicureorum. Hortis) Hermacho, & successoribus ab Epicuro testamẽto relictis. Laert. πολιτικοὶ) Reip. moderatores. Apollodor) chronicis. nam τὰ χρονικὰ scripsit. Laert. in Carnead. & κηποτύραννος est uocatus. idem Laert. in Epicur. al. Apollodoro. Leuiter) ægrotat ep.1 h.l. Magala) al. Gamala. Tam felix) ut filium Magalam nõ amitteret? Ligus) fortasse additamẽtum inimicorum Ciceronis, orat. pro Sest. uel amicus epist.6.l.14. De me) qui & ipse filiam amisi. Drusi) ep.16.h.l. Scripseram) ep.sup.

cupit enim uendere. Exiſtimas) qui non ualde probas. ep.38.h.l. ſed modice ep.16.h.l. Exiſtimem) quum,ut mihi ignoſcas,petam ep 12.h.l. Officij debiti) quaſi ex uoto,& promiſſo ibid.al.officij,& debiti.

S In Epiſt. 19. Ad Siccã ſcripſi,quòd utitur etc. σχόλια

SICCAM) ep.19.l.8. L.Cotta) qui fuit Cos.cum L.Manlio Torquato. Transtyberinis) hortis ep.13.h.l. habet in Oſtiẽſi) habet in Oſtiẽſi agro. Ad hãc rem) ad fanum ep.12.h.l. Plus etiam ſatis) al.plus etiam, q̃ ſatis. Argẽto) uaſis argẽteis,ut ep.25.l.11. Iã) mortua Tullia. Nec peſte) multa. Amœnis locis) ep.3.l.16. uoluptarijs poſſeſſionibus ep.ſeq. Hoc opus eſt) hoc fano opus eſt ep.12.h.l. A quib⁹) ut à te. Melius) q̃ cũ Silio loqui de illius hortis. Mandaui) ut cũ Silio de hortis loqueretur. Cum eo) Silio. Scribat) Sicca,ut ſcripſit ep.ſeq. A.Silius) ep.21.h.l. Tranſegerit) cum aduerſarijs , uel potius hortos uẽdiderit,quorũ pecunia ſuſtentabitur, ep.17.h.l. ita,ut non ſit opus mihi,illi ſubuenire,ut uolebam.neque enim ei deeſſe uolebam,& tñ quid poſſem, timebam. & iccirco dico illum bene feciſſe,non uidetur tñ uendidiſſe ep.ſeq.& ep.25.h.l. Ouia) ep.16.& 25.h.l. Cicerone) filio meo. Tp̃s eẽ) ut eat Athenas, ut iuit ep.21.l.16.fam. Athenis,permutari) ep.16.l.15. alij coniungunt, Athenis permutari. Publius) ep.23.h.l. Atedio) ibid. Atedij Pollionis meminit Senec.l.3.cap.40.de ira:& Aterij Pollionis.l.4.Declamat.al. Aledio ep.15.h.l. Mephas) quę tñ pertinent,ad eum librum, quem de luctu minuendo ſcripſimus.ep.15.h.l. Vinuliæ) Venuleiæ , credimus legendum.Nam Venuleij Romæ fuere ep.30.l.12. fam. Oroſ. l.5. cap.21.& Flor.l.3.cap.21.al.Lemiliæ. P.Craſſo Cõſulari) qui Cos. fuit cum Cn.Cornelio Lentulo Clodiano an.ab urb.c.657.huius enim P.Craſſi conſularis meminiſſe potuit Cicero. Regillo) Æmylio Regillo. nam

nã Æmylij Regilli sunt dicti,ut oñdit Li.l.37. Lepidi) M.Æmylij Lepi.nisi fallor,q fuit Cos.cũ Q.Luctatio Catulo an.ab urb.c.676. Cuspiana)ep.33.l.13. Prætiana) ep.9.l.6.Attica) ep.1.h.l. Optimæ) ꝙ cõualescat.

In Epist. 20. Scripsit ad me diligenter etc.

σχόλια

SCRIPSIT)ut uolebam ep.sup. Sicca)ibid. De Silio)de Silij hortis ep.22.h.l. Numerato) numerata pecunia. Malim)emer̃. Æstimatione)æstimatis bonis,ut in huiusmodi permutationibus fieri solet ep.16.h.l. Voluptuarias)amœnas ep.sup. Nolet)ꝙ carius æstimẽtur, nec multum fructus domino afferãt, & ipse egeat,qui sustentetur ep.17.h.l. Vectigalibus)ep.13.h.l. Vnde ergo numerato?)unde ergo pecunia numerata ememus? Hermogene)ep.26.h.l.& ep.24.l.13. Reliquę pecuniæ) quã pro hortis Silio debebim⁹. Vsurã)qua sustẽtetur ep.17.h.l. Faberio)ep.16.h.l. Repręsentabim⁹)spero.n.for̃,ut à Faberio exigamus ita cito,ut possim⁹ Silio soluere ante diẽ constitutam:iccirco pẽdemus usurã, dum represente mus. Drusianis)ibid. Antepono)Silianos hortos. Cõparati)cũ illis. Causa)ædificãdi fani ep.12.h.l. τετυφῶσθαι)tumidum,& superbum esse factum.fortasse melius, τετυφλῶσθαι, cæcum esse factum, ut τυφλώττω, epist.19. lib.2. quòd si τετυφῶσθαι placet retinere,nomen etiam inuenies episto.29.lib.13. Obsequere) & ignosce episto. 12.h.l. Errori)episto.38.h.l. & ineptijs, episto.29.h.l.& stultitiæ episto.31.h.l. Scribis) episto.24.h.l. ἐγγήραμα) senectutem, hoc est, κάλλιστον ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν εἶναι, Plutarc. in Cat. Cens. & ob id me in forum,& ad Remp. uocas episto.16.&.23. h.l. Actum)prouerb. Isto) ista re, administratione Reip. ubi nulla sit curia episto.16.h.l. uel potius isto ἐγγηράματι, quod iam non curo. Alia) ut solitudinem, & literas epistola.10.huius libri.

S In Epist. 21. *Sicca, ut scribit, etiam si nihil etc.* σχόλια

SICCA)ep.19.h.l. Scribit)ut ep.sup. A Silio)ep. 19.h.l.al.Agidio. Vẽturum)ad me ep.seq. & epis.23.h.l. Nicia)Curtio Nicia ep.3.l.7.& ep.10.l.9.fam.& Suet.in Grãmat. Solitudo, & recessus) ep.10.h.l. sic ep.4.l.10. Prouincia)tanq̃ prouincia. Ferebat)quũ hic esset. Molest⁹ uelim)al.molest⁹ esse uelim. Ille)Nicias. Esse non possit?) pp mœrorem,in quo uersor. Vnam rem)de Terentia,ut puto ep.13. h.l. Impetrasse)quũ te rogarim ep. 17. &. 18.h.l. Priuares)liberares ep.18.h.l.sic exilio.priuare ep.13.l.1. Salutem)dices ep.19.h.l.

S In Epist. 22. *De Siliano negotio, etsi mihi etc.* σχόλια

SILIANO negotio) Silianis hortis. Conditio) ep.20.h.l. Sicca)ad me uenturo ep.sup. Cottę)L.Cottæ ep.19.h.l. Nosse)uillam. Pusilla)ep.19.h.l. Ad eã) ad eam rem,ad fanum ep.12.h.l. Celebritatem)ep.13.& 31.h.l. atque hic quidem alius fortasse locus. nam Cotta habere dicitur celeberrimo loco ep.19.h.l.nisi forte nunc min⁹ celebrem putet,ꝙ satis loci ad fanum non habeat, ut celebritatem in opere, non autem in loco tantum esse uelit.potes etiam locum sic interpretari : illa uilla ad aliã rem loci satis habet,ad eam,quam quæro,nihil:sed,quia celeberrimo loco est,eam celebritatem sequor, quum dico,illam me cupere emere: qui sensus non elicietur,si ad ep 19.h.l. respiciens, legas: ad aliam rem loci nihil, satis ad eam,quam quæro:sed hic:illa uilla loci satis habet,& ego celebritatem,quam habet etiam, sequor: sed nũc de illa non cogitamus, quum de Siliana agatur. De Cotta) de uilla Cottæ. Cicerone) meo filio. Tempore) Athenas proficiscẽdi episto.19. hui⁹ libri. Permutetur) ibid. Videbis)curabis episto.16.l.15. Aledio)al.Atedio ep.19.h.l. Inueneris) de Publio ibi. De Bruto)đ Brut

aduentu ep.14.h.l. Tñ)scribes,quãuis hęc iam sint con trita. Pansam)ep.9.h.l. Consuetudo) hinc Appius se in prima prouĩcia uelle eẽ dixit ep.6.l.3. fam. Prouĩcia) Asia,cui tunc uidetur pręfuisse.epist. 8.h.l.nam Cæsar in Africam proficiscens eum Galliæ multò ante p̃fecerat. epist.6.l.6. fam. & ep.10.l.13. fam. Vellem tardius) afforet,ne cogar ad eum uisendum Romam uenire. Nam si tardius ueniet,diutius abero,ut cupio. Causas) quę cum manere,& non manere possent,ep.24.h.l. in his nõ erat illa, ne in senatum ueniret, quæ tunc tolli non poterat. Excusationem)ep.24.h.l. Ad illum) ad illum Brutum. ibid. Facile) quum ita sim affectus,

S In Epist. 23. De Silio nihilo plura cognoui etc. σχόλια

SILIO) Siliano negotio ep.sup. Cognoui)etsi me oĩa cognituꝝ arbitrabar.ibi. Ex p̃sente Sicca) quũ ad me uenisset,ut scripserat ep.21.h.l. Illum) Silium. Videbitur)post hoc uerbum uidetur distinguẽdum, ut quę sequuntur de Terẽtia sint dicta. Missum esse) à Terentia ep.13.h.l. Scio)al.nescio.atq; nos quidem totum locum ita legimus:sit missum necne,nescio: dictum quidem mihi certe nihil est: hoc est,miserit ad me Terentia necne, haud eądẽ scio: illud scio,nihil à q̃q̃ mihi ea de re dictũ fuisse ita,ut Terentia loqui possit ep.13.h.l. Cœpisti)rogatus à me ep.17.&.18.h.l. Illi)Terentię. Ciceronem) meum filium,cuius etiam res agitur ep.14.h.l. Illius Terentiæ matris. Reuocas) sic uocas ep.16.h.l. Regere) al.lugere,fortasse rectius. Quod faciebam) Remp. post bellum ciuile lugebam,uel prius regebam. Sed interea) dum lugebam al.sed intus:ut sit ἀντίθετον, & prouerb.intus canerẽ,hoc sensu,quamuis foris laborarem,& lugerẽ, erat tñ intus,ubi quasi canerem. Erat) Tullia, & domꝰ quę exciperet,ep.6.l.4.fam.al.erat.n. Victum,nec uitã) προσωνομασία. Aliis)hoibus,qui de me loquantur ep.16. &.33.h.l.

&.33.h.l. Consciẽtia) qua sustẽtari soleo ep.4.l.10. Per literas)ep.9.h.l. Mœrorem minui)nam librum de luctu minuẽdo scripsi.ep.15.h.l. Nec potui)minuere. Vellem) nec uellem dolorem minuere, ne mihi peccare uideat ep. 16.h.l. Triario)al. Riario. Castricius) fortasse, M. Castricius. Verr.5. nescioquid etiã ep.7.l.2. Pro mancipijs) ep.25.h.l. Pecuniã)& non ipsa mancipia, hoc est pretiũ non rem uẽditam. Ei solui)al. sibi solui. Vt nũc soluit) æstimatione ep. 16.h.l. Cõmodius) q̃ dare aliq̃ æstimationem,ut nunc fit. Actum est)in ipsa uẽditione. Abduceret)abducere posset, nisi Q. frater ad diem soluisset. Æquum)in his tempoꝝ difficultatibus. Nolo)ego,qui fratrem diligo,& olim correxi mendũ. ep.7.l.2. Publi9) ep.19.h.l. Æquinoctium) uernum, quo tpe nauigationes tutiores esse incipiunt:nisi uelis referre ad notam, de qua diximus ep.17.l.10. Atedium)ep.19.h.l. Nauigaturus)in Africam ibid. Per Siciliam)se ituꝝ. Lentulum) P.Cornelij Lẽtuli Dolabellæ, & Tullię filium, ut nos arbitramur. Pueꝝ) trium annoꝝ, si priorem:paucorum mensium, si posteriorem significat.bis.n. Tullia peperit. ep.18.l.10. De mancipijs)de pueris ep.seq. Salutem dices.

In Epist. 24. *Silius ut scribis, hodie. etc.*
σχόλια

SILIVS)ep.sup. Hodie)cõuenietur à te ibid. Brutum)ẽ prouincia reuertẽtem ep.22.h.l. Ab eo)Bruto,cuius etiam literę mihi lachrymas attulerunt. Causę)epist. 22.h.l. Istic)Romę ibid. Excusatio)ibid. Ad Brutum) apud Brutum. Hortis)Silij.epist.22.h.l. Illud est)quod ad fanũ pertinet ep.12.h.l. Sequit)secundo loco. Quiddam opus sit)quodam loco,ubi manere possim,opus sit. al.quoddam opus sit,ut ita quasi dicat:uolo & ipse aliquod opus,aliquid operis,& negotij habere,& in hortis prope urbem esse ita,ut nec in turba sim, & te sæpe, & alios amicos mecũ habeam: ut ep.31.l.13. Isto loco)istis

hortis. Oppio)ep.10.l.9. Balbo)ep.3.l.7. Diligi)ita,ut ſperãdum ſit,eos nobis auxilio futuros. Cum ijs)pręſertim cum Balbo,ep.39.h.l. Faberianũ)nomen ibid. Sint igitur)al.ſint ne igitur, rectę,ut uerbum, uideas, uel tale quid deſideret.. Autores futuri) ut hoſce hortos emam. Repręſentandq)à Faberio,uel ab aliquo,qui Faberio debeat ep.20.h.l. Quod poſſum) pati.atq; hic diſtingue. Adducito)ut ſint autores. Tum enim)al.tu enim.placeret legere:tunc an. Illud)Faberianum. Deſperatum)ita ut nihil exigi poſſit. Intelliges)ab ijs, qui cũ ſint Cæſaris amici,ſciunt,quid ſperandũ ſit de Faberiano nomine, quod à Cæſare,niſi fallor,erat ep.3.h.l. uel ex eo,ſi nolẽt autores eſſe. Siquid erit)auxilij ab ijs. Contendamus) ep.16.h.l. ἐγγήραμα) ſenectutem ep.20.h.l. ἐντάφιον) funus, ὥσπερ Διονυσίῳ τις ἔπεισε κάλλιστον ἐντάφιον ἡγεῖσθαι τὴν τυραννίδα Putato)putato,inquit; honorificam illam ſenectutem,quam mihi in Rep.proponis, uel funus eſſe, quoniam de iſta re actum eſt ep.20.h.l. quum Reſp.Cęſaris tyrãnide ſit oppreſſa. Oſtienſi)ep.19.h.l. Cogitandum)poſt hoc uerbum interpungo. Hoc)Silianum. Lamia)ep.16.h.l. Poſſe) habere hortos. Damaſippi,experiendum eſt)Licinij Damaſippi ſenatoris hortos ut emamus,experiendum eſt epiſt.27.h.l. Cęs.l.2.de bel.ciu.& Horat.Saty.3.l.2. atq; hæc uerba omnia ita mihi uidentur legenda.ſi hoc non aſſequimur(à Lamia nõ puto poſſe) Damaſippi experiendum eſt. Eadẽ q̃tidie)ſic ep.22.h.l. Lentulũ) ep.ſup. Pueros)mancipia ibid.

In Epiſt. 25. De Silii uoluntate uen. etc. σχόλια

DE Silij uoluntate) ep.20.h.l. Vendendi) hortos ep.22.h.l. De eo quanti)de ea re; uidelicet, quanti uelit uendere. Primum ne nolit)primum uideris uereri,ne Silius nolit uendere. Ne tanti)uelit uendere, ut nos emere nec poſſimus,nec uelimus. Sicca aliter) ſcripſit,& retulit ep.20.&.23.h.l.quare miratur Sicca Silium mutaſſe

niam ep. seq. Ei) Siccæ. Trãsigere) ut Castricius pecuniã, ut nunc soluit, accipiat, non aũt mancipia abducat ep.23.h.l. Egnatiũ) ep.15.l.10. Cũ Clodio loq̃) fortasse de Clodię hortis ep.36.h.l. uel poti⁹ de numis, ut sit Hermogenes Clodi⁹ ep. seq. & ep.24.l.13. Castricianis) ep. 23.h.l. Ouia) ep.16. & 19.h.l. Nox erat) q̃n scripsisti.

In Epist. 26 *Silium mutasse sententiam etc.*

σχόλια

SILIVM) ep.19.h.l. Sentẽtiam) uoluntatem uendendi ep. sup. Sicca) ep.19.h.l. Mirabat̃) quippe quum aliter, atq; tu, de Silij uoluntate sensisset ep. sup. Causam) mutatæ sentẽtię. Habet enim) filium. Aliud) prædium. A quo) uel ad quod, ut in ueteribus libris esse dicunt: uel, quò, legendum uidetur. Id) quod addemus. Fuerit destinatum) fuerit paratum, & quasi emptũ, ut ep. 33.l.13 Plaut. sæpe, & Nonius. al. fieret, destinatum. Venditurum) Silium, inquã, hortos uenditurũ, quum primũ destinauerit aliud prædium, quod nos illi proposuerim⁹. hic sensus satis clarus, ille paulo obscurior: Silius uendendi uoluntatem abiecerat, & causam in filium conferebat, quæ mihi iusta uidebatur, quum filius ita sit bonus, ut pater ei nolenti prædium uendi debeat morem gerere: hanc sententiæ mutationem Sicca mirabatur: ego uero magis illud miror, quod tu ais, illum uenditurum prædium, quod petimus, quum ab ipso fuerit ante uenditioni destinatum, sed uenditurum, si nos addamus aliud prædium, idque petamus, à quo refugiat, nec uendere uelit: fortasse quòd filio dicet, quum necesse sit alterum uendere, melius esse illud uendere: quamuis dubitari possit, an Silius tot uillas haberet, qui pauper uidetur episto.17.h.l. ut forte sic interpretari oporteat: Silius uẽdet prędiũ, quod semel destinauit, si nos addiderimus aliud, à quo refugiat, id est si nos in mancipio addiderimus aliud, siue illud, quod nolit uendere, & addiderimus nos, ipse detraxerit, ep.28, h.l. Constituã) hortis Si-

lianis. Iſtos hortos) Silianos, quos antepono. ep.20.h.l. Druſi) hortis ep.16.h.l. Acceſſi nunq̃) in iſtos hortos. Coponianam) fortaſſe C. Coponij ep.17.l.8. Neutrius) neq; uillæ, neq; ſyluæ. Nos ſcire oportere) ne ſimus patresfamilias negligentes. Vtrius) al. utriuis. ſ. horti, recte, meo quidem iudicio. Tēpore) quo fanum Tulliæ tempore ędificare deſidero ita, ut quātiuis emendum putem. ep.18.h.l. Aſſequi) hortos. Tu) qui pręſens meas rationes tractas. Faberianum) nomen ep.39.h.l. Venderem) ita, ut aliquis ſpe lucri illud nomē acciperet à me, & mihi numos numeraret. Repręſentatione) ep. 20.h l. Silianis) hortis. Adduceretur) Silius, qui ſnīam mutauit. Venales) hortos. Druſum) ep.16.h.l. Egnatius) ep.15.l.10. Velle) uēdere. Hermogenes) ep.20.h.l. ſed qm̄ ep.24.l. 13. Hermogenes Clodius uocatur, uidetur eſſe tragœdi Æſopi filius ditiſſim⁹. Plin.l.9.cap. 35. pater.n. Ciceronis fuit familiaris ep.15.l.11. & ep.2.l.1. ad Q.fr. fortaſſe Clodius dicitur ep.ſup. Pōt eſſe) HS. D C. expreſſis ep.20. h.l. Eo animo) ut bene emi putē, quod neceſſe eſt, quāti quanti emit ep.18.h.l. Cupiditati) ædificandi fani. Dolori meo) cuius ſi minus hæc leuatio eſt, at officij debiti ep.18.h.l. Scripſit) de hortis Druſi. Is) Egnatius. Agi) de hortis Druſi. Nō uideo) quū ille ſnīam mutarit. Cōfici) de hortis.

In Epiſt. 27. Publia ad me ſcripſit, matrē etc.

σχόλια

PVBLIA) al. publia: ſed, Popilia, legāt ex Quintil. l.6. cap.4. ubi ſcribit Popiliam uirginē fuiſſe, quā Cicero, poſt repudiatam Terētiam, duxit uxorem. pro Popilio uero, & Popilia, hoc eſt, Pop. Publium, & Publiā ſuperiores librarij ſępe deſcripſerūt. Publilio) meo ſocero, uel uxoris, fratre ep.46.l.13. & ep.23.l.14. al. Publio, ut de Publilia dictū eſt. ſic ep.22.l.16. fam. Loq) domi. Eā) matrē. Cū illo) Publilio. Et ſe unà) uenturam. Si ego paterer) ut maritus. Liceat) uenire. Moleſta ſit) eſſe cū

uxore & quidem puella hoc tpe. Illi) Publiliæ. Dixiſſem)ab urbe diſcedēs. Solum)ſine uxore. Eam)Publiliā. Non illius eſſe)ſed matris una eſt uitatio, ſi iſtuc ueniam:uel ut ſequitur,ut ego nolim. Et ego nollem)iſtuc uenire ep.ſeq.al.ut ego nolim.recte, hoc eſt, uitatio una eſt,ſi ego nolim eas uenire.non.n.me inuito uenięt. Opprimar)ab uxor̄,& ſocru.ſic ep.38.l.13. & ep.ſeq. Ages) in explorādo. Scribis) quum appareat Publiliam, non Atticū hac de re ſcripſiſſe, & Ciceronem in his epiſtolis frequēter uti uerbis comicis,ego libēter legerem,ſcibis. Temperate)ne mulieres iraſcantur. Ciceroni)filio meo. Peregrinationis) Atheniēſis ep.19.h.l. Cogitabat)ne ſocrum ferret ep.1.l.16. Accōmodet)ibid. Mercedes)quę quātę eēnt,uidebis ibid. Argileti) Varr.de ling.lat. ibi Cicerones domos,uł tabernas habuiſſe uidētur.ep.11.l.1. certe inſulas ep.18.l.15. Auētini)Varr.de.lin. lat. Bibulum)M.Bruti priuignū. Plutarc.in Brut.& ep. 7.ad M. Brut. Accidinum)fortaſſe A. Manlium Torquatū Accidinum.hoc.n.cognomē erat Manlior, ut oſtendit L. Manlius Accidinus,qui Cos fuit an.ab urb.con. 575.& A.Torquatus his tpibus Athenis fuit.ep.1.l.6.fam.quin puer. Accidini codicillos de Marcelli morte ad Ser.Sulpitium attulit ep.11. l.4.fam.Meſſalam)M.Valeriū Meſſalam epiſt. 18.lib. 15. & epiſt.15. ad M. Brut. Mercedibus) Argileti,& Auentini. Conductores) Argileti, & Auentini. Quanti) conducant. Vt ſit) aliquis conductor, procurator, uel præs. Satis ſit) Ciceroni filio. Iumento)q̄ res huc & illuc deportētur,ut ep. 17.l.8. Athenis)ubi manēdum ſit,non iter cum iumento faciendum. In uia)in itinere.al.in uilla. Plura)Iumenta. Scripſi)ep. ſup.uel ep.24.&.25.h.l. Silius)ibidem. Is)qui nolit uendere ep.25.h.l. Putas)aliter, atq; Sicca ibi. Druſus)ep. 16.h.l. Facilem)in uēdendis hortis,Egnatio etiā agente ep.ſup. Damaſippum)epiſ.24.h.l. Aggrediare) ut ſuos hortos uendat. Atticæ noſtræ ualetudo epiſto. 11.h.l.

Culpa) ut edacitatis, quam pertimescebat etiam ep.7.l. 3.ad Q. fr. Pedagogi) nam puellæ ἐπαρθένευον τοῦτο ἀκρι- βέσι παιδαγωγοῖς,ut ostendit Lucian.in Timon. Medici) Crateri ep.8.h.l. Cura) Atticam. Nō possum) scribere.

In Episto. 28. Ego hic uel sine Sicca etc.
σχόλια

EGO) qui urbem fugio ep.22.h.l. Sicca) qui faci cile fert solitudinem,ep.21.h.l. Tironi) lib.6.fam. Meli9 est) quum prius esset æger ep.7.h.l. & quum Tironi me lius sit,eius opera uti possem, & ita sine Sicca esse. Opprimar) à Popilia, siue Publilia ep.sup. Illius) Publiliæ ibid.etsi ad Cæsarem referunt. Istuc) Romā. Ficulēsi) prope portam Ficulensem. Quibus de rebus) præsertim de Terentia ep.13.h.l. Siquid) egeris de hortis ep.22.h.l. Cum Silio) ibidem Ad Siccam) in suburbanum. Fieri) in uenditione. & uidetur significare id, quod obscurius dixit ep. 26.h.l. si addiderim9 aliud,à quo refugiat. Extremi) al.extremo.aliĳ extremum. De tota re) de fano ep. 12.h.l. Cogitatum) ibidem.

In Epist. 29. Hircii epistola tibi misi, etc.
σχόλια

HIRCII) ep.4.l.to. Epistolam) ep.37.h.l. Scriptam) fortasse Narbone ep.31.h.l. Monimentum) Tulliæ. Lege) XII. tabul.lib.2.de leg. Moueret) nam tantundem etiam populo darem. ἀλόγως) sine ratione, stulte.aliter ep.5.l.6. Illud) monimentum. Mutato loco) il lius monimenti nam si maneant, ubi nunc est, semper uo cabitur,ut nunc, monimentum. Fanum) ep.12.h.l. Pœnam legis) tantundem populo dandum esse, quantū con tra legem sit insumptum. ἀποθέωσιν) relationem in Deos ep.7.h.l. Facerem) fanum. Cōmutationis dominorum) ep.13.h.l. Reformido) ne his commutationibus locus in aliam familiam transferatur, & fanum consecratum non

remaneat ibid. Ineptię) & error: ep. 20. h. l. Ferēdę sunt) ita, ut mihi ignoscas epis. 12. h. l. Quàm te) quàm tecum, requirit latina locutio. Res) fanum, ut fanum fiat. Loc9) ubi fanum ipsum faciamus. Institutum) id quod ego de fano statui. nam mihi placet Cluatij ep. 12. h. l. Placet) ep. seq. Legem) XII. tabul.

In Epist. 30. Ad Brutum si quid scribes, etc.

σχόλια

AD Brutum) ad M. Brutum. In Cumano) meo ep. 9. l. 4. uel potius suo. nam uicini fuerūt in Tusculano, & Cumano, in Brut. Fano) ep. 12. h. l. Cœpimus) ep. sup. Cluatium) epist. 12. h. l. Alio loco) loco mutato ep. sup. Placebit) ædificare. Cras) uenies. Recepi) al. accepi, recte. Hilaro) ep. 9. h. l. Ægyptæ) ep. 2. l. 13. Literas) al. l. hoc est, liberto ibid. Atticam) ep. 1. h. l. Tertiodecimo die) tabellarij, qui tam tarde literas attulerit, negligentiam indicat, non accusat, quòd breuiter, & ad Atticum scribat, cui uel nota satis esse poterat.

In Epist. 31. Quod mihi Bruti lite. etc.

σχόλια

QVOD mihi Bruti literas) misisti, quas ad te scripserat. Misit) Brutus. Epistolam) Bruti ad me missam. Literarum) rescriptarum: sic ep 12. h. l. Fano) epis. 12. h. l. Valde probo rationem tuam) alij cum superioribus, alij cū sequentibus iungunt. De Tusculano) de fano in Tusculano ædificādo ep. 36. h. l. Id) fanum. Celebritatem) ep. 22. h. l. quæ in Tusculano fortasse non est, & si est, non est tanta, quanta in hortis urbi propinquis. Requiro) sequor episto. 22. huius libri. Conficias) ut episto. 17. lib. 13. In Scapulæ) hortis. episto. 33. huius libri. Vbi sis, ne totum diem in uilla) ubi potes ita esse, & inde in urbem reuerti, ut ne totum diem in Villa conteras: contra episto. 38. huius libri. Othonem) episto. 33. h. l.

& ep.1.l.2. Conuenias) de hortis Scapulæ ep.33.h.l. & conuenias ut coheredem ibid. Stultitiã) ineptias ep.29. h.l.& errorem ep.20.h.l. Vt mihi stomachere)al.ut stomachere. Drusus ep.16.h.l. Vēdere uult) hortos ep.17. h.l. Emero?)al.emero,sine interrogatione,ut ita dicat,si aliud sit paratum,quod emi possit,nisi emero,nō erit mea culpa,qui cupio,sed tua,qui non curas & ab hortis præsentim Drusi abhorreas ep.33.h.l. Labar) emendi cupiditate.ep.26.h.l.uel ne peccē,si nullos emam: quod ostēdunt sequētia prouidēdi una ratio est, siquid de Scapulanis possumus.non labar igitur, siquid de illis possumus. Scapulanis)hortis. Terētiam)ep.13.h.l. Hircius) ep.4. l.10. Scripsit)scripsit idē penè in historia. Sex.Pōpeiū) Magni Pōpeij F. Exisse) re gesta audita. Citeriorem) nam Corduba est in ulteriore.Plin.l.3.ca.1. Cneū)Cn. Pompeium Magni item F.Nescioquo) Carteiam. Hirc. de bel. Hispan. Dedit) Hirc. XIIII. Cal. Maij) atqui Prid. Id. Apr.Cn.Pompeij caput Cæsari est allatum,sed id nondum Hircius audiuerat,quū literas Narbone dedit. Caninij)ep.38.h.l. Erit certius)de illo naufragio.

In Epist. 32. Quod me à mœstitia etc.
σχόλια

QVOD me)ita affectum. A mœstitia) à mœrore ep.9.h.l. Auocas)& ad cōsuetudinem reuocas ep.23. h.l. Proficies)al.leuaris. Fano)ep.12.h.l. Dederis)hortos mihi conficiēs ep.sup. Multa) præsertim monimentorū genera ep.12.h.l. εἰς ἀποθέωσιν) ad relationē in Deos ep.29.h.l. Othonem)ep.sup. Vide) de hortis Scapulæ ep.33.h.l. sic Apuleiū uidebis ep.9.h.l. Nihil literarum) miseris. Homo) tabellarius. Causam) ut literas à te referret. Missus esset) à me. In suburbano) ep.sup. Scribēdo dies totos) ep.9.h.l. Nihil equidem leuor) non.n. proficio ibid. Aberro)à miseria, ep.38.h.l. & dolore ep. seq.& tantisper impedior ep.9.h.l. Asinius Pollio)ep.2.

h.l. Scripsit)ex Hispania. Impuro)ep.8.&.37.l.13. Nostro cognato))Q. Cicerone mei fratris,& tuę sororis filio,qui nunc est in Hispania ep.6.h.l. Balbus minor)ep. 9.l.8. Nuper satis plane)scripserat. Dolabella) iampridem in Hispaniam profectus ep.5.h.l. Obscure) scripserat,quod postea dixit aperte ep.8.l.13. Hic apertissime) hic Asinius Pollio apertissime scripsit. Ferrem) de Q.filio. Impurius?)Q.filio?ep.37.l.13. Mihi quidem)cauendus,quū maledicat ep.37.l.13. Necesse nihil est) cauere.

In Epist. 33. Quod putas oportere etc.
σχόλια

QVOD putas)tu Attice. Quosdā)hoīes ep.16. & 35.h.l. Brutum)qui solet obiurgare ep.5.l.13. & ep.9. ad ipsum Brut. Literaę)per quas etiam me consoler ep. 9.h.l. Difficiles)ut philosophicas. Aberrationem à dolore)ep.sup. Maxime liberalissima) maxima, liberalissima,si legatur, non erit noua locutio. Effice id) hortos cōfice ep.31.h.l. Debere)quasi ex uoto,& ꝓmisso ep.12 h.l. Scapulæ)T. Quintij Scapulę, qui quum bellum in Hispania cōmouisset,postea uicto Cn.Pompeio se iugulari iussit ep.13.l.9.fam.& Hirc.de bel.Hispan.& Dion.l. 43. Hortos)Scapulanos. Othonē)ep.31.h.l. Quatuor) quod ipsi sunt hæredes. Nihil est.s.emptori loci)aduersario & cupido,& locuplete,& hęrede ep.38.h.l. Venibunt)horti Scapulani.atq; hic quidem Cicero,& ep.38. h.l. istos hortos uenire cupit,sed ep.35.h.l. p̄coni subijci. Publicatus)nunc,ut uēdatur:uel publicatus olim, & postea Trebonio,& Cusinio dat9.. Qui est)nunc,id.n.uerbum,est,significat,& ep.38.h.l hortos Trebonianos uocat al.publicianus.al.publicanus,ut sit locus ille,cui9 est dn̄s Terentius publicanus ep.36.h.l. Trebonij, & Cusinij)ibid. Clodię)horti. Non puto)delectatur n. & copiosa est ep.37.h.l. Venales)hortos. Drusi)epist.16 h.l. Ædificatio) quæ sit faciēda,quum in his nihil sit à ędifi-

cati ita, ut in ædificando sumptus, & impensa magna sit facienda. at, inquit Cicero nihil ædificabo, nisi id, quod sine illis cogito ędificare. Nisi id) fanũ ep.12.h.l. Quod etiam) ędificabo. Illos) hortos. κύριος) liber Antistenis κύριος, uel κύρος inscriptus. nã scripsit utrunque. Athen. lib.5. & Laer. in uita. Cætera) scripta. Antistenis) Athenien sis philosophi. Laer. Acuti) acutissimũ enim fuisse scripsit Theopompus.

In Epist. 34. *Tabellarius cum ad me etc.*

σχόλια

TABELLARIVS) à me missus ep.32.h.l. Epistola) al. hac epistola. Expectarem) al. expectaram. De literis Asinij Pollionis) de nostro cognato scriptis ep.32. h.l. Ex meo otio tuum specto) recte. al. ex meo otium expecto. De tabellarijs) mittendis. Facerem) eos mitterem, & scriberem. Respondebãt tempori) quasi accurrebant ad tempus. Erat aliquid) quod scriberetur. Silius, Drusus) Silij, & Drusi horti ep.26.h.l. Otho) qui cum de Scapulæ hortis ageretur ep.31.h.l. Quid scriberemus) al. quod scriberemus. Abes) ab urbe, sic ep.2.h.l. es enim in suburbano ep.seq. & ep.32.h.l.

In Epist. 35. *Qualis futura sit etc.*

σχόλια

QVALIS futura sit) quum erit absoluta. Vituperatio) Anticatones ep. 49.l.13. Laudationem meam) Catonem ep. 44.l.13. is enim liber erat etiam inscriptus: Laus M. Catonis. Gell.l.13.cap.19. Perspexi) quod sit quasi πρόπλασμα ep.37.h.l. Ex eo libro) ep.38.h.l. epistola. ep. 37.h.l. Hircius) ep.4.l.10. Colligit) Hircius. Catonis) M. Catonis Vticẽsis. Itaque misi) quum tu in suburbano sis. paulò post. Librum) Hircij. Ad Muscam) nescioquem Semproniũ Muscam appellat Val. Max.l.6.cap. 1. & Liu.lib.45. Daret) describẽdum. Diuulgari) ut ex istorum uituperatione, sit illius maior laudatio ep.38.h.l.

Imperabis tuis) ut describant. συμβουλευτικόν) deliberationem, consultationem, uel, ut ep. 31. l. 13. quasi interpretatur ipse, consilium. Conor) ut ad Cæsarem mittam ep. 41. & 42. h. l. nihil reperio) nihil uenit in mentem ep. 26. l. 13. Ἀριστοτέλους) Aristotelis scilicet librum περὶ τῆς συμβουλίας, uel libros quatuor epistolarum ad Alexandrum. Θεοπόμπου) Theopompi scilicet συμβουλάς. Athen. lib. 6. πρὸς Ἀλέξανδρον) ad Alexandrum. Illi) Aristoteles, & Theopompus. Ecquid tu) tu Cicero. Nihil in mentem uenit) sic ep. 26. l. 13. Quod scribis) ep. 33. h. l. Homines) quidam ibid. Qui potest?) quum talem filiã amiserim? Minus?) iacuit? quum animum ad res etiam difficiles attulerim? ep. 33. h. l. Tua me domus) ep. 9. h. l. Asturam) Plin. l. 3. cap. 5. hodie quoq; Astura dicitur. Ego scripsi) & quidem difficilia ep. 33. h. l. Genus scribendi) de consolatione p̃sertim ep. 9. h. l. In hortis) al. in horto. Nũc ipsum) hoc ipso tempore ep. 16. h. l. al. nunc, ubi sum. Discessus est) tempus est, quo senatoribus discedẽ licet, & rus petere: qđ fiebat circiter Cal. Quintil. ut ex Suet. & Martial. collegim⁹: q̃a tñ ep. 37. h. l. scribit integrã ęstatẽ restare, nos aliũ quidẽ discessum, sed nõ illũ tñ, qui mẽse Ian. fieret, credimus significari, qñ hic, & ep. 37. h. l. loquit̃ de ęstate, & ep. 31. h. l. Hircij literas XIIII. Cal. Maij datas fuisse testatur. Nec dubitari potest, quin hæc & illa eodem anno sint scriptæ. Illud accedit, quod ep. 19. & 27. h. l. scribit tempus esse, ut filius Athenas proficiscat̃, & proficiscitur circiter Cal. Apr. ep. 16. l. 15. quid quod in hac epistola ait, hoc tempus, & significat ęstiuum. Quæ sunt) ut amœna, & uoluptuaria ep. 19. & 20. h. l. Huius tẽporis) æstatis ep. 37. h. l. Is) fortasse Scipio Africanus, qui Literni, q̃ Baijs exulare maluit; Senec. ep. 52. uel Põpeius, qui Baias habuit, Senec. ibid. & Albanũ non procul ab Astura ep. 5. l. 7. Hoc tempus) æstiuũ. Cõdiebamus) ante Tullię mortem. Firmitas) q̃ prouideri putas oporteẽ ep. 33. h. l. Hortis Scapulanis) ep. 31. h. l. Vt p̃co

ni subiiciantur) ut cupio aliter, atq; ep.33.h.l. Excludemur)hæredibus liceri cogitãtibus, ep.33.h.l.p̃sertim aduersario & cupido,& locuplete & hęrede ep.38.h.l. Ad tabulam)auctionis, uel argẽtarij, ubi, quod ex oratione pro Aul.Cecinna collegimus, ita fiebat auctio,ut licitator statim,post rem sibi addictam, ab argẽtario pretium solueret. Facultates) quibus potẽs est & locuples ep. 38.h.l. Othonis)ep.31.h.l. Cupiditate) ep.26.h.l. Lentulo)puero,ep.23.h.l. uel potius Lentulo P.F. ep.13.l.11. qui post Cæsaris mortem scripsit ep.14.&.15.l.12. fam. Scribis)ut ab eo numos petam. Nõ est in eo)spes,uł ipse non est in eo,ut dare numos possit, uł possit liceri. Faberiana modo res)Faberianum nomen ep.24.h.l. Consequemur) hortos in quibus fanum ędificem⁹ ep.12.h.l. Quãdiu hic)futurus sim. Paucos dies) futurus sum. Et tu ad me)scribe. In suburbano) ep.32.h.l. Eadem)utrãque belle se habere ep.30.h.l.

In Epist. 36. *Nihil erat, quod scriberẽ etc.*

σχόλια

NIHIL erat)non erat ep.34.h.l. Abes)in suburbano ibid.& ep.sup. Rediturus) in urbem. Scire uolebas)ep.sup. Tñ)tm̃,legas licet. Ex hoc loco)profecturus essem,uel exiturus ep.seq. Lanuuij constitui manerẽ) ep.seq. φιλαίτιον συμφορὰ)res querula calamitas. sic loquitur ep.13.l.10. Fano) ep.12.h.l. Hanc in rem) ad parandos hortos,in quibus fanum ædificemus. Scapulæ) hortos ep.31.h.l. Clodiæ) hortos ep.33.h.l. Silius)epist. 19.h.l. Nolet)hortos uendere ep.26.h.l. Drusus)ep.16. h.l. Aget iniuste) difficilem præbebit ep.27.h.l. Cusinij) fortasse Cossinij. ep.16.l.1. Trebonij) C. Trebonij ep.6.l.11. sic Trebonianos hortos ep.38.h.l. Trebonij. & Cusinij ep.33.h.l. Dominum)qui curet, usum capiat, & oĩa faciat,quæ facerent ueri Trebonius,& Cusinius, quorum erãt horti,ep.33.h.l. ita,ut ueri eẽnt domini, sed,

ut ep.38.h.l.apparet,absentes, pſertim Treboni⁹ ad quē Cicero misit Oratorem,ep.20.l.15.fam.quem temporib⁹ hisce scripsit ep.6.h.l. Terētium) fortasse.P. Terentium ep.10.l.11. Rebilum) fortasse Caninium Rebilum. Cęs. l.1.&.2.de bel.ciu. Tusculanum placet) ubi fanum ædificemus. Significasti) tibi in mētem uenisse episto.31.h.l. Hoc) quod ad fanum pertinet. Accusas) ep.33.&.35.h.l. Vitio meo) stultitia mea ep.31.h.l. Hęc) fani ædificatio. Leuatio) ep.18.h.l.

In Epist. 37. *Hircii epistolā si legeris etc.* σχόλια

HIRCII epistolam) Hircij librū ep.35.h.l. πρόπλασμα) specimen, simulacrum, adumbratio, unde perspici pōt, qualis sit futura Cæsaris uituperatio. ibid. Vitupe rationis) Anticatonum ep.49.l.13. Fanum) epist.12.h.l. Hac æstate) ep.13.h.l. Quam) æstatem. Sceler) si quasi uoto, & ꝓmisso tenear. ep.12.h.l. Nihil fuisse, quod scriberes) ep.34.h.l. Abesse) ep.sup. Nihil te habere) quod scriberes. Mittam) tabellarios ep.34.h.l. Malo.n. frustra) mitter. Nihil aliud scir me, noui te nihil hre) al. nihil aliud scir me noui, nisi te nihil hre. Scripsi tñ) alij, scripsisti tñ, fortasse meli⁹. De Clodia) de hortis Clodię ep.se. Vētura?) Romā?ep.39.h.l. Res) de hortis Clodię. Secundum Othonem nihil magis) placeat. uellem.n. hortos primum Othonis, deinde Clodiæ ep.seq. Hāc) Clodiā. Puto) ep.33.h.l. Delectatur) hortis Clodia. orat. ꝓ M.Cælio, si mō ea est. Copiosa) & diues ibid. Illud alterꝝ) de Othone ep.seq. Difficile) difficile certamē ep. 39.h.l. Ad id) ad fanum ep.12.h.l. Hinc) ex hoc loco ep.sup. Domum) Romam ibid. Arpinum) quò iuit postea ep.9. &.11.l.13. Id ipsum) consolationem aliquam, aut rationes, aut munus illud ep.3.l.13. ut arbitror: certe aliquid, quod ad literas ptineret ep.39.&.40.h.l. Quod facis) domi inclusus ep.seq. Scripsi) ep. sup. Lanuuij) episto.2.&.4.lib.14.

In Epist. 38. Quod scies recte illam etc.

σχόλια

QVOD scies recte illam) al. quod scies recte mihi illam: ego legerē: quod scias certe mihi illā. Rem) fanum. Leuamento) leuationi epistο. 36. h. l. Quum id) fanū. Perinde) tanto leuamēto. Tu) nedum alij. Id) fanum. Cupiam) ita, ut seruiam cupiditati ep. 26. l. h. Probare) ep. 18 h. l. Othone) ep. 31. h. l. Aduersario) Othone ipso aduersario in auctione. Cupido) ep. seq. Locuplete) ibi. Hærede) Scapulæ ita, ut ipse quoque cum cæteris cohæredibus in hortis illis suam habeat partem, & reliquas commodius possit emere. Proximum est) secundum Othonem ep. sup. Clodiæ) hortos, quos habet ad Tyberim. orat. pro M. Cęl. Voti) ep. 12. h. l. Trebonianos) Trebonij hortos ep. 36. h. l. Domini) Terētius, & Rebilus ibid. uel potius Trebonius, & Cusinius ibidem qui tunc aberant ep. 36. h. l. Scripsi) ibid. Tusculano) ibid. Æstas) quam uides integram restare ep. sup. Hircium) ep. 4. l. 10. συμπαθῶς) dolenter, miserabiliter, cum misericordia. Non misisse) ne ego epistolam ita συμπαθῶς scriptam legens, magis dolerem, & dolorem quasi refricarem. Humanius) fecisti. Illius) Hircij. Misit) epis. 35. h. l. Tuis) librarijs ibid. Istorum) Cæsaris, & Hircij potissimū. Illius) Catonis. Maior laudatio) cum uituperatione collata, præsertim quum uituperationes ab inimicis profectæ, minus credātur. Mustellam ep. seq. ep. 5. h. l & ep. 6. l. 13. Agis) de hortis ep. seq. Iam inde à Pontiano) ex eo tempore, quo fuimus in agro Pontiano à Pontijs insulis, ut ego puto, uel Pontia dicto. Plin. l. 3. cap. 6. & 7. uel à Pontiano scilicet tempore, quo Pontio affui, ut sit Pontius ep. 2. l. 5. Aditus sit) ad istos hortos: & erit, si uenibunt ep. 33. h. l. Hæredem) Scapulæ. Ad id) fanū, ep. 12. h. l. De deris) ep. 32. h. l. ἐγγήραμα) honorificā senectutem ep. 20. h. l. Illa) prædia, illi horti. Silij, & Drusi) ep. 26. h. l. οἰκοδεσποτικὰ) patrifamilias acōmodata. Mihi uidentur) &

ideo minus laboro ep.43.h.l. Sedere totos dies) ꝙ non poſſis ita facile in urbem reuerti. In uilla iſta?) Silij, aut Druſi nimis longinqua? contra ep.31.h.l. ex uicino rure quid commodi, Teren. in Eun. uel ut ſterili. Othonis) hortos Othoni à Scapula relictos ep.33.h.l. Clodiæ) hortos. paulò ante. Druſo) ep.16.h.l. Ludus eſt ſuggerendus) παροιμιακῶς dictum uidetur. quare uideant docti, an reſpiciat πρὸς ὀρτυγοκοπίαν τὴν παιδίαν, in qua τοὺς ἡττηθέντας ὄρτυγας ἐμβοήσαντες κατὰ τὸ οὖς, αὐτοὺς ἐξιῶντο, λήθην ἐρεθιζόμενοι τῆς τοῦ νενικηκότος φωνῆς· καὶ τὸ ἐμβοᾶν τρυλλίζειν, ἐντρυλλίζειν ὠνόμαζον: ut ſcribit Pollux. lib. 9. ſic propemodum, oderunt ludum, ep.15.l.9. tentandus igitur Druſus uel aliquo ludo decipiendus, uel tranſeundum eſt ad Druſum, ut ep.26.h.l. Vtendum) ut ſignificaſti ep.36.h.l. Ratione feciſti) quoniam cõmodius ages, ep.ſup. Hinc) ex hoc loco ep.36.h.l. Poſtridie Idus) poſtridie Iduum ep.36.& 37.h.l. ſed utrunq; latine dicitur. al. poſtridie Id. Lanuuium) tu lege, Lanuuij, ut ep.ſup. Contudi enim animum) ita, ut ire poſſim in Tuſculanũ, ep.ſeq. Fortaſſe uici) uincam, opinor ibid. Scies) quid ſim facturus. Philotim⁹) ep.4.l.2. Nec Cartini) nec Carteię, nemo nõ uidet legẽdũ ex Hirc. de bel. Hiſpã. ubi ſcribit Cn. Põpeiũ Carteiã delatũ: quò poſt Cęſaris cędem Sext. etiam Põpeium receptũ ſcripſit Atticus ep.21.l.15. Teneri) & quidẽ in Carteienſiũ ptãte. Hir. de bel. Hiſpã. Clodiũ Patauinũ) q̃rãt alij. Oppi⁹, & Balb⁹) ep.10.l.9. Sed) nec, et, frequẽtius iungũtur, q̃ nec, ſed. Id factũ) id fictũ: legimus. Narrat) Philotimus, ut ſępè ꝓ Põpeio, & Põpeianis mẽtiri ſolitus ep.9.l.10. Fuluiaſter) Fuluij imitator. Laurẽtius Vallen. quẽadmodum enim Fuluius Poſthumius pro Cæſare, ſic Philotimus pro Põpeio mẽtiri ſolebat ep.2.l.9. & ep.9.l.10. Sed tñ) ſcribe. Naufragio) ep.31.h.l. Caniniano) C. Caninij Rebili, qui tũc Cæſaris erat legat⁹ in Hiſpã. Hirc. de bel. Hiſpan. συντάγματα) uolumina, libros, ut ego puto, de gl'ia ep.28.l.15. &

ep.2.&.3.l.16.ita uero puto, quia duo συντάγματα dixit, quod q̃ bene de libris Academicis,& libris de finib. dici possit,omnes intelligunt.at libros de gloria non uidetur tum absoluisse,sed ne tum quidem libros Academicos, & de finibus absoluerat, sed absoluit postea ep.18.lib.13. hic uero inquit,absolui,forte librum de luctu minuendo significat, q̃uis librũ uocet. Alio modo) q̃ scriptione. A miseria) à dolore ep.33.h.l. Aberrare)ep.32.h.l. Opti me) φ belle se habeat,ut ep.30.h.l. ἀκηδία) tristitia. Nihil esse)cur tristitia afficiaris,uel ἀκηδίαν ipsam nihil esse, & nullius momẽti. Cæteroqui)al.cętera quidem,recte, ut ego sentio. ἀνικτότερα)torabiliora. literas igitur accipiam quidem crebrius, & te uidebo interdum:sed quod, ad cætera pertinet,ea facilius absens ferebam. Asturæ) ep.35.h.l. Nec hæc)nunc hęc,legi fortasse possit:ut potius totus locus ita corrigẽdus uidetur: nam cætera quidem ἀνικτότερα erant Asturę, hęc quæ refricant, hic me magis angunt,& tñ,ubicunque sum,illa sunt mecum: & sic sensus est facilis. Refricant)prouerb.refricare cicatricem. Illa)mala,& dolores,quibus afficior.

In Epist. 39. De Cæsare uicino scrip.etc.
σχόλια

DE Cęsare uicino)ep.seq.de statua Cęsaris in Quirini templo, quod domui tuæ in colle Quirinali est uicinum,collocãda:ut collocata est.Dion.l.43. & ita Cæsar fuit uicinus Attico.ep.20.l.3. & P. Victor reg.6. Eum) Cæsarem. σύνναον)templi socium, cõtubernalem ep.28. l.13. Quirini malo)ut, queadmodum Romulus, à patribus necetur. Q; salutis)ne seruet,salus uero etiam Attici uicina dicitur ep.1.l.4. Peruulga)da operam,ut à tuis diuulgetur ep.sup. Hircium)Hircĳ librum ep.35.h.l. Putaram)ep.sup. Ingenium amici nostri)ingenium M.Catonis,qui noster fuit amicus ep.1.l.2.uel potius,ingenium meum:sed ita loquitur,ut arrogantiam uitet: uideo tamẽ

interpretari

interpretari posse,ingenium amici nostri, ingenium Hircij,qui amicus est noster:etiam eius ingenium in scribendo probatur, sed argumētum uituperatur. Pr obaretur) in laudatione ep.sup. uel in uituperatione. ὑπόθεσις) argumentum ep.11.l.1. & ep.26 l.14. Vituperandi Catonis) ep.35.h.l. & ep.sup. Vincam) ibi. Lanuuio)al. & Lanuuio.uincam inquit, animum, & Lanuuio pergam in Tusculanum.nisi enim animum contudero, & uicero,eò ire non potero ep. sup. Fundo illo) Tusculano. Tantum mediocrius) al. tantummodo ocyus. al. tantūmdo ocius.alij,tantummodo socius, recte, mea quidem sententia,ut ita dicat:idem manebit dolor,ꝙ semper sit, & tantummodo socius. Illuc) in Tusculanum. Ista)agri Tusculani, ubi uel mortua est, uel certe frequens esse solebat Tullia. Quibus assidue conficior)quum recordor, me priuatum esse uoluptate,quam ex Tullię uirtute,humanitate, & pietate capiebam.ep.17.l.11. Nihil literæ?) prosunt? ep.12.&.33.h.l. In hac quidem re) in hac miseria ep.sup. Cōtra)noceant. quin dum illud tractabam, fouebam dolores, inquit epist.12.h.l. Essem)sine literis. Durior)ad ferendum dolorem. Exculto) doctrina. Tu igitur)fac,confice.ep.sup. Poterunt)id ipsum,quod facis, complecti ep.37.h.l. Occurram) quasi occupabo. Ergo)confice. Id quidem)consolationis, uel literarum ep.37.h.l. nisi uelis ad hortos uel ad rationes omnia referre. Mustella)ep.sup. Magnum opus est) maior res est, quàm facultates nostrę ibid. Ad Clodiam) ad hortos Clodiæ ibid. In utroque)negotio, hoc est,in hortis tam Scapulæ,quàm Clodię. Faberianum nomē) ep.24.h.l. Balbo)ibid. Emere) hortos. Isto nomine) Faberiano. Incerto)nomine: quod si certum sit, quod uolumus,cōsequemur ep.35.h.l. Romæ futura est)episto.43.h.l. Romam uentura epist.37.h.l. Quia tanti rem æstimas)quia tanti Clodiæ hortos æstimas, ut emendos putes, quamuis sint minoris,quàm Scapulani. Eò)ad Clodiæ hor-

tos. Illud) Scapulanum, hoc est, hortos Scapulæ, quos primum, deinde Clodię opto ep.36.h.l. Magna res est) & maior, quàm facultates ep.sup. Cupido) aduersario Othone. ibid. Cum locuplete, cum hærede) ibid. Cupiditate) cui seruio ep.26.h.l. Infirmiores) al. inferiores.

In Epist. 40. Hircii librum, ut facis, etc.

σχόλια

HIRCII librum) ep.35.h.l. Diuulga) peruulga ep.sup. Philotimo) ep.4.l.2. Arbitrabar) mentiri more suo ep.38.h.l. Pluris) ob celebritatem, quę propter Cæsaris statuam maior erit, & uidetur iocari in dolore, quanquam serio loqui etiam potest. Vicino Cæsare) ep.sup. Faciet) tabellarius. Libenter esse) inclusum epist.38.h.l. Restet) faciendum. Confeceris) quod faciebas. ep.37.h.l. In Tusculano) quò ueni, ut scripsi ep. sup. Tironi) l. 16.fam. Sentiebam) uidetur quidem hic diuidenda epistola, quod Atticus eodem pene loco dicatur in Tusculano expectari, & ex Tusculano discessisse: sed quia paulò post diuisam in aliis libris inuenimus, & Atticus his temporibus in Tusculanum iuisse frequenter uidetur ita, ut ante discessisse, & iterum expectari dici possit, eam diuisionem sumus secuti. Sentio) nam quid amicitia uoluptatis habeat, carendo intelligimus. Ego te totus) ueniã. Quod) al. quot mihi neq; quot, neque quotus placet: quòd alterum hic minus latine, alterum minus ciuiliter, & amice dicatur: nam quotus licebit, latine dici non uidetur: nec Cicero, quum totus ad Atticum uelit uenire, postea præscribat illi, quot ducere debeat, quasi non liceat illi ducere, quot uelit.

In Epist. 41. Heri non multo post, quàm etc.

σχόλια

HERI) sic ep.13.h.l. Discessisti) ex Tusculano ep. sup. Puto quidam) pueri quidam, si legatur, non idem

pene bis dicatur, puto, & uidebantur. uel puto, iungatur cũ superioribꝰ. C. Mario C. F.) al. C. Mario Cn. Corfinio: unde nos olim ita legebamus: C. Mario C. N. Corfinio hoc est, literas attulerunt à C. Mario C. nepote Corfinio, ubi nunc ille est, quòd non procul sit ab Arpino C. Marij patria: uel ꝙ à Cæsare ibi fuerit relictus: nunc referimus ad id, quod scribitur ep. 8. l. 14. ut εἰρωνικῶς C. Marij filium uocet, ꝙ ita se ipse uocaret. Secum esset) per auiam nostram Marij Gratidij sororem lib. 3. de legib. Mariū) qui fuit septies Cos. Quem scripsissem) heroico carmine. lib. 1. de Diuinat. & lib. 1. de legib. L. Crassi) oratoris, quem ego tantopere laudaui in libris oratorijs. Aui sui) hinc Marius L. Crassi affinis dicitur lib. 1. de orat. & orat. pro L. Cornelio Balbo. Defenderem) ne Cęsaris decreto relegaretur ep. 6. l. 14. Illi) Mario. Propinqui) per Iuliam ipsius Cæsaris amitam, & Marij uxorem. Plutarc. in Mario. O tempora) εἰρωνικῶς: uel ὀ tempora, quòd Curtius etiam de Consulatu cogitet ita, ut dubitet: quum ne cogitare quidem homo tam uilis deberet. Curtius) qui nihil non sibi de Cæsare pollicebatur ep. 12. l. 9. Tirone) ægroto, ut ep. 7. h. l. Misi) fortasse Andricum, uel Menandrum ep. 14. & 15. l. 16. fam. Epistolam) quam scribere conabar ep. 35. h. l. Ad Cæsarem) al. ad Ciceronem, qui & ipse aberat, iam tum Athenas profectus ep. seq. Horti) Scapulani, præconi subijciendi, ut puto ep. 35. h. l. nam uellm scire, quando Auctio ep. seq. Discessus) sic ep. sup. Sestij) ep. 17. lib. 5. sed credo fore, ut doctis placeat legere. isti: uel ut etiam legitur, Sexti, ut Sext. Puduceum significet, ep. 12. l. 7. cuius auctioni tunc Atticus operam dabat ep. seq. & ep. 1. l. 13. Satis consilium) satis consilij fortasse scripsit Cicero.

In Epist. 42. Tironem habeo citius, etc.

σχόλια

TIRONEM) ep. sup. Habeo) sanũ & hic, quum

Romæ esset æger ibid. Verebar) ita, ut miserim, qui uideret ibid. Nicias) ep.21.h.l. Valerium) fortasse L. Valerium, quem iurisconsultum uocat ep.9.l.1. fam.& ep.1.l.3.fam.uel Valerium Catullum Poetam, quem uidetur etiam significare ep. 11.l.7. fam. uel P. Valerium, quem comitem, & familiarem uocat.Philip.1. Venturum) & uenit ep.seq. Ero solus) nam cum illis cõmunicare non audebo. Vnus esses) quicum omnia communicare possum, quo nihil est dulcius. A Peduceo) à Sext.Peduceĳ auctione ep.1.l.13. aliquid) esse facturum ep.37.h.l. Vt poteris) sic eadem de re ep.39.h.l. Virgilio) ep.26.lib.13. Auctio) futura sit, & in quam diem proscripti sint horti ep.sup. Epistolam) ep.sup.& ep.35.h.l. Idem) al.hodie. Nisi optimi ciuis) al.nisi optimum, & optimi ciuis. Tẽpora) postulant. Parere) lib. 3.de finib. cedere ep.9.l.4. fam. πολιτικοί) libri de Rep. uel homines Reip. administrandæ periti, & sapientes lib.3. de finib. Sed sic nobis esse uisum) sed scito ita nobis esse uisum: itaque legendum est: uel sed sic nobis est uisum. Isti) Balbus, Oppius, & alĳ Cæsariani. sic ep.27.l.13. Id curabis) ut isti legãt. ĳs) Cæsarianis. Placere) epistolam ad Cæsarem. Intelliges) ex uerbis, & ex uultu. τοῦ τοδέ μηλώσῃ) hoc autem inuestigabis al. τοῦ τοδέ γνώσῃ hoc autem intelliges. Cerelia) ep.72.l.13.fam. hanc à Cicerone sene amatam crimi natur Q.Fusius Calenus apud Dionem lib.46.nec Quintil.l.6.cap.4. & Ausonius in Centone nuptiali negant. κερτιλλίαν scribit Dion. hæc etiam studio philosophiæ flagrabat.ep.20.l.13. Debere) debitorem esse fœminæ. Perscriptionem) nominis & debiti in aduersaria, uel in tabulas à Cerelia relati. Placere) ut recte factã. Hoc debitum. Metuere) ut rem me indignam. Alterum) perscriptionem. In metu non ponere) quòd nulla fraus in ipsa perscriptione esse possit ep.25.l.14. de hoc uero entymemate disputat Boetius in comment.5.in Topi.Cic. Sustinenda) quasi differenda, quamuis tu putes non esse di

gnitatis meæ debere. Metone)ep.3.h.l. Faberio) ep.24. h.l. L. Tullium Montanum)ep.seq. Cicerone)meo filio. Profectus est)Athenas.ep.27.h.l. Planco)L.Planco, qui pro Cæsare prædes uendebat. Philip.2. Flaminio)Flammę Flaminio ep.18.l.14

In Epist. 43. *De epistola ad Cæsarem etc,* σχόλια

DE epistola ad Cęsarē)ep.35.&.41.h.l. Quid egeris)an curaris, ut isti legant.ep. sup. De Silio) de Silij hortis ep.22.h.l. Non ita)ut olim, quum illos Drusianis anteponebam ep.20.h.l. Laboro)ep.38.h.l. Scapulanos, aut Clodianos)hortos ep.36.h.l. Efficias) sic cōficias .ep.31.h.l. Clodia) ep.38.h.l. Veniat) Romā ep. 37.&.39.h.l. al.ueneant. Venales?)horti Clodiæ. Spintherem)P. Lētulum P.F. Spintherem ep.35.h.l.& ep.11. l.14. Fecisse diuortium?)cum Metella? ep.6.lib.13. De lingua latina) quam inopem uulgo putāt.lib.1.de. finib. Securi es animi multum tibi promittis Cicero, cōfidis, & arrogas. Talia)res philosophicas,res difficiles ep.33. h.l. Conscribis)latine, quod fieri uix posse putant lib.1. Acad.quæst.& lib.1. de finib. conscribis uero, non conuertis,dixit,nequis,quod tamen cauere non potuit, orationes Æschinis,& Demosthenis περὶ τοῦ στεφάνου,quas conuertit, significari existimaret ἀπόγραφα)exempla,res descriptę. Minore labore fiunt)q̄ si inuenirentur,& excogitarentur. Verba tantum affero)non sententias. Quibus abundo)quorum me non esse inopem agnosco ep.4 l.4.fam.Nicias,& Valeri⁹) ep.sup. Epeiroticæ) ex Expeiro ab Alexione missæ epist.25.l.13.ubi sunt illa uerba: Alexionis epistolis cedimus,quas hic Epeiroticas potius appellari credimus,quàm illas,quas Atticus rescribebat. sic Epeiroticis xl.ep.36.h.l. Martianū) ep.11.h.l. Montanum)ep.sup. Eundem)quem in Epeirum mittis,ut tui postea meas literas Athenas mittant.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XIII.

In Epist. I. Ad Ciceronem ita etc.

σχόλια

D) hic nihil, aut parum quid temporis est omissum. Ciceronem) filium meum Athenis studentem ep. 27.l.12. Scripsisti) ut illum moneres. Quam) particula, quæ uidetur ex uerbo sequēti queadmodum, nata. Tullios) L. Tullium Montanum, & fortasse Tullium Martianum cum Cicerone Athenas profectos. ep.42.&. 43. l.12. uel M. Tullium ep.13.l.8. Ista) quæ scripsisti. Proficient) ad corrigendum Ciceronem meum. Agamus) agemus, superius uerbum requirit. De pecunia) exigenda, & inuenienda. Et si efficis) al. quod si efficis. Hortos) Scapulanos, aut Clodianos ep.43.l.12. Habebo) habere me existimabo. Ob eā cām fam.) ep.12.l.12. De æstate polliceris) polliceris fore, ut hac æstate fanū sit absolutū ep.37.l.12. κατaβίωσιν) uitę quasi fastidiū, satietatē, & desperationem. nam uita nimis longa mihi uidetur ep.12.l. 12. Aptius) fano ibid. hęc enim est summa leuatio ep.36. l.12. nisi malis ad id ipsum, quod faciebat Atticus, referre ep.37.l.12. Cupiditas) cui seruio, ep.26.l.12. Istis) Cæsarianis ep.42.l.12. De epistola ad Cęsarem) ibi. Nicias) ep. 21.&.42.l.12. Peduceum) ep.12.l.7. Patrem) ep.1.l. 10. Totum in hunc) contuli, transtuli. Per se) nō patris tantum, quod fieri solet, causa. Hoc) ut amemus inter nos. Hortos) ep.43.l.12. De epistola) ad Cæsarē. Certiorem) quid isti sentiant ep.42.lib.12. Gratior mihi) hic

epistola potuit diuidi. Celeritas tua) qua tu es usus in re nescioqua. Ipsa res) quam tu curasti, uel curare uoluisti. Indignius) ipsa re. Obduruimus) interitu filiæ sic, ut cætera cõtemnamus. Humanitatem) humanum affectum. Ex ijs) intelligerem. Quid enim?) est? Verũtamen) expectabam, uel si quid accidisset, scire cupiebam ep.12.l.14. Oppio. & Balbo. ep.10.l.9. Epistolas) quas ad eos misi. Pisonem) conuenias ep.11.h.l. Sicubi) poteris ep.3.&.16.h.l. De auro) ep.5.l.12. al. auio, ut legi etiam possit, Aulo, ibid. & ep.3.h.l. uel Ouia, ep.25.l.12. Faberi?) ep.24.l.12. Attribuatur) hic attributio ep.3.l.16. Erote) ut meo procuratore qui scire possit, quantum debeatur. ep.15.l.10. Ariarathes Ariobarzanis filius) ep.20.l.5.& si fieri potuit, ut Ariobarzanes filium, & fratrem eodem nomine haberet: quia tamen regum mos fuit, ut filij patrum eẽnt gẽtiles, & heredes: & cõtra Ariarathes Ariobarzanis frater dicitur ep.2.l.15. fam. & ab Hirc. de bel. Alex. frater item, & Ariobarzani attributus uocat: atq; sæpe F. nota filius, sępe frater describitur, uidendum est, ne, frater, hic reponi debeat: nisi forte filius Ariobarzanis mortui, non uiuentis dicatur: uel certe dicendum est Ariobarzani plures fuisse filios, quorũ unus Ariarathes sit appellatus. Qũo nunc est) ep.23.l.8. Pedẽ) prouerb. Non habet) si filius legitur, ut pauper, ep.1.l.6. si frater, ut attributus fratri, non Rex ipse. Hirc. de bel. Alex. Omnino) cum superioribus iungo. Sestius) ep.17.l.5. Parochijs publicis) al. parochus publicus. atq; idipsum, mea quidẽ sententia, ἱερονικῶς, quasi qui hoc ambiret, ut peregrinos præsertim uiros magnos taq̃ parochus publicus hospitio acciperet, quo plures clientelas habere uideretur. Occupauit) ne ab alijs acciperetur. Facile patior) ne cogar ego sic affectus illum ut hospitem accipere. Beneficio meo) Ariobarzanes enim opera mea uiuit, & regnat ep. 20.l.5. Fratribus) Ariobarzane ipso, & alijs, quos habebat. Necessitudo) qualis esse solet inter patronos, &

clientes.Diony.antiq.l.2. Eum)Ariarathē. Alexādrū) seruum,uel potius libertum. Dedi)ad te,qui regi redderes. Cras igitur)erit. Auctio Peducei)ep.41.& 42.l.12. Ergo) uenies. Impediet) quum uenerit, quoniam uoles uidere de nomine. Sed tñ)uenies. Dionysius)ep.4.l.7. Noster)nunc,etsi ptius oderam ep. 16.l.10. Discipulis) non Ciceronibus filijs,quorum alter erat in Hispania,alter Athenis, ep.6.& 42.l.12.sed à me ipso discipulo ep. 14.l.4.& alijs,quos habet. Diuti9 absfuturus. ac nollē) & si ita quoq; res intelligi potest,ego tamen facile assentirer ijs,qui legerent:diutius absfuturus,ac uellem.

In Epist. 2. A te literas expectabam,etc.

σχόλια

A TE Literas expectabam)quum ipse nō uenias. Nondū)nā tabellerij Roma mane,pfecti nōdū uenir̄ potuissent,quū ego q̄q; mane rescriberem. Noïa)in quib9 est pecunia,quā ut exigas, diligētiā adhibes ep.sup. Probo)bona existimo. Dubitare)de istis noïb9:& ob id sępe q̄ris ep.seq. Ad me refers)me consulis. Quid?ipse negotiū meum gerere,nisi cōsilio tuo?) soleo? sed qm̄ durior est ἀποσιώπησις, q̄ ut Ciceroniana uideri debeat, malim scribere,uel,ut in alijs libris legitur:quid si ipse negotiū meū gererē?nihil gererē,nisi cōsilio tuo: uel, quid? si ipse negotiū meū gererē,gererē, nisi cōsilio tuo? Cęliū) fortasse C.Cæliū,quē Cicero Ciliciæ olim p̄fecit, ep.6. l.6.cuiq; fortasse etiā pecuniā mutuā dedit, p̄sertim quū in Asia haberet ad HS. bis, & uicies ep.1.l.11.uel Q. Cęlium, qui diruptus, dirutusque dicitur. Philip.13.uel Cælium nescioquem argentarium. certe timebat Cicero, ne qua lacuna esset in auro, episto.6.lib.12. Non probas) bonū nomen non existimas. Plura non uis)Cęlio dari, ut fit, qñ quis bonū nomen nō existimat.uel plura nō uis eē noïa,sed pauca,ut cōmodi9 exigi possint. His igitur)his igit̄ numis,q̄s exegim9:uel noïb9,quę sunt exigēda. Vtēdū est)i emēdis hortis. Pręs aliqñ).al p̄s qdem

aliquãdo. Factus esset in his quidem tabulis) al. factus es, & in his quidẽ tabulis, recte, ut puto, ut sit ratio quędam, quare Atticus Cælio plura dari nolebat, q̃ aliàs pro eo pręs fuisset, nec ille tamen soluisset. Vnde Cicero quasi monet Atticum, ne timeat, illud addens, à me igitur omnia, hoc est, ut loquitur epist. 7. li. 4. meo periculo sint: uel à me dentur omnia. Quòd si, præs factus esses, legatur, erit sensus: nisi haberemus hęc nomina, necesse fuisset, ut pro, me pręs fieres: nũc omnia sint à me. Dies) ad soluendum constituta. Longiores) al. longior est, recte. Teneamus) hortos, & fanum. Quod uolumus) ep. 35. l. 12. Pręcone) qui solet habere hanc facultatem, ut diem soluendi pretij posit constituere. Diem) longiorem. Hæredibus) Scapulanis, ut Othone, epist. 31. & 38. l. 12. Crispo, & Mustella) epi. 5. l. 12. Pars) in Scapulæ hortis, ut puto. Duorum) Crispi, & Mustellæ fortasse cohęredum. epist. 33. l. 12. Bruti) M. Bruti. Ægypta libertus) meus. ep. 30. l. 12. & ep. 13. l. 16. fam. Epistolam) Bruti. Cõmode scripta erat) Bruti epistola contrà, atq; quum solet obiurgare. ep. 5. h. l. & ep. 33. l. 12. & ep. 1. l. 6.

In Epist. 3. Habeo munus à te elabo. etc.
σχόλια

HABEO) missum à te. Atqui petit ep. 30. hu. l. ut eruat. fieri igitur potest, ut epistolarum ordo sit perturbatus: fieri etiam potest, ut Atticus miserit quidẽ, sed non omnia, uel fortasse non uera, ut cogatur iterum petere. cętera certe consequuntur. Munus) librum. Elaboratum) fortasse epist. 37. l. 12. Decem) nam decem legatorũ consilium dispẽsandæ, cohonestandæq; uictoriæ Imperatoribus Romani dabant, atque id ipsum post uictoriam, ut ostẽdit Liu. l. 38. quin decreuit olim senatus, ut P. Scipio ex. X. legatorum sentẽtia pacem cum Carthaginiẽsibus faceret. Liu. lib. 30. & in his non legabãt, qui essent Imperatorum necessarij. ep. 5. h. l. in alijs enim

certe legabant;ficut legimus Africanum fratri legatum fuisse. Legatorum) Mumio.ep.30.h.li. Et quidem puto)Tuditanum patrē in decem fuisse, ut scribis. Filius) Tuditani.ep.5.h.l. Quæstor fuit)ita,ut tum non potuerit esse legatus.ibid. Consul)cū L.uel potius,Cn. Cornelio Lētulo an.ab urb.con.608. Mumius)L. Mumius Achaicus. Nominibus)ep.sup. Qu̧eris)dubitans. ibid. Quid placeat)mihi,ad quem refers.ibid. Placere) quū probem ibid.atque hæc quidem omnia ostendunt,nomina exigenda, non legatorum nomina significari. Pisone)ep.1.h.l. Aulus) al.Auius.ibid. Velim ante posis) uelim ante,quàm Brutus ueniat,mecū esse posis. Brutus)M.Brutus. Veniet)ut uenit. ep.6.h.l. Tusculanū) suum.nam Ciceroni fuit uicinus in Tusculano, & Cumano.in Brut. Dies is) quo Brutus in Tusculanum est uēturus. Puero)seruo. Quærat)ab ijs,qui scire possunt, quo die Brutus sit uenturus.

S In epist. 4. Spurium Mumium putaram. etc. σχόλια

SPVRIVM Mumium)in Brut. In decem legatis)episto.sup. Et uidelicet.etenim εὔλογον)al. sed uidelicet εὔλογον: sed uidelicet consentaneum est. Fratri) L. Mumio. Fuisse)legatū in primis,non in decem.ep.seq. Fuit)non accesit post uictoriam. Corinthum)Liu.lib. 52.& Flor.l.2.cap.16. Torquatum)librum epist.32.h.l Silio)ep.25.&.26.l.12. Crispo,& Mustella)epist.2.h.l. Scilicet)scribes. Nobiscum)in Tusculano.ep.sup. Negotio)de fano.epist.12.l.12. Aquæductu)fortasse aqua Crabra.ep.18.l.16.fam.& Front. de aquæduct. pro qua Cicero uectigal pendebat,orat.3.contra Rull.quam uidetur etiam significasse ep.12.l.5.uel de aquæductu aliquo,qui per ędes Ciceronis transiret:certe esset in urbe. Columnarium)uectigal à columnis appellatum ut ostiarium ab ostijs,& ἐπικεφάλιον à capitibus.epist.16.l.5.Cæs.

l.5.de bel.ciu.& ep.8.l.3.fam. Ne nullum debeamus) al.ne debeamus. alij,ne ullum debeamus :quos libenter sequor. à Camillo) epi.8.l.5.qui in hisce rebus erat diligens.ep.33.h.l.al.iam illic. Legem) fortasse de augẽda urbe.ep.35.h.l.propter quam rem columnariũ esset soluendum. Pisoni)ep.1.h.l. Catonis)fortasse filij et quidem quadrimi.ep.22.l.16.fam.& M. Cato duos habuit filios.Plutarc. Cohæredibus)al.cum hæredibus. Herennianis)diuinandũ esset,quis fuerit Herennius, à quo hæredes Herenniani sint dicti. C. quidem Herennius Trib.pl.est.ep.15.l.1. Lucullo)L.Luculli filio mihi testamento commendato.lib.3. de finib. Tutor)Luculli. Agit)Piso.

In epist. 5. Quod epistolam meã ad etc.
σχόλια

QVOD epistolam meam ad Brutum poscis) ꝙ epistolam,quam ego ad Brutum scripsi, poscis. Tiro) cuius opera in literis presertim utor.l.16. famil. & Gell. l.7.ca.3.ep.6.l.16. Illius)Bruti. Obiurgatoria) epistola.ep.55.l.12. Meam) epistolam. Misi) ep.31.l.12. Iudiciali molestia)iudicatu.epis.14.l.12.nam uix, ac ne uix quidem potuisset Atticus cauere, ne quis patrocinium, & operam Ciceronis in iudicijs postularet: sed poterat prouidere uel ne sors eius educeretur, uel si esset educta, ut aliquis eius loco iudicaret,& ipse Cicero molestia iudiciali careret. Tuditanum ep.32.h.l. Hortensij) ibid. Filium)Tuditani.ep.3.h.l. Non potuerat esse legatus) quum nondum fuisset Questor.ibid.sed aliter.ep.32.h.l. Fuisse)legatum Mumio in decem.ep.3.h.l. Mumium) Sp.Mumium.epist.4.&.30.h.l. Fuisse ad Corinthum) ep.sup. Spurius)fortasse Spurius Mumius. epi.14.l.16. fam. Qui nuper est)qui nuper est mortuus. ἀποσιώπησις. solet enim Cicero hæc uerba refugere.epis.21.l.7. Missas) à Sp.Mumio L.Mumij fratre. Fratri) L. Mumio.

Fuerit legatus)ut eſt εὔλογον. ep.ſup. Non in decem)ſed in primis.ep.3.h.l. Neceſſarij)ne impedirentur neceſsitudine,quo minus imperatores accuſarēt,ſiquid peccaſſent,ut L.Furius,& L.Æmylius Cn. Manlium accuſarunt.Liu.l.38. M.Lucullum)ep.15.l.1. L.Muræna(m) pro quo extat oratio:& ſi in primis ille, non in decem fuiſſe uidetur,niſi forte patrem ſignificet. L.Lucullū) l.2.Acad.quæſt.& Plutar. εὐλογώτατον)maxime cōſentaneum.ep.ſup. Illum)Sp.Mumiū. Fratri)L.Mumio. In primis)in his,qui primo cū illo ad bellum proficiſcēte miſsi ſunt. Cures)ita,ut munus elabores.epiſt.3. h.li. Mea) res meas,ut nomina. epiſt.2.h.l. Diligens) Nepos in uita.

S In Epiſt. 6. *Seſtius apud me fuit, & Thе. etc.* σχόλια

SESTIVS)ep.17.l.5. Theopompus)ep.2.l.1.ad Q. fr. Veniſſe) ex Hiſpania. Scribere) Cæſarem. In epiſtola noſtra)ep.35.&.42.l.12. Leges ſuę)latę paulò ante,quàm in Hiſpaniam contra Pompeij filios proficiſceretur.Suet.in Cæſ.& Dion.l.43. Sumptuaria)ep.15 l.9.fam.& Suet.in Cæſ. Eſt εὔλογον) eſt conſentaneum, cum ſcilicet uelle Romę manere.Iſtis)Cęſarianis.ep.42. l.12. Mos gerendus eſt in mittenda epiſtola ad Cęſarē: ut uidetur miſſa.nam poſtea effecit alteram. epiſ.26.h.l. quam non effeciſſet fortaſſe, niſi prior grata fuiſſet: id etiam,quod eſt paulo ante,oſtendit:erat in noſtra epiſtola.dixiſſet,eſt,niſi miſiſſet. Hanc ipſam ſententiam)quā multos iam menſes ſecuti ſumus in ſolitudine uiuentes,et res iſtas non curantes.ep.10.& 23.l.12. Nos perſequi)ſi non perſequi,legatur,erit ſenſus:ſuſpicabar quidem Cęſarem idem cogitaturum,& facturum, quod erat in mea epiſtola, ſed miſi tamen,quod ita uoluerunt iſti, quibus mos eſt gerendus:niſi mutare ſententiam uolumus, quā cepimus, ut nunc illis morem geramus. Et) narrabat

Theopompus,uel Sestius. Lentulum) Lētulum Spintherem.ep.43.l.12. Metella) fortasse Cæcilia Metella, cuius ex aure detractā baccā diluit Æsopi filius Hor. Sat.3.l.2.ep.23.l.11. Melius) nosti. Mustella) ep.2.h.l. Silium)ep.16.l.12. Videris)ut scripsisti.ep.4.h.l. Brutus) M.Brutus. Venit)ut sperabam.ep.3.h.l. In Tusculanum)suum. Me uidebit)sic ep.14.l.10. Quum tu adesses)al.cum tu adesses.ep.3.h l. Misi equidem) al.iussi equidem. Expectasse)hic in Tusculano.

P In epist. 7. *Plane nihil erat,quod ad te etc.*

σχόλια

PLANE nihil erat)sic ep.36.l.12. Discesseras) ex Tusculano, quò ueneras à me de Bruti aduentu certior factus ep.sup. Triplices)Martial.in apophor. ubi docent eruditi triplices esse tabellas , in quibus literæ scribantur:iccirco uidetur Cicero dixisse triplices,non triplices literas,ut prorsus triplices,non trinas literas ostēderet fuisse. Fasciculum)literarum. Ad Vestorium)ep. 13.l.4.& ep.2.l.6. Q. Faberij)fortasse epist.24 l.12. In Pompeiano,Nolano) in loco inter Pompeios, & Nolā ita posito,ut Pompeianus, & Nolanus appellari posßit, ut dixit Horat.Lucanus,an Apulus anceps.uel in Nolano,quod olim Pompeij fuit. is enim habuit possesßiones in Falerno,& Lucano.Philipp.13. Epitomē Bruti) ep. 5.l.12. Cęlianorum)ut Fannianorum.ibid. Philoxeno) ep.2.l.7. παναιτίου)Panætij,scilicet librum.epis. 14.l.9. περὶ προνοίας) de prouidentia, ut uertit Cicero ipse lib.1. de nat.Deo.

C In epist. 8 *Commodum discesseras heri,etc.*

σχόλια

COMMODVM discesseras) ex Tusculano. ep.sup. Trebatius)ep.14.l 9. Curtius.ep.2.l.9.uel Curtius.Nicias.ep 21.l.12.& epist.seq. Dolabella)uenit,re-

uersus ex Hispania, quò prius iuerat. epis. 5. l. 12. Multus sermo) fuit. ἐκτενέστερον) prolixius, largius, liberalius. sic. ἐκτένειαν. ep. 17. l. 10. φιλοστοργότερον) amantius, magis piũ, qualis gener erga socerũ uelut alterũ parentem esse debet, uel hic etiam Dolabella erga filium epist. 23. l. 12. στοργὴ γάρ ἐστι πρὸς τὰ τέκνα. ep. 2. l. 7. Tamen) quamuis multus sermo de alijs rebus fuerit. alij, tãdem. Quintũ,) Q. filium, qui tunc erat in Hispania. ep. 6. l. 12. atq; hic per Q. notam rectius scribitur. ἄφατα, ἀδιήγητα) infanda, minime narranda, scilicet de Quinto referebat Dolabella. ep. 36. h. l. epist. 32. l. 11. & ep. 20. l. 15. Exercitus) Cæsaris exercitus, in quo nunc est. Scribere) neq; tamen scribit, sed plus in suspicione relinquit, ut sit quædam ἔμφασις, quam significationem uocat autor ad Herenn. quiuis tamen, quid illud esset, cognoscere poterit ex ep. 4. l. 10.

In Epist. 9. Εὐκαίρως ad me uenit, cum etc.
σχόλια

ΕΥΚΑΙ'ΡΩΣ) opportune. Dolabellam) ep. sup. qui quum Cæsarianus sit, potest iuuare. ep. 20. h. l. Torquatus) ibid. Egissem) de ipso Torquato. Si quid de Bruto) audiueris, quod egerit. epis. seq. Nicias) epist. 21. l. 12. Confectum) negotium, quo de acturus est Brutus. Diuortium) ep. 6. h. l. uel diuortiũ, quod facere cogitat Brutus, ut Porciam Catonis filiam ducat, & si uiuo Catone uidetur duxisse, si Plutarcho credimus, uxor certe dicitur à nobis ep. 36. & 47. h. l. Idem) ut Brutus aliquid ea de re agat. Offensionis) apud homines ep. seq. Hæc res) quam tentat Brutus. Mederi potest) sermunculum restinguere epis. seq. Eundum) ex Tusculano. epist. 6. h. l. Prædiola) mercedulas prædiorum. epist. 11. h. l. Potestas non sit) ne postea ipsum Cæsarem offendam, si exire uoluero. Venerit) ex Hispania. Messalæ) qui tunc in Hispania cum Cæsare uidetur fuisse, ut fuit antea epist. 22. lib. 11. Illuc) Arpinum.

In Epist. 10. Minime miror, &c etc.

σχόλια

MINIME miror) quum & ipse grauissime ferã. Marcello) M Marcello interfecto. ep.12.l.4.fam. & ep. 22.h.l. Acciderat) præsertim in hoc bello ciuili, ut quis à cliente interficeretur. Liu.lib.115. Natura ferre) quum clientes patronos, ut filij parentes, colere debeant. Dio-nys.l.2.antiq. Sed illud) addam. παρὰ τὴν ἱστορίαν:) præter historiam: παριστορῆσαι. ep.n.l.6. pene est idem ἰδίου πάρεργον. ep.21.l.5. Tu præsertim) qui soles ἐπέχειν. ep.8. & 9.l.6. Me reliquum) esse scribis. Consularem) uere Consularem, & illo honore dignum, ut loquitur Philip. 1. nec enim omnes Consulares erant mortui, sed L. Cæsar, L. Philippus, Cn. Domitius, L. Paulus, & alij adhuc uiuebant. Seruius) Ser. Sulpitius & ipse consularis. ep.1. l.15. Hoc) quod tu scribis. Bene actum) ut epist.2.l.11. Cum illis) qui mortui sunt. Ista) philosophica. episto.33. & 43.l.12. Ad Dolabellam) aliquid scribẽdum, aliquid Dolabellæ inscribendum. Puto faciendum) ut aliquid ad Dolabellam scribam. κοινότερα) magis communia, magis oĩbus exposita, quã quæ in libris de Rep. sunt scripta. Arist.l.1.Rhet. ἧττον ἐστι κακοῦργον ἡ δημηγορικὴ δικολογίας, ἀλλὰ κοινότερον. Quædam) scribam. πολιτικώτερα) ciuiliora, ad Remp. administrandam magis accommodata. ep.6.l.14. Desiderat) Dolabella. ep.13.h.l. Brutus) iungatur sequentibus Brutus siquid. Siquid) egerit. ep seq. Agendum) de Porciæ matrimonio. ep. sup. Sermunculum) de diuortio, quod non probatur. ep sup. Restinxerit) fœminam talem, & tanti uiri filiam, & affinem uxorẽ ducens. Ipse) Brutus. Optime) curabit. Proficisci) Arpinum. ep. sup. XI. Cal.) Quint. epist.12.h.l. & profectus est. VIII Cal. ep.10.h l. Quid agam) al quod agam. Illic) Arpini. Hodie) futurus sum: uidetur tamen hæc particula in ep. seq. transferenda: & hic ita dicendum: sed tñ illic aliqd habeo. nam prædiola sunt cõstituẽda. ep sup.

S *In Epist. II. Spintherem expecto, misit etc,*

σχόλια

SPINTHEREM)ep.43.l.12. Misit)Spintherē esse uenturum Per literas)iunge sequentibus. Purgat) Brutus. Cæsarem)qui ueniam dederat.epist. 4 l 4. fam. De interitu Marcelli)ep sup. Ille)Marcellus Magio) P.Magio Chilone ep 12.l.4.fam & Liu l 115. Cōstet) ab ipso Magio Marcellum interfectū esse. Eius)Magij. Causam sustinet) αἰτίαν, uel δι κων ὑπέχει. ep.1.l.1. Quid sit)cur Brutus Cæsarem purget. Factus est)Marcellus. Non erat)Magius. Credo enim) al.credo eum. Illum) Marcellum. οὐ γὰρ ὀνειδίως)non enim contumeliose,non enim cum exprobratione. al. οὐ γὰρ ὄνειδος, non enim exprobratio. Respondisse) & ob id Magium illi necem intulisse.paulo tamen aliter scribit Valer.Max.l.9 ca 11. Facile) ferre. Totum) malum,dolorem uel, totum est aliud. Aliud)ac credebam Dijunctior) quàm eram in Tusculano,unde Arpinum sum profectus.ep sup. & ep. 9.h.l.al.disiunctior. Fuit faciendum)ut Arpinum uenirem. Constituerem)ep 9.h.l. Obseruantiæ) qua me ut coleret,ad me sæpe ueniebat. Bruto nostro)cupienti simul uiuere ep.23.h.l. Imponerem)quasi imponerē manens in Tusculano. Post hac) postquā filiam eluxero. Colere) & simul uiuere ep.23.h l. Inter nos) ἀλλήλους. Ad illum)Brutum. Non possem)filiam lugens Tusculani)fui,quo,me quotidie uolens uidere, & ob id ad me ueniens,frui non poterat. Seruilia)M.Bruti mater. Nepos in Att.& Suet.in Cæs. Venerit) Romam.ep 15.h.l. Egerit)de diuortio,& nuptijs ep.9 h.l. Obuiam) Cæsari sit iturus ep.23.h.l. Pisonem) epis 1 h.l. Maturum) tempus,ut hortos emamus,quum dies adsit ep seq.

V *In Epist. 12. Valde me momorderunt etc.*

σχόλια

VALDE) sic ep.seq.Attica me ualde angit. Sanauerunt)

nauerunt) tanquàm Achillis hasta. Consolabere)affirmans,morbum Atticæ non esse grauem,& me iubēs sperare.ep.16.h.l. Ligarianam)orationē,quæ extat. ep. 18. h.l. Vendidisti)commēdasti ibid. Præconium deferā) ut eodem modo uendas,& commendes. Varrone) epist. 25.l.2. Scribis)ut illum alicubi in meis libris intexam,et includam.ep.15.l.4. Cœpi) scribere.ep.33.l.12. φιλολογώτερα) eruditiora:ea, de quibus studiosius disputatur, hoc est,philosophica,& quidem λογικώτερα.epist.18. h.l. Mihi denunciauerat)l.1.Acad.quæst.& epist.8.l.9.fam. προσφώνησιν)dedicationem,inscriptionem , & quidem librorum de ling. lat. ut postea inscripsit. sic προσφωνῶ ep. 20.hui.l. Ille) Varro. καλλιππίδης) Callipides, tardus,ut Callipides. prouerbium à Callipide histrione natū: quo de Aristoteles ī poetica sic scribit;οὐ κίνησις ἅπασα ἀποδοκιμαστέα,ἀλλ' ἡ φαύλων,ὅπερ καὶ καλλιππίδῃ ἐπιτιμᾶτο. Parabam)ep.8.l.9.fam. Vt)ut reddere.sic enim uertit ipse, εὖ δ' ἀποδοῦναι. αὐτῷ τῷ μέτρῳ καὶ λώιον)eadem mensura.& melius:uel,ut uertit ipse in Brut.eadem mensura,aut etiā cumulatiore.et l.1.de off.maiore mensura. Potuissem) ἀποδοῦναι. Hoc)αἴκε δύνηαι,idest,si possis. Ascribit) l.1. ἔργον,καὶ ἡμέραν. περὶ τελῶν σύνταξιν)de finibus compositionem,confectionem.ep.14.l.15.uolumen,ut συντάγματα epi.38.l.12. Tibi placuit)ep.20.h.l. Despōdimus) despōdit,& dedit,ut libri de fin.ostēdūt. ἀκαδημικὴν)ἀκαδημικὴν σύνταξιν,Academicā cōpositionē.ep.15.h.l. Nobiles)Catulus,Lucullus,Hortēsi9 ibid.et ep.seq. Philologi)disputādi studiosi.philologia.ep.17.l.2. Nimis acute loquuntur)inducūtur à me loquentes acutius, quā ut in eorum personas possit cadere.ep.18.h.l. ἀντιόχεια)Antiochia,collecta ab Antiocho.ibid. Iste) Varro. Probat) quū illo philosophię genere delectetur.ep.18.h.l. Catulo)ep.10.l.1. Lucullo)ep.5.h.l. Alibi)in aliīs libris. Reponemus) qd hic auferimus. Brinniana auctione)Brinnianę hęreditatis,in qua sum hęres,auctione.ep 14.et.49.

h.l. Accepi)sic.ep.49.h.l. Vestorio)ep.7.h.l. Ad me) qui de ea constituã. Putauerunt)cohæredes. ep. 14 h.l. Amico tuo)Vestorio ipsi.)ep.2.l.6 uel Egnatio,ep 34 h. l.Othoni)ep.31 l.12. Cohęredi meo) in Brinniana hęre ditate. Labeoni)fortasse.ep.1.l.1.ad Q.fr.Fabij Labeones sunt dicti. Auctionẽ)auctiõis diem. ep.14.h.l. Cir citer Nonas)ep 16 h.l. Fore)reuersum Arpino,ubi nunc sum.ep.sup. Pisone)ep 1 h.l. Erotem)epist.15.l 10. Habes)ita,ut possis de negotio Pisoniano agere.ep.4 h.l. & cognoscere quãtũ debeat.ep 1.h.l. Scapulanis hortis) ep. 31.l.12. Dies)ędificandi fani,ut absoluat hac æstate, ep 37.l 12.uel potius dies auctionis ep.33.& 35.l.12.

In Epist: 13. Commotus tuis literis, etc.

σχόλια

COMMOTVS tuis literis)ep sup. Varrone)ibid. Academiam)σύνταξιν ἀκαδημικήν.ibid. Hominibus nobilissimis)ibid. Nostrum sodalẽ)Varronẽ l 1 Acad. quęst. Quatuor)ep 18 h.l.& ep.8.l 9.fam. Multa detracta) & multa etiam addita. nam qui secus grandiores essent? & rebus quidem grãdiores, sed uerbis breuiores. Qui intel lexeris)ep 17.h.l. Illum)Varronẽ. Vellę)desiderare. ep. 17.h.l. Quem intellexeris)ibid. Ab eo)Varrõe. ζηλοτυπεῖσθαι)inuidia premi,dignũ iudicari,cui iuideat. Brutũ) intellexisti ab eo ζηλοτυπεῖσθαι,quod ei libros περὶ τελῶν despõdimus.ep sup. Id hercle restabat)ut Varro Brutum ζηλοτυπῆ.al.idem edere restabat,ut legi fortasse possit:id enim edere restabat,scilicet Brutum ζηλοτυπεῖσθαι. nam cætera, quæ scribis,id penè significant,licet nomẽ non edideris. Libri)περὶ τελῶν ad Brutum scripti ep.sup. unde Brutum Varro ζηλοτυπεῖ. Quidẽ)hæc particula etiam ostendit, libros de finibus significari,siquis paulò attentius cõsiderarit. Exierunt)è manibus:absoluti sunt,sed nondum tñ diuulgati,atque adeo ne Bruto quidẽ dati.ep.20.22.&.23. h.l.sic Horat.urceus exit. Cõmunis)ita,ut suum cuique pulchrum,quod in prouerbio dicitur,esse uideatur.ut ep.

5.l 12. φιλαυτία)amor sui prouerb φίλαυτοι. Illa) duo libri, uel duorum librorũ aliquæ partes. Frustra descripta sunt)nũc,enim sunt quatuor libri,& ita omnia mutata,ut iterum sint describenda Breuiora)quũ multa sint detracta.et breuiora uerbis. ἀπορῶ)dubito,ut tu soles.ep 11.l.7. Volo)scribere aliquid. Dolabellæ) ep 10 h l. Deside ranti)ibid Non reperio quid)scribã. αἰδέομαι Τρῶας)uereor Troianos ep 5 l 2 Si aliquid)scripsero Dolabellæ. μέμψιν)accusationẽ, reprehensionẽ. Effugere)ꝙ ad hominem scelestũ,& tyranni amicum πολιτικώτερα scripsero ep.10.h.l. Cessandũ)ã scribendo(Excogitandũ) quod ad Dolabellã scribam. Angit) ut literæ momorderunt. ep.sup. Acquiesco)quòd me sanent.ibid. Nouas) literas,ut ueteres dixit ep 16.h.lib.

In Epist. 14. Brinnij libertus cohæres etc.
σκόλια.

BRINNII) unde Brinniana auctio dicit ep 12.h.l. Sabinum Albiũ)unde negotium Albianũ,nisi fallor,ep. 14.& 16.l 14 Ad me)Arpinũ ep.9 & 11.h l. uel in Tusculanum,ubi me fore putabãt.ep 12.h.l. Tanti nõ est) ut huc eos uenire uelim. Obire)al nouare,et ita proferre auctionem.ep.12.h l. Auctionis)ibid. Postridie non.)nã circiter Non in Tusculano futurus sum. ep 12.& 16.h.l. Laxius)sic diem laxam dixit. epis 1.l.6.al latius Diem) auctionis. Profecti)Roma ad me. De Bruto siqd erit) si Brutus quid egerit.epis 11.h.l. De Cæsare) de Cæsaris aduentu ep 9.h l. Preterea)al.siquid præterea. Varronem)epist 12.h.l. Scripsimus)de Academicis.epist.sup. Tertium)ep.18 h.l. Nomina)Varronis,meũ & tuũ. Facta sunt)scripta sunt in dialogo aliter dixit facere nomina.ep.24.l.7.fam.uel eodem modo,sed μεταφορικῶς.

In Epist. 15. Quid agit, obsecro te, etc.
σκόλια.

QVID agit,obsecro te,Attica nostra?)ep 15.h.l.

Causa fuerat)cur scriberes. Valerio)ep.42.l 12. Solitudinē)ep 10 l 12. Sustentare)sic.ep.19.h.l. Nos) tot malis affectos. Pedē)prou.latū unguem. Villa) Arpinati. ep.10 h.l. σύνταξιν)cōpositionē.ep.12.h l. Varronē)nostrum sodalē.ep.13.h.l. Traduximus)transtulimus ibid. Modo)al.primo,ut requirit particula,deinde,quę sequit. Catuli,Luculli)epist.12.h l. Hortensij) oratoris,in cuius uilla,quæ erat ad Baulos,etiam disputatū est.li. 2. Acad. quæst. παρὰ τὸ πρέπον)præter decorū. Videbatur)inducere eos loquētes de his,quę λογικώτερα sunt, quàm ut illi de ijs somniasse unquàm uideri posśint.ep 18.h l. Hominibus)Catulo,Lucullo,Hortensio. Non ignota)al.nota. al.ignota,ut legendum est,uel,non nota. Illa) Academica σύνταξις. ἀπαιδευσία)ignoratione:quòd sint inerudici, & disciplinæ expertes.nam Catulus inter oratores numeratur in Brut.& Hortensius ibidē summus orator describitur:Lucullus uero omnem liberalem,& dignam homine nobili doctrinam perceperat l.2.Acad. quæst. In his rebus)philosophicis,& λογικωτέροις.ep.18.h.l ἀτριψία)nulla exercitatione:quòd non sint exercitati. Villam) Arpinatem. Sermones)Academicos. Catonem)M.Catonem, ut Stoicum orat.pro Muræn.Stoici uero in Dialectica laborarunt.Topic.ad Trebat. Brutumq;)qui & ipse Antiochius est.ep 25.h.l. Transtuli)à Catulo, Lucullo, & Hortensio. Tuæ literæ de Varrone)ep.12.h.l. Visa est) postremo.nam primo Catulo,Lucullo,& Hortēsio : deinde Catoni,& Bruto : postremo Varroni;hasce partes dedi. Aptior)quàm Varroni,qui Ἀντιόχεια ualde probat epist.12.& 18.h.l. Ἀντιοχεία)Antiochia. Placeat ne tibi) ep.sup.epist.22.& 25.h.lib. Aliquid ad illum)mitti.ibid. Hoc)quod scripsim⁹ de Academicis.ibid. Seruilia)ep.11. h.l. Brutus ecquid agit?)ibid. Ecquando?) ire obuiam cogitat?ibid. De Cæsare)de aduentu Cæsaris.ep.9.h.l. Ad nonas)ero in Tusculano. Dixi)epist.12.h.l. Pisone) ep.1.h.l. Poteris)ep.3.h.l.

In Epist. 16. De VI. *expectabam etc.*

σχόλια

DE VI.)de Sexto,ut sit nota, quod aperte uereatur scribere,de Sexto Pompeio.al.de Sexto,ut Sext.Peduceum etiam possit significare.ep.12.l.7.al.V.Cal.fortasse rectius. Non imperassem)al.nō quo imperassem. nos ita legimus:non quo:imperassem: & interpretamur: non quo magnopere id ego scire cuperem,uel cupiā, aut uelim te scribere:nam si cuperē,aliquid tuis imperassem. sic loquitur.ep.4.l.5. Eadem)quæ scripsi epis.sup. Illa) quæro. Cogitet)de obuiam itione.epis.11.h.l. Egit)ibid. A Cæsare)ep.sup. Tuæ literæ)episto.12.hu.l. Sperare) quòd sint ἀνέκδοτα.epis.18.h.l. Iubent)ita,ut sanent.ibid. Recens aliquid)nouas literas.ep.13.h.l.

In Epist. 17. *Vides,propinquitas quid etc.*

σχόλια

VIDES)nunc,quum longius absimus.epis.10. h.l. Quid habet)commoditatis. Nos uero cōficiamus hortos)hæc dicta sunt κατὰ παρένθεσιν: & conficiamus hortos,ut ep.31.l.12.atque id ipsum, ut & fanum ædificare. ep.12.l.12.& propinqui esse possimus, quum propinquitas tantum commoditatis habeat.ut epis.31.l. 12. Quum essem)ante quàm Arpinum uenirem.ep.10.h.l. Iam erit) ad nonas.ep.sup. Admonitu tuo)ep.12.h.l. Argutulos) quòd habeant os illius adolescentioris Academiæ.ep.8. l.9.fam. Libros)quatuor.ib.& ep.13. h.l. Varronē)epi. 12.h.l. Quid ad ea)respondeas. Scripsi) ep.13.h.l. Eum) Varr. Desiderare)uelle.ep.13.h.l. A me)intexi.ep.12.h.l. Ipse)Varro. πολυγραφώτατος)plurima scribens.l.1.Acad. quæst. Nunquàm me lacessisset) scriptis, etsi magnam πρόσφώνησιν denūciauerat.ep.12.h.l. Quem ζηλοτυπεῖν) cui inuidere.ep.13.h.l. Multò Hortēsium minus) si Brutum non ζηλοτυπεῖ,ut putabam,ep.13.h.l.multò minus ζηλοτυπεῖ

Hortensium in eum quidem inclusum librum, qui inscribitur Hortensius,lib.1.de finib.& Tusc. 2. sed nunc iam mortuum,in Brut.nā partes mortuis dare est ἀζηλότυπον. ep.seq.Aut eos)ep.15.l.4. Maneas) scripserat igitur Atticus,sibi placere mitti,quod quęsitū est,ep.14.&.15. h.l. Ad eum)Varronem. Scripsi)ep.14.h.l.

In epist. 19. Commodum discesserat etc. σχόλια

COMMODVM) sic ep.8.h.l. Hilarus)epist.9. l.1. Ne tristis sis)quòd ægrotet.ep.12.h.l. ἀκίνδυνα) periculo carentia,scilicet mala, quæ patitur Attica. & ob id tuæ literæ sperare iubent.ep.16.h.l. Ligarianam)epist. 12.h.l.Cōmēdauit) & uēdidit.ibi. Balb⁹,ac Oppi⁹) ep. 10.l.9. Ad Cæsarem)in Hispaniam. Oratiunculam) eā ipsam orationem Ligarianam. Scripseras) unde postea illud ego rescripsi:præclare uendidisti.ep.12.h.l. In Varrone)in dialogos includendo. Ista causa) quæ me mouit,ut orationem Ligarianam ita scriberem:uel ista,quæ sequitur , & quam tu scribis. φιλένδοξος) cupidus glorię, ambitiosus,quales uidentur ferē omnes,qui uiuos laudāt ꝙ id facere uidentur,ut sibi mutuum reddatur.uel studio sus nobilium , quales sunt Catulus,Lucullus ,& Hortensius ep.12.h.l. Desiderari)ep.sup. Eos)dialogos. Libris quatuor)ep.13.h.l. In eis)libris. ἀκαταληψίαν) comprehensionis negationem:uel,ut alij uertunt , incomprehensibilitatem.ἀκατάληπτον,quod comprehendi non potest,uertit ipse Cicero.l.2.Acad quæst. Antiocho)Philosopho.ibid. Dedi)quum prius Lucullo dedissem.ibid. Tertius)epist.14.h.l. Cottam) C. Cottam oratorem , & Philosophum Academicum.lib. 1. de nat. Deo. Varronem)istum ipsum,de quo toties est dictum. Meū κωφὸν πρόσωπον esset)mea muta persona esset. est autem à fabulis sumptum,in quibus,ex Horatij præcepto, nec quarta loqui persona laborat : unde dixit Martial. κωφὸν Paula

πρόσωπον amat. Ciceronis uero πρόσωπον ob id fortaſſe κωφὸν fuiſſet, quòd uiuente C. Cotta, Cicero iunior erat, quàm ut cum eo, & M. Varrone de philoſophia diſputaſſe uideri poſſet: & ſi in libris de nat. Deo. adeſt potius, quàm diſputat: & Cottam quidem ex Bruto ſcimus Conſulatum petĳſſe, quum Cicero Quæſturam peteret: Varronem uero Cicerone natu maiorem minimum annis XXVI. collegimus quum ex libris Euſebĳ, tum ex eius libro. 1. & . 3. de re ruſt. ubi ſcribit, ſe octogeſimo anno admoneri, quum ea ſcriberet Coss. Cn. Domitio Caluino, & M. Valerio Meſſala, uel certe non multò poſt, quo tempore Cicero ſummum LIII. annum agebat. & ſanè ſcribit Plin. l. 29. ca. 4. M. Varronem ad annum LXXXVIII. perueniſſe. Heraclides) Ponticus. epiſto. 5. lib. 3. ad Q. fr. & Laert. Sex) epiſt. 1. lib. 6. Fecimus) epiſt. 15. lib. 4. De oratore noſtri tres) oratorĳ libri. ibid. Mihi uehementer probati) & tibi. ibid. Mihi tacendum fuerit) ut κωφῷ προσώπῳ. Craſſus) L. Craſſus orator. epiſto. 41. lib. 12. Antonius) M. Antonius orator. Catulus) Q. Catulus. lib. 2. de orat. C. Iulius) C. Iulius Cęſar. ibid. Cotta) C. Cotta orator. Sulpitius) P. Sulpitius. Puero mę) annum XV. agente. Inducitur) L. Martio Philippo, & Sex. Iulio Cæſare Coss. ἀριστοτέλειον) Ariſtotelicum. Habent) hic uidetur ſignificare libros de orat. Ariſtotelico more non fuiſſe ſcriptos contra, atque in epiſtola ad Lentul. teſtatur: ſed hoc ad perſonas, illud ad præcepta referendum uidetur. Ipſum) autorem. quod in libris, qui deſiderantur, uidetur Ariſtoteles feciſſe. περὶ τελῶν) de finibus. epiſto 12. huius libri. L. Torquato) lib. 1. de finib. M. Catoni) ut Stoico. orat. pro Muræn. & lib. 3. de finib. περιπατητικὰ) peripatetica. M. Piſoni) lib. 5. de finib. ἀζηλότυπον) ſine inuidia: inuidia, uel æmulatione carens. ſic ἀνεμέσητον. epiſ. 8. lib. 12. Cum Catulo, Lucullo, Hortenſio contuleram) primo.

epist.15.h,l. Personas)eorum. λογικώτερα)λογικῆς, hoc est, rationis disserendi pleniora. Vt illi)Catulus, Lucullus, & Hortensius. De ijs)Academicis. Somniasse unquã uiderentur)non illi quidem ἀπαιδευσία, sed in his rebus ἀτριψία. episto.15.h.libri. Tuas) literas. epist. 12. h.libri. ἕρμαιον,) al. ἕρμαιον, insperatũ lucrũ. τὸ ἀπροσδόκητον κέρδος, inquit Suidas. Aptius) Varrone. Id)Academicũ. Delectari uidetur) quòd ἀντιόχεια ualde probet. ep. 12. h.l. Measque partes)uix defendas hic non esse solæcismum, nisi, ut prius etiã legebatur, restituas, easq; partes, ut pendeat à superioribus: aptius ad eas partes. Consecutus)ut in libris de finib. Mea causa)meę partes, quas tueor. πιθανὰ)probabilia. nam probabilia sequuntur Academici Antiochia)quæ probat Varro. episto. 12.h.lib. unde nemini uisa est aptior Ἀντιοχεία ratio. ep.15.h.l. Putes)ep.14.h.l. Hos libros) quatuor. epist.13.h.l. Occurrũt)sic. epist.21.h.l. occurrunt uero, quę sunt in epist. 22. & 25.h.lib.

In Epist. 19. A Cæsare literas accepi etc.

σκόλια

A CÆSARE)ex Hispania. Consolatorias)propter Tulliæ mortem. Hispali)Plin.lib.3.cap.1. De urbe augenda)epist.33.h.lib. Torquato)ep.seq. Grata) ep. 9.h.li. De uxore)al. ad Ligarianam de uxore: recte, mea quidem sententia. nam Tubero, quum esset Ciceronis propinquus, uolebat fortasse de uxore, & priuigna fieri mentionem in oratione Ligariana quo loco ipse à Cicerone propinquus uocatur. idq; ut propinquitas ipsa melius cognosceretur: nisi quis putet, Tuberonis uxorem, & priuignam inter se contendisse, ut fit, idq; Tuberonis culpa, quem uel ob id Cicero nolit excusare. quod si placet, cætera sunt accommodanda. Abdere) al. addere. recte. Res) oratio ipsa: uel mulierum illarum rixa. Peruulgata) & à te præclare uendita, epist.12.h.li.

& à Balbo,& Oppio ad Cæsarē missa ep.sup.uel apud omnes ciues. φιλαίτιος) accusationis, & querelæ studio sus,ut ep.7.l.3.fam. Habuisti)in uendēda Ligariana oratione ep 12.h.l. ut fabulæ uendi solebant in theatro recitandæ. uel in spectandis uxore Tuberonis, & priuigna contēdentibus. Hoc loco)uilla Arpinati ep.14.h.l. Cōstitui) dixi ibi. Adero) in Tusculano ep.12.h.l. Fratrē) meum. Quid egeris)cum eo de Quint.filio ep.8.h.l. De fama)à Q. filio de me dissipata ep. 36.h.l. rumorem uocat ep.seq. Scripseram)ep.8.h.l. & ep.32 l.12. Nihil melius curandum enim nobis est,atq; hoc)al.nihil meli⁹.curandum enim non est, atq; hoc.nos ita legendum putamus.nihil melius(curandum.n. non est)atque hoc. hinc paulò post:non curare pulchre possum.q; si quis, curandum n.nobis est,malit legere,haud equidem magnopere contenderim: dūmodo κατὰ παρένθεσιν legat. Transuersum unguē)prouerb.latum unguem. φιλοσόφως) philosophice,loquar.s.& disputē. Hęc)philosophica. habere?) ex quo secessi ep. 10. &.33.l.12. δεδῆχθαι) morsum esse, ægre tulisse, quod de Q. filio scripsi ep.8.h.l. sic latine, me momorderunt epistolæ tuæ ep.12.h.l. Nihil erat)qa nihil laboro. Ei)Q. fratri,uel Q. filio. Id ago.s. ut iudicia uidear tenere) εἰρωνικῶς.s. q̄ñdo, ut aliquis pōt dicere, me nolle fratri,aut fratris filio deesse, ut hoīum iudicia uidear tenere ita,ut optime de me sentiant. ut curo famam, ut possim in iudicijs regnare,ut ante.ego uero literas diligentius curo q̄ rumorem.ep.seq.al. cum interrogatione legitur. μὴ γὰρ αὐτοῖς)non enim ipsis,credo, uel tale qd sic propē ep.1.l.6. Ista)quæ dicuntur. Non licet) nunc dicere. Non curare)ep.23.h.l.

In Epist. 20. Ad Hircium dederam etc.
σχόλια

AD Hircium)ep.35.l.12. In Tusculano) urde Arpinum sum profectus ep.10.&.11.h.l. Huic)epistolę Hircij, uel potius tuæ. Alijs) epistolis. Malo) rescribere.

Possum)præstare. Torquato) L. Torquato ep.11.l.12. uel Aul.Torquato.l.6.fam.nam L. Torquatus decesserat,ut cognosci potest ep.18.h.l.nisi forte sit hic filius,ille pater.orat.pro P.Syll.illum certe,qui bello ciuili inter fuit,ep.7.l.9. Resp.perdidit.in Brut. A Dolabella?)cō sequar? ep.9.&.43.h.l. Quod simulac)fuero consecut9. Ab eo)Dolabella,uel Torquato. Quinto)fratre. Expecto)tabellarios. Proficiscens) Arpinum ep.10.h.l. Ad eum)Q. fratrem. Inhibere illud tuum)qui soles ἐπέχειν. ep.6.l.6.uel qui putas ἐπέχειν reddi latine posse per uerbū inhibere. Inhiberi)inhibere,legi debet. Sustinēt)remos. alio modo remigant)cōtra,remis ex superiore scalmi parte in inferiorem,& ex posteriore in anteriorem trāslatis: quod sciare uocant nautæ. Ab ἐποχῆς)ab assensionis retentione,ep.6.l.6.uel poti9 ab hac uoce ἐποχῆς.al.ab epoche,ut sit quasi latine dictum.alīj,ab ἐπέχειν.i.ab hoc uerbo, ἐπέχειν: quod ego sequor. In libro)Acad.quæst. sed primæ editionis. alīj librū de oratore significari uolunt. Fuit)ante q̄ admonitus à te,inhibere uerbū reponerem. Varroni)cui libri primæ editionis legendi sunt dati, sed secūdę nondum missi ep.seq. Mutauit)id,quod pri9 scri pseram. Lucullus) ep.12.&.15.h.l. sustineat currū,ut bonus sæpe agitator,equosq;)Ennīj fortasse uersus, quem lib.2.Acad.quæst. totum penē soluit. Carneades) ibid. & ep. 18.l.12. προβολὴν)pgressus retensionem,statū, apparatum ad pugnā. ἐποχῇ) assentionis retentioni. Hoc) recte,& latine loqui. Rumore)de Q.filio, uel a Q.filio de me dissipato ep. sup. & ep.36.h.l. Pollione) qui de Q.filio solet scribere ep.32.l.12. Pansa)iampridē in prouinciam profecto ep.9.l.12. Etiam)scribes. Siquid certius)habebis. Critonio)cuiusdam Critonīj Ædilis meminit Appiā.l.3. Siqd eēt)scirem9,uel tu scriberes. Certē ne)cōstat,ut dr̄.Metello)fortasse ep.4.l.10. Balbino) de q̄dā Balbino,Appiā.l.4. Eder̄)libros meos. Hermodorus)ἀκροατὴς γενόμενος πλάτωνος,inquit Suidas. Facie

bat)ut ederet libros iniussu dñi. Ex quo) factũ est puer bium, quod sequitur. λόγοισιν ἑρμόδωρος) ἐμπορεύεται: uer bis Hermodorus mercatur. prouerb. uerba importat Hermodorus. Cuicꝗ quicꝗ ante, ꝗ Bruto?) dare? Te autore) cui placuit ep.12.h.l. προσφω.ῶ) dedico, inscribo ibid. & ep.13.l.15. Balbus) ep.3.l.7. De finib.) περὶ τελῶν ep. 12.h.l. Sed tñ quædam) mutaui. al. sed tñ quædam addidi. Reliquos quatuor libros de finib. ἀδιόρθωτα) non correcta, imperfecta, inchoata ep.22.h.l. ἕωλα) non recẽtia, obsoleta ibid. sic epistola ἕωλος dicitur ep.2.l.9. fam. περὶ μικρὰ σπουδάζειν) parua curare, in paruis solicitꝰ esse, rerum paruaꝝ satagere, ut loquitur Terent. Aliud?) quod agam, quod maius sit? Te autore) ep.12.h.l. Tuis) librarijs, ut ep.35.l.12. Fugit) quum de libris περὶ τελῶν loquerer. Dicere?) quod sequitur ? Cerelia) epist.42.l.12. Describit) libros meos. A tuis) librarijs. Istos ipsos) libros. A me non habere) al. eam non habere. al. eam me non habere. alij, ex uetere, ut dicunt, lectione, eam à meis librarijs non habere: quod, si ueꝝ est, libẽter sequor: uel certe ita lego: à meis nõ habere, ut sit quasi ἀντίθετον tuis. tuis à me non habere, legi non posse cognoscitur quum ex uerbis superioribus, & sequẽtibus, tum ex illis: possum falli. qui. n. falli poterat ita, ut non posset cõfirmare, eam à se non habere? sed à suis potuit falli. Abfuerunt) librarij ita, ut possent clã me libros describere. Binos) libros, quorum alteros Cereliæ dare possent. Singulos) libros. Tuoꝝ) librarioꝝ. Tñ eo nullum) al. tamen ego nullum. Eos) libros.

In Epist. 21. De Dolabella tibi assen. etc.

σχόλια

DE Dolabella) ut aliquid ad ipsum scribam, desiderantem. ep.13.h.l. Tibi assentior) ita faciẽdum, ut scribis ep.10.h.l. Cohæredes) in Brinniana hæreditate ep.12.h.l. In Tusculano) me cõuenient ep.12.& 14.h.l. De Cæsaris aduentu) ex Hispania ep.9.h.l. Balbus) ep 3.l.7. Nõ

ante Cal. Sext.) eum uenturum esse. Attica) ep.12.h.l. Leuius, ac lenius) προσωνομασία. Fert) ægritudinem, quum te roget, ne tristis sis ep.18.h.l. εὐκόλως) facile. Cogitatione) collocandæ, ut arbitror, Atticę iam nubilis ep.17. ad M.Brut. q̃ nõ multo post nupsit M. Vipsanio Agrippæ. Nepos in Att. Nihil tibi credo) nõ.n. credimus, quę nouimus. al. nihil tibi cedo, quod fortasse magis probes, ut sit, in ea cogitatione nihil tibi etiam patri cedo: deinde dicat, ualde probo ea, quæ noui. Homine) fortasse Taluã ep.29.h.l. Laudabilia) de isto homine. De Scrofa) à Cn. Tremelio Scrofa referente ep.4.l.5. εὐγενέστερος) generosior fortasse propter matrem.

In Episto. 22. De Varrone, non sine etc. σχόλια

DE Varrone) ep.12.h.l. Placeat) placeat'ne ad eũ mitti, quod scripsimus ep.14.h.l. Occurrunt) sic ep.18. h.l. Quædam) quæ uidebis ep.25.h.l. ἀσμενέστατα) libẽtissime. Intexui) tertiũ ep.18.h.l. Primum) quũ nunq̃ antea te uelle oñdisses. Marcello) ep.10.h.l. Cassi⁹) C. Cassius, qui tpibus illis Brundusii moratus est, ep.17.l.15 fam. Deinde etiã Athenis uidetur fuisse. τὰ κατὰ μέρος) res particulatim: uel ut alĳ uertunt, particularia. Serui⁹) scripserat ep.12.l.4.fam. Tum foras dari) tum diuulgari. Librarios tuos) ep.20.h.l. Culpa) ꝗ ab ipsis Cerelia describat ibid. Scripseram) ibid. Cereliam) ep.42.l.12. Quædam) libros ipsos de finib. ep.20.h.l. Non potuerit) habere. Balbo) ep.3.l.7. Satisfaciẽdum fuisse) ut quintum de finib. librum describeret. ep.20.h.l. al. satisfaciendum est. Obsoletum) ἕωλον ibid. Inchoatum) ἀδιόρθωτοι. ibid. Varroni) fortasse fuit hic diuidenda epistola, quum paulò ante eadem de re sit locutus: sed nos ita reliquimus, arbitrati id hoc loco nõ magni referre. Mittã) quatuor libros Academicos ep.13.h.l. Dubitarĩ) ep.seq. Attributos) debitores ex attributionę. ep.13.l.15. & ep.3.

1.16. Appellas) mones, ut soluant. Probe) facis. Auię) ep.2.l.1. Perodiosum) quod nihil agat. ep.9. &.10.h.l. ni si forte aliquid illi acciderat, quod esset perodiosum, ut controuersia inter mulieres, quæ uix satis humanè facerent. Vita fert) talia. Vix satis humanè) faciunt. Tullium scribam) ep 4.l.5. Si fuisset) quod eum appellares. In hanc rem) fortasse ad fanum ep.12.l.12. Ille negauit) al. ille rectè negauit, ut uitet carmen, quod tñ non semp facit, ut ep.26.h.l. esse putares, quãuis in oratore uitium orationis esse doceat: utcꝫ hic sit quoddã ἰσόκωλον, pſertim quum aduerbium illud, rectè, sit quasi necessariũ: ut sit, ille rectè negauit, quũ non esset à me admonitus, ut in dicaret. Hoc qꝫ) fanum: uel hoc pecuniæ, quod habet Tullius, exigamus. Desertior) quum sequar celebritatẽ ep 22.l.12. εὐλογίαν) honestam rationem ep.seq. Verum hoc qꝫ) faciemus. Qui omnia) gubernes. Constitui) ep.12.h.l. Adero) in Tusculano ibi. Eodẽ die) adsis. Sin quid) acciderit, ne possis eodem die adesse. Multa enim) pñt accidere. Vtiqꝫ) sic ep.2.l.2. Postridie) adsis. Cohæredes) conuenient ep.14.h.l. A queis) cohæredibus. Opprimi) sic ep.27.l.12. Malitia) illorum, qui me sine te harum rerum perito uelint opprimere. Attica) ep.12.h.l. Pono) nam si male haberet, scriberes. Illam) Atticam. Ne salutem quidem) misisse. Plurimam) salutem dicito. Iudicaris) indicaris magis, placet. Epistolam Cæsaris) consolatoriam ep.19.h.l.

In Epist. 23. Antemeridianis tuis lit. etc.

σχόλια

ANTEMERIDIANIS) ante meredię scriptis. Iter instaret) ut iret obuiam Cęsari ep.11.h.l. Longum) usqꝫ in Hispaniam. Simus affecti) ego Reip. & filię interitu: ille Reip. ruina, & nescioquo mulierum odio ep.sup. Siľ uiuere) & inter nos colere ep.11.h.l. Quo) al. in quo. & hilaritatem quãdam significat. συμβίωσις, cõ uictus. In Tusculano) ep.11.h.l. Libri) quatuor Acade

mici ep.13.h.l. Non morabantur:sunt.n.defecti) non im pediebant,quominus Romā ueniremus,sunt.n.perfecti. nam Romā describendos misi ep.20.h.l. sunt tñ, qui legant,nos morabantur:sunt.n.defecti.unde defecti,māci, non emendati,dicantur,necesse est. Vidisti)Romæ,quò describendos misimus ep.20.h.l. Dubitasse) ep. sup. & seq. Sed tu uideris) cuius periculo Varroni libros sum datur? ep.25.h.l. Itē)libros περὶ τελῶν. Hñt)descriptos illos quidem,sed ut corrigātur,ne scripta sint ἀδιόρθωτα. Mandata)de exigēdis noībus,ut fanum ædificari possit ep.2.h.l. Retētione) alicuius partis ex pecunia debita. ep. seq.alĳ ad hæreditatem referunt Brinianā ep.12.h.l. Omneis)debitores,qualis est,ut ego puto, Faberius ep. 24.l.12. Ait uti)dum soluunt. Trebatius) ut iurisconsul tus harų rerum peritus:uel ut Cæsarianus, qui nosse ista potuit ep.11.l.9. Istos) Cæsarianos ep 42.l.12.ut Faberium,Balbum,& Oppium ep.24.l.12.Putas?) facturos, quū alĳ oēs utantur ista retētione? Domū)locū ep.sup. nam eadem de re loqui uidet. Confice)ut ep.31.l.12. εὐλόγως)decenter, honesta ratione. ep.sup. Non curem)ut Philosophus epist.19.h.l. Non habere)mortua filia, & absente filio,atq; iuniore,q̄ ut possit rem familiarem iam nunc curare:uel certe iam tum indigno,qui tali succederet patri. Tradam)possessiunculas quasi lampada,ut est in prouerbio. Qui utar)sic ep.11.l.11. Atq; illud)omneis uti retētione. Audirem)de ista retētione. Perfeca)ex no minibus,ut fiat ista retētio Cōfice)perfice ep.32.h.l. Lo quere,ut tecum illos κενὰ loqui putes:nos legēdum nunc putamus,hoc sensu:loquere tu cum Cæsarianis Oppio, & Balbo,& reliqs de Faberiano nomine, quāuis putes illos tecum uana loqui solere. nisi quis malit ita dicere: ita loquere,ut te loqui putes cum illo Scæua Cæsaris mi lite ep.10.l.14.alĳ,loquere,ut te cum illo Scæuola loqui putes. Ne existimes)nec existimes, magis placet. Eos) Cæsarianos. Non debita)ut bona ciuium sub hasta uen

dita. Quod debeatur)aliis,ut mihi.ep.24.l.12. De die) soluendi nominis Faberiani:uel auctionis ep.27.h.l. Bono modo) ne irascantur isti. sic loquitur Plaut. in fine Mercat.

In Epist. 24. *Quid est,quod Hermog. etc.*

σχόλια

QVID est) illud. Quod)ait. Hermogenes mihi Clodius)ep.20. &.26.l.12. Andromenem) ep.seq. Ciceronem)meum filium, iampridem Athenas profectum ep.42.l.12 Corcyrę?)ep 9 l.5.al.currere:quod si recipimus,res ad Q. filium est referenda,qui diceret ex Hispania reuertens currere. Nil igitur) misit Cicero me?: uel potius,tu ad me dedisti ep.seq. Ei)Hermogeni. Vidit?) Andromenes? Varrone) ep.12.h.l. Quatuor) ep.13.h.l. διφθέραι)libri Herodotus.n.dicit τοὺς ιωνὰς τὰς βίβλους διφθέρας λέγειν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ.pōt etiam uideri ad prouerbium,ἀρχαιότερα διφθέρας λαλεῖς, respexisse:cp in his libris nouam quidem laudet Academiam, sed ueterem reuocet lib.2.Acad.quæst. Sunt in tua ptāte)ita,ut Varroni dare possis,& retinere. Egeris) siue dederis, siue retinueris Nec tū)ut ep.13.h.l. αἰδέομαι τρῶας)ueror Troianos ep.5.l.12. Quid.n.?)uerear Troianos? Ipsi)Varroni. Res illa)σύνταξις Academica ep.15.h.l. Verebar) dubitabam ep.sup. Suscipis) libros Varroni tuo periculo dandos,ep.seq. In alteram aurem)dormiam. prouerb.in utrāuis aurem,& in utrūuis oculum dormire. Retentione)ep.sup. Rescripsi) ibid.Conficies)ibid. Oportet,& opus est)ep.6.l.4.

In Epist. 25. *De Andromene,ut scribis etc.*

σχόλια

DE Andromene)ep.sup. Ita putaram)falsum esse, quod dixerat,se Ciceronem Corcyræ uidisse ibid. Scisses enim,mihiq; dixisses)al.scripsisses.n.mihi,quæ didicisses:recte,ut ego sentio.neq;.n. Ciceronem interim Atticus uiderat,ut illi dicere posset,nisi dixisset per literas: ut

ep.26.l.15. & ep.sup. queritur Cicero nihil literarum ad se ea de re datum. didicisses uero dictũ erit, ut ep.5.l.3. fam. Illum) Brutum. Putas?) iturum obuiam Cæsari? ep.11. & 23.h.l. Romam prid. Id.) ueniam. Ita uolui) sed non uideor fortasse ita scripsisse, quia obscure scripsi. Legisse) meas literas ad Brutum scriptas. ἀσαφέστερος) obscurior, quum in illis literis scribebam, quę sequunt. Eũ) Brutum. Idus) quibus uolebam illum Romæ esse, quibusq; futurum est, ut Scapulani horti p̄coni subijciant ep.35.l.12. &.33.h.l. In Tusculano sit) Roma pfectus. Ad tabulam) ep.35.l.12. Eum) Brutum ut p̄dem. Testm̃) alterũ ep.13.l.12. Volebam) illum ut obsignatorẽ. Tuo periculo) ep.35.h.l. Libros) quatuor Academicos ep.13.h.l. Illis elegãtius) & ideo multi eos cupient, si Varroni dare dubitaueris. Volo) cupio, Varronẽ) habere libros. Desideret) ep.17.h.l. Sed est) Varro. δεινὸς ἀνὴρ τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόωτο) grauis uir, fortasse & innocẽtem accusaret. Iliad.λ. Occurrit) inter alia, q̃ occurrunt ep.18.h.l. Meas parteis) Philonis ep.8.l.9. fam. Defensas esse) ut superior mea causa uideatur ep.18.h.l. Suas) Antiochianas ep.8.l.9. fam. quas illi dedi, qm̃ ἀντιόχεια ualde pbat. In Epeirum) ubi possis otiosus esse, & libros illos accuratius legere. Alexionis) ep.1.l.15. Epistolis) Epeiroticis. ep.43.l.12. Cedimus) qm̃ te solent impedire ibid. Probatum iri) libros Academicos. Et id) ut Varroni dẽtur. In macrocola) εἰς τὰ μακρόκολα, chartas maiores ep 3.l.16. Plin.l.13.cap.12. Patior) ne, si alteri dentur, altera impensa in describendo sit facienda. Teneri) quasi mordicus. Ad Brutum transeamus) Bruto libros hosce demus. Is quoq;) ut Varro. ep.18.h.l. Antiochius) quippe qui Anthiochi fratrem Aristum frequẽter audiuerit. l.5. de finib. & in Brut. sitq; Stoicus ep.15. ad M.Brut. Volaticã) quę quasi uolarit à Catulo, Lucullo, & Hortensio ad Catonem, & Brutum primo, deinde ab his ad Varronẽ, ep.15. h.l. & nunc rursus ad Brut. uolare cogitet. Sui similem)

non

non consistētem, & nihil affirmantem. l. 2. de finib. Modo huc, mō illuc) ἄνω, καὶ κάτω ep. 20. l. 5. Epistola mea) 8. l. 9. fam. Tam enitar) q̄ enisus sum in ea scribēda. At ego) al. ergo ego. Tironi) ep. 5 h l. περιοχάς) cōprehensiones, cōplexiones uerborꝝ, quæ dictando fiūt. sic Porphyrius ἐν τῇ εἰσαγωγῇ, εἰδῶν περιοχὴν uocat. Persequi) scribendo. Solet) ita uelociter scribit. Spinthero) seruo, uel liberto. nam Lentulum Spintherem, non Spintherꝝ uocat ep. 11. h. l.

In Epist. 26. De Virgilii parte ualde etc. σχόλια

DE Vigilij) ep. 42. l. 12. & ep. 33. h. l. Parte) hæreditatis Scapulanæ ep. 33. l. 12. Probo) ut eam emamus. Id erit primum, proximum Clodiæ) sic ep. 36. l. 12. primum Scapulę, deinde Clodię. Turbem) hunc, quem dixi, ordinem. In Drusum) in hortos Drusi ep. 32. l. 12. Eius rei) fani ep. 12. l. 12. Cupiditate) ep. 26. l. 12. In Tusculanū) quod tibi placere significasti ep. 36. l. 12. Hac æstate) ep. 37. l. 12. Absoluatur) fanum ibid. Facilius) pp solitudinem ep. 9. & 11. l. 12. Asturę) epist. 35. l. 12. ubi cętera erant ἀνεκτότερα. ep. 38. l. 12. & quo Cicero sæpe recurrebat ep. 34. h. l. Domum) Romam. Scripsi) ep. sup. Quò) ibo. Lanuuio?) quò, iterꝝ rediens Astura, ueniam, ut prius ep. 36. & 37. l. 12. Conficies) quibus uidebit conscribes meo nomine, ut ep. 5. l. 11. Epistolam) alteram. nā priorē iampridem misi ep. 1. & 6. h. l. certe iampridem illam fecerat, ep. 41. l. 12. hac uero heri inquit, effeci. & illa missa cognoscitur ep. 6. h. l. de hac uero dubitatur ep. 27. 28. & 31. h. l. ita, ut siquis putet hanc epistolam in lib. 12. collocandam fuisse, necesse sit, ut idem de his tribus dicat, quod tamen nemo dicet unq̄, qui res ipsas cōsiderarit. Illud accedit, ꝙ qn̄ scripsit priorem, non cogitabat Romam uenire, ep. 41. l. 12. hic ait, nisi forte Romam, quod conuenit cū illis uerbis ep. sup. ego Romā Prid. Id. Nec me mouet, quod ait ep. seq. quū antea nihil scripserim: qm̄ certe scripserat,

ſed nihil huiuſcemodi ſed ſit eadem. haud ſani magni refert. Placebat)ut efficerẽ. Eſſe putares) finis uerſus ep. 22.h.l. Niſi forte Romam)uenero. Nam ſi uenero,mecum feram.

In Epiſt. 27. Epiſtolam ad Cæſarem, etc.

σχόλια

EPISTOLAM)ep. ſup. Iſti)ut ep.42.l.12. In hos)Oppium,& Balbum, à quib9 ſæpe adiuti,& admoniti ſumus ep. 10.l.9. Illum)Cæſarem. Offenſuri) illa epiſtola. Penè periculoſi)quum uideret,ſe nõ ſatis proprie loqui,particulam,penè addidit. Ingenue) fecerunt. Ita multa)tam pauca,à cõtrario. nam ſi multa eſſent mutanda,de integro ſcribẽdi cauſa eſſet. uel potius,ita multa mutari uolunt,ut abijcienda ſit, & nõ amplius ſcribenda.nam paulò poſt σπουδὴν ſuam nõ eſſe ꝓbatam, & ep. ſeq.nõnulla eſſe reprehenſa ſcribit. De Parthico bello) de quo neſcioquid συμβουλευτικὸν ad Cæſarem in utraꝗ; epl'a ſcripſi ep.35.l.12. & ep.31.h.l. κολακία) adulatio,aſſentatio ep.ſeq.& ep.30.h.l. ἐπίτευγμα)lucrum,adeptio. ἀπότευγμα)erratum,offenſio ep.2.l.3.ad Q. fr. παρακινδυνεύειν,)periclitari? Quid opus eſt,inquit, id tentare, quod ut aſſequaris,non magnopere iuuet:ſi uero aberres ab eo, aut in eo offendas,ualde noceat? Illũ) Cęs. Antea) añ cõfectũ bellũ ciuile. Scripſerim) ad eũ, ꝑſertim συμβουλευτικόν, aut tale,q̃le eſt in hac epl'a.nã epl'as ſępe ſcripſi. Bello)ciuili. Cõfecto)q̃ſi cõfecto bello uellẽ ſcribere, & uictori adulari. Ne putet)Cęſar,ſi miſero epl'ã. Hoc) hanc epiſtolam. Catonis)laudationis à me de Catone ſcriptę ep.35.l.12. μείλιγμα) mitigationem,placationem. Pœnitebat)ſcripſiſſe epiſtolam. σπουδὴ, diligẽtia,opera, qua inſcribẽda epiſtola ſum uſus. Non eſt probata) ab Oppio,& Balbo. Incidiſſemus)ſi epiſtolam ad Cæſarẽ in Hiſpaniã miſiſſemus. Illos) Hircium,Pollionem , & alios maledicos. Cognatum tuũ) Q. filium tuę ſororis filium ep.32.l.12.& ep.36.h.l. Ad hortos)ep.ſup. Illuc)

fortasse ad uidendam Virgilij partē ibid. certe ad hortos uidendos ep.seq. Faberio)ep.24.l.12. Ponamus)ut soluat. De die)scribes. Auctionis)ep.14.h.l.uel ep.35.l.12. Cumano)ubi tunc erat Attica,ut Pilia ep.19.l.14. Valere)quum prius ęgrotaret ep.12.h.l. Habere)ab ipsa Attica ad te.

In Epist. 23. Hortos quoniam hodie etc.
σχόλια

HORTOS)ep.sup. Inspecturus)illuc iturus ibi. Cras.f.)scribes. Faberio) ep.sup. Epistola)corrigenda, mutāda,ep.sup.uel alia scribenda. Non possum)corrigere,aut aliam scribere. Turpitudo) assentationis. Debebat)deterrere me uirꝫ talem. Assentatio)κολακία ep.sup. Nobis?)qui tantas res gessimus? Cœpi)dicere. ἐπαιαλήψις. Vellē quidem)deterreret. Essem.n.) constans, uere Philosophus,non adulator. Esse debebam) pp philosophiam,& res gestas. In mentem nihil uenit) nihil reperio ep.35.l.12. Alexandrum)Magnum. Hoium)Aristotelis,& Theopōpi ep. 35.l.12. Suasiones)συμβουλίαι.ibi. Adolescētem)Alexandrum Magnum. Verissimæ glīæ) contra,ac Cæsar,qui patriæ libertatem oppressit. Non deest)illis ad decus cohortantibus. Quid possum?)Prestare in re turpi?Nescioquid)epistolam ep.sup. E q̄rcu) ἀπὸ δρυός prouerb. sic loquitur Plat.l.8. de Rep.& Homer.Iliad.χ. οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυός, οὐδ' ἀπὸ πέτρης τῷ ὀαριζέμεναι. Fiunt)ab alijs. Reprehenduntur)ab istis ita,ut mutari uelint ep.sup. Quod) nōnulla reprehēsa esse. Peruenissent)ad Cæsarem. Istæ literæ) ista epistola. Nos pœniteret)misisse,pœniteret uero pp eas causas,quæ sunt in ep.sup. Ipsum illum)Alexandrum. Discipulum)quum adhuc esset discipulus. Superbū)Curtius,Plutarc.& Arrian. Hunc) Cæsarem. De pompa) qua delectatur Cęsar:nisi quis uelit referre ad Quirinalia,quæ tuuc lux eadē stultorꝫ festa uocata est.Ouid.l.2. fast.uel quia Romę decretum fuit,ut Cęsaris ipsius ima-

go in pompa geſtaret. Suet. & Dion. Quirini contuber nalem) Quirini σύνναον ep.39.l.12. Putas?) uideres tu q̃ꝗ pompam, ut Brutus, ep.42.h.l. Ille uero) Cęſar. Scripta non ꝓbet) quum.n. ſcripta ſunt, ꝓbat, uel potius ſimulat probare: ſed re uera nollet eſſe ſcripta. Vt uolet) ꝓbabit, uel accipiet. Abijt) pręterijt ſine damno. Illud) de Catone ep.35.l.12. Dabam) proponebam ep.2.&.4.lib.12. πρόβλημα ἀρχιμήδειον) quæſtionē Archimediam ibi. Nūc opto) ita morte Tulliæ affectus, & ita φιλοσόφως uiuens, ut nihil curem ep.19.&.23.h.l. Caſum) iram Cæſaris, cę dem, uel tale quid. Tum) quum dabam πρόβλημα ἀρχιμήδειον ep.2. &.4.l.12. ut uerba ipſa docent. Timebam) laudationem Catonis ſcribēs. timebam uero, ne in Catoniū nos Cato ep.26.l.7.fam. Quēlibet) caſum. Nicias) ep.21.l.12. Dolabella) cui Nicias erat gratus ep.10.l.9. fam. Literas) Dolabellæ.

In Epiſt. 29. Cum quaſi alias res etc.

σχόλια

QVVM quaſi alias res q̃rerem) in ſermone. De philologis) qui eēnt iuuenes in urbe philologi ep.12.h.l. Nicia) ep.21.l.12. In Talnam) in mentionem Talnæ ep. 6.l.16. Ille) Nicias. Ingenio) Talnæ. Nihil nimis) referebat, aut illum cōmendabat. Modeſtum) modeſtū hominem eē dicebat. Sed hoc) quod ſequit̃. Nō placuit) ut noſtræ cogitationi cōtrarium ep.21.h.l. Aiebat) Nicias. Ab eo) Talna. Petitam) uxorem. Quinti) Q. Cornificij ep.1.l.1.& ep.11.l.12. Probatam) Cornificiā. Mulieribus) Talnæ. Rem) dotem niſi uelis ita dicere, hoc non eſſe probatum mulieribus, q̃m reperirent, rem Talnę nō eſſe maiorē DCCC. quæ ſumma meliꝰ ad rē Talnę, q̃ ad Cornificię dotē accōmodari poteſt. De hortis) q̃s inſpexeras ep.ſup. Chryſippo) à Chryſippo Vectio ep. 4.l.2.& ep.9.l.14. Video) intelligo ex Cryſippo. Nihil) mutatum eſſe. Aut pauca mutata) eē. Laudat) Cryſippus. ἀφίδρυμα) ſacellum, fanum ep.12.&.37.l.12. Lucꝰ)

ut religiosus, & ob id ad ἀποθέωσιν accõmodatus ep.29. l.12. Celebritatẽ) quã sequor ep.22.l.12. Audio) à Crysippo p̃sertim. τὸν τῦφον μου πρὸς θεῶν τροποφόρησον) elationem meã per Deos ferto: elationi meæ p̃ Deos obsequere ep.20.l.12. Faberi⁹) ep.24.l.12. Noli q̃rere quãti) uendat locus, sed eme, quãti q̃ti uendit ep.18.l.12. Othonẽ) aduersariũ ep.38.l.12. Vicas) in emẽdis Scapulę hortis ep.35.l.12. Insanituꝝ) ita, ut uelit nobiscũ contẽdere. Nosse) talem, ut nolit cõtendere, aut nõ possit. Esse tractatũ) fortasse p̃p gulã ep.31.h.l. Ille) Otho. Emptor) hortoꝝ. Videat) futurus. Quid.n.pateret) τί γὰρ ἂν πάθοι, sic.n. Græci sæpe loquunt, quod quidam uertũt: qd faceret? uł, qd facere deberet? Clodiã igit) aggredere, alloquere de hortis ep.36.l.12. A qua ipsam) al. à qua ipsa. Sperare) ał, atq; antea ep.37.l.12. al. spirare. Dolabellæ nomen) ep.3.l.16. Causam) habebo, cur nõ uenias. Futurã) puto. Fabernianã) ut nomẽ Faberianũ explices. Si poteris) uenito. Ciceronis) filij mei, ep.24.h.l. uł potius Q. Ciceronis Q. F. Ep̃lam) ad te quidẽ scriptam, sed à te postea mihi missam. O te ferreũ) εἰρωνικῶς, ut puto, si de Q. filio loquit. Illius) ut cognati tui ep.27.h.l. Periculis) q̃ adijt in Hispania. Eã) qua me accusat. Misisse nisi te expectare al. misi. Nã) al. &. Eodẽ exẽplo) ita, ut necesse nõ sit hãc mittere. Gestis) in Hispania. In Cumanũ) ad Atticã ep.27.h.l. Vestoriũ) ep.2.l.6. q & ipse in illis locis uillã habuisse uidet ep.9.24.&.25.l.14. Pharnaci) librario ep.42.h.l.

In Epist. 30. Commodum ad te miserã etc. σχόλια

COMMODVM) ut ep.18.h.l. Demeã) ep.seq. Eros) ep.15.l.10. Eius ep̃la) ep̃la ab eo allata. paulò ał ep.22.l.7. Auctione) fore. Biduum) ut ep.11.l 4. Ab ea) post eã auctionẽ. Igit) uenies. Velim) uenias. Cõfecto) explicato ep.sup. Negotio Faberiano) ep.24.l.12. Quẽ) Faberiũ. Negat) uẽtuꝝ ep.28.h.l. Putat) uẽtuꝝ. Co-

lēdus eſt) Faberi⁹ ut Cæſarianus, ut ſoluat libētius. κλα-κίαι) aſſentationes ep.27.h.l.al. κολακίδες, aſſentatiūculę, uel quaſi aſſentatrices. Athen. enim. l.6. ita ſcribit: γεγόνασι παρ' ἡμῖν καὶ ἐπὶ πλούτων καὶ γυναῖκες ὑπὸ τὰς ἀνάσσας αἱ προσαγορευόμεναι κολακίδες. Scelere) turpitudine ep.28.h l. Perendie) habebo. Decem legati) ep.3.h.l. Mumio) ibid. Memini) legere, uel audire fuiſſe legatum. Albinum) A. Poſthumium Albinum. Cōſularem) Cos. enim fuit cū L. Licinio Lucullo an. ab V.C.603. in Brut. & Liuius l.48. Sp. Mumium) ep.4 h.l. Audiſſe) accepiſſe ep.5.l.12. Ex Hortēſio) qui & ipſe annales ſcripſit. Paterc. Tuditanum) ep.5.h.l. Libonis) epiſt.42.h.l. & fortaſſe ep.11.l.7. XIIII. annis) ep.32.h.l. Nō ſanè quadrat) quoniam ſic annis XIIII. ante, q̄ Prætor eſt factus, legatus eſſe potuiſſet ibid. Volo) uolo ſcriberē ep.32.h.l. Aliquem olympię, aut ubiuiſnam πολιτικὸν σύλλογον) al. ali quem olympia, aut ubi uiſum, πολιτικὸν σύλλογον: nos & ita legimus: aliquē olympia. aut, ubi uiſum, πολιτικὸν σύλλογον: & ita interpretamur: uolo ſcribere aliquā olympia dum, aut, ubi uiſum fuerit, ciuium collectionem: quod fecit in Brut. quāq̄ hæc uerba uidentur illa, quæ διὰ σημείων ita ſcripſit, ut ne Atticus quidē intellexerit ep.32.h.l. More Dicæarchi) qui & ὀλυμπικὸν ſcripſit, autore Athē. l.14. & τριπολιτικὸν ep.32.h.l. Familiaris tui) ep.16.l.2.

In Epiſt. 31 Quinto Cal. mane accepi etc. σχόλια

QVINTO Cal.) raro aſcribebat mēſem, quum penè quotidie ſcriberet. Demea) ep. ſup. Morabor) meis negotijs, quæ tu Romæ curas. Expeditum) confectum ep. ſup. Faberianum) ep.24.l.12. Quum poteris igitur) uenies. Quoniam) iuuas. Abes) ā me. Libros) περὶ ψυχῆς ep. ſeq. Addas) libros Dicæarchi. καταβάσεως) deſcenſus: περὶ τῆς εἰς τροφωνίου καταβάσεως ep.2.l.6. Athen. lib.13. & 14. prouerb. Trophonij antrum. De epiſtola ad.

Cęfarem)ep. 27.&.28.h.l. κέπφικα) fatua,ut auis κέπφος. fic κέπφωμα ep.39.h.l. ego tñ hic potius uerbũ, q̃ nomen defidero,ut ꝑpemodũ audeã legere, πέπρικα, quale illud Ariftoph.in nubib. δέδοικα, καὶ πέφρικα, καὶ βδελύττομαι Ifti)Cæfariani ep.42.l.12,&.27.h.l. Illũ) Cęfarẽ. Scri bere)ex Hifpania. Non itur)ne fe abfente fuæ leges ne gligant ep.6.h.l. In Parthos) ad bellũ Parthicũ ep.27. h.l. Videlicet) εἰρονικῶς. Othonẽ) ep.31.l.12. Iftã rem) iftos hortos ibid. Tecũ effe poffim) prope urbẽ. fic ep. 24.l.12. Quãti autem hoc)emi poffit,uel fit faciendum. C.Albanius)fortaffe,C.Albinius,uel C.Albinus ep.8.l. 13.fam.& orat.pro Seft. Vicinꝰ)illis hortis. ∞ Iugerũ) al.CC.iugera. M.Pilio)nefcioq̃. HS.CXV.) al. HS. CX. Minoris)uẽdunt,propter numorũ caritatem ep.11. l.9. Cupiditas) in qua fum intẽperans ep. 26.h.l. Aduerfarium)ep.38.l.12. Monere)al.mouere.f.ab auctione, & emptione.& ita uincere ep.29.h.l. Facilius etiam)mo ueres. Canum)ep.15.l.12. Canium placeret legere,ut diximꝰ ep.40.h.l. Haberes) quo poffes illum ueluti equũ fuftinere.fic enim nunc libet interpretari:quãuis ꝓprium nomen effe uideaẽ & hic,& ep.22.l.15. Gulã)cuius cau fa Otho parat hortos.

In Epift. 32. Alteram à te epiftolam. etc.

σχόλια

ALTERAM)fecundam. Faberio) ep.24.l.12. Eft pofitum) nifi enim id nomen explicat, ne paruo quidem poffumus emere ep.29.h.l. Id) ædificatio fani ep. 12.l.12. Vt Cętera) credis. Vt facis) femper. Iftuc) ad diligẽtiam tuam. περὶ ψυχῆς) de animo : quem quidem Dicæarchus ipfe uult efficere effe mortalem. Tufc.1. & lib.2.de off. Vtrofq;)libros,tres quidem Lesbiacos, & totidem Corinthiacos, Tufc.1.dictum penè ut illud,nos utriq; & Socratici,& Platonici effe uolumus.nã fi duos uoluiffet fignificare, utrunq; dixiffet. καταβάσεως) defcẽ

ſus ep. ſup. τριπολιτικὸν) Dicæarchi librum ἐπιγραφόμενον τριπολιτικὸν, ut inquit Athen. l. 4. Nō inuenio) inter meos libros. Eius) Dicæarchi. Ariſtoxenum) æqualem, & cōdiſcipulum ſuū. Tuſc. 1. Treis eos libros) ſex quidem περὶ ψυχῆς: duos minimum, ut ex Atheneo didicimus, περὶ καταβάσεως: & unū τριπολιτικὸν: ſed treis dixit, referens ad numerū uoluminum, ut loqueret Vlpianus. Ad id) ad Tuſculanas quæſt. uel ad σύλλογον πολιτικὸν. Torquat⁹) liber ep. 4. h. l. ſic Cotta, Libo, ep. 42. h. l. Daret) à librarijs. Catulum) librum, qui non extat. Lucullū) librum, qui nunc extat, & eſt ſecundus Acad. quæſt. Antea) habuiſti. Vterq;) Q. Catulus, & L. Lucullus ep. 12. h. l. Laudatur) ut Lucullus in proœmio l. 2. Acad. quęſt. Eas literas) ea proœmia. Scripſi) ep. 30. h. l. Parum intellexi) quonam pacto igit̃ nos intelligemus? διὰ σημείων) per ſigna, & notas. C. Tuditano) ep. 5. h. l. Audieram) ep. 30. h. l. In decē) legatis ep. 3. h. l. In Libonis) annali ep. 30. h. l. græca φράσις, qua tn̄ Cicero tā ſæpe, ut alios mittam, uſus eſt, ut iam ſit latina. L. Popilio) L. Popilio Lænate. P. Rupilio) ſic Verr. 6. at in Lælio P. Rutilium uocat, ut Val. Max. l. 2. cap. 2. Oros. & Eutrop. alij C. Sulpitium Galbam cū Lænate coniungunt. Coss.) an. ab urb. cō. 622. al. omittitur, ut paulò poſt, cū Lucullo fuit. Annis XIIII.) ep. 30. h. l. Potuiſſet) poſt Quæſturā: etſi al'r uidetur dicere ep. 3. & 5. h. l. ſed hic diligentius annos colligit. Sero) tūc enim legatus Mumio eſſe non potuiſſet. Legitimis) legib⁹ cōceſſis, & ſuis, ut Cicero loqui ſolet. Poſthumium) Albinum ep. 30. h. l. Fuiſſe) legatum ibid. Lucullo) ibid. Fuit) Cos. ibid. σύλλογον) collectionem. ibid. Perſonam) Poſthumij. Idoneam) ut hominis & literati, & diſerti, & qui græce hiſtoriam ſcripſit. in Brut. Videbis) erues. ep. 30. h. l. Cęteros) q legati Mumio fuerunt ibid. πομπεῦσαι καὶ τοῖς προσώποις) uti pompa etiam perſonis, hoc eſt, in ſcribendo συλλόγῳ pompam quādam adhibere, magnas haſce perſonas deſcribentes.

N In epist. 33. Negligentiam miram, etc.
σχόλια

NEGLIGENTIAM miram)Balbi,& Faberij,et quasi neglectionem nostri. Professionem) mearū possessionum,& rerum.uidetur enim id significare, quod l. 3.de bel.ciu.scribit Cæsar, constitutum fuisse, ut arbitri darentur,per quos æstimationes fierent possessionū, & rerum,quanti quæq; earū ante bellum fuissent: atq; eæ creditoribus traderentur.& fortasse Balb9, & Faberius erant arbitri,ut Cæsariani.ep.24.l.12. Relatam?) in tabulas publicas? Miseram) Philotimum,paulò post:uel Tironem.ep.23.l.16.fam. Philotimus)ep.4.l.2. qui res meas procurabat,& rōnes tractabat.ep.15.l.10. Libertus)Terentiæ.epis.4.&.5.l.6. Librarium)qui scripsit:à quo scire poteris,an Philotimus sit professus· Cōfectū) à Philotimo de professione. Literas misi) de nomine. epi.24.l.12. Aliquid)de nomine Faberiano. ibid. H. in capitolio)hora,qua cū ipso Balbo in capitolio fuisti.al. H.5. hora secunda. & H. Probus horam interpretatur. Virgilio)ep.26.h.l. δυσωπία)stulta uerecūdia.epis 5.l.14. & ep.14.l.16.uitiosa uerecūdia uertit ab alijs· lege Plut. libellū περὶ τῆς δυσωπίας. Debeo)uerecūdari ita,ut meū nō petam. Emero)hortos. Quod postulet?)quod queratur,quum uidebit numis indiguisse? Ne is)faciat. Vt Cęlius.De nomine) coniūgo,ut Cælius de nomine,ut dicat,uidebis,ne Virgilius idem faciat in Africa,quod Cęlius de nomine fecit in Cilicia.epist.2.h l. Tu uidebis) quædam ἐπαιάληψις. Cuspio)ep.19.l.12.fortasse P.Cuspio, qui fuit in Africa bis, quū maximis societatis negotijs præesset.ep.6.l.13.fam.unde scire poterit, quid de re Virgilij,qui in Africa est,sit faciendum. Plancus)epist. 42.l.12. Destinat)sibi emere cupit,ut ep 26 l 12. Difficultatem)si Plancus,qui Cęsarianus est,esset aduersari9. Ista res)quæ ad hortos pertinet. Othonem) epis.31.l.12. Vinci)ut ego uolo ep.29.h.l. Æstimatiōe) uel qua hor-

tos emam, ep. 20. l. 12. uel quæ creditoribus, ut constituit Cæsar, tradatur. ep. 16. l. 12.. Agere) de hortis. Cœperimus) tum constituemus. Scripsit) Cæsar in lege, uel Balbus ad me: etsi uideri potest Otho de hortis aliquid, sed de æstimatione nihil scripsisse. Cum Pisone) ep. 1. & 15. h. l. Siquid poterit) siquid poteris. ep. 15. h. l. Dicęarchi librum) fortasse περὶ ψυχῆς. ep. sup. Accepi) à te, quē rogaram, ut mitteres. ibid. κατάβασιω;) descensus. ep. 31. h. l. al. & καταβάσεως. Dederis) alicui si dederis ut ep. 3. h. l. Reperies) legatos. ep. 30. h. l. In quo sunt) scripta. S. C.) Senatusconsulta facta. Cn. Cornelio, & L. Coss.) C. Cornelio Lētulo, & L. Mumio Coss. Oros. l. 4. ca. 3. uerisimile. n. erat legatos Mumij inueniri posse in S. C. quæ ipso Cos facta fuerant. Tuditano) ep. sup. εὔλογον) consentaneum. ep. 4. & 5 h. l. Tum) quū L. Mummius bellum illud gereret. Illum) Tuditanum. Fuit) Tuditanus. Ad Corinthum) sic epist. 5. h. l. Dixit) quod dixit mihi. ep. sup. Aut Quęstorem, aut Tribunum mil.) εὔλογον est, inquam, illum fuisse, quoniam legatus esse non poterat. ib. Antiocho) nescioquo. neque enim credo philosophū significari. Quæstor, aut Tribunus mil.) al. Q. An. Trib. mil. minus male. ex his enim notis ita legi facile potest. Quæstor Annius, aut Tribunus mil. nam quum de Tuditano satis dixisset, de altero cœpit quærere, ut uerba ipsa satis ostendunt. Quòd uero de T. Annio Ruso potissimum quærat, & cognoscitur nota, An. quę Annius à Probo interpretatur, & coniectura, φ εὔλογον sit, post Tuditanū de eo queri, q post illū Cos. fuit. Si neutrū si neq; Quęstor, neq; Tribun9 mil. fuit. al. siue utrū. Eodē in pręf. aut Cōtuber. fuerit) al. eodem in Prætura, aut in cōtubernio fuerit uidetur legendū: eodē ne pręf. an contub. fuerit: hoc est, eodem'ne bello pręfectus, an cōtubernalis fuerit. In eo bello) Achaico. Varrōe) ep. 12 h. l. Lupus in Fabula) prou. Scinderā penulā) prou. Tui) qui penulā scindere non soles. al. tuū, ut sit, tuū mo-

rem,uel tuū factum. C.Capito)uenit.ep.18.&.21.l.16. T. Carrinate) Carrinā ꝟsum iuenies in Appian.et Plut. Oros.uero Charinatē.prætorē à Sylla iugulatū scribit l.5.cap.21.nec dissentit Eutrop.hic illius uel filius,uel ne pos uī fuisse. Sermo)ortus est.De urbe augēda)ep.19.et 35.h.l.& Dion.l.43. Muluio)al.Miluio.orat.3.in Catil. Tyberim duci)mutato fluminis alueo. Ad tabulā)uole bā accedere.ep.35.l.12. uel ad tabulā ueni, & de tabula, & auctione quid cogitarē,dixi. Vt)ut emerē. Scapulanos hortos)ep.31.l.12. Ista lex)de urbe augenda: & si perfertur,horti Scapulani cōprehendentur intra muros urbis,et ita tu pretiū amiseris Cicero.sunt enim ꝑpinqui. ep.31.l.12. & ep. 31.h.l. Vult) legem perferri. Audire) urbē augendā esse. Fieri)augeri urbē. Moleste fero) ꝙ hortos istos emere nō possim, et uideā ciues magnū passuros dānū,quū maiore nūc urbe,tot ciuib⁹ amissis, op⁹ nō sit. Camillo)ep.4.h.l. De Idibus)ep.25.h.l. Ista.n. me res adducebat)res Idibus tractāda, adducebat me,ut Romā uenirē.ꝙ si exponas,ista res de urbe augēda, uereor,ne legi oporteat:ista enim me res abducebat. Adiunxerā) ut, quū Romā uenissem,non solū auctioni uacarem,sed cæteras etiam res conficerem. Cæteras) res. Consequi)quasi intelligere ita, ut scire possim, quid mihi sit faciendum:uel potius perficere,etiam si Idib.nō faciam.ep.41.h.l. In uia)in itinere. Cōfici) dum uenis ad me,& Romam redis. Dionysio)epist.4.l.7. Ignosco) si & ipse ad me non uenit. Bruto) M. Bruto.al. Hircio. Idibus Maij) hæc duo uerba sunt delenda,ut temere inserta. Nihil opus esse)ep 25.h.l.

In Epist. 34. *Asturā ueni* VIII.*Cal. etc.* σχόλια

ASTVRAM) episto.35.lib.12. Calend. Iul.) epist.1.lib.16. Ianuarij)epist. 36.lib.12.quod inter Asturam , & Tusculum ita medium fuit, ut esset quasi diuersorium.episto.36.37.38. lib.12.& episto. 26. huius libri.

Illuc)in Tusculanum. nam si Romam uoluisset significare,istuc,dixisset:etsi ego malo,istuc, legere. Veniẽdum) Brinnianę auctionis causa.ep.13.h.l. Potes)efficere. sic ep.43.h.l. Maximũ)quũ nusquàm legerim, quod sciã, Egnatios Maximos esse dictos, his facile assentior, qui, maxime,legunt:nisi quis,maximum illud, iungere uelit: aut omnino credere, Egnatium Maximum appellatum fuisse:ep.30.l.15.uel ita interpũgere:Egnatiũ, Maximũ, ut Egnatiũ,et Axiũ Maximũ sigñet.ep.15.l.3.& ep.15.l. 10. hunc Attici amicũ uidet appellare. ep.12.h.l. Illud) quod ad diuortium Publiliæ pertineat.nam Plutarc. & Dion Ciceronem ei nuncium remisisse.hinc scire cupit, quæ sit ea de re fama.eandem rem significat.ep 46.h.l. & ep.23.l.14 uel potius sit dicamus:illud, quod ad dotẽ pertinet. nam post Cæsaris mortem Publiliam uxorem Cicero uidetur habuisse.ep.1.l.16. ut ep 23. l.14. tricetur Publilius,ne soluat dotem Publilio)ep.27.l.12. Id populus curat scilicet)Terẽ.And.Sc.2.act.1. Arbitror)populum curare. Prorogas)ep.41.h.l. Scripsi)ep.sup.

In Epist. 35. Orem indignam.gentilis etc.
σχόλια

OREM indignam)exclamatio.Quintil. Gentilis tuus)fortasse Pomponius Numida, quem saluũ uenisse ex Hispania gaudet Horat.od 36.l.1. Vrbẽ auget) ex lege Cæsaris.ep.33 h.l. Hoc biẽnio) fortasse post bellum Africum,in quo multi Numidę sunt capti. Varroni scribis,te)daturum libros.ep.25.h.l. Venerit) rure, quò uenerat.ep.33.h.l. Dati)libri ep.42.h.l. Iam) quũ iam uenerit. Periculo tuo) epist.25.h.l. Aut fortasse)alij,at fortasse. Literæ meæ) præsertim.25.h.l. Retardarunt) ne dares,quòd in his iusserim libros Varroni tuo periculo dari. Quomodo res se habeat)an dati sint libri Varroni,& si dati,an ipsi probentur,ut non despero. epist.25. h.l. Bruti amore)erga nos.ep.11.h.l. Literas)dedi.

In Epist. 36. De Xenonis nomine, & etc. σχόλια

DE Xenonis nomine) de numis, quos à Xenone, q tuus est procurator, ep.13.l.5. accepi, epist. 2.l.11. uel quos ille curat Ciceroni filio. ep.18.l.14. Epeiroticis XL.) uiris, uel numis. Balbus minor) ep.9.l.8. Noui nihil sanè) attulit Balbus minor, qui scribere solebat. epist. 32. lib.12. Hirciũ) ep.4 l.10. Quinto) Q. filio. Eum) Q. filiũ. aliĳ, enim & sane κατὰ παρένθεσιν locus hic legendus uidetur. Facere) quod facit, hoc est, mihi maledicere. Quũ multa de me, tum redire ad patrem) al. quũ multa de me diceret, tum rediret ad patrem. retulit igitur Balbus, Hircium cũ Quinto litigasse, quum ille mihi primũ, deinde patri suo malediceret, & detraheret. Nihil autẽ habeo) nos legimus: nihil autẽ ab eo, scilicet Q. filio. ἀξιοπίστως) credibiliter, fide dignum. al. tã ἀξιοπίστως, recte. sic enim particula, quàm, requirit. Alienissimos) sic epist. 4.l.10. Nos) me, & Q. fratrem. Cauendum) hic distingue. φοβερὸν ἦν) formidolosum fuisset. Regem) Cæsarem, inuidiose. Me animi nihil habere) & ob id cauendum non esse. Ciceronem) Athenas profectũ ep.42.l.12. Vexari) uerbis à Q. filio retulit Balbus. Arbitratu suo) facer̃, uel faciat. Porciæ) quæ M. Catonis soror, & L. Domitĳ Ænobarbi uxor fuit. Plutar. in Cat. Gaudeo) quòd uideor diligens fuisse. Quòd si prius tuas literas accepissem, uiderer monitus fecisse. Leptę) ep.17.l.5. Literas) quibus, ut eam scriberem, & mitterem, monebas. Eam) laudationem. Mittetur) laudatio. Isto modo) ita correctam, hanc. epist.47.h.l. Domitio) filio. ibid. Bruto) ut affini, qui Porciam Catonis filiam uxorẽ habeat. Plutar. in Brut. & Val. Max. l.3. cap.2. & nunc ad Cæsarẽ profecto ep. seq. Quę scribis, esse ἀνεμοφόρητα) digna, quæ uentis ferantur, inania, leuia: digna, quæ quisque tradat proteruis in mare Creticũ portare uentis, ut dixit Horat. prouerb. subuẽtanea parit. Quotidie) al. quoq;, rectius.

neq; enim si erant ἀπεμοφόρητα, tantopere cuperet de his certior fieri, sed cum alijs ea scribi uolebat. Velim) cum sequentibus malim iungere. Balbum)uel ut autorem in Faberiano nomine.ep.24.l.12.uel ut harũ rerum peritũ, ep.18.l.6.fam.uel ut cohęredem in Brinniana hęreditate. ep.14.h.l.uel ut Cæsaris fortasse cohęredis procuratorẽ. ep.44.h.l.si modo Cluuianam hęreditatem hic significat. Offilium)uel ut iurisconsultum,epi.22.l.7.fam.uel ut cohæredem & ipsum,certe quiddam negotij cum Cicerone habẽtem.ep.24.l.16.fam. De auctione proscribẽda)ep.12.h.l sic proscribere uenationem.ep.4.l.16.alij cum sequentibus iungũt,fortasse rectius. Puto) al. Publio. Habet & Balbus)conscripta omnia. Propinquũ diẽ)proscribere auctionẽ. Et Romæ) atq; id ipsum Romę. Moraretur)nõ ita cito rediret ex Hispania. In diẽ diem differri)auctionis diem in diem differri. ep. 28.h.l. al. in diem tertium differri. Is quidem) Cęsar. Placet enim Vestorio)ut cuius intersit.ep.12.h.l.uel ep.44 h.l.

In Epist. 37. Ante lucem cum scriberẽ etc.

σχόλια

ANTE lucem quũ scriberẽ)in Tusculanis quęst. ep.32.h.l.libros enim περὶ τελῶν, in quibus etiam scripsit contra Epicureos,iam confecerat.epist.18.h.l. Oleo, & opera)prouerb.oleum,et operam perdidi. Nescioquid) epistolam sup. Datur)redditur à tabellario. Epistola) missa ex Hispania. Sororis tuæ filio)Q.filio.epis.19.l.5. Contumelia)in me. οὐκ ἐπέστησεν)non institit,non perseuerauit, non animaduertit, & quasi imprudenter peccauit,ut dicere solemus de his,quos excusare conamur. & dictum uidetur εἰρωνικῶς,quum omnibus locis id faceret. ep.sup. Ego enim)uerba ex principio epistolæ Quinti, sed non prima,ut particula,enim,demonstrat. Non pro bo)al,hæc duo uerba omittuntur.In te)ò patrue. Vult) Quintus. Impurius?)& impurũ uocat illum ep.32.l.12.

Bruti nostri) iam Cæsari obuiã profecti, ut constituerat. ep.11.& 23.h.l. saltem Niceam usque ep.1.l.14. Haberi) in castris Cæsaris. Istum) Q.filiũ. Aliquãdo scripsisti) alij, aliquando esse, scipsisti. nos sequimur eos, qui legũt: aliquãdo scripsisse: præsertim quũ paulò post dicat: ad patrẽ de me quid scripserit, nescio. uideo tamen ex his uerbis hunc sensum elici posse: tu aliqñdo commotũ illum esse laudibus Bruti scripsisti. aliquid ad me, credo, & ad te hac de re scripsit, ει;ω.ικῶς. tu uero facies, sciam, an ad te scripserit. uerba igitur ita sunt interpungenda: Bruti nostri quotidianis, assiduisq; laudibus, quas ab eo de nobis haberi permulti mihi renũciauerunt, commotũ istum aliquando scripsisti. aliquid ad me, credo, & ad te: idque ut sciam, facies. Idq;) quod ad te, uel an ad te Q. filius scripsit Patrem) Q.fratrem. De matre) Põponia. Quàm pie?) scripsit? Inquit) Q.filius in epistola ad patrem scripta. Ad te) ò Quinte pater. Scripseram) ego Q.filius. Istam domum) in qua habitat Pmponia mater. Scis) tu Quinte pater. Pater) Q.frater Odium matris (ep.seq.& ep.41.h.l. Nunc) Cęsare aduentante, & simul Q.filio. πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιᾶς ἀπάτας) desideratur participium ἀναβὰς, quod apponit Plato. li.2.de Repub. ut ita possit interpretari: utrum iustitię murum altum, an obliqui doli ascendens aspernér: hoc est, ut ipse pene interpretatur: utrum aperte hominẽ asperner, ac respuam, an dolo. & hominem Q.filium expone: etsi ad Cęsarem etiã potes referre. Pindaro) fortasse ἐν τοῖς σκολιοῖς. τὰ γὰρ σκολιὰ scripsit Pindarus, ad quę uidetur etiam respicere epist.seq. δίχα μοι νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν) dubitat mihi mens ueritatem dicere. Moribus meis) ut philosophicis, & liberis. Illud) aperte aspernari. Sed hoc) σκολιαῖς ἀπάταις uti, ut postea usus est. epist. 40.h.l. Temporibus) quibus cedere semper sapientis est habitũ. epist.9.l.4.fam. Mihi persuasum putato) utar enim eo, quod tu decreueris. ep.seq.

In epist. 38. Equidem uereor maxime, etc.

σχόλια

EQVIDEM uereor) quum iam Cæsar cum reliquis adesse uideatur. ep. 36. h. l. Opprimar) à Q. filio & Cæsarianis. sic ep. 27. l. 12. In turba) ut Romę. Asturę?) maneam? ep. 34. h. l. Quid Cæsar subito?) redit? uide, an placeat legere. quid si Cęsar subito? quid faciã, si Cęsar eò subito ueniat? Quod tu decreueris) quod ipse tibi suaseris. ep. sup. Vanitatem) Q. filij. Ad patrem) scribere ep. sup. Propter matrem) odio matris. Hic autē) Q. frater. Languescit) episto. 40. h. lib. Illum) Q. filium. Iratum) episto. 40 h lib. Tuo consilio) quo iuuari uolebam. epist. sup. σκολιά) obliqua, σκολιὰς ἀπάτας. ibid. τὰ σκολιὰ uero erant παρόινιαι ᾠδαί, & ᾄσματα, ut in Ranis, & Vespis Aristop. interpres docet. In scribēdo) epist. 37. h. l. in scribendis Tusculanis quæstionibus, ut diximus ep. sup. in libris ep. seq. Hæreo) quasi infixꝰ sum. Brutum) redeuntem ex Hispania, quò iuerat. epist. 36. & 37. h. l. Eadem) sentire, & cupere, ut utar σκολιαῖς ἀπάταις, & Romam ueniam. Hoc) Q. filij aduentus. Ista) quam Brutus cupit. Inde) ex aliqua prouincia, quam rexerit: uel potius, ut ego quidem arbitror, ex Cæsaris cæde. id quod ep. seq. uidetur significare. Abfuit) ita, ut sit æquum me Romam uenire, ut saluum uenisse præsens gaudeam: ut, quum ex prouincia reuertebatur. ep. 24. l. 12. nunc uero tantum Cæsari obuiam est profectus. ep. 35. h. l. ad me dedit. Ei) Bruto. Itineris) subiti, & longi. ep. 23. h. l. Scripsi) ep. 31. 32. & 33. h. l. φαίδρου περὶ θεῶν & ΠΛΑΙΔΟC) al. φαίδρου περὶ ὅσσων τῆς λαίδος, Phædri de uocibus Laidis. ego libenter legerem: φαίδρον περὶ ὀρῶν τῆς ἑλλάδος, Phędrum de montibus Gręcię, pręsertim quum φαίδρον in omnibus libris legamus, & Dicęarchus Phędrum & id scribendi genus in Platone carpebat, ut autor est Laert. unde forte librũ inscripsit φαίδρον, quũ scriberet καταμετρήσεις τῶν ἐν πελοποννήσῳ ὀρῶν, uel τὸν τῆς ἑλλάδος

ἐλλάδος βίον. Suid. certe Cicero Dicæarchi, non Phædri libros petierat epist. 31. 32. & 33. h. l. & si potuit alias epistolas scribere, uel aliter petere. docti uel hoc sequantur, uel melius excogitent.

In epist. 39. *Ita ne nuntiat Brutus illum etc.* σχόλια

ITA'NE nunciat Brutus) ex Hispania rediẽs. ep. sup. Illum) Cęsarem. Ad bonos uiros εὐαγγέλια?) ita nos interpungimus: ad bonos uiros? εὐαγγέλια. hoc sensu: itáne Brutus nunciat Cęsarem ad bonos uiros, & ad optimates rediturum? εὐαγγέλια debentur, si tale quid nunciat. ep. 3. l. 2. Vbi eos?) ubi eos bonos uiros inueniet, quum plerique omnes hoc bello perierint? Suspendit) ut eos in aere, sicut Athenienses Icarium, & Erigonem, quęrat: uel eos, qui iam mortui sunt boni, adeat: uel potius moriens Romanos, qui superfunt, liberos relinquat. illo enim uiuo nemo boni ciuis studium ad defendendam Remp. audebit profiteri. Hic autem, ut fultum est) lubẽs legam cum interrogatione: hic autẽ ut fultum est? ut sit sensus: apud bonos qd est parati: nos boni ut sumus parati? uel, hic autem ut fultus est? Brutus autẽ ut paratus est, si forte Cæsarem interficere cogitet? φιλοτένημα) al. φιλοτέκνημα. al. φιλοτέχνημα, quod nos sequimur, & uertimus, studium excogitandi, inuentum, carmẽ, in quo pręter alia id Attice, quod sequitur paulò post, paras, & iactas. nam Suidas φιλοτέχνημα, κατασκευὴν, & καύχησιν interpretatur. Parthenone) templo, quod παρθενῶνα ὀνομάζουσι, inquit Pausan. in Attic. & Demost. ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος λόγῳ & Plin. l. 34. cap. 8. ubi, quod scribit Pausan. φαίνοντα ἰδὶ παῖδες οἱ θεμιστοκλέους γραφὴν ἀναθέντες, ἐν ᾗ θεμιστοκλῆς ἐστι γεγραμμένος. sic Atticus fortasse uel in eo tẽplo, ut ἐν τῇ ἀμαλθείᾳ, ep. 13. l. 1. uel in libro eodem nomine dicto scripserat, quod sequitur. & sanè, Nepote autore, uersibus, qui honore, rerũq; gestarum amplitudine cæteros Ro. populi præstiterunt, exposuit ita, ut sub imagini-

bus singulorũ facta, magistratusq; eorum non amplius quaternis, quinisq; uersibus descripserit. Alam, & Brutum) Romę semper fore, uel opus esse. Ahalam tamen alibi ferre semper legimus, ut epist. 14.l.2. Faciant?) etiam si Ahala, & Brutus sint, quid faciant, quũ Cæsar ita sit potens? al. faciat? Quòd ne is quidem) Cæsar, qui tunc erat quasi autor omniũ flagitiorum, quæ fierent usquã: quòd si ad Hircium referas, necesse est dicas, omniũ, quę faciebat Q. filius. ep. 4.l.10. Autor) quũ talia faciat, & permittat. Bene) sentit. De nostro) cognato. ep. 32.l.12. Eum) Q. filiũ cognatũ nostrũ. Ad meas) rescripsit. al. ad me. Degustasse) Brutũ. mallem tñ legere, degustasset. De fabulis) à Q. filio de me fictis. ep. 36.h.l. Quid mihi autor es? ut faciã? Aduolóne?) ad urbẽ, ut cẽses? ep. sup. An maneo?) Asturę. ep. sup. In libris) ĩ scribẽdo. ib. Illũ) Q. filiũ. Nolo) sed uolo discedeř, ne opprimar. ep. su. Pater) Q. frater. Hodie) iuit. Acrimonia) al. Acrunoma. Inimicus) ipsi filio. Obiurgarẽ) ipsum Q. fratrẽ, ꝙ inimicus iret. κέπφομα) stulta, uana, scilicet sum locutus. neque enim me audire uoluit. κεπφικὰ ep. 31.h.l. Posthac) nihil illi dicã. Aduentu meo) ad urbem. τὰ ὅλα) cũcta.

In Epist. 40. Ego uero Quinto epistolã etc.
σχόλια

EGO uero) sic epis. 12.l.16. fam. Quinto) Q. fratri. Epistolam) à Q. filio scriptam. Ad sororem) ad sororem tuam Pomponiam ipsius matrem: quæ tunc Romæ uidetur fuisse ita, ut absurdũ sit dicere, Atticum, qui & ipse Romę erat, hanc epistolã ad eam scripsisse. Scripsit uero Q. filius, & scripsit cõmode. Quare Cicero quum uellet Q. fratri, qui id ipsum querebatur, oñdere nõ esse ampli⁹ bellum filio cũ matre, hanc epistolam ad eũ misit. Ille) Q. frater. Quereretur) & ob id esset filio inimicus. epis. sup. Filio cũ matre) ἔμφασις. Bellum) ep. 37. & 38. h.l. Domo) quam uidere filius propter matrem non poterat.

ep.37.h.l. Cessurum)cum uxore. Illum) Q.filiũ. Nullas)dedisse. Ille)Q.frater. Alterum)Q.filiũ literas cõmodas ad matrẽ dedisse. De te autem) ꝙ Q.filius nullas ad te dedisset literas. Suã culpã) esse dicebat. Scripsisset)ipse Q.frater. In illum)Q.filiũ. Iniuria) ep.seq. Relanguisse)epist.38.h.l. Dicit) Q.frater. Ei)Q.fratri. Tuis literis)in quibus uidi σκολιὰ tibi placere.epis.38.h.l. σκολιαῖς ἀπάταις)obliquis dolis.ep.37.h.l. Me non fore) Q.filio iratum. Canai)quid sit,ignoramus. ꝙ si, Canij, legatur,is erit cuius meminit Nepos in Attici uita, cuius fortasse filiã Atticus Q.Ciceroni uolebat collocare. ep. seq. idem uidetur significari ep.22.l.15. Consiliũ) uxoris dandę. Esset necesse) uxorem dare, uel me placari. In mea)in mea causa.al.in me.recte. Iniuriæ)Q.filij. Notiores)ut omnibus locis,maximeq; in conuiuijs factę.ep. 36.h.l. Afferet)ex Hispania rediens.ep.38.&.39.h.l. afferet autem,quando me uidebit.uel,affert, legas licet. iã enim redierat. Nulla dubitatio est)quin irascar,uel iniuriæ in me sint notiores. Cras igitur) ueniam. Commotus(fuero.commonitus,etiam placeret.

In Epist. 41. Venit ille ad me, καὶ etc. σχόλια

VENIT)rus. Ille)Q.filius. καὶ μάλα κατηφής) & ualde tristis. Et ego)dixi. σὺ δὲ τί σύννους;) tu uero quid tristis? tu uero quid in cogitatione defixus? Inquit) Q. filius. Instet)mihi cũ Cæsare profecturo. Bellum)Parthicum.ep.27.h.l. Periculosum)ut cõtra Parthos. Turpe)sine uiatico:uel turpe mihi,qui propter æs alienũ ad id ire cogar, ne à creditoribus appeller. Vis) tu Q. filij: uel,quę uis te cogit? Inquit)Q.filius. Alienum)est mihi:uel me cogit. Ne uiaticũ quidem)est. Ille) Q. filius inquit. Auunculus)Atticus.ep.2.l.2. Iratus est) ut ego illi eram.ep.38.h.l. Pateris) cum matre bellum gerens. ep.sup. Rectissime quidem) feceris. Dubitabam) ego

Q.filius.Ducerem)uxorem. Matri) Pomponiæ. Ne illi quidem)auunculo satisfaciebam. Tanti est) quanti illis morem gerere. Volunt) mater & auunculus. Feliciter uelim)eueniat.quum enim omnibus rebus agēdis, quod bonum,faustum,felix,fortunatumq; esset, præfabantur. lib.1.de Diuinat.tum nuptias bonis ominibus prosequebantur,atq; adeo quasi.occupabant.Plaut.in Aulul. ep. 12.l.13.fam.& ep.14.l.4.fam. Sed quādo?)facies, quod uolūt? Probo)ut uxorem ducam. Censeo prius) ducas uxorem. Proficiscaris)ad bellum. Patri)Q. fratri. Diē meum) natalē.ep.5.l.7. Aderis)ut diem natalem meū celebremus. Scripseram)superiora. Lepidus) ep.46.h.l. Orat)ut fortasse augur,certe magister equitū,ep.46.h.l. nam si Cos.esset,non oraret,meo quidē iudicio.sic rogat ep.46.h.l. Veniam)utAugur.ep.4.l.15.fam. Nihil habere)quod agant. Afflādum)cum illis facile sentio, qui legunt,effandum,præsertim quū.l.2.de legib.ita sit scriptum.Augures tēpla effata habēto.porrò quid sit effari templa,docet Varro in libris de ling.latin.ut alios mittā. Saturni ἀσπόνδου)Saturni immitis,ut quidam uertunt.& sanè sic appellari potest,quum talis in filios fuerit, et eius stella frigida dicatur à poeta. al. eatur μία σκόρδου. alij, μίκρου κόρδου.unde uidendum,an legi debeat. ἄρους ἀσπονδου,uel Martis ἀσπόνδου, Martis infidi, & nullum fœdus seruantis:præsertim quum scribat Suet.à Cæsare templū Martis extructum fuisse,quod tunc lepidus fortasse effatum fieri uolebat: & hoc ἐπιθέτον Marti magis, quàm Saturno conueniat. ep.12.l.9. nam & ab Homero illum ἀλλοπρόσαλλον, & prouerbio communeεı dici scimus. Vtar prorogatione diei)abero diem à Lepido, uel potius à te prorogatum.ep.34.h.l.uel certe propter ferias concessum.ep.4 .h.l. Certiorem)de diei prorogatione. Eo tempore)ludorum,quos spectare solent homines ita, ut non possint scribere: & tu fortasse cum Attica spectabas.epist. seq. Ab ludis) post ludos,uel potius ex ludis,

quib⁹ intereras.de ludis hisce scribit Suet.& Dion.l.43. Biduo post)biduo post has literas.sic.ep.33.h.l.

In Epist. 42. Suaues tuas literas:etsi etc.
σχόλια

SVAVES tuas literas)proximas. Acerba)ut de liberis Pompeij re uera futura, etsi Hispaniensem uocent. Pompa)triumphi Hispaniensis futuri. nondum enim redierat Cæsar:etsi ludorum pompa dici potest. ep.28.h.l. Non acerbum est) ὀυδὲν γὰρ γλυκύτερον, ἢ πάντα εἰδέναι. epist.10.l.4. Cotta)L.Cotta. epist. 19.l.12.uel M.Cotta. ep.17.l.12.is enim,qui Cæsaris fuit legatus, multis ante annis ab Eburonibus fuerat interfectus.Cæs. l.6.de bel. Gal.& Liu.l.106.tantũ abest,ut de eo scire potuerit Atticus.& uidetur dixisse,scire de Cotta, hoc est, à Cotta, ut ep.17.l.12.non autem de sententia,quam L.Cotta dicturus fuerat de faciendo Rege Cæsare,qui nondum ex Hispania redierat,ep.43.h.l.quum tamen Suet.scribat eã fuisse causam coniuratis maturandi.al.tota. Malum uicinum)iacturam tot ciuiũ,qui uere uicini erant:uel Massiliç ruinam,qua populus Ro.ingemuit.Philip.8. uel uicinum tuum,ep.39.l.12.uel meum,ep.24.l.2.uel etiam uictoriæ,cui L.Posthumius templum in palatio dedicauit: fuit & Cæsaris statua in foro,ubi uictoriæ fuit etiam tẽplum.potuit etiam alibi uicinus uictoriç fuisse: quando simulachra iuxta Deos cepit,ut ait Suet. & uidetur Cicero ad prouerbium respicere:aliquid mali propter uicinum malum. Victoriæ) Cæsaris. Plauditur), à populo. al.ploditur ueteri more. Apud me)ruri. Ad Cæsarem) scribere,ut epist.27.&.28.h.l. Annueram) me scripturum. Sed pompam uideret) annueram quidem, sed ita, ut dicerem ipsi Bruto, uideret pompam, qua Cæsar sic occupatus erat futurus,ut,quod scriberẽ,legere non posset.uel nollet,ꝙ his epistolis non lætaretur.epist.28.h.l. al.sed pompa deterret. Tu tamen)& si Varro ipse quo-

que sit occupatus in hac pompa & tuo periculo fiat: ep. 25.h.l. Dare)libros Acad.epist.35.h.lib. Quid iudicet) de his libris. Perleget?) his rebus impeditus. De Attica probo)quòd ludos spectarit. Religionis) ut in ludis Apollin.Dion.lib.43. quos prætores de more uidentur, & suo tempore dedisse,episto.4. li.16. hæc uero epistola scripta est aliquot diebus ante Id.Sest.epist.44.h.lib. & ludi Apoll.fiebant circiter IIII.Id Quint.epist.4.lib.16. Cæsar certe dare illos non potuit,nisi absẽs:adhuc enim, ut diximus,non redierat epis. seq. Cottam)librum Cottæ,qui,quum Cæsaris esset legatus,περὶ τῆς ἐξαρχικῆς πολιτείας græce scripsit.Athen.lib.7.sic Torquatum. epi.32. h.l. Libonem)Libonis annalem.epist.30.h. . Cascam) Cascæ librum, quamuis ea de re nihil scriptlum uiderimus.illud quidem scimus,duos Seruilios Cascas in Cęsarem postea coniurasse.Phil.2 T.Ligarij) qui frater fuit Q. Ligarij. orat.pro Q.Ligario. Cursidius) al.Cursidius.]in ueterũ monimentis Corsidius scribitur. Ligariana)ep.12.h.l. μνημονικὸν ἁμάρτημα) memoriæ peccatum. ep.5.l.14. Ante)ante Q. Ligarij iudiciũ. Esse mortuũ) ita ut Ligario adesse non potuerit. Pharnaci) librario. epist.29.h.l. Antæo)librario. Saluio)ep.6.l.9.& ep.2, lib.16. Id nomen)Cursidij. Libris)in quibus oratio sit scripta.sic ep.10.l.1. Tollatur)& sublatum fuit.

In Epist. 43. *Fuit apud me Lamia post etc.* σκόλια

FVIT apud me) ruri.sic èpist.sup. Lamia)epist.7. l.11. Missam)ex Hispania,uel ex itinere. Illæ Diocharinæ)illæ literæ à Diochare Cęsaris liberto allatæ, ut ep. 6.l.11. Declarabat(illa epistola. Illum) Cęsarem. Ludos Romanos)& magnos etiam dictos.Liu.l.1. qui circiter XVII. Cal. Octob.fiebant.Philip.2.Verr. 2. & Ascon. Pararet) ipse Lamia ut Ædilis: unde Biennio post anno suo pręturã petijt.ep.16.l.11.fam. Ipse)Cęsar. Properasset)ut ludis,sed pulchris interesse posset. Ante

eam diem)ante ludos Romanos. Itē q;)alĳ,idemq; Balbo)ep.3.l.6. Dies feriarū) dies, quibus ego tanquā ferĳs abesse possim:uel qui uere sint feriati ita,ut auctio fieri non possit. Additos) prorogatos. ep.41.h.t. Babio) al.Bæbio:fortasse,Balbo. Poteris)scire.sic ep.34.h.lib. Egnatio) ibid. Eos dies) feriarum. Currentem tu quidem)incitas.prouerb. Dolabella)olim genero, ep.6.l.6. iampridem ex Hispania reuerso.episto.8.h.l. Torquati) epist.20.h.l. Puteolos)epis.45.h.l. Excurrere)ad Cluuianam hęreditatem cernendam.ibid. Tempus)aduentus Cæsaris ibid. A' Balbo) ut cohærede suo uel Cęsaris nomine,ut conĳcio.ep.seq. & ep.36.h.l. Numos) à Cluuio relictos. Domi) Cluuĳ, qui nos hæredes fecit. ep.seq.& epist.6.l.16.merito igitur de illo bene exstimabat Cicero epist.2.l.6. Diuidi) cohæredibus. Auctionem)cęterarum rerum. Præter prędia) quę ut simul ueneant,curandum est.sic epis.53.l.12.hinc Cicero uidetur Cluuianum postea emisse à cęteris cohæredibus epis. 6. l.16. Placeat) me in hac re facere. Eligendum) eligendus,fortasse rectius,ut optandus.epist.6.l.2.fam.nisi dictum sit,ut mittendum ep.seq. Vestorio) fortasse ipsius Cluuĳ olim amico,epist.2.l.6.& uicino.episto. 24.l.14. is certe rem Cluuianam uidetur curasse.epis.seq. ubi negligentem uocat contra, atq; hic fecit.uterque enim uidetur Puteolanus.ep.12.24.& ep.56.l.13.fam. Satis uidetur)minuisse Vestorium de cretione.ep.seq. Negligētiores) in rebus nostris, quas alĳs curandas committamus,& non ipsi curemus. Tuas literas)ex quibus intelligam,quid tibi placeat.

In Epis. 44. Pollex quidem,ut dixerat etc. σχόλια.

POLLEX) ep.5.l.8. Planè pollex) planè digitus, & quasi segnis,& minime diligens. Non index) quum nihil indicarit.iocus ex ambiguo.de digitorum porrò si-

gnatiōe disputat Beda. Cognosces)ep.seq. Balbū)ep. 3.l.7. Conueni) Lanuuīj.ep.49.h.l. Lepta) ep.17.l.5. Sua ui in curatiōe)sua facultate,q̄ uellet in curatione ludorum ostendere.uellet enim re ipsa ostendere,quantum ualeret:quanquàm suaui curatione, penè censeo legendum,ut suauem uocet curationem,quæ ad ludos, qui sua uitatis,& uoluptatis causa fiunt,pertineat: quamq́; tunc Lepta ad se deferri cupiebat. ep.19.l.6. fam. Perduxerat)in Lanuinum, ut cum eo de ista curatione loquerer. In eo autem Lanuino) ep.49.h.l. Lepido) ep.46. h.l. Tradidit) Balbus. Ex eo)Balbo. Hoc primum) quod sequitur,cognoui. Acceperam)ego Balbus ut sit ἠθοποιΐα siue μίμησις sermonis,quo sæpe Balbus uteretur.Confirmat)Cæsar. Ante ludos Romanos)uenturum. ep. supe. Epistolam)ipsam à Cæsare ad Balbum scriptam,quas literas paulo ante Balbus dixerat. Multa) sunt in ea epistola. De meo Catone)ep. 55.l.12. Dicit) Cæsar in ea epistola. Copiosiorem)hinc Cæsar ipse Ciceronem copiæ principem uocabat in libro de ratione latine loquēdi in Brut. Bruti Catone)Bruti libro de laudibus Catonis scripto,sicut Fàbius etiam Gallus scripserat. epist. 25.l,7.fam. Brutus.n. auūculū non potuit non laudare, q̄uis apud Plut. dicat ipse se consiliū eius se ipsum interficiendi reprehendisse. Atticus certe nescioquid de Catone requisierat. ep.15.l.12. Disertum) q acute Brutus dissereret,ut Antiochius.ep.25.h.l.& suo dicendi genere contentus.ep.1.l.15. Ex eo)Balbo. Cretionem Cluuīj) cretionē hereditatis Cluuianę. O Vestoriū negligentē) qui nō creuerit)ad id à me delectus.ep.su.uel de cretiōe nihil scripserit:quāuis illū diligentissimū iudicarim. epis. sup. Liberā)ita,ut possit cernere testib⁹ p̄sentib⁹. Sexaginta duob⁹)al.sexagita dieb⁹.recte.nā,ut scribit Isidor. cretio ē certus dierū numer⁹,ī quo institut⁹ heres aut adit hr̄ditatē,aut finito tp̄e cretionis excluditur:nec liberū illi est tēpus ultra capiēdæ hæreditatis. Ille) Vestorius.

Arceſſendus)arcendus,ut cernẽdæ hæreditatis nimis cupidus,& diligẽs ep.ſup. quod ſi durius dictum uidetur, licet exonas,hu c uocãdus, & retrahẽdus, idem propemodum ſignificabis. Nunc mittẽdum eſt) ad Veſtoriũ: ut penẽ eligẽdum ep.ſup. Vt meo iuſſu cernat)hæreditatem. De hortis Cluuianis) de hortis à Cluuio relictis. ſic Scapulani horti dñr ep 31.l.12. Egi) ut mihi uẽderentur à cæteris cohæredibus.hinc Cluuiana delectãt ep.9. l.14. & ab his conſcẽdit ep.18.l.14.al.egit,& tũc Pollex egit, interpretandum.ſin egi, legas,dicẽdum, Pollex remittẽdus ep. ſeq. Cum Balbo) ut Cæſaris procuratore ep.51.h.l.uel rem ſuam curante ut cohærede ep.ſup. Liberalius) ꝙ par erat,aut ego uolebam.al.illiberalius: unde nos arbitramur legendum.ille liberalius,ut ſit ſenſus. Pollex egit cum Balbo:Balbus uero liberaliter,& prolixe reſpondit. ſic enim ſequens ratio poſtulat. Se enim) dixit. Ad Cæſarem)ut cohęredẽ.ſic ep.47.h.l. Cluuiũ autẽ)dixit Balbus:uel ego ex Balbo cognoui. A T.Hordeonio) ut T.Hordeonius ut cohæres, uelut debitor ſoluat. Terẽtiæ)olim uxori meę. HS.LↃↃↃ.)al.HS. LIII.utilia.unde legunt alij:HS. LIII.millia:ſed quoniã utraꝙ ſumma ita mutata maior eſt,quàm quæ à priuato homine fœminę alienę legata uideri poſſit, nos nihil mutamus,& exponimus,HS.LIII. utilia,quib⁹ uti,hoc eſt, ex quibus uſum fructum capere uiuens poſſet,quales ferẽ hodie quoque hæreditates fœminis relinquuntur.ſic à Plaut. in Ciſtel. dicit iuuenis meretrices habere utiles: niſi malis interpretari,ſine impenſa,& damno, qualis ferẽ erat hæreditas ſine ſacris, ut dixit idem Plaut. Nihil à nobis)legare. Veſtorium) ut negligentem. Plotium) neſcioquem. Balbó)ſignificaſſe. Illũ)Veſtorium. Mihi) ſignificaſſe. Ne per meos quidem) pueros,quos ad eum miſi. Coſſinio)ep.16.l.1. Doleo)eum mortuũ eſſe. Quinto Q. fratri,uel Q. filio ære alieno laborãti ep.41. h.l.al.Quintum. Superabit) ex numis hæreditatis nunc

diuidendis. Faciendum puto) tantum abest, ut aliquid superaturum credam. Testamenti) Cluuiani.

In Epist. 45. *Posteaquam abs te Aga.etc.*

σχόλια

POSTEAQVAM abs te Agamēno)uidentur uerba sumpta ex alicuius poetę ueteris fabula,in qua fortasse Clytemnestra ita loqueretur: posteaq̄ abs te Agamemno tetigit aures nuncius,aut tale quid: & si Agamēno tabellarij nomē uideri potest: nisi forte significet Ser. Sulpitium,cuius uxorem Posthumiam Cæsar,ut Ægist⁹ Clytemnestram, corrupisse dicebatur,Suet. Torquat⁹ esset) causa Torquati teneret ep.43.h.l. Tetigit, omisi ea)al.tetigit aures nuncius,extēplo instituta omisi:ea. & nisi ita legas,aliquid desideres,necesse est. E Pollice cognoscas) ep.sup. Illum) Ciceronem meum filiū. Qualiscunq; est)quāuis iam nunc male audiat:unde uexabatur à Q. filio ep.36.h.l. Hoc primo anno)quo profect⁹ est Athenas ep. 27. &.42.l.12. Ille) Vestorius, uel Pollex ep. sup. Cernat) hæreditatem. Puteolos) quò cupiebam excurrere ep.43.h.l. Scripsi) ibi. Cæsar adest) ep.36.h.l. Se ad me)uenturum esse.

In Episto. 46. *O magistrum mole. etc.*

σχόλια.

O MAGISTRVM) M. Æmylium Lepidum magistrum equitū. Dion. lib. 43. ubi scribit eum, quum esset Cos.anno superiore, se magistrum equitū fecisse cōtra morem.anno certe,quo Cæsar ex Hispania redijt, nō erat Cos. ut satis constat. & iccirco rogat hic, orat.ep. 41.h.l. non imperat ut Cos. & si q̄dā Cęsarē Dictatorē exponūt, ut ep.26.l.7. fam. posset aliquis etiam Dolabellam interpretari, cum fine superioris epistolæ coniungens,hoc mō:Dolabella scribit,se ad me postridie Iduū: ò magistrum molestum:pręsertim quum ep.7.l.9.fam.de

illo ita scribat: eum puto magistrum fore. sed ostēdit ibi, qua in re magister sit futurus. Hic absurde, & obscure illum magistrum uocaret, rationem nullam reddens. Molestum) quales magistri discipulis uideri solent, ut nō desit iocus ex ambiguo. Lepidus) ipse magister equitum. uendidimus) ep.8.l.8. Nihil esse) magni momenti. Oppius) ep.10.l.9 Balbus) ep.3.l.7. Est eger) pedum doloribus ep.19.l.6.fam. Moleste ferrem postea) nō uenisse. Antĳ) ero. Domi) Romæ. Apud nos) cœnes, ut ep.2.l.2. Publio) ep. 27.l.12. Confecisse) negotium ep.2.l.16. Recurram) dimisso Senatu. Cum illis) Publilio, & Publilia ep.27.l.12. Transigi) de re Publiliē ep.34.h.l.

In Epist. 47. Heri nescio quid in strep. etc.

σχόλια

HERI) sic ep.13.l.12. Exaudisse) Romæ quum essem ep. sup. & seq. Quod utinam) facias. Lepta) ep.17. l.5. Opus sit) fortasse ad ludorum curationē impetrandā ep.44.h.l. uel potius in hæreditate obtinenda. Accurram) Romam, ut illum adiuuem apud amicos Cæsaris, qui me obseruāt ep. seq. Babulius) fortasse Babillius. Plin.l.19. in proœm. Ex uncia) est hæres. Nihil adhuc) certi scio. Ex triente) est hæres. ἀλόγως) sine ratione, & causa. Veretur tñ) & iccirco me rogat, ut accurram. Is igit̃) Lepta. Sin minus) acciderit. Haud ante) accurram. Tu Pollicem) remittes ep.45.h.l Laudationem Porciē) ep.36.h.l. Domitio) Cn. Domitio ep 22.l.6.fam. & Philip.2. Filio) ipsius Porciæ ex L. Domitio ibi. Bruto) ut affini ep.36.h.l. Hēc) isto modo ibi. M. Varronis) ep.25 l.2. Lollĳ) Horat.ep.2. & .18.l.1. & Paterc. l.2.al. Ollĳ. Laudationem) de Porcia ab ipsis quoq; scriptam. Illā) M. Varronis. Legisse) al. legisse me.

In Epist. 48. De Tigellio, si quid noui. etc.

σχόλια

DE Tigellio) de M. Tigel. Hermo. Porphy. Sat.2.

&.3.l.1. Horat. Siqd noui)hēbis,fcribes. Gall⁹ Fabi⁹) ep.16.l.8. Scripfit)ep.25.l.7.fam. μέμψιν ἀναφέρει)accufationem infert. Phameæ)auo fuo ep.25.l.7.fam. Octauios)Octauiam maiorem & Octauiam minorem,atque C. Octauium, qui poftea fuit Auguftus Suet. Cn.) Cn. Octauij epifto.1.lib 1. ad Quintum frratrem. fed à Suet.& Paterc. dicitur C. Octauius, qui ex Macedonia decedens Prętor obijt. F.)filios ex Ancharia,& Accia. Non libēter)ut contra orbos,boni uiri filios, & Cęfaris affines. Is)Phameas. De Seftio)de ambitu reo,ut conijcio ex Brut.& ep.18.l.5.fam. nam de ui multò ante fuerat abfolut⁹.defendēte Cicerone oratione,quę extat. Lege Pōpeia)quā Cn. Pōpeius Magnus III. Cos.tulit de ambitu.Afcon.in orat. pro Mil. Confilium)ep.11.l.1 iudiciorum)quorum formam Pōpeius,breuiorem eē uoluit. Afcon.in orat. pro Mil. Deberem Seftio)qui cum Tribunus pl.effet,& mea caufa Cos.obnūciaret,à Clodianis exanimatus eft relictus.orat.ꝑ Seft. Alieni)nulla neceffitudine mecum cōiuncti. Iniuftiffimam) quum ei irafcat, qui fuo officio fungatur. Proxime) Calendis ep.46.h.l. Balbū minorem)ep.9.l.8.à quo audiuerā Tigellium mihi effe iratum. Suum negotium) fuam partē negotij refellendo Tigellio: & habuit hoc ipfum tanꝙ fuū negotiū.cōmode etiā legeret:fummū negotium.fenfit enim Cicero ex literis ipfum Gallum ualde laboraffe ep.25.l.7.fam. Ait)Gallus. Illū)Tigelliū dicere. Sufpicari)ne mihi apud Cæfarem noceat,hoc eft,detrahat. pendere animi ep.50.h.l. Illo noftro)cognato ep.32.l.12 ex eo uero poteris exquirere,quod quū & ipfe mihi folcat maledicere, ep.36.h.l. non poteft non effe libenter cum his,qui idem faciant.poteft tñ etiam Balbum minorem fignificare,à quo Cicero audiuerat: fupra. Nequid labores) nec enim floccifacio ep. feq. Eft bellum, aliquem libenter odiffe,& quēmdmodum nō omnibus fer uire)aliquid defit,neceffe eft,nifi ita legas; eft bellum ali

quem libenter odisse te, quẽadmodum non omnib⁹ serui re, uel quod scriptum inueniri etiam affirmant, est bellum aliquem libenter odisse, & quemadmodum dicitur, non omnibus seruire. prouerb. non omnib⁹ dormio ep. 25 l. 7. fam. Et si mehercule) ἐπανόρθωσις. Isti) familiarissimi Cęsaris ep. 25. l. 7. fam. Obseruar̃) ab istis enim obseruor ibid.

In Epist. 49. *Admonitus quibusdam etc.*

σχόλια

ADMONITVS) ego. Tuis literis) ep. 28. & 31. h. l. & Bruti uerbis ep. 42. h. l. Balb⁹) ep. 3. l. 7. In Lanuino) ep. 44. h. l. Oppiũ) ep. 10. l. 9. Libros) duos Anticatones ab ipso Cęsare scriptos. Contra Catonẽ) ep. 35. l. 12. Ad Dolabellam) qui, quum Cæsari, ut puto, proficisceretur, illi hanc epistolam redderet. Vestorius) ep. 2. l. 6. & ep. 43. & 44. h. l. Mancipio dari) lege uendi ita, ut ego autor essem. sic loquit̃ Plaut. in Curc. & Mercat. ep. 26. l. 15. Mea parte) hæreditatis. Hetereio cuidam) si quidam ut ignot⁹ à Cicerone dicitur, quid nos dicam⁹? Brinnianum) ep. 12. h. l. Puteolis) ep. 43. h. l. De aduẽtu Cæsaris) ex Hispania ep. 9. h. l. Nihil dum) locutum esse. Tigellio) ep. sup. Vel ut hoc ipsum) sciam⁹ al. uelut hoc ipsum. miror te, inquit, nihil adhuc cum Tigellio locutũ esse, ueluti hoc ipsum, si nihil aliud, quantum iam à procuratoribus Cæsaris acceperit, ut cantor. nam cantores in triumphis donari à uictoribus solent. Aueo scire) aliquid de Tigellio. Floccifacio) quum ne te quidẽ uelim laborare ep. sup.

In Epist. 50. *Quæris, quid cogitem etc.*

σχόλια

QVÆRIS) per literas. Obuiam) Cæsari ex Hispania reuertenti epis. sup. Quid censes?) me facturum? Nisi Alsium?) obuiam iturum? eò ex Africa decedens

olim scripsit etiam se uenturum ep.6.l.9. fam. Plin. lib.3. cap.5. Muraenam)ep.13.l.11. De hospitio)mihi parādo. sic ep.6.l.9. fam. Matio)ep.12.l.9. Profectū) profectū Muraenam Caesari obuiam. Sallustius) Cn. Sallustius ep.11.l.11. Vrgebitur)hospitio,quum Muraena sit profectus. Eros)ep.15.l.10. Silius)ep.19.l.12. placeret tamen Sallustius. Culcitras)al.culcitas,ut scripsisset etiā Politian. Dida)quaeratur. Misi)de ipsius libris episto.sup. Me puderet)tanquàm assentantem,quod turpe est ep.28 h.l. Ne ridicule Micillus)hic uidetur sensus:nec id fuit, quod suspicaris,me ita assentatorie scripsisse,ut me tui puderet:atque ita scripsisse,ne ridicule Micylus fierem:& mihi à Caesare,ut Micylo ab Hercule,diceretur:patrias,age, desere terras. Ouid.l.15. Metamorp. quàmuis Strab.& Aristop. interpres illum μύσκελλον uocent. πρὸς ἴσον, ὁμοιοῦς;)ad parem, similemque. De illis libris) Anticatonibus ep.sup. Coràm) dicam. ἀκολακεύτως) sine assentatione. Exploratum)eam conualuisse. Tigellium totum mihi) placa, & restitue ep.48.h.l. Pendeo animi) suspicor ibid. Narrabo tibi) alij, narro tibi , ut episto.17.l.15. Quintus)Q. filius. Cras) uenturus est. Sed ad me, an ad te)uenturus sit. Scripsit) se uenturum. Inuitaret) illum ad me. Ille) Q. filius. Ante aduolet)ante me Romam ueniat.

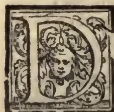
In Epist. 51. Hospitem mihi tam grauē etc.
σχόλια

HOSPITEM) Caesarem ex Hispania reuersum. al.ō hospitem,ut ep.20.l.9. fam. Tam grauem) ex ambiguo. ἀμεταμέλητον) talem , cuius non poeniteat.ep. 3.l.7. Secundis saturnalibus) XIII. Cal. Ian. nam primus dies erat ad XIIII.Cal Ian. Macrob. lib.1.Satur. sic Saturnalibus tertijs ep.20.l.5. Philippum) ut pueri Octauij uitricum ep 12.l.15. & meum uicinum ep.11.l.14 ∞ ∞) duo millia erant.al.CCCC. Barba Cassius)Philip.13. Ille)Caesar. Tertijs saturnalibus)XII.Cal.Ian.

ep.20.l.5 Ad horam VII.) fuit.al. ad H. VII. Rationes) putauit, contulit. Cum Balbo) ut procuratore ep. 44.h.l. & ep.3.l.7. Post horam VIII.) iuit. al. post H. VIII. In balneum) quod post fatigationem sumpturis cibum prodest. Cels. lib.1. cap.3. De Mamurra) ep.7.l. 7. Non mutauit) al. uultum non mutauit: ut sit: & si Mamurram, & seipsum à Catullo uersibus perstrictum intellexit, non est tamen perturbatus. Suet. Vnctus est) nam ueteres uncti accubabant. Horat. od.11. lib.2. & in arte poet. hinc Pollux lib.6 cap.19. ita scribit. ἔτι δὲ καὶ μύρων ἐν τοῖς συμποσίοις ἐπιμνηστέον. Athenæus quoque lib.1. & .9. multa περὶ τῆς τῶν μύρων εὐωδίας scribit. ἐμετικὴν) uomitionem. Agebat) & iccirco unctus est, & accubuit. nam Celsus lib.1. cap.3. ita precipit: qui mane uomuit, ambulare debet, tum ungi, deinde cœnare: quæ omnia hic fecit Cæsar. ἀδεῶς) impune, sine metu. sed bene cocto) finis uersus. Condito, sermone bono, & si quæris libenter) integer Lucilij uersus lib.2. de finib. οἱ περὶ αὐτὸν) Cæsariani: qui circum ipsum erant, ut episto.11.lib.9. Visi sumus) in accipiendo Cæsare. Hospes) Cæsar. Non is) nō talis. Cui diceres) cui dicere uelles. Eodem) in eundem locum. Ad me) uenito. Semel satis est) accepisse talem hospitem. σπουδαῖον οὐδὲν) serium nihil episto.3. lib.5. In sermone) cum sequentibus iungo. φιλόλογα) erudita episto.12.h.l. Delectatus est) Cæsar hospitio. Baias) suas episto.6. lib.11. ἐπισταθμείαν) diuersorium, mansionem militarem. Duxi) al. dixi. Villam) Baianam epist.12.lib.9.fam. preteriret) Cæsar. Hoc) audiui, quum Cæsarem ipsum non fuissem prosecutus, sed in uilla remansissem. Nicia) episto. 21. lib.12. qui tunc erat cum Dolabella episto-la. 28. huius libri.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER XIIII.

In Epist. I. *Diuerti ad illum etc.* σχόλια

DIVERTI) al. reuerti. hoc loco quinque menses intermittuntur. nam ut Patercul. inquit, neque Cæsari plus quinque mēsium principalis quies contigit: & si multò etiā pauciores nos colligim9, ex saturnalib9 uidelicet, ep. 51. l. 13. ad Id. Mart. Illū) C. Matiū, ut ego conijcio ex ep. se. 3. & 4. h. l. atque ex ep. 27. & 28. l. 11. fam. Tecū mane) locut9 sum. Perditi9) illo hoīe: uel Rep. ut sit, Mati9 aiebat nihil eē pditi9 Rep. Nō posse) aiebat. Ille) Cęs. Nūc) rebus oīb9 Cęsaris morte pturbatis. Aiebat) Matius. Ille) Matius. Gaudens) ut qui timeret otium, ut cęteri Cæsariani ep. 26. h. l. Affirmatq;) al. affirmabat & affirmabat Cæsaris morte tumultum cōcitatum iri. Tumultum Gallicum) ep. 4. & 5. h. l. & Philip. 8. Id9 Martij) quibus Cęsar est interfectus. Suet. Lepidi) ep. 46. l. 13. Venisse nemini) rarus dicendi modus. Sic abire) aiebat Matius. O prudētem) si cum Matio conferatur. & tū est εἰρωνικῶς dictum. Oppium) ep. 10. l. 9. Nihilo minus) q̄ Matius. Illum) Cęsarem. Loquitur nihil) ut loquitur Matius. Ne pigrere) μὴ ὀκνήσῃς. De Sexto, de Sext. Pōpeio Magni F. Dion. l. 45. Certū) eū bellū parar̄ ep. 4. l. 16. Bruto) M. Brut. Cęsarianæ cædis autore. Ille) Mati9, aiebat. Hic) Brut9. Quicqd uult, ualde uult) Plutarc. in Brut. sic græcè: πᾶν, ὃ βούλεται, σφόδρα βούλεται. al. quicquid uolet, ualde uolet. Idque eum) idque se, dixisset,

xisset, opinor Vallensis. Deiotaro) Rege, pro quo extat Ciceronis oratio: qui Tetrarches fuit olim Gallogręcię pene totius, & Rex Armeniæ minoris, nunq̃ Bithyniæ, quæ publica fuit populi Ro. orat. contra Rull. Regem τῶν λιβύων à Bruto defensum scribit Plutarc. extabat orat. pro Deiotar. Tacit. in orat. Niceæ) quò Cæsari obuiã profectus uidetur episto. 37. l. 13. quę ciuitas in Liguribus ponitur à Plin. lib. 3. cap. 5. fuit & altera Bithyniæ, Plin. l. 5. cap. 32. ubi potuit Brutus etiam defendere, quum scribat Hirc. in lib. de bel. Alexan. multos hospites & amicos pro illo supplicasse. Dixerit) ornatissime, & copiosissime. in Brut. Eum) Brutum. Proxime) ante Cæsaris mortem. Sestij) ep. 48. l. 13. qui tunc erat Romæ. nã eius rogatu ad Cæsarem ueni. certe multo ante fuerat reuocatus, qui bello ciuili interfuerit, ep. 23. l. 8. cui concessum postea lictoribus uti ep. 7. l. 11. Apud eum) Cæsarẽ. Quoad uocarer) ad ipsum Cæsarem. Dixisse eum) aiebat Matius Cęsarem dixisse. Facilis) in admittẽdis hominibus, uel potius in deponẽdis iniurijs. ep. seq. Hic est) Cicero. Oderit) Cicero. Multa) dixit Matius. Nihil intermittam) quin scribam.

In Epist. 2. Duas à te accepi episto. etc.

σχόλια

THEATRVM) theatri plausũ. Publiũq;) publ ijq; mimi dcã, uersus, & sales. Macrob. l. 2. satur. et Gel. l. 17 cap. 14. is erat tragicis, comicisq; uehementior ingenijs, ut inquit Senec. l. 1. cap. 11. de tranquil. uitæ. sic mimorum dicta ep. seq. Publium uero Dolabellam significare non põt, uel quia nunq̃ Publium uocat: uel quia nõdum is fecerat id, cuius causa plausus est datus. nam sic intellige: Cicero meminit tandem ep. 17. h. l. & sane post sublatũ Marium id fecit, & absente Antonio Philip. 1. atqui Marius sublatus est multis diebus post hanc epistolam scriptam, & præsente Antonio ibid. & ep. 6. h. l. & ep. 5. h. l. inquit libertorum cõiuratio facile opprimeret, si recta sa

peret Antonius. Consentiētis)& ob id quasi iudicium facientis. Philip.1. L. Cassio) Tribuno pl. Philip.3. C. Cassij fratri ep.2.l.12. fam. Facetus) in quo sit aliquid dictum aut significatum, quod esset facetum, & elegans. laudat enim hoc ipsum Cic. De Madaro) de Caluo, hoc est, Matio. paulò post. μαδαρὸς enim caluus dicitur. Nullum φαλάκωμα) nulla inanis ostentatio, ut quidam uertunt: qui tñ nihil afferūt, cur placere possit. Processi enim) al. pcessit enim. Sed minus diu eius sermone.n. sum retētus) al. sed minus diutius: sermone enim sum retētus: fortasse rectius, si tñ ita distinguas: sed minꝰ: diutius enim sermone sum retentus. Scripserā, obsecro, fortasse id eiusmodi est) al. scripseram, obscure fortasse, id eiusmodi est. recte. Aiebat) Matius ep. sup. Sestij) ibid. Expectarē) quoad uocaret ibid. al. spectarem. Ego) Cæsar. Hunc ipsum) Ciceronem. Facilem) ep. sup. φαλάκρωμα) caluitiū, hoc est, Matium, qui, q fortasse caluus esset, Madarus paulò ante, & Caluena, nisi me coniectura fallit, dicitur ep.5. & 9. h. l. & οἱ κομῆται τοὺς φαλακροὺς ἔσκωψαν. Aristoph. in Nubib. Inimicissimū otij) post, & propter Cæsaris cędem. nam prius otij autor Matius est existimatus ep.12. l.9. Bruti) qui Cæsarem interfecit, otium quærit, & hūc suspectū habet ep.5. h.l. Lanuuij) ep.36. & 37. l.12. Asturæ cogitabam) sic ep.1. l.12. Paratum est hospitium) ep.17. & 18. h.l. Atticam) cum matre uenire. Ignosco) si tam dulcem filiam tecū uis retinere. Salutem) dices.

In Epist. 3. Tranquillæ quidem tuæ lit. etc.

σχόλια

TRANQVILLÆ) in quibus nihil belli, aut tumultꝰ esset scriptum. Vtinam) tranquillę sint. Matius) C. Matius ep. seq. & ep.27. & 28. l.11. fam. ad quē diuerti ep.1. h.l. Posse negabat) esse trāquillitatē, & pacem. quippe quum affirmaret minus diebus XX. tumultum Gallicum ep. 1. h.l. Structores) sic ep.4. l.2. ad Q. fr.

Nostri)qui nostras uillas ędificant. Ad frumētum)educendum. Profecti)Romam. Inanes) sine frumento. afferunt) Roma. Antoniū)M.Antonium Cos.ep.14.h.l. Portari)ita ut nihil possit educi. πανικὸν)repentinus terror,& uanus ep.20.l.5. Scripsisses.n.)siquid eēt:uel,nisi id fuisset ita repentinū,uel uanū, ut iam missis literis,scribere non potueris,uel scribendum nō putaris. Corūb⁹) libertus quidam fortasse sic appellatus,ꝙ capilloꝶ πλέγματι, ꝙ κόρυμβος dicit̄, more mulieꝶ uteret̄. Balbi) ep.3. l.7. Null⁹ adhuc) nō adhuc uenerat. Ad obsignandū) testamētum,uel potius testamenta. Tu)ut mihi amicus. Adhibitus)à quibusdam Cæsarianis ep.16.h.l. Nō sine causa)ut mihi indices,quo illi per me sint tuti. Ita putare)ita cogitare,& quasi nobiscū meditari,& uerba, quæ sequuntur repetere. Nescio,cur non aio quoq; sentiant) quum isti me hæredem faciant ep.16.h.l. & hac re se mihi amicos esse ostendant, nescio, cur non animo quoque idem sentiant,& ita uere sint amici.hoc,inquam,nos uolunt putare. Antonij)Cos. διάθεσιν) affectionem animi, animum,& quasi uoluntatem.sic propemodum de Pōpeio ep.17.l.2. Epularum)Philip.2. Arbitror)deceptus tamen. Pragmaticon)negotiosum. Sin min⁹)habes. ἐπισημασίαν) significationem ep 13 l.1. Mimorum) ut Publij ep.sup.

In Epist. 4. *Nunc quid putas me Lanu. etc.* σχόλια

PVTAS me)facere,uel habere. Lanuuij?)ubi cogitabam?ep.2.h.l. Aliquid noui)habere,uel timere. Tument)hinc reꝶ tumorem dixit ep.seq. Quum Mati⁹)neget pacem fore,ep.sup.& id gaudeat,ep.1.h.l. Cæsarisq; mortem tam grauiter ferat ep.28.l.11.fam. Quid cē ses) facere. Cæteros?)Cęsarianos Matio etiam potētiores? omnes enim timēt otium ep.26.h.l. In nulla) al. in ulla. recte,ut ep.10.h.l. Libertate) quam Cæsare interfecto sumus adepti. Remp.recuperatam)quum tyranni facta

defendant ep.6.h.l. Loquant) Cæsariani. Gallica etiā bella) Gallicum tumultum ep.1.h.l. Sextus) Sext.Pom peius ep.1.h.l. Idus Martię)ibid. Consolātur) q in his interfectus sit tyrānus. ἥρωες) heroes, Brutus, Cassius, & reliqui Cæsaris interfectores. Confici potuit) ut Cæsa rem interficerent, & libertatem restituerēt. Reliquę res) quæ ad recuperandam Remp. pertinent. Ad te) scripsi. Siquid noui) haberes. Ad me) scriberes. Equidem non cōmittam) ut literulę intermittantur.

In Epist. 5. Spero tibi iam esse, ut uolu. etc.

σχόλια

SPERO tibi iam esse, ut uolumus) spero te ualere. Quoniamquidem) ut ep.1.l.2. frequentius tñ dicitur, qñquidē. σίγησας) tacuisti, nō scripsisti. al. ICEIGHAC: unde nos credimus legi oportere: ἀσιτήσας, cibo abstinui sti: sic enim sæpe instans grauis morbus discutit. Celsus. l.3.cap.2. & sane solebat Atticus ita uiuere, ut nunquàm pene medicina indigeret: & quum paulò ante mortem, ci bo biduum abstinuisset, febris decessit. Nep. in uita. tem perantia illius cōmendatur etiam ep.9.l.6. Quàm) quū, repone, si ante, ἀσιτήσας, legis. Signa bella) otij. Calue na) Matius ep.2.h.l. Moleste fert) ut qui iam diffidat Cæsarianorū rebus. Suspectum) ut inimicissimum otij. i. ipsius Bruti ibid. Illa signa) ex ambiguo. Gallia) ep.1. h.l. Fuerunt in Hispania?) cùm Cæsare in bello Hispa niensi? Idem postulaturas?) ut sibi caueat? Philip.1.& 2. Transportauit?) in Gręciam iussu Cæsaris expeditio nem in Dacos, & inde in Parthos destinantis, ut inquit Suet. in August. Caninium) C. Caninium Rebilum ep. 38.l.12. quo Cos. nihil mali factum fuerat ep.31.l.7. fam. Volui) dicere. μνημονικὸν ἁμάρτημα) memorię peccatū ep. 42.l.13. Ab aleatore) à M. Antonio, qui Licinium Len ticulam de alea cōdemnatum, collusorem suum restituit, ut quod in alea perdiderat, bñficio legis dissolueret. Phi lip.2. atq; ratio, quæ sequit, id etiam magis demonstrat.

al. à balneatore, ut forte significetur Visei⁹ Antonianus, qui balneator Isauri fuerat. Philip. 13. φυρμὸς πολύς) confusio multa, perturbatio magna. φυρατής. ep. 9. l. 6. Libertorum) seruos contumeliose uocat Philip. 1. ubi scribit Dolabellam in eos animaduertisse. Coniuratio) in sepultura, & busto faciẽdo. ibid. Antonius) aleator iste, à quo nascitur φυρμός. Stultã uerecũdiam) δυσωπίαν. ep. 33. l. 13. Legari) ep. 13. h. l. Ante res) añ pturbationes istas. Prolatas) elatas, emissas, & tumore ipso eductas. Deserere) & ita cadere in aliquã uituperationẽ ep. 13. h. l. Tumorẽ) hinc tument negotia, ep. sup. tumescebant, sed nondum erumpebant, ut postea eruperunt bella. Deesse) ibid. Vides magistrat⁹) ep. seq. Tyrãni) Cæsaris. Satellites) ut Plãcum, Lepidum, Asinium, Caninium, Vatinium, Hircium, Pansam, & Cornificium. Eiusdem) Tyrãni. Exercit⁹) in Gallia, Hispania, Macedonia, Dalmatia, & Africa. Veteranos) ad spem nouarũ prædarum incitatos. Philip. 1. εὐρίπιστα) incerta fide, mobilia, qualis euripus, & fortuna, quæ τύχη εὔριπος prouerbio dicitur. Eos autẽ) Brutum, Cassium, & reliquos heroas. ep. sup. Custodijs præsidijs. Laudari) & in cœlo esse ep. seq. Parietibus) capitolinis & suis. Contineri, metu libertorum Cæsaris. Beati) qui, quod per ipsos confici potuit, confecerũt ep. sup. Ciuitas misera) quæ cum libertate Remp. non recuperauit ibid. Aduẽtus) ex Apollonia, quò Cæsar illum in studia miserat, mox belli Gethici, ac deinde Parthici habiturus cõmilitonem, ut inquit Patercul. Octauij) C. Octauij, qui post Augustus est appellatus. nunc Octauius ante Cæsarianæ hæreditatis cretionem dicitur: post cretionem uero C. Cæsar Octauianus dicetur de more ep. 12. l. 15. & ep. 8. l. 16. ut ep. 20. l. 3. Octauium tñ etiam postea uocat ep. 9. & 10. l. 16. νεωτερισμοῦ) nouitatis, & quasi tumultus. Astura) quò iueram ep. 2 h. l. III. Id) Apr. Idib. enim Martijs Cæsar est interfectus, ep. 1. h. l. & in Pompeianum se uenisse scribit Cicero ep. 19. h. l.

In Epist. 6. Prid. Id. Fundis accepi tuas etc. σχόλια

PRID. Id.) Apr. ep. sup. Fundis) Mela. l. 2. cap. 4. Melius esse) intellexi. Meliora) q̃ prius, uel q̃ ego timebã. Venire) ẽ Gallia ep. sup. Octauio ibi. Suscꝑ, decꝑ) fero, uł habeo, puerb. Expecto, qd) scribas. Mario) ep. 8. h. l. Sublatum) interfectũ, quum decreto extra Italiã relegatus est. Val. Max. l. 9. cap. 16. Antonĳ) Cos. Heroibus) ep. 4. h. l. Idus Martĳ) ep. 1. h. l. Ligure) fortasse M. Ælio Ligure ep. 26. & 30. l. 15. & ep. 4. l. 15. erat enim cognomen Ælioꝝ. Liu. l. 42. qdã L. Ligus etiã legit̃ ep. 16. l. 7. Discrucior) uehemẽter doleo. Sestilĳ) ep. 13. l. 12. fam. & ep. 48. l. 13. fam. uel ep. 1. l. 2. ad Q. fr. Verberone) Mastigia. est. n. comicũ uerbũ. Curtilio) ep. 10. h. l. Romę in ueteꝝ monimẽtis legit̃, Curtylius Hermeros. De toto genere) Cæsarianoꝝ ep. 10. h. l. Ea) agroꝝ assignationes, decreta, & facta. Illũ) Cęsarẽ. Cõsules, & Tribunos pl.) tuebimur, & esse uolemus. In bieniũ) in triennium scribit Dion. l. 43. in plures annos, Suet. Quos) Hirciũ, & Pansam: D. Brutum, & L. Plancũ iam nũc. Dess. Ille) Cęsar. πολιτεύεσθαι) Rẽp. administrar̃. σόλοικον) uitio sum, absurdũ, ut σολοικισμὸς in oratione ep. 16. l. 1. uel potius σόλοικον, ut ἀβδηριτικὸν ep. 7. l. 7. & ep. 15. l. 4. ꝙ & ipsi administrandę Reip. imperiti fuerint σόλοικοι ꝑsertim Cypri, q ἐνιαυτὸν ἐλεύθεροι γενόμενοι, αὖθις ἐκ νέης κατεδουλῶντο, ut scribit Herodot. ἐν τῇ τερψιχ. τυραννοκτόνους) tyrãni ĩterfectores. In cœlo eẽ) puerb. ut ep. 19. l. 2. laudari ep. sup. Facta defendi) Philip. 1. & 2. & ep. 1. l. 12. fam. Vides) sic ep. sup. Cõsules) Antoniũ, & Dolabellã. Philip. 1. & 2. Si isti magistratus) sunt ep. sup. Municipĳs) ep. 24. h. l. Gaudeãt) hac libertate. De re) de Cęsaris cęde. alĳ, de Rep. Decreta) facta sunt à senatu. πεπολιτεύμεθα) Rẽp. administrauimus. Victos) Cæsarianos Cęsaris morte superatos. πολιτικώτερα) ciuiliora, ad Remp. magis accommodata ep. 10. l. 1. ep. 12. l. 5. ep. 10. l. 13. & ep. 16. h. l. Po-

stea)scribã.Et tu) scribe. Quid agas)an ualeas ep.sup.

In Epist. 7. *Postridie Iduum Paulum etc.*

σχόλια

POSTRIDIE Iduum)Apr.ep.15.h l. al.postridie Id⁹,ut ep.38.l.12. Paulũ)L.Æmyliũ Paulũ ep.12.& 13.l.15.fam. Caietæ)al.in Caieta, ut ep.3.l.8. & Caietæ ꝓdium habuisse uidet̃ Cicero ep.3.l.1. Mario)ep.seq.al. Matio,epist.1.&.4.h.l. Pessima) retulit. Nihil) accepi. Nemo) scribit. uel nemo uenit, cui dare literas posses. Brutũ)M.Brutũ. Sub Lanuuio)epist.10.h.l. De hoc) Bruto. Formiano)ep.4.l.2. XVII.Cal.)Maĳ.ep.5.h.l. In Puteolanũ)irem,ubi sunt Cluuiana ep.9.h.l. Cicerone)filio meo.Literę)allatæ sunt Athenis ep.42.l.12. πεπυκνωμέναι)dẽsæ,prudẽter scriptæ. Aristoph. in Nubib. πάντα τρόπον σαυτὸν στρόβει πυκνώσας,hoc est, ut exponit interpres,πυκνόντι, καὶ συνετὸν ποιήσας,καὶ φρόνιμον σκεψάμενος.quin Athenis,unde literæ sunt datę,πυκνί της ἐστὶ τόπος,ἐνθα ἐστιν ὅτε ἐκκλησίαζον οἱ ἀθηναῖοι,q̃ fortasse Cic. etiã respexit.al.πεπινωμέναι.i.τὸν ἀρχαῖον πίνον τῆς λογογραφίας hñtes.Suidas.sic literæ πεπινωμένως scriptę ep.17.l.15. Cętera)q̃ de filio dñr. πῖνος)forma, & modus dicẽdi,q̃ πῖνος à Græcis uocat̃.Suidas.al.πυκνῶς,unde ab alĳs πύκνωσις reponit̃. Vt uideas) ut scribas ad Xenonẽ ep.18.h.l. Ne quid ei desit)ibi. Tibi uideri) tibi placere ep.16. l.15. Si ergo est)quod ad eũ ferre possim. Volo) ꝓficisci ep. 13.h.t.sic Arpinũ uolebam⁹ ep.1.l.9.Quintili) Iulĳ Cæsaris odio Iuliũ noluit appellare ep.1.l.16 Quid expediat) uidendũ. Illum)filium. Quod in buccam uenerit)ep.9. lib.1.&.ep.1.l.12.

In Epist. 8. *Tu me iam rebare, cum scrib. etc.*

σχόλια

IN agris)ut in Puteolano, aut Formiano ep.sup. Accepi)quum è Formiano exissem ibid. XVII.Cal.)ibid. Diuersariolo)ep.20.l.12.fam. Sinuessano)ep.1.l.15.& ep.

9.l.16.Mario) Amatiũ uocat Appian.l.3. Chamacẽ Liu. l.116.q se Marij filium eẽ dicebat:unde nũc Cicero Mariũ ἑτερονικῶς uocat, ut ep.41.l.12 Herophilũ equarꝝ Medicum fuisse scribit Val.Max.l.9.cap.16.qui se Marij ne potẽ esse profitebat. Probe) factũ, quum illi uncus est ĩpactus, Philip.1.uel quum ille in carcere est necat⁹.Val. Max.ibid. Doleo) ἑτερονικῶς. L.Crassi) oratoris, Nepotẽ) ut ipse dicebat ep.41.l.12. Optime) habet, qm̃ signũ ẽ pacis & otij. Tam) tm̃. Etiã Bruto) etiã Bruto quasi inimico, nedũ alijs & amicis. Antonium) factũ Antonij in tollẽdo isto Mario.Philip.1. Iuniã) M.Bruti sororem, & M.Lepidi uxorem episto.12.&.13.ad M.Brut.& Paterc. Attulisse) ad M.Brutum fratrem à M.Lepido marito, nondum in Galliam profecto. nam post Cæsaris mortem Romę diu fuit, ut Cicero Philip.5.Dion lib.44. & Plutarc.in Bruto, & Antonio testant. quin ex uerbis epistolæ cognosces, sibi insidias fieri, ubi, Romę interpreteris necesse est. Paulus) ep.sup. Dedit) legẽdas. Frẽ) M Lepido.Liu.l.120. Missas) alias literas. quod si easdem significari credam⁹, tunc dicendũ erit, Iuniam à Bruto ad Lepidum attulisse, & postea easdem à Lepido ad Paulum missas fuisse. Mihi) ut Lepidi amico, Philip.13. & uerenti, ne quid tumult⁹ fiat. Illi) Paulo ut fratri. Reginæ) ep.24.h.l. Clodia) ep.37.l.12. Bizãtijs) nesciogd orat.pro dom. Pelopem) Bizantiũ, ad quẽ Cicero grgce scripsit.Plutar.in Cic.tunc fortasse Bizãtioꝝ negotia Romę ꝑcurabat. Baiana negotia) q̃ fiant, aut dicantur Baijs, q̃ sunt ꝑpe Puteolos, quò proficiscor ep.sup. Chorumq; hoĩumq; multitudinẽ ep.11.h.l. Galli) legiones, quæ dicebãt ẽ Gallia uenire ep.1.&.5.h.l. Hispani) ep.5. h.l. his C.Asinius Pollio p̃erat ep.31. &.32.l.10. fam.& Dion.lib.45. Sextus) ep.1. h.l. Qui cętera) declarare soles. Nauseolam) ep.10.h.l. Tum) quum leuiter cõmotus es ep.5.h.l. Videbar) al. uidebare.recte.nã ex literis coniectanti abijsse nausea uidebatur.ep.10.h.l.

In Epist. 9. De Bruto semper ad me etc.
σχόλια.

DE BRVTO) de M. Bruto. Perscribito) maxime. ep. 1. h. l. Tota urbe) & per forum. ep. 18. h. l. Vagari posse) etsi prius parietibus continebantur. ep. 5. h. l. & uagari posse, quum M. Antonius & Dolabella se prȩclare gerant. Philip. 1. Veruntamen) scribe, ut epist. 11. l. 12. uel potius cauendum est. Vestorij) epist. 2. l. 16. Cluuiana) à Cluuio partim relicta, & partim à me de cohȩredibus empta ep. 44. & 45. l. 13. quæ erant in Puteolano. ep 7. & 18. h. l. Chrysippum) architectum, ut Cyri architectum libertum. ep. 14. l. 7. fam. Mures) qui ruinis imminentibus migrare solent. Plin. l. 8. cap. 28. Migrauerunt) tanquàm futurũ sit, ut reliquȩ, quæ rimas agunt, corruant. Ego) ut Philosophus, qui ista non curem. ep. 23. l. 13. Ne incommodum quidem) uoco. Vobis) ẽ quorum libris, & præceptis didici res istas contẽnere. Gratiam) parem. Ista) sunt. Vestorio) ut homine in Arithmeticis satis exercitato. ep. 12. h. l. & Arithmetica instructus esse debet is, qui recte uult ædificare. Vitru. l. 1. ca. 1. Quæstuosum) fructuosum ep. 11. h. l. Turba) chorus ep. sup. Duo) Hircius, et Pansa. ep. 11. h. l. Quasi designati) ita se gerentes, quasi sint designati, quum à Cæsare tantum fuerint designati. ep. 6. & 12. h. l. Tyrannis) facta tyrannidis. Tyrannus) Cæsar. Eius) Cæsaris tyranni. Interfecti) à Bruto, & reliquis. Lȩtamur) ep. 13. h. l. Facta defendimus) ep. 6. h. l. M. Curtius) fortasse. ep. 5. l. 2. uel M. Curius legatur. ep. 2. l. 7. Præstitit) meli⁹ fuit. ep. 26. h. l. Habitura ẽt uetustatẽ) diuturna fore, ad longũ tẽpus duratura. Balbus) ep. 3. l. 7. Hic est) ep. 11. h. l. Vetere) C. Antistio Vetere. ep. 11. ad M. Brut. Literæ) allatæ sunt. Datæ) ex Syria. Prid. Cal. Ian.) trib⁹ ante mẽsibus & amplius. Cȩcilius) Q. Cæcilius Bassus. ep. 11. l. 12. fam. Circũsederetur) Apameȩ. Dion. l. 47. Venisse) Cȩcilio ipsi subsidio. Pacorũ) ep. 18. l. 5. Volcatiũ) for-

tasse possis legere: Lu. Statium, qui tunc ibi erat Procos, Philip. 11. & Dion lib. 47. Bellum illud) Syriacum, uel Parthicum. Dolabella) ut Cos. & in eã prouinciam cupiens proficisci. Philip. 11. Nicias) ut Dolabellæ amicus, ep 28. l. 13. & forte iam præmissus epis. 21. l. 15. Meliora) referebat. Gallia) ep. 1. et. 5. h. l. De Cæsare) interfecto. Aurelium) fortasse Aurelium Cottam. Plena pacis) in Gallia. Caluena) ep. 2. & 5. h. l. Dixerat) ep. 1. h. l.

In Epist. 10. *Itane uero? hoc meus, & tuus etc.*

σχόλια

ITA'NE uero?) ἀγανάκτησις. Brutus) M. Brutus. Lanuuij) ep. 7. h. l. & ep. 8. l. 15. Trebonius) C. Trebonius. Philip. 2. unus e' Cęsaris interfectoribus, etsi tantum Antoniũ retinuit. ep. 28. l. 10. fam. Itineribus deuijs) quibus Cęsarianorum uitaret insidias. Prouinciam) Asiam, ubi postea Smyrnę à Dolabella est interfectus. Philip. 11. Omnia facta) ep. 6. h. l. Clamare) clamari, uel clamore, libenter legam, ut ad omneis, & non ad Ciceronem, aut Atticũ tm̃ referatur, pręsertim quũ uix illo modo uitari possit ὑπερβατόν, & de populi clamoribus constet ex Appian. Dion. & Philip. 2. quanquã totus locus fortasse rectius ita legeretur: meministi ne clamare, illo ipso primo capitolino die senatum in capitolium à Pretoribus uocari? meministi ne, inquit, me clamare, & dicere, oportuisse illo die, quo Cæsar est interfectus, senatum à Pretoribus uocari? ep. 11. l. 15. Capitolino die) die, quo Capit[illegible] liũ coniurati occuparũt, & concionari cœperũt. ep. 1. lib. 15. Appian. & Dion. Pretoribus) M. Bruto, & C. Cassio, qui tunc erant Pretores. ep. 2. & 3. l. 11. fam. Vocari) quod etsi Cõsulare munus erat, id tñ Pręt. Vrb. sustinebant, si Coss. aberãt, ep. 12. l. 10. fam. ut tũc Antoni⁹ Cos. nõ aberat ille qdẽ, sed clã se domũ receperat, Phili. 2. & quidem ita, ut uestem Consularẽ abijceret. Dion. l. 44. Dolabella uero nondum Consulatum inierat. ibid. Opera) ep. 11. l. 15. Effici potuerunt) dum sessio fuit. epis.

16.h.l. Lętantibus)tyranni morte.ep.sup. Latronibus) Antonio,& reliquis Cęsarianis. Liberalia) XV. Cal. Apr. nam tertia post Idus lux est celeberrima Baccho. Ouid.l.3.fast.hinc Cicero Philip 2.sic loquitur. neq; te illo die,neq; postero uidi.post diē tertiū ueni in ędē Telluris:ubi ieci fundamēta pacis,Atheniēsiūq; renouaui uetus exēplū. Phili.1.eo die defendēdi fuerūt ueterani. ep. 16.h.l. Accusas) ꝙ liberalib⁹ ipsis Rēp. cū libertate nō prorsus recuperauimus.ep.4.h.l. Tum)liberalib⁹ ipsis in ęde Telluris. Potuit?) quū omneis aditus armati obside rēt?Phil.2.& ep.16.h.l.uel quū passi fuissemus Cęsarianos nimis potētes fieri?. Causam) bonorū:oīa.ep.16.h.l. Elatus)Cęsar,etsi fuerat animus cōiuratis corpus occisi in Tiberim trahere,bona publicare,acta rescindere , sed metu M.Antonij Cōsulis,& magistri equitū Lepidi destiterūt,Suet.elatus est igitur q̄uis leges prohiberēt tyrānos sepeliri.Appian.l.3. At ille)Cęsar. In foro) Ph.1. Cōbustus)nedū elatus.semiustulat⁹.Phi.2. Laudatusq; miserabiliter)ab Antonio.ibid.Diō,et Appian. Immissi) ab Antonio.Philip.2. Quę deinde?)manarūt?ep.16.h.l. Vt audeāt)ἀγανάκτησις. Nutū?)nā Regios omneis nut⁹ tuemur.ep.1.l.12.fam. γῆν πρὸ γῆς)terrā pro terra.al.γῆν πρὸ γῆς,terrā ante terrā.Prou. Cogito)mutare,uel sequi,atque id ipsum legatus.ep.13.h.l. ὑποβέβαιος)leuis, ἀβέβαιος, ut exponit Suidas,subuētanea,ut alij uertūt.prou. subuētanea parit. Nausea)ep.8.h.l. Ex tuis literis cōiectāti) tuas literas legēti.ibid. Ad te:Bassos) al.ad Tebassos. oīno sunt nomina,qualia sunt illa Philip.13. Barbę Cassij,Barbatij,Polliones,Saxę,Lētones,Caphones. Scęuas)Cassius Scęua centurio fuit. Cęs. l.3.de bel ciu.Val. Max.et Suet. Frāgones)milites ueteranos.sunt.n.noīna prorsus castrēsia. Illa)ꝑdia,bona à Cęsare data. Nob) optimatibus,q taleis agrorū assignationes ferre nō possumus.Philip.4.&.6. Experti sunt) quū Cęsaris ēt facta defendamus.ep.6.&.9.h.l. Isti)Cęsariani,q semꝑ hastā

uidere cupiũt,& nostris bonis imminent. Philip.8. Curtilio)ep.6.h.l. Sestilianoq; fundo) eũ à Curtilio possideri. Scripsi) scribere, & sign̄are uolui, q̄uis eos minus noīarim. Censorino) L. Porcio Cẽsorino, q postea fuit Cos. an. ab urb. con. 715. tũc erat cũ M. Antonio, & sub Cęsar̄ fuerat sector. Phil.11. Messala) ep.22.l.11. Plãco) L. Plãco. ep.42.l.12. uel T. Munatio Plãco Bursa. Ph.6. Posthumio) ep.2.l.9. De genere toto) ep.6.h.l. Periisse) mori. ep. sup. Illo) Cęsare. Interfecto) ep. su. Quod nunquã accidisset) in ulla ciuitate, ut melius esset perire. nunquã enim in ulla ciuitate accidit, ut non unà cum libertate Resp. sit recuperata. ep 4.h.l. Octauius) epis.5.h.l. Neapolim) fortasse ad Vitricum Philippum, ep.12.l.15. qui Neapolim secedere solitus fuisse uidetur ep. 18.l.9. XIII. Cal.) Maii. ep.5.& 7.h.l. Ibi) cõuenit. Eũ) Octauium. Balbus) ep.3.l.7. Mecum) fuit idem Balbus ep. seq. Illũ) Octauiũ. Hæreditatem) Cæsaris. ep.5.h.l. Aditurum) puto, uel potius refert Balbus. ῥιξόθεμιν) concertationem, ut uertunt docti. al. ἐριζόθεμιν, capitis litem, de toto litem, ad uerbũ, de radice litem, et ius. quasi ἔριζης θέμιν: nisi malit quis legere, ἐριζόθεμι, contentionẽ de iure. Magnam) illum habiturum, uel illi fore. Cum Antonio) ad quẽ è domo Cæsaris tam multa delata fuerunt. Philip.2. Plutar. in Ant. & Dion. l.47. Buthrotia) ep.16.l.16. Quid quæris) ꝙ quæris, magis placet. Ad centena) ueniat, perducatur. ep. seq. Cluuianũ) prędiũ. ep.44.l.13. & ep.13.l.16. & ep. sup. Qintus pater) Q. pater, per notam legitur. Grauia) ut ἄφατα, ep.8.l.13. De filio) de Q. filio. Matri) Pomponię. Nunc) quũ prius cum illa bellũ gereret. ep 40.l.13. Indulgeat) repudiatę, ut uidetur ep.13.h.l. Fuerit inimicus) ep.37. & 38.l.13. In eum) Q. filium. Misit) Q. pater. Ille) Q. filius.

In Epist. II. Nudiustertius dedi ad te etc.

σχόλια

NVDIVSTERTIVS) Laurẽt. Vallẽs. Epi-

ſtolam)ſup. Nunc ad ea)reſpōdeo. Quę proxime)ſcripſiſti. Aſturę Brutus)ſit ep.1.h.l. ἀκολασίαν) intempe-rantiam. Iſtorum)Antonij, & aliorum. Cenſebas aliter?)fore? Cōcionem)in qua M. Antonius Cęſarē laudauit.epiſt ſup. De tanto uiro,de clariſſimo ciue) uerba ſunt,quibus Antonius in concione uſus eſt.ep.26.h.l.ep. 21.l.15.& Philip.13. Iſta)conuerſa ſunt. Heroes) ep.4. h.l. Dij futuri)ut penè habiti ſunt Harmodius & Ariſtogiton.Thucyd.l.5.Plin l.34.cap.8.Val.Max l.2.cap 5. & Pauſan. Non ſine periculo)propter huiuſmodi conciones,in quibus populus commouetur. Facti) cædis Cęſarianę.ep.ſeq. Nobis quæ?)cōſolatio? Interfecto) ep.7.h.l. Rege)Cęſare,qui Rex appellari cupiebat.Philip.2.& Suet.quamuis aliter diſsimularet. Liberi) uere liberi.non enim unà cum libertate Rempu. recuperauimus.ep.4.h.l. Non ſumus)regios omneis nutus tuentes ep.1.l.12.fam. Cicerone)meo filio.epiſ.7 h.l. Suppeditetur)per Xenonem.ep.18.h.l. Buthrotijs) ep.16.l.16. Iſtam curam)ep.ſup. Cluuiano)ibid. Ad centena)ibid. Ruina)ep.9.h.l. Fructuoſiorem) quoniam inita eſt ratio ædificandi,ut damnum quæſtuoſum ſit.ibid. Hic) in Cumão.ep. ſup.uel in Cluuiano,quod etſi Puteolis erat ep.9.h.l.erant tamen hæc loca ita uicina,ut Cicero tunc uideatur fuiſſe in Cumano,quum id ipſum dicat ep. ſup. coniungit ep.18.h.l. Balbus)ibid. Hircius,Pāſa)Coſs. Deſs.ep.9.h.l. Octauius)ep.5.h.l. Proximam uillam) ep.51.l.13. Philippi)uitrici.ep.12.l.15. Mihi)cuius opa ſe uſurum ſperat aduerſus Antonium.Plutarch. in Anto. Lentulus Spinther)ep.43.l.13.& epiſ.14.&.15 l.12.fam. Vadit)Proquæſt.in Aſiam.ibid.

In epiſt. 12. O mi Attice,uereor,ne etc.

σχόλια

O MI Attice)uerba ſunt affectus plena. Idus Martiæ)epiſt.1.h.l. Lætitiam)ep.9. &. 10. h.l. Et odij pœ-

nam,ac doloris)& pœnam odij,ac doloris,quam ciues à Cæsare petiuere,ut ep.1;.l.1.alij,& odij plenā, ac doloris. Istinc) Roma. Afferuntur ?) de Antonio, & alijs? Hic)in Cumano.ep.10.h.l. ὦ π. ἀξίως) ò factum, ep. sup. & Phili 1.interpretatur ipse. καλὴ μὲν) pulchrum quidem,Philip.1. ἀτελὴς δέ)sed imperfectū: quippe quod libertatem quidem,sed Remp non recuperarit.ep.4 h.l. uel,quod Regem,non regnum de Rep.sustulerit Phil.2. Clientelam)Verr.1. Multa illis Cæsar, concessit. Latinitas)uis Latij ueteris,ut in legione Romana ius militandi haberent,magistratusq; in ea plerunque gererent, ut docent recentes iurisconsulti: ut possent habere ius, quod latinæ coloniæ,idest,ut petendi magistratus ciuitatem Romanam adipiscerentur. Ascon. in orat. in Pis. Erat non ferenda) al.non erat ferenda. Veruntamen) uolente Cæsare ferebatur. ἀποσιώπησις,ut epist. 11.l.12. & ep.9.h.l.& ep.3 l 16. Ecce autem)Ascon Verr.2. Antonius)Cos. Acceptat) à Siculis. Fixit)in capitolio. Philip.2. Dictatore) Cæsare. Latam) tāquàm latam. Ciues Romani)essent. Viuo illo)Cæsare. Mentio nulla)facta fuit. Deiotari)ep.1.h.l.Causa)recuperandi,q^d Cæsar abstulerat.Philip 2. Ille) Deiotarus. Fuluiam) primum P.Clodij,deinde C.Curionis,postremo M. Antonij uxorem, in cuius gynæceo syngrapha HS. centies facta est.Philip.2. Sexcēta)ep.5.l.2. Illuc) ad causam Buthrotiam. Refero) quę nunc scribo. Testatam) decreto ab amplissimis uiris obsignato, ep. 10.l 16. Buthrotiam.)ibid. Non tenebimus)quum res tam iniustæ obtineantur. Ista)quæ facit,uendit, & donat Antoni⁹. Plura)sunt ita,ut hoc etiam debeat concedere Hic)ep. sup. Amice)al.peramice. Octauius)ep.5.h.l. Sui) domestici Cæsarē)tanquā Cæsaris hæredē ep 5.h l. Philippus)utricus ep.12.l.15. Non)nō salutabat:qppe quū nō placeat ei nomē inuidiosæ fortunæ Cęsaris adiri. Patercul.& Suet. Ne nos quidē)salutabamus. Bonū ci-

nem)esse. Circunstāt) ipsum Octauium. Nostris) Pōpeianis, sed prgsertim heroibus. Minitantur) ꝙ Cæsarē interfecerint. Negat) Octauius. Hæc) quę fiunt. Ferri) al. fieri. Puer) Octauius XVIII. annū ingressus. Patercul. Liberatores) τυραννόκτονοι. ep. 6. h. l. Tuto) ut ep. h. l. al tuti. Nō pñt) nisi parietib⁹ cōtineātur. ep. 5. h. l. Cōsciētia) ep. sup. Facti) πράξεως. Beati); ep. 5. h. l. Dij. ep. sup. Vbi nec Pelopidarū) ubi nec Pelopidarū facta, neqꝫ famam audiam. ep. 11. l. 15. Inquit) nescioquis, qui in tragœdia loqtur, ut in Quæstura diximus. Haud amo) ut indignos, quibus quicquam credas. ep. 27. l. 16. fam. quod uniolenti sint. ep. 1. l. 16. Hos) Hirciū, & Pāsam. Designatos) ep. 9. h. l. Coegerunt) nunc, epist. 26. h. l. & ante; ep. 34. l. 7. fam. & epist. 18. l. 9. fam. Aquas) Puteolanas. Plin. l. 31. cap. 2. Liceret) quū tamen aquas quietis, & uoluptatis causa petam⁹. ep 13. li. 1. Quondā) quum desinere non licebat. ep. 1. & 34. l 7. fam. Nunc) interfecto Cęsare. Non est item) necesse. Dudum) uiuo Cæsare, & nolente me personam illam deponere. Meis literis) al. his literis. De Bruto utiqꝫ) perscribito. ep. 9. h. l. Quicquid erit) omnia. ibid. X. Cal.) Maij. ep. 5. & 7. h. l. Vestorium) ep. 2. l. 6. In Arithmeticis satis exercitatum) & ob id rōnis ędificandi peritum. ep. 9. h. l.

In Epist. 13. Septimo denique die literæ. etc.

σχόλια

SEPTIMO deniqꝫ die) post septimum denique diem. XIII. Cal.) Maij. Tumulis) Cluuiani. ep. 9. & 10. h. l. ἀλιτενῆ) plana. Vtriusque loci) montuosi, & plani. ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν, ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα διοτρεφὲς εἰσορόωντες, δείδιμεν, ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν, ἢ ἀπολέσθαι) at non conuiuij expetendi opera curæ sunt, sed ualde magnum malum à Ioue immissum intuētes, timemus: in dubio uero seruare, an perdere: hoc est, inquit Vlysses apud Achillem Iliad. lib. 9. conuiuium non curamus, sed detrimentū, quod imminet, ꝓspiciētes,

timemus:dubijq; ſumus, naues ne ſeruare poterimus, an amittemus.ita ego quoq;,inquit Cicero,has res non curo ita,ut uelim tibi de eo,q̄d quęris de Cluuiano, reſcribere,aut plura dicere,quum timeam,dubiuſq; ſim, Rēp. ſeruaturi,an amiſſuri ſimus. D.Bruti)lib.11.fam. Aduētu)in Galliam citeriorem.Philip.3. Sextus)epiſt.1.h.l. Nobis)mihi,& tibi. Faciendum eſt)faciendum ſit, fortaſſe ſcripſit Cicero. Cęſaris bello) cum Pompeio. Licuit)mihi quidem primo tergiuerſari,deinde exire ex Italia: ſed tibi in urbe manere.epiſt.26. h. li. Perditorum) Cæſarianorū. Lætatum)epiſt 9.h.lib. Omnes)omnes enim boni, quantum in ipſis fuit, Cæſarem occiderunt. Philip.2. Sexti)epiſto 1.h.l. Bruti)M.Bruti,qui facturus erat exercitum,uel D.Bruti,qui iam legiones habebat. Noſtris ætatibus)epiſt.26.h.l. οὔτοι τέκνον ἐμὸν δέδοται πολεμήια ἔργα, ἀλλὰ σύ γ᾽ ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα λόγοιο)non tibi fili mi data ſunt bellica opera, ſed tu q̄dem dulcia exerce opera ſermonis. his uerbis Iupiter Venerē alloq̄tur Iliad.ε.niſi ꝙ Cicero ultimum mutauit uerbum, & pro γάμοιο,λόγοιο,ſcripſit,ut ad rem ſuam accommodaret. Idus quoq; Martiæ)ep.1.h.l. Deliberationem) de profectione in Græciam ep.7.h.l. Proficiſcor) ſi proficiſcor. Conſtitueram)uiuo adhuc Cæſare,uel certe mortuo.ep.7.h.l. Legatus)libera legatione.ep.11.l.15. Cędis)ad quam res ſpectat.paulò ante. Caſurus) ut poſtea cecidit ita,ut ſubaccuſaretur.ep.7.l.16. Eſſe utile)proderimus enim ep.5.l.16. Ciceronis)filij mei. Illuc)in Gręciam,Athenas pręſertim,ubi filius eſt.epiſ.27.&.42.l.12. Ab Cęſare)adhuc uiuo. Ad lacum) ad lacū Lucrinū,ut puto.ep.18.h.l,& ep.19.l.15. Quinto)Q.fratri. Quò introducatur)μίμησις in Q.filij uerbis. Quintus F.)Q. filius,q ferre nouercam nolit.epiſt.20.h.l. Aquilia) ibid. Quintus)Q frater. Debitione dotis)quā debet Pōponiæ,ut ego puto,repudiatæ.ep.10.h.l.ut pridē cogitarat. ep.2.et 3.l.6.Q.Egnatio) Quinto Egnatio.nā L.Egna-

tius,in

tius is, à quo numos Quint⁹ exprimebat, dicebat. ep. 15. l. 10. & si alius esse poterat. Libero lectulo) cælibe uita. prouer. Restitutiõe) ab exilio, quo fuerat multatus, ꝗ P. Clodij corp⁹ ĩ curiã intulerat. Ascõ. ĩ orat. p. Mil. Sext. Clodij) orat. p dom. et p Mil. & Phil. 1. & 2. Ipsius) Antonij. Neque fecisset) ipse. Neque passus esset) ab alijs fieri. Eius) Cæsaris. Proferuntur) Philip. 1. & 2.

In epist. 14. *Occupationibus est factũ etc* σχόλια

ANTONIVS) M. Antonius, in quem scripsit Philippicas. Cos.) cũ Dolabella. Philip. 1. & 2. Meis) ut Consulis, & Cęsariani. Profectione) ex urbe, non multò post Idus Mart. ep. 1. h. l. Sext. Clodium) epist. sup. Restitueret) ut dictator. Impetraui) à Cæsare. Tum) quum Cæsar uiueret. Eius) Cęsaris. Si tu) cui Sext. Clodius fuit inimicus. ep. seq. Id) Sext. Clodij restitutionẽ. Eius) Sext. Clodij. Debere tueri) ex Senatus decreto. ep. 1. l. 12. fam. Commentarium) in quo dico unum restitutum esse Sext. Clodium, præterea neminem. Philip. 1. P. Clodium) P. F. & meum priuignum, qui Fuluiam eius matrem duxi uxorem. ep. 12. h. l. Te) qui cum P. Clodio patre inimicitias gesseris. Amicos paternos) qualis fuit Sext. Clodi⁹. orat. p dom. et p Mil. & Ascon. Gessisse) ꝗ arbitrabaris ciuẽ perniciosum, sceleratũ, & impiũ. Philip. 8. Cum patre) cum P. Clodio. Familiam) Claudiã patriciam. Suet. in Tiber. etsi Clodius P. Fonteio homini plebeio se adoptandum dedit. orat. pro dom. Deponimus inimicitias) ut Lepidi, Fuluij, Seruilij, Luculli, Metelli. orat. de prouin. conf. Me) ut uitricum. Puerum) P. Clodium priuignum. Quietã) otiosam. ep. 3. l. 2. Solicitam) ut esset, si puer hic tibi esset inimicus. Feci) ut, quũ P. Clodium tua causa interficere uolui: ut, quum te Brũdusij non interfeci. Philip. 2. Impetro) à te. Clodio) Sex. Clodio. Daturus non sum) hinc Philip. 2. inquit Cicero: adiurasq; id te, inuito me, non esse facturum.

In Epist. 15. Quod mecum per literas etc.

σχόλια

QVOD mecum per literas agis) de Sex.Clodio restituẽdo. Fronte) prouer. perspicere ex fronte. Tuo studio) quo meam domum uentitabas. Philip.2. Beneficio) quod semper prę me tuli. ibid. Commendauit) ex eo die, quo in ædem Telluris conuocati sumus: ubi præclara tua fuit oratio, egregia uoluntas, & pax per te, & per liberos tuos cum præstantissimis ciuibus confirmata est. Philip.1. Literæ) sup. Inimicum meum) Sext. Clodium. Necessarium tuum) propter uxorem, & priuignũ, ep. sup. uel propter disciplinam. Philip.2. & Suet. de clar. Rhet. Me inuito) Philip.2. Seruare) restituere. Facere posses) ut Cos. & qui uideris debere tueri commentarium Cæsaris. Clodium) Sext. Clodium. Humiliores) qualis erat Sext. Clodius, qui egentissimus. orat. pro dom. & orat. p M. Cælio, homo sine re, sine fide, sine spe, sine sede, sine fortunis: ore, lingua, manu, & uita oĩ inquinatus dicitur. Spoliandos) ut spoliaremur, si inimicorum amicos insectaremur humiliores. nemo humilis aliquem comitari uellet, ne in alicuius potẽtioris odium ueniret. Puero Clodio) ep. sup. Tuas parteis) qui uitricus, et ob id loco patris es. P.Clodio) meo inimico. Publicam causam) Rẽp. cuius causa P.Clodius, & alĳ sunt à me lacessiti. Philip.2. Ille suã) quippe qui omnes omniũ facultates spe, & auaritia deuorasset. orat. pro dom. Contentiones) al. concertationes. Dĳudicauit) prĕsertim quum me ad meam pristinam dignitatẽ reuocauit. Hoc) Sext. Clodĳ restitutionem. Nosmetipsi) ego, & tu. Coniũctiores) puero hoc quasi beneficio cõciliato. Domus) in qua esset iste puer, & Fuluia mater. ep.12. h.l.

In Epist. 16. Itera dum eadem ista mihi. etc.

σκόλια.

ITERA dũ eadẽ ista mihi) uerba Pacuuĳ in Iliona.

l.2.Acad.quæst. Coronatus)& tegat ornatas longa co rona fores,inquit Ouid.de parilibus scribens li. 4. Fast. Quintus)Q.filius.ep.23.h.l. Parilibus?)ab his L. Taru tius Firmanus urbis natalem diem repetebat. li.1.de Diuinat.celebrabantur uero ad.XII.Cal. Maias. ep.9.l.4. quæ res facit,ut dubitem,an hęc sint parilia,quæ dicitur Octauius celebrasse apud Dionem l.45.Octauius enim ruri fuit à XIIII.Cal.Mai.usq; ad X.Cal.minimum,ep. 10.&.12 h.l. & parilia XII.Cal.fiebant. accedit, quod Dion scribit ea fecisse,postquā concionatus fuit:& non dum concionatus agnoscitur VI.Id Mai.ep.24.h.l. post quàm uero concionatus fuit,ludos parauit circiter XV. Cal.Iun.ep.2.l.15. Lamiam)epist.43.l.13.si modo is est. Improbum)quum se ebrium fieri sit passus, Propert.l.4. de Tarpeiæ fabula : & coronam habuerit honoris Cæsaris causa.ep.23.h.l. Explanabis) al. Explorabis. Literas)13.h.l. VI.Cal.)Maias. Loca)al.ioca, quæ multa solent esse in epistolis.Philip.2. Hæresi Vestoriana) hęresi,quam Vestorius in Arithmeticis satis exercitatus hic quasi instituit.epist.12.h.l. Pherionum) hæresi. alij, Phænonum,alij,Perionum. Vide an legi possit,Pyrrhonum,ut Pyrrhonios Philosophos significet,qui ἀπορητικοὶ sunt appellati Laert in Pyrrhone. ep.6.l.6. More Puteolano risisse)ut ridetur Puteolis,quò ueniunt homines animi,& penè ridendi causa. πολιτικώτερα)ciuiliora. ep.6.h.l. Brutos)M.et D.Brutos. Cassium)C.Cassiū. al.Cassios,C.Cassium,& Cassium Parmensem, qui ultimus ex interfectoribus Cæsaris postea pœnas dedit. Paterc. Collegi)ep.10 11.&.12.h.l. Tyranno)Cæsare. Manere)uiuere.ep.9.h.l. Ille)Cæsar tyrannus. Factus nō fuit)ep.13.h.l. Clodio)Sex.Clodio.ep.sup. Illū) Cæsarem. Ne passurum quidem fuisse)ipsum Sext.Clodiū reuocari. Rufio)ep.2.l.5. Vestorianus) à Vestorio prius obseruatus.ibi. Victor)fortasse, Cornelius uictor, ut in ueterū monimētis legitur:uel,uictor,compos uoti.

Nunquàm ſcriptus)nunquàm uictor ſcriptus,ſed tantũmodo uictor appellatus:uel,nunquàm ſcriptus in commentarijs Cæſaris. Cæteri)cæteri exules ſequenť. Quis non?)quis non ſequetur,hoc eſt,reuocabitur? Non potuimus)illum interficientes. Eius)Cęſaris. Libellis)commentarijs.Philip.1.&.2. Liberalibus) ep.10.h.l. Non uenire?)facere,ut non ueniret,quum à M. Antonio cogeretur? quæ tamen ſequuntur,uidentur penè poſtulare, ut negatio tollatur:ut ſit ſenſus:difficile concedebatur aditus in ſenatum, & quum fuerat conceſſus, nemo tamen poterat libere dicere.ſequor tamen lectionem ſuperiorẽ. Fac id potuiſſe aliquo modo)nõ uenire,hoc eſt, liberum fuiſſe,ſiue quis ueniret:ſiue non ueniret. uel M. Antoniũ id facere debuiſſe.alij,fac id oportuiſſe aliquo mõ. Veniſſemus)in ſenatum in ędem Telluris.Philip.1. Defendendi fuerunt?) ut illis caueretur? ibid. Seſſionem capitolinam)ſeſsionem,qua uſi ſunt,qui dare operã debebãt, ut Senatus à Prætt.in capitoliũ uocareť.ep.10. h.l. Nõ placuiſſe)nã Dij immortales quę tum opera effici potuerunt? ibid. Illorum quidem)Brutorum,qui Cæſarem interfecerunt. Aliorum Brutorũ)aliorũ,qui ſe quaſi Brutos uolunt exiſtimari:uel qui uere ſunt Bruti, hoc eſt,turpes,ut ſit iocus ex ambiguo. Lætari)Cæſaris morte.ep.9.h.l. Iſtos)Brutos,& Caſsiũ. Præcipis)al.petis. Idibus Martij)ep.1.h.l. Noſtris amicis)Brutis,Caſsio,et reliquis. Diuinis)heroibus. ep.4. h.l. Aditum ad cœlum dederunt)ut Dij fieri poſsint.ep.11.h.l. Libertatẽ) uerã, non recuperata Rep.ep.4.h.l. Tua)uerba Ille) Cæſar. Funere elatus eſſet?)epiſ.10.h.l. Manarint) quæ manarint,ſcribit Appian.l.3.& Cicero Phil.2. Calẽdis Iunij) quibus futurus eſt ſenatus.Phil.1.&.2 & ep.19.h.l. Antoniũ)ep.14.h.l. Gallias)citeriorẽ,& ulteriorẽ. Vtriſque)Gallijs. Domini)tyrãni. Mutatio)à Cęſare ad Antoniũ. Ad opis)ad opis ędẽ,ubi erat ſepties millies H.S. Phil.2.& Paterc.ubi uero eẽt,P.Victor reg.8. Tũ uide

bamus)quũ Romę eēm⁹. Ne nos)al.nec nos. recti⁹ fortasse, nę nos, ut sit ἀντανάκλασις,uel, ὀξὺ μωρὸν, liberati nec liberi. Illorum) Brutorum, & aliorum, qui,quantum in ipsis fuit,nos liberarunt. Culpa nostra)qui tyranni ēt facta defendimus. ep.9.h.l. Et) ἀγανάκτησις, ꝙ Atticus ad id hortetur, quod uix fieri posſit,ut tot ſcelera colligat.nam quod ad timorem pertinet,libros non ederet,ſi quid timeret:quãuis etiam timeret.ep.20.h.l. Hortaris) ep.2.l.15.ep.12.l.16.& l.1.de legibus. Eorũ) Cęſarianorum. Non laudare)in historia. Adhibuerunt)ep.3.h.l. Raudusculũ) æs.ep.8.l.4.pecunia mihi ab illis in teſtamentis,relicta,& quidem potius,ꝗ̃ debita,quãuis Dolabella deberet,ep.23.h.l. Mouet)ut eos laudem. Beneuolos) quales illi uidentur, qui nos hæredes instituunt. Qualeſcunq; ſunt)etiãſi Cæſariani ſint,& mali. Adero) ut ſim i ſenatu. Buthrotijs)ep.16.l.16. Fiat)quid poſt ea factum fuerit,uidebis ep.18.l.16. Cogitare)de profectione in Græciam.ep.13.h.l. Superiore epiſtola) ad te ſcripta.nam inter hanc & illam duæ interſunt,ſed nõ ad Atticũ ſcriptæ. Cogitãdũ)deliberãdũ. ep.15.h.l. Vicinis tuis)nã Attica,uñ dictus eſt Atticus,& Phocis, uñ ꝓfecti ſunt Maſsilięſes,ſunt uicinę.uel uicinis alicui tuo prędio,ꝗuis ea de re nihil legerimus. Sua)quę oĩa pręter libertatẽ Cæſar abſtulerat.Flor.li.4.cap.2. Oros.lib.6. cap.15.et Dion l.41.Reddis) reddenda iudicas, ut poſtea ſe reddituros Hircius,& Panſa pollicebantur. Philip. 3. Firma) contra Cęſarianos,ut Antonium,ibid.& Q. Fuſium Calenum.Philip.8. Habeamus)nos optimates. Autoritate) quę nulla ſit, Antonio ad libidinem ſuam Remp.uexante.

In Epiſt. 17. Epiſtola breuis,quæ poſtea etc. σχόλια

EPISTOLA)tua. Poſtea)poſt ſuperioreis tuas literas. Ad te) al.à te. recte. De) de literis. Bruti) M. Bruti. Ad Antonium)epiſ.2.l.11.fam. Eiuſdem)Bruti.

Prouidendũ est)ep.13.h.l. Dolabellam) Cos.ep.21.h.l. Meum)nunc amicum,olim generum ep. 6. l.6. Subdubitabam)an meum uocarem,ueritus,ne & ipse nimis Cæsarianus esset. ἀναθεώρησιν) contemplatione m. ep. seq.& ep.22.l.9. Res)animaduersio Dolabellæ.Philip.1. De saxo)proponere,se de saxo Tarpeio eos,qui rursus bustũ in foro facere tentarint,aut tumultũ excitarint, deiecturum.ep.seq.illinc enim damnati deijciebantur.Plutar.in Rom.unde C.Attilius olim Metellum uoluit præcipitare.Plin.l.7.cap.44.& Liu l.59. In crucem)sublaturũ. proposita est enim crux,uel saxum.ep.seq. Columnam quam uocat execratam,Phil.1. Tollere)euertere. ibid. sed hoc loco,tollere malluit dicere,ut quodam cum ioco ex ambigui genere,columnam de saxo in crucem tollere,coniungeret.nam tolluntur damnati de saxo, quũ deijciuntur:tolluntur item in crucem, quum suspenduntur. tollitur quoq; columna de saxo,quum quasi e basi deijcitur:tollitur etiam in crucem , quũ machinis quibusdã, quæ crucem referunt,deijcitur,uel deiecta ijsdem imponitur. Heroica) sunt ista. Videtur) Dolabella. Simulationem desiderij)simulationem,qua simulabat se Cæsarem desiderare,ne Cæsariani sibi Consulatum adeunti aduersarentur. Periculosa)si uterque Cos.moleste ferre Cæsaris desiderium uideretur. Tyrannoctonis) ep. 6. h.l. Istos)Cæsarianos. Acta) Cæsaris. Philip. 1. &. 2. Non possunt)fieri. Discedam)in Græciam.epis. 13.h.l. etsi paulò ante scripsit,sibi prouidendum esse,quò se cõferat. Deero) ep.seq. Trado)ibid. Quàm uelim) al. quam primum uelim. Asturæ sit)ep 11.&.21.h.l.

In Epist. 18. *Quinto Non.conscendens etc.*

σχόλια

QVINTO Non.)Maij. Hortis Cluuianis)epist. 44 l.13. Phaselum)nauigium Campanum.Nonius scribit Fascellum. Epicopum)ἐπίκωπον,ἐπήρετμον, nauticũ, ad remigandum aptũ.epist.11.l.5.al. episcopum, quasi

ſpeculatorium,ep.10.l.7. Ad Lucrinum) ep.9.l.4.ad lacum,ep.13,h.l.in Cumano.ep.ſeq. Pæti) ep 17.l.1. Noſtri) mei,et tui,ep.26,l.9.fam. Tyrotarichum) ep.8.l.4. Puteolana,& Cumana) ut uicina.epiſto.11.h.l. Regna) ὑπερβολὴ quædam ex affectu, ut apud poetam : poſt aliquot,mea regna uidens, mirabor ariſtas. Cæteroqui) al.cætera quàm. Interpellantium) ep.13.l.15. ἀριστεῖαν) ep.9.l 16.rem pro qua ἀριστεῖον dari debeat : uel rem pro optimatibus geſtam,quum animaduertit in eos, qui buſtum in foro faciebant Philip.1. ἀναθεώρησις) contẽplatio: ep.ſup. Eum) Dolabellam. Hortari) ut optimatiũ partes,ut cœpit,ſequatur. De re) de Dolabellę animaduerſione. De uiro) Dolabella Brutus) M.Brutus. Coronam auream) quam qui ferunt, quamuis tuti uideantur,neceſſe eſt tamen à latronibus timeant : uel ꝙ ſit dignus triumpho,quo decreto,aurum etiam coronariũ decernitur.orat.in Pis,& aureæ erant triumphales coronę. Gell .lib.5.cap.6.niſi quis malit ad ludos referre, quos & faciebant,& ſpectabant coronati.& ludi Bruti his tẽporibus inſtabant.epiſt.4.l.16. Per forum) nedum intra parietes,ut epiſt.5.h.l.quòd ſi ad triumphum quaſi referas,triumphantes de foro in Capitolium currum flectebant.Verr.7. Ferre poſſe) tuto.ep.9.h.l. Violare) Brutum. Propoſita) ſeditioſis à Dolabella.ep ſup. Cruce, uel ſaxo) ibid. Plauſibus) Dolabellæ datis, quum ſtudia omnium ordinũ eius laudi,& gratulationi ſe obtulerunt. Philip.1. Infimorum?) quibus ea res fuit gratiſsima. ep. 21.h.l. Expedias) ex mea deliberatione.ep.13.h.l. Bruto) cui nullo loco deeſſe uolo.ep.ſu. Intereſt Cicerõis) utile eſt ad confirmationem Ciceronis, ep.13.h.l. Diſcẽti) ſub Cratippo.l.1.de off. Leonidę) ep.22.h.l.& ep.21. l.16.fam. Ille) Cicero filius. Quomodo nũc eſt) uerba Leonidę,qui ita ſcribebat: quõ nũc eſt, Cicero filius laudãdus eſt: adhuc laudãdus eſt,adhuc eũ non poſſum nõ laudare: aut quid ſimile.ep.22.h.l et ep 17.l.15. Timẽtis)

quum quidem nunc laudet,sed , an futurum sit, ut iure possit ille laudari,timere,& dubitare uideatur. Herodi) ep.2.l.2.ep.22.h.l. & Plutarch.in Cice. κατὰ μίτον)per filum,singillatim, de singulis rebus:ut κατὰ λεπτὸν.epist. 18.l.2.atque hoc ipsum μεταφορικῶς. Xenonem)ep.13.l.5. Scripsisti)ut Ciceroni pecuniam curaret,& preberet.ep. 1.l.16. Nihil enim deesse Ciceroni)epist.7.h.l. Flammā Flamminium) ep.24.l.16.fam. Montani) qui praes pro ipso Flaminio est.ep.42.l.12. Ne pro se)cui ut rem gratam faceret,pręs est factus. Quodammodo) quum primum dependatur,licet postea repetatur ex eo , pro quo dependitur. Dependatur) à Montano praede,quod ille Planco debet.ep.42.l.12.

In Epist. 19. In Pompeianum ueni. V. etc.

σχόλια

IN Pompeianum) epist.sup. V.Cal.Maij) si uel Cal. Maij profectus. ep.17.h.l.uel V.Non.Maij conscendit, ep.sup.non potuit in Pompeianum uenire V.Cal.Maij, quoniam dies haec multo est illis superior.Quare nō uereor , quin legendum sit, V.Non.Maij, ut quo die conscendit,eodem in Pompeianum uenerit.uel utrobiq; legatur:VI.Non.Maij,ut paulò post,pridie,recte sit positum. Pridie)Calendis ipsis Maij.epist.17. h.l. Scripsi) ibid.& ep.sup. In Cumano)ad Lucrinum.ep.sup. Ibi) in Pompeiano. Demetrio liberto)fortasse Pompeij.ep. 10.l.4. Prid.Cal.) Maij Coràm) loquemur. Buthrotio negotio)ep.16.l.16. Antonium)Cos. ep.14.h.l. Eū) Antonium. A Capua) quam deducere conatur.Phil. 2. Declinaturum)ita,ut illum conuenire possim. L. Caesari)ep.21.h.l. Affectum)aegrotum.ibid. Ad Cal. Iun.) ep.16.h.l. Tractanda)in senatu.ibid.

In Epist. 20. Quintus filius ad patrem etc.

σχόλια

QVINTVS filius)Q.filius. Patrem)Q.fratrem.

Ei) Q. fratri. Aquiliã nouercã) ep.13.h.l. Illud uero?) qũo ferri poteſt? Hominem) Q. Filium. μελήσει) erit cu ræ ep.3.l.12. ſic Ariſtoph. in Pace: ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γε. Brutum) M. Brutum Caſſium) C. Caſſium, ep.16.h.l. Dolabellam) ep.ſeq. Ciceroni meo) filio. Suppeditabis) per Xenonẽ. ep.18.h.l. Feciſti) ſcribens ad Xenonẽ. ibid. Librum meum illum) de tpibus meis ep. lõga ad Lẽtul. in quo eſt expoſitio meorũ conſiliorũ. Aſcon. in orat. contra Ant. & Catil. & Dion l.39. ἀνέκδοτον) non editũ ep. 6.l.2. quippe quum nec edẽdum putẽ ep. longa ad Lẽtul. & ſanè nec uiuus edidit, ſed filio edẽdum reliquit. Dion. lib.39. Iſta) quę fiunt à Cęſarianis. Cõtexi) in eo libro al. connecti. Vis) hortaris ep.16.h.l. Illas) Cæſarianas. Tyrãno) Cæſare, qui clemens erat, quum iſti ſint crudeles. Ille) Cæſar. Me quidem) etiã dictis mordẽtem ep. 16.l.9. fam. Acta) Philip.1. facta ep.9. h.l. Cogitata) quaſi cogitata ep.1.l.12. fam. Reuocamur) præſertim ab Antonio, qui ſe debere tueri Cæſaris cõmentaria dicat ep.14.h.l. Montano) Montani negotio ep. ſup. Flãma) ibid. Venit) Romam ibid.

In Epiſt. 21. Etſi contentus eram mi etc.

σχόλια

DOLABELLÆ Cos.) ep.14.l.9. fam. Suo) ſic Plinius ſępe, Cicero non ſæpe, & penè nunquam, niſi forte aliquñ ad Tironem ſcribẽs ep. 18.l.16. fam. & iterũ ad Dolabellam, & Hircium ep.6. & 14.l.15. & ep.18.l.16. Tua gloria) quã tollẽda colũna, locoq; ſternẽdo es adeptus. Philip.1. & ep.17. & 18.h.l. In hęc loca ueniant) al. in his locis cõueniãt. q uero ſint hęc loca, uide ep.18.h.l. Meis pceptis, & cõſiliis) mihi ut autori ep.14.l.16. Veriſſime poſſim) al. ueriſſime poſſum. Regi Regum) βασιλεῦ τῶν βασιλέων, ut à Græcis dicitur: cuius illa fuit εὐχή, τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν ἀχαιῶν. Homer. Iliad. B. & Ariſtot. l.3. Polit. L. quidem Cæſar) qui Cos. fuit cũ C. Martio Figulo ep.2.l.1. Ægrotum) affectũ ep.19.h.l.

Neapolim)ibid. Sororis)Iuliæ. Filiū) M. Antonium, Philip.2. Possum uere) al. possumus uere. Facto) tuo, πράξει,ut ep.12.h.l. Gesta)à te. Salutarius)dixit.al.salutarius testatus est. Transfuderim)sic requirit sequēs uerbum,exhauserim,ut sit quasi ἀντίθετον.al.trāstulerim. Factis)πράξεσι. Amore fuerit) al. amore me fuerit. Idibus Martij)ep.1.h.l. Proponam)al.pponas. Nec licet) al. non licet. Animaduersionis)Philip.1. Infimo cuiq;)ep. 18.h.l. Legi.n.concionē) & emēdaui. Quintil.l.8.cap. 2.etsi alteram habuit Dolabella ep. 24.h.l. Pedetētim tum)al.pedetentim,& gradatim tum. Consensu) al.concessu. Periculo)incēdij ep.10.h.l. Metu)seditionis,quū serperet in urbe infinitum malum. Philip.1. Illos uiros) Brutos,Cassium, & reliquos ep.16.h.l. Initium libertatis)Rep.non recuperata ep.4.h.l. Profectum est)interfecto tyranno ep.9.h.l. Custodias) præsertim contra M. Antonium tuum ueterem inimicum,Philip.2.quāuis inimicitias deposuerit.Philip.1.

In Epist. 22. Sæpius me iam agitas, etc.

σχόλια

SÆPIUS me iam agitas) per literas. Rē gestam) ep.17.&.18.h.l.d. Efferre)ibid.& ep. sup. Factum) πρᾶξιν. Literis) ex quibus tribuo, quicquid tribuo ep. seq. A te) qui meo nomine petebas ibi. Ea de causa) q; non soluit. Hominem)Dolabellam. Pudētem) εἰρωνικῶς. al. impudētē. Debuit)mihi ep. seq. Adhuc) quatuor mensibus iam finitis. Alieno) ex ambiguo: quod alijs debebat. & quod alioꝝ erat.Philip.1. &.2. Faberij) qui res Cæsaris pcurarat ep.24.l.12.& eius scriba fuerat.Appiā. l.3. quare poterat in Cęsaris cōmentarijs addere, qcqd uolebat Antonius,q, eadem manus erat ita, ut nō posset dici additum esse. Manu)qua chirographa sunt scripta: uel qua pecunia numerata, aut ē Cæsaris domo delata est. Liberarit) ut debitor, & ut adulter. Antonius enim dicebat,hanc sibi cum Dolabella odij causam, q; ab eo

forori, & uxori fuæ ftuprũ oblatũ effe cõperiffet. Philip. 2. & adulteri dant fæpe pro corpore numos, ut inquit Horat. Dolabella tñ non dederat, fed Antonio auferẽti non fuerat aduerfatus, atq; adeo aliquid & ipfe accepe rat, ut merito pecunia emptus dicat ep. 14. l. 16. Opem) auxilium, & Opis ędem ep. 16. h. l. nos in Quęftura plura diximus. Petierit) poftularit, & adierit. & ita his omnibus in uerbis eft iocus ex ambiguo. Ad eum) Dolabellã. VIII. Id.) Maij. In Põpeiano) ep. 19. h. l. Profecerit) ad eum mouẽdum, ut foluat. Albianũ) ep. 14. l. 13. & ep. 24. h. l. Petulciano) Petulcij cuiufdam. Erotẽ) ep. 15. l. 10. Factum) quafi aptũ. Vacillarunt) ifta negotia. al. uacillatum. Cum ipfo) Erote. Montano) Montani negotio ep. 18. h. l. Seruius) Ser. Sulpitius. l. 4. fam. Proficifcens) ex urbe. Brutus) M. Brutus. Cal. Iun.) ep. 16. h. l. Ventur?) M. Antonio nõ permittẽte. In foro) ep. 18. h. l. Ipfe) Brutus. Melius) confiderabit. Non multũ) ep. 12. h. l. Idibus Martijs) ep. 1. h. l. Profectum) quum Remp. non recuperauerimus ep. 4. h. l. De Gręcia) de ꝓfectiõne in Græciã ep. 13. h. l. Scribis ipfe) fcribit ipfe, malo legere ex ep. feq. Meditanti) ibid. Prodeffe poffim) etiãfi cupio nullo loco ei deeffe ep. 17. & 18. h. l. Leonidæ) ep. 18. h. l. Herode) ibid. Saufeium) ep. 1. l. 7. Legiffe) illas literas, uel librum, qui Saufeius infcribit ep. 4. l. 15. Vellem) al. uellem. ego ex Põpeiano VI. Id. Maij cogitabã, & fanè ita fecit poftea ep. 24. h. l.

In Epift. 23. Ego ex Pompeiano accepi etc.
σχόλια

EGO ex Pompeiano accepi) extrema ep. fup. cum hac prima cõfufa eft. al. Nonis Maijs, quũ effem in Pompeiano, accepi. recte. nifi forte dies moueat, quum ep. fup. VIII. Id. hic Non. fe literas ab Attico accepiffe fcribat. fieri tñ potuit, ut pofterioribus tunc refponderit, nunc uero ad fuperiores refcribat. Barnachum) nefcioquẽ. Caf

ſio)C.Caſſio. Vt cætera)agis. Quàm commode)accidit? Ad eũ) C.Caſſium. Scripſeram)ep 20 h.l. Dolabellæ)al.ex Dolabellæ.rectius. Auaritia) qua ſe à te ab alienauit, & me ſibi inimiciſſimũ reddidit ep. ſup. Scripſeras)auarę eſſe Dolabellam, quũ prodigus potius ſit appellãdus.quippe quũ Antonij ſimilis dicať,Philip.11. & ſibi parę utilis ep.13.l.8.fam.& de tabulis nouis,ut ęre alieno p̃ſſus,cogitaſſe, & legem ferre uoluiſſe ep 23.l.11. Deſperatione)in qua Seruio nõ cõcedo ep.ſup. Affect⁹ eſſem)quũ exigere nomen ab eo non poſſem. Bruti)M. Bruti. Ille)M. Brutus. Meditari)ſe ſcribit ep.ſup.dum Reſp.cõſtet concordia.Patercul. Aliũ portũ) Athenas, Græciam,ep.13.h.l.uel potius mortem. Huic ætati)iam pene actæ ep.2.ad M. Brutum. Vt ſcribis)quũ me cogitare iubes ep.16.h.l. Nõ utrũ uis)ſemper facere decet. Abhorrere)ep.13.h.l. M. Antonius)Cos.ep.14.h.l. De Clodio)de Sext. Clodio ibid. Lenitatē) in remittendo ep.15.h.l. Pãſa)Cos.Des.ep.9.h.l. Videť) mihi,q nunc cum illo uiuo ep.ſeq. De Clodio) de reſtitutione Sext. Clodij ep.13.h.l. Deiotaro)ep.12.h.l Si uelis credere)illi Panſę Cæſariano,& uinolento ep.1.l.16. Factũ) πρᾶξιν ep.17.h.l. Improbat)ut Cæſarianus, quum oíb⁹ alijs ſit res gratiſſima ep.21.h.l. Coronatis)ep.16.h.l. Sororis tuę)Põponię. Filius)Q.filius. Patre)Q.fratre. Accuſatus eſſet,) per literas, ꝙ Parilibus coronatus fuiſſet ep.16.h.l. Reſcripſit)Q. filius ad patrē. Cæſaris)à q̃, ſe habuiſſe omnia p̃dicat. ep.20.h.l. Amaret etiã mortuũ Cæſarē)ferè ut C.Matius ep.28.l.11. fam. Scripſi diligēter)de nomine ep.ſup. Ego etiam) ſcripſi, ut Dolabellã appellet. Siccã)ep.19.l.12. Hoc oneris)appellandi Dolabellæ. Illum)Dolabellam. Iratũ) abalienatũ ep. ſup. Seruij)ep.ſup. Orationem) fortaſſe habitam, nequa tabula poſt Idus Mart.ullius decreti Cæſaris, aut beneficij figereť.Philip.1.niſi aliam ſignificat de pace habitam ep.6.l.15. Timoris) nã Seruius natura timidus erat.ep.

15.l.10. Publili9)ep.27.l.12. & ep.34.l.13. Tricatus est) ep.13.l.15.urgebat enim Publilius ipse ep.2. &.6.l. 16.uel hic tricatur,ne soluat,ep.34.l.13.ibi urget, ut dos reddat. qui sint tricones, Nonius. Cerelia) epi.42.l.12. Missa) ut ageret de reducēda Publilia dimissa ep. 34.l.13. uel de dote reddenda.uel potius ut me rogaret,ut liceret Publilię ad me uenire ut ep.27.l.12. nondum certe dimissa uidetur ep.1.l.16. Ab istis) Publilio,Publilia,& matre ep. 27.l.12 Persuasi) & ita satisfeci.epist.1.l.15.Antonium) Cos.ep 14.h.l. Videro) cōuenero ep.19.h.l. Buthroto) ep.16.l.16. Magnam πρᾶξιν) magnum factum ep.17.h.l. Tali re) tali aīaduersione. Philip.1. Ei) Dolabellæ. Ex tuis literis) quibus adductus sum,ut eum tātopere laudarem ep.sup. Maiorem πρᾶξιν) maius factum. Eius) Dolabellæ. Debuit) Cal.Ian.ep.sup. & ep.14.l.16. Sit Asturæ) ep.17.h.l. De profectione) in Græciā ep.13.h.l. De matre) Pilia in Cumano collocata ep.19.h.l. Tradidi) ep.18 h.l. V.Id.) Maij.

In Epist. 24. *E Pompeiano naui aduect. etc.* σχόλια

E POMPEIANO) q̄ uenerām ep.19.h.l. Luculli) Luculli L.F.ep.4.l.13.& fortasse ep.1.l.15. Hospitium) Neapolitanum.l.2. Acad. Quæst.& Plin.l.9.cap. 54. VI.Id.) ut cogitauerā ep.22.h.l. In Cumanum) ubi Piliam collocarā ep.19.h.l. A Lucullo postridie eadem ferè hora,qua ueni, VII.Id. Lanuuio datas) alteras accepi literas.al.à Lucullo postridie eadem ferè hora ueni in Puteolanum. Ibi accepi duas epistolas,alteram Non.alteram VII.Id.Lanuuio datas.recte. nam simile uero non est,Ciceronē, quū ad Lucullū uenisset VI. Id. postridie tandem Attici literas ab eodē Lucullo accepisse, & non statim:sed uero simile est,à Lucullo in Puteolanū profectū,ibi duas epistolas accepisse ita,ut treis habuerit, quibus responderet,ut uer̄ paulò post dicat,uenio ad tertiā. Gesta) sunt. Albiano negotio) ep.22.h.l. De tuo) de tuo

negotio Buthrotio ep.16.l.16. Missenum) ep.6.l.10. Antonius) Cos. ep.14.h.l. cum q̃ ea de re agẽdum est ep.19. h.l. A.quo) à q̃ Misseno. In Samnium) profect⁹ est ep. 1.l 15. Romę igit) ageť, L.Antonij) Tribuni pl. hic M. Antonij Cos. frater. Philip. sæpe, & Plutarc. in Ant. Horribilis concio) fuit. Præclara) concio. paulò post. Habeat) Dolabella. Numos) quos mihi debet ep. sup. Numeret) soluat. Idibus) quibus ueteres usuram præsertim numerabant ep.14.l.4. & ep.1.l. 16. & ep.4.l.10. Tertullę) ep.11.l.15. Tertulla M. Crassi uxor fuit. Suet. in Cæs. hic uxor Cassij uideť: nisi alius Cassius significeť, uel, ut ego penè censeo, legať: Tertię. Satis. n. constat, uel Suet. autore in Cæs. Tertiam Bruti sororẽ fuisse, & Bruti sororem C. Cassio nupsisse: quæ quãuis à Plutarc. Iunia dicatur, in epistolis tñ ad M. Brutũ, quæ nuper sunt inuentæ, & à Macrob. Tertia uocať ita, ut quiuis intelligere possit, Iuniam Tertiam fuisse appellatam. nisi forte, Iunia Tertia Tertulla sit dicta: uel Tertulla à Tertia blandiendi cã deducta. Nollem abortũ) al. nomẽ abortũ. Cassij) C. enim Cassius tam patriæ liberator fuit, q̃ Brutus. ep.16.h.l. uel plus etiam attulit Plutarc. in Brut. Serendi) seminandi, ut postea nati tyrãnos interficiãt. Regina) Cleopatra ep.8.h.l. & ep.15.l.15. Velim) scire. Cęsare illo) C. Cæsaris ex Cleopatra filio. Suet. in Cęs. quẽ Cęsarionem Cleopatra uocabat. Dion.l.47. Quintis) Q. fratre, & Q. filio ep. sup. Buthroto) ep.16.l.16. Quũ uenero) agam. Ciceroni) filio meo. Suppeditas) ut ep. 20.h.l. Bruto) M. Bruto. Nulla) Resp. Ab isto) M. Bruto. Istis'ue) Brutis, & Cassio ep.16.h.l. Scriptam) à me, sed tanq̃ à Bruto in Capitolio habitam ep.1.&.3.l. 15. uel habẽdam. paulò post. καθολικὸν θεώρημα) generalem contemplationem, cõmune pręceptum. Earum rerum) præsertim literarũ. Quid tu Bruto putas) contingeť. Ingenioso) in Brut. Erudito) Antiochio ep.25.l.13. In edicto) ipsius Bruti Pretoris à me scripto. Scripseram) il-

lud edictum. Meum) quod ego scripseram. Ipsius) M. Bruti. Precibus) quibus me sæpius rogauit. in prĩcipio oratoris. Ad eum) M. Brutum. De optimo genere dicendi) oratorem potius, q̃ libellũ de optimo genere oratorum. Tibi scripsit) & me fractũ, & elũbem appellauit. Cornel. Tacitus in dialog. de orat. Non probari) collocandi genus. Quint. l. 9. ca. 4. uult. n. Brutus in alio esse genere oratorum ep. 1. l. 15. Suam cuiq; sponsam) pulchrã uideri. prouerb. suum cuiq; pulchrum. Non scite) dictum. Hoc enim) dixit. Attilius.) M. Attili9. Poeta) tragicus) Durissimus) hinc Licinius ferreum scriptorẽ uocabat. l. 1. de finib. Liceat) per Cęsarianos. Isti) M. Bruto. Concionari) Romæ. Tutò) ut ep. 9. h. l. Ducem) quẽcunq;, sed M. Antonium p̃sertim. Nemo sequet̃) si Brutus Romæ fuerit. Ad tertiam) epistolam. Meas literas) ep. 20. h. l. Rescripsi) iterum scripsi. Hircium) Cos. Des. ep. 9 h. l. Meliorem) ut ep. 5. & 6. l. 15. Volunt) Brutus, & Cassi9. Ille) Hircius. Habitatq;) atqui ἂν χωλῷ παροικήσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃ. ut est in puerb. Cum Balbo) Cæsariano ep. 3. l. 7. qui nũc hic est ep. 9. h. l. Bene loquit̃) de Rep. & de statu optimatium, sed homo tectus est ep. seq. Placere) pp concionem p̃claram. supra. Pansa) ep. sup. Se bene sentire) al. se assentire. Quæri) ab Antonio potissimum ep. 2. l. 12. fam. Edictum) libẽter se uel in perpetuo exilio uicturos, dum Resp. constaret concordia. Paterc. ep. 1. l. 15. Philip. 1. & ep. 2. & 3. l. 11. fam. Istis) Bruto, & Cassio. Prima illa actio) ep. 21. h. l. Et hæc) pręclara. supra. Antonium) fortasse L. Antonium potius, q̃ M. Antoniũ. supra. Ibat) peribat, nisi Dolabella ista fecisset. Ducẽ) Dolabellam. Municipia) ep. 6. h. l. Epicuri) qui dicebat Remp. capessere hominem bene sanum nõ oportere. orat. pro P. Sest. & lib. 3. de orat. Facis) ut ipsi dedi tus. ep. 6. l. 4. & lib. 5 de finib. Audes) ut Epicureus. μὴ πολιτεύεσθαι,) μὴ πολιτεύεσθαι χρῆναι, non oportere Remp. administrare; ep. 12. l 7. fam. Bruti) ut Anthiochĩj, ep.

25.l.13. Stoici, ep.15. ad ipsum M. Brut. Vulticulus) grauitas, & seueritas quædam, qualis erat in Bruto, qui σεμνὸς dr ep.12.l.15. Q. fr) al. Quitus F. hoc est, Q. fili9. recte. Vt scribis, ẽ) al. ut scribis, Antonij est. recte. Q.n. fili9 multa sperabat ab Antonio ep.20.h.l. Dextella) parua dextra, ut uulticulus paulò ante. Q. igit filius est Antonij quasi manus dextra, & oculus, ut aiunt, dexter. Per eum) Q. filium. Quod uolemus) impetrare de Buthroto ab Antonio ep.23.h.l. Auferemus) εἰρωνικῶς dictũ uideri potest. L. Antonius) supra. Produxit) in concionem ut Tribunus pl. nam Tribuni pl. in concionem sæpe producebant. orat. in Vatin. quum concionẽ habere priuato nõ liceret, nisi magistratus aliquis dedisset ep.1.l.4. Octauium) ep.5.h.l. hunc postea produxit Cãnutius Tribun9 pl. Dion.l.45. Concio) Octauij ipsius ep. seq. Tabellarius) discedebat. Salutaturus) in Cumano episto.19.h.l. Deinde) iturus. Ad epulas Vestorij) ut ep.12.h.l. & ep. seq. Salutem) dices.

In Epist. 25 Cum paulo ante dedissem etc.

σχόλια

LITERAS) superio. V.Id.) Maij. Venit) Roma. Et quidem portẽti simile, sine tuis literis) locutio sit fortasse elegantior, si ita legat: &, quod est portenti simile, sine tuis literis: uel, & quidem (portẽti simile) sine tuis literis. Lanuuij) unde literas etiam VII. Id. dederas ep. sup. Fuisse) cum Bruto. ep.10.h.l. Eros) ep.15.l.10. De re mea) de numis, quos mihi debet ep.23.h.l. Meas) literas, quas scripsi diligenter ibid. Acceperat) Dolabella. Ad eas) ep.21 h.l. Statim) u enit. Balbus) ep. sup. Timere) Balbum, ut Cæsarianum. Otium) quod omnes Cæsariani timent ep. seq. Viri) Balbum. Tectus) quippe qui tanta sæpe epiphora opprimatur, ut loqui non possit, ut iocatur ep.23.l.16. fam. Illum) Antonium. Circuire) percursatione, quam præclaram εἰρωνικῶς uocat. Philip.2. episto.19.h.l. Veteranos) Philip.10. Vt rata) acta ibid.

Duumuiri)

Duumuiri) qui in omnibus erant municipijs. Cæs.lib.1. de bel.ciu. Questus est) Balbus. De sua inuidia) quia ip se ut Cæsarianus premitur ep.2.l.15. Antonium) ut Cæsarianum. Nihil synceri) οὐδὲν ὑγιὲς epist.1.l.15. Ad castra) ad arma, quorum causam quæri uideo episto.sup.ad bellum, ep.4.l.15.ad cędem, epist.19.l.15. Illa res) Cæsaris cædes. Animo uirili) ꝙ tyrannum occidere non dubitarunt. animis uirilibus episto.4.l.15. Consilio puerili) quòd Antonium non sustulerunt, quòd si me ad illam cœnam inuitassent, nihil reliquiarum fuisset.ep.4.lib.12. fam.ego enim, si fuissem inuitatus, non solum Regem, sed regnum etiam de Rep. sustulissem. Philip. 2. Non uidit) nemo tunc illorum uidit, nunc nemo non uidet, & iccirco non uidet; uidet legendũ. Hærede) Antonium. Hoc) ut Cæsare. Metuere) sic ep.42.l.12. Alter) ut M. Antonium. Multa) fiunt. ὑποσόλοικα) absurda ep.6.h.l. Pontij) ep.2.l.5. Neapolitanũ) prædium, ut l.2. Acad. quæst. Matre) Seruilia, quæ tunc quoq; Cæsarianis ita erat amica, ut se frumenti curationem de S. C. sublaturam polliceretur ep.11.&.12.lib.15. Tyrannoctoni) Bruti. Possideri) inter amplissima prædia ex auctionibus hastę ei minimo à Cæsare addicta, quo tempore dicta est Tertiam deduxisse. Suet. ὑποσόλοικον est igit matrem frui adhuc donationib9 eius tyranni, quem filius etiam, ne donationes huiusmodi fierent, interfecit. Legendus) ut me quasi consoletur. Cato) de senectute, quo libro & tu delectaris ep.3.lib.16. Maior) nam & minor scriptus est ep.35.l.12. βεβίωται) uita transacta est, ep.2.lib. 12.ætas acta est, ep.2.ad M.Brut. Iuuenes) ep.seq. Vestorium) ep.sup. qui uillam in Cumano uidetur habuisse ep.29.lib.13. Hircium) Cos. Des. ep.9.h.l. πεντέλοιπον) ex quinque reliquum ep.2.lib. 15. Hircius enim ex duobus Coss. & tribus Coss. Dess. solus ad optimates traduci posse uidebatur. Coss. erant Antonius, & Dolabella, quorum Antonius prorsus erat improbus, Philip.

2. Dolabella, & si rem unam pręclare gesserat, ep.21.h.l. erat tamen ipudens, & emptus pecunia putabatur ep.22. h.l. & ep.14.lib.16. Coss. Dess. Hircius, & Pansa: Plancus, & D. Brutus: quorum Pansa sćuere quidem loquebatur, sed illi non erat credendum episto.23.h.l. Plancus dubia fide, & Reip. oppugnator, Paterc. & D. Brutus iampridem ad optimates transiit, ut iam πειτε λειπος sit Hircius. significare uero Balbum, Hircium, Pansam, Octauium, & Philippum ut possit, uideo. quãuis enim ruri fuerint & Octauius & Philippus iam discesserint, tamen qui reliqui erant, potuit tentare: nisi forte de Balbo sit dubitandum. Sic) familiariter cum eo cœnans, & uiuens. Traducere) ut Brutus, & Cassius uolunt ep. sup. λῆρος πολύς) nugæ multæ episto.1.lib.16. prouerb. nugas agere. sic Lucian. in Timon ὕθλος πολύς. Istorum) Cæsarianorum quidem omnium, sed istorum quinque potissimum. Qui otium non timeat) ep. seq. Talaria) quibus hinc euolare possimus ep. 11.lib.15. prouerb. talaria induere. Videamus) paremus ep.1.l.5. al. induamus. Quiduis) faciamus. Quàm castra) petamus. est enim res aliena nostris ętatibus episto.13.h.l. Octauij concionem) ep. sup. In meo nomine) in numis, quos mihi debet episto.23.h.l. Tabulas nouas) χρεῶν ἀποκοπάς. epist. 10.lib.7. Fecerit) ut olim ferre legem uoluit epistola.23. lib.11.

In Epist. 26. Certior à Pilia factus etc.

σχόλια

MITTI) ex Cumanò, ubi ipsa Pilia est episto. 19.h.l. Me hinc) profecturum epsto.1.lib.15. Eò) Arpinum. Mittes) literas. Isti Cæsariani. Discipulus) Hircius, qui me declamare coegit episto. 12.h.l. Apud me) in Puteolano. episto.1.lib.15. Cœnat) ut ego prius apud illum cœnaui. ep. sup. Illum) Cæsarem etiam mortuum, ut Q. filius, episto.23. h.l. & C. Matius, episto.27.lib.11. fam. Brutus) M. Brutus. Sauciauit) in femore, ut scri-

bit Appian. Perſpexi)ex Hircio præſertim epiſto.1.lib. 15. Timent otium) ep. ſup. ὑπόθεσιν) argumentum, & quaſi occaſionem, πρόσχημα. epiſto.39. lib. 12. Virum clariſſimum) Cæſarem epiſto. 11.h.l. Illius) Cæſaris. Perturbatā) ſic diſputat Dion.lib.44. nec utilem Reip. obitum Cæſaris fuiſſe ſcribit Matius epiſto. 28. lib.11. fam. Ile) Cæſar. Clementiam illi malo fuiſſe) unde illud cantatū eſt: men ſeruaſſe,ut eſſent, q me perderent? Suet.in Cæs. Pōpeius) Sex.Pōpei9 ep.1.h.l. εὔλογον) cōſentaneum epiſt.4.lib.13. Cogitatioq;) de bello. Tum) Cæſaris bello epiſto.13.h.l. Licuit) in urbe manere ibid. Lętati ſumus) Cæſaris morte epiſto. 9.h.l. Habent) iſti Cæſariani. Nos ingratos) quòd ab eo ſalutem conſecuti, poſtea ita ſimus lætati. quin hęc pars quencunq; lętatum putabit, hunc in hoſtium numero habebit epiſt. 13.h.l. & ita media caſtra tollet Antonius epiſto.21.lib. 15. φαινοπροσωπητέον) prodeundum eſt epiſto. 19.lib.7. ἰτέον) eundum eſt. Melius) præſtat epiſto.9.h.l. Ætati) qua res hæc eſt aliena epiſto.13.h.l. Idus Martię) ep. 1.h.l. Mendum) hærede regni relicto ep. ſup. Iuuenes) tyrannoctoni ferē omnes. ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τόνδ᾽ ἀπωθοῦνται ψόγον) aliȷs in bonis hoc depellunt dedecus. prouerb. Benefactis penſare delicta. Legatione) epiſto.13. h.l. Votiua) epiſto.11.lib.15. Et quidem in his locis) al. quòd in his locis. Ne in ſenatu) adſim. Calendis) Iuniȷ epiſto.16.h.l. Milites) ueterani. Philip.1. & epiſto. 2. lib.11.fam. ad eam diem) ad Cal.Iun.ibid. Comparati) iam enim magna multitudo Romā conuenerat ibid. legi tamen etiā poteſt: comparari, quòd maior multitudo ad Cal. Iun. futura erat. ibidem. In iſtos) tyrannoctonos.

M. T. CICERONIS EPISTOLARUM AD T. POMPONIUM ATTICUM LIBER XV.

In Epist. I. *O factum male etc.* σχόλια

O FACTUM) liber, & epistolæ sunt consequentes. Alexione) ep.seq.& ep.2. l.7. Mecum) loquuntur. Te conferes?) tu Cicero? Quid mihi iam medico?) quid opus est medico mihi, cui iam βεβίωται? epistola 25. lib. 14. Tanta inopia est?) ut non possim alium inuenire? Amorem) Alexionis. Hominem) Alexionem. Ea conditione) ea lege. episto.17.lib.5.fam. Antonio) Cos.ep.14.l.14. Scripsi) ep. 24.l.14. Conuentũ) ut cupiebam ep.19.l.14. Missenum) ep. 24.lib.14. Essem in Põpeiano) ibid. Profectus est) in Samniũ. ibid. Hircius) Cos.Des.ep.9.l.14. Erat apud me) ep.26.l.14. Legi) tuas literas. Egi) cum ipso Hircio ut Cos. Des. Primum) iunge primum nihil concedebat: ut sit sensus: primum ostendebat, se nihil mihi daturũ, deinde uictus statuebat etc. sic enim uidetur ordo rei postulare. quamuis aliter etiam dici possit, concedebat, cedebat. Quod attinet) ad rem Buthrotiam ep.16.l.16. Cõcedebat) Hircius. Me) ut magistrum, quum sit ipse discipulus ep.26.l.14. Huius rei) Buthrotiæ. Agemus) quum illum uiderimus ep.25.l.14 In eo negotio) Buthrotio. Dolabellã) Cos. ep.21.l.14. Domi) Romæ, uel apud se. Nostros) Brutũ, Cassium, & reliquos. Edictorum) ep.24.l.14. Perspexi) ep.26.l.14. perspexi uero ex Hircio, qui semper cum Pansa Cęsari fuerat autor, ut principatum armis quæsitum, ar

mis teneret. Patercul. XVII. Cal. Iun. ibid. Pansę) fui col legæ. Seduxi enim) al. uix enim. Sum cohortatus) traducere ad optimates uolens ep.25.l.14. Non sine causa) quum utrique alteros timeant. Se autem) ut Cæsaris amicum, tyrannoctonos: ut Reip. studiosum, Antonium timere. Vtraque arma) tyrannoctonorum, & Antonij. οὐδὲν ὑγιές) nihil sinceri, ep.25.l.14. nihil sani, ep.25.l.2. prouer. nihil sanum. Quinto F.) Q. filio. Patri) Q. fratri. Ceteliæ) ep.42.l.12. Satisfeci) persuadendo ep.23.l.14. Laborare) de re, pro qua fuerat legata ibid. Illa) Cerelia laborabat. Istam) fortasse Publiliæ matrem, uel ipsam Publiliam ep.27.l.12. Et filia) al. & tua filia al. & filia tua. τοῦτο εὔλογον) hoc consentaneũ ep.4.l.13. al. ΤΟΣΤΟΥΟΥ, unde legi fortasse possit: τί ἐστι τοῦτο, ut quod sequit̃, fuerit interpretatio quędam adiecta. quid hoc est? uel hoc modo: τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ut sit pro uerb. τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος τὸ θερμὸν, καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξάγειν, ex eodem ore calidum, & frigidum efflare: quasi dicat, & si laudaui, nũc idem uitupero. Brutus) M. Brutus. Vt) ut ueniã Romã, uel poti⁹ eam Lanuuium. ep.4.h.l. Ante Calẽdas) Iun. ep.16.l.14 Scripsit) Brutus. Faciam) ibo. Ille) Brutus. Immortalitati) qua Deus est futurus ep.11.l.14. Cõsuluerit?) quũ patriam liberarit quidem, sed Remp. non recuparit ep.4.l.14. hęrede regni relicto ep.25.l.14. Regina) ep.24.l.14. Flamma) ep.18.l.14. Here) heri. al. hercle. hic epl̃a diuidi poterat. Lr̃as) uel partẽ hui⁹ epl̃ę superiorẽ, uel epl̃am. 26.l.14. In Cumanũ) ep.19.l.14. Ibi) al. ubi. Pene) al. bene. recte. nã nisi bene ualuisset, in funus nõ ita cõmode iuisset. Paulò clàm ijs eam uidi) alij aliter emẽdant: nos ita legendum conijcim⁹: paulò clarius Cumis uidi: inde enim paulò post diuertit Cicero ep. seq. uel, in Neapolitanis eã uidi. Lucullus enim, ad quem in funus Pilia uenerat, Neapolitanum habuit ep.24.l.14. si modo is ẽ Lucullus L.F. Eo die) XVI. Cal. Iun. Sinuessano) ep.8.l.14. Postridie) XV. Cal. Iun. ep. seq. Arpinũ profi

cifcens)ut fcripferam ep.26.l.14. Brutus) M.Brut9. Habitam)quo die Capitolium occuparunt ep.10.l.14. Ambitiofe) φιλοτίμως: ideft ut corrigerẽ quidẽ, fed ad uiuũ non refecarem,nec anxie nimis emẽdarem,quod faciunt ambitiofi,ut multum fcire uideanť,fi multa corrigãt.& fi fenfus etiam diuerfus elici poteft: ut ad arbitrium meum corrigerem,& mutarẽ:ne fi fecus facerem,uiderer ambitiofus, qui noluiffem mutare,ne ipfius forte gratiam perderem.fed uidetur Brutus hunc habuiffe morẽ, ne uellet res fuas corrigi ep.15.l.12. ὑπόθεσις)argumẽtum ep.4.h.l. & ep.26.l.14.al. ὑπόθεσιν.al.ὑπόθεσεις.erat uero ὑπόθεσις,ut par eft credere,de libertate. Ducẽtis)M. Bruti,cui9 etiã uulticulus eft grauiffimus ep.24.l.14. & ep.12.h.l. Quo enim in genere)oratoꝝ,& dicẽdi, in quo qui horride,inculteq; dicat,modo id eleganter, enucleateq; faciat,eum folũ attice dicere putãt.in Brut.& in oratore. Effe uult) ep.24.l.14.& ita difertus potius,ꝙ copiofus, aut eloquẽs appellari ep.44.l.13. Eleganti9)in eo genere. Ali9 fum) aliter fentio. Orationẽ)iftã Bruti. Cognomine tuo) Atico ep.10.l.5. ὑπεραττικός) ualde Attic9, nimis Atticus, fed in eo genere,in quo uult Brutus effe. Δημοσθένους)Demoftenis. Fulmina)quæ uibrabant, ꝙ numeris contorta ferrenť. in orator. fic Pericles ab Ariftop. in Acharn. fulgurare,tonare,& permifcere Græciam dictus eft ibid. ἀττικώτατα)maxime Attica,ut ἀττικώτερα ep.10.l.1. Metrodorum)ep.20.l.16.fam.P.Ælius Metrodorus Romæ in ueterum monimentis legitur.

In Epift. 2. XV. Cal. è Sinueffano etc.

σχόλια

DECIMOQVINTO Cal.)Iun. Sinueffano)ep.fup. Proficifcens)Arpinum. Literas) fup. Cumis)ubi funeri(fic.n.uideť)operã dedi,& Piliam uidi ibi. Veftiano) al.Veftino, à Veftinis Italiæ ꝑpl'is. Strab.& Plin.in Veftino uero diuertiffem,dixit, ut Plaut. in Mil. hic in proxumo diuortitur. diuerteram in Cumanum,ta-

men dixit ep.sup. Buthroto) ep.16.l.16. L. Antonium) ep.24.l.14. Cōcionatū) iterum, nā prima cōcio fuit horribilis ibid. Menedemo) ep 4.h.l. fortasse Terentiano, ut Q. frater significet. qui dictitaret, se illa quæ Menedemus apud Terētium fingitur facere, uere facturum, si filius Antoniū sequeretur, ut scripserat ep.20.l.14. uel potius illo Menedemo, qui postea securi pcussus est. Philip.13. Quintus) Q. frater. al. quæ alij, quod, ut ita uerba cōstruas, de Menedemo, probe factū est, quū est cōprehensus uel rephensus, quod ea dictitet, q̄ dictitet, & ob id fortasse etiā postea securi percussus. Nō scribam) ep.16.l.14. Orōnem meam) orationem eam, malo legere, ut eā significet, de qua scripsit, ep.sup. Scripsi) è Sinuessano Arpinum proficiscens. ibid. Legionib9) quatuor Macedonicis ep. 23.l.12.fam. Ea uera sunt) eas in Italiam reuerti ep.13.h.l. & ep.8.l.16. hinc postea M. Antonius illis obuiā est profectus ep.23.l.12.fam. & Philip.3. Buthrotijs) ep.16 l.16. Cōfici posse) ut postea S.C. cōfectū est ibid. Quod puto (tm.n. uideo) nō uidemur esse uicturi) al. qd puto (tm enim odiū uideo) nō uidemur eē uicturi. nunq̄, nisi fallor, locū satis bene intelliges, nisi meliorem librū inueneris. Octauij) ep 5.l.14. Cōcione) ep.24.l.14. & si cōcio ea ur eē, quā hūit à Cānutio Trib.pl. pduct9. Diō.l.45. Ludorū(q;) uictoriæ Cæs. ep.28.l.11.fam. & Suet. ī Augu. Ei9) Octauij. Mati9) ep.2.&.3.l.14. & ep.28.l.11.fam. ubi scribit ipse se ludos curasse. Posthumi9) ep.2.l.9. Procuratores) ludorū. Nō placet) ut nimis Cæsariani. Saserna) Hirc. de bel. Afric. Sasernæ etiā pr̄, & filius de re rustica scripserūt. Var. & Plin. Otiū timet) ep.26.l.14. Balbū) ep.3.l.7. Inuidia) ep.25.l.14 Pría) de contēnēda morte. Disputatio Tusculana) ep.4.h.l. Te cōfirmat) ad mortē contēnendā. Paratius) morte & mortis contemptione. Flāma) ep.18.l.14. Loquitur) de Montani negotio ibid. Tyndaritanorum) qui Siciliæ sunt populi. Verr.4. De qua laboras) al. de qua cā laborat. alij, de q̄ Pāsa laborat.

& sanè furere uidet ep.23 l.14. de Deiotaro, cui M. Antonius multa concesserat, ut etiã Siculis, ep.12.l.14. qua de re Pansa fortasse laborabat. Hos tamẽ) defendemus, uel quid simile. hic enim uidetur distinguẽdum, ut sit ἀποσιώπησις: nisi quis, hunc tamen, uelit legere: aut uerbum Græcum, quod sequitur, aliter, atq; nos interpretari. πεντέλοιπον) ex quinq; reliquum, hoc est, Hircium ep.25.l.14. nisi forte omnes hoc uerbo πεντέλοιπον complectitur ita, ut paulò ante hos recte dixerit. Mouere) hinc Hircius ipse iratior Antonio dicitur ep.6.h.l. Ista) quæ facit Antonius ep.12.l.14. Pecuniæ) quæ erat ad Opis ep.6.lib.14. Alexione) ep.sup. Morbum) ibid. Bene actum) ut epist. 10.lib.13. Secundos hæredes) fecerit Alexion. Testamenti) Alexionis.

In Epist. 3. *VI. Cal. accepi duas epistolas etc.* σχόλια.

SEXTO Cal.) Iun. al. XI. Cal. recte. nam si. VI. Cal. accepisset literas non dixisset paulò post: quò me VI. Cal. uenturum arbitrabar, sed hodie. Vna erat XV. Cal. altera XII. data) ita omnino legi debet, quãuis aliter in pluribus libris sit scriptum. Ad superiorem igitur prius) aliter facit ep.seq. Victoribus) quicunq; illi sint. Non mihi quidem) & Philosopho, & in Rep. libere semper uersato. Nam illa) σολοικισμός. Lentulo, & Marcello Coss.) ep.13.l.7. Acta) ut magistratus curarent, ne quid Resp. detrimenti caperet ep.10.l.16. fam. Nec causa eadem est) tunc enim de sua potentia dimicabant homines, ep.3.l.7. nunc uero timent otium, ep.26.l.14. Nec simile tempus) tunc enim uiuebat Pompeius, & multi boni, nũc pauci. Marcellum) C. Marcellum Consularem. Philip.3. & episto.13.& 14 lib.16. Aliosque) præsertim consulares, qui tunc ferè omnes Pompeium sunt secuti. Discedere) ab urbe. Coràm odorandum) al. cura moderandum. Noui conuentus) præsertim militum episto. 26. lib.14. Habitatores) colonos, & municipes. episto.6.&

24.l.14. Sanè mouent)al.ſanè me mouent: quod ſi recipis,dicendum eſt,noui conuentus,qui Romæ fiunt, & habitatores ab Antonio deducti,me mouent ita, ut neq; Romæ,neque in agris tuti eſſe uideamur. Sed ſint iſta parui,quin & maiora contemnimus) al.ſed ſi iſta paruipendimus,certe & maiora contemnimus. Caluæ) fortaſſe,Caluenæ.ep.5.l.14. Demonici)cuiuſdã. De Mario)fortaſſe.ep.1.l.7.fam.&.ep.8.l.2.ad Q.fr. al.de malo. Dolabellam)ep.21.l.14. Modo literæ redditæ ſint) al.à quo modo literæ mihi redditæ ſunt. Eius) Marij. Debeo)ut affinis,lib.3.de leg.& amicus,ep.8.l.2. ad Q. fr. Propiorem)epiſtolã,ut ep.13.h.l. Alexione)ep.ſup. Deſiderabam)de ſecundis hæredibus, & die teſtamenti. ibid. Hircius)Cos.Des.ep.9.l.14. Eſt tuus)ita, ut poſſis ſperare de eo,de quo nihil mihi concedebat. ep.1.h.l. Antonio)Cos.ep.14.l.14. Quã eſt)al.quoniam eſt. De Quinto filio,ut ſcribis, ἄλας) ἄλας ἄγων καθεύδεις, ſalē uehēs dormis:παροιμία ἐπὶ τῶν ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ καθευδόντων, inquit:Suid.ut Cicero ſignificet,de Q. filio negligenter agi nunc,quum periculũ ſit,ne M. Antonium ſequatur, à quo ſperet.ep.20.l.14.al.de Q.filio ſcribis A.M.C. legere potes:de Q.filio, ut ſcribis al. De patre)de Q. fratre.al.totus locus ita legitur:de Q.filio quod ſcribis, ac de Q.patre,corã agemus. Brutum)M.Brutum. Cupio iuuare)ep.17.l.14. Oratiuncula)habita in concione capitolina. ep.1.h.l. Sentire)elegantiſsime quidem ſcriptã eſſe,ſed ardentius ſcribi debuiſſe.ibid. Me uelis) me hor teris.ep.24.l.14. Scribere)ibid.& ep.ſeq. Ille)Brutus. Ediderit)ſuam orationem,quam ad te miſi:ſcripſerit. ep. ſeq.ubi plura. Tyrannum)Cæſarem. Alio modo)atq; ſcribit Brutus.ep.24.l.14. Tempore)maturiore.ep. ſeq. Sella)aurea,lib.1.de Diuinat.& Philip.2. Cæſaris)Cęſari olim in curia, & pro tribunali decreta. Suet. in Cæſ. Bene)fecerunt. Tribuni)Tribb.pl.qui,ut ego puto,prohibuerunt,ne Octauius illam ſellam in theatrum ferret.

Dion lib.45. Pręclaros)in plaudendo,uel explodendo. XIIII.ordines)equitibus lege Roſcia datos. Aſcon. in orat.pro Cornel. Apud me)domi meę Asturæ. Gaudeo)quia ſic uolebam.ep.23.l.14.

In Epiſt. 4. XVIII. Cal. ferè à Q. etc.

σχόλια

XVIII. Cal.ferè) al.X.Cal.Iunij.ferè.al.X. Cal. VIII.ferè.rectius,ſi tamen ita legas:X.Cal.h.VIII.ferè: hoc eſt,X.Cal.hora octaua ferè. A Q,Fuſio)epiſ.11.l.1. Philip.8.&.10.& Dion.l.46. Neſcioquid)ferens. Ab eo)Q.Fuſio. Me ſibi reſtituerem)ut alienatum. Phil. 8. Inſulſe)fecit,ſcripſit. Fieri)ab eo. Scripſi)ad ipſum Q. Fuſium. Reddidit)Q.fuſij tabellari⁹. X.Cal.)Iun. Ad recentiorem prius)contra ep.ſup. Leuiorem)epiſtolam: contrà ponderoſam dixit.ep.11.l.2. Laudo)ea,quæ ſcribis,uel eos, qui recte ſentiunt. Si uero etiam) bene de Rep.ſentit.Philip.3. Calfulenus)al.Carfulenus.al. Car fulenus.ibid.& ep.33.l.10.fam.quãuis Appian.l.3. Car fuleium uocet. ἄνω ποταμῶν) ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγαὶ. ſurſum fluminum ſacrorum feruntur fontes. prou. Ciceroni rerum ordo uerti uidetur,ſi Carfulenus bene de Rep.ſentiat,qui Cæſarianus erat.Hirc.de bel.Alex. Antonij)Cos.ep.14.l.14. Per populum)ὥς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ὄχλος ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων, ut inquit Demoſt.ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας λόγῳ.& Cicero ipſe orat.p Cluent Muræn. & Planc.unde ſperabat Cicero fore,ut quę per populum ageret Antonius,facile reſcinderētur. ego tamen malim interpretari:per populum, quoniam nihil eo nunc eſt fortius,ep.4.l.12.fam. & ideo nihil M. Antonium per illum aſſecuturum ſpero. Agat)de prouincijs.ep.16.l.14.Quàm per ſenatum) qui ut fortis ſit, turpiſsimi tamen ſunt Conſulares.ep.2.4.&.5.l.12. fam. Quod quidem ita credo)facturum Antoniũ.al. cui quidem ita credo,ut ſit quædam ἀποσιώπησις,& ita dicat: cui quidem ſenatui ita credo,ut in eo non multum ſpei ponã.

Eius)M.Antonij. Ad bellum)ad castra. ep.25.l.14. D. Bruto) lib.11. fam. Prouincia) Gallia citerior à Cæsare olim data,& per senatum confirmata. Suet. in August. Eripitur)ab Antonio.ep.16.l.14.& Philip.3. Quomodo ego)ut ego Illius)D.Bruti. Non cupio)bellum. Caue tur)quasi cauetur bello,quum uacuus ager relinquatur, legionibus ad bellum uenientibus.ep.2.h.l. uel cauetur, si ipse Brutus non pugnet pro pouincia ut à Cæsare data,quo Cæsaris acta rescindantur:quod si fit, Buthrotijs etiam cauetur,quibus acta Cæsaris nocent: quanquàm prouincia D.Bruto data quidem & à Cęsare,sed à senatu confirmata.Suet. Buthrotijs)ep.16.l.16. Rides)quia dixi,me non cupere bellum,quoniam ita Buthrotijs cauetur:quasi bellum non cupiam ob id solum,ne Buthrotijs caueatur.ast,inquit,condoleo, hoc modo caueri, & non potius mea diligentia perfici. Rides.ast condoleo) al.rides.aps condoleo.al.rides ab cordolio. legi fortasse possit:uides acon.doleo,hoc est,uides actionem, doleo: uel,rides'acon.doleo.rides'actionem doleo.acon. enim sic Probus interpretatur. Perfici)quum cœperim.epist. 16.l.16. Nostris)heroibus.ep.4.l.14 ἀπορία) dubitatio ep.11.l.7. Iduum Martiarum)ep.1.l.14. Consolatio) ep. 26.l.14. Vsi sumus)se admiscet,ne uideatur tyrannoctonos accusare,ut prius.episto.15.l.14. Virilibus) epist.25. lib.14. Arbor)tyrannus Cæsar. Non euulsa)hęrede regni relicto.ep.25.l.14.Fruticetur) arbor. Vsurpas)ut in illis cõfirmatus. epi.2.h.li. Ad Tusculanas disputationes) præsertim ad primã.ibid. Saufeiũ)ep.1.l 7. Pete) aggredere:nisi malis legere:peto, ut sit sensus:peto à te, ut celemus Saufeium, ne nos à mortis desiderio deterreat,ut Epicureus ep.6.l.4.uel Saufeiũ pete,quære, adi, lege Tusculanã primam,quæ inscribitur Saufeius, paulo post,& epist.22.l.14. Quòd te à Bruto scribis)rogatum. In Tusculanum essem futurus) uel, in Tusculano essem futurus: uel,in Tusculanũ uecturus,siue iturus: solet

dicere Cicero,ut eum hoc loco dixiſſe credimus. Scripſi)ep.ſup. VI.Cal.)me uenturum arbitror.ibid. Lanuuium)ad Brutum.ep.10.l.14. Eundum) ut rogauit Brutus.ep.1.h.l. Sermone)Cæſarianorum de nobis, qui ad Brutum Cæſaris interfectorem iuerimus. μ.λῶσι)erit cu ræ.ep.3.l.12. & ep.20.l.14. Ad ſuperiorem) epiſtolam. Oratione Bruti) à me quidem ſcribenda,ſed tanquàm à Bruto habita.ep.ſup. Cõtendis,mecũq; iterũ tam)al.cõ tendis cõmittere,tàm. Eã cauſam)ſcribam. Is)Brutus. Scripſit?)& edidit?ep.ſu. Ab eo?)Bruto? παρεγχείρησις) cõmiſsio,aggreſsio,cõgreſsio,conatus. Cõtumelioſior) hac ipſa. At,inquis)componendum eſt. ἡρακλείδιον) ep. 28.h.l.& ep.2.&.10.l.16. Argumentũ)ὑπόθεσις.ep.1.h.l. Tempus)epiſt.ſup. Velim quidem quàm optime)de me exiſtimes. Hæc)mala. Manant)al.manent. Idus Martiæ)ep.1.l.14. Non delectant)non conſolãtur. magnum enim mendum continent.ep.26.l.14. Ille) Cæſar. Nũquam reuertiſſet)ex bello Parthico, ad quod gerendum ne Rex crearetur,interfectus eſt.Suet.in Cæs.niſi malimus legere:nunquã R.euertiſſet,hoc eſt, Cæſar nunquã rem,uel Remp. euertiſſet hoc modo. ea enim, quæ nunc fiunt,ille paſſus non fuiſſet,epiſt.16.li.14. Eius)Cæſaris. Acta)facta.ep. 9. l.14. Non coegiſſet)ut illo interfecto coegit & quidem decreto cõfirmare.ep.1.l.12.fam. Aut ut in Saufeianam)al.aut ut in Saufeiam al. aut ut Saufeleam.nos putamus legendum:aut uis in Saufeianam, ſcilicet coegiſſet:uel,aut Saufeianam,ſcilicet coegiſſet confirmare,per ſeptimam,ut Grammatici uocant, ſyllepſin. uel,aut in Saufeianam,ſcilicet coegiſſet,ut ſit ſenſus:Cæſar nunquàm reuertiſſet:timor nos eius acta confirmare non cogiſſet,aut non cogiſſet nos in Saufeianam, ut nũc cogit ita,ut ſupra dixerim: redeamus igitur ad Tuſculanas diſputationes,Saufeianum pete.&,Saufeianam, primam Tuſculanam diſputationem,exponimus, in qua de animorum immortalitate potiſsimum cõtra Epicureos,e

quibus erat Saufeius,disputat.ep.2.h.l. Vestorium)epist. 2.l.6. Hortaris)ut ipse confirmatus.ep.2.h.l. Apud illum)Cæsarem,qui nos nescioquo pacto ferebat mirabiliter.ep.20.l.14. Mortuum)sic epist. 21.h.l. Perdant)al. perduint,ut sententiam,& uerba à Comico poeta simul acceperit. Vt nostræ)al.tum ut nostræ. Ætati) ep. 26. l.14. Domino)Cæsare. Liberi nõ sumus) sublato enim tyranno,tyrannis manet.ep.16.l.14. Ille) Cæsar. Rubeo)quod pudeat hoc scripsisse. Menedemo) ep.2.h.l. Verum fuisset)quod scripseras.ibi. Regina)ep. 24.l.14. Nostris)paulò ante. Quid etiam nobis) sit faciendum. Antonius)Cos. Militibus)ep.26.l.14. Illius) Antonij. Misi)tabellarium. Studium tuũ nauare)ad eum ire.ep. 10.h.l. Ad eum)Brutum. Literas)tabellario dedi.epist. seq. Ad Dolabellam)debentem.ep.23.l.14.uel igitur,ut solueret,uel ut legationem daret.ep.7.h.l. Tironem)ep. 2.l.7. Misi cum mãdatis,& literis) sic ep.12.h.l. Eum) Tironem. L.Cæsar)ep.21.l.14. Nemus) Aricinum, ut puto. Inde)ex Aricino nemore,quod aberat ab urbe ad X.Mil pass. Romam)uenturum per Appiam,in qua posita est Aricia. Summatim)scribo. Nihil dum enim) intellexi. A Balbo)qui tectus homo est.ep.25.l.14.

In epist. 5. A Bruto tabellarius rediit: etc.
σχόλια

ABRVTO) à M. Bruto. Tabellarius)cui literas ad eum dederam.ep.sup. Attulit)literas. Ab eo)Bruto. Cassio)C Cassio.ep.16.l.14. Vtrum de duobus)faciat, maneat,an abeat. ep.seq. & in exilium, ut meditabatur ep.22.&.23.l.14.uel maneat'ne ibi,an conuenientibus ueteranis Romam reuertatur.ep.2.l.11. fam. Quid scribã) ad Brutum hac de re. Hirciũ)Cos Des. ep.9.l.14. Faciam)ep.seq & ep.24.l.14. Sanum putas?) Cassium,q petat à me,ut bonum faciam Hircium,qui Cæsarem etiã mortuũ amat,ep.26.l.14.& in quo οὐδὲν ὑγιές ἐστιν,ep. 1.h.l. ὁ θησαυρός ἄνθρακες) thesaurus carbones.prouerb.sic

adhuc quidem Hircium bonum credidimus, sed & ipse, qui thesaur9 esse putabatur, carbones sunt, q̄ et ipse otiū timeat. ep. 26. l. 14. Epistolā) Cassij. Vt tu) scribis. Per S.C. ita) al. perscita, ut dicitur perlegans, et persubtilis: ut dictum sit αἰσχυντικῶς, quum sit legataria, ep. 8. h. l. & sordida, ep. 10. h. l. nisi cui placeat legere, per scita, scilicet populi. Balbus) ep. 3. l. 7. Acturum) postea in Consulatu, uel primo quoq; tēpore. In Tusculano est) ep. seq. Absim) Roma præsertim Calēd. Iun. ep. 16. l. 14. Autor est) Hircius. Ille) Hircius. Periculi) ep. 26. h. l. Fuisse) caussam, ut uelit abesse, q̄ timeat ab Antonio, cui est iratior. ep. seq. Dicit) utilius. n. & ipse statuit abesse. ibi. Ego autem &c.) sensus hic est paucis. ut nullum sit in urbe periculum, ego tñ usque adeo illam suspicionē uitare cupio, ne præsens uidear rebus Antonij secūdis minus delectari, ut uel ob id ipsum absim, ne ipsum uideam. tm̄ igitur abest, ut non curē fugere illam suspicionē, ut ea causa sit, cur Romam uenire nolim, ne illum uideā. Nam si Romā uenirem, & ista uiderem, uix possem facere, quin offenderem, & offenderer. Varro) ep. 25. l. 2. Delerat) al. deerat. Veteranos) Philip. 1. Istos?) Cæsarianos? Scribit) Varro, uel Hircius, uel ille, cuius nomen deerat. al. scribis, q̄d sequimur. L. Antonius) ep. 24. l. 14. In Decimum) in D. Brutum mittitur, uel proficiscitur, ut postea ꝑfectus est. Philip. sæpe. al. in D. Brutum. Reliqui) Cæsariani. In nostros) heroas. epist. 4. l. 14. Pacto) al. facto. Florui) salua Repub. Summa) dignitate. Seruiui) sub Cęsare, apud quem eram gratiosus. ep. sup. Statui) ep 13. lib. 14. Istuc) Romam.

In Epist. 6. Cum ad me Brutus noster etc.
σχόλια

QVVM ad me Brutus noster scripsisset) ep. sup. Cassius) ibid. Hircium) ibid. Bonū) ut thesaurum ibid. Fore) bonū, ut Cæsarianū. ibid. Facerem) ibid. Antonio) Cos. Iratior) propter erogationē pecuniæ. ep. 2. h. l.

Causæ) Cæsarianorum potius, quā optimatium: etsi Cicero illum ad optimates traducere uolebat. epis.25.l.14. Ad eum) Hircium. Scire) ex literis Hircij ipsius, quarum exemplum infra est scriptum. Existimares) ex illis potissimū uerbis: ita per te exorentur, ne quod callidius ineant consilium. Istos) Cæsarianos, & in his Hircium ipsum. Nostri) heroes ep.4.l.14. Hircius) Cos. Des. ep.9.l.14. Ciceroni suo) sic ep.21.l.14. An redierim) ego Hircius. al. iā redierim. Quæris) tu Cicero. Ignauiter) sine igne, & calore per ἀντί'ϛατον.. Faciam) quęris, an faciā. Etiā) hic tandem respondet Hircius, hoc uolens quasi dicere: non solum mi Cicero rure iam redij, sed etiam, postquàm redij, ex urbe sum profectus. Vtilius enim statui abesse) quàm in urbe esse cum periculo. ep. sup. In Tusculanum) meum. episto.18 lib.9. fam. Ad nonas) quibus fore senatum putant. episto.8.h.l. Recurram) in urbem. Nostra cura) ut Coss. Dess. Prouisa) hoc uidetur Hircius dicere, timens ipse, & tamen cupiens Brutum, & reliquos terrere: & magistratus in Biennium à Cęsare designatos significare. Brutus, & Cassius) episto.16.li.4. Impetrare) ut sim melior. Callidius) al. calidius. Cedenteis) Brutum, & Cassium discedenteis. paulò post. Hęc) ut me faceres meliorem. Ais) tu Cicero in tuis ad me literis. Retine) ne aliquò profecti, de bello nobis inferendo cogitent. atque hic ueretur Hircius quod supra dixit Cicero. Illos) Brutum, & Cassium. Peruertū tur) ab Antonio, qui pecunias erogat. epist.2.h.lib. Timent) Brutus, & Cassius à Cæsarianis. Illis) Bruto, & Cassio. Scribe) tu Cicero. & hic Hircij epistola finitur. Hebes) tu Attice. Cui) Hircio. Rescripsi) ego Cicero. Illos) Brutum, & Cassium. Balbus) epist.3.l.6. Ad me) scripsit. Seruiliā) Bruti matrē. epis.11.h.l. Redijsse) à filio, ad quem ibat sæpe. episto.11.h.lib. Non discessuros) Brutum, & Cassium. Epistolas) misisti. In primis) me delectauit epistola. Sexti) Sex. Peducei. ep.12.l.7.

& cum prorsus significat, quum uocat nostrum, & ab eo laudari lætatur, ut ep.1.l.10. quod ad Sextum Pompeiũ uix possit referri. Dices) te Cicero delectat Sexti epistola. Laudat) Sextus. Ad eum locũ) epistolæ, ubi me laudat. Scribendi cura) al. scribendi causa. Seruius) Seru. Sulpitius.l.4.fam. Pacificator) ut epis.23.l.14.uel. ep.1. l.10. Librariolo) paruo librario, ut sit librarium legum, ut orat. pro Mil. Videtur obijsse legationem) quamuis nondum obierit, sed obijt postea. Phil.9. hæc enim epistola scripta fuit ante Non. Iun. ep.8.h.l. certe ante mensem Quintil. ep.26.h.l. & Antonius profectus est Brũdusium ad VII. Id Octob. ep.23.l.12. fam. deinde in Galliam, quo tempore post Cal. Ian. de mittendis ad eum legatis, in quibus fuit Sulpitius, agi cœptum est. Phili. 8. Accedit, quod epist.16.h.l. ostendit annuum tempus Ciceronis filij Cal. Apr. confici, & in libris de offic. annum ponit, quos tamẽ his diebus scripsit ep.13.h.l. clarius ep. 21.h.l. ubi scripsit uersuram faciẽdam mensium quinque, idest ad Cal. Nouemb. Captiunculas pertimescere) ut iurisconsultus. in Brut. Non ex iure manu consertum) uocare, ut loquitur l.1. de orat. & orat. pro Muræn. Sed quæ sequuntur) sed mage ferro rem repetere. epist.13.l.7. fam. & Gell.l.20.cap.9. Scribes) ad me.

In Epist. 7. *Post tuum discessum binas à etc.*

σχόλια

POST tuum discessũ) à me. Binas) literas accepi. A Balbo) ep.3.l.7. Itẽq; ab Hircio) literas accepi. ut epis. super. Offensum) & Antonio etiam ob id iratum. ibid. Veteranis) comparatis. ep.26.l.14. Agant) al. agam. De Cal. Martijs) nescimus prorsus, quid agendum esset de Cal. Martijs, quę tanto ante præterierant. Quare uideant eruditi, an legi debeat: de Id. Martijs, quas placuit parricidium uocari, ut scribit Suet. uel, Cal. tantum, ut ẽ uerbo sequẽti litera M. accreuerit, & librarius Mart. descripserit:

rit:significetq; Cal.Iun.quibus futurus erat Senatus ep. 16.l.14.quanquàm mihi magis placet ad pensionem aliquam referre,ut ita dicat:expectat animus, quidnã ego agam de pẽsione,quam Dolabella debuit Cal.Mart. aut Cal.Ian.ep. 22.l.14 Misi igitur Tironem) ut ep.4.h.l. Vt quid accidisset)al.ut quidque accidisset. Dares literas)ad me scriberes? ep.4.h.l. Ad Antonium) Cos. De legatione)ep.13.l.14. Ad Dolabellam) ep.11.h.l. Scripsissem)de hac legatione. Iracundus homo)Antonius. Phili.1.& 5. Ad eum) Antonium. Difficilior) metu,ne ab Octauio interficiatur.ep.23.l.12.fam.Suet. in Augu. Senec.l 1.cap.9.de clement. & Plutarc. in Ant. Eutrapelum)P.Volumnium Eutrapelum,qui postea fuit præfectus fabrũ Antonij.ep.25.l.9.fam. Philip.13.et Nep. in Attic. Vt is)Eutrapelus,ut Antonij amicus. Ei)Antonio. Honestior)quàm alia legatio libera.honestius est enim uideri exire uoti,quàm priuatæ rei causa. Votiua) ep.11.h.l. Vtraque)uotiua,& libera. De te) quid facturus ipse sis.ep.13.&.26.l.14. sic ep. 12.l.7. quid agas de tua legatione.ep.9.h.l. Græceius)epi.7. & 12.l.11. fam. C.Cassium)ep.16.l.14. Comparari)sic ep.26.l.14. Mitterentur)duce L.Antonio.epis.12.h.l. Mihi uidebatur) alij,mihi nõ uidebat. Ille)fortasse,Ille, Cæcilianus. ep. 9.l.2.fam.l.2.de finib & Quint.l.2.cap.1.al.illæ. Quæ plures uident)al.quæ plures uidendæ. Debet) al. sed mihi locus hic totus ut obscurus, ita è Comico aliquo poeta,fortasse Cæcilio,sumptus uidetur.

In Epist. 8. *Quarto.Non.uesperi à etc.*

.σχόλια

QVARTO Non.)Iun.nisi me coniectura fallit ep.11.h.l. Balbo) ep.3.l.7. Redditæ mihi literæ) ut ep.sup. Fore nonis senatum)ep.6.h.l. Brutus) M.Brutus. Cassius)C.Cassius.ep.16.l.14. Curarent)ep.11. h. l. & Appian.l.3. Vllam)ullam prouinciã dari. Ab istis) Antonio, & reliquis Cæsarianis. Legatariam) uel quã

legati administrare posśint, uel q̃ ipsi tanq̃ legati admini strēt: uñ legatio ēt dr̃ ep.10.h.l.uř quasi à Cęsare legatã. nã prouincias acceperãt à Cæsar, ut inqt Appiã. al. lega toriã, uñ legũt alij, relegatoriã. An melius sit) uti ista cu ratione frumẽti.ep.11.h.l. Ad Eurotã sedere) otiari, nihil agere, plane cessare, ut cessant illi, qui sedent in porticu ad simulachrum Eurotę Laconici Fluuij, quod fecit Eutychides. Plin.l.34.cap.8. Brutus autem, et Cassius erãt otiosi.ep.12.h.l. Ait autem) Balbus. Decretũ iri) in senatu. Iis) Bruto, & Cassio Prętt. epis.10.l.14 Hoc certe melius) prouincias decerni. Illa Persice porticus) ludi Apollinares, qui fiunt in circo Flamminio, ubi Cn. Octa uius, quũ de Perseo triumphasset, porticũ fecit, quæ quã uis Corinthia sit appellata, uidetur tamen Persice porti cus, uel Persei porticus, ut etiam hic legitur, dici commo de posse. Plin.l 34.cap.3. Brutus uero hos ludos erat facturus, si licuisset. ep.10 &.11.h.l. fuit etiam, unde potuit appellari, Persei simulachrum. Plin. lib.34 cap.8. & lib. 35. cap.10. Androbius præterea pinxit scyllin anchoras Persicæ classis præcidentem: unde fortasse porticus ista sit uocata. huiusmodi enim simulachra in porticibus col locari solebant. Plin lib.35.. cap.11. Fortasse fuit porticus Lanuuij, in qua uel Persei fabula, uel bellum Persicum fuit pictum, in qua sedebant Brutus, & Casśius. Lacedęmonem longinquam) prope quam fluit Eurotas. La nuuium) ubi cessat Brutus ep 10.l.14. Existimaris) dece ptus, quia dixeram, ad Eurotam sedere. ne igitur existimares, me uoluisse dicere, Lanuuium esse quasi Lacedęmonem, illud addidi: hoc certe melius, quàm illa Persice porticus, ut iocum ex ambiguo intelligeres, & porticum, uel simulachrum, non Fluuium significari cognosceres. al. existimauit, scilicet Brutus. & tunc ita esset exponendum: nolo enim, scilicet peius dicere, ut sit ἀποσιώπησις: sed Brutus existimauit Lanuuium esse Lacedęmonem, & ita sedit ad Eurotam. posset etiam legi: existimari.

In Epist. 9. Dij immortales, quàm me etc.

σχόλια

DII immortales) principium affectus plenũ. Egeris tua) alij, egeris de tua. Legatione) qua & ipse posſis exire. ep 7. et. 10 h.l. Bruti literæ) fortaſſe ep. 2. l. 11. fam. Iſta) quæ Romæ fiunt.

In Epist. 10. O Bruti amanter etc.

σχόλια

O BRVTI amanter ſcriptas) literas. Ad eum) Brutum. Ire) & tuum ſtudium nauare. epi. 4. h.l. Quid ſcribam?) ad Brutum, & Caſsium? Beneficio) prouincia legataria. ep. 8. h.l. & ep. ſeq. Iſtorum) Cæſarianorũ. ibid. Quid turpius?) quàm uideri beneficium ab inimicis, & talibus accepiſſe? Moliantur aliquid?) ut dubitat Hircius? ep. 6. h.l. Nec audẽt, nec iam poſſunt) amiſſis occaſionibus. ep. ſeq. alij, nec audiẽt, nec iam poſſum. Præſtat?) in tanta ueteranorum frequentia? epiſt. 1. l. 11. fam. Si uero aliquid de Decimo gratius, quæ noſtris uita) ſi uero D. Brutus ſe præclare in ſua prouincia geſſerit, quid turpius eſſe poterit uita M. Bruti. & C. Caſsij, qui nihil agant, ſed ſedeant ad Eurotam? epiſ. 8. h.l. al. ſi uero aliquid de Decij, Gracchisq; noſtris, uita. al. ſi uero aliquid de Decijs, Grecęisq; noſtris, uita. epiſt. 5. & 7. h. lib. hinc alij aliter, nos ita legimus: ſi uero aliquid de Decimo grauius, quæ noſtris uita: hoc ſenſu: ſiquid grauis decernatur de D. Bruto, ut prouincia illa eripiatur, epiſt. 4. h.l. quæ uita erit Bruto, & Caſsio? Moleſtus ſit?) illis? Ludos) Apollinares. epiſt. 4. l. 16. Non facere) Brutum, & Caſsium ut Prætores, qui ludis Apollinaribus faciẽdis pręerant. Liu. l. 25. Frumentũ) frumenti curationẽ. ep. ſeq. Dionis) Dionis Syracuſani, cuius uitã Plutarc. & Prob. Æmylius ſcripſerunt. Legatio) potiſsimũ quũ miſſus eſt Corinthum: quę tamen legatio, exilium debet uocari. ſic Cęſariani dabant operam, ut Brutum, &

Casſium quaſi relegarent. Sordidius ?) quàm huiuſce-modi frumenti curatio? Poſsim id negligere)conſilia ne ijs quidem tuta eſſe,qui dant. Proficiens) ſi proficerem dans cōſilia Bruto,periculū poſſem negligere. Quid in grediar?)ad dandū conſilium? al.qui ingrediar? Matris conſilio quum utatur,uel etiam precibus) ep.ſeq. Vtar) ad ipſum Brutū ſcibere ſi uoluero. Nam ſilere non poſ-ſum)quin ad Brutum ſcribam. Mittam)literas ad Bru-tum. Antium)ep.ſeq.Circæos)ep.13.l.12.

In Epiſt. II. *Antium ueni ante* VI.*Cal. etc.* σχόλια

ANTIVM) ubi tunc erant Brutus, & Caſsius, unde Antiates uocat ep.ſeq. VI.Cal)Iun.ep.4. h.l.hoc enim fuit inter Non. Maij.ep.24 l.14.& XVII.Calēd. Quintil.epiſt.19.&.26 h.l.atque Antium iuiſſe ante VI. Cal.ſed ſcripſiſſe poſt IIII.Non.uidetur ep 8 h.l.menſi-bus quinꝗ ante Cal.Nouēb.ep 21.h.l. Bruto)M. Bru-to. Seruilia) mater M.Bruti. Tertulla)epiſt.24.l.14. Porcia)M.Catonis filia,& Bruti ipſius uxor. Plutarch. in Brut.& Val.Maxi.lib.4.cap.6. Quærere) cœperūt: uel cœpit, ut ſit, Brutus cœpit quærere, Seruilia,Ter-tulla, & Porcia cupientibus. Quid placeret) mihi: Q. D.E R.F.P quid de ea re fieri placeret:quid de curatio-ne frumenti faciendum tanquàm in ſenatu cenſerē. Fa-uonius)ep.1.l.2.tūc erat Bruti familiaris.Plutar.in Brut. Vteretur)Brutus,ꝗ id melius eſſet,quàm ſedere ad Euro tam.ep.8.h.l. Aſiatica curatione frumenti) ibid. Niſi ut ſaluos eſſe)niſi ut ſaluus eſſet : uel, niſi ut ſaluos eſſet, comico more legendū eſſe, docet & locutio ipſa, & uer-ba,quæ ſequuntur.neꝗ enim locutio illa eſt latina. præ-terea ſi oēs eſſent ſalui,ſine dubitatione,in eo eſſet præſi dium Reip.atqui inquit,in eo etiam ipſi Reip.eſſe prǣſi-dium,ſi Brutus eſſet ſaluus,à quò penderet Reſp.ep.24. l.14. Caſsius) C. Caſsius.ep.19.l.14. Hoc loco) dixit. Martem ſpirare diceres)τὸν ἄρη πνεῖν λέγοις ἄν,ut ep.5.l.3.

ad Q.fr.ſic ἀρχὴ βλέπει .prou.Pyrrhichē oculis præ ſe ferre. Siciliam)ep 8.h.l. Ego'ne)ἔμφασις,& μίμησις. Beneficium)ep.ſup.& ſeq. Accepiſſe)uidear ab iſtis.ep ſup. al.accepiſſem. In contumelia?)quum nihil hoc munere ſit ſordidius?ep.ſup.al.cōtumeliam? At ille)Caſsius dixit. Tuto)ep.9.l.14. Poſſem eſſe?)in urbe tuto? Placeret'ne?)placeret'ne tibi Cicero me Romam uenire? Atque ut omnino)al.atque ita placeret,ut omnino:fortaſſe melius,ut legas:atque ita placere,'ut omnino: atque reſpondi mihi ita placere,ut &c. Neque nunc) in Prętura. Neque ex Prætura) neque in fine Præturę. Non ſum*) tibi Brute. Quæ tibi) Attice. Futurus) Brutus. Caſsius)qui M.Antonium ſimul cum Cæſare interimēdum cenſuerat,teſtamentumq; Cæſaris abolendum.Patercul. Maxime)querebatur. Amiſſas occaſiones)pręſertim primo capitolino die ep.10.l.14. Decimumq;)Decimumq; Brutum,qui cedendum putauit.ep. 1. l.11. fam. accuſabat enim de præteritis,ut uerba oſtendunt:neque adhuc D.Brutus fortaſſe in prouinciam fuerat profectus ita,ut Caſsius illum poſſet accuſare , ꝙ nihil moliretur. Oportere)dicere,reprehendere. Præterita) quę mutare non poſſumus,orat.in Pis. Aſſentiebar tamen) amiſſas eſſe occaſiones. Quanquàm)quūqꝫ,libenter legam , ut pēdeat oratio,donec perducatur ad uerbum , exclamat. Quid oportuiſſet) interfecto Cęſare facere. Quotidie omnes)dicunt. Attingere)ingreſſus eſſem. Quenquā) hominem,ut Antonium.ep.4.l.12.fam. Pręterea)pręter Cæſarem. Tangi)occidi. Senatū uocari)in Capitoliū à Pręt.ep.10.l.14. Ardentē)lętantibus omnibus bonis. ibid. Tua familiaris)Seruilia,quā tu colis. Nep.in Atti. Hoc uero)quod dicis tu Cicero. Neminem unq̄ audiui) dicentem. Ego repreſsi)uel,ego Cicero repreſsi Seruiliam ita exclamantem:uel,ego Seruilia repreſsi Brutū,& Caſsium id,quod dicis Cicero,facere uolentes. Iturus) in Siciliam,cōtrà,atque ſupra dixerat. Seruilia)ut olim

bere legationis genus, ut liceat introire in urbem, & exire, quũ uelis, quod non licet cęteris legatis. Additũ est) à Dolabella Cos. Bella est) ita nunc uidetur, quanquã Cos ego minui tẽpus, & annuũ feci. l. 3. de finib. Quinquennij licentia) facultas, ut quinquenniũ abesse liceat. Quanq̃ quid de quinquennio cogitem?) al. quanq̃ quin quenniũ cogitem. Contrahi) in angustũ adduci, & iam penè impendere periculum, & propinquã esse cędẽ, epi. 19. h. l. ita, ut de quinquẽnio nõ sit cogitãdũ. Quare pacẽ relinquemus, ut ad bellũ reuertamur. ep. 3. l. 16. βλάσφημα) execrationem, maledictum, & quasi malum omen.

B In epist. 12. Bene mehercule de Buthroto. etc. σχόλια

BENE mehercule) actum est, quòd Coss. causas probarunt. ep. 16. l. 16. Buthroto) ibid. & ep. 23. l. 14. Dolabellam) ut Cos. Miseram) ut ep. 4. h. l. Quid nocet?) misisse, quamuis iam causas probarint? Antiatibus) Bruto, & Cassio, qui sunt Antij quasi Antiates. ep. sup. Scripsisse) ibid. Otiosi futuri) tanquàm ad Eurotam sedentes, ep. 8. h. l. ita, ut periculum non sit, ne aliquid moliantur. ep. 10. h. l. Beneficio) ep. sup. Antonij) Cos. Contumelioso) in contumelia. epist. sup. Aspernabatur) ibid. Seruilia) tua familiaris ibid. Dicebat) pollicebatur. ibi. Noster uero) Brutus. ibid. καὶ μάλα σεμνὸς) & ualde grauis. ep. 24. l. 14. & ep. 1. h. l. sic σεμνότερος. ep. 1. l. 2. al. καὶ μάλα σεμνῶς, & ualde grauiter. In Asiam) proficisci uelle uidebatur. ep sup. uel se iturum ostendebat. Assensus est) deiectus de illo inani sermone. ibid. Ludos) ibid. & ep. 10. h. l. Se iturum) in Asiam ostẽdebat. Asturæ) futurũ. ep. 23. l. 14. L. quidẽ Antonius) ep. 24. l. 14 cui M. Antonius frater Italiã diuidendã dedit. Philip. 5. Sine cura) de meo Tusculano, uel de uita. nã paulò post Cicero uix eius crudelitatẽ effugit. Ph. 12. Beneficiũ) quod L. Antonius me sine cura esse iubet. est enim quædam ἀγανάκτησις. Alterum forte) beneficium habebo, ut Tusculanũ meum

non diuidat:uel potius,ut diuidat,ut ſit ἐρωνικῶς dictum. Venerit)cum hominibus armatis.ep. 7. h.l. τὰς δ' αἰτίαν τῶν βρούτων τίς εἶχεν,)cauſam uero Brutorum quis ſuſtinuit? ut hæc ita ferantur,utrius Brutorum culpa fuit, M. ne Bruti,qui,quum Caſsius Antonium interimendũ cẽſuiſſet,repugnauit:Paterc. & ep.21.h.l.an D. Bruti, qui cedendum putauit? ep.1.l.11.fam.& ep.ſup.al.τὰ δ' ἐδεῖτ' ἂν τῶν βρούτων τισίν,hęc indiguiſſent Brutorũ in quibuſdam:opus fuiſſet Brutis,qui M.Antonium,& alios quoſdam,ut Cæſarem interficerent. ſic Ahalam Seruiliũ aliquem,aut etiam Brutum opus eſſe reperiri.epiſt.24. li.2. Octauiano)qui prius Octauiꝰ dicebatur.ep.5.l.14.al.in Octauiano. ἥρωας)ep.4.l.14. Animatus) quãuis patrẽ interfecerint.ſedꝗ tunc ſimulabat, ut exitus docuit. Ætati)Octauiani XVIIII.annorum Paterc. XVII.Eutrop. intra XVIII.annos Flor.ultra XVIII. Senec.l.1.cap. 9. de clement.ep.8.l.16. Nomini)Cęſari.epiſt.5.et.12.l.14. Liu.l.116.&.117. Hæreditati)ep.5.l.14. κατηχήσει) inſtitutioni,qua fuit à Cæſare informatus,eruditus, & quaſi initiatꝰ. Dion.l.45.atq; hæc.ſunt ex attributis perſonę. l.1.de inuẽt. Vitricus)L.Martius Philippus.Suet.inAuguſt.Dion l.45.& ep.51.l.13. Nihil cenſebat)credendũ. Alendus eſt) Octauianus. Nihil aliud) μηδὲν ἄλλο, ut ep.15.l.2. Marcellus)ep.3.h.l.& ep.13.l.16. Præclare) facit. Pręcipit)quid faciendũ ſit. Noſtro noſtri) Quinto noſtro Quinti noſtri filio. ſic enim interpretandum conĳcimus. Cui quidem)Marcello. Ille) Q.filius. Pãſæ autem,& Hircio)Coſs.Deſs. ep.9. l.14. Non nimis credebat)ut erat ſolitus.ep.4.l.10. Indoles)Q.filĳ, qui nunc mirus eſt ciuis,ut Fauonium,& Aſinium dicas. ep. 30.h.l. alĳ tamen hæc omnia ad Octauianum referunt. ἐν διαμείνῃ)ſi permanſerit.

In Epiſt. 13. VIII. *Cal.duas à te accepi etc.* σκόλια.

OCTAVO Cal.)Iu.ut multo añ literas acceperit,

& nunc tādem respondeat. nā cuius alius mēsis Cal.significare possit, non uideo ep.11.h.l. Duces) in bello, qđ futurū est. ep.23.&.26.l.14. Simus) ut senes. ibid. Faueamus tn̄) optimatium partibus. Oratione) quā me uoluisti scribere ep.3.&.4.h.l. in Antoniū uero nullam adhuc orationē scripserat, ut satis apparet. Illū diem) uidebim⁹? ep.10.l.16. Quum tu edēdam putes?) Rep. recuperata? paulò post. ἀναντιφωνησία) taciturnitas, silētium, cuius est tuta merces, res sine rn̄sione ep.1.l.6. Vsurę arbitror) sic ep.5.h.l. Legiones) ep.2.h.l. Duas) fortasse Martiā, & Quartā. Philip.3. Venisse) ex Macedonia ep.23.l.12.fam. Prius) intelligitis, q̄ nos, qui tn̄ propius absum⁹. Varronis) ep.25.l.2. διάλογον) dialogū. Iam probo) nec pri⁹ recusabā ep.4.h.l. ἡρακλείδιον) ibid. Quale) ἡρακλείδιον. Prius) q̄ ad alium quēpiam. Scripsi (sic.n. mauis ad scribēdū tibi uere dicere) fecisti me acriorē) alij, scripsi (sic.n. mauis) ad scribēdum fecisti me alacriorem. fortasse ita legi possit: scripsi (sic.n. mauis tibi uere dicere) ad scribēdū fecisti me acriorem. uel, scripsi (sic.n. mauis) ad scribendū (tibi uere dicere) fecisti me acriorem, ut uerbū, liceat, desit: nisi quis ita magis pbet. scripsi (sic.n. mauis) ad scribē dū tibi, uere dicere fecisti me acriorem: ut gręce sit dictū, uere dicere, τῷ ἀληθῶς εἰπεῖν, hoc est, ueritatē dicens, me acriorem fecisti ad scribēdum. sic penè loquitur Plaut. in Epidic. sum defessus q̄rere. Peducei) Sext. Peducei ep.12 l.7. Magnam quidem apud me) ep.1.l.10. Vectenū) ep.15 l.10. Faberium) ep.24.l.12. & ep.22.l.14. Clodium) ep. 14.l.14. Malitiose) acturę. Quanq̄, si quid egerit) scir̄ cupio, uel puidebim⁹. hic.n. uidet̄ distinguēdum. De libertate retinēda) cōtra istos. Ita ne? Gallo aio) nos, donec melius inueniat̄, legemus uel, ita'ne Gallo Caninio? scilicet iniuriā fieri? huic.n. cum Antonijs inimicitię uidentur intercessisse. Val. Max. lib.4. cap.2. uel, ita'ne Gallonio? ita'ne M. Antonio seruiemus, qui Gallonij quæstū, & sumptum sequit̄. orat. p P. Quintio, & l.2. de leg. Horat.

Saty.2.l.2.ꝙ uero Antonins ita uiueret, docet Philip.2. Cautum Marcellū)qui discedat ep.2.h.l. Me)Cautum. Sic)ut est Marcellus,quū absim,& cogitē euolare. ep.11. h.l.uel,sic temere,ut apud Horat. od.11.l.2. ἀυτως, ἀπεράκτως, ut exponit interpres Hom. Iliad.β. Propioriq;) ut ep.3.h.l. Res Hispanienses) ep.8.l.14. Balbilium)nescio quem. Anniano)nescioquo.al. Amiano ep.1.l.6. Visellia) Romę in ueterꝫ monimētis hoc nomen legitur. Humana)quæ sunt ferēdā ep.21.h l. Bruto)M.Bruto. Selicia)narrat.Opora Selicia in ueterꝫ monimentis legitur, & Q.Selicius ep.4.l.1.fam.al.Seliciam,unde legi fortasse possit,Seruilia,cuius familiaris erat Scaptius.ep.18.ad M.Brut. Venisse) à Bruto, uel ex Cilicia. M.Scaptiū) ep.21.l.5. & ep.1.l.6. Non qua)non aliqua:uel,non qua solet. Ego statim) ad te scribā. Eadem) Selicia. Bassi) Q.Cæcilij Bassi ep.9.l.14. Venisse)ex Syria. Legiones Alexandrinas)quas A.Allien⁹ ex Ægypto postea eduxit ep.11.l.12.fam. Cassiū)ut qui prius etiā in Syria fuerat ep.15.&.18.l.5. Expectari)& postea ꝓfectus est.Philip.11.& ep.11.l.12.fam. Sed ne quid ante) sed ne qd añ patiat̄,timendum est. Horꝫ)Antonij, & aliorꝫ,quos latrones sæpe uocat. Vir optim⁹) ꝙ me legauit, ep.11.h.l. uel ꝙ faciat,q̄ tu uis ep.seq.nisi εἰρονικῶς sit dictū,quum nondū,quod debet,soluerit ep.23.l.14. Eū)Dolabellam. Baias)suas ep.51.l.13. De attributione) noīum ep.3.l.16. Vectenū)tanq̄ monetalē ep 12.l.10. Accusat) ꝙ soluere hanc pecuniam,uel attribui noluerit. Tricat̄)nugas agit Dolabella ep.23.l.14.,puerb.tricę, apinæ. Hō talis)q tricari solet. Sestium)ep.17.l.5. Quod non) possit facere. Quis nostrū?)aliquis nostrum?alij,quiuis nostrū? Negotium) exigendæ pecuniæ à Dolabella. Cōmouebit) quo minus scribas uel potius,me.ideo scribe.solet.n.facere,quibus me putes posse cōmoueri ep.13.14.lib.12. Nos hic) scribimus. φιλοσοφούμενα) philosophica ep.27.l.11. fam.al.φιλοσοφούμεθα, Philosophamur:fortasse recti⁹, ut.

τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος à Philoſophicis minus ſeiūgere uideat. τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος)quæ ſunt de officio ep.10.& 13.l.16. προσφωνοῦμεν;)dedicamusq́; ibid & ep.20.lib.13. Ciceroni)meo filio, ut adhuc īſcriptio docet. Potius) q̄ de officio. Pater filio?) προσφωνήσοι ἄν,uidetur.n.eſſe non ἀναικεῖον ep.10.l.16. Extabit opera)opus dixit ep. 4.lib.2. Varronem)ep.25.l.2. Vētur)fortaſſe in Cumanum. l.1. Acad.queſt.uel in fundum Caſſinatem.Philip.2. Pompeianum)ep.17.l.1. Properabam)ut ep.18.l.14. Hoc loco)Puteolano Cluuiano ep.9.&.18.l.14. Interpellatores ep.18.l.14. Illic)in Pōpeiano.ibid. Myrtilo)homini illi,qui,qualis in Hippodamiam Oenomai filiam Myrtilus fuit,talis in M.Antoniū(ſic.n.putam⁹)extitit.nōnullos.n.ex cuſtodibus corporis ſui ꝑduxit Antonius tanq̄ ab Octauio ad ſe interficiēdum ſubornatos. Appian.hic ad eum difficilis erat aditus ep.7.h.l. multitudo tñ hoc fictū ab Antonio credebat ep.23.l.12.fam. Corruptus?) ab Octauiano. Tantumquòd)cōmodum, ut cōmodū per tantumquòd exponit Terentij interpres in Eunuch. Orationem)quā miſi: paulò añ. Hui, q̄ timeo) cerulas enim tuas miniatulas extimeſco ep.10.l.16. Exiſtimes)de oratione. Quę non ſit)al.q non ſit. Proditura)ſed à te cuſtodienda, ne quenquam offendat, & proferenda ſuo tempore.

In Epiſt. 14. VI. *Cal. accepi à Dolabella etc.* σχόλια

SEXTO Cal.)Iun.ut ep.ſup. Dolabella)Cos. In quib⁹ erat) ſcriptum. Feciſſe) de Buthrotijs ep.16.l.16. Suo)ſic ep.21.l.14. Cauſa Buthrotio)epiſto.16.l.16. Tectam)prouerb.Sarta tecta.al.tutam. Scriptis) à me ad Dolabellam. συντάξεις)cōpoſitiones ep.12.l.13. & συντάξεις de off.ep.ſup. Miniata cerula tua)ep.10.l.16.Politiā. Miſc.cap.53. Notandæ ſint)à te Ariſtarcho ep.10.&.11. l.1. μετέωρος)ſuſpenſus,ſuſpenſo aīo,intento animo epiſt. 5.l.16 & ep.11.l.5.

In Epist. 15. L. Antonio male sit, siquidẽ etc.

σχόλια

L. ANTONIO) ep.24.l.14. Buthrotĳs)ep.16. l.16. Molestus est)ep.18.h.l. Testimonium composui) rem Buthrotiam habere, ut scribit ep.16.l.16.ipse.n.Cęsaris decretũ obsignaui ep.18.&.20.l.16. Obsignabo) al. obsignabis: fortasse recti⁹. nam qui testimonia sumebãt, uidentur obsignasse ep.12.l.2. L.Fadi⁹)ep.18.h.l. Ædilis)Arpini ep.11.l.13.fam. Alia epistola) al. alias epistolas. Statio)ep.1.l.5. Si ergo)ἐπανάληψις. Nemini)ep.22 h.l. Depositum)aliquid præter numos, quos dixi. Ero tem)ep.15.l.10. Reginam) ep.24.l.14. Iure)quum mihi non dederit, quod promiserat. Facere)odisse. Scit) ipsa Regina. Eius)Reginæ. Ammonius)ut Ægyptius:qppe qui Ptolemæi Regis olim fuisset legatus ep.1.l.1.fam. φιλόλογα)erudita ep.12.l.13.quasi rationis plena. Saram) credimus esse nomẽ Ægyptium, etsi Q.Salonium Sarrã inuenimus apud Liu.l.35. φιλοφρόνως) comiter, benigne. Quid op⁹ esset)ei domi meę. Atticũ)te, qui Atticus es, ep.10.l.15.uel potius patronum, & juratorẽ Atticũ, quod non existimaret me Atticum oratorem dici merito posse ep.1.h.l. Ipsius Reginæ)Cleopatræ. Trans Tyberim) ep.13.l.12 Hortis)fortasse illis, quos deinde Cæsar populo legauit. Suet.in Cæs. Nam Cleopatra Romam uenit, & apud Cæsarem habitauit. Dion.l.43. Istis) qui unq̃ à Cæsare fuerunt. Stomachum non habere)al. stomachũ hr̃e. Profectionẽ)in Gręciã ep.13.l.14. Erotis)epi.15.l. 10. Ex reliquis) q̃ debentur ep.2.l.16. Istis) q̃ istic locantur. Fanum)ep.12.l.12. Tironi) .l.16.fam.

In Epist. 16. Cicero noster quo modest. etc.

σχόλια

CICERO noster)filius meus. Modestior)in petẽdo, quum ne ad me quidem de numis scribat. De hac re)de numis. Ad quẽ) ut ad patrem, cuius interfit filio

ſuppeditare. Ad Tironem) ad quem etiã ſcripſit ep.21. l.16.fam. Annuum tpſ)annum.n.iã Cratippũ audierat l.1.de off.& ep.1.l.16. Placuiſſe)intellexi ep.7.l.14. Cures)pſertim per Xenonem ep.18.l.14.ut curauit ep.1.l.16. Permutetur Athenas) ep.19. &.22.l.12.alij, permutetur Athenis. Eros)ep.15.l.10. Numerabit)Romæ tãtundẽ. Miſi)ep. ſup.

In Epiſt. 17. *Tandem à Cicerone tabel.etc.*

σχόλια

TANDEM à Cicerone tabellarius)uenit Athenis ep.ſup. πεπινωμένως)epiſt.7.l.14.al.πεπυκνωμένως ibid. πρόκοπὴν)progreſſionẽ,proceſſum. nã πῖνος literarũ ſignificat doctiorem ibid. Scribunt)de illo:refert Meſſala, ep. ſeq. & nos audimus ep 3.l.16. Leonides) epiſto.18.l 14. Suum illud adhuc)ut dicat,& ſcribat hoc modo:adhuc, uel,qũo nunc eſt Cicero filius eſt laudandus ibid. Laudibus)extollit meum filium Ciceronem. Erotes) al.Herodes ep.18 l.14. Patior)ut pater,qui gnati uitium nõ ſaſtidit,ut inquit Horat. Saty.3.l.1. A tuis pcuratoribus. ep.2.l.11. Scriptum)de meo filio. Narro tibi)ſic ep.11.l. 2. Hæc loca)Põpeiana ep.13.h.l. Arbitris) & interpellatoribus ibid. οἶκος φίλος)οἶκος φίλος,οἶκος ἄριστος,domus amica,domus optima prouerb. ῥωπογραφία)plantarum deſcriptio,diſpoſitio, & ordo uirgultorũ. Prognoſtica noſtra).l.1.de Diuinat. ἐκτορεύουσιν) clamant, canunt:nã uos quoq; ſigna uidetis aquai dulcis alumnæ, quum clamore paratis inanes fundere uoces, abſurdoq; ſono fontes,& ſigna cietis. ibid.unde poeta mutuat⁹ eſt illud:& ueterem in limo ranę cecinere querelam.

In Epiſto. 18. *Duas accepi poſtridie etc.*

σχόλια

DVAS)epiſtolas. Poſtridie Iduum)al. poſtridie Idus,ut ep.38.l.12. Pri⁹)reſpõdebo. De Bruto)ſcribes. Quum ſcies)ubi,& quo die illum uidere poſſim ep. ſup.

Consulum) Antonij, & Dolabellę ep.14. & 21.l.14. Ficto timore) Brutum, & Cassium aliquid callidius cogitare, ep. 6.h.l. & ep.3.l.11.fam. uel insidias sibi fieri, ep.7. & 13.h.l. unde crimē etiam fictum ab Antonio uocat ep.23. l.12.fam. hinc Antoni⁹ barbaros Ithyreos cū sagittis in forū deducebat, idq; pręsidij sui causa se facere dicebat. Phili.2. Sicca) ep 19 l.12. φιλοστοργως) amice, amanter. ep.8.l.13. Suspicionem) Cōsulum. τα μεν διδόμενα,) quę dantur? ep.5.l.6. Nullum.n. uerbū) audiui de hac re. A Siregio) nescioq́. Pletorio) ep.20.l.5. Syro) ep.17.l.12. & fortasse Horat. Saty.6.l.2. Prudenter) factū. L.Antoniū) ep.24.l.14. M.fratrem) M. Antoniū ei⁹ fratrem, Cos. & tibi satis amicū. Nepos in Attic. Deterrebis) ne Buthrotijs sit molest⁹ ep.15.h.l. Autoritate) decreto ab amplissimis uiris obsignato. siue S.C. ep.16.l.16. uel autoritate mei testimonij, ep.15.h l. ul' tua ipsi⁹ autoritate quæ magna est. Vel ui) tribunitia, qua Tribunus Tribuno resistet, uel alia. Nōdum acceperas) quum tuas scripsisti. Literas) 15.h.l. Nec cuiq́) numos Arpinatiū reddes ibi. L.Fadio) ibid. Ciceroni) filio meo. Erote) epist.15.l.10. Merces) fructus ep.1.l.16. Insularū) Argileti, & Auentini ep.27.l.12. Arabioni) cuidā. Sitio) cuiusdam P.Sitij meminit Hircius de bel. Afric. & Dion.l.43. Itinere) in Gręciā ep.13.l.14. Explicato) malim legerē: explicaro. λ) ἔνην, hoc ē, τὴν τριακοστὴν. est.n. ἔνη μὲν ἡ λ, νέα δὲ ἡ νουμηνία. ὑφ' ἐστι τὰ ὀνόματα τὸ μὲν τῆς λ ἔνη, τὸ δὲ τῆς νουμηνίας ἡ νέα. τότε δὲ τοὺς μὴ ταχέως ἀποδόντας τοὺς τόκους, ἢ τὰ δάνεια, ἀπῄτουν τὸ ὡς ὑπερήμερους, ut scribit interpres Aristop. in Nubib. & Cicero se nō discessurū, nisi explicata solutione testatur item ep.21.h.l.al. A. unde argento interpretari possemus, ut in illis notis, A.A.A.F.F. Seruiliæ) ep.11.h.l. Non desit) al. non dees. Bruto) Seruiliæ filio, cui cedēti Italia HS.C. M. muneri misit Attic⁹. Nep. in Attic. Regina) ep.24.l.14 & ep.15.h.l. Cognoui) ep.12.h.l. Ipm) Erotem. Polliceris) rogatus ep.16.h.l. Ciceroni) filio

meo. Mirabilia)refert,& alij scribunt ep.sup. Messala) qui fuit Athenis ep.37.l.12. Lanuuio)ep.10.l.14. Ab illis)Bruto,& Cassio,qui Lanuuij sedēt ad Eurotā ep.11. h.l. Ipsius)Ciceronis filij. φιλοστόργως)amanter,& pie. πιῶς)πεπιωμένως,ep.17.h.l. al.πυκνῶς.ibid. In acroasi)al. in agro sic,ut omnino legi debeat: ἐν ἀκροάσει,in audiētia, in concione,ut ep.15.h.l. Illi)filio. Indulgēdum) & sup peditandum.

In Epist. 19. De Buciliano Sestium puto etc. σχόλια

DE Buciliano)ep.4.l.16.hunc,nisi fallor,Bucolianum uocat Appianus lib.2.ubi inter Cęsaris interfectores numerat. Sestium)ep.17.l.15. Tiro)lib.16. fam. Ad me)redierit. Statim)scribito. XVII. Cal.) Quintil.ep. 26.h.l. Abibo)in Græciam epist.13.l.14. Scripsisse)ep. sup. Profectus essem) ex hisce locis ep.17.h.l. In lacu nauigarem)Lucrino ep.13.&.18.l.14. Mittēdum)& tūc misi:unde nondum redijt. sic enim oportet interpretari, nisi placet epistolā diuidere,pſertim quum de profectione bis loqui uideatur. Agerentur)Romę. Dolabellam) Cos. Ei) Dolabellæ, qui me legauit episto.11.h.l. Proficisci) in Græciam. Ab eo) ut Cos. De mulis uecturæ itineris) de publico prouideret ut Cos. nam legati, qui repente aliquo mitterentur, singula iumenta per oppida, iter qua faciendum erat, imperabant. Liu. lib.42. Vt in eis) tribues nobis paulum operæ: al. & meis. Buthrotijs) ep.16.lib.16. Bruto) ep.sup.& sequen. Ludorum) episto. 10.h.l. Suorum) episto.26 h.l. illud tamen est uidendum , an alibi Cicero, cuius suorum , coniungat. Vt ergo in eiusmodi re) ἐπανάληψις in sensu,quamuis eadem uerba, ut in eis non repetat. Ad cædem)episto.21.h.l. sic ad castra episto.25.lib.14. Esse tutus)etsi L.Antonius sine cura me esse iubet. episto. 12.h.l. Malo)quàm abire.

In Epist. 20 *Quidnam est, quod audē. etc.*

σχολια

QVIDNAM est, quod audēdū ampli⁹) quum nihil impetrari possit?) Buthrotijs?) ep.16.l.16. Stetisse) quum expectares, quid decerneret de Buthrotijs. Se refert Brutus?) factur?? Esse detentū) quà de Buthrotijs, quà de Bruto ep.sup. Decem hoib⁹) Xuiris ad diuidendos agros creatis, ut ep.20.&.21.l.11.fam. ut item orat.2. contra Rull.& apud Liu.l.42. quāuis aliud hic significare possit, & uideat, quum decē hoies, nō Xuiros uocet: nisi sic uocat per contemptionem. Acceptum) ꝙ frustra steteris. ἔργώδης) operosum, laboriosum. ἀνεκτὸν) tolerabile ep.38.l.12. De armis) & de cæde.ep.sup. Et, ut ais) alij, sed ut ais. Coràm) loquemur. Theophanes) ep.5.l. 2. Vt & de suis rebus) loquatur. Pertinerent) pertineāt, requirit uerbum, scribit. Statius) ep.1.l.5. Q.Ciceronē) filium. Hæc) quæ fiunt ab Antonio, à quo reliqua sperabat ep.20.l.14. Transire) ut postea transisse uidet ita, ut Antonius illū cōpellarit edicto.Philip.3.& tandē interficiendum curarit. Appian.l.4.profugere ep.22.h.l. exijt paulò post ep 23.&.30.h l. se Catonē fore pollicet ep.1. lib.16. Pōt) ἐπαναφορά, & sine interrogatione legi debet. σχεδιάσματα) fortuitum, & repentinū quiddā ep.1.l.6. Pater) Q.frater. Scit) pater. Ille) M. Antonius uel Stati⁹. De hoc) Q.filio. Mecū) locutus est. Quædam ἄφατα) quædam infanda.s. locutus est Antonius, ut Dolabella ep.8.l.13.atꝗ hęc fortasse fuerunt, quę postea etiam scripsit Antonius, Q.filiū de patris, & patrui parricidio cogitasse.Philip.3 al.mecum quidem ἄφατα. Nolim) ita locutus fuisset: uel ita coniunge.nolim planē.s.nūc trāseat, ne illum M.Antonius compellat edicto: uel nobis quasi autoribus irascat. A Dolabella) ut Cos. Mandata) ep. seq. Habebo) tanꝗ legatus, atꝗ ut legat⁹ planē uidear. quid enim turpius, quàm legatus sine mandatis? lib.3. de legib. οὐδέν) nihil.al.i.nihil.ep.seq. sint quælibet, modo aliquid.

aliquid.& est dictum παρὰ προσδοκίαν, habebo, quę uidebuntur, ideſt nihil, ſiue οὐδὲν

In Epiſt. 21. • Dic mihi, C. Antonius etc.
σχόλια

DIC mihi) ut rem occultam, ſicut narro tibi, ſępe. C. Antoni9) collega olim meus ep.9.l.1. Voluit) uoluit quidem, ſed à M. Antonio deſtitut9 eſt. Philip.2. Septēuir) non Epulo, ſed agrorum diuiſor. Philip.5. Fuit certe dignus) qui quum nunq̄ bonis amicus fuiſſet, nūc L. Antonij, Lētonis, & Nuculę eſſet collega, & quidem in eo magiſtratu, quē ſenatus ita improbauit, ut paulò poſt ei9 acta ſuſtulerit. Philip.6.&.13. De Menedemo eſt) ep.2. h.l. al. Demea domi eſt ep.30.l.13. Egi gratias) de attributione. ep.13.h.l. Vectenо ibid. Dolabellę mandata) ep. ſup. Modo aliquid) poti9, q̄ nihil. ibid. Niciæ) ep.21.l. 12. Nunciem) ut p̄miſſo à Dolabella. ep.9.l.14. Anteé ne) al. ante nos? nos legimus: uel, ante me, uel, ante nos? qs enim, inquit, hæc ante nos nunciabit? Diſceſſus) ep.13.l. 14. Deſperationis) ep.22.l.14. Tyrānum) Cęſarē. Clariſſimum uirum appellari) ab Antonio ep.11.l.14. Lanuuij) ep.8.h.l.& ep.10.l.14 Noſtros) ἥρωας ep.4.l.14. Ab Antonio) cuius beneficio cōtumelioſo etiam eſſent uſuri ep. 12.h.l. Itaq; mi) al. atq; mi. Caſurus eſt) alij, caſurus es, hoc eſt, tu & quiuis bonus. ſed uerba hæc oīa, gen9 illud interitus, quo caſurus eſt, fœdum duces: uidētur alicuius tragici, quę nuncius, uel alia perſona dicat, & nunc Cicero more ſuo uſurpet. Ex hac naſſa exire) puerb. Bruti) M. Bruti ep.11.h.l. q Caſſio cēſenti Antonium interimēdum aſſentiri noluit. Pōpeium) Sext. Pompeium ep.1.l. 14. Cartheiæ) ep.38.l.12. al. Cartheia, ut recipere ciuitate, orat. pro Cor. Balbo. Contra hūc) Sext. Pompeium. Exercitum) comparabit Antonius, & reliqui Cæſariani. Vtraq;) Antonij, an Sex. Pompeij? Caſtra?) ſequemur? Media) caſtra. Tollit) ep.13.&.26.l.14. al. tulit. Anto-

nius) qui, nisi uictorem, neminem uictum dicit ep. 23 h. l. Illa) Sext. Pompeij castra. Hæc) Antonij castra. Nefaria) quũ his libertas oppugnet, & pene opprimat. Brundusio'ne, an Puteolis) pficiscar, uel conscẽdam. Brutus quidem subito, sed sapienter) cogitat proficisci ep. 24. h. l. πάσχωτι) quadam misericordia capior, afficior, Bruti discessu cõmoueor. Qñ. n. illum?) uidebo, quũ discesserit? ante tñ uidit ep. 2. l. 16. Humana) sic ep. 13. h. l. Eũ) Brutum. Videre nõ potes) quũ subito cogitet pficisci. Dij) male faciant. Illi mortuo) Cæsari. sic ep. 4. h. l. Buthrotũ) Buthrotium agrum proscripsit, in eumq; milites deducendos curauit ep 16. l. 16. Quare nunc nec Brutus, nec quisquam nostrũ eò se recipere tutò põt: quanquàm Bruto postea absens Atticus CCC. in Epeiro iussit dari. Nepos in Attic. uel hoc scribit, q ob id Atticus erat distentissimus ep. 19. h. l. Acta) ut præterita ep. 11. h. l. Missa) faciamus. Erotis) ep. 15. l. 10. Nondum uidi) quãuis uocarim ep. 18. h. l. Cognitas habeo) cognoui. ibi. In eã diem) in Cal. Nouemb. A Quinto) à Q. fratre. Debentur) mihi. Eius rei) numariæ. Ex hoc ipso) Tirone. Dotalium pdiorũ) insularũ ep. 18. h. l. quę Terẽtię uident fuisse, & ob id Ciceroni filio datæ ep. 27. l. 12. prædia pterea sunt etiam urbana. Verr. 5. Ciceroni) filio ut dño. Volo laxius) suppeditari. Nihil deerit) ep. 27. l. 12. Opus esse) ad legationem. Viaticum) ut in legatione libera. nam cæteri legati sumptu publico proficiscebant. Verr. 3. Iste) Antonius. Vmbras) prouerb. umbram suam metuere. Timet) hinc aditus ad eum difficilior esse dicitur ep. 7. h. l. Ad cædem) ep. 19. h. l. Explicata solutione) explicato λ. ep. 18. h. l. Hanc putaui mea manu scribendã) al hęc putaui mea manu scribenda.

In Epist. 22. De Fadio, ut scribis, etc.

σχόλια

DE Fadio) ep. 15. h. l. Nemini) numos Arpinatium reddes ep. 15. & 18. h. l. Narro tibi) sic ep 11. l. 2. Quint9

pater) Q. frater. Filius) Q. filius. Profugere) transire. ep. 20.h.l. Sibi) fortasse ut Tribuno pl. futuro ep.13 l.16 Antonius) Cos. Eum) Antoniũ. Dictatorem) cui⁹ ipse nomen ẽ Rep. sustulerat. Philip.1.&.2. Patris) Q. fratris. Illum) Antonium. Hostem) factum fuisse. Collegi) ne ad Brutum profugerem. & est μίμησις. Ille) Antonius. Iratus) ꝙ eũ Dictatorẽ efficere noluissem, & ad Brutũ ꝓfugissem, si ꝓfugissem. Tibi noceret) ò pater. Eũ) Anto. Placaui) & ita ad Brutũ nõ ꝓfugi. Et quidẽ CCCC. certa) sibi esse scribit. Reliqua in spe) esse: reliqua sperare ep.20.l.14. Statius) ep.1.l.5. Illum) Q. filium. Habitare) ep.37. &.40.l.13. Velle) quãuis antea scripserit, se Aquiliam nouercam non esse laturum ep.20.l.14. Gaudet) Q. frater. Quem tu) putas esse. Illo) Q. filio, qui hæc faciat, & dicat: uel Statio. ἐποχὴν) dubitationem, retentionem ep. 6.l.6. Cani) ep.15.l.12. Canij tamen nos legendum putamus, ut is sit, quem diximus significari. ep.40.l.13. ἀκεραίως) integre, plene. Restitutã) rem. Coram) loquaris. Es enim occupatus) ita, ut non possis scribere, & sic eos statim remittere. distentissimus ep.19.h.l. Ad Xenonẽ) scripsisti ep.18.l.14. Qđ scribo) ꝑferti περὶ καθήκοντος. ep.31.h.l. Quũ absoluero) ad te mittã. Quinto) Q. fratri. Te ad eum literas) misisse. Nemo attulerat) illas literas. Placere Brundusium) unde conscendã ep.sup. Dicere) te. Militibus) quos etiam Brundusium uenisse scripsisti ep 13.h.l. Destinaram) proficisci. Hydruntem) unde conscenderem episto. 5.l.16. Tuæ quinque horæ) quibus male habes, ut tuus dies, episto.2.l.9. nisi malumus legere: tuæ quique hora, hoc est, tuę quinque epistolæ hora scriptę, uel allatæ: uel, tuæ quinque horæ, quibus Hydrunte in Græciam nauigari posse scripsisti. Quantus πλοῦς,) quanta nauigatio? episto.6.l.9. Nullas) literas accepi. XI. Cal.) episto.11. h.l. Ne ante) ueniat in Italiam. Sextus) Sext. Pompeius episto.1. lib.14. Aduentare) ep. seq.

In Epist. 23. *Gratulor nobis, Quintū etc.*

σχόλια

GRATVLOR nobis) mihi, tibi, & Q. fratri. Exijsse)ex urbe. Molestus non erit)Romæ,& apud Antonium. Pansam)Cos. Des. episto.9.l.14. Bene loqui) quum bene sentire etiam probarit ep.24.lib.14. Hircio) collega ep.9.l.14. Puto)futurum. Illos)Brutū,& Cassium. Videbit?) quum subito discedere cogitent?ep.21. h.l. Inimicum Antonio)puto Pansam. Qn̄,aut cur?)factus est Antonio inimicus Pansa, quum semper uterque fuerit Cæsarian⁹?de Clodio tn̄, & de Deiotaro furere uidebatur, ep.23.l.14. & Hircius iratus ep. 6.h l. Scripsi) ep.sup. Sextum)ep.1.l.14. Ab armisq; nullus discederet)scutum Sextus non abijceret ep.30.h.l. quamuis M. Lepidus eum ad pacem conuerterit, quod tamen multò post factum uidetur.Philip.5. ep.30.h.l.& ep.1.l.16. Pergit) Sextus. Cytherius) Cytheridis amator Antonius ep.11.l.10. Neminem uictum)ait,& media Castra tollit. ep.21.h.l.hoc uero sedēs pro ęde Castoris dixit Philip.3. &.5. Quid ad hæc Pansa?) dicit? Vtro erit) alij, cum utro erit: fortasse rectius, uter erit. Coràm) loquemur. Itinere)in Gręciam ep.13.l.14. In utrâque partem)ibid. Quousque)occurrent? Dum ad nauem)perueniam.

In Epist. 24. *Pansa si rescripserit, & etc.*

σχόλια

PANSA) ep. sup. Rescripserit) mihi. Meam) ad ipsum Pansam scriptam. Illius) Pansæ. Epistolam) rescriptam. Silium) ep.13.l 12. ὑπόμνημα) cōmentariū ep. 1.l.2.& ep.13.l.16. Cōpositum)ut recordari possit,qn̄ ad me ueniet. Siquid noui)accidit. Brutum) M. Brutum. Itinere) nam subito proficisci cogitabat ep. 21.h.l. Ad eum)al.ad Brutum: quæ tn̄ interpretatio mihi uidet̄,nō lectio censenda. VII. Cal.)ep.11.h.l. Seruilia)Bruti mater ibi. Puteolis)al.his:uñ Baijs,alij,nos, H.II. hoc est,

hora secunda,legimus.nam Lanuuio, uel Antio uidetur profectus,certe ex eo loco,ubi tunc erat Seruilia ep.8.& 11.h.l. Profectum)nescioq. nondum enim ex Italia ꝑfectus est ep.seq. Redditas)Bruto. Silius)quem tñ expectabam paulò ante. Causam) fortasse optimatiũ, ut ep. 6.h.l.uel profectionis, cuius consilium postea exposuit Philip.1.neq; enim mihi id uidetur esse,quod paulò ante ὑπόμνημα uocauit,ne bis idem in eadem epistola & quidẽ breui dicat,& si bis etiã Siliũ ponit.pñt uideri uerba ep. seq.uel significat orõnem, quã scripserat ep.13.h.l. uel ipsius Silij cãm ep.22.l.7.fam.

In Epist. 25. De meo itinere uariæ sen.etc.

σχόλια

DE meo itinere)in Græciã ep.13.l.14. Variæ)sunt. Snię) hoĩum. Ad me)scribunt,uel ueniunt. Curam)ut meã deliberationẽ suscipias ep.13.l.14. Probas) ꝓbauit, & autor fuit ep.2.&. 7.l.16. Ad Cal. Ian.) quib⁹ initiũ senat⁹ cogẽdi for uidet,Coss.Hircio, & Pãsa.Philip.1. &.5. Cogitamus?)adesse'ibi. Meus aĩus est ęquus) ad discedẽdũ,& reuertẽdũ. Si tñ, ut si nihil offensionis sit, & tu⁹)me⁹ aĩus est æquus,si tñ etiã tuus est æqu⁹,tanq̃ nihil sit offensionis, & uituperationis ep.13.l.14.al.si tñ, ut nihil offensionis sit.& tu.unde nos in Quæstura legimus:sic tñ,ut nihil offensionis sit & tu. hoc sensu: æquo discedo aĩo sic tñ,ut nihil offensiõis sit.& tu etiã etc.sed recti⁹ fortasse legetur ita:si tñ nihil offensionis sit. & tu. hoc est,me⁹ aĩus est qdẽ ęqu⁹,sed si nihil offensionis sit. & tu sp cũ sequẽtibus iũgo,hoc mõ:& tu etiã scribe.nõ solũ,inquit uelim scribas,an ꝓbes,si ad Cal. Ian.cogitemus:sed etiã q̃ die olympia sint futura,ne,si inciderint in ꝓfectionis meæ dies,ad ea ꝓfect⁹ existimer:q̃ nihil esset turpi⁹ ep.7.l.16. Cũ mysteria.f.ut tu scires) nos in Quæstura legim⁹,q̃ mysteria.f.ut tu scies. nã paulò post diem mysterioꝝ se q̃isse dicit:sic ep.21.l.5.& ep.1.l.6. sed hic, quũ olympioꝝ meminerit,mysteria græca poti⁹, q̃ Ro-

mana uidet significare,siue μικρὰ, siue μεγάλα sint illa, de quib9tã multa scribit Aristop.interpres in Plut.q̃q̃ μικρὰ incidebãt circiter τετάρτην φθίνοντος πυανεψιῶνος, ut nõnulli scripsere posset etiã legi:quũ mysteria.f.ut tu scribis,casus Cons. uel,quum mysteria.f.ut tu scribis,casus Cons. Dubitem9 igit anteq̃ nauigem9. Hyberna)ut erit,si post mysteria nauigẽ:si ꝟo ante, uidebor ad mysteria nauigare. Quæsierã)paulò añ,nisi pars hæc postrema sit alterius epl'ę. Brutũ)M.Brutũ. Visum iri)ep.2.l.16. & si ego dubitabã,an uisurus eẽm ep.21.h.l. Volo)ꝓficisci sic ep. 1.l.9. Prid.Cal.)ep.11.h.l.

In Epist. 26. De quinti negotio uideo etc. σχόλια

DE Quinti negotio)de Q.fratris negotio. Ille)Q. frater. Leptæ)ep.17.l.5. Silio Mãdibili)al.filio inaudibili.nobis nũc placet legere:filio amabili. Q.n. fili9 iam exierat,ep.23.h.l. & erat amabilis,ep.30.h.l. & ep 5.l.16. quãuis etiam εἰρωνικῶς. dictũ uideri possit. L.Pisonẽ)ep. 12.l.7. Legatũ ψευδεγγράφῳ S. C.) legatũ falso senatus cõsulto, qualia multa tũc Antonius referebat.ep.1.l.12. fam.Quid sit)quod ea de re audio. Dixerã) quũ ad me uenisti,ùt expectabã ep.23.h.l. uel dixerã per lr̃as,ep.24 h.l.ut epist.25.l.13. In Anagninum ad me uenit)ep.1.l.12. Cal.)ep.11.h.l. Vnũ)scribit Brut9. Plutar.in Brut. Ludos suos)ep.10.h.l. Profectũ)ex urbe, in Græciã iturũ. ep.13.l.14.sic penè ep.3.l.8.quũ profect9 essem. Vt nõ integrũ sit)totũ locũ nos olim, ut nũc legitur,in Quęstura correxim9. Dein ἀτοπώτατον esse)dein absurdissimũ esse. Hæc arma) Antonñ, qui milites comparauit ep.26.l.14. Periculi) ep.5.h.l. Dignitatis q̃ nulla fuisset inter istos. ibid. Ad ludos)quos sp contẽpsi ep.10.l.2. Venire)redire. Illi)Bruto ut Præt. Nõ necesse est) ꝗ eos absens faciat ep.11.h.l. nã p̃nti necesse esset spectare ut Præt. Mihi ut nõ est necesse) ꝗ Prętor nõ sim. Sic nec honestũ) ꝗ iam ꝓfect9 sim,ꝗ grauis Pħs , ꝗ studiosus Reip.quã

uexata,nō debeo ludos ſpectare. Eſſe q̄ gratiſſimos)ut fuere. Philip.1. Commiſſione)ludorꝝ. Ad me) ſcribas. Accipiant)iſti ludi. Oīno reliquorꝝ)ludorꝝ.al. oīa reliquorꝝ.' Epľæ)Bruti. Illa nanq; in utrāque. ſed tamen) al.illa quidē in utranq; partē, ſed tñ. rectius. Poſſis interpretari)quod eſſe uix facere potui ep.29.h.l. Puteolis)ep.21.h.l. Eſſem) donec conſcenderem:qm̄ Tiro negat tibi Brunduſiū Placeř ep.22.h.l. & fuit ep.1.l.16. Feſtino)in Græciā ep.13.l.14. M. Ælium)ep.30.h.l. Libera.ei ſine)al.libera.uis me.alij, liberabis,me,ut duo uerba quaſi deſideres:dicēs habere me.ſed uide an legi poſſit:libera.is me.ſ.rogat,uel poſcit. Paucos ſpec⁹)q̄ſi aquędu ctus. Seruitutis) q̄ fundis imponi ſolet ep.1.l.3.ad Q.fr. ut eſt aquæductus,hauſtus,iter,actus.orat. p Cecin. ſed iuriſconſulti plura. Apud Talnæ)fundū,ut locuſtæ, & Varronis ep.1.l.3.ad Q.fr.de Talna,ep.29.l.13.al.apud tale,unde legi poſſit:apud talē,qualis.ſ.M.Ælius. Id)ſeruitutis. Neq; mihi quicq̄ eſſe tanti)al.neque mihi iam eſſe tanti. Suſpicetur)ipſe M.Ælius. Idem)fac.al. idem ut, unde lego,idem tu,ut uerbū,libera,repetas. De illo Tulliano) de illa re Tulliana, hoc eſt, ſemiſſe, epiſto.30.h.l. Cupide libero) cura. Caſelio)cum Caſellio iuriſconſulto. Horat. in arte, & Macrob. lib.3. al. Caſcelio. & ſanē Caſcelius Hilarus,in ueterum monimentis legitur, & Hilarus ratiocinator appellatur ep.9.l.1. Sed tu) ſed ſi tu,magis probarem. Malitia) quæ uult uideri ſe eē prudentiam.l.3.de off. & eam imitatur, in partit. orat. unde multi malitiam ſapiētiam iudicant l.2. de off. Vt erit) ut ut erit,fortaſſe rectius. Octauam partem Tullij luminarium in ædiū ad ſtrane memineris.)alij aliter,nos ita legi poſſe iudicam⁹: octauam partē tolli luminarium ędium ad Strenę memineris.memineris,inquit niſi res impediať, ut uolo,tolli octauam partem luminarium earum ędium, quæ ſunt ad Strenæ.& ſanè Cicerones domū in Carinis habuere,ep.3.l.2.ad Q.fr.& P.Vict.reg.4.à Carinis uero

sacræ uiæ caput oritur ab Strenæ sacello. Var. in libris de ling. lat. Cui Cerelia) dixit, ut sit ἀποσιώπησις. alij, Quòd Cereliæ, quod maxime placeat, si libri sint, in quibus ita sit scriptum: ut sit: quod uideris mancipio darè Cerèliæ, id opinor esse, etc. de Cerelia uero ep. 42. l. 12. Mãcipio da re) ep. 49. l. 13. Varroni) ep. 25. l. 2. Mundus) epist. 30. h. l. Dorsenum Mundum Plin. lib. 17. inter autores ponit, & Horat. ep. 1. l. 2. Istũ) Varronem excusat apud me. M. Ennius) quod rarum sit hoc nomen, uereor, ne legẽdum sit, M. Lennius, uel M. Lenius, ut librarius hic male descripserit, sicut descripserat ep. 4. l. 14. fam. uel M. Annius, ep. 4. l. 5. uel ut uideor etiam hic legisse, Memmius epis. 1. & 19. lib. 13. fam. Curiosius) al. curiosus enim, κατὰ παρένθεσιν. VI. Non.) Quintil.

In Epist. 27. Gaudeo id te mihi suad. etc.

σχόλια

GAVDEO) mihi. Id) ut ad Sestium scribã. VI. Non.) Quint. ep. sup. Darem) epistolã sup. Ad Sestiũ) ep. 17. l. 15. πανυφιλοστόργως) ualde amãter ep. 18. h. l. Ille) Sesti⁹. Puteolos) ep. sup. Prosequitur) me uult prosequi. Humane) facit. Expectare) expectat tamen ep. 2. lib. 16. Cosano) ep. 4. l. 9. Celeriter uelle) ualde festinare ep. sup. Proficisci) in Græciam ep. 13. l. 14. Scripserat) Sestius.

In Epist. 28. Te, ut à me discesseris, etc.

σχόλια

TE, ut à me discesseris, lachrymasse) propter meam profectionem. Fecisses) lachrymasses. Itineris) ep. 13. l. 14. Mutassem) ne te lachrymantem uiderẽ. Præclare) cecidit. Cõgrediẽdi) nam speras te quoque uenturũ. ep. 30. h. l. & ep. 3. l. 16. Nõ deerũt) nã scribã ad te sæpe. Bruto) M. Bruto. Scribã) quũ illũ cõuenero ep. 30. h. l. Librũ) totũ uolumẽ. nã duos de gl'ia libros scrip. ep. 2. & 6. l. 16. Gel. l. 15. c. 6. quos Frãciscus Petrarcha se habuisse testatur. ἡρακλείδιον) Herculeum ep. 4. h. l. uel poti⁹ Heraclidium,

quale Heraclides ſcripſit.ep.18.l.13.& ep.2.l.16.Planco) ep.16.l.16. Memini)qd cũ eo de Buthrotijs agerẽ debeã. ibid. Queritur) ꝙ amorẽ mecum auferam. ep.ſeq.hinc accipit excuſationẽ ep.1.l.16.uel ꝙ ipſam ſaluere nõ iuſsi.

In Epiſt. 29. Quòd me de Bacchi, de etc.

σχόλια

QVO'D me de Bacchi) de Bacchi coronis Antoni⁹ Thyleſi⁹ pceptor olim meus ĩ libello de coronis plura. uide tñ, an placeat legerẽ: Bachij, q gladiator eſt apud Horat.Saty.7.l.1.ut per notã ſignet L.Antoniũ,quẽ gladiatorẽ ſępe uocat in Philip. Statuarũ)L.Antonio,niſi fallor,poſitarũ.Phil.6. Prętererieris)quin ſcribas. Herode)ep.18.l.14.al.Erote.ep.15.l.10. Metio) ep.2.l.16. Meminero)q̃ mãdas.ep.3.l.16. Mõ)aduẽtare audiui. Turpẽ)impurũ.ep.32.l.12. Sororis tuæ)Põponię. Filiũ)Q. filiũ,q exierat.ep.23.h.l. Aduentabat)& uenit.ep.ſeq. βουλύσει) τῷ βουλυτῷ,ueſpera,ad ueſperũ.al. βουλήσει, uolũtate,ſpõte,cõſilio,quaſi nõ uocatus,ut,quũ de cœna loquatur,ad puerbiũ reſpiciat:αὐτόματοι ἐπὶ δαῖτας ἀγαθῶν ἀγαθοὶ ἴενται: & qdẽ εἰρωνικῶς. Scripſerã)in alia fortaſſe epiſtola.certę ep.26.h.l.ſcripſit,ſe Non.Quint. Puteolis fore. Nonis)Quintil. Ibo igitur:quotidie) al.ibi igitur quotidie.rectius. De ludis) Bruti.ep.10.&.26.h.l. Interptari)ubi nõnullos iacit igniculos uirileis. ep.26. h.l. Atticę)quę de me queritẽ ep.ſup. In te)q de profectiõe mea deliberaſti ep.13.l.14. uel oblit⁹ fueris, qđ mãdaſsẽ, ut eã iuberes ſaluerẽ. Eo)al.ab ea. Abſtuliſſe)al.attuliſſe.

In Epiſt. 30. Bruti ad te epiſtolam etc.

σχόλια

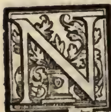
BRVTI)M.Bruti. Miſi) ep.26.h.l.niſi fuit alia. ἀμηχανία) conſilij inopia,deſperatio, ἀπορία, ut exponit Homeri ĩterpres. Ludorũ)ep.26.h.l. M.Æliũ)ibi. Nullus)nõ,ut ep.23.h.l. Domũ iueris. Sed ſſicubi ĩciderit) cũ cura liberabis.ep.26.h.l. Tulliano ſemiſſe)ibid. M.

Axianum) fortasse M. Galliũ Axianũ, ut Gallius Axianus ab Axio sit dictus, ep. 15. l. 10, sicut Pōponian⁹ à Pōponio. ep. 20. l. 3. al. Maxianā: al. Maximā: unde cōmode potes legere: Maximũ, ut Egnatium Maximum significet, epist. 54 l. 13. is enim de semisse, & cæteris usuris poterat, ut peritus, adhiberi, ep. 15. l. 10. & ep. 3. l. 11. Adhibebis) ne M. Ælius aliquid nobis imponat. ep. 26. h. l. Cosiano) fortasse Sestio quem Cosianũ à Cosano, unde redierat, uocet. ep. 27. h. l. Optime) fecisti. Legationem) ep. 11. h. l. & ep. 13. l. 14. Probari) Laudari. ep. 1. l. 16. Promittis) te quoq; uēturũ. ep. 9. et 28. h. l. et ep. 3. l. 16. Ista) al. istā, et fortasse significat Seruiliā. ep. 11 h. l. uel Atticā, quæ sæpe ęgrotabat. ep. 1. l. 12. Brutũ) M. Brutũ. Perscribā) ep. 28. h. l. Plāco) l. 10. fam. Decumo) D. Bruto l. 11. fam. Sextũ) Sext. Pōpeiũ. ep. 1. l. 14. Scutũ abijcere) ab armis disceder̄. ep. 22. h. l. pu. al. scutũ abijcer̄ nolebā. & tũc erit sensus: de Plāco, & D. Bruto uelim esse, ut scribis, sed nolebā Sextũ ab armis discedere, ut ur̄ cogitare ita, ut timendum sit, ne sine bello seruiamus. ep. 1. l. 16. De mũdo) ep. 26. h. l. uel, ut loquimur, de rebus mũdi: ut Plaut. in Asinar. & Casin. aliquid in mũdo esse, dixit. Si quid scies) scribes. Quintus filius) q ad me uenerat. ep. sup. Vsq; Puteolos) prosecutus est, uel potius prosequetur profecturũ. ep. 1. l. 16. Mirus ciuis) ep. 5. l. 16. Fauoniũ) ep. 1. l. 2. & ep. 11. h. l. sic Catonem ep. 1. l. 16. Asiniũ) ep. 32. l. 12. Dicas? esse Q. filium. Mecum) sic ep. 5. l. 16. σπένσασθαι) fœdus facere, atq; id ipsum, ut tuto posśit trās ire. ep. 20. h. l. Sed tu qd ais? Scio enim te familiarē esse Othonũ. ait hic sibi Iuliam ferre) sed tu quid ais de re, quam dicam? scio te familiarem esse Othonum, & ideo scire poteris, quod quęrā. ait Q. filius Iuliā sibi quasi cōditionem, et nuptias offerre. al. sed tu quid ais? scio enim te familiarē esse Othonis. ait hic mihi, Iuliam non uelle amplius ferre: quod uel sequaris, uel ita legas licet: sed tu quid ais? scio. n. te familiarē esse, Othonum ait (dic mihi)

Iuliã ferre? hoc sensu: sed tu quid ais? Otho, cuius te scio familiarem esse, nunquid ait, dic mihi, se Iuliam ferre non posse? Dic mihi) ut ep 21.h.l. Iuliã) Tutiam uidetur uocare ep.2.l.16. atq; hæc fortasse illa est, q̃ Suet. ĩ Othon. humilẽ fuisse scribit. Constitutũ) ab Othone. Esse) audio. Dissidiũ) diuortiũ. Pater) Q. frater. Qualis esset fama) ipsius Iuliæ. Nihil me audisse) de moribus. Ore) forma, siue de facie, ut loquimur. Patre) ipsius Iuliæ humili. Cur tu) quæris Quinte frater? Ille) Q. frater dixit. Filiũ) Q. filiũ. Velle) illam Iuliã uxorẽ. ἐβδελυττόμην) aspernabar, detestabar. Negaui) me scire. Putaui) al. putare, ut ita dicat: negaui me putare illa, quæ dicantur, esse uera. Illa) quæ sequuntur. σκοπὸς) propositũ, ep.18.l.2. Hoc est) hic est, magis placet, ut σκοπὸς est ille, ep. 11. l.8. Huic) Q. fratri. Nostro) Q. filio. Nihil præbere) q; illum uelit uxoris dote contentũ esse. Illa) Iulia. οὐ παρὰ τοῦτο) non in eo: nõ in eo ponit rẽ, aut difficultatẽ, quasi quod Q. filius diues non sit, hoc non curet, dum illum habeat maritũ. ita enim uidetur credidisse Q. frater ita, ut illũ Cicero hallucinari putaret. nec locutio illa noua est, παρὰ τοῦτο, in hoc, nã & Lucianus dixit, παρὰ τὸν βίον, in uita: quanq̃, sine eo, etiã interpretari possumus, ut sit, illa uero nõ est factura sine eo, idest nisi pater præbeat. sic. n. prope loqtur Aristophanes in Auib. καὶ ταῦθ' ἡμῖν παρὰ χρῆμα ἔσται, etsi scio ẽt παρακρῆμα legi, & ab eiusdẽ poetæ interpretẽ in Plutarc. paulò aliter exponi. ut παρὰ λέξιν. Hunc) Q. fratrem. Hallucinari) dum putat Iuliam filio nupturam, nisi præbeat. Quæras) istam rem. Potes) ut familiaris Othonis. Certiorẽ) facias. Plãcũ) ep.16.l.16. Hunc Buthrotiũ) Buthrotijs præfectũ. ep.18. l.16. atque hoc addidit, ne quis credat eum Plancũ esse, de quo paulò ante mentionem fecit. III. Nonarum) Quint. al. III. Non. Vidisse) al. audisse. Eum) Plancum. Agripetas) agrarios. ep.18.l.16. Eiectos) concisos. ep.1.l.16.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER XVI.

In Epist. I. Nonis Quint. ueni etc. σχόλια

NONIS)omnia,quod ad tẽpus pertinet, respondent. Qint.) non dixit Iul.ne offendat in eo,quod paulo post reprehendit. Veni)ut constitueram.epist.26.l.15. In Puteolanũ)ibid. Iens)ut ep.9.l.4.al.postridie flens: sed,postridie iens,legendũ docẽt,quę sequũtur. Brutũ) M.Brutũ,quem,dubitabam,an uisurus essem.ep.21.l.15. Neside)epist.3.h.l. Eo die)Non. Quint.igitur postridie iens ad Brutum,in Niside hęc scripsi. Eros)epis.15.l.10. Tuas literas)reddidit. Itáne?Nonis Iulijs?)ita ne in tuis literis scribis tu,uel próscribuntur ludi Non.Iul.ep.4.h.l. quasi ratum sit,quod M.Antonius tulit,ut Quintilis Iulius appelletur? Macrob. lib.1.Saturn.& Censor.de die nat.uiuo Cæsare Cicero utebatur illo nomine.ep.34.lib. 13. & quidem antequam rediret ex Hispania, ne quis ex Suet.id post reditum factũ suspicetur. Mehercule istis) male sit, uel quid tale. est enim ἀποσιώπησις indignatiõis plena.al.de istis mehercule:unde fortasse totus locus ita legit posśit:sed de istis mehercule stomachari totum diẽ licet. Bruto nil?)scriptum esse,quum scribendum esset? ep.29.l.15.al.Bruto Iul?hoc est,Bruto Iulijs scribere,uel ludos eius ita proscribi.turpe uero erat Bruto,qui tyrannum interfecerat, ad eum scribi, uel eius ludos proscribi diebus mensis à tyranno dicti. & ob id postea dixit, se

ſcripturum,ut uenationẽ proſcriberent,III.Id.Quint. nõ autem Iul.ep.4.h.l. Redeo ad meum igitur(ἔλθωμεν. nihil uidi)redeo igitur ad meũ illud, quod uſurpare ſoleo, eamus.nihil enim uideo,quod me retinere debeat. aliter uerbum græcum legitur.ἔτεωμεν,quod nos ita legendum ſuſpicamur,ἕτοιμον,paratum:unde duplex ſenſus elici poteſt:uel,redeo igitur ad rem meam,quum in Puteolanum ueniſſem,nihil uidi ad nauigationem à meis paratum:uel redeo igitur ad illud meum dictum, quo Pompeiũ olim momordi,parati nihil uidi,ut tyrannoctonos item mordeat,præſertim quum Brutum minus paratum audiſſet. ep.4.h.l. Agripetas)agrarios.ep.18.h.l. Conciſos) eiectos.ep.30.l.15. Audio () à Formianis(ibid. & à fama(ep.ſeq. Plancus)ep.16.h.l. Curſim()fugit(ep. 10.l. 15. & ep.4.h.l. Diem,& noctem) illum currere. & meditabar Plancum diem,& noctem currere, non autem meditabar diem,& noctem,quod eſſet abſurdum. Profectionem)in Grȩciam.ep.13 l.14. Laudari)probari,ep.30.lib. 15.in cœlum ferri.ep.6.h.l. Dymæos)piratas olim à Põpeio in agrum Dymæum deductos. Strab.li.8.Plutarc. in Pomp.& Appian.in Mithridat. Agro)olim à Pompeio aſsignato. Pulſos)ab iſtis agripetis, uel ab indigenis. Mare infeſtum habere)ep.22.l.9. Nil mirum) quũ & pulſi ſint, & olim fuerint piratæ. Videndum eſt, ut manſio laudetur) gaudeo quidem meam profectionem laudari, ſed,quoniam Dymȩi mare infeſtum habent ita, ut tuta non ſit nauigatio,uidendũ eſt,ut, ſi forte ob id ſit manendum,manſio quoque laudetur. ἐν ὁμοπλοΐᾳ) in ſocietate nauigationis,in eadem nauigatiõe.ep.4.&.5.h.l. Præſidijs)contra ſuſpiciones periculi.ep.4.h.l. Opinor) audio.ibid. Minuta nauigia)Brutũ habere. Sciam)quũ ad ipſum peruenero. Cras)ſcribam. Ventidio) ep.34 l. 10.fam.& Plin l.7.cap.43. πανικὸν)repentinum, & uanum terrorẽ.ep.20.l.5. Sexto)Sext.Pompeio.ep.1.l.14. Ad arma)iturum,nec ab his diſceſſurum.epiſt.23.l.15.ſed

uerba,quæ sequuntur,uidentur postulare,ut potius exponamus,non iturum.& sane M. Lepidus pacem effecit, qua sperabant omnes breui fore,ut Sext. Pompeiũ Res. aspiceret.Philip.5.&.13.& Dion lib.45.hinc ep.30.l.15. recte dictum fuerit,Sextum scutum abijcere nolebã,quãuis id multò post factum esse uideatur,ut diximus ep.23. l.15. Sine bello) Sexto scutũ abijciente,& nullo alio aduersante tyrannidi. Seruiendum) Antonio præsertim. Calendis Ianuarij)ep.25.l.15. Pansa) nunc Cos.Des. & tunc Cos.futuro. λῆρος πολύς) nugæ multæ.ep.25.l.14. In uino,& in somno) spem ponere. Istorum) Hircij,& Pansę.ep.12.l 14.& ep.27.l.16.fam. Ciceronis) mei filij. Rationes)insularum,& prædiorum dotalium. ep.18. &.21.l.15.Ouius)M.Ouius M.F.Ter.Rufus,in ueterum monimentis legitur.hinc Ouia ep 16.l.12.al.obuius. Recenset) de Cicerone filio,ut messala.ep.18.l.15.al.recẽses, ut sit, tu obuius, & ultro recenses. Sat abunde) al. sit abũde. Satis esse)Ciceroni meo. Xenonem)ep.18.l.14. γλισχρῶς)parce,restricte. Minutatimq;) ne largius ille, quã par sit,impendat. al. idest minutatim,ut interpretatio quædã adiecta esse uideatur. Permutasti)ut permutaretur,curasti ep.16.l.15. Fructũ)mercedem.ep.18.l.15. Annus)primꝰ.ep.16.l.15. Habeat)ultra fructũ insularũ, ex quo aliquid in itinere consumpsit.ego uero statui, ut habeat totũ fructũ in annuũ sumptum Itineris) quod filius fecit,Athenas proficiscens. Ex Cal.Apr.)sic.n.annuũ tẽps conficitur.ep.16.l.15. Accõmodetur)sumptus. ep.27.l.12. Insulæ)prębent. Tantum)fructũ, quantus est HS LXXX. Quid)facturus erit,& quo sumptu cõtentus futurus.ep.27.l.12. Socrũ)meã, Publiliæ matrẽ. ibid. Ferendã)& ob id domũ conducendã. ibid. Pindaro)nomen liberti in ueterũ monimentis, & serui apud Val.Max.l.6.cap.8. Decumano) q decumanus est. al. de Cumano,ut sit,quũ Pindarus me Publiliæ, & matris nomine rogaret,ut illis in Cumanũ uenire liceret, nega-

ui,ut.ep.27.l.12. Quintus filius)q me Puteolos est prosecutus ep.30.l.15. Catonē)talē,qualis erat Cato. sic Fauonium.ibid. Pater)Q.frater. Filius)Q.filius. Spōderem)ita fore. Huic)Q.filio. Dabo)ad te.ep.3.h.l. Eę) tunc dādæ. Has) præsentes,ut aiūt. Motū) Q.filij uerbis. Faciat)Q.filius. Cōmune)nobis, q θεῖοι sumus. ep. 2.l.2. Is)Q.filius. Hinc)uult ꝓficisci. VII.Id.)Quint. al.III.Id.recte nā quū has literas VIII.Id idest postridie Non ut supra dictū est,scriberet,cras,non VII. Id.dixisset. Attributionē)dilatā,collatam. In Idus)quibus numerari solent numi.ep.24.l.14. Vrgeri)à creditoribus. habebat enim ęs alienū.ep.41.l.13. Brutū)ad quē iens, hæc scripsi. Erotē) qui tuas literas attulit. Remittam) ep.seq. Excusationem)querelæ.ep.28.&.29.l.15.

In Epist. 2. VI.id. *duas epistolas accepi, etc.* σκόλια.

SEXTO Id.)Quint. Bruti)tabellario. Alia)agripetas concisos,& Plancum fugisse.ep.sup. Hoc ferendum)quòd uerum,ut cupiebam,de agripetis, & de Plācō non sit. Erotem)ep.15.l.10. Remisi) ep. sup. Esset) loqueretur,tractaret. Hortensio)filio.ep.3.l.6.& ep.17. l.10. Equitibus)fortasse ut ep 7.l.4. Impudenter)facit, petens. Debetur)fortasse ꝓpter Puteolos.ep.3.l.7. uel propter Cluuianum,ut Hortēsius fuerit inter cohęredes. ep.6.h.l. Cal.Sext.)ibid. Videbit.Idibus de)al.uidebit Idibus.De.al.uidebit.De. Publilio)ep. 27.l 12, Quod) reliquum. Perscribi)in codice, & nunc non solui. Decesserimus)ita,ut urgere non debeat.epist.5.h.l. Qui de residuis C C C C. HS. C C. præsentia soluerimus,reliqua perscribamus) quum ex C C C C. HS. C C. soluerimus, & quidem præsentia, quum nostro iure aliter possemus facere,æquum uidetur, ut reliqua in codicem referamus,neq; nunc soluamus.pro perscribamus legitur etiam,rescribamus. Loqui)hac de re. Cum eo) Publilio. Eum)Publiliū. Commodū nostrū)soluēdi reliqua.

Expectare) nunc in tabulas referendo, & non urgendo. Debere)ep.6.h.l. Iuris)quo nō utimur.ibid. Quod eris Romæ)ante q̃ in Epeirū proficiſcaris.infra. Reliqua) quę mihi debentur.ep.15.l.15. Apta ſint) concurrãt nomina.ep.ſeq. Ad ſoluendū)quibus debeo. Non reſpōdeant)non ſoluãt. Fama mea)quę agitur,niſi ſoluā.exiſtimatio.ep.14.h.l. Potius)antiqus. Bruto) M. Bruto. Neſide)ep.ſeq. Tereo)fabula olim ab Accio de Tereo ſcripta,& nūc ī Bruti ludis acta.ep.5.h.l. Accio)L.Accio poetæ,cui⁹ in ſingulis uerſib⁹ ppl's Ro.maxío clamore,& plauſu Bruti memoriā eſt proſecutus.Phil.1.&.10. Antonio)pp cuius arma ipſi Bruto adeſſe non licuit.ibi. Plaudendo)al.laudãdo. Iſtorum)Cæſarianorū. Incēdi)his plauſibus. Doleãt)Cæſariani his plauſib⁹. Quid libet)quod lubet,in ipſo Afranij carmīe leges Tuſcul.4. Conſiliū)profectionis.ep.13.l.14. Laudari) ep.ſup. Varios ſermones)de meo itinere.ep.25.l.15. Trahebā) differebam. Euro uilla)ſic nec in Pompeianū ſe abdidit tempeſtatibus.ep.10.h.l.al.furore illo.recte,niſi fallor.nō.n. uideo,cur Cicero è uilla euro potius,q̃ auſtro, cui Puteoli,ubi tunc erat,magis expoſiti uidentur,ita ſe extrudi ſcribat,ut Brunduſiū cogitet: quaſi uillas alias nō haberet, quò ſe conferre poſſet:aut uenti uis ea eſſet,quæ illū diſcedere cogeret,& nō Antonij furor.huc accedit,q̃d Puteolis naue diſcedēti nihil erat,cur Brunduſiū peteret,tot litora circūuehendus:quū uel terra Brunduſiū proficiſci poſſet,uel naue uectus aliunde in Grçciā cōmodius trãſmittere. Brunduſiū cogito) aliter,atq̃ tibi placebat. ep. 22.l.15.al. Brunduſiū pergere cogito. Legionū)ep.2.et 13.l.15. Piratarū)Dymęorū.ep.ſup. Apparere) & mare infeſtū habere.ibid. Seſtius)ep.17.l.5.& ſi Seſtius Naſo ur̄ eſſe is,qui inter cōiuratos ponitur ab Appian.l.2. VI. Id)Quint. Expectabatur)ep.27.l.15. Non uenerat)cum ſuis nauigijs.ep.4.h.l. Caſsius) C.Caſsius. Claſsicula ſua)ep.4.h.l. Venerat)ad Brutū. V.Cal.)Sext.ſed ego

malo

malo legere,V.Id.quũ non ita multò poſt ſcribat,ſe cõſcendere è Pompeiano.ep ſeq.& ep.6.h.l.ad Siccam uenisse octauo die & quidẽ IX.Cal. Aculanũ) al. Æculanum,ut in Ptolemęo ſcribitur,& inter mediterraneas urbes numeratur.unde apparet Ciceronem Brunduſiũ terra,nõ mari proficiſci cogitaſſe.ep.2.l.3. Reliquas) reliqua res, uel potius reliqua oppida,quę ſunt in uia,quam deſcribit Strab.l.6. De Tutia ita putaram)de Tutia ueſtali ita rem habere,ut ſcribis,putaram.Plin.li.28.cap.2. & Val.Max.l.8.cap.1.uel potius de Iulia ita eſſe,ut ſcribis,putarã,& ob id ἐβδελυττόμην.epi.30 l.15. C.Metio) ep.29.l.15.quidã P.uel Sp.Metius legitur ep.1.l.7. fam. Planco)ep.16.h.l. Oppio)q reſcripſit ep.11.h.l. Scripſi) de re Buthrotia.ep.16.h.l. Reddere)literas. In Epeiro) ep.ſeq. Eò) in Epeirum.Te autore)te probante. ep. 25. l.15. Veniendum)ad Cal.Ian.ibid. Literas)mitte. Aliquem)quẽlibet,qui eò ueniat. Mittito)tabellariũ. ἡρακλείδιον)Heraclidion.ep.28.l.15. Salui) uenerimus. Adoriemur)ſcribere aggrediemur.ep.4.l.15. De gl'ia)libros. ep.28.l.15. Eclogarĳ)qui ταῖς ἐκλογαῖς delectantur. ueteres.n. Grãmatici ἐκλογὰς,odas,ſatyras,& reliqua id genus ſcripta uocare non dubitarunt. Saluius)anagnoſtes. ep.42.l.13. In couuiuio)ep.ſeq. Placẽt)libri de gloria.

In Epiſt. 3. Tu uero ſapienter:nunc etc.

σχόλια

TV uero ſapienter)feciſti. Antonio) Cos. Tiburi) in Tiburtino Metelli Scipionis.Philip.2.&.5.& epiſ.2. l.12.fam. Sapienter igitur)ἐπαναλήψης. Manus dediſti) Antonio.Prouer. Gratias egiſti)de re Buthrotia: quòd cauſas probauit.epiſt.16.h.l. Deferemur)& ideo Antonius,& reliqui potentiores retinendi ſunt amici, ut rem ipſam familiarem per ipſos tueri poſsimus. Quòd uero ſcribis)proximis literis. Delectari)& iuuari. epiſ.10.h.l. O Tite,ſiqd ego)libro, qui, Cato maior,inſcribitur,ep. 25.l.14.uel de ſenectute,cuius principium eſt:ò Tite, ſi-

quid ego:ep.10.h.l.& Titus prænomẽ eſt Attici,ad quẽ librum ſcripſit.ep.16.l.2. Siquid agis) ſi legens illum librum,aliquid proficis. Addis)affers,ut loquitur Phi. 4. Erotem)ep.15.l 10. Munuſculo)aliquo libro. Expecta re)ſiquis recordetur ep.ſup.ſcribi Erotem remiſſum fuiſſe:& uerba,quæ ſequuntur,paulò accuratius conſideret, animaduertat ille,niſi fallor,expectaſſe, legendum eſſe. Non fefeliſſe)quoniam munuſculum attulit:uel,ſi ſupra legas,expectare,affert. σύνταγμα) uolumen.epiſ.38.l.12. ἀρχέτυπον) exemplar,ep.5.l.12. Hunc) ἀρχέτυπον. Macrocolum)ep.25.l.13. In arcano)in occulto:uel in Arcano Q.fratris.ep 2 l.10. Conuiuis tuis)ep.ſup. & ep.4.l. 12. In me)in librum meũ.Irati)ut à te male accepti. Cicerone)meo filio. Audiuimus)ep.17.&.15.l. 15. & ep.1. h l. Xenone)ep.18.l.14. Nihil ab eo)factum, aut datũ. ep.1.h.l. Erote)al.Herode.recte,ut ep. 29. l.15. Faciã) meminero.ibid.atque id ipſum,quum Athenas peruenero,ubi tunc non erat Eros,ſed Herodes.ep.18.l.14. Saufeio)ep.1.l.7.is tunc Athenis uidetur fuiſſe. Ex Xenone)Philoſopho potius,q̃ ꝓcuratore.ep.10. &.11.l.5. De Quinto fratre) al.de Q.F.hoc eſt,de Q. filio.recte.ep.1 h.l. Meas literas)quas in eã partẽ ſcripſi, ne me motum putares.ibid. Ab ipſo)Q.filio. Redditas)illas, quas illi ipſius arbitratu dedi.ibid. Te)ut prudentẽ,& ſępe expꝫtum. Fefelliſſet)Q.filius,ẽtſi nõ accepiſſes meas literas prius à tabellario. Veruntñ)gaudeo,ut ep.12.l.14. Sed expecto)ut ſciam. Ille)Q.filius. Tecũ)egerit,ſit locutus. Suo more uterque)tu prudẽter,& moderate,ille impudẽter,& temere egerit. Eas literas)quas iſta de re ſcribes. Curiũ)ep.2.l.7. Eſt amabilis) eſt,quem facile diligas.ibid. Diſceſſu)ep.13.l.14. Diiungor à te) ep.5.h.l. Dignitate)ꝙ Reip.defuiſſe uidebor.ep 13.l.14. Subabſurdũ)ὑποσολοικὸν.al.abſurdũ. Pacẽ)quę nũc eſt. Bellũ futurũ.ep.23.l.15.Hoc prædixi Cicero,ut alia multa,tanq̃ uates.Nep.in Attic.ipſe ſua rerũ futurarũ auguria uo-

cat Philip.2. Prædiolis)uillulis.ep.6.h.l. Amœnis) ep. 19.l.12. Consumimus).al. consumemus. Proderimus) ep.13.l.14. Ciceroni)meo filio. Profici) προκοπτεσθαι, uñ προκοπὴ.ep.17.l.15. Promittis)ep.30.l.15. Aderis)saltē in Epeiro.ep.sup. Reliquorū meorū) quæ mihi debentur. ibid. Explicata sunt)ab Erote.ep.15.l.15. Dolabellę no men)ep.23.l.14. In his)reliquis. Et attributio est mihi nominū ignota) al.& attributione mihi nomina ignota: non omnino male:hoc est, nomina mihi sunt ignota pp attributionē,quæ me absente facta est.ep.13.l.15. hanc ut cōficiat,Tironi mādat ep.24.l.16.fam. Cōturbor) non cōturbo,ut ep.7.l.4.uт enim iocari ī uerbo illo. Balbū) ep.3.l.7. Non cōcurrerēt nomina)nō quadrarent rōnes: non fierent paria:non concurrerent mea reliqua cum debitis:idest,reliqua,ex qbus tñ abūdare debeo. ep. 15.l.15. non essent apta ad soluendū.ep.sup. Subueniret)de suo. Siquid eiusmodi accidisset)ep.sup. Cum eo)Balbo. In Epeirū)ep.sup. Hæc ego)scripsi. E Pōpeiano) quò ue nerā.ep.sup. Tribus actuariolis)ep.6.h.l. & ep. 12.l.10. Decēscalmis)alij,decē scalmorū,ut lib.1.de orat. nauicu lam duorū scalmorū dixit. Brutus)M.Brutus. Neside) insula Campaniæ.Plin.lib.19.cap.8.& quidem Luculli. Philip.10. Etiā nunc)ut prius.ep.sup. Cassius)qui cum classicula uenerat.ibid. Deiotarum) Regem. ep.12.l.14. Eram)al.Herā:unde nemo non uidet legendū esse, Hieram ex orat.pro Deiotar. Qui)Hieras. Blesamius)orat. pro Deiotar. Ad me)rus. Ei)Hieræ. Præscriptū esset) à Deiotaro. Sexti nostri)Peducei.epi.11.l. 7. uel, Sestij nostri,legas licet,qui uidetur olim negotia in regionibus illis habuisse,ep.17.l.5.& Sestius huiuscemodi hospitibus delectabat.ep.1.l.15. Ageret) cum Antonio.ep.12.l.14. Illum)Sextum. Quenquam nostrum)hospitum.Phil.2. Attulit)sed syngrapham in gynecęo confecit.ibid. Plurimam)salutem. Dicas)non referas, quia prius illa non dixerat.

In Epist. 4. Ita ut heri tibi narraui, etc.

σχόλια

ITA ut heri tibi narraui, uel fortasse hodie: Quintus enim altero die se aiebat. In Nesida VIII. Id. Ibi Brutus) nos hoc modo legimus: ita, ut heri tibi narraui, uel fortasse hodie (Quintus. n. altero die se aiebat) in Nesida VIII. Id. ibi Brutus. Vt, inquit, exposui, & narraui his literis, quas Quintus heri tibi, uel fortasse hodie (is enim dixit à datis literis altero die se Romæ fore) reddidit, ita in Nesida VIII. Id. sum profectus. ibi erat Brutus. ep. 1. 2. et. 3. h. l. Ille) Brutus. De Nonis Iul.) ep. 1. h. l. Conturbatus) q̃d scriptum esset. Non. Iul. Scripturum) ad ludorum procuratores. Venationem) ut ep. 1. l. 7. fam. Ludos apollinares) ep. 19. l. 2. al. lud. Apollinar. sic enim ueteres, Probo autore in notis, scribebant. Proscriberent) sic proscribere auctionẽ. ep. 36. l. 13. III. Id.) fortasse IIII. Id. nã lud. Apollinar. V. Id. fiebant. ep. 14. l. 4. & Varr. sed ij fortasse per duos dies sunt celebrati. Quint.) nõ autem Iul. quid enim turpius Bruto? ep. 1. h. l. Libo) ep. 11. l. 7. Philonẽ) T. Iulius Philo Despotus, in ueterũ monimentis inuenit. Põpeij) Sext. Põpeij. Hilarũ suũ) libertũ. al. Hilarũ suũ libertum. A Sexto) à Sext. Põpeio. Ad Consules) ad Antoniũ, & Dolabellã Coss. Alio nomine) quã Coss. quũ isti non sint uere Coss. ut de Pisone, & Gabinio dixit orat. pro dom. Videretur) mutandũ. Pauca) erant. παρὰ λέξιν) non proprie dicta, ut παρὰ μέλος: præter dictionem. cuius partes sunt στοιχεῖον, συλλαβὴ, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, λόγος. Aristot. in Poetic. siquis igitur non proprie, aut obscure loquitur, is παρὰ λέξιν loquitur. ὁρίζεται γὰρ λέξεως ἀρετὴ σαφῆ εἶναι. Arist. l. 3. Rhetor. plura Hermogenes tomo. περὶ τῶν ἰδεῶν. sic loquitur Arist. l. 2. Rhet. Cæteroqui) al cæteraque: quod minime displicet. Grauiter) scripta. Non contumaciter) non enim pacem aspernabatur. ep. 1. h. l. Addi) Sext. Pompeij literis. Placuit) nobis. Quod erat) scriptũ in illis literis. Coss)

Cōſulibus. Vt eſſet)ſcriptū. Prętt.Trib.pl.Senatui)uc literarū præſcriptio ita eſſet:Sext.Pōpeius Cn. F.S.D. Coss.Prętt.Trib.pl ſenatui.ſic ep.1.et.2.l.15.fam.nec.n. uerisimile eſt,uoluiſſe Ciceronem.Coss. tolli,præſertim quū placuerit addi,non demi. Illi)Coss. Nō proferrēt eas)tanq̃ ad ſe priuatim,nō publice ſcriptas. Sextū) ipſum Sext.Pōpeiū. Nunciauit)nobis Libo.al.nunciāt.ſ. Philo,& Hilarus liberti. Carthagine)Hiſpaniæ. Dion. l.45. Boreā)Boreā uocat Plin.l.3. cap.3. De Cæſare) de Cæſaris cæde.ep.1.l.14. Illum)Sext.Pompeiū. Vlteriore)Hiſpania. Libonē)ut ſocerū.ep.11.l.7. Nihil eē) cur à ſe Antonius,et reliqui pacē ſperarent. Larē ſuum) occupatū ab Antonio.Phil.2. Liceret)ſibi redire.Phil. 13. De Buthrotijs)ep.30.l.15. Nihil reperiebam)ꝙ alia fama in his locis fuerit.ep.2.h.l. Agripetas) epiſt.1.h.l. Plancū)ibid. Quid eius ſit)quid eius rei ſit. Aliquid literarum)dederis. Brunduſiū)ep.2.h.l. Dubitabā) epi. 21.l.15. Legiones)ep.2.&.13.l.15. Hęc autē nauigatio) Puteolis inſtituenda,ep.21.l.15.certe Hydrunte.epiſt.ſeq. Periculi)à Piratis.ep.1.&.2.h.l ὁμοπλοΐα)ſocietate nauigationis.ep.1.h.l. Paratiorem)à claſſe. Audiebā)& opinabar eum minuta nauigia habere. ep. 1.h.l. Domitius) ep.47.l.13.hic ēt inter cōiuratos fuit.Philip.2. Dicrota) ep.11.l.5. Seſtij)qui expectabatur. ep. 2.h.l. Buciliani) ep.19.l.15. Bucolianū quendā inter coniuratos ponit Appiā.l.2. Caſsij claſſem)ep.2.h.l. Nō numero) Caſsius enī cōuertet curſum ī Syriā,ubi expectabat̄,ep.13.l.15.& quo poſtea ꝓfectus eſt.ep.11.l.12.fam. Fretū)ſiculū.ep. 6.h.l.& ep.1.l.2. Videt̄)ep.ſeq. Exploratiora) ā piratis non eſſe periculū. Et teſtis)Eteſijs,legendū cōtēdimus. cupio,inquit,uti Bruti ὁμοπλοΐα, at, ſi quum proceſſero, tutā nauigationem uidebo,nauigabo,& utar Eteſijs:qui tñ poſtea proſequi noluerunt.ep.25.l.12.fam.& ep.15.ad M.Brut.ſic loqtur ep.5.l.14.fam.qđ ſi,teſtis,placet,nauigijs,iterpteris neceſſe ē,ut,lintriculo,ep.11.l.10.al.teſtib9.

In epist. 5. Tuas iam literas Brutus etc.

σχόλια

TVAS iam literas) præsertim de ludis.ep.29.l.15. Brutus)M.Brutus. Non nouum)uidetur tolleda negatio.nam si de Tereo prius audiuerat, qui Brutum putabat? Tereo)ep.2.h.l. Accij)Poetæ.ibid. Ille)M. Brutus. Brutum) Accij poetæ fabulam de L.iunio Bruto, qui Reges expulit,scriptam.lib.1.de Diuinat. Putabat) Brutus Brutũ fabulam suis ludis actam putabat,ut facto suo maxime accommodatam. Græcorum)ludorum. ep. 1.lib. 7. fam. Quintus)Q. filius. Minime satisfaciebat) prius.al.minime putabam,satisfaciebat. Cõmutatus est) animo,quo prius erat.epist. 20.l.14. Scriptis meis)fortasse περὶ καθήκοντος,epist.13.l.15.uel de gloria. ep. 28.l.15. Tali animo mirus ciuis.epis.30.l.15 Te, & nobis) θείοις. epis.2.l.2.uel te auunculo,me patruo,& Q. fratre patre. Adolescentẽ)Q.filiũ. Ei Bruto. Ipse) Brutus. Gratu ler)ut de sororis filio ita commutato. Ab eo) Q. filio. Quum sæpe)al.quum spem. De ὁμοπλοΐα.) de societate nauigationis.ep.1.h.l.sic loquitur ep.13.l.1. Arripere) al. accipere. μετεωρότερον)magis suspensum.ep.14.l.15. Esse) Brutũ,dũ loqbar. Erat)μετεωρότερος. Ad uillã)Puteolanã.ep.1.h.l. Rediissem)à Bruto. Cn.Luceius)nõ L.Lucei?.ep.3.l.7. & ep.1.l.9. Illũ)Brutũ. Casus)incideret, ne discedere esset necesse. Venusiam)ita positam, ut inde iter utroque dirigi commode posit,Brundusium, & Hydruntem. Strab. lib. 6. Expectem de legionibus) ep.2.&.13.l.15. Si aberunt)nisi iocus hic lateat, sensus uidetur postulare,ut legatur:si aderunt. Quidam arbitrantur)qui dicunt eas aduentare. ep. sup. Hydruntem) proficiscar.ep.22.l.15. Neutrum)iter. ἀσφαλές) securũ. ep.12.l.7.& ep.8.h.l.atque hoc quidem à legionibus,illud uero à piratis.ep.sup.sic igitur penè concludit: si nõ uenient legiones,Brundusium petam: si uenient,Hydruntem:sin iter Brundusium non erit securum à legionibus,

Hydruntem uero à Piratis, Puteolos reuertar, hoc est, eodem. & ita uideor iocari. Prçter te)à quo disiungi nollem. episto. 3. h. lib. Circunspice)prospice, quò ista uergant. epist. seq. Ante erubesco)al. ante, quàm erubesco. recte. uide, inquit, quid mihi faciendum sit, & circunspice ante, quã nauigem, ne forte me postea pudeat. Dies) ferias, quibus ut ego puto, senatus non haberet. siquidẽ Cal. Ian. initium cogendi senatus fore uidebatur. episto. 9. h. lib. & Philip. 1. & 5. ad quas Cicero cogitabat adesse. ibid. & epist. 25. l. 15. Lepidi) unde Lepidianos uocat epist. 10. h. l. Et aptos)al. & apte, ut sit, descriptos, & apte, scilicet descriptos. Reditus nostri) ante Cal. Ian. episto. seq. ῥοπὴ)impulsio, momentum. Demost. orat. 11. ἡ μακεδονικὴ δύναμις ῥοπὴν ἔχει τινὰ, καὶ χρῆσιν. & Aristoph. in Vesp. ἔχεται ῥοπᾶς. ἀντὶ τοῦ μεγακρατος, inquit interpres. Ad proficiscedum)in Græciam. ep. 13. l. 14. Tuis literis)inest, quum te affore promittas. epi. 3. h. l. Vtinã te)uideam. Illic) in Græcia, certe in Epeiro. epist. 2. h. l. Sed ut conducere putabis) facies.

In Epist. 6. Nepotis epistolam expecto. etc.

σχόλια

NEPOTIS)fortasse Cornelij Nepotis, ad quẽ sæpe scripsit Cicero. Suet. in Cęs. ep. 13. l. 12. & epist. 13. h. l. Cupidus)est. Ille) Nepos. Meorum:)meorum scriptorum:mearum rerũ: γαυριῶ)glorior. Legenda non putet) tantum abest, ut cupiat. Ais) Nepotem ponendum esse, uel cupere. μετ᾽ ἀμύμονα) post carentem reprehensione: μῶμον, καὶ ψόγον οὐκ ἔχοντα, ut exponit interpres Homer. Odys. κ. sicut Aiax Odys. λ. dicitur ἄριστος εἶδός τε, δέμας τε τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ᾽ ἀμύμονα πηλείωνα: atque iterum non multò post. hic uero, nisi planè decipior, Brutum, uel Sext. Peduceũ significat, quum uocat ἀμύμονα, nisi forte sequitur ἐπεξήγησις, tu uero ἀμύμων, tu uero is es, quem uoco ἀμύμονα. Ille quidem ἄμβροτος)

ille quidem immortalis, ut Brutus, qui Deus est futurus. ep.11.l.14. ꝙ si legatur, ut ego pene sentio, ille quidē ἄβρω τος, exponetur, Nepos quidem nō est homo: Nepos quidem inhumanus est, qui ea, quibus ego maxime χαίρω, legenda non putet. nisi magis placeat, ille quidem ἄβρωτος, ut apud Lucian. in Piscat. ἄβρωτος γάρ ἐστι quum de Philosopho Cynico quasi pisce capto loquatur: quanquā ἄμβροτος is etiā dici possit, qui peccet; παρὰ τὸ ἁμαρτῶ, ut Grammatici docent. συναγωγή) collectio. ep.15.l.9. Tiro) ep.5.l.13. A te) ad quem sunt missæ. Vibonem) ep.2. & 3.l.3. Ad Siccam) ad Siccæ fundum. ibid. ut in Siccę suburbanum. ep.28.l.12. Prodromi nulli) Etesiarū nulli prodromi, Plin.l.2.cap.47. nedum Etesiæ ipsi, quibus uti uolebam. ep.4.h.l. prodromi Pompeiani. ep.9.l.1. Pedibus equis) terra, ut pedibus per Macedoniam uenire. ep. 8.l.3. al. pedibus, equis. al. pedibus, et equis, ut Masinissa dicitur in Catone, iter ingressus pedibus, & equo. E Pōpeiano) unde conscenderam. ep.3.h.l. Veliæ) epist. seq. Apud Talnā) in uilla Talnæ. ep.29.l 13. al. apud Taluā, & sane Iuuentij Taluæ dicebantur. Liu.l.45. Plin. lib.7. cap.53. IX. Cal.) Sext. Regium) unde Regini, ep. seq. & Philip.1. sicut à Regio nostro Regienses. epist.7. l.13. fam. dicuntur. al. Rhegium. ep.4.l.10. Illic) Rhegij. δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντες) longam nauigationem meditantes: περὶ μακροῦ πλόου διανοούμενοι, ut exponit interpres Homer. Odys.γ. epist.11.h.l. Corbita) naui oneraria, & ob id tarda. Plau. in poenul. Patras) accederemus. epis. 9.l.5. Actuariolis) epi.3.h.l. Leucopetram) epist. seq. promontorium agri Regini. Philip.1. Tarentinorum uero hic uocat, ꝙ esset Tarentinorum colonia, ut alij putant: uel ꝙ esset in sinu Tarentino, qui 240. mil. pass. uel, ut alij uolunt, 390. complectitur. Strab. lib.6. Ast inde) aliter ac inde. Corcyram) episto.9 lib.5. Etsi) accedere uolemus. Oneraria) corbita. Freto) epist. 4. huius lib. Syracusis) quò postea Cal. Sext. se uenisse dixit Phil.1.

Mecum) loquor ea, quę sequuntur. ἢ δεῦρ᾽ ὁδός σοι τί δύναται,) hæc uia tibi quid poteſt? epiſto.11.lib.15. Tecum) ò Attice, à quo diſiungor epiſto.3.h.l. Villulas) ibid. Periculum) cędis impendentis epiſt.13. lib.14. Vllum eſt) periculum, ut in pace ep.3.h.l. Ad ipſum) periculum belli futuri.ibid. In cœlum ferri) laudari ep.1.h.l. Cal. Ian.) ep.25.l.15. Eſſe) tunc. Athenis tuis) epiſ.10.l.5. Proſpice) circunſpice ep.ſup. Iſta) res Romanæ. Aſfer ipſe) ueniens, ut promittis ep.3.h.l. Expedi, exolue) ita, ut nihil à me expectes ep.2.h.l. Bella reliqui) nomina bella, & explicata reliqui ep.3.h.l.al.bella reliqua reliqui, σὺν προσωνομασίᾳ ep.2. &.3.h.l. Cohæredibus) ep. 44.l.13. & in his Hortēſio ep.2.h.l. Cluuiano) ep.9. & 10.l.14. Publilio) ep.27.l.12. Vrgere) ad ſoluendum. Iure non utimur) quum deceſſerim? ep.2.h.l. Ante diem) uelim ſatisfacias. In Epeirum) proficiſceris. epiſt 3.h.l. Satiſdato) ut ep.14.h.l. De gloria) ep.28.l.15. Tertio) nam quatuor erant libri epiſto.13.l.13. σύγγραμμα) opus, conſcriptionem. In Tuſculano) quum eſſem in Tuſculano. Abuſum) in tertio Academico. In eum librum) de gloria.

In Epiſt. 7. VIII. Id. Sex. cum à Leuc. etc. σχόλια

VIII. Id. Sext.) quum Cal. Sext. Syracuſas ueniſſem. Philip.1. Leucopetra) quò me uenti detulerant.ibi. Auſtro) quo pacto ex Leucopetra, atque adeo ex Italia in Gręciam nauiganti auſter aduerſus eſſe poſſit, dum reflectitur, periti etiam nautæ docere poſſunt. Cicero certe ſe ab eo reiectum hic, Philip.1. ep.15.ad M.Brut.& ep. 25.lib.12.fam.teſtatur: ep.uero.2.lib.7. & epiſto.9.lib.16. fam.ex portu Corcyreorum in Italiam ad Hydruntem auſtro perueniſſe ſcribit. quin ſummus Poeta, ut alios mittam, quum Æneæ nauigationem lib.3.deſcribit, hunc uentum ſemper fere nominat. Valerij) P. Valerij comitis, & familiaris. Philip.1. Regini) municipes, ibid. Hęc)

quę ſequuntur. alĳ, hoc alĳ, huc. Edictum Bruti, & Caſſii) quod plenum æquitatis uidebatur. Philip. 1. φ eo Prętores aliquid à Cos. poſtularent, epiſto. 3. lib. 11. fam. teſtarenturq; libenter ſe uel in perpetuo exilio uicturos, dum Reſp. concordia conſtaret. Paterc. & ſi diuerſum hoc uideri poteſt ab eo, de quo alibi retulimus. Cal.) Sext. ut exponitur Philip. 1. ſed quum ibi ſcribat ſe Cal. Sext. Saty. Syracuſas ueniſſe, & hic ad Leucopetram VIII. Id. Sext. reiectum, non uideo, quomodo Regini afferre potuerint, Cal. Sext. quę iam præterierant, frequentem ſenatum fore. Quare facile adducor, ut credam, hic rectius, Cal. quàm in Philip. 1. Cal. Sext. legi, & exponi debere, Cal. Septemb. quibus etiam ſenatus erat futurus. Philip. 5. A Bruto, Caſſio) al. à Bruto, & Caſſio. Adeſſent) in ſenatu. Antonius) Cos. Cederet) optimatibus, & ad autoritatem ſenatus rediret. Philip. 1. Res) Reſp. Conueniret.) ſic loquitur lib. 1. de legibus. Noſtri) ἥρωες ep. 4. l. 14. Redirent) tutò ep. 11. l. 15. Subaccuſari) & uituperari ep. 13. l. 14. Delectabar) nam multa mouebant ep. 3. h. l. Sententiam) de mea profectione. Approbator) ut quęrebam ep. 25. l. 15. Cal. Ian.) ibid. & ep. ſup. Minus periculi) quod nullum erat ep. ſup. Abeſſem) à Rep. In flammam) ad bellum ep. 3. h. l. Venirem) reuerterer. Prudenter) facta. ἀνεμέσητα) non inuidioſa, ep. 8. l. 12. uitio non uertenda. εὐθανασίαν) felicem mortem. Relinque) εἰρωνικῶς, quaſi dicat Atticus: tu Cicero, qui mortem felicem, & bonam Tuſcul. 1. uocas, εὐθανασίανq; bene laudas, bene & feliciter patriam, pro qua moriendum erat, relinque. An ego) Cicero. Relinquebã?) Cal. Ian. reuerſurus? Reſtant) in tuis literis Attice. Velim) ego Atticus. σχόλιον) commentarium, interpretationem. nam Suidas exponit, σεμνολόγημα, ὑπόμνημα, ἑρμηνείαι. Elimes) tu Cicero. Iſtuc facere) proficiſci, & patriam relinquere. Iſtum ἀπολογισμὸν συντάξομαι) iſtam defenſionem componam. Iam) quum reuertar? σχολίῳ?)

commentario? Perseuerassem) in consilio proficiscendi, & in ipsa profectione. Opus fuisset) σχολῇ. Hoc ipsum) hoc profectionis. Non constanter) feci, proficisci incipiens, & statim reuertens. Scripta sunt) præsertim contra Stoicos, qui dicebant, sapientem sententiam mutare nunquàm.orat. pro Muræn. Dixit esse) nunquàm enim laudata est in una sententia perpetua permansio. epistola longa ad Lentul. & tempori cedere semper sapientis est habitum ep.9.l.4. fam. Igitur hęc)addis Attice, quæ sequuntur. al.igitur hoc. Phedro) Philosopho ep.1.l.13.fam. Nostro)quippe quem ego unice dilexi,lib.5. de finib. & tu Cicero audisti lib.1. de finib. Excusatio)tua Cicero, uel potius omnium,qui philosophię causa secedunt. Esset)eautereris Cicero. Nunc) quum expedita non sit. Quid respondemus?) accusantibus? Meum factum)de profectione. Catoni) ut Stoico,orat. pro Muræn. Probare non possim) ut solebam ep.2.l.6. Flagitii) εἰρωνικῶς Esset uisum) ne discederem. Cato)alter Cato. Extremum illud) in tuis literis Attice. Nam Brutus noster silet)Attici uerba. Hoc est)Ciceronis interpretatio. Hominem)me ipsum. Id ætatis)ep.26.l.14. Monere)ne discedam. Venissem)redissem.nam prius fuerat ep.sup. Veliam)ad Talnam ibid. Cum suis nauib9) ep.4.h.l. Haletem fluuium) ep.21.l.7. fam. Ad me statim)uenit Brutus. Ille) Brutus. Reuersione)sic Philip. 1.ꝙ reuersio sit ex itinere cœpto, reditus ex cōfecto. Illa omnia)meam profectionem nunquàm sibi probatam fuisse, & reliqua id genus. Pisonem ep.12.l.7. Ferebat Brutus, ex quo primum cognoui, quæ Cal.Sext.in sena tu fuisset ipsius L. Pisonis oratio. Philip.1. &.5. primus enim Piso in Antonium est inuectus ep. 2.l.12. fam. Intelligebam)ep.13.l.14. Desperationis)ep.22.l.14. Ac relictionis Reip.) cui defuissem tam graui tempore episto. 13.lib.14. relictio uero & si nouum uideri potest uerbum, quia tamen ἀναλόγως deducitur, & Cicero in huiusmodi

eſt multus, non eſt reijciendum, donec melius inueniatur, ſi modo melius inueniri poteſt. Flentes) homines. Querebantur) de mea profectione, unde poteram intelligere, me ſuſcipere uituperationem. atque hic παρένθεσις ut poteſt omitti, ita poſita ſenſum clariorem faceret. Me exiſtimari) qui ne Bruti quidem ludos ſpectare uoluiſſem. ep.26.l.15. Olympia) ep.25.l.15. Quouis) ne dum tali, quale nunc eſt ep.26.l.15. Sed hoc) quod ad Olympia pertinet. ἀναπολόγητον) non defendendum, defenſione non egens apud te, qui me in eo non accuſas: nec ego ita peccaui, ut ſim defendendus, quum ad olympia neque acceſſerim, neque accedere cogitarim: & ſi profectus eſſem, defendi non poſſem. Alijs literis) tu Attice ſcribis, ut ſequitur. Prouide) tu Cicero. Sicui quod debetur.) al. ſicui quid debetur. recte. Reſpondeatur) ſoluatur. δυσχρηστία) mutuationis difficultas, qualis erat ep.16.l.7 uerſura igitur ſolui non poteſt, ut uolebas tu Cicero ep.2.h.l. Armorum) Belli futuri ep.3.h.l. Freto) ep.ſup. Hanc epiſtolam) qua me mones, ut prouideam, ſi cui qd debetur. Preſens) Romam reuerſus. Antonij edictum) ep.3.l.11.fam. Legi à Bruto) legi apud Brutum, uel à Bruto datum. Horum Bruti, & Caſſij edictum ep.3.l.11.fam. Venio) ut proficiam. neque enim id ſpero. Philip.1. Eſt aſſenſus eſt) uultu, nedum uoce eſt ibi. Redijt ipſe poſtridie eſt) minime. neque enim tuto in ſenatum uenire licebat ep.2.l.12.fam. Hanc ætatem) ep.26.l.14. nam mihi ferè ſatis eſt, quod uixi, uel ad ætatem, uel ad gloriam. Philip.1. Sepulchro) ſuo. Oportet) ideo reuertor, ne abſim, & ut, quicunque caſus conſequatur, extet conſcientiæ meæ teſtimonium. Philip.1. πειράζεσθαι) tentari epiſto.23.lib.11. παραλύσει) neruorum reſolutione, ut uertit Celſus lib.3.cap.27. Idem) Brutus. Quum Pompeianum accederem) quum in Pompeianum accederem, frequentius dicit Cicero, & hic ita legendum nobis uidetur. XIIII. Cal.) Septem.

In Epist. 8. *Cum sciam, quo die uent. etc.*
σχόλια

QVVM sciam, quo die uenturus sim) Romam. Anagnia) ex Anagnino episto.1.lib.12.al. Anania, unde placeret legere, Appia uia, quæ uenientibus è Græcia offertur plaustris commodior, ut inquit Strab. lib.6.ep. seq.& Anagnia deuia est. Philip.2. nisi pars hæc prima epistola ad superiorem pertineat. Cal.) quas Cal. significet nisi forte Nouerb. dicere non possumus. nam neq; Sext. quibus Syracusas uenit, ep.sup. neque Septemb. quibus Cicero Romæ fuit, & postridie in Senatum uenit. Philip.5. significare potest: ac ne Octob. quidem, quum Antonius hic iam ad legiones uenisse, epistola uero.23.lib.12.fam. Brundusium ad VII. Id. Octob. profectus dicatur. Octauiano) ep.5.l. 14. Molitur) Octauianus. Quiqui Cassilini) al. qui Calilini. Plin.lib.9. cap. 57. Liu. lib.23. Calatiæ) Plin.lib.3. cap.5. Paterc. Perduxit) & conscripsit ep.28.l.10. fam. Quingenos denarios) πεντεκοσίας δραχμάς. Dion lib.45. & Appian.lib.3. Dat.) Octauianus, patrimoniūq; suum effundit. Philip. 3. Nomen) Cæsaris ep.12.l.15. Ætatem) ibid. Postulat) Octauianus. Primum) neque sequitur deinde, ut ep.14. l.1.& orat. pro Mil.& pro dom. atque ita legendum est ep.9.l.2.fam. non plurimum. Cæcinam quēdam) ne Cicero quidem norat, tantum abest, ut nosse nos possimus. Volaterranum) nam Cæcinę Volaterrani erant. orat. pro Aul. Cæcina, Plin.l.10. cap.24. Volturrenos tamen uocat autor Originum. Alaudarum) Phil.1.5. &.13. Suet. & Plin.lib.11.cap.37. Sub signis) al. suis signis, hoc est, non Romanis,& Reip. quę sublata legiones paulò post ad Octauianum tulerunt. Liu.l.117. & Patercul. Consultabat) Octauianus. Treis) è quatuor ep.2.l.15. Macedonicas) quas Cęsar in Macedoniam præmiserat, bellum gesturus cum Dacis,& inde in Parthos profecturus. Liu.lib.117. Suet. in August. & Appian.lib.3. Con

giarium)centum drachmas.Dion lib. 45. & Appian.l.3. Noluerunt)& promissis eius reclamarunt.Philip.5. Hic quidem) Cæcina. Ei) Antonio. Profitetur) Octauianus. Nos) ut Reip. studiosos, & optimatium, quos ille nunc sequitur, quamuis postea deseruerit. Suet. Pergeret)ueniret,ep.10.h.l. Fidē fecerit) se Reip. partes tueri. εὐκαιρίαν)opportunitatem.lib.3.de finib.occasionem.l.1. de off. Omittis)me reuertente profectus epist.15.ad M. Brutum. Hoc diuinaui) ut hic adolescens exercitum compararet.Philip.3. Putaui fore)sed à Bruto,& socijs ep.24.l.14. Exquiro)sic ep.seq. An hic maneo?) fortas se in Pompeiano,ep.10.h.l. uel potius Puteolis ep.11.h.l. An Arpinum?)eo? ἀσφαλείαν) securitatem ep.5.h.l. Habet) ut inter meos municipes. Fugiam, Romam)al.fugiam enim Romam. unde legere possis : fugiamus Romam: ut dicat: quum ruri tuto esse non possimus , Romam quasi fugiamus uel ob id saltem , ne desideremur. sic locum ad exulandum aptissimum esse dixit ep.8.l.4. fam. Siquid actum) μετ' ἀριστείας ep.seq. ἀπορίᾳ) dubitatione ep.11.l.7.

In Epist. 9. Binæ uno die mihi literæ etc. σχόλια

BINÆ uno die mihi literæ) redditę sunt. Octauio)ep.5.l.14. al. Octauiano,ut ep. sup. Nunc quidem) rogat. Veniam)ut esse in senatu possim. Agere)ut egit. Philip.3. Cui ego)rescripsi, & postea Oppio dixi epist. 14.h.l. Non posse Senatum) decernere, uel potius haberi ep.5.h.l. habitus est tamen postea XIII.Cal. Ian.epis. 28.lib.10. fam. Philip.3.&.6. Ante Cal.Ian.)ep.25.l.15. Ille) Octauianus. Consilio tuo)uti uolo mi Cicero. σκέπτομαι) considero ep.3.l.12. Ætati) ep.12.l.15. Quo animo)hęc faciat,iuuandæ'ne patriæ , an ulciscendi Cæsaris causa. Pansa) Cos. Des. episto.9.l.14. Tuo) qui te cum ô Attice loquitur,ep. 23.l.15. quique, ut tu, Epicu-

reus est ep.12.l.7. fam. uel tuo mi Cicero, quem declamare coegit ep.12.l.14. ut sint Octauij uerba κατὰ μίμησιν. & sane Octauianus postea Pansæ paruit. Appian. lib.3. Libet) ut, si opus fuerit, possim nauigare. ἀριστεία) res, quæ pro optimatibus geratur. Me absente) fiat. Varroni) epist.25.l.2. tunc M. Antonij inimico propter fundum Cassinatem sibi ereptum. Philip.2. Consilium) belli sic gerendi aduersus Cos. Pueri) ep. 12.l 15. pene pueri. Philip.3. Mihi non) displicet. Firmas copias habet) Octauianus. Philip.3. Brutum) quamuis profectum ep. sup. uel, D. Brutum Galliæ citeriori tunc præfectum. Habere potest) reuocatum Brutum secum habere potest aduersus Antonium. Centuriat) milites. Capuæ) quam uult tenere. episto.superio. Dinumerat) numos ibid. Cal.) ibid. VI. Arpinum ueni, ad IIII. in Sinuessanum) al. VI. ueni ad me in Sinuessanum: quod & si defendi potest, recte dictum, ut eamus ad me, quod dixit Comicus: quia tamen paulò post scribit, se consilium mutasse, & se Arpinum uersus à Minturnis, quæ Sinuessa M. P. IX. ut scribit Antonin⁹, aberant, uertisse ita, ut omnino in Sinuessanum uenisse, nec tamen adhuc Arpini fuisse: legendum putamus: VI. ueniebam in Sinuessanum. Antonium) Cos. Mansurum) apud suos colonos. Philip.2. Casilini) ep.sup. Appia) uia, in qua sunt Minturnę, & Sinuessa. Antonin. Romam) uenire. Ille) Antonius. Esset assecutus) in uia. Eum) Antonium. Cæsariana) episto.9.lib.8. Verti) ne me Antonius assequeretur, iam alienatus. Philip.2. Aquini) episto.1 lib.5. Archano) ibid. Incumbe) exquiro enim tuum consilium. ep. sup. In Sinuessano) coniunge cum sequenti epistola ita, ut sit ipsius principium, quum se dicat à Minturnis Arpinum uersus uertisse: uel in agro Sinuessano expone ex ea parte, quæ Minturnas, & pontem Tiretium attingit. epistola.12.h.l.

In Epist. 10. Nonis accepi à te duas etc.

σχόλια

NONIS) Decemb. si epistola superior data est VI. Id. Nouemb. episto.8.h.lib.quanquàm Nonæ Decemb. nondum uenerant episto. 13.h.l. epistolæ quidem omnes istæ ante Cal. Ian. sunt scriptæ, sed longo sæpe interuallo ita, ut uix sciri dies possint. Igitur prius) respondebo. Opus) librum de gloria, aliquid ἡρακλείδιον, episto. 28.lib.15. cæteras συντάξειν, episto.14.lib.15. uel potius orationem, episto.13.lib.15. uel certe Philippicam secundam. Ante ipse) al. ante ipsa. Florentia) al. florentiora. Cerulas) episto.14.lib.15. Sicca) is uidetur esse familiaris ille, pro quo contra rem Antonij negat uenisse. Philip.2. erat enim Ciceronis familiaris episto.6. h.l. Ita est) tacendum est, ne, dum M. Antonium, & Fadij filium maledictis in oratione insectari uolumus, aliquid dicamus, quod in Siccam, & Septimiam fortasse Fadij affines contumeliosum esse uideatur. Ast ab ea ægre me tenui) ne eam nominarem, & insectarer. Perstringam) nomini parcens, sed tantum Fadij filiam appellans. παῖδες παίδων) filij filiorum: uel ut uertit Poeta ex Homer.Iliad. υ. nati natorum, hoc est, posteri. Sine uallo Luciliano) sine uallo, quo se Lucilius, & sua scripta quasi munibat, quum dicebat, ea neque ab indoctissimis, neque ab doctissimis legi uelle lib.2. de orat. ego uero non recusabo, quo minus omnes præsertim posteri mea legant, lib.1. de finib. & ita omnes παῖδες παίδων sciant, quæ sequuntur. Eum) M. Antonium. C. Fadij) libertini hominis. Philip.2. ubi tamen Q. Fadius appellatur, quòd C. & Q. literæ sæpe altera in alteram mutantur. Liberos) Philip.2. &.3. Eum diem) recuperata Rep. episto. 13.lib.15. Ista) oratio, ibid. uel Philippica secunda. Illis) de quibus in ista oratione fit mentio. Triumuiris) Reip. constituendæ causa tunc creatis. de quibus scripsit Varro ἐν τῷ εἰσαγωγικῷ, ut te-

stat

ſtatur Gell.lib.14. cap.7. hos Plautus, niſi fallor, ſignificauit in Perſa, Sc. 2. Facete) dictum, uel ſcriptum eſt à me. Leges) orationem iſtam. Sexto) Sex. Peduceo epiſto.12.l.7. εἷς ἐμοί μύριοι) unus mihi decem millia: uel unus eſt mihi pro decem millibus, ut uertit ipſe. epiſto.5.lib.2. tantum ipſi Sexto tribuo epiſto. 1. lib.10. al. εἴθε μοι μύριοι, hoc eſt, utinam mihi infiniti, uel decem millia huiuſmodi hominum ſint, non decem ſolum, ut optabat Agamemnon Iliad.β. Caleni) Q. Fuſij Caleni. Philip.10. Dion. lib.46. Caluenæ) epiſto.2. & 5. lib.14. Vereris, ne) uereris, ne uidearis. ἀδόλεσχος) loquax.al. διδῶς λέσχος: unde legere fortaſſe poſſimus: διδῶς λέσχας, epiſto.1.l.12. Mihi tu?) uidearis ἀδόλεσχος? Quis minus?) uideri poteſt ἀδόλεσχος? Cui) mihi. Ariſtophani) non poetæ, ſed Grammatico, qui ſcriptorum fuit alter Ariſtarchus, ut oſtendit Diogen. in Plat. & Epicur. cuius Athenæus ſæpe mentionem facit. Archilochi) poetæ, qui, ut alia mittam, in Lycamben ſocerum ſcripſit. Ouid in Ibid. Iambus) quo proprio rabies illum armauit Horat. in Poet. epiſto. 21. lib.2. Eſt prudentia) al. & prudentia, ut magis placeat legere, ſit prudentia. εὐμένεια) beneuolentia. ſic Lucian. περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων. αὐτοῖς ἀσφαλῶς ἀποβαίνουσι χάριτι, καὶ εὐμενείᾳ τοῦ θεοῦ. Rubriana) quæ pertinent ad L. Rubrium, cuius hæreditatem abſtulit Antonius. Philip. 2. Scipionis) quæ pertinent ad Quint. Metellum Pium Scipionem, cuius uillam Tiburtinam M. Antonius occupauit epiſto.3.h.l. & Philip.2. & 5. Iſto loco) Philippicæ ſecundę, niſi fallor, ubi ſcribit Dolabellam in Hiſpaniam perueniſſe, Antonium non perueniſſe. Bella) quòd belle lateat. εἰρωνεία) alia dicentis, ac ſignificantis diſſimulatio lib. 3. de orat. Quòd eum contra ciues in acie) al. quòd eum per contra ciues in acie. Nos ita legimus: quòd eum ter contra ciues in acie. quòd

eum, inquit, ter contra ciues in acie fuisse dico. Philip. 2. ubi ita scribitur: Ter depugnauit Cęsar cum ciuibus, in Thessalia, Africa, Hispania: omnibus affuit his pugnis Dolabella. Malo) in oratione scriptum esse. Indignius esse hunc uiuere, quàm quod indignius) alibi ita loqui solet: tam indignum esse hunc uiuere, quàm quod indignissimum. al. pro quod legitur quid, ut sit sensus: malo ita scriptum esse: indignius esse hunc uiuere: quàm quomodo fortasse tibi placet: quid indignius, quàm uiuere eum? ut postea uidetur mutasse Philip. 2. Attici fortasse uerbis motus. πεπλογραφίαν) pepli descriptionem: librum, quem Varro sic inscripsit, quòd in eo fortasse laudes optimorum esset complexus, sic Athenienses πέπλον ἐποίησαν τῇ ἀθηνᾷ, καὶ ἐνέγραφον τοὺς ἀρίστους ἐν αὐτῷ, ut inquit Suidas. sic poeta summus Æneæ clypeum describit. ἡρακλείδιον) Heraclidium episto. 28. lib. 15. & episto. sequen. διάλογον, episto. 13. lib. 15. Heraclidis more scriptum episto. 18. lib. 13. Grauedo) ep. 13. h. l. Diligentiam) & prudentiam episto. 9. lib. 6. O Tite) librum de senectute, cuius est hoc principium episto. 3. h. l. Anagnini) ex Anagnia episto. 8. h. l. Mustella) Philip. 2. ταξίαρχης) ordinis ductor, princeps gladiatorum ibid. Laco) ibid. Plurimum bibit) ut poculorum princeps ibid. Posteriorem) tuam epistolam. τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος) quæ sunt de officio episto. 13 lib. 15. Quatenus Panætius) explicauit lib. 3. de off. Absolui duobus) libris. ibid. Illi?) Panętij. ibid. Tres sunt) libri. Tria genera) ibid. Reguli) ibid. Pollicetur se deinceps scripturum) deinceps se scripsit dicturum. ibid. Possidonius) Panætij discipulus. ibid. Athenodorum Caluum) ἀθηνόδωρος στωικὸς φιλόσοφος ἐπὶ ὀκταουιανοῦ, inquit Suidas. Strab. lib. 14. & 16. τὰ κεφάλαια) capita, summas. Mitteret) ut misit. episto. 13. h. l. Quamprimum) mittat. in eo) libro. περὶ τοῦ κατὰ περίστασιν καθήκοντος) de eo,

quod in casu uersatur, officio, episto.8.lib.4. idest de eo officio, quod quum speciem habeat honesti, pugnat cum eo, quod utile uidetur, atque id ipsum sæpe casu lib.3.de off. Non dubito) non est mihi dubium episto. 13.h.l. Tu aliud) sentis. Plenior, de officijs) quàm de officio, hoc est, περὶ τοῦ καθήκοντος. sic Hermogenes incripsit, περὶ εὑρέσεων, non περὶ εὑρέσεως: quanquàm Cælius Calcagninus meus olim & præceptor, & amicus, qui nuper decessit, aliter disquirit. προσφωνῶ) dedico episto.13.lib.15. Ciceroni filio) meo. Non ἀνοικεῖον) non incommodum, accommodatum igitur, & quasi domesticum, ut pater filio de officijs, & moribus scribat, ut Aristoteles, & M. Cato. Myrtilo) episto.13. lib. 15. Dilucide) scripsisti. O qualis tu semper istos) ô quales tu semper istos Cæsarianos describis. Ita'ne in D. Brutum de istis?)ita'ne in D.Brutum aliquis de istis mittetur? episto.5.lib.15. uel ita legas licet: ita'ne in D. Brutum? de istis: hoc est, ita'ne exercitus mittetur in D.Brutum? de istis hactenus. Scripseram) fortasse episto.8. h.l. Pompeianum) episto. 17.lib.1. Tempestatibus) ut euro episto.2.h.l. Octauio)al. Octauiano episto.5.l.14. Quotidie)episto.13.h.l. Literæ) afferebantur, ut episto. 8.&.9.h.l.Negotiū),p Rep cōtra M.Antoniū. Capuā uenire)ep.8.h.l. Item Rēp. seruarem)ut Cos.seruaram. Statim) uenire cogito. αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι) uerecundati quidem sunt recusare, sed ueriti sunt suscipere. ut Græcos Iliad.η. Hectore prouocante, pudebat quidem recusare, sed illi tamen suscipere uerebantur: sic me ab Octauiano ad seruandam Remp. inuitatum pudet quidem recusare, sed tamen uereor negotium suscipere. sic episto.1.lib.6. Is tamen)Octauianus. Egit) in perducendis ueteranis ad suam sententiam episto 8.h.l. Veniet) me suadente ibid. Puer)episto.12. lib.15. & episto.superio. Senatum)per quem ait uelle se

rem agere epiſto.ſuperio. Statim) futurum, uel conceſſurum. Veniet?) in ſenatum? Offendet) dicenda ſententia. Calendis Ian.)epiſto.25. lib.15. Erit) Octauianus. Præſidio) ſenatui, & Coss.Dess. ut poſtea Tribuni pl. retulerunt. Philip.3. & ep. 6.lib.11. fam. Samnium) epiſto.24.lib.14. Cales) epiſto.13.lib.7. Theam)ibi. ἀπάντησις)obuiam itio. epiſto.6.lib.9. Romam)cogito uenire. Etſi) al. hic epiſtola diuiditur, nec ego uideo, cur diuidi non poſſit. Eros) epiſto.15. lib.10. Valerius interpres ep.9.lib.1. per interpretem Romam gentes exteras loqui cogebant non in urbe tantum, ſed etiam in Græcia, & Aſia. Val. Max. lib.2. cap.1. quo munere Valerius hic fortaſſe fungebatur, & ob id interpres diceba-tur. Alij enim ſunt aliàs) gratioſi in illis oppidis. Familiares) olim in Quæſtura conciliati. Verr.1. Publicę) ad homines publicos, & magiſtratus. Si uti uellet eis Valerius) ſi publicis hominibus, uel potius literis à mę ad eos ſcriptis uti uellet. Valerius, uteretur. Noīa) gratioſorum, ad quos nominatim poſſem ſcribere. Lepidianis feris) putamus legi oportere: Lepidianis ferijs, ut ſignificet dies in auſpicijs Lepidi deſcriptos epiſto. 5.h.l. is autem uidetur eſſe M. Æmylius Lepid⁹ Pontif. Max. cuius pronepos erat is, qui poſtea fuit Triumuir. orat. pro dom. & Philip.13. Balbus) epiſto.3.lib.7. Ad me) ſcripſit. Meque Torquati negotiolo ſciturum puto) alij, deque Torquati negotiolo ſciturum puto. alij, meque Torquati negotiola ſciturum puto. Quinti) Q. fratris. Eum) Quint. filium. Minus amari) epiſtola.5.huius libri..

In Epiſt. 11. Oppii epiſtolæ, quia perbu. etc. σχόλια

OPPII) epiſto.2.h.l. & epiſt.10.lib.9. Ocella) epiſto.14. lib.10. Muginaris) moliris, & quaſi tardius conaris. Sext. Pomp. & Non. Marcel. Domeſticum) à

me ipso. Adesse) episto.sequen. Intercluderer) ab Antonio. Ille) Antonius. Aduentare)Brundusio,quò iuerat episto.8. &.9.h l. Rumores) de Antonio, & legionibus, quę promissis eius reclamarunt, & concionantem reliquerunt episto 8.h.l. Tecum poti9)ero, loquar. Bonum animum) habeamus, quum strenue agat Octauianus episto.sup. De ἡρακλειδείᾳ Varronis)epist. sup. Negotia)salsa plena salis, & pulchra. Sic)ut Varronis ἡρακλειδίον. Coràm) loquemur.

In *Epist.* 12. *Ocasum mirificum. etc.*

σχόλια

O CASVM mirificum)sic exclamat episto.10.l.15. V. Id.)episto.9.h.l. scripsit VI. Id. Sinuessano)ibi. δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντα) longam nauigationem meditantem episto.6.h.l. Ante scripta)prius scripta à te. Ne sim saluus) μηδὲ σωθείην. episto.14.h.l. Nihil tam ἀπροσδιόνυσον) nihil à re tam alienum. prouerb. nihil ad Bacchum.al.nihil tam ἀπροσδόκητον, nihil tam inspectatum. eas literas) 8. &.9.h.l. Consilium) de tribus.ibid. παρ' ἠνεμόεντα μίμαντα, νήσου ἔπι ψυρίης, Appiam. ἐν ἀρίστερ' ἔχοντα)propter uentosum Mimanta, ad insulam Psyriã, Appiam ad sinistram habentem. me, inquit, hortaris carminibus Homericis ex odyss.γ. & quidem dimidiatis, ut Romam, quasi ad insulam Psyriam, ueniam, sed ita secundum montem Appenninum tanquàm Mimanta, ut ad sinistram, ueluti Menelaus Chium, Appiam habeam:ne, si Appia ueniam, Antonius me consequatur episto.9.h l. & sanè è Campania Romam propter montes uenienti sinistra est Appia. Strab. lib.5. Aquini) episto. 1.l.5. Et quidem) si liceat, lubens legam: T. quidem, & interpreter, Tironem quidem. illud enim uidetur significare episto.24.lib.16.fam. Erotis)epistola 15. lib. 10. Literæ) fortasse de stipulationibus scriptæ

episto. 10. h. l. Rem) quam scripsit Eros. Faciendum sit) de ista re. Putas?) putes, lego hoc ordine: præterea uidebis, possim'ne propius accedere, an longius discedendum putes. Pares) erunt Antonius, & Octauianus. Quiescendum) incerta uictoria. Sin) si autem non erunt pares. Manabit) malum. Ad nos) pertinebit. Deinde communiter) deliberabimus, & consilium capiem9. Auide) al. hic epistola diuiditur: recte: ut in fine cognoscitur. Consilium) de tribus episto. 9. h. l. Adisse) epist. sup. Antonij) Cos. Scribebam) episto. 9. h. l. & episto. sup. Historiæ) quæ postulatur à me iam diu, uel flagitatur potius. lib. 1. de legib. Tua cohortatio) ibid. & episto. 16. lib. 14. Sine tua ope) qui antiquitatem ita cognitam habes, ut eam totam in uolumine exposueris. Nep. in Attic. episto. 18. lib. 12. C. Fannius M. F. episto. 5. lib. 12. Trib. pl. fuerit) qui magistratus arbitrio, & autoritate P. Africani gestus est. in Brut. quãuis alter uideatur, quòd Cicero alios sequatur autores, episto. 5. lib. 12. uel quòd plures fuere Caij Fannij. in Brut. Audisse) fortasse ex Hortẽsio episto. 5. lib. 12. & episto. 30. lib. 13. P. Africano, L. Mumio) al. P. Africano, L. Mumio Censoribus. recte. L. enim Mumius. P. Africani collega fuit in Censura. lib. 2. de off. in Consulatibus uero, quos gessit duos autore Paterc. C. L. Drusus, & C. Fuluius Flaccus collegæ fuerunt. III. Id. ex Arpinati) quo pacto igitur IIII. Id. proficiscens easdem dedit? sed diuidenda fuit epistola.

In Epist. 13. Nihil erat planè, quod etc.
σχόλια

NIHIL erat planè, quod scriberem) ad te. Quotidie) ep. 10. h. l. Octauiano) ibid. Falsa) aliter enim audio, atque ut scribebam, ep. sup. Possit) ita, ut superet Antonium. Octauianus) ep. 5. l. 14. Tyranni) Cæsaris patris. ibid. In Telluris) æde probata sunt. Philip. 1. & epist.

1.lib.12.fam. Contra Brutum) ut Cesaris interfectorem. Vincitur) Octauianus. Quem uelis) uincere. Nescias) ita utrinque periculum imminet. Sestij) epist. 17.lib.5. Mones) quod censeas exitum expectandum ep.seq. Pedetentim) accedam ad suscipiendum negotium, quod Octauianus proponit ep.10.h.l. Aliter cogitabam) statim Romam uenire, & suscipere.ibid. Philippus) Octauiani uitricus epist. 12. lib.15. Marcellus) C. Marcellus Consularis episto.3.lib.15.& episto. sequen. Alia) nam Philippus est uitricus, quod Aricinam habet uxorem, Marcellus uero Aricinæ filiam. Philip.3. Philippus igitur Acciam matrem Octauiam, & Marcell9 Octauiam sororem uxores habebant, ut nomina leges apud Suet. quas Cicero Aricinas uocat, quod Accia esset Accij Balbi Aricini filia, quæ genuit Octauiam: ex qua C. Marcellus Marcellum sustulit, quem summus poeta deflet. Non est) quoniam in administranda Rep. eadem omnium debet esse ratio. Videtur) propter affinitatem. Iuuene) Octauiano, quem poeta etiam, & reliqui scriptores tam sepe iuuenem uocant, puerum dixit episto.9.h.l. Parum) à se ut puero, & nihil à senatu, quo tamen postea, Cicerone sententiam dicente, tributa est. Philip.3. An hoc) faciendum erit. Antonius uenerit) Brundusio Romam episto.8.h.l. Mihi non est dubium) non dubito episto.10.h.l. Græci καθῆκον) dicunt. Nos officium) dicamus. Nepotis) episto.6.h.l. Filio) mortuo. Esse) natum. Caninium) episto.5.lib.14. Non ingratum) in me, qui ipsum defendi episto. 1.lib.7. fam. Athenodorum) episto.10.h.l. ὑπόμνημα) commentarium episto. 24.l.15. τὰ κεφάλαια. epist.10.h.l. Grauedini) ibid. Quintus tui patris nepos) Q. Cicero tuæ sororis filius. Ad patris mei nepotem) ad filium meum Ciceronem suum fratrem patruelem. Nonis ijs) Decemb. ep.1.lib.10. Gessimus) in Consulatu. Ædem Opis) pecuniam, quę erat ad Opis

epist.16.lib.14. Explicaturum)ut Tribunum pl.nisi fallor.Non.enim Decemb. Tribuni pl.etiam magistratum iniisse uidentur,Verr.2.certe circiter Id.Decemb.episto. sequent.& ep 24.l.3. III.Id.Decemb.ut scribit Dionys. lib.6. Sexti)Sext.Peducei.epist. 12.lib.7. Iudicium)de meo scripto.epist.10.h.l.

In Epist. 14. *Noli putare pigritia etc.*
σκόλια

NOLI putare)ut fortasse putas. Alexin) Alexidis manum.episto.2.lib.7. Videor agnoscere) ita prope accedit ad similitudinem literæ tuæ. Tractasset) mihi, quod debuit,non dissoluens.episto.23.lib.14. Causam) ipsius Dolabellæ mutationem. Alienatum) abalienatum. Mea)causa,propter debitum. Eam) Rempu. Me autore)meis præceptis,& consiliis.epist.21.lib.14. Defendere)ibid. Diseruit)Rempu. Emptus)ab Antonio. episto.21.lib.14. Euerterit) postquàm illum, & Antonium deuinxit uitæ similitudo.Philip.11. Agi)de nomine Dolabellæ.epis.3.h.lib. Dies)soluendi. Sponsores) Dolabellæ. δυσωπίαν) stultam uerecundiam.episto.33. lib.13. Possumus enim,ut sponsores appellentur, procuratorem introducere)si nos pudet, possumus procuratorem introducere, qui id agat, ut sponsores appellentur, quum Dolabella ipse ut Cos.appellandus non sit. Illi) sponsores. Contestabuntur) quòd uelint litigare, hoc nomen non deberi:sed litem Dolabellæ, & eius procuratoribus relinquent. Liberari) quum Dolabella, pro quo spoponderunt, sit soluendo, & ipsi litem persequi nolint. Illi)Dolabellæ. Satisdato) ut ep.6.h.l. Procuratores)quos uult admoneri à Tirone.epist.24.l.16.fam. Eius) Dolabellæ. Nostræ grauitatis) esse arbitror. Et non dubito)al.nec dubito. ἐν πολιτικῷ)in ciuili.episto.6. l.14. Prudenter)dicta, uel scripta sunt. His literis) pro-

ximis, ex quibus uerba, quæ ſequuntur, ſumpta ſunt. Quanquam uerba ſunt Attici uſque ad illud, atque concio? Poſſet) al. poſtea. Iſte puer) Octauianus. epiſto. 9. h. l. Retundere Antonium) epiſt. ſup. al. retundit Antonium. Expectare debemus) & iccirco pedetentim agẽdum eſt. epiſt. ſup. Concio?) Octauiani? Iurat) Octauianus in ipſa concione. Parentis) Cæſaris. epiſt. 5. l. 14. Honores) quos omneis ſi conſequatur, tyrannus, certe Dictator fiat, neceſſe eſt. Liceat) ut Rempu. defendet. Intendit) Octauianus concionando. Ad ſtatuam) Cæſaris. epiſt. 3. lib. 12. fam. μηδὲ σωθείην, εἴποτε τοιοῦτο) ne ſaluus ſim, ſi unquàm tale: ne ſaluus ſim, inquit Octauianus, ſiquid unquàm tale fecero, quale Cæſar, cui ſtatua illa poſita eſt, fecit: hoc eſt, ſi Rempub. ut ille fecit, oppreſſero. al. μηδὲ σωθείην ὑπὸ τοῦ τοιούτου, neque ſeruer à tali, ne ue uelim. quidem, inquit Cicero, ſeruari ab iſto, qui parentis honores conſequi cupiat. Diſcrimen) Atticus, & Cicero uates fuere. nam poſtea triumuiratus tẽpore illi magiſtratus eſt abrogatus. Dion lib. 46. Caſcę) P. Seruilij Caſcæ, qui Cæſarem ſecundus uulnerauit. Suet. Philip. 2. Tribunatus) quem geſturus eſt Hircio, & Panſa Coſs. Philip. 13. alij, Tribunatum. Oppio) ut Cęſariano. epiſt. 10. lib. 9. Adoleſcentem) Octauianum. iuuenem. ep. ſup. Veteranorum) ep. 8. h. l. Eum) Octauianum. Tyrannoctonis) ep. 6. l. 14. Ille) Oppius. Illi) Octauiano. Mea opera) in ſenatu. epi. 9. h. l. Cal. Ian.) ibid. & epiſt. 25. lib. 15. Eius) Octauiani. Voluntatem) quam habeat in tyrannoctonos. Ante Id. Decẽb.) ad IIII. Id. Decem. prępertim, quo die Tribuni pl. magiſtratum inibant. epiſto. ſup. Dionys. lib. 6. Perſpiciemus in Caſca) intelligemus quo animo ferat Octauianus Caſcę Tribunatum uel à Cęſare datum. epiſt. 6. l. 14. al. ſciemus in Caſca. al. perſciemus in Caſca. Aſſenſus eſt) Oppius. Leptæ) ep. 17. l. 5. στρατηλάξ) imperator Antonius, ut cõ-

ĳcio. Deiectus de gradu)ut à legionibus relictus.Phil. 3.& 4.episto.8.h.l. Sexto)Sext.Peduceo.epist.12.l.7. Quorsum euadant)Attici uerba libenter usurpat, ut ep. 21.l.9. Existimatio)fama.episto.2.h.li. Reliqua) ibid. Terentiæ)cui uel ante diem satisfieri uolebam.epi.6.h.l. Montani)ep.42.l.12. HS.XXII.) HS.XX.ibid.sed hic fortasse accedit usura. Dissoluere)Plãco,cui debet. ibi. Pudentissime) modestissime.epis.16.l.15. Cicero) filius, quicũ ꝓfectus est Mõtanus ipẽ.ep.42.l.12. Vt ei)al.uti. al.ut in.nos legimꝰ:uel,ut id:uel,ut ea:ut,id nomẽ,uel ea HS.intelligamus. De suo)dissolueremus, hoc est de suis mercedibus.ep.27.l.12. Promiseram) me dissoluturum. Erotiq;)epist.15.l.10. Sepositum)tantum nummorum,ut id dissoluere possemus. Non modo) non modo non est id factum. Aurelius)Montani uel procurator, uel amicus,nisi fallimur.epist.24.l.16.fam uel potius Ciceronis creditor.epist.15.l.4. Dolabella)qui debet. epi.23.l. 14. Coccei)fortasse sponsor hic erat Dolabellę.epist.8.l.12. In ipsam flammam)in ipsum periculum, prouerb. ita tamen,ut flammam flamminium respicere uideatur.ep.24. l.16.fam.pro quo præs erat Montanus.ep.42.l.12. Cõsenti) quamuis suadeas, ut in his locis potissimum sim. In hac cura)rei familiaris. Quibus autem rebus) expedire possim. Istic)Romæ. Marcellus?)ep.sup. Non id agitur)ut istic recte sim. Quid curem,uides) quum scribam,me re familiari,& existimatione moueri.

In Epist. 15. Iucundissimas tuas legi literas etc. σκόλια.

IVCVNDISSIMAS tuas legi literas) ad me scriptas. Plancum) episto.seq. Scripsi)al.scripsi,misi. Exemplum)sequens. Tirone)lib.16.fam. Sic locutus) Plancus:& si penè puto legendum:sis locutus. Ex ipso) Tirone. Cum sorore)Pomponia. Ista)in qua nunc es.

In Epist. 16. *Attici nostri te ualde etc.*

σχόλια

L. Planco Præt.Des.) qñ sic in omnibus libris legitur,necesse est, dicamus,tunc duos L. Plãcos fuisse,quorũ alter Præt. Des.eẽt,alter Cos.Des.l.10.fam.Phili.13.ep.15. ad M.Brut.& Plin.l.2.ca.31.præter epigramma, qđ Caietæ legitur,in quo,ut alia mittã,hæc dicũtur: L. Munatius Plancus L. F. L. N. L. pronepos.uel prenomen mutandum.hic uero,ad quem nunc scribit, rei Buthrotiæ prefectus est à Cesare,& deinde à Coss.datus. epist.18.h.l.& ep.30.l.15.atque hæ quidem epistolæ uidẽtur multò ante scriptę fuisse,q̃uis in hunc locũ sint reiectæ. Paternas)ep.seq. Atticus)q Buthroti domũ habet.ep.6.l.2. Probauit)Cæsar.Eum)Atticum. Admonuit)Cæsar. Ciuitatem)Buthrotiam. Numerauit)pro Buthrotijs. Decretum)epist.18.h.l. Amplissimis uiris) ibid. Conuenire)ut conueniunt creditores. epist.12.l.9. Te preficere)qui uendere prædes etiam solebas.Philip.2.ep.42.lib.12.si modo is est. M.Messalæ)epi.22.lib.11. Præsentium)agripetarum.epist.30.l.15. Erat enim popularis)ep.19.l.2. Offendere nolle)si statim Buthrotiũ agrum iam proscriptum liberaret. Transissent)agripetæ,uel agrarij.epist.18.h.l. Ex S.C.)ep.seq. Causas)& acta Cæsaris.ibid. Consules) Antonius & Dolabella. Cognoscere) ep.seq. Delata sunt)ab Attico. Probauerunt)aduersante etiam L.Antonio.epist.15.l.15. Causas) quamobrẽ Buthrotius ager liber esse deberet.forte,causam epist. seq. Lex)ep.18.h.l.& ep.seq. Consulum decretum)ibid.& epist.19.h.l. Prolixe) sic prolixa epi.1.lib.1. Agebatur) quia pecuniam numerauerat de suo. Existimatio)epist.20.h.l.

In Epist. 17. *Iam antea petiui abs te per etc.*

σχόλια

IAM antea petiui)ep.sup. Probata à Consulibus es-

ſet)ibid. Lege)ep ſeq. S.C.)epiſ.ſup.& ep.1.l.12.fam. Cognoſcerent)ep.ſup.& ſeq. Confectis)uiuo,& mortuo Cæſare.ep.ſup. Conſulum)ibid. Non ſeruentur)ut ſeruanda cenſuimus cauſa pacis,& otij.Philip.1.&. ep.1. l.12.fam. Occupatiõe)Cęſaris. Soleo defendere)Phi.1. Paterna neceſsitudine)ep.ſup.

In Epiſt. 18. *Nunquàm putaui fore, etc.*

σχόλια

CAPITONI)L.Atteio L.F. A.N.Capitoni.ep.8. l.8.fam.uel potius,C.Atteio Capitoni.epiſt.33.l.13.Dion l.39.ut ſit fortaſſe idem, quem eidem L. Planco, niſi me coniectura fallit,commendat epiſ.29. l.13.fam.fuit etiam Capito Fonteius Antonij amicus.Horat.Saty.5.lib.1.& Plutar.in Ant.is uidetur eſſe,qui poſtea M.Agrippę ſub ſcripſit in Caſsium.Patercul. Suo) ſic ep.21. l. 14. Humanitatis tuæ)quam noui.ep.21 h.l Decreto ſuo)ep.16. h.l. Obſignaui)ep.10.h.l.ita,ut poſsim teſtimonium dicere,ep.15.l.15. Ampliſsimis uiris) epiſ.16.h.l. Agrarij) agripetę.ep. 30.l.15. Tranſiſſent)ep.16.h.l. Ille)Cęſar. Interiret) interficeret Id.Mar.ep.1.l.14. Ex S.C.)ep.ſu. Cognoſcere)cũ conſilio.Phil.2. Ab ijs)Coss. In Cal. Iun.)quibus futurus erat ſenatus.ep.16. l.14. Dilata) al. dilata eſt. Lex)ep.ſup. Delata eſt)ep.16.h.l. De conſilij ſententia)ep.11.h.l. Plancum)iampridem huic negotio à Cæſare præfectum.ep.16.h.l.alij,literas ad Plancũ. ep.16.h.l. Dederunt)ut rem uideret. Poſſe ſoleas)& ſis iucundus.ep.21.h.l. Eblãdire)quaſi Branditijs extorq3. Decretum Conſulum)ep.ſup. Non modo ij)Cæſariani, uel aliquid à Cæſare conſecuti,& in his Plancus ipſe. Etiam ij)optimates,ut ego.ep.ſup. Cognitos) in meorũ temporum uarietatibus.ep.29.l.13.fam.ſic enim puto.

In Epiſt. 19. *Patrem tuum plurimi etc.*

σχόλια

CVPIENNO) C.Cupiennio Liboni Cumano, ut

onijcere uideor ex Horat. Sat.2. li.1. & interprete. Decretumq; Consulum)ep.16.h.l. Lege, & S.C.)ep.sup.

P In Epist. 20. Ignosce mihi, q cum etc.
σχόλια

PLANCO)ep.16.h.l. Scripserim)ep.16.&.17.h.l. Agatur)ep.16.h.l. Existimatio) ibid. Nobis testibus) qui libellum dedimus,& uerba pro Buthrotijs fecimus. ibid. Obsignatoribus) inter amplissimos uiros. ibid. & ep.18.h.l. Tua sit) qui negotio es præfectus.epist.16.h.l. Decreuerunt)decretum fecerunt.ep. sup. Superioribus) 16.&.17.h.l. Permagna)ep.seq.

C In Epist. 21. Non dubita, quin mirere, etc.
σχόλια

CAPITONI)ep.18.h.l. Sæpius)nūc, & ep.18.h.l. Permagna)ep.sup.Agitur)ep.16.h.l. Humanitatē tuā) ep.18.h.l. Quàm sis amicis iucundus)unde fit, ut multū apud eos possis.ibi. Res ista) alij,res ita. De consilij sententia)placuerat.n.ut ex.Cal.Iun.de Cæsaris actis Coss. cū consilio cognoscerēt.Phil.2. Posita) q Plāci ipsius tota sit potestas.ep.sup. Officij tui)quod tu nobis apud illū præstabis.alij,officij sui. Reip.)Otij,& pacis, quæ utinam nobis quoque detur ab eo, qui dixit, Pacem meam do uobis, Pacem meam relinquo uobis, cui laus omnis et gloria.

SERIES CHARTARVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z. AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR.

Omnes Quaterniones.

VENETIIS.
Apud Hieronymum Scotum.
1 5 4 9.